JUSTITIEOMBUDSMANNENS

ÄMBETSBERÄTTELSE

AVGIVEN TILL LAGTIMA RIKSDAGEN

ÅR 1936

SAMT

TRYCKFRIHETSKOMMITTÉNS BERÄTTELSE

STOCKHOLM 1936
IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG
352603

INNEHÅLL.

Justitieombudsmannens ämbetsberättelse.

Sid.

Inledning 7

I. Redogörelse för åtal, anställda mot nedannämnda tjänstemän:

1) t. f. poliskommissarien K. Gabrielsson i fråga om försummelse beträffande övervakning av anhållen person (ämbetsberättelserna 1934 sid. 85 och 1935 sid. 9) 7
2) häradshövdingen O. Bergfeldt för obehärskat uppträdande såsom ordförande i domstol m. m. (ämbetsberättelsen 1934 sid. 96) 9
3) assistenten hos chefen för Stockholms kustdistrikt vid tullverket F. Wall för olaga kvarhållande (ämbetsberättelserna 1934 sid. 171 och 1935 sid. 9) 10
4) landsfiskalen H. Andersson för olaga kvarhållande av en för brott misstänkt person (ämbetsberättelsen 1935 sid. 170) 11
5) häradsskrivaren O. Ekberg för utfärdande av felaktigt bevis rörande mantalsskrivning 12
6) ordföranden i andra distriktets hästpremieringsnämnder P. Burén för tagande av obehörig ersättning för tjänsteförrättning 18
7) häradshövdingen N. Helling för obehörig förklaring att anstånd enligt lagen angående villkorlig straffdom vore förverkat 38
8) vice häradshövdingen E. Young för utfärdande av felaktiga äganderättsbevis och gravationsbevis 43
9) landsfiskalen G. Kristianson för felaktigt förfarande i utmätningsärende 48
10) häradshövdingen H. Wullt för ådömande av bötesstraff i visst penningbelopp i stället för i dagsböter 60
11) landsfiskalen G. Lindblom för felaktigt förfarande i utmätningsärende 63
12) rådmannen J. Risberg för felaktig handläggning av ärende rörande val av konkursförvaltare 81
13) landsfiskalen S. Biörcke för felaktigt förfarande vid meddelande av införselbeslut . . 91
14) poliskonstapeln I. Holmqvist för olaga anhållande m. m. 98
15) landsfiskalen O. E. Olsson för felaktigt förfarande i indrivningsärende 120
16) kyrkoherden G. Lundgren för obehörig vägran att framställa proposition vid sammanträde med kyrkoråd m. m. 130
17) vice häradshövdingen P. Grufman för lagstridigt ådömande av villkorlig dom 142
18) landsfiskalen G. Holmberg i fråga om felaktigt beslut att ej överklaga underrätts utslag 142
19) häradshövdingen S. Odéen för lagstridigt ådömande av villkorlig dom 151
20) landsfiskalen H. Ödmann i fråga om felaktigt beslut att ej överklaga underrätts utslag 151
21) landsfiskalen S. Pira för olämpligt uppträdande under tjänsteutövning 156
22) häradshövdingen A. T. Larsson för försummelse beträffande tillsyn över förmynderskap 172

Sid.

II. Redogörelse för vissa ärenden, som ej föranlett åtal.

1) Rättegångsmåls upptagande å uppropslistor vid underdomstolarna 178
2) Fråga huruvida ansökan om utbyte av en inteckningshandling mot två eller flera sådana handlingar bör behandlas såsom ett eller flera ärenden 184
3) Fråga om medellös persons rätt att utan avgift undfå nödig expedition vid domstol 192
4) Olämpligt tillvägagående av präst vid medling enligt giftermålsbalken 196
5) Olämpliga uttalanden av präst i predikan 200
6) Dröjsmål med införpassande till straffanstalt av person, som anhållits i och för verkställighet av förvandlingsstraff för böter 204
7) Fråga om anteckning i saköreslängd att talan mot bötesbeslut kan fullföljas efter vad 213
8) Fråga huruvida under vissa månader erlagda belopp skola anses utgöra betalning av underhållsbidrag för samma månader eller av resterande bidrag för föregående månader. Uraktlåtenhet att lämna underhållsskyldig meddelande om fullföljd av ansökan om införsel 219
9) Fråga om tillämpningen av iterationsbestämmelsen i 28 § 2 mom. förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka 225
10) Felaktig dom i mål angående tolkning och tillämpning av testamente 230

III. Framställningar till Konungen m. m.

1) Ang. åklagares rätt att bedriva advokatverksamhet 242
2) » avgivet betänkande angående tryckfrihetsprocessens ombildning 247
3) » utfärdande av närmare bestämmelser i fråga om anstånd med doms avkunnande vid rådhusrätt 248
4) » avgivet betänkande med förslag angående åtgärder mot statsfientlig verksamhet 252
5) » viss ändring i gällande bestämmelser om klagan i utsökningsmål 253
6) » bestämmelserna i 5 § sinnessjuklagen 256
7) » ett av särskilda sakkunniga upprättat förslag till ändrade bestämmelser rörande allmänna handlingars offentlighet 261
8) » skyldighet för förmyndare att vid uppbärande av omyndig tillkommande försäkringsbelopp förete bevis om överförmyndarens tillstånd till beloppets utbetalning 263

IV. Inspektionsresor under år 1935 270

V. Under år 1935 handlagda klagomål och anställda åtal m. m. 270

Berättelse av tryckfrihetskommittén 273

Sid.

Bilagor till justitieombudsmannens ämbetsberättelse.

I. Tabell över samtliga av 1935 års riksdag avlåtna skrivelser m. m. i nummerföljd enligt riksdagens protokoll 275

II. Förteckning över de av 1935 års riksdag till Konungen avlåtna skrivelser jämte uppgifter om de åtgärder, som under nämnda år vidtagits i anledning av samma skrivelser: 277

1) Justitiedepartementet 277
2) Utrikesdepartementet 281
3) Försvarsdepartementet 282
4) Socialdepartementet 285
5) Kommunikationsdepartementet 290
6) Finansdepartementet 294
7) Ecklesiastikdepartementet 305
8) Jordbruksdepartementet 309
9) Handelsdepartementet 315

III. Särskild förteckning över sådana i förteckningen under bilaga II upptagna ärenden, som vid utgången av år 1935 ännu voro i sin helhet eller till någon del på Kungl. Maj:ts prövning beroende 319

IV. Förteckning över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från riksdagen före år 1935 men vid samma års början voro i sin helhet eller till någon del oavgjorda, jämte uppgifter om den behandling, dessa ärenden undergått under år 1935: 324

1) Justitiedepartementet 324
2) Utrikesdepartementet 329
3) Försvarsdepartementet 330
4) Socialdepartementet 331
5) Kommunikationsdepartementet 341
6) Finansdepartementet 345
7) Ecklesiastikdepartementet 356
8) Jordbruksdepartementet 362
9) Handelsdepartementet 366

V. Förteckning över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från justitieombudsmannen före den 1 januari 1935 och vari under år 1935 åtgärd vidtagits eller vilka vid samma års slut ännu voro på Kungl. Maj:ts prövning beroende, jämte kortfattad uppgift om ärendenas behandling 370

Till RIKSDAGEN.

Sedan justitieombudsmannen R. Gyllenswärd, vilken den 10 maj 1935 blivit utnämnd att från och med den 1 oktober 1935 vara justitieråd samt av chefen för justitiedepartementet erhållit uppdrag att verkställa viss utredning, avsagt sig uppdraget att vara riksdagens justitieombudsman från och med den 1 augusti 1935, blev jag den 4 juli 1935 av de utav riksdagen valda fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret insatt i justitieombudsmannens ämbete för tiden från och med den 1 augusti 1935. Till min suppleant och efterträdare utsågo fullmäktige samtidigt häradshövdingen i Vartofta och Frökinds härads domsaga Sten Vallquist.

Jämlikt 13 § i den för riksdagens justitieombudsman gällande instruktion får jag härmed avlämna berättelse för justitieombudsmansämbetets förvaltning under år 1935. Jag får därvid meddela dels att jag före mitt inträde i justitieombudsmansämbetet under justitieombudsmannen Gyllenswärds semester förestått ämbetet under tiden från och med den 25 juni till och med den 31 juli, dels ock att jag med stöd av 25 § i instruktionen begagnat mig av semester under tiden från och med den 14 till och med den 21 september samt att under nämnda tid häradshövdingen Vallquist förestått ämbetet.

Berättelsen kommer enligt vedertagen ordning att först innehålla redogörelse för sådana mot tjänstemän för fel eller försummelse i tjänsten anställda åtal, vilka under året blivit slutligen avgjorda eller i någon instans prövade.

I. Redogörelse för anställda åtal.

1. Fråga om försummelse beträffande övervakning av anhållen person.

I 1934 års ämbetsberättelse (sid. 85 o. f.) och 1935 års ämbetsberättelse (sid. 9) redogöres för ett av justitieombudsmannen Seve Ekberg anbefallt åtal mot t. f. poliskommissarien K. Gabrielsson för försummelse i fråga om övervakning av anhållen person. Av redogörelsen framgår att, sedan den anhållne, trädgårdseleven K. V. Svedberg, den 26 februari 1933 efter under-

gånget förhör blivit såsom misstänkt för tjuvnadsbrott av Gabrielsson kvarhållen å polisstationen i Nynäshamn och insatt i en förvaringscell därstädes, vilken på vanligt sätt utifrån reglats, Svedberg under påföljande natt anlagt eld i cellen i avsikt att därigenom bereda sig möjlighet att rymma. Vid företagen undersökning hade befunnits, att Gabrielsson icke haft särskild bevakning över Svedberg anordnad, utan hade denne efter klockan omkring 8 på kvällen ifrågavarande dag varit lämnad utan tillsyn.

Södertörns domsagas häradsrätt hade i utslag den 31 maj 1933 yttrat följande: I målet vore upplyst att Gabrielsson — sedan han söndagen den 26 februari 1933 låtit i en förvaringscell å polisstationen i Nynäshamn insätta Svedberg, vilken misstänkts för tjuvnadsbrott — icke föranstaltat därom, att särskild bevakning av Svedberg under påföljande natt anordnats. Häradsrätten funne visserligen ständig tillsyn över anhållna personer såväl till förekommande av rymning som av tillbörlig hänsyn till de kvarhållna städse böra anordnas, där så ske kunde. Till ursäkt för sin underlåtenhet att jämväl nattetid anordna sådan bevakning hade Gabrielsson emellertid framhållit, att storleken av den till hans disposition ställda polisstyrkan icke medgivit anordnandet av dylik bevakning nattetid utan att föranleda inskränkning i annan viktig polistjänstgöring, att såväl Gabrielsson som tidigare innehavare av poliskommissarietjänsten i Nynäshamns köping upprepade gånger förgäves gjort framställning hos vederbörande kommunala myndigheter om anställandet av ytterligare polisman, ävensom att Gabrielsson, som tillträtt poliskommissarietjänsten först den 31 augusti 1932, vid anordnandet av bevakning av arrestanter följt den praxis, som tillämpats av hans företrädare i tjänsten. Med hänsyn till vad Gabrielsson till sitt fredande från ansvar sålunda anfört och med kännedom om att förhållandena i Nynäshamns köping vore sådana, att en inskränkning i polismännens patrulltjänstgöring icke kunde ske utan allvarligt men för möjligheten att upprätthålla ordningen i köpingen, funne häradsrätten Gabrielssons uraktlåtenhet att nattetid anordna bevakning av Svedberg icke vara av beskaffenhet att för honom föranleda ansvar och prövade förty rättvist förklara åklagarens i målet förda talan icke kunna bifallas.

Svea hovrätt, där advokatfiskalen vid hovrätten på uppdrag av J. O. anfört besvär, hade i utslag den 7 december 1933 yttrat följande: Enär, på sätt häradsrätten yttrat, i målet vore upplyst, att Gabrielsson — sedan han den 26 februari 1933 låtit i en förvaringscell å polisstationen i Nynäshamn insätta Svedberg, vilken misstänkts för tjuvnadsbrott — icke föranstaltat därom, att särskild bevakning av Svedberg under påföljande natt anordnades, alltså och då, såsom häradsrätten jämväl funnit, dylik bevakning bort, där så ske kunnat, anordnas såväl till förekommande av rymning som av hänsyn till Svedberg, samt Gabrielsson på grund av vad i målet förekommit måste antagas hava ägt möjlighet att i förevarande

fall anordna bevakning av Svedberg utan att annan, viktigare tjänstgöring blivit eftersatt, funne hovrätten Gabrielsson icke kunna undgå ansvar för vad honom sålunda låge till last; och prövade hovrätten förty och då förseelsen måste anses begången under synnerligen förmildrande omständigheter rättvist att, med ändring av häradsrättens utslag, döma Gabrielsson jämlikt 25 kap. 17 och 22 §§ strafflagen att utgiva 5 dagsböter, varje dagsbot bestämd till 8 kronor.

Över hovrättens utslag hade Gabrielsson anfört besvär.

Kungl. Maj:t har genom utslag *den 29 maj 1935* yttrat följande.

Med hänsyn till vad i målet vore upplyst om otillräckligheten av köpingens polisstyrka vid ifrågavarande tid ävensom till övriga förekomna omständigheter kunde Gabrielsson icke anses hava gjort sig skyldig till tjänstefel därigenom att han underlåtit att anordna särskild bevakning över Svedberg. Kungl. Maj:t prövade förty lagligt att, med upphävande av hovrättens utslag, lika med häradsrätten ogilla den mot Gabrielsson i målet förda talan.

Om nämnda beslut voro tre justitieråd ense.

Ett justitieråd anförde:

"Jag finner väl det vara synnerligen anmärkningsvärt, att bevakning nattetid av personer, som insatts uti ifrågavarande förvaringshäkte, icke plägat anordnas, men då med hänsyn till de av häradsrätten anmärkta och övriga omständigheter i målet Gabrielssons underlåtenhet i detta hänseende vid ifrågavarande tillfälle skäligen icke bör för honom föranleda till ansvar, prövar jag lagligt att, med upphävande av hovrättens utslag, fastställa det slut, vartill häradsrätten kommit i målet."

Ett justitieråd yttrade:

"Jag finner väl Gabrielsson hava bort anordna bevakning över Svedberg jämväl nattetid; men enär med hänsyn till de i målet upplysta omständigheterna Gabrielssons underlåtenhet härutinnan icke skäligen bör för honom medföra ansvar, prövar jag lagligt att, med upphävande av hovrättens utslag, fastställa det slut vari häradsrätten stannat."

2. Obehärskat uppträdande av ordförande i domstol m. m.

Av 1934 års berättelse (sid. 96 o. f.) framgår, att justitieombudsmannen Ekberg, efter klagomål av förre sparbanksdirektören Johan Petrus Olsson i Ljungsäter, anbefallt åtal mot häradshövdingen O. Bergfeldt för obehärskat uppträdande såsom ordförande i Kinds häradsrätt vid handläggning av ett åklagarmål mot klaganden samt för det häradsrätten, sedan efter

målets överlämnande till rättens prövning den 11 juni 1930 besked lämnats att utslag skulle meddelas å slutsammanträde den 7 juli samma år, sistnämnda dag underlåtit meddela utslag samt uppskjutit utslagets avkunnande till den 1 september 1930. I utslag den 12 juni 1933 hade Göta hovrätt, efter att hava lämnat av Bergfeldt och klaganden framställda jävsanmärkningar mot vissa i målet hörda vittnen utan bifall, yttrat följande: Vidkommande själva målet vore utrett, att Bergfeldt under handläggningen inför häradsrätten av omförmälda mot klaganden anhängiggjorda mål dels vid tingssammanträdet den 20 och den 21 januari 1930, då Bergfeldt lett förhör med klaganden och hållit vittnesförhör med A. Ekdahl, M. K. Björklund och P. A. Dunderberg, ådagalagt ett obehärskat uppträdande och gjort sig skyldig till förlöpningar i såväl ord som åthävor på ett sätt, som väckt synnerligt uppseende, dels ock vid tingssammanträdet den 17 och den 18 februari 1930 jämväl brustit i hovsamhet och lugn värdighet samt fällt åtskilliga yttranden av beskaffenhet att icke kunna anses tillåtliga för en domare under ämbetets utövning. På grund därav och då Bergfeldts åtalade förfarande i övrigt icke vore av beskaffenhet att för honom föranleda ansvar, prövade hovrätten lagligt i så måtto bifalla den mot Bergfeldt förda ansvarstalan, att hovrätten jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen dömde Bergfeldt att för den oskicklighet i domarämbetets utövning, vartill han sålunda gjort sig skyldig, böta 500 kronor. Vad anginge klagandens ersättningsanspråk funne hovrätten skäligt på det sätt bifalla desamma, att hovrätten förpliktade Bergfeldt att till klaganden utgiva dels ersättning för den skada och det lidande, som genom Bergfeldts berörda förfarande finge anses hava tillskyndats klaganden, med 1,000 kronor och dels gottgörelse för kostnaderna å saken hos J. O. och i hovrätten med 1,100 kronor. Hovrätten stadgade slutligen, att Bergfeldt skulle ersätta statsverket vad i enlighet med rådhusrättens i Borås beslut av allmänna medel utbetalats eller komme att utbetalas till de på advokatfiskalens begäran i målet hörda vittnena.

Över hovrättens utslag hade Bergfeldt anfört besvär.

Kungl. Maj:t har genom utslag *den 22 maj 1935* ej funnit skäl att göra ändring i hovrättens utslag.

3. Olaga kvarhållande m. m.

I 1934 års berättelse (sid. 171 o. f.) och 1935 års berättelse (sid. 9 o. f.) redogöres för ett av justitieombudsmannen Ekberg, efter klagomål av varvsarbetaren Karl Wictor Ericsson, anbefallt åtal mot assistenten hos chefen för Stockholms kustdistrikt vid kungl. tullverket kaptenen Fritz Wall för

olaga kvarhållande m. m. Av redogörelsen framgår, att Sollentuna och Färentuna häradsrätt i utslag den 27 september 1933 dömt Wall, jämlikt 15 kap. 22 § samt 25 kap. 17, 18 och 22 §§ strafflagen, dels för det han utan laga rätt kvarhållit klaganden i fängsligt förvar till 10 dagsböter, dels ock för Walls därigenom visade oförstånd i tjänsten till likaledes 10 dagsböter, varje dagsbot bestämd till 6 kronor, ävensom förpliktat Wall att till klaganden utgiva skadestånd med tillhopa 75 kronor. Sedan Wall anfört besvär hade Svea hovrätt enligt utslag den 9 februari 1934 ej funnit skäl att göra ändring i häradsrättens utslag. Mot hovrättens utslag hade Wall fullföljt talan.

Kungl. Maj:t har genom utslag *den 3 juni 1935*, då upplyst blivit att Wall avlidit, funnit frågan om ansvar å honom hava förfallit.

4. Olaga kvarhållande av en för brott misstänkt person.

Såsom av 1935 års berättelse (sid. 170 o. f.) framgår hade jag, efter klagomål av arbetaren Oskar Ragnar Johansson i Agnäs, förordnat om åtal mot landsfiskalen i Bjurholms distrikt Helge Andersson för det han, ehuru häktning icke kunnat ifrågakomma, i polisförvar kvarhållit klaganden dels från den 19 till den 23 februari 1933 och dels under natten mellan den 4 och den 5 april 1933. Nordmalings och Bjurholms tingslags häradsrätt hade i utslag den 22 november 1934 dels ogillat åtalet, i vad det avsåg Anderssons kvarhållande av klaganden under förstnämnda tid, ävensom klagandens å sagda kvarhållande grundade ersättningsanspråk, dels ock beträffande åtalet i övrigt, jämlikt 15 kap. 10 § samt 25 kap. 17, 18 och 22 §§ strafflagen, dömt Andersson att böta ej mindre för det Andersson utan laga skäl i polisarrest kvarhållit klaganden natten mellan den 4 och den 5 april 1933 15 dagsböter om 10 kronor än även för genom nämnda kvarhållande visat oförstånd i tjänsten 15 dagsböter om 10 kronor eller att alltså böta tillhopa 30 dagsböter om 10 kronor. Häradsrätten hade förpliktat Andersson att gottgöra klaganden för honom genom sistnämnda kvarhållande tillskyndat obehag och därigenom förlorad arbetsförtjänst med skäliga ansedda 30 kronor ävensom ersätta klaganden dennes inställelse vid häradsrätten med 20 kronor jämte vad klaganden visade sig hava utgivit för lösen av häradsrättens utslag i målet.

Över häradsrättens utslag hade Andersson anfört besvär i Svea hovrätt.

Svea hovrätt har genom utslag *den 15 juni 1935* yttrat följande.

Enär av vad i målet förekommit framginge, att Andersson saknat giltig anledning till sin åtgärd att i arrest kvarhålla klaganden natten mellan den

4 och den 5 april 1933, alltså och på grund av omständigheterna i övrigt funne hovrätten ej skäl att i häradsrättens utslag i huvudsaken göra annan ändring än att dels straffet för vart och ett av de brott, vartill Andersson vore förvunnen, av hovrätten bestämdes till 5 dagsböter, varje dagsbot om 6 kronor, skolande Andersson förty utgiva tillhopa 10 dagsböter, varje dagsbot om 6 kronor, dels ock beloppet av det klaganden tillkommande skadeståndet bestämdes till 10 kronor. I fråga om kostnaderna å målet funne hovrätten ej skäl att göra ändring i häradsrättens utslag.

Hovrättens utslag har vunnit laga kraft.

5. Utfärdande av felaktigt bevis rörande mantalsskrivning.

I ett den 27 oktober 1931 hos K. B. i Gävleborgs län anhängiggjort mål yrkade Enångers sockens barnavårdsnämnd, att som ogifta Ada Maria Westers minderårige son Erik Allan blivit av barnavårdsnämnden för samhällsvård omhändertagen, barnavårdsnämnden i Ljusdals socken eller i annan kommun, som kunde finnas skyldig därtill, måtte åläggas att dels ersätta kostnaden för barnets vård efter 20 kronor för månad för tiden från och med januari till och med augusti 1931 med 160 kronor och för tiden från och med januari 1932 till och med april 1933 med 320 kronor eller med tillhopa 480 kronor, dels ock för barnets fortsatta vård från och med den 1 maj 1933 utgiva 20 kronor i månaden, så länge behovet av samhällsvård fortfore. Därjämte yrkades ränta å vårdkostnaden samt ersättning för stämpelkostnader i målet.

För utrönande av hemortsrätten för Ada Maria Wester, vilken den 9 december 1929 kyrkoskrivits i Ljusdals församling såsom inflyttad från Hälsingtuna församling, anmodades häradsskrivaren i Ljusdals fögderi den 11 februari 1933 av vederbörande föredragande i länsstyrelsen att inkomma med upplysning, huruvida Ada Maria Wester blivit för år 1930 mantalsskriven inom Ljusdals socken.

Till svar härå inkom från häradsskrivaren i fögderiet Olof Ekberg en så lydande skrivelse:

"Till Länsstyrelsen, Gävle.

Med återställande av remisshandlingarna får jag vördsamt meddela, att däri omnämnda Ada Maria Wester icke blivit för år 1930 mantalsskriven i Ljusdals socken, men år 1931 har hon mantalsskrivits i sagda socken å Ede nr 2 såsom inflyttad från Hälsingtuna. Järvsö i Ljusdals fögderis häradsskrivarekontor den 15 februari 1933.

Olof Ekberg."

Efter remiss till häradsskrivaren i Hudiksvalls fögderi upplyste denne,

att Ada Maria Wester blivit mantalsskriven inom Hälsingtuna socken för år 1929 men däremot icke för år 1930.

I målet hördes barnavårdsnämnderna i Ljusdals och Hälsingtuna socknar ävensom vederbörande barnavårdskonsulent.

I utslag den 17 maj 1933 yttrade därefter K. B. följande.

Enär Ada Maria Wester varit för år 1929 mantalsskriven i Hälsingtuna socken utan att därunder hava för sig eller minderårigt barn åtnjutit fattigvård eller samhällsvård, alltså och då hon enligt vad utrönts icke blivit någonstädes mantalsskriven för år 1930, funne K. B. Ada Maria Wester och förty jämväl hennes minderårige son Erik Allan Wester hava fortfarande ägt hemortsrätt i Hälsingtuna socken år 1931 då den i målet ifrågakomna samhällsvård börjat utgå. På grund därav och då Erik Allan Wester ostridigt varit för samhällsvård omhändertagen samt fordrade beloppet 480 kronor icke kunde anses oskäligt, prövade K. B., med stöd av 62 och 65 §§ lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård, rättvist sålunda bifalla ansökningen, att barnavårdsnämnden i Hälsingtuna socken förpliktades att ej mindre till Enångers sockens barnavårdsnämnd utgiva ersättning för samhällsvård åt Erik Allan Wester under tiden från och med den 1 januari 1931 till och med april månad år 1933 med 480 kronor, än även med belopp, varom parterna i brist av åsämjande ägde att särskilt i laga ordning tvista, gottgöra Enångers sockens barnavårdsnämnd vad densamma därutöver redan fått eller ytterligare kunde få i samhällsvård för Erik Allan Wester vidkännas, intill dess hans behov av samhällsvård upphört eller försörjningsskyldigheten av vederbörande barnavårdsnämnd omedelbart övertagits. Tillika förpliktades Hälsingtuna sockens barnavårdsnämnd, som den 30 januari 1933 erhållit del av ansökningen, dels att å vårdkostnaden gälda ränta enligt bestämmelserna i 56 § fattigvårdslagen, dels ock att gottgöra Enångers sockens barnavårdsnämnd dess kostnader för stämpel i målet med 8 kronor.

I en den 30 maj 1933 hit inkommen klagoskrift gjorde därefter fattigvårdsstyrelsen i Hälsingtuna socken gällande, bland annat, att den omständigheten att Ada Maria Wester icke blivit för år 1930 mantalsskriven i Ljusdals socken, dit hon år 1929 inflyttat, berott på försummelse av vederbörande pastor vid kyrkobokföringen, samt anhöll att J. O. måtte låta verkställa utredning därutinnan.

I infordrat yttrande bestred kyrkoherden i Ljusdals församling B. G. Jonzon klagandens påståenden såvitt anginge pastorsämbetet samt överlämnade tillika ett så lydande bevis:

"Järvsö den 10 juni 1933.

Att tjänarinnan Ada Maria Wester, född den 23 juli 1904, jämte sonen

Åke, född 1926, blivit för år 1930 mantalsskrivna å Råggärde n:r 2 i Ljusdals socken av Gävleborgs län betygas: Som ovan:

Olof Ekberg."

Efter att hava tagit del av Jonzons yttrande och ovanintagna bevis framhöll klaganden i en hit insänd skrift, att av vad som nu blivit upplyst syntes framgå, att något fel med avseende å Ada Maria Westers kyrkobokföring icke ägt rum. Huru häradsskrivaren Ekberg i skrivelsen den 15 februari 1933 kunnat meddela K. B., att Ada Maria Wester icke för år 1930 mantalsskrivits i Ljusdals socken, men den 10 juni 1933 utfärda bevis av motsatt innehåll kunde klaganden icke förstå. I allt fall ville klaganden numera rikta sin anmälan mot Ekberg och anhålla om ytterligare utredning rörande de olika uppgifterna om Ada Maria Westers mantalsskrivning i Ljusdals socken.

Sedan häradsskrivaren Ekberg anmodats att hit inkomma med yttrande i ärendet, anförde Ekberg, att vid meddelandet av uppgiften i skrivelsen den 15 februari 1933 torde hava tillgått så, att ett av Ekbergs biträden, som sagda dag genomsökt 1930 års mantalslängd för Ljusdals socken, därvid förbisett Ada Maria Wester, en omständighet som vore beklaglig men, såsom Ekberg hoppades, icke medförande sådana verkningar att den föranledde åtal.

I avgivna påminnelser framhöll klaganden, att den omständigheten att ett biträde genomsökt mantalslängden för år 1930 icke fritoge Ekberg från ansvaret för riktigheten av därur lämnade uppgifter. Genom det felaktiga meddelandet till K. B. hade Hälsingtuna socken blivit ålagd betalningsskyldighet till Enångers sockens barnavårdsnämnd. Detta åläggande vore helt och hållet beroende på Ekbergs oriktiga förfarande i tjänsten.

Sedan Hälsingtuna sockens barnavårdsnämnd i kammarrätten anfört besvär över K. B:s utslag den 17 maj 1933 och i detta mål den härstädes verkställda utredningen rörande Ada Maria Westers mantalsskrivning bragts till kammarrättens kännedom, meddelade kammarrätten utslag i målet den 20 april 1934. I detta utslag yttrade kammarrätten följande.

Enär numera blivit utrett, att Ada Maria Wester för år 1930 mantalsskrivits i Ljusdals socken utan att därunder, såvitt av handlingarna framginge, för sig eller minderårigt barn hava kommit i åtnjutande av vård av beskaffenhet att inverka på förvärv av hemortsrätt, ty och som Ada Maria Wester och jämväl hennes omförmälde minderårige son vid sådant förhållande ägt hemortsrätt i Ljusdals socken, då i målet ifrågavarande samhällsvård började utgå, men rätt till ersättning för samma vård, i vad den belöpte å tiden före den 29 juni 1931, förfallit, funne kammarrätten skäligt

att, med ändring av K. B:s utslag, dels befria Hälsingtuna sockens barnavårdsnämnd från den barnavårdsnämnden ådömda ersättningsskyldigheten, dels ock förplikta Ljusdals sockens barnavårdsnämnd att ersätta Enångers sockens barnavårdsnämnd kostnaden för den samhällsvård, som utgått till Erik Allan Wester under tiden den 29 juni—den 31 augusti 1931 och den 1 januari 1932—den 30 april 1933, med 361 kronor 33 öre ävensom med belopp, varom parterna i brist av åsämjande ägde att särskilt i laga ordning tvista, gottgöra Enångers sockens barnavårdsnämnd vad densamma därutöver fått eller ytterligare kunde få i samhällsvård för Erik Allan Wester vidkännas, intill dess hans behov av samhällsvård upphört eller försörjningsskyldigheten av vederbörande barnavårdsnämnd omedelbart övertagits. Tillika förpliktades Ljusdals sockens barnavårdsnämnd, som i november månad 1931 erhållit del av ansökningen i målet, dels att å vårdkostnaden gälda ränta i enlighet med bestämmelserna i 56 § fattigvårdslagen, dels ock att gottgöra Enångers sockens barnavårdsnämnd dess stämpelkostnader i målet hos K. B. med 8 kronor.

Med anledning av vad sålunda förekommit anmodade jag K. B. i Gävleborgs län att förordna särskild åklagare att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Ekberg. I en för åklagaren utfärdad instruktion anförde jag följande.

I 62 § lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård stadgas *dels* att utgift, som kommun haft för omhändertaget barn, inverkar på förvärv av hemortsrätt på enahanda sätt, som i 49 § lagen om fattigvården är föreskrivet beträffande fattigvård, lämnad enligt 1 § samma lag, *dels ock* att kommun i fråga om ersättning av hemortskommun för utgift för omhändertaget barn har den rätt, som enligt 50 och 51 §§ lagen om fattigvården tillkommer fattigvårdssamhälle.

Av 45 § sistnämnda lag framgår, att i fråga om fattigvård svensk medborgare anses, med vissa undantag, hava hemortsrätt i det fattigvårdssamhälle, inom vilket han senast varit mantalsskriven utan att hava under det år, som mantalsskrivningen avser, kommit i åtnjutande av fattigvård, som enligt vad i 49 § sägs utövar inverkan på förvärv av hemortsrätt. Minderårigt barn utom äktenskap har, enligt föreskrift i 47 § 2 mom., samma hemortsrätt som modern. I 49 § 1 mom. stadgas bland annat att om någon under det år, för vilket han mantalsskrivits inom visst fattigvårdssamhälle, åtnjutit fattigvård enligt 1 § han ej vinner hemortsrätt på grund av nämnda mantalsskrivning. I fråga om inverkan på förvärv av hemortsrätt likställes enligt 2 mom. med fattigvård, som någon själv åtnjutit, fattigvård, som åtnjutits av hans minderåriga barn. Jämlikt 50 § 1 mom. är fattigvårds-

samhälle, som enligt 1 § lämnat fattigvård åt någon som har hemortsrätt inom annat samhälle, berättigat att erhålla ersättning för fattigvården av det senare samhället.

I förevarande fall är upplyst, att Ada Maria Westers minderårige son Erik Allan varit från och med januari månad 1931 för samhällsvård omhändertagen av barnavårdsnämnden i Enångers socken, varest Ada Maria Wester emellertid icke ägde hemortsrätt. Då varken Ada Maria Wester eller hennes barn under år 1930 åtnjutit någon vård av beskaffenhet att inverka på förvärv av hemortsrätt, skulle följaktligen hennes mantalsskrivning för detta år vara bestämmande för hennes och barnets hemortsrätt och därmed även för frågan om vilket fattigvårdssamhälle, som hade att ansvara för de Enångers socken åsamkade kostnaderna för sonen Erik Allans omhändertagande. Såsom av utredningen framgår, har Ada Maria Wester för sagda år mantalsskrivits i Ljusdals socken. I det av Enångers sockens barnavårdsnämnd anhängiggjorda målet om utbekommande av ersättning för ovanberörda kostnader har emellertid häradsskrivaren Ekberg, då upplysning avfordrats honom om Ada Maria Westers mantalsskrivning, i tjänsteskrivelse till K. B. uppgivit, att Ada Maria Wester *icke* för år 1930 mantalsskrivits i Ljusdals socken. Denna felaktiga uppgift har medfört att, då Ada Maria Wester ej varit för nämnda år mantalsskriven å annan ort, K. B. ålagt barnavårdsnämnden i Hälsingtuna socken, där hon varit mantalsskriven för år 1929, att ersätta barnavårdsnämnden i Enångers socken ifrågavarande kostnader. Den på grund av Ekbergs oriktiga uppgift Hälsingtuna socken ålagda ersättningsskyldigheten har dock genom kammarrättens utslag blivit upphävd. Kvar står dock att socknen genom Ekbergs förvållande åsamkats besvär och kostnader för erhållande av rättelse i saken. Med hänsyn därtill finner jag mig icke kunna underlåta att för ifrågavarande förfarande ställa Ekberg under åtal för tjänstefel.

På grund av vad jag sålunda anfört uppdrog jag åt åklagaren att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Ekberg för det tjänstefel, vartill han gjort sig skyldig, samt å honom yrka ansvar efter lag och sakens beskaffenhet. Tillfälle borde beredas Hälsingtuna kommun att i målet föra talan, och borde av kommunen framställda ersättningsanspråk, i den mån de funnes befogade, av åklagaren understödjas.

Vad klaganden i övrigt anfört och yrkat i sina ovan omförmälda skrifter fann jag ej föranleda vidare åtgärd från min sida.

Västra Hälsinglands domsagas häradsrätt, varest åtalet anhängiggjordes, yttrade i utslag *den 29 december 1934* följande.

I målet vore utrett, *att* sedan Enångers sockens barnavårdsnämnd hos

K. B. sökt åläggande för barnavårdsnämnden i Ljusdals socken eller i annan kommun att lämna ersättning för samhällsvård åt Ada Maria Westers minderårige son Erik Allan och vederbörande föredragande hos K. B. i anledning därav den 11 februari 1933, med översändande av handlingarna i det hos K. B. anhängiggjorda målet, anmodat häradsskrivaren i Ljusdals fögderi att inkomma med upplysning, huruvida Ada Maria Wester blivit för år 1930 mantalsskriven inom Ljusdals socken, Ekberg såsom häradsskrivare i fögderiet i skrivelse till K. B. den 15 februari 1933 uppgivit, att Ada Maria Wester icke blivit för år 1930 mantalsskriven i Ljusdals socken, ehuru Ada Maria Wester, såsom Ekberg inför häradsrätten vidgått och jämväl vitsordat uti ett av honom den 10 juni 1933 utfärdat, i målet åberopat intyg, för år 1930 varit mantalsskriven å Råggärde nr 2 i Ljusdals socken, *att* på grund av Ekbergs förenämnda oriktiga uppgift angående Ada Maria Westers mantalsskrivningsort för år 1930 barnavårdsnämnden i Hälsingtuna socken, varest Ada Maria Wester varit mantalsskriven för år 1929 utan att därunder hava för sig eller minderårigt barn åtnjutit fattigvård eller samhällsvård, genom K. B:s utslag den 17 maj 1933 ålagts utgiva viss ersättning för den åt Ada Maria Westers son Erik Allan lämnade samhällsvården, och *att* kammarrätten, hos vilken myndighet Hälsingtuna sockens barnavårdsnämnd fullföljt talan mot utslaget, genom utslag den 20 april 1934 befriat barnavårdsnämnden från densamma ådömd ersättningsskyldighet och i stället förpliktat Ljusdals sockens barnavårdsnämnd utgiva i utslaget närmare bestämd ersättning; och enär Ekberg genom sin förenämnda oriktiga uppgift till K. B. i skrivelsen den 15 februari 1933 angående Ada Maria Westers mantalsskrivningsort för år 1930 gjort sig skyldig till vårdslöshet i sin tjänst som häradsskrivare, prövade häradsrätten jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen rättvist döma Ekberg för vad han låtit komma sig till last i målet till 15 dagsböter, dagsboten om 15 kronor.

Då Hälsingtuna socken icke förebragt sådan utredning, att framställt anspråk på ersättning för tidsspillan kunde bifallas, men socknens övriga ersättningsanspråk måste anses befogade, förpliktade häradsrätten Ekberg att ersätta socknen genom Ekbergs oriktiga uppgift åsamkade kostnader och utlägg med 107 kronor 80 öre.

Svea hovrätt, där Ekberg anförde besvär under hemställan att det honom ådömda straffet måtte nedsättas, prövade i utslag *den 26 april 1935* skäligt på det sätt ändra häradsrättens utslag, att det straff, vartill Ekberg jämlikt av häradsrätten åberopat lagrum gjort sig förfallen, av hovrätten bestämdes till 8 dagsböter, varje dagsbot beräknad till 15 kronor.

Hovrättens utslag vann laga kraft.

6. Tagande av obehörig ersättning för tjänsteförrättning.

Av handlingarna i ett genom klagomål av H. Kullborg i Holmagärde och Albert Johansson i Skattagård härstädes anhängiggjort ärende inhämtas, bland annat, följande.

I en till kungl. stuteriöverstyrelsen den 10 februari 1933 inkommen skrift hade klagandena — vilka i särskilda till överstyrelsen förut insända skrifter framställt klagomål över att ordföranden i andra distriktets hästpremieringsnämnder Pontus Burén skulle hava varit partisk vid bedömning av hästar, som varit föremål för premiering, m. m. — till belysning av detta förhållande anfört: Arrendatorn av Åsklosters kungsgård Ernst Åkerström, vilken vore en intresserad hästuppfödare, hade efter flera års erfarenheter ansett sig vara systematiskt motarbetad av premieringsnämndsordföranden Burén. För att om möjligt åstadkomma någon ändring i detta förhållande hade Åkerström vidtagit en åtgärd, som framginge av det följande. Vid ett sammanträffande med Åkerström i maj månad 1931 hade Burén på förekommen anledning förklarat sig vara köpare till en av Åkerström till försäljning utannonserad häst. Burén hade också köpt hästen till ett pris, som han själv bestämt. Sedan hästen levererats, hade Åkerström i postremissväxel erhållit likvid för densamma med 500 kronor. Åkerström, som vid förenämnda tidigare sammanträffande med Burén ersatt denne med 500 kronor för en resa, som skäligen bort ersättas med ett betydligt ringare belopp, hade nu funnit det lämpligt att i förut angivna syfte till Burén återsända köpeskillingen. För detta ändamål hade Åkerström löst ut postremissväxeln och därefter i assurerad försändelse till Burén översänt kontant 500 kronor jämte ett brev av innehåll, "att någon betalning för hästen icke borde ifrågakomma på grund av de tjänster herr Burén tidigare gjort Åkerström och de tjänster, som enligt uttryckt förhoppning skulle göras". Beloppet hade mottagits av Burén. Något meddelande i saken hade Åkerström därefter icke erhållit förrän genom ett brev från Burén av den 13 januari 1933. Av detta brev framginge enligt klagandenas förmenande, att Burén mottagit beloppet och under ett och ett halvt år behållit detsamma utan att vidtaga någon åtgärd för dess återbetalande förrän nu diskussion i pressen och anmälan förekommit angående "systemet Burén". Klagandena kunde icke finna annat än att Buréns underlåtenhet att genast återställa beloppet utgjorde en för Burén mycket besvärande omständighet, vilken klagandena velat bringa till stuteriöverstyrelsens kännedom.

Vid klagandenas inlaga var i styrkt avskrift fogat ett så lydande brev:

"Till Bröderna Åkerström, Åskloster.

Vid mitt bokslut finner jag en ouppklarad fr. 1931 balanserad affär å 500 kr. för en häst. Jag har en gång sänt leqvid för hästen men fått den

återsänd. Orsaken därtill torde Ni framdeles få klara. En postremissväxel å 500 kr. bifogas nu och anhålles om erkännande av leqvid för hästen. Nasta den 13/1 1933.

Pontus Burén."

I ett den 18 februari 1933 till stuteriöverstyrelsen avgivet yttrande över klagandenas påståenden i nyssnämnda skrift anförde Burén följande: Vid vårpremieringen 1931 i Varberg hade av Ernst Åkerström och hans broder Claes Åkerström uppvisats en importhingst "Joli Coeur du Bouchon", som förefallit sjuk och därför visat sig ofördelaktig, varför han ej kunnat godkännas. Hingsten hade emellertid tillfrisknat och i slutet av april hade ägarna anhållit om ett tillståndsbevis för hingsten. Burén hade då utfärdat ett sådant för Veddige pastorats hingstförening. Fram i maj hade bröderna Åkerström anhållit att få stationera hingsten i Svenljungatrakten och framställt en önskan, att Burén skulle resa ned och besiktiga såväl denna hingst som en annan importhingst, som också kasserats på våren. Efter mycken tvekan hade Burén rest ned och sedan Burén besiktigat hingstarna, hade Burén gått in i stallet, där två treåringar stått uppställda. Ägarna hade omtalat, att de visat dem för remonteringskommissionen men ej fått sälja mer än den ena. Den andra hade ansetts för tung som ridhäst. Då Burén tyckt bra om denna häst, hade den utbjudits till salu och Burén ombetts att ge ett anbud på den. Då Burén bjudit 500 kronor för hästen, levererad i Örebro, hade svaret blivit: "Ja, det tar vi gärna." Burén hade därpå skickat en postremissväxel å 500 kronor i likvid för hästen. Några dagar därefter hade Burén fått en rekommenderad försändelse å 500 kronor från Åskloster utan motivering för försändelsen. Burén hade skrivit tillbaka med förfrågan om orsaken till detta, med framhållande att Burén ej ville hava hästen till skänks. Härå hade Burén ej fått något svar. Buréns mening hade varit att vid sammanträffande med bröderna Åkerström göra upp saken, men sedan hade det hela fallit fullständigt i glömska tills Burén på nyåret 1933 genom sina anteckningar blivit påmind därom. Burén hade emellertid nu skickat ränta på penningarna för den tid dessa legat hos Burén, och då torde väl den saken kunna vara ur världen. Vad som i skriften åsyftades med att Burén erhållit 500 kronor för en resa hade Burén icke något minne av, varför han hos Ernst Åkerström anhållit om meddelande, i vad sammanhang detta skulle hava varit. För övrigt ville Burén framhålla och kunde skaffa otaliga bevis för att Burén aldrig för sina besiktningsresor begärt mer än reseersättning efter II klass samt 25 kronor i dagtraktamente. Om folk någon gång betalt mera och "man ej fått dem till rättelse därimot", kunde detta väl ej läggas Burén till last. Orsaken till klagandenas skrift vore att söka i Buréns motvillighet mot onödig import av hingstar. Innehållet i skriften syntes även vara graverande nog för Ernst Åkerström, då hans avsikt med erbjudandet av penningar varit

att få Burén att fördelaktigt bedöma hans hästar. Att därav ej blivit det väntade resultatet torde ej få anses såsom något felgrepp av Burén utan i stället vara bevis för hans oemottaglighet för påtryckningar.

Genom beslut den 11 mars 1933 fann stuteriöverstyrelsen vad klagandena därstädes anfört och yrkat icke förtjäna avseende.

I en den 20 februari 1933 hit inkommen skrift påkallade klagandena J. O:s ingripande i anledning av, bland annat, de förhållanden som påtalats i deras ovannämnda skrift till stuteriöverstyrelsen. Sedan stuteriöverstyrelsen anmodats att avgiva yttrande över klagomålen härstädes, avgav överstyrelsen sådant yttrande den 11 mars 1933 och hemställde däri, att klagomålen icke måtte föranleda vidare åtgärd.

Sedan klagandena avgivit påminnelser samt P. J. Dyrendahl i Ljungstorp och C. J. Dyrendahl i Grunnarp inkommit med en skrift i ärendet, avgav stuteriöverstyrelsen efter Buréns hörande förnyat yttrande. Därefter anmodades landsfiskalen i Viske distrikt att genom förhör med Ernst Åkerström och andra personer, som kunde antagas hava upplysningar att meddela, verkställa utredning rörande ifrågavarande affärstransaktion mellan Burén och Åkerström.

I anledning därav verkställde landsfiskalen G. de Bronikowsky den 4 september 1933 förhör med Ernst Åkerström och Claes Åkerström. Vid förhöret förekom följande.

Ernst Åkerström berättade: Han hade själv sedan år 1919 på Åsklosters kungsgård uppfött ardennerhästar till försäljning. Dessförinnan hade hans fader haft stuteri på Åskloster. Från och med år 1913 hade Ernst Åkerström och fadern haft att göra med Burén. Denne hade då som sakkunnig för en hästförening i Närke inköpt en häst av Åkerströms fader. År 1914 hade Burén börjat sin verksamhet som ordförande i premieringsnämnden i Hallands län. Från Åsklosters stuteri hade sedan dess vid varje premiering inom distriktet uppvisats hästar, vilka alltså varit underkastade Buréns bedömning. Under en följd av år framåt hade Åkerström icke haft något att invända mot det sätt, varpå hans hästar bedömts av Burén. Omkring år 1927 hade emellertid Åkerström börjat finna, att Burén ej tycktes behandla av Åkerström uppvisade hästar rättvist. Om en av Åkerströms hästar varit bra, hade aldrig hästens förtjänster blivit framhållna av Burén, men eventuellt befintliga fel hade förstorats vid hästens bedömning. En sämre hästs fel hade alltid framhållits i förstorad form. Som en följd därav hade premieringsnämndens värdesättning av Åkerströms hästar också blivit genomgående för låg, då nämnden alltid följt Buréns åsikt om de utställda hästarna. Genom samtal med andra hästuppfödare hade Åkerström fått den bestämda uppfattningen, att Buréns sätt att bedöma Åkerströms hästar vore beroende av det ekonomiska förhållande, vari

Burén stode till andra hästuppfödare. Åkerström hade erhållit upplysningar, utvisande att till Burén från andra hästuppfödare utbetalats tiotusentals kronor i "provisioner" för att influera på Buréns bedömning av hästarna. Åkerström hade då tänkt försöka åvägabringa ändring i Buréns förfaringssätt. Då han haft sig bekant, att Burén på våren 1931 skolat besöka Halland, hade han anmodat Burén att, när Burén komme till Varberg, även besöka Åskloster, som vore beläget omkring 1,5 mil utanför Varberg, för att besiktiga en hingst. Hingsten ifråga hade haft s. k. "tillståndsbevis" för Halland, och Åkerström hade önskat få detta utsträckt att gälla även för Västergötland. I början av maj månad 1931 hade Burén infunnit sig på Åskloster och utfärdat det begärda beviset. Därefter hade Ernst Åkerström och Burén ävensom Claes Åkerström avrest till Varberg, där Burén av Ernst Åkerström inviterats på middag. Skälig ersättning för Buréns besiktning av hingsten och resa till Åskloster hade Ernst Åkerström ansett vara 30—40 kronor. Emellertid hade Åkerström inlagt 500 kronor i hundrakronorsedlar i ett kuvert och vid middagen överlämnat detta till Burén med tack för besiktningen av hingsten. Burén hade sett i kuvertet och yttrat något som "det här är väl för mycket" men stoppat kuvertet i fickan och behållit beloppet. Sedan hade transaktionen ifråga aldrig berörts av Burén. Vid Buréns besök på Åskloster hade Ernst Åkerström även visat Burén en häst, som var till salu. Burén hade då sagt sig vara spekulant på hästen. Vid middagen i Varberg hade köp av densamma också avslutats, varvid Burén och Åkerström överenskommit om ett pris av 500 kronor för hästen, fritt Örebro. Några dagar därefter hade Åkerström sänt hästen till Burén och omgående erhållit 500 kronor som likvid. Köpesumman hade Åkerström ansett ungefärligen motsvara hästens värde. Då Åkerström efter köpesummans mottagande skolat översända hästens legitimationspapper till Burén, hade han beslutat att försöka ytterligare påverka Burén. Han hade därför samtidigt med legitimationspapperen sänt kvitto å full likvid för hästen men dessutom i assurerat brev bifogat 500 kronor i sedlar. Burén hade omedelbart tillskrivit Åkerström och frågat, vad meningen vore med de översända penningarna. "Jag kan väl inte taga emot pengar för ingenting" ville Åkerström erinra sig att Burén skrivit. Han hade emellertid ej Buréns brev i behåll. Åkerström hade i brev svarat, att beloppet skulle vara för tjänster Burén gjort Åkerström och för de tjänster han hoppades Burén skulle göra honom i framtiden. Någon kopia av detta brev hade han icke. De tjänster Burén ditintills gjort Åkerström hade ju varit endast "björntjänster". Efter denna brevväxling hade Åkerström och Burén träffats många gånger, men det hade aldrig varit tal om beloppet förrän Åkerström erhållit Buréns brev av den 13 januari 1933, som vore lika lydande med den av klagandena åberopade avskriften.

Claes Åkerström uppgav: Han hade till för ungefär ett år sedan tillsammans med brodern bedrivit stuterirörelse på Åskloster. Broderns uppgift rörande Buréns befattning därmed vore riktig. Claes Åkerström hade närvarit vid ovanberörda middag i Varberg och sett Ernst Åkerström inlägga 500 kronor i ett kuvert och överlämna det till Burén. Han hade även hört Buréns yttrande efter mottagandet. Ernst Åkerström hade omtalat, att han återställt köpesumman för hästen till Burén.

Bröderna Åkerström förklarade dessutom sammanstämmande att de ansåge att, sedan Burén mottagit de omtalade penningarna, en avspänning ägt rum i förhållandet mellan dem och Burén. Ej så att deras hästar därefter blivit övervärderade, men de hade åtminstone blivit rättvist bedömda. Efter något år hade de gamla förhållandena emellertid ånyo inträtt.

Sedan Burén tagit del av protokollet över ovannämnda polisförhör, anförde Burén i en skrift den 24 oktober 1933 till J. O. följande: Ernst Åkerström hade vid polisförhöret påstått, att Burén sedan omkring år 1927 icke skulle hava behandlat av Åkerström uppvisade hästar rättvist. Årtalet 1927 vore av en viss betydelse för att klargöra orsaken till den kampanj från bröderna Åkerströms m. fl. personers sida, för vilken Burén varit utsatt. Nämnda år hade Burén av bröderna Åkerström blivit anmodad att följa med dem till Belgien för att biträda vid inköp av hingstar. Burén hade då svarat att, om inköp skulle ske endast för deras eget behov, Burén såsom konsulent för hästaveln icke kunde neka dem sitt biträde, men att om importen skulle ske ur affärssynpunkt, Burén icke kunde biträda dem. Då bröderna Åkerström uppgivit, att hingstimporten skulle ske i affärsändamål, hade Burén avstått från att biträda dem. Bröderna Åkerström hade emellertid med biträde av en annan person inköpt några hingstar i Belgien, vilka uppvisats vid hingstpremiering i Varberg. Dessa importdjur hade varit av jämförelsevis låg kvalitet och hade icke kunnat bedömas så förmånligt, som bröderna Åkerström tydligen hoppats. Liknande hade förhållandet blivit med en ny hingstimport, som bröderna Åkerström följande år företagit. Burén ville framhålla, att han icke varit ensam om bedömandet, utan att detta verkställts av premieringsnämnden, som då bestått av tre ledamöter med envar en röst. Det vore säkerligen de motgångar, som bröderna Åkerström sålunda haft med nämnda hingstimporter och som enligt deras förmenande bottnade i ett orättvist bedömande från Buréns sida, som låge till grund för den förföljelsekampanj, för vilken Burén varit utsatt och för vilken i första hand klagandena, av vilka Kullborg vore kusin till bröderna Åkerström, gått i bräschen. Burén ville i detta sammanhang erinra om att stuteriöverstyrelsen genom cirkulär av den 27 maj 1929 föreskrivit en strängare bedömning med avseende

å exteriör m. m. i fråga om importhästar med otillräcklig härstamning än i fråga om svenskfödda avelshästar.

Vidare anförde Burén: Vad beträffade Buréns av Ernst Åkerström uppgivna besök på Åskloster under år 1931, vore det riktigt, att Burén på begäran av bröderna Åkerström besökt Åskloster och att besöket gällt en dem tillhörig hingst, "Joli Coeur du Bouchon", som erhållit tillståndsbevis för Halland. Bröderna Åkerström hade begärt, att tillståndsbeviset skulle utsträckas att gälla även, enligt vad Burén ville minnas, för Västergötland. Ehuru han icke haft någon skyldighet därtill, hade Burén av rent tillmötesgående infunnit sig på Åskloster. Sedan tillståndsbevis utfärdats vid hingstpremieringen, som ägde rum på våren, och en hingst därvid erhållit tillståndsbevis för viss trakt, vore det ingalunda brukligt att begäran om utsträckning av tillståndet framställdes. Burén kunde icke erinra sig, att detta i hans praktik ägt rum mer än i nämnda enstaka fall. Vid sitt besök på Åskloster hade Burén besiktigat hingsten och utfärdat det begärda tillståndsbeviset för — enligt vad Burén ville minnas — viss del av Västergötland. Det vore också riktigt, att bröderna Åkerström åtföljt Burén till Varberg, där de tillsammans intagit en måltid. Därvid hade bröderna Åkerström förklarat, att de ville dels ersätta Burén för resan, för vilken Burén begärde 25 kronor jämte biljettkostnaden, och dels ersätta Burén för att han på sin tid från dem eller deras fader till en hingstförening i Närke inköpt en hingst vid namn "Tärning" för en mycket hög köpeskilling. Ernst Åkerström hade till Burén överlämnat ett kuvert, vars innehåll Burén emellertid icke granskat förrän Burén kort efter måltiden avrest från staden. I vad det till Burén överlämnade beloppet överstigit den av honom begärda reseersättningen, hade det utgjort gottgörelse för inköpet av "Tärning".

Vid besöket på Åskloster — anförde Burén vidare — hade bröderna Åkerström visat Burén en häst, som blivit kasserad vid ett remonteringsmöte kort tid förut och som bröderna Åkerström erbjudit Burén att köpa. Burén hade frågat dem om priset för hästen, vartill de svarat, att de vore beredda taga vilket pris som helst, bara de bleve av med hästen. Burén hade förklarat att, om de ville leverera hästen fritt Örebro, Burén vore beredd att betala 500 kronor för den. Detta hade bröderna Åkerström accepterat. Hästen hade också efter någon tid levererats i Örebro, varefter Burén sänt likvid för densamma med 500 kronor. Efter någon tid hade Burén mottagit 500 kronor i retur från bröderna Åkerström. Burén hade då skrivit till dem och frågat, varför penningarna återsänts. Något svar på detta brev hade Burén icke erhållit. Det vore sålunda en ren osanning, då Ernst Åkerström påstode, att han i brev till Burén uppgivit att beloppet skulle vara ersättning för tjänster, som Burén gjort eller kunde komma att göra honom. Sedermera hade saken fallit Burén ur minnet,

men Burén hade kommit att tänka därpå i början av år 1933, då han i sina anteckningar funnit att beloppet alltjämt innestod hos honom. Omedelbart därefter hade Burén sänt summan till Ernst Åkerström.

Av det sätt varpå bröderna Åkerström yttrat sig vid polisförhöret — yttrade Burén slutligen — syntes det som om de i avsikt att misstänkliggöra Burén och hans handlande vidtagit ovan omförmälda åtgärder. Det belopp, som bröderna Åkerström överlämnat till Burén vid besöket på Åskloster, hade, såsom Burén förut framhållit, till den del beloppet icke åtgått till att täcka av Burén begärt dagtraktamente och resekostnader, utgjort ersättning för Buréns inköp av en hingst från Åskloster, vilket bröderna Åkerström också direkt förklarat vid beloppets överlämnande. Burén hade icke funnit något anmärkningsvärt i att de ville ersätta honom för inköpet ifråga, som till tidpunkten legat före Buréns tillträdande av befattningen såsom ordförande i premieringsnämnden. Den köpeskilling som betalats för hingsten, enligt vad Burén ville minnas 8,100 kronor, hade för dåtida förhållanden varit ett oerhört högt pris. Vid inköpet hade Burén emellertid haft den bästa uppfattning om hingstens kvalitet, vilket motiverat att Burén för sina huvudmäns räkning gått med på att betala ett så högt pris. Inköpet hade ägt rum på en auktion i Veddige. Beträffande den av bröderna Åkerström återsända likviden för den av Burén år 1931 inköpta hästen, så berodde det på ett förbiseende från Buréns sida att beloppet icke förr blivit återbetalat. Även om bröderna Åkerström, såsom de syntes vilja göra gällande, haft den förut antydda perfida undermeningen med sitt handlingssätt, hade de därmed icke vunnit det resultat de åsyftat. Buréns bedömande hade icke vare sig i fråga om bröderna Åkerström eller andra ägare tillhöriga djur rönt det minsta inflytande därav. Att Buréns bedömande av det hästmaterial, som uppvisats vid premieringarna, städse varit opartiskt hade klarlagts genom den undersökning, som verkställts av stuteriöverstyrelsen och vartill Burén hänvisade. Burén ville dessutom tillägga, att klaganden Johansson instämt Burén till rådhusrätten i Falkenberg med yrkande om ansvar för det Burén skulle hava förfarit partiskt såsom premieringsnämndsordförande och tillika med yrkande om ersättning för den skada, som Johansson på grund därav skulle hava lidit. I den av Johansson anhängiggjorda rättegången hade på Johanssons begäran hörts ett stort antal vittnen, vilka samstämmigt intygat att Burén städse ådagalagt opartiskhet vid sitt bedömande. Under hänvisning till vad han sålunda anfört hemställde Burén, att J. O. måtte lämna ifrågavarande anmälan utan avseende.

På begäran av J. O. om upplysningar i vissa hänseenden rörande hästpremieringarna överlämnades från stuteriöverstyrelsen en så lydande promemoria:

"P. M.

Hästpremieringarna äga rum under tiden 1 juni—20 september varje år, då alla hästar kunna bliva föremål för bedömande. Dessutom bruka inom ett flertal hushållningssällskaps områden anordnas särskilda möten för besiktning av hingstar. (SFS nr 10/28, § 9, st. 1 o. 2). Dessa särskilda besiktningsmöten, vilka äro avsedda närmast för bedömning och premiering av de beskällare, vilka under årets betäckningssäsong skola komma till användning inom resp. områden, pläga för den skull försiggå jämförelsevis tidigt på året — i regel under februari och mars månader.

Hingst, som vid ena eller andra slaget av dessa besiktningsmöten premierats (med tillämpning alltså av premieringsreglementets bestämmelser), är därigenom godkänd såsom beskällare inom det underdistrikt (hushållningssällskaps område), där han uppvisas. Bevis i sådant avseende meddelas på så sätt, att det ena exemplaret av den s. k. anmälningssedeln, försett med intyg om att hingsten premierats, omedelbart vid själva förrättningen återställes till hästägaren.

För hingst, som icke är premieringsbar men dock lämplig såsom beskällare inom orten, utfärdas s. k. tillståndsbevis, gällande intill utgången av nästkommande års i enlighet med föreskrifterna i gällande hästpremieringsreglemente inom vederbörande område anordnade besiktningsmöten, vid vilka hingstar få uppvisas.

Om hingst icke godkännes såsom beskällare, är ordföranden skyldig att utfärda s. k. kassationsbevis.

Det kan emellertid inträffa, att hingst, som efter senast inom området hållna besiktningsmöte, där hingstar fått uppvisas, antingen uppnått tre års ålder eller till området införts från utlandet eller överförts från annan inländsk ort eller av styrkt fullgiltigt skäl icke kunnat uppvisas vid ordinarie besiktningsmöte (SFS nr 452/1914 § 3), ifrågasättes att komma till användning såsom avelsdjur. I sådant fall kan hingstens ägare hänvända sig till ordföranden i premieringsnämnden för erhållande av s. k. interimistiskt tillståndsbevis.

Framställning om erhållande av dylikt bevis skall åtföljas av anmälningssedel, behöriga härstamningshandlingar betr. hingsten samt intyg av veterinär angående hingstens lämplighet från exteriör synpunkt såsom beskällare. Det interimistiska tillståndsbeviset meddelas av ordföranden, såvitt denne så finner skäligt. Interimistiskt tillståndsbevis kan sålunda utfärdas utan att ordföranden behöver se den hingst, varom är fråga, och beviset gäller intill de i enlighet med föreskrifterna i gällande premieringsreglemente närmast efter bevisets utfärdande inom området anordnade besiktningsmöten, vid vilka hingstar få uppvisas. Om interimistiskt tillståndsbevis förvägras, är ordföranden skyldig att utfärda kassationsbevis.

Den hingstägaren medgivna klagorätten kan få komma till användning endast för de fall, att hingst vid besiktningsmöte förklarats icke vara tillåten såsom beskällare eller att interimistiskt tillståndsbevis förvägrats av ordföranden i premieringsnämnden.

För utfärdandet av ovan omförmälda bevis, av vad slag de vara må, äger premieringsnämndens ordförande eller någon ledamot i nämnden *icke* rätt att uppbära någon som helst ersättning av hingstens ägare.

Giltighetsområdet för ett interimistiskt tillståndsbevis brukar i regel angivas till hela det hushållningssällskaps område, inom vilket hingstens ägare är bosatt. Understundom plägar dock hingstens verksamhetsområde begränsas till viss mindre del av området — ett härad, en socken eller geografiskt begränsad del av socken. Anledningen till denna begränsning är i regel den, att området är så väl tillgodosett med framstående beskällare, att den ofta i aveln okända hingst, för vilken beviset begäres, icke anses böra beredas tillfälle att konkurrera med de bättre och väl kända hingstarna.

Om emellertid hingstens ägare anser, att området för hingstens användning tillmätts för knappt, äger han givetvis att göra framställning hos premieringsnämndens ordförande om utvidgning av detta område. Om hingstägaren därvid ifrågasätter att på egen bekostnad bereda ordföranden tillfälle att besiktiga hingsten och ordföranden går med på ett sådant förslag, synes detta icke innebära något oriktigt förfaringssätt från ordförandens sida, under förutsättning likväl att ersättningen till ordföranden icke överstiger vad han enligt resereglementets bestämmelser äger tillgodoräkna sig för en motsvarande verklig tjänsteresa ävensom gottgörelse för utförandet av själva besiktningen, vilken senare ersättning torde kunna anses mycket rimlig, ifall den utgår med omkring 25 kronor. Annorlunda skulle saken naturligtvis ställa sig, om ordföranden själv ifrågasatte personlig besiktning såsom villkor för ändring i det en gång av honom utfärdade interim. tillståndsbeviset och därvid betingade sig ersättning för resor och förrättning.

Ordförande i hästpremieringsnämnd åtnjuter resekostnads- och traktamentsersättning enligt rese- och traktamentsklass II C i gällande allmänna resereglemente samt dessutom ett särskilt arvode av 15 kronor för varje dag, då hästpremiering äger rum. Stockholm den 31 oktober 1933.

Alb. Lindström.

/Lennart Idén."

Till komplettering av tidigare uppgifter anförde sedermera Burén i en skrift till J. O. den 6 november 1933 bland annat: Vid hingstpremieringen i Varberg den 10 mars 1931 hade hingsten "Joli Coeur du Bouchon" uppvisats men varit sjuk och därför icke kunnat erhålla tillståndsbevis. I början av april månad hade Burén från bröderna Åkerström fått meddelande

att hingsten vore frisk, varför bröderna Åkerström begärde tillståndsbevis för densamma och hemställde, att Burén för att besiktiga hingsten skulle besöka Åskloster. Burén hade svarat, att han möjligen inom den närmaste tiden skulle företaga en resa till Skåne och att han då kunde besöka Åskloster. Då emellertid Buréns planerade resa blivit uppskjuten, hade Burén än en gång per telefon av bröderna Åkerström blivit ombedd att komma till Åskloster. Härtill hade Burén förklarat sig beredd och efter några dagar rest till Åskloster uteslutande för den av bröderna Åkerström begärda besiktningen. Sedan Burén besiktigat hingsten och förklarat sig kunna utfärda tillståndsbevis, hade bröderna Åkerström uppgivit, att de önskade hingsten tillåten inom Veddige pastorats hingstförening, varför Burén också utfärdat tillstånd därutinnan. Någon tid därefter hade bröderna Åkerström begärt, att tillståndsbeviset måtte utsträckas att gälla även för viss del av Älvsborgs län. Burén hade meddelat dem att han vore tveksam, huruvida han hade rätt att tillmötesgå denna begäran. Sedan Burén övertänkt saken och funnit sig oförhindrad att utsträcka tillståndet enligt bröderna Åkerströms önskan, hade Burén bifallit deras begäran och utsträckt tillståndsbevisets giltighetsområde. — Burén hade icke haft någon skyldighet att efterkomma bröderna Åkerströms begäran att besöka Åskloster och hade under inga förhållanden ägt skriva reseräkning på statens premieringsanslag. Enligt Buréns förmenande hade därför ersättningen för denna resa varit en sak helt och hållet mellan bröderna Åkerström och Burén. Burén ville också framhålla, att han icke före resans anträdande betingat sig någon viss ersättning och att frågan om ersättningens storlek icke varit på tal förrän i Varberg, efter besöket på Åskloster. Resan hade ju också företagits först efter upprepade framställningar från bröderna Åkerström.

Sedan J. O. därefter anmodat landsfogden i Hallands län att företaga ytterligare undersökning i ärendet genom dels förnyat förhör med Ernst Åkerström och Claes Åkerström, dels förhör med andra personer, som med hänsyn till de av de båda förstnämnda lämnade uppgifter eller eljest kunde antagas hava upplysningar att meddela i anledning av uppgifterna vid polisförhöret den 4 september 1933 rörande "provisioner", som skulle hava utbetalats av vissa hästuppfödare, verkställde landsfogden A. Jacobson sådan utredning. Vid denna utredning förekom, enligt vad Jacobson i skrivelse till J. O. meddelat, följande.

Den 6 december 1933 hördes bröderna Åkerström av Jacobson, därvid Claes Åkerström anhöll att få till protokollet antecknat, att han icke hade något som helst att skaffa med penningtransaktionerna mellan hans broder och Burén.

Vid föredragning därefter av landsfiskalen de Bronikowskys protokoll

gjorde Ernst Åkerström i samförstånd med brodern mot detta följande anmärkningar. Han hade icke vid förhöret uppgivit, att fadern haft stuteri; denne hade nämligen endast sysslat med hästuppfödning. Icke heller hade han påstått, att fadern lidit någon ekonomisk skada genom Buréns påtalade förfarande vid bedömning av hästar. Detta hade gått ut över bröderna Åkerström.

Ernst Åkerström vidhöll att han genom samtal med andra hästuppfödare fått den uppfattningen, att de genom att tillgodose Burén ekonomiskt kunde räkna på att få sina hästar bättre bedömda. På fråga vem som givit honom dylika upplysningar nämnde Ernst Åkerström efter någon tvekan som sin sagesman chefen för Flyinge hingstdepå och stuteri, O. Samuelson, samt berättade i saken vidare: Åren 1927 och 1929 hade bröderna Åkerström företagit resor till Belgien i avsikt att inköpa hingstar, därvid Samuelson varit dem följaktig. Under den senare resan hade Buréns tillvägagångssätt att bedöma hästar kommit på tal och bröderna Åkerström hade beklagat sig över huru motigt det varit för dem i berörda avseende, särskilt i vad det gällde att sälja de år 1927 inköpta belgiska hingstarna. Samuelson hade då rått dem att söka komma på bättre fot med Burén, bedja honom komma hem till dem för att se deras hästar. Samuelson hade även omtalat att vid ett besök, som Burén gjort i hans hem, en överenskommelse träffats, att Burén skulle erhålla 1,000 kronor för varje hingst, som Samuelson sålde. Burén skulle på sådant sätt hava uppburit 30,000 kronor av Samuelson. För att få Samuelsons berättelse bekräftad hade Ernst Åkerström sedermera i telefon ringt upp Samuelson från sin bostad minst fyra gånger och som vittne till sista telefonsamtalet haft fjärdingsmannen V. Henriksson, vilken lyssnat i en förstärkningslur till telefonen. Samuelson hade vid dessa samtal stått vid sitt påstående om vad han utgivit till Burén. Ernst Åkerström, som tagit Samuelsons råd ad notam, hade på våren 1931 anhållit om ett besök av Burén i och för besiktning av en hingst, för vilken han önskade att tillståndsbeviset skulle utsträckas även till en del av Västergötland. Vid den omtalade middag, som efter Buréns besök hos Ernst Åkerström ägt rum i Varberg, hade Åkerström tillfrågat Burén, huru mycket denne skulle hava för sitt besvär, vartill Burén svarat: "En 30 à 40 kronor." Åkerström hade då överlämnat till Burén ett öppet kuvert, innehållande 500 kronor i hundrakronorsedlar. Burén hade tagit ut penningarna ur kuvertet, räknat dem samt sagt: "Detta är väl för mycket." Men då Åkerström vinkat avvärjande, hade Burén stoppat penningarna på sig.

På Jacobsons fråga, varför Åkerström handlat sålunda, förklarade denne att han velat avväpna Burén, bliva befriad från vidare trakasserier från hans sida samt få för framtiden sina hästar rättvist bedömda. Någon tanke på att därefter få sina hingstar övervärderade vid premieringarna hade

Åkerström aldrig hyst. Vid samma tillfälle hade Burén av Åkerström köpt en remont för 500 kronor, fritt Örebro. Åkerström hade några dagar senare erhållit likvid för hästen i postremissväxel, som han genast utkvitterat, och därefter återsänt penningarna i kontanter i assurerat brev. På denna remissa hade Burén avlåtit ett brev, vari han ställt sig undrande inför de återsända penningarna och förklarat, att han skulle väl icke hava penningar för ingenting. Härpå hade Åkerström skriftligen meddelat — påståendet vidhöll han bestämt — att beloppet utgjorde ersättning för tjänster Burén redan gjort honom och framdeles, enligt vad han hoppades, komme att göra honom. Då Burén i sin skrift till J. O. av den 6 november 1933 talade om bröderna Åkerström, kunde det endast bliva tal om en av dem, nämligen Ernst Åkerström. Det vore alldeles riktigt att Åkerström m. fl. åren 1927 och 1929 företagit affärsresor till Belgien för att inköpa hingstar. Burén hade emellertid ej inbjudits att deltaga i första resan, men i den år 1929 företagna hade Åkerström anmodat Burén att deltaga. Då Burén fått reda på att uppköpet av hingstar skulle ske i affärssyfte, hade Burén vägrat deltaga. Försäljningen av de år 1927 inköpta hingstarna hade, som förut berörts, gått trögt. Dock hade dessa hingstar blivit godkända vid premieringen, och de fem hingstar, som inköpts vid Belgienresan 1929, hade vid därefter följande premiering alla erhållit mycket goda vitsord. Åkerström ansåge för sin del, att denna sista premiering varit den mest lyckade han varit med om. Därefter hade emellertid hingstarna motarbetats men trots detta höjts i värdebokstav. Vad beträffade den av Burén inköpta remonten, så hade vid tal om inköpet av densamma icke något ord fällts från Åkerströms sida om att de ville bliva av med hästen till vad pris som helst. Meningen hade emellertid varit att sälja den billigt till Burén, och man hade enats om 400 kronor för hästen och 100 kronor i frakt — alltså 500 kronor fritt Örebro.

Bröderna Åkerström bestredo bestämt, att i de vid måltiden i Varberg lämnade 500 kronorna ingått någon som helst ersättning för den s. k. tjänst Burén gjort deras fader genom att råda en hingstförening i Närke att år 1913 inköpa en fadern tillhörig hingst till högt pris.

På Jacobsons fråga till Ernst Åkerström om han kände till, huruvida Burén varit stadd på tjänsteresa till Skåne, då han gjorde en avstickare till Åskloster, eller om han företagit denna resa särskilt, kunde Åkerström icke yttra sig. Han hade varit av den bestämda meningen, att Burén varit stadd på tjänsteresa, enär Burén förut vid korrespondensen om besöket nämnt detta. Att Skåneresan blivit uppskjuten hade Burén icke omtalat. Till slut ville Ernst Åkerström särskilt betona, att han icke haft för avsikt att muta eller "misstänkliggöra" Burén.

Henriksson uppgav att, då han avlyssnade samtalet mellan Samuelson och Ernst Åkerström, vilket ägt rum den 7 september 1933, Samuelson,

sedan Åkerström förklarat att saken blivit föremål för polisutredning, bekräftat att han lagt ut "stora pengar" till Burén men icke sagt något om 1,000 kronor för varje hingst, som såldes.

Samuelson berättade vid förhör följande: Redan före världskrigets utbrott hade Samuelson varit bekant med Burén som ledamot av premieringsnämnden och under detta deras samarbete hade de blivit goda och intima vänner. De hade ofta sammanträffat och en dag, troligen år 1915, då Burén var på besök hos Samuelson, hade Burén klagat över att han befunne sig i ekonomiskt trångmål och att hans förtjänster sinade, enär tyskarna köpte hästar, de månde vara hurudana som helst. Samuelson hade erbjudit sig att hjälpa honom, men Burén hade avböjt. Slutligen, sedan Samuelson föreslagit att man skulle draga ett par växlar, hade Burén gått med därpå. Samuelson hade ställt sig som utställare till två växlar, vardera lydande å 6,000 kronor. En av dem hade Samuelson säkert inlöst; huru det förhölle sig med den andra ville Samuelson icke med bestämdhet yttra sig om. Sedan Samuelson år 1925 flyttat till Flyinge, hade han flera gånger sammanträffat med Burén, men det hade aldrig nämnts ett ord om förenämnda växlar. Då bröderna Åkerström åren 1927 och 1929 företagit resorna till Belgien, hade Samuelson anmodats att medfölja dels som rådgivare vid inköpen av hingstar och dels som bröderna Åkerströms ledsagare, enär de icke voro kunniga i flamländska eller franska språken. Vid ett tillfälle under resan 1929 hade talet fallit på Burén. Bröderna Åkerström hade beklagat sig över Buréns trakasserier och Samuelson hade väl förstått deras synpunkter. Han hade därför uppmanat dem att försöka göra Burén till sin vän, bedja honom komma hem och se på deras hästar, så kanske han bleve bättre stämd mot dem. I detta sammanhang hade Samuelson omtalat, att han hjälpt Burén med penningar, samt tillagt att från den dagen hade han fått vara i fred för Burén vid premieringarna. Samuelson bestrede att han, såsom Åkerström uppgivit, skulle lämnat en provision av 1,000 kronor för varje såld hingst — i så fall skulle Burén fått uppbära 60,000 kronor i stället för påstådda 30,000. Samuelson hade icke haft någon fördel av att han hjälpt Burén. Hans uppfattning av Burén vore den, att Burén varken begärde eller toge emot mutor, som bjödes. Buréns inställning till dem, som importerade hingstar i affärsintresse, vore mycket sträng, och för dylikt ändamål inköpta hingstar bleve därför särskilt svårsålda. Samuelson beklagade bittert, "att han pratat bredvid munnen" under förberörda samtal med bröderna Åkerström. Hans mening hade icke varit att ingiva bröderna Åkerström någon föreställning om att kunna muta Burén. Han hade endast hjälpt Burén, då denne befunnit sig i nödläge. Bröderna Åkerström hade missförstått honom, och vad Samuelson sagt till dem vid ifrågavarande tillfälle hade sagts i förtroende.

Veterinären S. Broch förklarade såsom god kännare av Buréns karaktär, att Burén säkerligen icke toge mutor. Buréns förhållande till Åkerström och vad därav följt ansåge Broch bero på Buréns naivitet och godtrogenhet.

Sedan Burén härefter anmodats att inkomma med förnyat yttrande, anförde Burén i en skrift den 12 januari 1934 följande: Den från landsfogden Jacobson inkomna utredningen gåve anledning till åtskilliga erinringar. Till en början ville Burén konstatera, att bröderna Åkerström i flera punkter lämnat uppgifter direkt stridande mot av dem tidigare lämnade. Tillförlitligheten av deras uppgifter bleve därigenom ställd i sin rätta dager. Claes Åkerström hade anhållit att få till protokollet antecknat, att han icke hade något som helst att skaffa med "penningtransaktionerna mellan sin broder och Burén". Tidigare hade emellertid Claes Åkerström uppgivit, att han ända till omkring ett år före september 1933 tillsammans med brodern bedrivit stuterirörelse på Åskloster. De yttranden som Ernst Åkerström tillskrivit Samuelson vore, såsom framginge av förhöret med Samuelson, icke riktigt återgivna av Åkerström och delvis rent uppdiktade. Mest betecknande för Åkerströms livliga fantasi vore hans uppgift, att Samuelson skulle hava påstått att Burén blivit tillförsäkrad en ersättning av 1,000 kronor för varje hingst, som Samuelson sålde — ett yttrande som Samuelson enligt egen uppgift aldrig fällt. Vad i övrigt beträffade Samuelsons yttranden hänvisade Burén till ett närslutet, den 19 december 1933 dagtecknat intyg av Samuelson. Burén ville fästa uppmärksamheten på att Ernst Åkerström tidigare uppgivit, att Burén sedan omkring år 1927 icke skulle hava behandlat av Åkerström uppvisade hästar rättvist. Nu meddelade Ernst Åkerström att de hingstar, som inköpts vid Belgienresan år 1929, vid därefter följande premiering alla erhållit mycket gott vitsord och att denna premiering varit den mest lyckade han varit med om, vilket måste innebära att han varit fullt belåten med bedömningen av då uppvisade hingstar. Här förelåge sålunda en tydlig motsägelse mellan olika av Ernst Åkerström lämnade uppgifter. Beträffande Buréns besök på Åskloster våren 1931 hade Ernst Åkerström även till landsfogden lämnat oriktiga uppgifter. Det förhölle sig därutinnan så, som Burén uppgivit i sina tidigare inlagor. Resan till Åskloster hade icke varit kombinerad med någon tjänsteresa utan företagits uteslutande på bröderna Åkerströms anmodan. I fråga om ersättningen för resan och utbetalandet av densamma förhölle det sig exakt så, som Burén tidigare relaterat. Det uppgivna motivet från bröderna Åkerströms sida för begäran om Buréns besök på Åskloster hade varit att få tillståndsbeviset för "Joli Coeur du Bouchon" utsträckt. Möjligen hade också deras avsikt varit att söka förmå Burén att godkänna en hingst "Beau Rêve", som

kasserats vid vårpremieringen i Varberg samma år. Då Burén nu såge tillbaka på vad som passerat, funne Burén det antagligt, att bröderna Åkerström dessutom åsyftat att utsätta Burén för en ren provokation. Deras förklaring att de endast avsett att få sina hästar rättvist bedömda, men icke haft någon tanke på att få dem övervärderade vid premieringarna, kunde icke förtjäna tilltro. Efter vad som nu framkommit torde det nämligen vara ganska tydligt, att bröderna Åkerströms syfte varit att genom att erbjuda Burén penninggottgörelse söka förmå Burén till ett mera gynnsamt bedömande av deras hingstar än vad dessa rätteligen förtjänat. Därutinnan hade de emellertid icke lyckats, och handlingssättet vore synnerligen graverande för bröderna Åkerström själva. I fråga om inköpet av remonten vidhölle Burén likaledes vad han tidigare uppgivit. De däremot stridande uppgifter, som bröderna Åkerström nu lämnat, vore icke riktiga. Burén vidhölle bestämt sitt bestridande av att han någonsin mottagit ett brev från Ernst Åkerström av det innehåll denne uppgivit eller att det av honom återsända beloppet skulle utgöra ersättning för redan gjorda eller kommande tjänster från Buréns sida. Hade Ernst Åkerström avlåtit ett brev till Burén av sådant innehåll, hade han säkerligen tagit en kopia av brevet, enär hans syfte därmed ju låge i öppen dag. Han hade ju eljest icke kunnat göra sig någon nytta av brevet. Burén ville också framhålla, att han icke gjort bröderna Åkerström några särskilda "tjänster" vare sig före nämnda tidpunkt eller därefter. Av dem uppvisade hingstar hade Burén bedömt på precis samma sätt som alla andra vid premieringarna uppvisade, nämligen på ett fullt opartiskt sätt och efter sitt bästa förstånd.

Vidare anförde Burén: Det torde i detta sammanhang vara av betydelse att angiva, i vilken utsträckning Burén deltagit i premieringsarbetet och vilken ersättning Burén därför erhållit. Från och med 1898 till och med 1907 hade Burén varit länsledamot i hästpremieringsnämnden för Örebro läns underdistrikt. Åren 1908—1913 hade Burén varit av staten utsedd ledamot i premieringsnämnden. Från och med 1914 till och med 1933 hade Burén varit ordförande i premieringsnämnderna i det distrikt, som intill år 1928 betecknats såsom tredje distriktet och därefter såsom andra distriktet. Såsom ordförande i premieringsnämnderna inom nyssnämnda distrikt hade till och med 1919 Buréns arvode varit 400 kronor för år, vartill från och med år 1917 kommit ett konsulentarvode av 500 kronor. Från och med 1920 till och med 1927 hade Buréns avlöning utgjort 1,000 kronor för år jämte konsulentarvode 500 kronor. Åren 1928—1933 hade ordförandearvodet uppgått till 1,500 kronor för år och konsulentarvodet till 600 kronor. Till ovan angivna årsarvoden komme reseersättning samt dagtraktamente enligt gällande resereglemente. — Att Buréns antagonister ingalunda representerade den allmänna meningen rörande Buréns sätt att handhava uppdraget såsom premieringsnämnds-

ordförande framginge dels av det stora antal inlagor, som tidigare ingivits till stuteriöverstyrelsen och vari ett stort antal personer betygade, att Burén städse uppträtt rättvist och haft hästavelns främjande för ögonen vid sitt bedömande av uppvisade hästar, och dels av ett flertal inlagor, som under senaste tiden ingivits till lantbruksstyrelsens stuteribyrå och vari anhölles om förnyat förordnande för Burén såsom ordförande i premieringsnämnderna inom andra distriktet. I detta sammanhang ville Burén icke underlåta framhålla, att till stuteriöverstyrelsen ingivna inlagor, vari uppgivits att rättvisan och lämpligheten av det av Burén tillämpade premieringssystemet kunde ifrågasättas, vid närmare undersökning befunnits vara underskrivna till största delen av personer, som icke själva vore hästuppfödare.

Vid yttrandet var bland annat fogat ett så lydande intyg:

"Sedan jag fått taga del av en av landsfogden i Hallands län till riksdagens justitieombudsman ställd, den 11 december 1933 dagtecknad skrivelse, innehållande redogörelse bl. a. för av landsfogden med mig hållet förhör, får jag härmed anföra följande.

I åtskilliga punkter återgiver landsfogdens redogörelse icke riktigt, vad jag yttrat vid landsfogdens förhör med mig, och har jag därutöver vissa tillägg att göra till min inför landsfogden avgivna berättelse.

Det säges i landsfogdens redogörelse, att Burén vid ett Buréns besök hos mig troligen år 1915 skulle hava klagat över att han befunne sig i ekonomiskt trångmål och att hans förtjänster sinade, enär tyskarna köpte hästar, 'de månde vara hurudana som helst'. Mitt yttrande till landsfogden på denna punkt innebar, att, då Burén vid ett besök hos mig, troligen år 1915 eller möjligen år 1916, klagade över att han hade vissa ekonomiska svårigheter, jag erbjöd mig att hjälpa honom. Detta gjorde jag så mycket hellre, som Burén var min vän och jag vid tidpunkten i fråga hade goda inkomster genom att köpa och sälja hingstar, vilket Burén var förhindrad att göra genom sin ställning såsom premieringsnämndsordförande. Något tal om att det vid tidpunkten i fråga var möjligt att till Tyskland försälja hästar av vilken kvalitet som helst var det icke vid landsfogdens förhör med mig. Jag uppgav vidare, att mitt bistånd till Burén bestod däri, att jag hjälpte Burén med två växlar. Jag uppgav däremot icke, att jag ställde mig såsom utställare till växlarna, vilket ej heller var förhållandet. Jag vill i detta sammanhang framhålla, dels att det givetvis är svårt för mig att efter så lång tid, omkring 18 år, erinra mig alla detaljer, och dels att dessa växeltransaktioner äro den enda affärsförbindelse, som jag någonsin haft med Burén.

På tal om de resor, som jag tillsammans med bröderna Åkerström företog till Belgien, skulle jag enligt landsfogdens redogörelse för förhöret med mig hava uppgivit, att en av anledningarna till mitt medföljande var, att

bröderna Åkerström icke voro kunniga i flamländska eller franska språken. Vid landsfogdens förhör var det emellertid icke något tal om bröderna Åkerströms språkkunskaper.

Då bröderna Åkerström vid något tillfälle beklagade sig över trakasserier från Buréns sida, tillsade jag dem, att det enligt min mening var oklokt av dem att slåss med Burén, enär detta inte kunde gagna varken dem eller någon annan. Det vore bättre, att de både Burén om ett råd, vilket lättast kunde ske på det sätt, att de ombådo Burén att besöka dem vid Åskloster och närmare besiktiga deras hästar. På så sätt skulle de säkerligen komma på bättre fot med premieringsnämndsordföranden. Jag vill tillägga, att även jag såsom importör av hingstar varit utsatt för kritik från Buréns sida. Buréns inställning vid bedömandet av mina hingstar har emellertid icke rönt något som helst inflytande av ovan omförmälda växeltransaktion. Jag har också den uppfattning att Burén städse rättvist bedömt uppvisade hingstar.

Enligt landsfogdens redogörelse skulle jag hava beklagat, att jag 'pratat bredvid mun' under mina samtal med bröderna Åkerström. Förhållandet är, att jag vid samtal med landsfogden efter förhörets avslutande förklarade, att, om jag fällt yttranden, som kunde skada Burén, jag vore den förste att beklaga detta. Flyinge den 19 december 1933.

Oscar Samuelson."

I anledning av de uppgifter Ernst Åkerström lämnat vid polisförhören anhöll J. O. därefter i skrivelse den 9 februari 1934 till lantbruksstyrelsen — inom vilken en nyinrättad stuteribyrå dåmera övertagit stuteriöverstyrelsens uppgift i avseende å stuteriväsendet — att lantbruksstyrelsen måtte föranstalta om utredning för vinnande av upplysning angående de bedömningsresultat, vilka enligt de hos stuteribyrån förvarade handlingar förelegat beträffande Ernst Åkerström — eller honom och hans broder Claes Åkerström — tillhöriga hästar, å ena sidan vid förrättningar, som av Burén eller under hans ledning verkställts under den av Ernst Åkerström angivna tidsperioden av något år efter ovannämnda transaktioner då "en avspänning ägt rum i förhållandet mellan dem och Burén", samt å andra sidan vid dylika förrättningar under de tidsperioder före och efter den nyssnämnda då, enligt Ernst Åkerströms uppgift, han och brodern skulle hava blivit mindre gynnsamt behandlade. Tillika anhölls om lantbruksstyrelsens yttrande beträffande frågan om och i vad mån Burén — vid sidan av de avlöningsförmåner han enligt gällande bestämmelser åtnjutit på grund av sådana av honom innehavda statliga uppdrag varom i ärendet är fråga — varit berättigad till särskild ersättning för den förrättning han i början av maj månad 1931 verkställt hos Ernst Åkerström.

I ett den 7 mars 1934 avgivet utlåtande anförde lantbruksstyrelsen följande: Den begärda utredningen åsyftade tydligen att vinna upplysning, huruvida Burén vid bedömning av hästar, tillhöriga Ernst Åkerström eller honom och hans broder Claes Åkerström, låtit sig påverka av den under maj månad 1931 försiggångna ekonomiska transaktionen mellan Ernst Åkerström och Burén. Vid i anledning därav verkställd undersökning hade lantbruksstyrelsen icke kunnat finna, att nämnda personer tillhöriga hästar under de perioder på ömse sidor av sistberörda tid, som J. O:s framställning avsåge, bedömts på ett sådant sätt, att man ur bedömningsresultatet, sådant detsamma förelåge i premieringsrullorna, kunde utläsa någon direkt påverkan vare sig i det ena eller andra avseendet av Buréns inställning till bröderna Åkerström. Lantbruksstyrelsen ansåge sig emellertid böra framhålla, att en utredning av nu nämnda art näppeligen kunde giva tillförlitliga hållpunkter för bedömande av det spörsmål utredningen skulle vara avsedd att belysa. Premieringen av hästar under en följd av år hänförde sig även beträffande hästar tillhöriga samma ägare till i stor utsträckning skilda eller nytillkomna individer, vilkas kvalitet i och för sig kunde föranleda höjning eller sänkning av det genomsnittliga premieringsresultatet. Om därvidlag jämväl andra, ovidkommande synpunkter spelat in kunde icke inhämtas av premieringsrullorna. I detta sammanhang ville lantbruksstyrelsen dock erinra, att premieringsnämnden under de år varom här vore fråga bestått av, förutom Burén, tvenne ledamöter, av vilka den ene varit utsedd av Kungl. Maj:t och den andre av hushållningssällskapets förvaltningsutskott. Om Burén vid bedömningen åsidosatt skyldig objektivitet, torde man väl kunna utgå från att nämndens ledamöter icke skulle hava försummat att göra sina röster gällande.

I utlåtandet anförde lantbruksstyrelsen vidare: Beträffande frågan huruvida och i vad mån Burén varit berättigad till särskild ersättning för den förrättning han i början av maj månad 1931 verkställt hos Ernst Åkerström ville lantbruksstyrelsen till en början meddela, att ordförande i hästpremieringsnämnd vid förrättning för hästpremiering åtnjöte ersättning av statsmedel, nämligen dels resekostnads- och traktamentsersättning enligt rese- och traktamentsklass II C i allmänna resereglementet dels ock ett särskilt arvode av 15 kronor för varje dag förrättningen påginge. Vore såsom i förevarande fall icke fråga om premiering utan förrättningen avsåge annat ändamål, utginge ingen ersättning av statsmedel. Vare sig sådan förrättning av vederbörande utfördes i egenskap av ordförande i hästpremieringsnämnd eller måste anses hänföra sig till hans uppdrag såsom hästavelskonsulent, syntes det emellertid självfallet att, därest enskild hästägare påkallat förrättningen, hästägaren borde vara skyldig att lämna förrättningsmannen ersättning åtminstone för rese- och traktamentskostnader. Dessutom syntes denne kunna göra anspråk på skäligt arvode för

förrättningen, då vederbörandes arvoden av statsmedel som premieringsnämndsordförande och hästavelskonsulent knappast kunde anses utgöra full ersättning för dylika särskilda förrättningar. Något hinder på grund av gällande bestämmelser för dylikt arvodes utgående torde icke finnas, och i hittillsvarande praxis syntes också något arvode som regel hava betingats eller i allt fall hava utgått. Vad anginge ersättningens storlek, så hade några reglerande bestämmelser därom icke tidigare funnits. Enligt lantbruksstyrelsens åsikt torde någon anmärkning överhuvud icke kunna göras mot en begärd eller mottagen ersättning, som till beloppet icke överstigit den som skulle hava utgått, därest ersättningen beräknats enligt de grunder, som gällde ifråga om ersättning för premieringsförrättning eller vid förrättning i statens egna ärenden, d. v. s. ersättning för rese- och traktamentskostnader enligt rese- och traktamentsklass II C i allmänna resereglementet jämte ett särskilt förrättningsarvode av 15 kronor per dag. Lantbruksstyrelsen hade ock genom beslut den 24 februari 1934 fastställt just dessa ersättningsgrunder till framtida efterrättelse vid förrättningar av nu ifrågakomna slag. Av detta beslut torde emellertid icke böra utläsas, att lantbruksstyrelsen för sin del ansåge en före sistnämnda dag för dylik förrättning uppburen ersättning som oskälig, även om den i någon mån skulle hava överstigit den ersättning, som dessa grunder medgåve. Enligt lantbruksstyrelsens mening syntes sålunda en tidigare uppburen ersättning böra bedömas med hänsyn till allmänna skälighetsgrunder. Tilläggas borde slutligen, att ovan omförmälda förrättning hos Ernst Åkerström måste anses hava av Burén utförts i hans egenskap av ordförande i hästpremieringsnämnden.

Med anledning av vad sålunda förekommit anmodade jag K. B. i Hallands län att förordna särskild åklagare att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Burén. I en för åklagaren utfärdad instruktion anförde jag följande.

Vid övervägande av vad i ärendet förekommit finner jag upplyst att, sedan Ernst Åkerström för en honom tillhörig hingst erhållit tillståndsbevis avseende hingstens användning såsom beskällare inom Halland, Åkerström hos Burén i hans egenskap av ordförande i andra distriktets hästpremieringsnämnder anhållit, att detta bevis måtte utsträckas att gälla även inom viss del av Västergötland samt att Burén i och för utfärdande av detta nya bevis måtte företaga en särskild besiktning av hingsten å Åsklosters kungsgård i Halland. Med anledning härav har Burén i maj 1931 företagit en resa från sitt hem, Nasta gård i närheten av Örebro, till Åskloster samt efter besiktning av hingsten utfärdat det av Åker-

ström begärda beviset. Såsom gottgörelse för resan och förrättningen har därefter Åkerström vid en efter förrättningen intagen måltid i Varberg till Burén överlämnat ett belopp av 500 kronor, som Burén mottagit och behållit.

För utfärdande av det sist omförmälda tillståndsbeviset har Burén icke varit berättigad att uttaga någon särskild ersättning av Åkerström. Besiktning av hingsten, som tidigare uppvisats och godkänts såsom beskällare, torde ej hava varit erforderlig för bevisets utfärdande. Då emellertid Åkerström själv anhållit, att Burén måtte besiktiga hingsten, synes det, även om uttryckliga bestämmelser vid denna tid saknats angående gottgörelse för dylik besiktning, icke mer än rimligt att Åkerström skolat utgiva ett skäligt förrättningsarvode ävensom resekostnads- och traktamentsersättning. Vad denna senare angår borde den hava beräknats efter den klass, II C, i gällande resereglemente, enligt vilken Burén såsom premieringsnämndsordförande var berättigad till ersättning vid resa för premieringsförrättning. Efter denna beräkningsgrund torde resekostnads- och traktamentsersättningen i förevarande fall näppeligen hava bort överstiga 100 kronor. Arvode för själva förrättningen hade skäligen icke bort utgå med högre belopp än som angivits i stuteriöverstyrelsens promemoria eller 25 kronor. Allt som allt synes Burén sålunda icke hava ägt uppbära mer än omkring 125 kronor för ifrågavarande besiktning. Burén hade därför, så snart han blivit underkunnig om storleken av det till honom överlämnade beloppet, bort utan dröjsmål till Åkerström återställa vad därav översteg det belopp, som efter nämnda beräkning bort tillkomma Burén. Vad Burén uppgivit därom att det överskjutande beloppet utgjort ersättning för att Burén tidigare för en hingstförenings räkning till högt pris inköpt en häst av Åkerströms fader finner jag icke förtjäna något som helst avseende.

Genom att på sätt som skett mottaga ersättning för ifrågavarande förrättning med ett belopp, som icke i någon mån stått i skäligt förhållande till vad för densamma bort utgå, måste Burén anses hava gjort sig skyldig till tjänstefel och finner jag Buréns förfarande i denna del icke kunna undgå åtal.

Beträffande därefter vad i ärendet lagts Burén till last med avseende å köpeskillingen för den av honom i maj 1931 från Ernst Åkerström förvärvade hästen torde icke i saken kunna anses utrett att Burén därutinnan gjort sig skyldig till något förfarande, som kan för honom föranleda ansvar. Även om Buréns underlåtenhet att inom skälig tid återsända det honom tillställda beloppet å 500 kronor, motsvarande den erlagda köpeskillingen för hästen, inneburit att Burén behållit beloppet såsom gåva, så har denna dock icke lämnats för någon bestämd ämbetsåtgärd, och vid sådant förhållande torde Buréns förfarande i denna del icke kunna anses

straffbart. Med hänsyn härtill låter jag bero vid vad i ärendet i denna del förekommit.

På grund av vad jag sålunda anfört uppdrog jag åt åklagaren att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Burén för berörda tjänstefel samt därvid yrka ansvar enligt lag och sakens beskaffenhet.

Rådhusrätten i Varberg, varest åtalet anhängiggjordes, yttrade i utslag *den 31 december 1934* följande.

I målet vore utrett, att Burén i egenskap av dåvarande ordförande i andra distriktets hästpremieringsnämnder i maj månad år 1931 på begäran av arrendatorn utav Åsklosters kungsgård Ernst Åkerström å nämnda gård företagit en förrättning för besiktning av en Åkerström och hans broder Claes Åkerström tillhörig hingst samt därvid såsom ersättning för besiktningen och för resa från Buréns hem å Nasta gård i Närke till Åskloster mottagit och behållit ett av Ernst Åkerström till Burén överlämnat penningbelopp utav 500 kronor; ty och som Burén för en förrättning av här ifrågavarande art icke, enligt vad utredningen i målet gåve vid handen, bort hava mottagit högre rese- och traktamentsersättning än vad enligt klass II C allmänna resereglementet den 27 juni 1927 utginge jämte ett såsom skäligt ansett arvode för själva förrättningen med 25 kronor, och då Burén genom att av Ernst Åkerström i och för den verkställda besiktningen mottaga och behålla ett belopp, som avsevärt överstege en efter angivna beräkningsgrund utgående rese- och traktamentsersättning med tillägg av skäligt besiktningsarvode, visat oförstånd i sin tjänst; alltså prövade rådhusrätten rättvist jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen jämfört med 22 § samma kapitel och lag rättvist döma Burén för vad han sålunda låtit komma sig till last till 25 dagsböter, envar å 20 kronor.

Göta hovrätt, där Burén anförde besvär, fann i utslag *den 26 mars 1935* ej skäl göra ändring i rådhusrättens utslag.

Hovrättens utslag vann laga kraft.

7. Obehörig förklaring att anstånd enligt lagen angående villkorlig straffdom vore förverkat.

Genom utslag den 11 juli 1932 dömde Aspelands och Handbörds häradsrätt arbetaren O. M. Rönnberg *dels* jämlikt 39 § motorfordonsförordningen för framförande av automobil utan att vara därtill berättigad att utgiva

25 dagsböter, *dels* jämlikt 22 kap. 12 § andra stycket strafflagen, jämfört med 4 kap. 3 § samma lag, för olovligt brukande av annans egendom att utgiva 50 dagsböter *och dels* jämlikt 20 kap. 13 § strafflagen för förfärdigande av dyrk i uppsåt att föröva inbrott att utgiva 40 dagsböter, varje dagsbot bestämd till 2 kronor. Häradsrätten förordnade emellertid att med straffet skulle anstå och på Rönnbergs uppförande under prövotiden, vilken skulle vara under ett år, samt på omständigheter i övrigt, som i lagen den 28 juni 1918 angående villkorlig straffdom angivas, skulle bero, huruvida straffet skulle gå i verkställighet.

Detta utslag vann laga kraft den 1 augusti 1932, och prövotiden utgick följaktligen den 1 augusti 1933.

Sedermera blev Rönnberg av landsfiskalen i Nybro distrikt ställd under åtal inför Södra Möre häradsrätt för en den 27 november 1933 i Gadderås begången inbrottsstöld. Målet handlades inför häradsrätten den 9 januari 1934 under ordförandeskap av häradshövdingen N. Helling. Rönnberg inställde sig personligen.

Rörande det nu åtalade brottet berättade Rönnberg: Han hade varit på besök i Orrefors till klockan 3 på natten till den 27 november 1933. Då han därefter skulle cykla hem till sin bostad i Kronoström, hade han i Gadderås passerat en butik och kommit på tanken att där tillgripa något ätbart. Med en spetsig sten hade han lyckats skära bort ett stycke av ett fönsterglas i butiken, varefter han lyft upp fönsterhaspen och öppnat fönstret. Han hade krupit in genom fönstret och i butiken tillgripit 7 kronor 65 öre i penningar samt några äpplen, kex, karameller och en cigarrettask, tillhopa värt en krona.

Åklagaren framhöll att Rönnberg visserligen icke visat några vackra anlag, men att å andra sidan hans åtgöranden i Gadderås tycktes ha skett mest av okynne, varför åklagaren icke hade något att erinra mot villkorlig straffdom.

I målet företeddes ett den 7 december 1933 meddelat utdrag ur straffregistret angående Rönnberg, utvisande att denne, på sätt ovan upptagits, av Aspelands och Handbörds häradsrätt den 11 juli 1932 dömts till sammanlagt 115 dagsböter om 2 kronor, villkorlig dom.

I sitt den 9 januari 1934 meddelade utslag dömde Södra Möre häradsrätt Rönnberg jämlikt 20 kap. 4 § fjärde stycket strafflagen att för medelst inbrott förövad stöld första resan undergå straffarbete tre månader samt yttrade därefter vidare: Då Rönnberg alltså förverkat honom av Aspelands och Handbörds häradsrätt medgivet anstånd med ådömda tillhopa 115 dagsböter, envar om 2 kronor, skulle Rönnberg, om han saknade tillgång till böternas gäldande, med desammas förvandling enligt 2 kap. 11 § och 4 kap. 6 § strafflagen till straffarbete 30 dagar i en bot hållas till straffarbete tre månader 30 dagar.

Utslaget vann laga kraft och blev den 5 februari 1934 överlämnat till K. B. i Kalmar län för verkställighet.

Den 13 februari 1934 började Rönnberg avtjäna det honom ådömda straffarbetet. Enligt meddelad verkställighetsresolution skulle straffet sluta den 13 maj 1934 eller i fall av bristande bötestillgång den 12 juni 1934.

Sedan innehållet i Södra Möre häradsrätts utslag kommit till min företrädares kännedom, lät han genom expeditionen hos Helling begära ett utdrag av domboken i målet. I anledning därav översände Helling med skrivelse den 14 februari 1934 till J. O. ett transumt av domboken, innefattande det meddelade utslaget i överensstämmelse med vad ovan anförts. I skrivelsen anförde Helling följande: På grund av den i målet företedda straffuppgiftens formulering vore att antaga att prövotiden för de villkorligt ådömda böterna utgått vid tiden för inbrottsstölden samt att alltså böterna icke bort förvandlas till straffarbete och sammanläggas med straffet för inbrottsstölden. Vid handläggningen i domstolen hade det tyvärr gått för fort, och Helling hade förbisett nämnda förhållande. Helling hade märkt det först vid dombokens uppsättande och då ej velat ändra utslaget. Emellertid hade Rönnberg icke lidit någon som helst rättsförlust genom förbiseendet, enär det straff som häradsrätten ansett inbrottsstölden förskylla preliminärt bestämts till straffarbete fyra månader, men sedermera av rätten jämkats för att Rönnberg med böterna inräknade icke skulle få högre slutstraff. Då utslaget icke blivit avkunnat och ej heller i vidare mån expedierat än genom straffuppgift och det till J. O. översända utslaget, torde ändring kunna ske i utslaget till straffarbete fyra månader för inbrottsstölden, därest J. O. ansåge sådant lämpligt.

Med skrivelse den 17 februari 1934, däri J. O. jämväl för Helling påpekade att den av honom ifrågasatta ändringen av utslaget icke torde lagligen kunna av honom vidtagas, överlämnade J. O. till Helling handlingarna i ärendet med anmodan till honom att inkomma med fullständigt protokoll i målet ävensom avgiva det förnyade yttrande, vartill handlingarnas innehåll kunde giva anledning. Tillika anmodades Helling att lämna upplysning rörande anledningen till det förhållandet att, enligt vad Hellings ovannämnda skrivelse syntes giva vid handen, häradsrättens ifrågavarande utslag icke expedierats inom den i 20 § expeditionslösenförordningen stadgade tid. Anmärkas må att det då ännu ej var för J. O. känt att utslaget, såsom nyss nämnts, för verkställighet expedierats den 5 februari 1934.

I ett den 28 februari 1934 dagtecknat yttrande, varmed det begärda protokollet översändes hit, anförde Helling att anledningen till dröjsmålet med utslagets expedierande till länsstyrelsen varit Hellings tveksamhet

huru i förevarande fall rätteligen borde förfaras. Utslaget vore emellertid, uppgav Helling, "numera expedierat".

På föranstaltande av J. O. anhöll sedermera Rönnberg att Kungl. Maj:t av nåd måtte befria honom från bötesstraffet, enär anståndet med detta straff icke bort förklaras förverkat och i följd därav ej heller böterna förvandlas till frihetsstraff, då prövotiden redan utgått när det senare brottet förövades.

Genom utslag den 3 maj 1934 biföll Kungl. Maj:t nådansökningen.

I en till advokatfiskalen vid Göta hovrätt avlåten skrivelse anförde därefter justitieombudsmannen Gyllenswärd följande.

I 1 § lagen den 28 juni 1918 angående villkorlig straffdom stadgades att, om någon dömdes till straffarbete, ej över sex månader, eller fängelse, ej över ett år, och med hänsyn särskilt till den dömdes karaktär och personliga förhållanden i övrigt funnes skälig anledning antaga att han skulle utan det sålunda ådömda straffets undergående låta sig rättas, domstolen kunde i domen förordna att med straff, som nu vore nämnt, skulle anstå och att på den dömdes uppförande under viss prövotid samt på omständigheter i övrigt, som i lagen angåves, skulle bero, huruvida straffet skulle gå i verkställighet. Vad sålunda vore stadgat, hette det i andra stycket av samma paragraf, kunde, där straffet bestämdes till böter, ock å det straff tillämpas, dock ej i annat fall än där det vore anledning antaga att den dömde till följd av fattigdom och bristande förvärvsförmåga skulle nödgas avtjäna böterna med frihetsstraff.

I 3 § samma lag hette det, att prövotiden varade intill dess tre år eller, i fall varom i 1 § andra stycket förmäldes, intill dess ett år förflutit från den dag, då domen i de delar, som i 20 § sades, vunnit laga kraft.

De fall i vilka anstånd med straff enligt ifrågavarande lag kunde förklaras förverkat vore angivna i 11 och 13 §§ i lagen. 11 § innehölle bestämmelser om anståndets förverkande i sådana fall då den dömde efter domens meddelande men före prövotidens slut beginge brott och dömdes därför. Enligt 13 § i lagen kunde dessutom anståndet, på framställning före prövotidens utgång, förklaras förverkat om den villkorligt dömde, utan att göra sig skyldig till brott, ej förde ett ordentligt levnadssätt eller om han underläte att fullgöra vissa skyldigheter, som i övrigt ålagts honom i lagen eller i den villkorliga domen. I 12 § stadgades vidare att, om den som för begånget brott erhållit villkorlig dom övertygades att ha före domens meddelande förövat annat brott, vid bestämmande jämlikt 4 kap. 9 § strafflagen av straff för brotten även skulle förordnas huruvida anstånd enligt

lagen angående villkorlig straffdom finge äga rum. I 14 § samma lag hette det slutligen att, om ej anståndet förverkades och ej heller ny dom komme av orsak som i 12 § sades, straffet skulle vara förfallet. — Av de anförda lagrummen framginge att ett *efter* villkorlig dom förövat brott kunde föranleda förverkande av anståndet med det villkorligt ådömda straffet endast under förutsättning att brottet blivit begånget före prövotidens utgång.

I förevarande fall hade, sedan Rönnberg av Aspelands och Handbörds häradsrätt den 11 juli 1932 dömts att utgiva tillhopa 115 dagsböter men erhållit anstånd med straffet enligt lagen angående villkorlig straffdom, Södra Möre häradsrätt den 9 januari 1934 dömt Rönnberg för ett den 27 november 1933 begånget tjuvnadsbrott till straffarbete och i sammanhang därmed förklarat anståndet med det Rönnberg villkorligt ådömda bötesstraffet förverkat. Som den för beståndet av den villkorliga bötesdomen stadgade prövotiden av ett år redan utgått, då Rönnberg förövade tjuvnadsbrottet i november 1933, hade uppenbarligen detta brott icke lagligen kunnat föranleda förverkande av anståndet med ifrågavarande bötesstraff. Att prövotiden utgått senast den 1 augusti 1933 kunde icke ha varit föremål för tvekan, eftersom Aspelands och Handbörds häradsrätts utslag behandlats såsom laga kraftvunnet. Genom att, på sätt som skett, förklara anståndet med bötesstraffet förverkat hade alltså Södra Möre häradsrätt förfarit olagligt. För häradsrättens utslag vore häradshövdingen Helling ansvarig. Helling hade också medgivit att utslaget i anmärkta hänseende vore felaktigt. Då vad Helling anfört till försvar för det begångna felet icke kunde lända honom till ursäkt, funne J. O. Helling icke kunna undgå åtal. Väl hade genom Kungl. Maj:ts utslag den 3 maj 1934 på Rönnbergs nådansökning förebyggts att skadliga verkningar uppkommit av häradsrättens felaktiga utslag, men därutinnan ville J. O. erinra att nådansökningen tillkommit först genom J. O:s föranstaltande (jfr ämbetsberättelsen för år 1933 sid. 58 första stycket).

På grund av vad han sålunda anfört uppdrog J. O. åt advokatfiskalen att inför hovrätten ställa Helling under åtal för tjänstefel i ovan anmärkta hänseende samt å honom yrka ansvar enligt lag och sakens beskaffenhet.

I skrivelsen till advokatfiskalen anförde J. O. därjämte, att av vad i ärendet förekommit jämväl framgått att Helling gjort sig skyldig till dröjsmål med avseende å expedierandet av ifrågavarande utslag. Enligt 20 § expeditionslösenförordningen skulle nämligen i hithörande fall utslaget senast inom sex dagar efter avkunnandet avsändas till länsstyrelsen. I detta sammanhang ville J. O. ock framhålla den anmärkningsvärda oriktigheten i de uppgifter Helling i ärendet lämnat med avseende å den tid inom vilken utslaget av honom expedierats för verkställighet. J. O. hade dock ej funnit nödigt att i denna del föra talan mot Helling.

Göta hovrätt, där advokatfiskalen ställde Helling under åtal med yrkande att som Södra Möre häradsrätt genom ifrågavarande utslag förklarat anståndet med det Rönnberg ådömda villkorliga bötesstraffet förverkat, oaktat vid det senare brottets begående prövotiden redan utgått, samt Helling med avseende å expedierandet av utslaget icke iakttagit den i 20 § förordningen angående expeditionslösen stadgade tid, Helling för de fel i ämbetet, vartill han sålunda gjort sig förfallen, måtte dömas till ansvar jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen, yttrade i utslag *den 7 januari 1935* följande.

Enär Södra Möre häradsrätt genom ifrågavarande utslag förfarit felaktigt i det hänseende, som av advokatfiskalen angivits, samt Helling såsom häradsrättens ordförande vore härför ansvarig; ty och som Helling därjämte underlåtit att inom föreskriven tid expediera utslaget för verkställighet, alltså och då sagda ämbetsfel finge anses utgöra fortsättning av ett och samma brott, prövade hovrätten lagligt att jämlikt 25 kap. 17 § och 4 kap. 3 § strafflagen döma Helling att för vad han sålunda låtit komma sig till last utgiva 10 dagsböter, varje dagsbot bestämd till 45 kronor.

Över hovrättens utslag har Helling anfört besvär. Målet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

8. Utfärdande av felaktiga äganderättsbevis och gravationsbevis.

Den 3 december 1930 verkställdes av landsfiskalen i Nacka distrikt utmätning av den från lägenheten Skuruhall nr 1 under $^1/_4$ mantal Skuru nr 1 litt A i Nacka socken avsöndrade lägenheten Skuruhall nr 64 eller Skurö 1^{135} till gäldande av "lägenheten påförda och Gerda Emilia Gustafsson debiterade utskylder inom Nacka socken för år 1929", nämligen kronoutskylder 6 kronor 26 öre och kommunalutskylder 7 kronor 92 öre jämte indrivningsavgift 46 öre. I protokollet över förrättningen antecknades "att fastighetens ägare, förenämnda Gerda Emilia Gustafsson, i rekommenderat brev tillsänts underrättelse jämlikt 4 § restindrivningsförordningen". Enligt protokollet stodo några lägenheten rörande handlingar ej att erhålla. Lägenheten, som var obebyggd och för år 1930 taxeringsvärderats till 3,300 kronor, åsattes vid förrättningen ett saluvärde av 1,500 kronor.

Om den verkställda utmätningen gjorde landsfiskalen anmälan till K. B. i Stockholms län, med anhållan tillika att den utmätta fastigheten måtte i laga ordning säljas.

I och för dylik försäljning begärde K. B. hos domhavanden i Södertörns domsaga äganderättsbevis och gravationsbevis rörande fastigheten. Biträdande domaren, vice häradshövdingen E. Young, utfärdade i anledning härav den 14 februari 1931 ett äganderättsbevis av följande lydelse:

"Äganderättsbevis.

Sedan Svartlösa och Öknebo Häradsrätt den 13 januari 1927, § 26, beviljat Gerda Emelia Maria Gustafsson lagfart å den från lägenheten Skuruhall nr. 1 under 1/4 mantal Skuru nr. 1 litt A i Nacka socken, Svartlösa härad, avsöndrade lägenheten Skuruhall nr. 64 eller Skurö 1^{135}, som hon genom köpebrev den 29 juni 1926 tillhandlat sig av A. Edvall, har, såvitt av sagda härads lagfartsbok kan inhämtas, någon förändring beträffande äganderätten till ifrågavarande lägenhet eller någon del därav icke ägt rum; det varder härigenom på begäran till bevis meddelat. Stockholm den 14 februari 1931.

På domareämbetets vägnar:
Eskil Young."

Därjämte utfärdade Young samma den 14 februari gravationsbevis å lägenheten. Jämväl i detta bevis angavs fastigheten vara senast lagfaren för Gerda Emelia Maria Gustafsson. Enligt beviset besvärades fastigheten icke av någon penninginteckning. Beviset innehöll vederbörlig uppgift om ifrågavarande utmätning.

Auktion å fastigheten utlystes den 20 mars 1931 att äga rum å landskansliet i Stockholm den 29 april 1931. Den 28 mars avläts meddelande om auktionen och anledningen till denna i rekommenderad försändelse till bland andra "Gerda Maria" Gustafsson, adress Skuruhall 64, Ektorp. Försändelsen återkom till länsstyrelsen, försedd med anteckning: "Okänd i Ektorp."

Den 29 april 1931 förrättades å landskansliet exekutiv auktion å fastigheten, vilken därvid försåldes för 300 kronor till Per Håkansson. Auktionen vann laga kraft.

I en den 26 juni 1934 hit inkommen skrift anförde kontoristen B. Edvall och omyndiga Sigrid Edvall, båda i Skurup, den sistnämnda genom sina förmyndare, disponenten O. Österberg i Skurup och docenten O. Gerdtz i Lund, följande: Den 21 november 1928 hade B. Edvalls och Sigrid Edvalls fader, disponenten Arvid Edvall i Skurup, å exekutiv auktion inköpt lägenheten Skurö 1^{135}. Salubrev hade utfärdats den 2 januari 1929. På grund av mellankommande omständigheter hade emellertid lagfart å fånget ej sökts förrän den 13 februari 1931. Arvid Edvall hade avlidit den 27 maj samma år. Sedan klagandena hunnit taga ingående kännedom om boets ställning, hade det visat sig att fastigheten utan klagandenas vetskap i exekutiv ordning försålts den 29 april 1931. Vid den exekutiva auktionen hade företetts ett av Young den 14 februari 1931 utfärdat gravationsbevis, däri Arvid Edvalls fångesman angivits såsom fastighetens ägare. Då klagandena ansåge att ett fel blivit begånget därigenom att i gravationsbeviset annan person än den rätte angivits såsom fastighetens ägare oaktat lagfart erhållits dagen innan beviset utfärdats, hade klagandena vänt sig till K. B. och

sedermera till Young med anspråk på skadestånd. Young hade svarat att Arvid Edvall genom att i över två år efter fånget underlåta söka lagfart gjort sig skyldig till vårdslöshet och därigenom själv vållat skadan, varför skadeståndsanspråket vore oberättigat. Klagandena kunde ej inse det riktiga i denna ståndpunkt. Gravationsbeviset vore utfärdat dagen efter det lagfart beviljats. Nödig uppmärksamhet hade vid utfärdandet av detsamma ej ägnats åt de vid tinget den 13 februari 1931 upprättade interimslistorna, vilket klagandena ansåge vara anledningen till det inträffade. Hade Arvid Edvall i beviset varit angiven såsom ägare hade han naturligtvis från auktionsförrättaren erhållit meddelande om den exekutiva åtgärden och varit i tillfälle inbetala det belopp, varför verkställighet sökts, och därigenom förhindrat den exekutiva åtgärden. Klagandena anhölle att J. O. måtte vidtaga de åtgärder som förevarande fall kunde påkalla samt, om åtal anhängiggjordes på grund av klagomålen, bereda klagandena tillfälle att framställa skadeståndsanspråk.

Vid klagoskriften var bland annat fogad avskrift av Södertörns domsagas häradsrätts lagfartsprotokoll den 13 februari 1931, § 52, utvisande att häradsrätten sagda dag beviljat lagfart för Arvid Edvall å ifrågavarande lägenhet, Skurö 1[135], som han enligt K. B:s i länet salubrev den 2 januari 1929 å exekutiv auktion inropat från Gerda Emelia Maria Gustafsson.

Efter det jag i anledning av klagomålen infordrat yttrande av Young, anförde denne följande: Young medgåve att ifrågavarande gravationsbevis genom ett förbiseende vid genomgången av interimslistorna från det nyss avslutade tingssammanträdet kommit att få ett missvisande innehåll. Detta torde emellertid få ses mot bakgrunden av den stora arbetsbördan i domsagan, vid tillfället ifråga ytterligare ökad genom den bekanta balansens avarbetande. Young kunde dock ej finna att någon skada genom felet tillskyndats Arvid Edvall. Om denne rätteligen fullgjort sin lagfartsskyldighet, hade han nämligen för länge sedan varit inskriven i lagfartsboken och i beviset upptagits såsom ägare till fastigheten samt dessutom blivit underrättad redan om utmätningen. Då vidare anteckning om utmätningen verkställts i inteckningsprotokollet den 10 februari 1931, men Edvall sökt lagfart först den 13 februari, hade det i och för auktionen rekvirerade gravationsbeviset av K. B. godtagits, om det varit daterat någon av dagarna den 10—den 12 februari 1931 och således varit fullt riktigt. För övrigt vore det icke säkert att det rekommenderade brevet om auktionen, i brist på annan adress avsänt till Skuruhall, Ektorp, nått Edvall, utan vore det troligt att det liksom brevet till Gerda Emelia Maria Gustafsson återkommit obeställbart. Slutligen syntes det, då Edvall nu vore avliden, icke kunna visas att denne, med kännedom om auktionen, velat betala utskylderna för att förhindra den. Young ansåge således att Edvall genom bristande tillvara-

tagande av sin rätt till fastigheten haft sig själv att skylla för det inträffade samt att förty klagandenas skadeståndskrav vore ogrundat. På grund av vad sålunda anförts hemställde Young att klagomålen icke måtte föranleda vidare åtgärd.

I avgivna påminnelser anförde klagandena: Young hade medgivit att ett misstag blivit begånget, och tydligt vore att han bure ansvaret för detta. Klagandena kunde ej finna att det hade någon betydelse för denna angelägenhet vad misstaget berott på, då klagandena ej medverkat därtill. Vad som kunnat hända, *om* Arvid Edvall sökt lagfart tidigare, syntes också sakna betydelse. Faktum vore att lagfart blivit sökt, innan gravationsbeviset utfärdats, och att Arvid Edvall ej i detta vore angiven såsom ägare. Youngs förklaring grundade sig allenast på spekulationer över händelser som ej inträffat men som, om de inträffat, möjligen kunnat inverka på klagandenas skadeståndsanspråk. Nu vore de utan betydelse för detta. Youngs påstående att Arvid Edvall möjligen skulle låtit den exekutiva auktionen ha sin gång, om han känt till att sådan begärts, vore alldeles obestyrkt. Med klagandenas kännedom om deras fader vågade de säga att en sådan möjlighet som att han skulle låtit sälja en skogbevuxen tomt, vilken vore taxeringsvärderad till 3,300 kronor, för "cirka 150 kronor" vore helt utesluten.

Sedan härefter till J. O. överlämnats de hos K. B. förvarade handlingarna rörande auktionen och bland dem bemärkts även det av Young den 14 februari 1931 utfärdade äganderättsbeviset, bereddes Young tillfälle att i anledning härav inkomma med det förnyade yttrande han kunde finna förhållandena påkalla. Young inkom med sådant och anförde däri följande: Äganderättsbeviset hade av samma orsak som gravationsbeviset fått ett missvisande innehåll. Å en fastighet samtidigt beställda äganderätts- och gravationsbevis justerades nämligen alltid i ett sammanhang. Någon ytterligare försummelse kunde väl därför ej anses ligga Young till last. Äganderättsbeviset och icke det av klagandena påtalade gravationsbeviset vore visserligen den avgörande handlingen. Då något kausalsammanhang mellan Youngs försummelse och klagandenas uppgivna förlust numera icke torde kunna påvisas, hemställde emellertid Young att vid hans förklaring måtte få bero.

I en till advokatfiskalen vid Svea hovrätt avlåten skrivelse anförde därefter justitieombudsmannen Gyllenswärd följande.

Enligt vad handlingarna utvisade hade Young, som på domarämbetets vägnar utfärdat ifrågavarande gravationsbevis och äganderättsbevis, där-

vid felaktigt uppgivit att Gerda Emelia Maria Gustafsson senast undfått lagfart å lägenheten Skurö 1[135]. Om bevisen i stället innehållit uppgift angående verkliga förhållandet, eller att lagfart å lägenheten den 13 februari 1931 beviljats för Arvid Edvall, hade auktionsförrättaren därav föranletts att sända underrättelse om auktionen till Arvid Edvall. Uppenbarligen hade för denne varit av vikt att dylik underrättelse lämnats. Han kunde därigenom ha blivit satt i stånd att bevaka sina intressen, t. ex. förhindra exekutionsförfarandets fortgång eller genom högre bud själv stanna som ägare till lägenheten eller åtminstone bidraga till att köpeskillingen kommit att mera överensstämma med hans uppfattning om fastighetens värde. Vad Young invänt därom att det ej vore visst att underrättelsen, om sådan avsänts, skulle kommit Arvid Edvall tillhanda syntes så mycket mindre förtjäna avseende som, vid den efterforskning vartill ett riktigt innehåll hos bevisen givit anledning, det med hänsyn bland annat till den nyss gjorda lagfartsansökan torde ha varit ganska enkelt att erhålla tillförlitlig adressuppgift. Vid dessa förhållanden och då vad Young i övrigt anfört icke vore av beskaffenhet att böra ända honom till ursäkt, ansåge J. O. sig ej kunna underlåta att beivra den vårdslöshet i domarämbetets utövning vartill Young genom utfärdande av de felaktiga bevisen gjort sig skyldig.

J. O. uppdrog åt advokatfiskalen att inför hovrätten ställa Young under åtal för tjänstefel i ovan anmärkta hänseende samt å honom yrka ansvar enligt lag och sakens beskaffenhet. Tillfälle borde beredas klagandena att i målet föra talan, och borde av dem framställda ersättningsanspråk, i den mån de funnes befogade, av advokatfiskalen understödjas.

Under åberopande av J. O:s skrivelse ställde advokatfiskalen därefter Young under åtal inför hovrätten. Tillika överlämnade advokatfiskalen en till honom inkommen skrift, däri klagandena yrkat åläggande för Young att till klagandena utgiva ersättning dels för fastigheten med 8,106 kronor, beräknat efter 6 kronor för kvadratmeter av fastighetens areal, dels ock för sakens utredning med 450 kronor. Under hänskjutande till hovrättens prövning av de väckta skadeståndsanspråken hemställde advokatfiskalen att, enär det icke torde kunna anses styrkt att fastigheten vid tiden för auktionen haft högre värde än 1,500 kronor och därifrån torde böra avräknas de utskylder jämte indrivningsavgift och utmätningskostnad med tillhopa 29 kronor 64 öre, till vilkas gäldande fastigheten försålts, samt ersättning för sakens utredande syntes skäligen icke kunna bestämmas till högre belopp än 150 kronor, skadeståndsanspråken icke måtte bifallas i vidare mån, än att Young ålades att till klagandena utgiva dels i ersätt-

ning för fastigheten 1,470 kronor 36 öre, dels ock i utredningsarvode 150 kronor.

Svea hovrätt yttrade i utslag *den 8 januari 1935* följande.

Enär Young genom utfärdandet av ifrågavarande felaktiga bevis gjort sig skyldig till vårdslöshet i domarämbetet, prövade hovrätten jämlikt 25 kap. 17 och 22 §§ strafflagen lagligt döma Young att för vad han sålunda låtit komma sig till last böta 50 kronor.

Vidkommande det av klagandena framställda yrkandet om ersättning för dem genom fastighetens försäljning tillskyndad förlust, så enär Young genom sin ovannämnda förseelse måste anses hava varit vållande till att Arvid Edvall icke kunnat vid fastighetens exekutiva försäljning bevaka sina intressen, samt Young vid sådant förhållande ådragit sig skyldighet att gottgöra klagandena den förlust, som de lidit därigenom att fastigheten avhänts Arvid Edvall, ty och som fastighetens värde vid tiden för dess exekutiva försäljning den 29 april 1931, såvitt i målet blivit utrett, icke kunde skattas högre än vad Young medgivit eller 830 kronor, samt från nämnda värde borde, i enlighet med vad Young gjort gällande, avdragas dels beloppet av de utskylder jämte indrivningsavgift och utmätningskostnad, tillhopa 29 kronor 64 öre, för uttagande varav utmätningen skett, dels kostnaderna för kungörandet av auktionen, utgörande 60 kronor 25 öre, dels ock vid försäljningen uppkommet, fastighetens ägare tillkommande överskott å köpeskillingen, uppgående till 144 kronor 42 öre, eller sålunda tillhopa 234 kronor 31 öre, alltså prövade hovrätten rättvist allenast på det sätt bifalla klagandenas ifrågavarande yrkande, att Young förpliktades att till klagandena mot kvitto utgiva skillnaden mellan nämnda belopp 830 kronor och 234 kronor 31 öre eller sålunda 595 kronor 69 öre.

Tillika förpliktades Young att gottgöra klagandena för deras kostnader å saken hos J. O. samt i hovrätten med skäliga ansedda 100 kronor.

Över hovrättens utslag hava klagandena anfört besvär. Målet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

9. Felaktigt förfarande i utmätningsärende.

Av handlingarna i ett genom klagomål av bokföraren B. G. Cederholm i Malmö härstädes anhängiggjort ärende inhämtas följande.

Genom utslag den 6 februari 1933 förpliktade rådhusrätten i Malmö förre styckjunkaren A. Rohdin därstädes att till klaganden på grund av växel utgiva 2,325 kronor 25 öre jämte 6 procent ränta därå från den 15 januari 1933, tills betalning skedde, samt provision till en tredjedel för hundra av växelsumman. Därjämte ålades Rohdin att ersätta klaganden

protestkostnad med 5 kronor 75 öre samt rättegångskostnaden med 48 kronor 50 öre.

Med en till landsfiskalen i Överluleå distrikt den 18 mars 1933 inkommen skrift överlämnade klaganden nämnda utslag jämte växeln i original och protestprotokoll under anhållan att för verkställighet av utslaget måtte, då Rohdin saknade tillgångar i Malmö, utmätas ett Rohdins tillgodohavande hos Aktiebolaget Svenska Handelsbanken i Boden, vilket av Rohdin anvisats för utmätning.

Vid ansökningen var fogad en så lydande handling:

"Med anledning av hos mig verkställd utmätning för växelskuld får jag härmed anvisa till utmätning: Sparkasseräkning n:r 208586 med A/B. Svenska Handelsbanken i Boden varå innestå kr. 4,000, plus upplupna räntor. Malmö den 7 mars 1933.

A. Rohdin.

Egenhändiga namnteckningen bevittnas:

B. G. Cederholm. G. Borg."

Den 13 april 1933 inkom till samme landsfiskal för verkställighet ett av Svea hovrätt den 24 december 1932 meddelat utslag, varigenom Rohdin förpliktats att till Bodens stad utgiva 12,839 kronor 91 öre jämte ränta och kostnader, tillhopa 15,772 kronor 48 öre. Utmätning begärdes av för gälden kvarstadsbelagd egendom.

Rörande klagandens och stadens utmätningsansökningar delgavs Rohdin genom exekutionsmyndigheterna i Malmö underrättelse den 21 april 1933.

Den 28 april 1933 verkställde biträdande landsfiskalen i distriktet L. Ström utmätning för uttagande av såväl klagandens som Bodens stads fordran hos Rohdin. Därvid skrevs i mät "å checkräkning med Skandinaviska Kreditaktiebolaget i Boden innestående 6,245 kronor 7 öre, å sparkasseräkning hos Aktiebolaget Svenska Handelsbanken i Boden innestående 4,560 kronor 16 öre samt följande Rohdin tillhöriga i Bodens stad förvarade lösören, nämligen: en herrumsmöbel — — — en matsalsmöbel — — — ett pianino; ett schatull — — — en radiomottagningsapparat med högtalare samt två hänglampor — — —". Jämlikt 75 § utsökningslagen meddelade Ström förbud för bankerna att till annan än utmätningsmannen eller den, till vilken i följd av utmätningen gäldenärens rätt kunde komma att övergå, utgiva något av de i mät tagna penningbeloppen.

I en till K. B. i Norrbottens län den 1 juni 1933 inkommen skrift anförde klaganden därefter klagomål över att landsfiskalen i Överluleå distrikt uppskjutit verkställigheten av utslaget den 6 februari 1933 onödigt länge samt utan laga skäl fördröjde redovisningen av ärendet. Under hänvisning till 95 § växellagen den 13 maj 1932 framhöll klaganden att, då hans växelfordran vore klar och förfallen, utmätning för densamma icke finge uppe-

hållas av annan utmätning utan skulle skyndsamt verkställas och influtet belopp redovisas.

I en av K. B. infordrad förklaring anförde landsfiskalen Gustaf Kristianson följande: Ifrågavarande utslag hade inkommit till Kristianson den 18 mars 1933. Innan utmätningsförrättning hunnit verkställas, hade emellertid Bodens stad den 13 april 1933 låtit ingiva Svea hovrätts ovan omförmälda utslag den 24 december 1932. Sedan Rohdin behörigen underrättats om utmätningsansökningarna, hade "till gäldandet av de båda utslagen" utmätning verkställts den 28 april 1933. Därvid hade tagits i mät Rohdin tillhörig egendom, som den 28 augusti 1929 belagts med kvarstad för stadens fordran. I 95 § växellagen stadgades visserligen, att för växelfordran utmätt gods finge säljas utan att växeldomen vunnit laga kraft, men i detta fall förelåge samtidigt utmätning för en fordran av annat slag på grund av utslag, som ej tagit åt sig laga kraft. Då utmätningsborgenärerna här jämlikt 17 kap. 8 § handelsbalken hade lika rätt till den utmätta egendomen i förhållande till fordringsbeloppens storlek, vore det uppenbart att auktion icke kunde äga rum förrän det utslag varå Bodens stad grundade sin fordran vunnit laga kraft. Väl omfattade ifrågavarande utmätning kapital, tillräckligt stort för att helt gälda klagandens fordran, men om redovisning för denna skulle ske, komme, i strid mot nyss åberopade lagrum, Bodens stad att bliva lidande, enär den utmätta egendomen icke räckte till båda skuldbeloppens fulla gäldande.

Sedan klaganden inkommit med påminnelser och däri, med förbehåll om rätt till skadestånd, yrkat åläggande för Kristianson att genast redovisa klaganden enligt rådhusrättens utslag tillkommande medel, infordrades yttrande i ärendet från landsfogden i länet R. Bramner.

Till komplettering av sin förut avgivna förklaring anförde därefter Kristianson i skrivelse den 28 juni 1933 till landsfogden följande: Enär Rohdin i samband med klagandens utmätningsansökan till utmätning uppgivit viss egendom, hade enligt 60 § andra stycket utsökningslagen ej erfordrats sådan underrättelse, som omförmäles i 59 § samma lag. Sedan Bodens stad inkommit med hovrättens utslag, hade den 15 april 1933 underrättelser rörande båda exekutorialen avsänts till stadsfogden i Malmö för delgivning med Rohdin. Underrättelserna, som tillika innehållit uppgift om att utmätning för fordringarna komme att äga rum den 28 april 1933, hade delgivits Rohdin den 20 april. Av skäl, som Kristianson tidigare uppgivit, hade redovisning av klagandens ärende ej kunnat ske förrän hovrättens utslag rörande stadens fordran vunnit laga kraft. Den 6 juni 1933 hade Bodens stad låtit ingiva Kungl. Maj:ts utslag, varigenom hovrättens utslag fastställts. Samma dag hade exekutiv auktion å de utmätta lösörena kungjorts att äga rum den 21 juni 1933. Genom auktionen och utmätning av penningmedel, som funnits deponerade i bank, hade efter avdrag av

exekutionskostnaderna influtit tillhopa 12,397 kronor 17 öre. Klagandens fordran hos Rohdin uppginge till 2,450 kronor 2 öre och Bodens stads fordran till 15,772 kronor 48 öre. Efter fördelning av de influtna medlen hade Kristianson den 28 juni 1933 avgivit redovisning till klagandens ombud, advokaten A. Ohlsson i Malmö, med 1,666 kronor 80 öre och till Bodens stad med 10,730 kronor 37 öre.

Landsfogden Bramner anförde i ett till K. B. den 19 juli 1933 avgivet utlåtande: Det torde måhända icke vara uteslutet, att den av klaganden begärda utmätningen kunnat verkställas tidigare än som skett och redan innan Bodens stad sökt utmätning för sin fordran. Då emellertid vederbörande utmätningsman torde få anses äga viss frihet att med hänsyn till andra honom åvilande tjänstegöromål bestämma en för honom lämplig tid för viss utmätningsförrättning inom den tidrymd som stadgandena i 162 och 163 §§ utsökningslagen angiva, samt denna tidrymd icke i förevarande fall överskridits, syntes Kristianson icke genom det förfarande, som lagts honom till last, ha gjort sig skyldig till ansvar för tjänstefel. Då klaganden i ärendet yrkat skadestånd av Kristianson, men hans rätt till skadestånd i allt fall icke kunde anses uppenbar, torde klaganden jämlikt 207 § utsökningslagen böra hänvisas att efter stämning utföra sin talan vid domstol.

Genom beslut den 26 juli 1933 fann K. B. vad i saken förekommit icke föranleda vidare åtgärd än att K. B. till klaganden översände en avskrift av Bramners ovanberörda utlåtande, under förklaring tillika att K. B. funne sig kunna instämma i vad däri anförts.

I en till J. O. inkommen skrift anförde sedermera klaganden, att landsfiskalen Kristianson uppenbarligen gjort sig skyldig till tjänstefel genom att utan anledning fördröja den av klaganden begärda utmätningen. Då medel till full täckning för hela klagandens fordran funnits och kunnat utmätas, hade genom Kristiansons förfarande ekonomisk förlust tillskyndats klaganden. På grund därav anhölle klaganden att J. O. måtte ställa Kristianson under åtal för felaktigt förfarande i utmätningsärendet samt bereda klaganden tillfälle att mot honom föra skadeståndstalan.

Vid klagoskriften voro fogade *dels* en så lydande skrivelse:

"Till Cederholms Byrå, Malmö.

Betr. utmätt växelfordran hos f. d. stadskassören Rohdin. Med anledning av Eder skrivelse den 19 i denna månad har jag äran härmed meddela, att jag icke är okunnig om utsökningslagens bestämmelser. Då samtidigt verkställts utmätning för Bodens stads fordran och utmätningen jämväl omfattar lösöre, kan redovisning icke ske förrän detta försålts, vilket icke kan äga rum förrän Kungl. Hovrättens dom i målet Bodens stad ·/· Rohdin tagit åt sig laga kraft. Boden i Överluleå landsfiskalskontor den 24 maj 1933.

Gustaf Kristianson."

dels ock rådhusrättens i Malmö utslag den 6 februari 1933, varå fanns tecknat följande:

"Efter verkställighet av detta utslag har å bokföraren B. G. Cederholms utdömda fordran influtit:

kapital	kr.	1,542: 03
ränta	„	62: 77
växelprovision och protestkostn.	„	13: 50
kostnadsersättning	„	48: 50
Summa kronor		1,666: 80;

och har utmätningsbar egendom till gäldande av belopp härutöver icke anträffats inom detta distrikt, betygar. Boden i Överluleå landsfiskalskontor den 27 juni 1933.

Gustaf Kristianson."

Sedan J. O. i anledning av innehållet i klagoskriften anmodat K. B. att efter Kristiansons hörande inkomma med utlåtande, överlämnade K. B. ett från Kristianson infordrat yttrande, varjämte K. B. avgav eget utlåtande.

I sitt yttrande anförde Kristianson följande: Beträffande handläggningen av ifrågavarande utmätningsärende ville Kristianson till en början hänvisa till de av honom tidigare lämnade uppgifterna till K. B. och landsfogden. Klagandens påstående att enligt 95 § växellagen dom i växelmål skulle verkställas omedelbart vore, såvitt Kristianson kunde finna, en uppenbar feltolkning av lagrummet. Detta angåve endast, att dom i växelmål finge utan hinder av att den ej ägde laga kraft verkställas genom utmätning och det utmätta godset försäljas. Enda skillnaden mellan verkställigheten av en växeldom och annan dom vore sålunda, att godset kunde försäljas, innan växeldomen vunnit laga kraft. Därest, såsom i detta fall, utmätning skett samtidigt till gäldande av en växeldom och en annan dom, kunde försäljning ej äga rum förrän den senare domen vunnit laga kraft. I fråga om verkställighetstiden gällde för alla domar utan undantag bestämmelsen uti 162 § utsökningslagen. Denna tid vore, vad landsfiskal anginge, två månader. Då någon annan tidsbegränsning icke funnes angiven måste lagrummet tolkas så, att utmätningsman ägde rätt att inom den angivna tiden företaga förrättningen när hans tid med hänsyn till andra göromål det tilläte. Tiden för redovisningen hade i förevarande fall visserligen överskridits, men på grund av omständigheter varöver Kristianson icke ägt råda. Anledningen till dröjsmålet hade han förklarat i de förut avgivna yttrandena. Därest den av Bodens stad ingivna domen ägt laga kraft, hade redovisningen kunnat ske inom den föreskrivna tiden. Såsom Kristianson i sin skrivelse till landsfogden framhållit, hade underrättelse jämlikt 59 § utsökningslagen ej behövt lämnas beträffande klagandens växeldom. Sedan Bodens stad den

13 april 1933 ingivit Svea hovrätts dom, hade Kristianson ansett lämpligt att även lämna meddelande rörande växeldomen. Anteckning i dagboken om uppskov med försäljningen hade av förbiseende icke blivit gjord, men det saknade här varje betydelse. På grund av det anförda ansåge Kristianson det vara ådagalagt, att han icke gjort sig skyldig till tjänsteförsummelse.

Vid yttrandet voro fogade följande handlingar:

1) utdrag av protokoll, hållet vid exekutiv auktion i Boden den 21 juni 1933, utvisande att ovannämnda den 28 april 1933 utmätta lösegendom av Kristianson sålts för tillhopa 1,939 kronor 40 öre;

2) utdrag av protokoll, hållet den 28 juni 1933 vid fördelning av köpeskillingen jämte övriga penningmedel, som influtit i förevarande utsökningsärende, av vilket protokoll här intages följande:

"Sedan exekutiv försäljning avhållits den 21 i denna månad, därvid försålts hos förre stadskassören Arvid Rohdin i Boden utmätt lösöre, förrättades denna dag fördelning av köpeskillingen. Det antecknades att vid auktionen influtna medel uppgick till kr. 1,939: 40
samt vid utmätning av penningmedel, innestående å checkräkning i Skandinaviska Kreditaktiebolaget 6,272: 01
ävensom vid utmätning av penningmedel, innestående i Aktiebolaget Svenska Handelsbanken 4,962: 81

tillhopa kronor 13,174: 22.

I utsökningsärendena uppkomna exekutionskostnader utgjorde:

— —

Summa kostnader kronor 777: 05.

Utmätningssökanden B. G. Cederholms fordran hos förenämnde Rohdin utgjorde denna dag 2,450 kronor 2 öre samt Bodens stads fordran 15,772 kronor 48 öre.

De influtna medlen efter avdrag av exekutionskostnaderna eller kr. 12,397: 17 fördelades härefter

till B. G. Cederholm ..... kr. 1,672: 21
till Bodens stad ..... „ 10,724: 96

Summa kronor 12,397: 17,

vilka belopp samma dag levererades till respektive utmätningssökande med allmänna posten. Som ovan.

Gustaf Kristianson."

För egen del anförde K. B. att, sedan K. B. den 26 juli 1933 under hänvisning till innehållet i landsfogdens yttrande förklarat klagandens tidigare i saken gjorda anmälan icke vara av beskaffenhet att böra föranleda till någon K. B:s vidare åtgärd, intet syntes hava förekommit av beskaffenhet att föranleda ändrad inställning till ifrågavarande spörsmål.

Klaganden avgav påminnelser.

På anmodan inkom Kristianson med utdrag av landsfiskalens i Överluleå distrikt dagbok i utsökningsmål rörande ifrågakomna utmätningsärenden.

Enligt dagboksutdraget hade klagandens utmätningsärende anhängiggjorts hos landsfiskalen den 18 mars 1933. Fordringsbeloppet hade i kolumn 6 angivits till sammanlagt 2,450 kronor 2 öre. I kolumn 9 förekommo under rubriken "Förrättningsmannens åtgärder, hinder för verkställigheten, medel som influtit samt av annan rättsägande framställt betalnings- eller förmånsrätts-anspråk" följande anteckningar: "Utmätning har begärts av egendom, som finnes i Boden. Den 21/4 1933 delgavs Rohdin underrättelse. Den 28/4 1933 utmätning. Den 6/6 1933 kungjordes exekutiv auktion till den 21/6 1933. Genom exekutiv auktion den 21/6 1933 samt efter utmätning av medel, innestående å Skandinaviska Kreditaktiebolaget och Aktiebolaget Svenska Handelsbanken inflöt å detta ärende efter avdrag av exekutionskostnaderna kr. 1,666: 80. Annan utmätningsbar egendom saknas. Den 28/6 1933 redovisning till sökandeombudet, till vilken jämväl handlingarna återsändes."

Slutligen voro i kolumn 10 avförda dels under rubriken "utbetalta till fordringsägare" 1,666 kronor 80 öre, dels under rubriken "i följd av hinder för verkställighet eller av annan anledning" 783 kronor 22 öre.

Med anledning av vad sålunda förekommit anmodade justitieombudsmannen Gyllenswärd K. B. i Norrbottens län att förordna särskild åklagare att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Kristianson. I en för åklagaren utfärdad instruktion anförde J. O. följande:

"I 95 § växellagen den 13 maj 1932 stadgas att dom i växelmål må, utan hinder av att den ej äger laga kraft, verkställas genom utmätning och det utmätta godsets försäljning. Ej må verkställigheten uppehållas därav, att den tappande bjuder säkerhet för vad dömt är. Den som vunnit må dock ej, innan domen äger laga kraft, lyfta vad honom tilldömt blivit, med mindre han ställer pant eller borgen för återbäring, om domen ändras.

Enligt 54 § utsökningslagen har den, som på grund av dom eller utslag varigenom betalningsskyldighet blivit gäldenär ålagd vill erhålla utmätning hos denne, att till utmätningsmannen ingiva domen eller utslaget samt, då fordran är grundad på skuldebrev eller annat skriftligt fordringsbevis, fordringsbeviset i huvudskrift.

I 162 § utsökningslagen heter det bland annat att, om utmätning ej är förrättad och, där lös egendom av annat slag, än i 163 och 165 §§ sägs, tagits i mät, försäljning därav ej är verkställd inom två månader, sedan

landsfiskal emottagit de i 54 § nämnda handlingarna, landsfiskalen själv skall svara för det belopp, varför utmätning bort ske, i den mån han ej förmår visa, att skada av dröjsmålet icke uppkommit. Styrker utmätningsmannen, att borgenär lämnat gäldenär anstånd med betalningen eller att för utmätning eller försäljning mött hinder, som utmätningsmannen ej kunnat förekomma, skall han vara från all ansvarighet fri. Möter sådant hinder, bör det, vid äventyr att det eljest ej må till ursäkt räknas, genast antecknas i den dagbok, som skall av utmätningsmannen hållas.

Såsom av nämnda lagrum torde framgå, är utmätningsman, till vilken för verkställighet ingivits dom eller utslag varigenom betalningsskyldighet blivit gäldenär ålagd, pliktig att så skyndsamt och omsorgsfullt som möjligt vidtaga de åtgärder vilka på honom ankomma. Å landet och i vissa jämnställda städer bör utmätningsmannen ovillkorligen, så framt ej anstånd lämnats eller verkligt hinder mött, ha förrättat utmätning och i allmänhet även försäljning av utmätt lös egendom sist inom två månader, sedan han mottagit vederbörliga handlingar.

I förevarande fall har rådhusrättens i Malmö utslag den 6 februari 1933, varigenom Rohdin förpliktats att på grund av växel till klaganden utgiva 2,325 kronor 25 öre jämte ränta och kostnader, den 18 mars 1933 för verkställighet överlämnats till Kristianson. Den 28 april 1933 har för verkställighet av detta utslag ävensom — på grund av en den 13 april 1933 inkommen ansökan — Svea hovrätts utslag den 24 december 1932, varigenom Rohdin ålagts att till Bodens stad utgiva 12,839 kronor 91 öre jämte ränta och kostnader, tagits i mät Rohdins banktillgodohavanden i Boden, tillhopa 10,805 kronor 23 öre, samt vissa lösören.

Vad av klaganden lagts Kristianson till last i avseende därå att han sålunda låtit med utmätning för klagandens fordran anstå, tills efter det ansökan om verkställighet av Svea hovrätts omförmälda utslag inkommit, finner jag, såvitt i ärendet visats, ej vara av beskaffenhet att påkalla något ingripande från min sida.

Däremot anser jag att Kristianson förfarit oriktigt beträffande realisationen av den utmätta egendomen. Något hinder för honom att verkställa försäljning av ifrågakomna lösören inom den i 162 § utsökningslagen föreskrivna tid har nämligen enligt min uppfattning ej förelegat. Väl måste, såsom Kristianson riktigt antagit, den förmånsrätt som enligt 58 §, jämförd med 77 § utsökningslagen, till följd av utmätningen i lika mån uppkommit för båda fordringarna medföra att genom utmätningen influtna belopp skulle proportionellt fördelas mellan fordringarna. Något stadgande finnes dock ej på grund varav de allmänna reglerna i utsökningslagen angående utmätt egendoms försäljning skulle vara till någon del satta ur kraft för det fall att utmätning på en gång sker för två fordringar, av vilka blott den ena må föranleda såväl utmätning som försäljning.

Väl är härvid att märka att, i anseende till den proportionella fördelning som efter vad nyss nämnts vid redovisning skall iakttagas, försäljningen icke kan upphöra redan när täckning finnes för den fordran vilken berättigat till realisationens åvägabringande utan måste fortsättas till dess båda utmätningsborgenärerna kunna få betalning (jfr 93 § utsökningslagen samt justitierådet Tryggers kommentar, första uppl. s. 292). Sagda förfarande kan tydligen ur gäldenärens synpunkt innebära en olägenhet. I brist på särskilt stadgande får likväl detta förhållande icke verka ändring i de givna försäljningsreglerna (jfr f. ö. U. L. 39 § 1 st. 2 p.). — Jag vill i detta sammanhang framhålla att det nu anförda naturligen även måste föranleda att, när realisation av det utmätta samt proportionell fördelning av influtna medel ägt rum, vad som belöper å den ej slutgiltigt domfästa fordringen innehålles icke blott för dennas räkning utan, i andra hand, också för den andre borgenärens anspråk att, i händelse nyssnämnda fordran underkännes eller beskäres, få återstoden av sin fordran betäckt ur därigenom tillgängliga medel.

Slutligen skall här erinras att, även om man godtoge Kristiansons uppfattning att den bristande lagakraften hos Svea hovrätts utslag också vad angår växeldomen utgjort hinder mot försäljning, Kristiansons förfarande i allt fall varit felaktigt. Enligt 58 § utsökningslagen är det nämligen en uttrycklig förutsättning för samtidig utmätning att paragrafens tillämpning ej föranleder uppehåll i den ene borgenärens lagliga rätt. Därest, såsom Kristianson förmenat, den omständigheten att ifrågavarande egendom utmätts jämväl för en annan, ej lagakraftägande dom än växeldomen verkligen skulle hindrat egendomens realisation, måste detta därför följdriktigt ha lett till att sådan gemensam utmätning som i lagrummet sägs överhuvud icke fått företagas. Och om sålunda utmätningen bort avse allenast växelfordringen, hade tydligen klaganden kommit att få full täckning för denna. — Anmärkas må emellertid att förarbetena till lagstiftningen visa att med förbehållet i 58 § icke avsetts fall av denna beskaffenhet (se Tryggers kommentar, andra uppl. sid. 181; jfr justitierådet Alexanderson i Lärobok i rättskunskap för blivande landsfiskaler IV: 3 sid. 59).

På grund av vad jag sålunda anfört och då genom dröjsmålet med försäljningen skada kan hava tillskyndats klaganden, finner jag Kristiansons härutinnan ådagalagda försummelse icke kunna undgå beivran.

Utöver den allmänna skadeståndsskyldighet som är förenad med begående av tjänstefel gäller för utmätningsman den särskilda ansvarighet för hela det belopp därför utmätning bort ske varom stadgas i 162 § utsökningslagen. Bestämmelserna om denna ansvarighet förekommo tidigare i 139 §, däri föreskrevs att sådan ansvarighet inträdde, om utmätningsmannen ej visade att borgenär lämnat gäldenären anstånd med betalningen eller att för utmätning eller försäljning mött hinder, som utmätningsman-

nen ej kunnat förekomma. I sin till 1911 års riksdag avgivna ämbetsberättelse (sid. 275 o. f.) föreslog J. O. sådan ändring av stadgandet att betalningsskyldighet för utmätningsmannen icke skulle inträda, i den mån han förmådde visa att skada av hans dröjsmål ej uppkommit. J. O. åberopade, hurusom uppenbarligen den påföljd varom här vore fråga kunde komma att verka såsom ett rent straff, och kunde det, särskilt om man toge hänsyn till det ansvar försumliga tjänstemän i allmänhet ådroge sig, icke förnekas att ett dylikt straff understundom kunde te sig såsom oskäligt.

Lagutskottet tillstyrkte förslagets antagande och erinrade, hurusom J. O:s framställning avsåge lindring i visst avseende i det ansvar som enligt då gällande utsökningslag ålåge utmätningsman, vilken gjort sig skyldig till försummelse varom förmäldes i 139 och 140 §§ nämnda lag. Enligt allmänna rättsgrundsatser skulle detta ansvar ej sträcka sig längre än till skyldighet för utmätningsmannen att svara för skada som kunde uppkomma av fel eller försummelse i hans tjänst. Denna regel hade uppehållits för det fall att utmätningsmannen låtit försummelse som här avsåges komma sig till last i fråga om försäljning av utmätt fast egendom. Beträffande åter utmätning ävensom försäljning av utmätt lös egendom stadgades i 139 och 140 §§ att, om utmätning och försäljning icke i vederbörlig ordning verkställts inom där föreskriven tid, fogden skulle ansvara icke blott för uppkommen skada utan ända därhän att — därest ej för utmätningen eller försäljningen mött hinder som han ej kunnat förekomma — han själv bleve ansvarig för det belopp varför utmätning bort ske. Lika med J. O. funne även utskottet berörda i 139 och 140 §§ utsökningslagen uttalade regel innefatta en hårdhet mot vederbörande tjänsteman, vilken icke kunde anses tillfredsställande motiverad. Av vad J. O. i ämnet anfört framginge fastmer att densamma kunde leda till resultat vilka måste betecknas såsom för den allmänna rättskänslan stötande. En borgenär vars rätt blivit på sätt här åsyftades åsidosatt kunde i allt fall icke hava grundat anspråk att av den inträffade försummelsen njuta en vinst, vilken utan densamma icke tillkommit honom.

Sedan förslaget antagits av riksdagen, erhöll 139 § genom lagen den 15 december 1911 den lydelse varom J. O. hemställt. Stadgandena i 139 § överflyttades genom lagen den 11 oktober 1912 till 162 §.

Genom den försummelse Kristianson låtit komma sig till last vid handläggningen av ifrågavarande utmätningsärende torde i enlighet med det nyss anförda Kristianson ha ådragit sig — utöver den allmänna skadeståndsskyldighet som följer av varje tjänstefel och för vilken bevisbördan vilar på klaganden — personlig betalningsskyldighet för klagandens fordran, i den mån den ej blivit betald genom utmätningen eller annorledes. Denna betalningsskyldighet synes Kristianson kunna undgå endast om han kan fullgöra den bevisning, som enligt 162 § utsökningslagen åligger

honom. Det hinder för försäljningen av den utmätta egendomen vilket av Kristianson åberopats kan, såsom jag förut anfört, icke lända honom till försvar. Att för försäljningen mött annat hinder, som Kristianson ej kunnat förekomma, har Kristianson icke ens påstått. Ej heller finnes i utsökningsdagboken sådan anteckning som enligt 162 § utsökningslagen utgör förutsättning för att hinder må räknas vederbörande till ursäkt för det förelupna dröjsmålet."

På grund av vad sålunda anförts uppdrog J. O. åt åklagaren att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Kristianson för tjänstefel samt därvid yrka ansvar enligt lag och sakens beskaffenhet. Genom åklagarens försorg borde tillfälle beredas klaganden att yttra sig i målet, och borde av klaganden framställda ersättningsanspråk, i den mån de funnes befogade, av åklagaren understödjas.

Överluleå tingslags häradsrätt, varest åtalet anhängiggjordes, yttrade — sedan utredning av Kristianson förebragts till styrkande därav att skada ej uppkommit genom hans påtalade förfarande — i utslag *den 15 februari 1935* följande.

I målet vore utrett, att klaganden den 18 mars 1933 till Kristianson för verkställighet överlämnat rådhusrättens i Malmö utslag den 6 februari 1933, varigenom Rohdin förpliktats att på grund av växel till klaganden utgiva 2,325 kronor 25 öre jämte ränta och kostnader, att den 28 april 1933 för verkställighet av berörda utslag ävensom av Svea hovrätts icke lagakraftvunna den 13 april 1933 till Kristianson för verkställighet inkomna utslag den 24 december 1932, varigenom Rohdin ålagts att till Bodens stad utgiva 12,839 kronor 91 öre jämte ränta och kostnader, tagits i mät Rohdins banktillgodohavanden i Boden samt vissa lösören, att den 21 juni 1933, sedan Kungl. Maj:t den 22 maj samma år meddelat utslag i nämnda, av hovrätten avgjorda mål, försäljning av de utmätta lösörena ägt rum, samt att den 28 juni 1933 vid fördelningen av de medel, som till följd av utmätningen influtit, klaganden av sin fordran, som vid fördelningen uppgått till sammanlagt 2,450 kronor 2 öre, erhållit 1,666 kronor 80 öre. Enär det ålegat Kristianson att försälja ifrågakomna lösören inom den i 162 § första stycket utsökningslagen stadgade tid av två månader, räknat från den 18 mars 1933, men, såsom av det ovan anförda framginge, i icke skett, prövade häradsrätten rättvist döma Kristianson, jämlikt 25 kap. 17 och 22 §§ strafflagen, att böta 15 dagsböter, varje bot om 12 kronor.

Vidkommande klagandens i målet förda skadeståndstalan, så enär Kristianson icke förmått tillförlitligen styrka, att skada av dröjsmålet icke uppkommit för klaganden, ty och som Kristianson vid sådant förhållande svarade för det belopp av klagandens ifrågavarande fordran, för vilket kla-

ganden icke erhållit betalning, alltså och då sistnämnda belopp uppginge till skillnaden mellan förutnämnda belopp å 2,450 kronor 2 öre, å ena, samt beloppet å 1,666 kronor 80 öre, å andra sidan, eller 783 kronor 22 öre, prövade häradsrätten lagligt förplikta Kristianson att till klaganden genast mot kvitto och utbekommande av förutnämnda växel, på Kristianson behörigen överlåten, utgiva 783 kronor 22 öre jämte 6 procent ränta därå, räknat från den 28 juni 1933, till dess full betalning skedde.

Det ålåge Kristianson att gottgöra klaganden dennes kostnader å målet med skäliga ansedda 70 kronor jämte protokollslösen. Av klaganden framställt yrkande om ersättning för kostnader hos K. B. och J. O. lämnade häradsrätten utan bifall.

Svea hovrätt, där Kristianson anförde besvär, yttrade i utslag *den 11 juli 1935* följande.

Hovrätten funne väl att Kristianson för gäldande av vad å klagandens fordran — i förhållande till stadens fordran sådan densamma av hovrätten fastställts — belöpt av ifrågavarande i mät tagna tillgodohavanden hos bank samt lösören rätteligen bort föranstalta om försäljning av nämnda lösören utan avbidan på att stadens fordran skulle bliva genom lagakraftvunnet utslag fastställd, men enär av den utav Kristianson i målet förebragta utredningen måste anses framgå, att skada genom Kristiansons påtalade förfarande i utmätningsärendet icke uppkommit för klaganden, samt vid sådant förhållande och med hänsyn jämväl till övriga i målet föreliggande omständigheter vad mot Kristianson i målet förekommit icke kunde anses vara av beskaffenhet att böra för Kristianson föranleda ansvar, prövade hovrätten rättvist att, med upphävande av häradsrättens utslag, förklara den mot Kristianson förda ansvars- och ersättningstalan icke kunna bifallas.

Om det beslut, hovrättens utslag innehåller, voro tre av hovrättens ledamöter ense. En ledamot yttrade:

"Enär de för Cederholms fordran utmätta kontanta tillgodohavandena hos Skandinaviska Kreditaktiebolaget och Aktiebolaget Svenska Handelsbanken, vilken sistnämnda tillgång av Rohdin uppgivits till utmätning för berörda fordran, uppgått till högre belopp än fordringen, kan Kristianson — oavsett att banktillgodohavandena voro utmätta jämväl för Bodens stads fordran enligt kungl. hovrättens då icke laga kraft vunna utslag den 24 december 1932 — med hänsyn till bestämmelserna i 64 § utsökningslagen och enligt grunderna för 93 § samma lag, icke anses hava varit skyldig att enbart för gäldande av Cederholms fordran verkställa försäljning av de i målet ifrågakomna lösörena, i följd varav Kristianson sålunda icke förfarit felaktigt därigenom att han uppskjutit försäljningen i avbidan på att stadens fordran skulle bliva genom laga kraft vunnet utslag fastställd.

Däremot finner jag Kristianson hava förfarit felaktigt därigenom att han icke, sedan utmätning av banktillgodohavandena skett, skyndsamligen tillhandahållit Cederholm så mycket av berörda penningmedel, som motsvarade vad å Cederholms fordran — i förhållande till stadens fordran sådan densamma av kungl. hovrätten fastställts — belöpte av sammanlagda värdet av dels banktillgodohavandena dels ock lösörena, de sistnämnda upptagna till det belopp de med säkerhet kunnat beräknas vid försäljning lägst inbringa; men kan Kristiansons berörda underlåtenhet med hänsyn till omständigheterna icke anses vara av beskaffenhet att böra för honom föranleda ansvar.

Jag prövar förty rättvist att, med ändring av häradsrättens utslag i ansvarsfrågan, ogilla det mot Kristianson väckta åtalet.

Vidkommande därefter Cederholms i målet förda talan prövar jag, vid förenämnda utgång av ansvarsfrågan, rättvist att, med ändring av häradsrättens utslag jämväl därutinnan, befria Kristianson från skadeståndsskyldighet ävensom från honom ålagd skyldighet att gottgöra Cederholm dennes kostnader å målet vid häradsrätten."

Enär sålunda det förfarande, för vilket Kristianson i målet ställts under åtal, jämväl av hovrätten betecknats såsom felaktigt, ansåg jag mig kunna åtnöjas med hovrättens utslag, vilket vann laga kraft.

10. Ådömande av bötesstraff i visst penningbelopp i stället för 1 dagsböter.

Vid granskning av fångförteckningar från kronohäktet i Östersund för juni och juli månader 1934 fann J. O. anledning till anmärkning mot ett av Bergs tingslags häradsrätt den 22 november 1933 meddelat utslag angående H. F. Bredesson i Börtnen. Sedan utslaget hit införskaffats, inhämtades därav att häradsrätten, för olaga älgjakt under år 1932, dömt Bredesson jämlikt 18 § kungl. stadgan den 25 november 1927 om jakt och fridlysning av vissa djurslag och 24 kap. 12 § strafflagen, jämförda med 4 kap. 1 § samma lag, att böta 350 kronor till kronan.

Detta utslag hade vunnit laga kraft.

Av fångförteckningarna framgick att de Bredesson ådömda böterna sedermera av K. B. i Jämtlands län förvandlats till tjugoen dagars fängelse och att Bredesson undergått detta straff under tiden den 21 juni—den 12 juli 1934.

Sedan häradshövdingen H. Wullt, vilken fört ordet i häradsrätten, anmodats att hit inkomma med upplysning rörande anledningen till att Bredessons straff ej bestämts till dagsböter, anförde Wullt i avgivet yttrande följande.

Enär brottet ägt rum efter det nu gällande böteslag trätt i kraft, borde dagsböter ha ifrågakommit. Wullt hade sålunda gjort sig skyldig till felaktigt förfarande. Såsom förklaring ville Wullt framhålla följande: Häradsrättens andra allmänna sammanträde, som hållits den 20—den 22 november 1933, hade börjats med överläggning i vissa från föregående sammanträde överlämnade mål, däribland ett mål mellan allmän åklagare och P. H. Eliasson i Österskucku, om olaga älgjakt. Utslaget i sistnämnda mål, som Wullt redan förut författat, hade avkunnats efter överläggningens slut den 20 november. Efter tingsförhandlingarnas slut den 22 november hade hållits förnyad överläggning i ett flertal under sammanträdet överlämnade mål, däribland det nu ifrågavarande mot Bredesson anhängiggjorda målet. Då omständigheterna i båda målen varit ganska likartade, hade Wullt och nämnden beslutat att Bredesson skulle ådömas "samma straff och ersättningsskyldighet" som Eliasson. Enär Wullt vid den tiden handlagt endast några enstaka mål, däri tillämpning av den nya böteslagstiftningen förekommit, hade han ej kommit att tänka på att Bredessons brott i motsats till Eliassons inträffat efter den nya böteslagens ikraftträdande och att Bredessons straff sålunda bort utmätas i dagsböter. Den brådska, som helt naturligt inställt sig inför den stundande hemresan, hade också vållat att Wullt ej givit sig nog tid till eftertanke. Överläggningen ifråga hade ägt rum omkring klockan 2.30 e. m., och sålunda hade icke återstått lång tid till mörkrets inbrott. Wullt hade velat snarast anträda hemresan till Sveg — vilken skulle företagas med automobil — för att i största utsträckning utnyttja dagsljuset för den 14 mil långa färden på sliriga och dåliga vägar. Utslaget ifråga hade till följd därav icke författats skriftligen, utan det hade avsagts muntligen med ledning av det förut meddelade utslaget mot Eliasson. Wullt ville också anföra att någon dagsbotsblankett rörande Bredesson icke ingivits i målet; hade bland handlingarna funnits en dylik, skulle Wullt för visso ha blivit varskodd. Någon skada torde icke ha uppkommit genom Wullts ifrågavarande felaktighet, vilken Wullt likväl på det djupaste beklagade.

I en till advokatfiskalen vid Svea hovrätt avlåten skrivelse anförde justitieombudsmannen Gyllenswärd därefter följande:

"Jagar någon olovligt å annans jaktområde, skall han enligt 22 § lagen den 8 november 1912 om rätt till jakt straffas efter allmän strafflag. I 24 kap. 12 § strafflagen heter det att för sagda brott skall dömas till böter.

Sin nuvarande lydelse erhöll sistnämnda stadgande genom lagen den 24 september 1931 om ändring i vissa delar av strafflagen. Denna lag, som införde det s. k. dagsbotssystemet inom strafflagens område, gav tillika åt 2 kap. 8 § samma lag följande lydelse:

'Böter ådömas i dagsböter. Antalet dagsböter bestämmes efter brottets

beskaffenhet och vare minst en, högst 120. Dagsboten fastställes i penningar till belopp från och med en till och med 300 riksdaler riksmynt, efter ty prövas skäligt med hänsyn till den sakfälldes inkomst, förmögenhet, försörjningsskyldighet och ekonomiska förhållanden i övrigt. Är brottet ringa, må dagsbotens belopp därefter jämkas. Minsta bötesstraff vare 5 riksdaler.

Där enligt lagen böter äro för särskilt fall bestämda till visst högsta belopp, eller beroende av värdet å viss egendom, ådömes dock straffet omedelbart i penningar, ej under 5 riksdaler.

Böter tillfalla kronan.'

Till nya lagen, som trädde i kraft den 1 januari 1932, var fogad övergångsbestämmelse, av innehåll bland annat att äldre lag skulle äga tillämpning vid bestämmande av straff för brott, begånget före lagens ikraftträdande.

I 18 § kungl. stadgan den 25 november 1927 om jakt och fridlysning av vissa djurslag (jaktstadga) föreskrives bland annat att, om någon jagar, fångar eller dödar djur, som i 1 § eller 2 § eller 3 § 1 mom. avses eller eljest fridlyst villebråd under tid, då sådant är förbjudet, han skall böta från och med 10 till och med 500 kronor. Har vid jakten älg, kronhjort, bäver, björn eller lo dödats, sårats eller fångats, må böterna ej sättas lägre än 200 kronor.

Av lagen den 24 september 1931 angående dagsböter utom strafflagens område (särskild böteslag) framgår att vad i 2 kap. 8 § första stycket strafflagen är stadgat om böters ådömande i dagsböter skall gälla jämväl i avseende å böter, som eljest enligt allmän lag eller särskild författning åläggas av domstol eller poliskammare, med iakttagande att, där minsta bot är i lagen eller författningen bestämd till 50 kronor eller mera, lägsta antalet dagsböter skall utgöra en tiondel av det sålunda bestämda bötesbeloppets krontal. I följd härav skola, i mån ej annat föranledes av vad sist är sagt, de för varje fall i lagen eller författningen angivna bötessatserna upphöra att äga tillämpning. I fråga om brott, varå straffet är bestämt efter särskild beräkningsgrund (normerade böter) eller som ej är belagt med svårare straff än böter högst 300 kronor, skall vad ovan stadgats icke gälla. — Även beträffande denna lag, som likaledes trädde i kraft den 1 januari 1932, gäller att den enligt särskild övergångsbestämmelse ej skall äga tillämpning vid bestämmande av straff för brott, begånget före lagens ikraftträdande.

Av de nu återgivna bestämmelserna följer att häradsrätten, såsom Wullt ock medgivit, i förevarande fall förfarit oriktigt, då böterna ej ådömts i dagsböter. Vad Wullt, som är ansvarig för häradsrättens utslag, i sitt yttrande anfört finner jag icke kunna lända till hans ursäkt."

Då det tjänstefel, som sålunda förelupit, ej kunde undgå laga beivran, uppdrog J. O. åt advokatfiskalen att inför hovrätten ställa Wullt under

åtal för detsamma samt å honom yrka ansvar efter lag och sakens beskaffenhet.

Svea hovrätt yttrade i utslag *den 25 maj 1935* följande.

Enär straffet för Bredessons berörda brott enligt de av häradsrätten åberopade lagrum bort ådömas i dagsböter, men häradsrätten bestämt bötesstraffet till visst penningbelopp, alltså och då Wullt, vilken i egenskap av häradsrättens ordförande vore för anmärkta förfarande ansvarig, därigenom gjort sig skyldig till fel i domarämbetets utövning, prövade hovrätten, jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen, rättvist döma Wullt att utgiva 8 dagsböter, varje dagsbot bestämd till 20 kronor.

Över hovrättens utslag har Wullt anfört besvär. Målet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

11. Felaktigt förfarande i utmätningsärende.

Av handlingarna i ett genom klagomål av chauffören John Josefsson i Mörkabo, Blidsbergs socken, härstädes anhängiggjort ärende inhämtas följande.

Genom utslag den 28 augusti 1933 förpliktade rådhusrätten i Ulricehamn klaganden på grund av en utav Aktiebolaget Borås Motorcentral Svalander & C:o utställd, av klaganden accepterad samt å kommissionären G. Fagerström i Ulricehamn transporterad växel att till Fagerström, mot utbekommande av växeln i huvudskrift, utgiva 650 kronor jämte 6 procent ränta därå från den 3 juli 1933 tills betalning skedde ävensom ersättning för rättegångskostnaderna med 46 kronor 50 öre.

Med begäran om verkställighet av detta utslag genom utmätning hos klaganden ingav Fagerström den 12 september 1933 utslaget jämte den däri åberopade växeln i huvudskrift till landsfiskalen i Redvägs distrikt. Underrättelse om den sökta utmätningen delgavs klaganden samma dag.

Den 29 september 1933 infann sig t. f. landsfiskalen i distriktet G. Hedlund i klagandens hem i Mörkabo. Klaganden uppgav att han saknade utmätningsbara tillgångar. Då det emellertid blivit upplyst att klaganden vore delägare i dödsboet efter sina avlidna föräldrar hemmansägaren Johan Levin Josefsson och dennes hustru Augusta Maria Josefsson från Källestorp i Blidsbergs socken, förklarade Hedlund till verkställighet av ifrågavarande utslag i mät klagandens rätt till andel i kvarlåtenskapen efter dem. Värdet av denna rätt ansågs enligt utmätningsprotokollet vara större än Fagerströms fordran jämte exekutionskostnaderna. Därjämte meddelade Hedlund förbud för utgivande av någon del av klagandens arv efter

föräldrarna till annan än utmätningsmannen i Redvägs distrikt. Förbudet delgavs klagandens i boet sittande syskon Aron Josefsson och Märta Josefsson i Källestorp. Utmätningen vann laga kraft.

Genom en av ordinarie landsfiskalen i distriktet G. Lindblom den 16 december 1933 utfärdad kungörelse, som upplästes i Blidsbergs församlings kyrka den 24 i samma månad, tillkännagavs därefter att den utmätta rättigheten — klagandens "rätt i oskiftade boet efter hans avlidna föräldrar" — komme att säljas vid auktion hos Aron Josefsson i Källestorp den 2 januari 1934 klockan 1 e. m. Å utsatt tid hölls också den sålunda utlysta auktionen av Lindblom.

Sedan Fagerströms fordran, inberäknat exekutionskostnaderna, vid förrättningen bestämts till 830 kronor 43 öre, såldes den utmätta rättigheten för nämnda belopp till klagandens broder Nils Martin Josefsson i Blidsberg, vilken, mot indrivningskvitto, erlade köpeskillingen kontant.

I en den 13 april 1934 hit inkommen skrift anförde klaganden klagomål i vissa hänseenden beträffande den sålunda verkställda utmätningen och försäljningen av klagandens "andel i boet" efter hans föräldrar, enligt klagandens uppgift utgörande en fjärdedel av en fastighet, taxerad till 13,000 kronor, samt inre lösören. I skriften anförde klaganden bland annat: Den ifrågavarande växeln hade av Aktiebolaget Borås Motorcentral Svalander & C:o transporterats å Fagerström för inkassering av växelbeloppet hos klaganden. I den redovisning som Fagerström sedermera avgivit till bolaget hade avdragits ett belopp av 60 kronor 75 öre, utgörande till länsstyrelsen i Älvsborgs län erlagda kostnader för bland annat "fastighetens utmätning". Därest denna uppgift vore riktig, och följaktligen den dödsboet tillhöriga fastigheten varit föremål för utmätning på grund av klagandens gäld, syntes, vid det förhållandet att boet vore oskiftat, saken icke ha handlagts enligt lag. Klaganden anhölle att J. O. måtte verkställa utredning, huruvida Lindblom förfarit riktigt i förevarande utmätningsärende, och, om så ej vore fallet, vidtaga de åtgärder vartill saken kunde föranleda.

Sedan J. O. i anledning av innehållet i klagoskriften anmodat Lindblom att inkomma med upplysning huru med de i klagoskriften uppgivna omständigheter förhölle sig, inkom från klaganden ytterligare en skrift, däri klaganden ifrågasatte huruvida auktionen den 2 januari 1934 blivit i vederbörlig ordning kungjord. Klaganden framhöll vidare att då, enligt vad han inhämtat, någon kungörelse om auktion på grund av utmätningen icke varit intagen i länskungörelserna, utmätningsärendet troligen ej varit föremål för länsstyrelsens handläggning. Vid sådant förhållande syntes det oförklarligt, varför ovan omförmälda 60 kronor 75 öre skolat inlevereras till länsstyrelsen.

Sedan jämväl denna skrift remitterats till Lindblom, anförde denne i ett den 8 maj 1934 avgivet yttrande bland annat följande.

Vid utmätningen den 29 september 1933, som verkställts av Hedlund, hade utmätts klagandens rätt till andel i kvarlåtenskapen efter hans föräldrar. Ehuru Lindblom icke handlagt ärendet i denna del, hade Lindblom sig dock bekant att klaganden saknade annan utmätningsbar tillgång. Vid auktionen den 2 januari 1934, till vilken Lindblom icke haft skyldighet att kalla klaganden, men varom denne dock underrättats genom ett till honom översänt duplettexemplar av den utfärdade kungörelsen, hade klaganden varit tillstädes å platsen men vägrat att övervara själva förrättningen. Köpesumman 830 kronor 43 öre, eller just det belopp, vartill skulden med ränta och kostnader nämnda dag uppgick, hade erlagts kontant mot indrivningskvitto, varefter Fagerström samma dag erhållit redovisning. Något överskott att redovisa till klaganden hade icke funnits. Omedelbart före sin avresa från förrättningsstället hade Lindblom uppsökt klaganden, som uppehöll sig å gården, och delgivit honom resultatet av auktionen, under framhållande tillika att saken för klagandens del ordnats på bästa sätt genom att rättigheten köpts av hans broder. Det vore riktigt att Fagerström mottagit den ifrågavarande växeln av bolaget för inkassering. Vid förfrågan hos Fagerström hade upplysts att han vid redovisning till sin uppdragsgivare avdragit 60 kronor 75 öre för sina kostnader. Det torde vara dessa kostnader klaganden avsåge, då han omnämnde samma belopp, fastän han felaktigt trodde dessa vara inlevererade till länsstyrelsen. Klagandens ifrågasättande av lagligheten i kungörandet av auktionen förtjänade intet bemötande. Samma vore förhållandet med ifrågasatt kungörande i länstrycket. Det hade varit en rättighet som skolat säljas, ej fastighet. Om allt detta hade klaganden kunnat erhålla besked utan att i saken besvära J. O. Lindblom hemställde att klagomålen måtte lämnas utan avseende.

I annat sammanhang uppgav Lindblom i yttrandet att klaganden på grund av sin oefterrättlighet länge levat i osämja med sina syskon.

Vid yttrandet var fogat ett av Lindblom den 2 januari 1934 avgivet redovisningsreversal, enligt vilket av den vid auktionen erlagda köpeskillingen till Fagerström redovisats 716 kronor 89 öre med avdrag av försändningsarvode 75 öre eller 716 kronor 14 öre, vilket belopp av Fagerström kvitterats.

I avgivna påminnelser anförde klaganden bland annat: I sitt yttrande hade Lindblom särskilt framhållit att det varit en rättighet som sålts vid auktionen den 2 januari 1934. I den av Fagerström till bolaget avgivna redovisningen, varav klaganden nu bifogade en avskrift, hade dock såsom utgift upptagits ett belopp av 14 kronor i anledning av fastighetsutmät-

ning. Klaganden hade ej haft tillfälle att hos länsstyrelsen kontrollera, huruvida dessa medel dit inbetalats, men klaganden saknade anledning att betvivla detta. Slutligen ville klaganden påpeka ett förhållande som klaganden ej förut tänkt på. Klagandens moder hade avlidit år 1931, och vid boupptecknigen efter henne hade upprättats ett arvskifte efter klagandens tidigare avlidne fader. Detta arvskifte, enligt vilket föräldrarna förut tillhöriga $^1/_4$ mantal Källestorp i Blidsbergs socken skulle ha skiftats mellan modern och barnen, hade ingivits till Redvägs häradsrätt i februari 1932. I samband därmed hade klaganden och hans tre syskon erhållit lagfart, en var å $^1/_{32}$ mantal Källestorp. Nu hade Lindblom sålt klagandens andel i fastigheten efter båda föräldrarna. Klaganden ifrågasatte riktigheten av detta förfarande.

Vid påminnelserna voro fogade *dels* i avskrift den av klaganden omförmälda redovisningen av Fagerström till bolaget, avgiven den 31 januari 1934 och upptagande en utgiftspost "till länsstyrelsen utbetalda kostnader rörande fastighetsutmätningen 14: —" och *dels* ett av Sven Larsson och Matilda Larsson i Källestorp den 30 maj 1934 utfärdat intyg, av innehåll bland annat att klagandens syskon till intygsgivarna yttrat att deras och klagandens arvslotter i "$^1/_4$ mantal Källestorp samt inre lösöre" vore "skuldfritt" och ej skiftats.

Sedan därefter Hedlund anmodats att inkomma med yttrande i ärendet, anförde Hedlund i ett den 13 juli 1934 avgivet utlåtande följande.

Hedlund, som uppehållit landsfiskalstjänsten i Redvägs distrikt under september 1933, hade därunder verkställt utmätning hos klaganden på sätt vid remisshandlingarna fogat utmätningsprotokoll visade. Klaganden hade vid utmätningen ej kunnat och förmodligen ej heller velat uppgiva någon egendom till utmätning, då han tydligen hade den inställningen att han endast vore utsatt för trakasseri. Då Hedlund emellertid före utmätningsdagen erhållit upplysning att klaganden i varje fall vore delägare i dödsboet efter sina avlidna föräldrar, hade Hedlund, såvitt han kunde förstå fullt riktigt, utmätt klagandens andel i nämnda kvarlåtenskap, alltså en rättighet och icke, som klaganden tycktes mena, en fastighet. Detta hade Hedlund också förklarat för klaganden, och, då det gjort Hedlund ont om klaganden som tydligen i ren desperation kunde komma att underlåta att likvidera sin skuld, hade Hedlund tillrått honom att i avvaktan på skifte av boet låna penningar för nämnda ändamål, enär en försäljning av rättigheten kunde bli förlustbringande för honom. Klaganden hade också till slut förklarat att han ämnade följa Hedlunds råd. Vid tiden för den exekutiva auktionen hade Hedlund icke tjänstgjort i Redvägs distrikt.

Med en den 26 juli 1934 hit inkommen skrift översände klaganden därefter en vidimerad avskrift av ett den 30 november 1931 upprättat arvskifte efter klagandens fader Johan Levin Josefsson, utvisande att boets fasta egendom, $^1/_4$ mantal Källestorp, skiftats på det sätt att Augusta Maria Josefsson erhållit $^1/_8$ mantal samt envar av klaganden och hans tre syskon $^1/_{32}$ mantal av hemmanet. I skriften uppgav klaganden att i Redvägs häradsrätts inteckningsprotokoll blivit antecknat att utmätning skett av klagandens andel i hemmanet.

Sedan i anledning av sistnämnda uppgift domhavanden i Kinds och Redvägs härads domsaga anmodats att inkomma med upplysningar, anförde t. f. domhavanden A. Hammarberg i ett den 27 september 1934 avgivet utlåtande följande.

Enligt Redvägs härads lagfartsbok hade Johan Levin Josefsson sedan den 12 april 1898 lagfart å $^1/_8$ mantal Källestorp 1^4 samt Johan Levin Josefsson och hans hustru sedan den 14 april 1914 lagfart å $^3/_{32}$ mantal litt A Källestorp 1^8 och $^1/_{32}$ mantal litt B Källestorp 1^9 i Blidsbergs socken. Varken klaganden eller hans syskon hade sålunda lagfarit sina i arv bekomna andelar av fastigheterna. I inteckningsprotokollet hade den 11 oktober 1933 under § 879 verkställts följande anteckning: "Den 8 i denna månad hade ankommit landsfiskalens i Redvägs distrikt skrivelse den 7 i samma månad, att $^1/_8$ mantal (1^4), $^3/_{32}$ mantal (1^8) litt A och $^1/_{32}$ mantal (1^9) litt B Källestorp nr 1 i Blidsbergs socken sistnämnda dag utmätts till gäldande av kommissionären Gust. Fagerströms i Ulricehamn fordran hos chauffören John Josefsson i Blidsberg enligt rådhusrättens i Ulricehamn utslag den 28 augusti 1933 utgörande tillhopa 716 kronor 50 öre ävensom ersättning för exekutionskostnad 78 kronor 44 öre. Härom skulle anteckning ske i inteckningsboken." Den 13 december 1933, § 1054, hade därefter i samma protokoll antecknats följande: "Den 9 i denna månad hade ankommit länsstyrelsens i länet skrivelse den 6 i samma månad, utvisande att i följd av återkallelse fråga förfallit om exekutiv auktion å $^1/_8$ mantal (1^4), $^3/_{32}$ mantal (1^8) litt A och $^1/_{32}$ mantal (1^9) litt B Källestorp nr 1 i Blidsbergs socken, varom anteckning skett i inteckningsprotokollet den 11 oktober 1933, § 879. Härom skall anteckning ske i inteckningsboken."

Med anledning av Lindbloms uppgift att saken för klagandens del ordnats på bästa sätt genom att den utmätta rättigheten köpts av en klagandens broder, anmodade J. O. därefter Lindblom att inkomma med upplysning, huruvida Lindblom med sagda anförande avsett att meddela att rättigheten å auktionen blivit inropad för *klagandens* räkning. Tillika anmodades Lindblom att avgiva det förnyade yttrande vartill handlingarnas innehåll i övrigt kunde giva anledning, särskilt rörande det förhållan-

det att dels kungörelse om förevarande auktion, ehuru denna gällt en utmätt rättighet, icke skett tidigare än den 24 december 1933, dels auktionen blivit kungjord endast i kyrkan för den församling, där försäljningen ägt rum, men icke i tidning inom orten samt ej heller i närgränsande församlingars kyrkor.

I ett den 1 november 1934 hit inkommet yttrande anförde Lindblom följande: När försäljning av den utmätta rättigheten hade kommit i fråga, hade Lindblom och Fagerström kommit överens att de borde försöka ordna saken på det sätt att någon av gäldenärens syskon köpte rättigheten i sitt namn. Därigenom bleve klaganden skyddad för den påtagliga faran att råka i händerna på mindre nogräknade personer, som kunde förleda honom till förlustbringande affärer. Lindblom hade också inhämtat att syskonen tänkte hjälpa klaganden. Under resan till auktionen i sällskap med f. d. landsfiskalen E. Hj. Hedin, vilken som vittne närvarit vid denna, samt Fagerström hade saken ytterligare diskuterats. Fagerström hade därvid sagt sig komma att vidtala syskonen att skydda klagandens rätt samt för ändamålet giva dem nödiga instruktioner. Så hade ock skett. Klagandens broder Nils Josefsson hade kommit tillstädes försedd med nödiga kontanter men varit tveksam, om han skulle betala skulden och på detta sätt hindra försäljningen eller om han skulle köpa rättigheten. Han hade tillråtts det senare, emedan klaganden därigenom bleve skyddad från vidare ekonomiska efterräkningar. Av köparens uttalanden hade fullt tydligt framgått att han icke ämnade behålla den köpta rättigheten i vidare mån än som vore nödigt för gottgörande av hans utlägg. På det sättet hade enligt Lindbloms och andras förmenande på bästa sätt blivit ordnat för klaganden. Beträffande kungörandet funne nu Lindblom att gällande bestämmelse om tiden icke blivit iakttagen. Att så ej skett berodde på rent förbiseende från Lindbloms sida. Varken gäldenären eller borgenären hade ifrågasatt kungörande i tidning inom orten eller i angränsande församlingars kyrkor. Om Lindblom icke säkert kunnat räkna med att någon av klagandens syskon skulle köpa rättigheten för att skydda klaganden, hade Lindblom ansett lämpligt att använda det fullständigare kungörelsesättet. — Att den fasta egendomen i boet efter klagandens fader skiftats hade icke tidigare uppgivits vare sig av klaganden eller av dennes syskon. Det hade tvärtom sagts att boet i sin helhet vore oskiftat. Att lagfart icke sökts av dödsbodelägarna hade Lindblom tidigare inhämtat å domarkansliet. Lindblom hemställde att J. O. måtte låta bero vid den avgivna förklaringen.

Vid yttrandet voro fogade två så lydande intyg:

"På begäran av landsfiskalen G. Lindblom, härstädes, få vi under edsförpliktelse lämna följande intyg att av honom åberopas vid yttrande till J. O. i anledning av John Josefssons i Blidsberg anmälan rörande hos honom företagen verkställighet av utmätningsärende:

1) Vid auktionen uppehöll klaganden sig på gårdsplanen utanför boningshuset och vägrade efterkomma enträgna uppmaningar att närvara vid försäljningen av det utmätta.
2) Något ombud för klaganden anmälde sig icke tillstädes.
3) På undertecknad Fagerströms inrådan köpte klagandens broder Nils Josefsson rättigheten.
4) Köparen förklarade såväl före som efter köpet, att han icke ämnade behålla rättigheten eller göra sig bruk av samma i vidare mån, än som vore nödigt för gottgörande av sitt utlägg.
5) Såväl Nils 'Johansson', som klagandens övriga syskon äro kända som rättrådiga personer som på allt sätt velat skydda sin broder från att bliva lurad av mindre nogräknade personer.

Ulricehamn den 27 oktober 1934.

Eric Hj. Hedin. Gust. Fagerström.
f. d. landsfiskal.

Egenhändiga namnteckningarna bevittnas av: Margit Larson. Torsten Bågenholm."

"På begäran av landsfiskalen G. Lindblom, Ulricehamn, får jag härmed under edlig förpliktelse intyga, att jag såsom jag tidigare uppgivit icke kommer att göra anspråk på den å exekutiv auktion den 2 januari 1934 av mig inköpta rättigheten till min broder John Josefssons i Blidsberg tillgodohavande i boet efter våra avlidna föräldrar utöver mitt utlägg, vilken rättighet jag inköpte endast för att skydda min broder från vidare ekonomiskt trassel. Intyget är avsett att bifogas förklaring till J. O.

Blidsberg den 28 oktober 1934.

Nils Josefsson.
Bevittnas: Eric Hj. Hedin. Gust. Fagerström."

Enär Lindbloms senast avgivna yttrande icke innehöll någon upplysning i avseende å tillkomsten av den i Hammarbergs utlåtande omförmälda skrivelsen från landsfiskalen i Redvägs distrikt angående den 7 oktober 1933 verkställd utmätning av $^1/_8$ mantal (1^4), $^3/_{32}$ mantal (1^8) litt A och $^1/_{32}$ mantal (1^9) litt B Källestorp nr 1, anmodade J. O. genom resolution den 8 november 1934 Lindblom att inkomma med närmare upplysningar i sagda hänseende.

I anledning härav överlämnade slutligen Lindblom med skrivelse den 4 december 1934 ett protokoll, i transumerade delar så lydande:

"Protokoll, fört av landsfiskalen i Redvägs distrikt vid nedannämnda utmätningsförrättning å Källestorp i Blidsbergs socken den 7 oktober 1933.

Den 12 september 1933 hade kommissionären Gust. Fagerström i Ulricehamn med begäran om verkställighet ingivit rådhusrättens i Ulricehamn

utslag den 28 augusti s. å. med åläggande för chauffören John Josefsson i Blidsberg att på grund av bifogad växel i original genast till Fagerström utgiva 650 kronor jämte ränta ävensom ersättning för rättegångskostnaden med 46 kronor 50 öre.

Vid verkställighet den 29 i samma månad hade till säkerhet för sökandens ovannämnda fordran med ränta och kostnader skrivits i mät gäldenärens rätt till andel i kvarlåtenskap efter hans avlidna föräldrar, varpå i protokollet tecknat förbud att utgiva någon del av ovannämnda arv till annan än utmätningsmannen delgivits i boet sittande, gäldenärens meddelägare i dödsboet.

Uti denna dag inkommen skrivelse, som bilägges detta protokoll, hade sökanden på i skrivelsen närmare angiven grund hemställt om utmätning av fastigheten $^1/_4$ mantal Källestorp i Blidsbergs socken, vilken fastighet oskiftad tillhörde dödsboet efter gäldenären John Josefssons föräldrar, och vari denne ägde del.

Då ärendet i dag, i närvaro av fjärdingsmannen i Blidsbergs socken Gustaf Gustafsson som ojävigt vittne, företogs till förnyad verkställighet, blev gäldenären om den sökta åtgärden underrättad i sin bostad i Mörkabo. Gäldenären förklarade sig icke vilja medfölja till Källestorp för att närvara vid beskrivningen och värderingen av fastigheten, utan hänvisade han till sin å stället bosatte broder arrendatorn Aron Eugen Josefsson. Handlingar, som kunde tjäna till upplysning om fastigheten, sade sig gäldenären icke innehava. — — — — — — — — — — — — — — —

I närvaro av förenämnde Aron Josefsson skrevs därpå å stället i mät till säkerhet för sökandens ovannämnda fordran med kostnader dödsboet efter Johan Levin Josefsson och dennes hustru Augusta Maria tillhöriga fastigheten $^1/_4$ mantal Källestorp i Blidsbergs socken.

Det skulle antecknas, att dödsbodelägarna voro, förutom gäldenären John Arvid Josefsson i Mörkabo, nyssnämnde Aron Eugen Josefsson och Märta Elsa Maria Josefsson, båda å Källestorp, samt Nils Martin Josefsson i Blidsberg.

Över fastigheten uppgjordes följande beskrivning och värdering:

— —

Vill gäldenär överklaga utmätningen, äger han att hos K. B. i länet däröver anföra besvär, vilka jämte fullständigt utmätningsprotokoll skola före klockan 12 å femtonde dagen härefter ingivas till nämnda myndighet, vid äventyr, om den tiden försittes och ej inom samma tid visas laga förfall, att besvären, såvitt de åsyfta att vinna ändring i utmätningsmannens åtgärd, ej upptagas till prövning. Som ovan.

G. Lindblom."

I sin skrivelse hänvisade Lindblom, beträffande den till inskrivningsdomaren gjorda anmälan, till innehållet i ovan intagna protokoll samt

uppgav vidare att ärendet rörande fastigheternas utmätning återtagits från vidare verkställighet den 4 december 1933, varpå den av Hedlund utmätta rättigheten sålts i förut omförmäld ordning.

I en den 2 januari 1935 hit inkommen skrift framhöll klaganden bland annat att enligt vad som numera framkommit Lindblom verkställt utmätning av fastigheterna för uttagande av samma fordran för vilken utmätning redan tidigare verkställts av Hedlund. Klaganden överlämnade vidare en bestyrkt avskrift av det av Lindblom den 7 oktober 1933 expedierade meddelandet till inskrivningsdomaren om utmätningen av fastigheterna. Slutligen inkom från Lindblom den 18 januari 1935 utdrag av landsfiskalens i Redvägs distrikt dagbok i utsökningsmål beträffande ifrågavarande utmätningsärende ävensom infordrat fullständigt protokoll rörande utmätningen den 7 oktober 1933. Därav framgick bland annat att de då utmätta fastigheterna — vars åbyggnader uppgåvos vara brandförsäkrade för 19,000 kronor — icke besvärades av någon inteckning samt saluvärderades till 12,000 kronor.

Med anledning av vad sålunda förekommit anmodade justitieombudsmannen Gyllenswärd i skrivelse den 9 februari 1935 K. B. i Älvsborgs län att förordna särskild åklagare att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Lindblom. I en för åklagaren utfärdad instruktion anförde J. O. följande:

"I ärendet är till en början utrett att Lindblom på grund av ovan omförmälda domstolsutslag, genom vilket klaganden ålagts utgiva 650 kronor jämte ränta och rättegångskostnader, den 7 oktober 1933 verkställt utmätning av dödsboen efter klagandens föräldrar tillhöriga hemmanet $^1/_4$ mantal Källestorp, bestående av $^1/_8$ mantal 1^4, $^3/_{32}$ mantal 1^8 litt A och $^1/_{32}$ mantal 1^9 litt B Källestorp nr 1, i Blidsbergs socken. Lindblom har vid utmätningstillfället ägt full vetskap om att dessa fastigheter tillfallit klaganden och hans tre syskon gemensamt i arv efter föräldrarna. Såsom utmätningsprotokollet visar, har Lindblom tillika funnit upplyst att något skifte av fastigheterna mellan arvingarna icke ägt rum. Med denna utgångspunkt kunde emellertid klaganden ej anses vid utmätningstillfället vara ägare till viss andel av boens fastigheter. Och under sådant förhållande kunde ej ens någon del av fastigheterna lagligen skrivas i mät för klagandens gäld. Först genom arvskiftet bli ju tillgångarna i ett dödsbo anknutna till de särskilda delägarna såsom individuellt berättigade rättssubjekt. Så länge tillgångarna ej varit föremål för skifte kan därför ingen delägare ensam vara ägare till något särskilt i dödsboet ingående förmö-

genhetsobjekt. Ej heller är det så, att varje delägare skulle till en ideell del, motsvarande hans lott i boet, jämte övriga delägare vara subjekt för varje särskild förmögenhetsrättighet i boet. Det blivande arvskiftet kan nämligen ske — och sker i allmänhet ock — på det sätt att vissa tillgångar odelade tillskiftas en enda delägare. Liksom på grund härav en dödsbodelägare ej kan med sakrättslig verkan överlåta vad på honom belöper eller kommer att belöpa av någon viss boets tillgång, t. ex. en fastighet, kan icke heller sådan andel i viss tillgång göras till föremål för utmätning. (Se rättsfall, refererade i N. J. A. 1909 sid. 306 o. f. och 1930 sid. 281 o. f.) Med avseende å egendom i oskiftat dödsbo kan i själva verket för en delägares gäld ej annan utmätningsåtgärd vidtagas än sådan som ägt rum redan vid den av Hedlund verkställda förrättningen, eller utmätning — helt och hållet eller till en viss kvotdel — av gäldenärens rätt till andel i den till dödsboet hörande odelade förmögenhetsmassan ('rätt till arv'; jfr N. J. A. 1914 sid. 73 o. f.; se även lärobok i rättskunskap för blivande landsfiskaler del II sid. 74).

Än svårare att förklara är Lindbloms åtgärd att för klagandens gäld skriva i mät ifrågavarande hemman i dess helhet. Att övriga stärbhusdelägare tillkommande rätt till detta ej under några omständigheter kunnat tillgripas för betalning av dem ovidkommande gäld är så självklart att vidare ordande därom ej tarvas.

Genom att sålunda för klagandens gäld verkställa utmätning av $^1/_4$ mantal Källestorp, som i arv tillfallit klaganden och hans syskon men, efter vad Lindblom vid utmätningstillfället funnit, ännu icke blivit dem emellan skiftat, måste han anses ha gjort sig skyldig till tjänstefel av beskaffenhet att ej kunna undgå beivran. Skulle så vara att, på sätt klaganden sedermera gjort gällande, lagligt skifte i verkligheten skett av faderns hälft i fastigheterna, blir Lindbloms förfarande att utmäta hemmanet i dess helhet och medan den tidigare utmätningen bestod ej därför mindre felaktigt.

Den av Lindblom förrättade utmätningen har väl sedermera på grund av skedd återkallelse förfallit. Sagda omständighet kan emellertid ej lända honom till ursäkt. Erinras må ock att i häradets inteckningsbok under ett par månader stått antecknat att fastigheterna i fråga varit utmätta. Genom åtgärderna för deras exekutiva försäljning synes därjämte bolaget, såsom den egentlige borgenären, ha åsamkats viss onödig kostnad.

Vid bedömandet av det tjänstefel som Lindblom i nu angivet hänseende låtit komma sig till last bör även beaktas att Lindblom först efter upprepade remisser och sedan genom uppgifter från vederbörande domhavande fastslagits att utmätning av fastigheterna verkligen ägt rum vidgått att dessa varit föremål för sådan.

Vad därefter angår den i förevarande fall verkställda utmätningen och

försäljningen av klagandens rätt till arv efter hans föräldrar torde, såsom förut antytts, någon erinran ej kunna riktas mot själva utmätningen, vilken förrättats av Hedlund. I fråga om den av Lindblom verkställda försäljningen av den utmätta rättigheten lära däremot anmärkningar i olika hänseenden vara att framställa. Följande bestämmelser äga härvid betydelse.

Enligt 89 § utsökningslagen skall försäljning av utmätt egendom ske genom offentlig auktion.

I 90 § samma lag stadgas att, om utmätt lös egendom skall säljas, utmätningsmannen skall låta tid och ställe för auktionen kungöras i kyrkan för den församling, där försäljningen sker, så ock, om gäldenär eller borgenär det äskar, eller eljest sådant finnes lämpligt, i tidning inom orten ävensom i kyrkorna för de församlingar, som närmast därintill äro. Finnes för viss stad förordnat, att auktion skall kungöras på annat sätt än nu är sagt, skall det lända till efterrättelse. Är egendom, som skall säljas, av beskaffenhet att den ej utan att förstöras eller väsentligen försämras kan förvaras under den tid, som för auktionens kungörande i sålunda stadgad ordning erfordras, äger utmätningsmannen låta kungöra försäljningen på annat sätt, som finnes lämpligt.

Ifrågavarande lydelse har stadgandet erhållit genom lag den 11 oktober 1912. Dessförinnan innehöll lagrummet icke någon föreskrift om auktionens annonsering i ortstidning.

Angående sättet för kungörande av auktion å utmätt fast egendom stadgades i 99 § utsökningslagen, sådant detta lagrum lydde före tillkomsten av lagen den 29 maj 1896, att auktionsförrättaren skulle låta kungörelsen införas i allmänna tidningarna tre gånger ävensom intagas i länskungörelserna, varförutom auktionsförrättaren skulle foga anstalt att kungörelsen bleve å landet uppläst i tingslagets kyrkor och i stad anslagen å det ställe, där auktionen skulle hållas. I händelse för viss stad förordnats att auktion å fast egendom skulle jämväl på annat sätt kungöras, skulle ock det lända till efterrättelse.

Emellertid anhöll riksdagen i skrivelse den 2 maj 1894, att Kungl. Maj:t ville låta utarbeta och för riksdagen framlägga förslag till det tillägg till utsökningslagens föreskrifter rörande försäljning av utmätt fast egendom, att kungörelse om sådan försäljning skulle, därest ske kunde, genom auktionsförrättarens försorg införas en gång i någon tidning i orten, dock att auktionen ej finge inställas förty att kungörelsen ej varit i sådan tidning införd.

Till stöd för denna sin framställning anförde riksdagen: Enligt riksdagens åsikt kunde det icke antagas att genom kungörelsers av ifrågavarande beskaffenhet införande i allmänna tidningarna, deras uppläsande i ortens kyrkor och intagande i länskungörelserna kunskap om den förestå-

ende auktionsförrättningen bleve tillräckligt spridd bland befolkningen i den ort, där salubjudna egendomen vore belägen. Då det emellertid syntes i hög grad önskligt att en försäljning genom vederbörande myndighets försorg av utmätt egendom gåve ett så gott resultat som möjligt, och utsikten härför mången gång torde ökas i samma mån som kungörelsen om auktionen vunne allmännare spridning bland traktens befolkning, syntes ett stadgande om införande, genom auktionsförrättarens försorg, av ifrågavarande kungörelser i en ortstidning vara behövligt och nyttigt. Enär underlåtenhet eller försummelse att iakttaga de i 99 § utsökningslagen förekommande bestämmelserna om sättet för kungörande av utmätt fast egendoms försäljning medförde den verkan att auktionen inställdes eller, om den det oaktat blivit hållen, kunde komma att upphävas, torde likväl ett dylikt stadgande böra givas en sådan form att kungörelsens införande i någon tidning i orten icke föreskreves såsom ett oeftergivligt villkor för hållandet av fastighetsauktionen, så att försummelse att iakttaga denna föreskrift skulle komma att medföra auktionsförrättningens ogiltighet.

I överensstämmelse med denna riksdagens framställning erhöll 99 (nu 101) § utsökningslagen genom ovanberörda lag av den 29 maj 1896 sin nuvarande lydelse, enligt vilken kungörelse om försäljning av utmätt fast egendom skall, där så ske kan, införas jämväl i tidning inom orten. Samtidigt gavs åt stadgandet i 101 (nu 104) § sådan avfattning att underlåtenhet eller försummelse att i tidning inom orten kungöra förestående försäljning av utmätt fast egendom ej medför auktionens inställande eller ogiltighet.

I skrivelse till Kungl. Maj:t år 1908 framhöll en av mina företrädare i ämbetet, hurusom följdriktigheten syntes kräva, att även i avseende å försäljning av utmätt lös egendom föreskrift bleve i lagen intagen därom att kungörelse om sådan försäljning skulle, där så ske kunde, genom utmätningsmannens försorg införas i tidning inom orten. Uppenbarligen vore det — anförde J. O. — även i fråga om utmätt lös egendom synnerligen önskvärt att försäljningen gåve ett så gott resultat som möjligt. Och otvivelaktigt ökades utsikterna härför därigenom att kännedom om försäljningen så mycket som möjligt spredes bland traktens befolkning. Klart vore även att till spridande av dylik kännedom skulle i avsevärd mån bidraga, att kungörelse om auktionen infördes i någon tidning inom orten. Saknaden av en bestämmelse av ifrågavarande art hade ock, enligt vad J. O. under sin verksamhet varit i tillfälle att iakttaga, vållat märklig olägenhet.

Sedan Kungl. Maj:t anbefallt länsstyrelserna ävensom Ö. Ä. att, efter det kronofogdar, länsmän, magistrater och stadsfogdar lämnats tillfälle att yttra sig i ärendet, avgiva utlåtanden över J. O:s framställning, inkommo dylika utlåtanden.

I en till 1912 års riksdag avlåten framställning anförde därefter J. O.

bland annat följande: Med hänsyn till den utredning, som sålunda på Kungl. Maj:ts föranstaltande åstadkommits i ärendet, hade J. O. ansett det vara möjligt att för riksdagen framlägga ett bestämt förslag i den riktning som angåves i den här ovan omnämnda skrivelsen till Kungl. Maj:t. I enlighet med vad av åtskilliga länsstyrelser framhållits, torde emellertid finnas fall, då kostnaden för kungörande i tidning av utmätt lös egendoms försäljning skulle bli för stor i förhållande till det utmätta godsets värde, liksom då, särskilt i avlägsna trakter, ett sådant kungörande kunde fordra för lång tid. En ovillkorlig föreskrift om skyldighet för utmätningsmannen att införa auktionskungörelsen i ortstidning hade J. O. därför funnit icke böra ifrågakomma, med undantag dock för den händelse, att yrkande om sådant kungörande framställdes av borgenären eller gäldenären. Beträffande övriga fall syntes man utan risk kunna giva utmätningsmannen fria händer, så att det, i överensstämmelse med vad som redan gällde i fråga om kungörandet i mer än en kyrka, skulle överlämnas åt hans beprövande huruvida auktionskungörelsen skulle införas i ortstidning eller icke.

I enlighet med denna J. O:s framställning erhöll 88 (nu 90) § den ovan återgivna, nu gällande lydelsen.

Någon tvekan om rätta förståelsen av detta stadgande synes mig icke kunna råda. Lagen är tydlig därutinnan att det åligger utmätningsmannen att kungöra auktionen genom annons i ortstidning, icke blott då gäldenär eller borgenär så påfordrar, utan jämväl eljes då en dylik annonsering enligt objektiva grunder framstår såsom lämplig. Det är således ej lagt i utmätningsmannens hand att allt efter sitt fria skön annonsera auktionen eller underlåta detta. I varje särskilt fall har utmätningsmannen att med hänsyn till föreliggande omständigheter bedöma, huruvida en dylik åtgärd är lämplig eller ej, och därefter handla. Då stadgandets grund uppenbarligen är att genom annonseringen auktionen skall bringas till en större allmänhets kännedom, så att för den salubjudna egendomen kan erhållas den högsta möjliga köpeskilling, inskränker sig det bedömande som enligt detta stadgande ankommer å utmätningsmannen i regel till en prövning, huruvida kostnaden för annonseringen står i skäligt förhållande till egendomens värde. Finnes så vara fallet, åligger det utmätningsmannen såsom en tjänsteplikt att föranstalta om auktionens annonsering i ortstidning, även om gäldenären eller borgenären ej framställt någon begäran därom. Om denna lagens mening bör en utmätningsman ej sväva i okunnighet. Den genom socialdepartementets försorg utarbetade läroboken i rättskunskap för blivande landsfiskaler innehåller tydlig anvisning i detta ämne. Uti den i IV delen av läroboken intagna, av justitierådet N. Alexanderson utarbetade redogörelsen för utsökning (3 sid. 100) heter det nämligen i fråga om 90 § utsökningslagen följande: 'Sådant kungörande kan och bör

jämväl utan framställd begäran ske, så snart utmätningsmannen anser det lämpligt för auktionens syfte; alltså i fråga om annonsering i regel, om annonskostnaden uppgår till ett måttligt belopp i förhållande till egendomens värde.'

Vad sålunda anförts beträffande de grunder efter vilka bör avgöras, om annonsering i ortstidning skall ske, kan i tillämpliga delar även tjäna till ledning när det gäller att bedöma frågan, om kungörande skall verkställas också i angränsande församlingars kyrkor.

Enligt 91 § utsökningslagen slutligen skall, utom i vissa undantagsfall, kungörelse om auktion å lösören ske minst åtta dagar innan auktionen hålles. Auktion å fordran eller rättighet skall kungöras minst fjorton dagar förut.

Dessa bestämmelser äro ovillkorliga. Skall kungörande ske på mer än en plats, t. ex. i flera kyrkor, måste det på samtliga ställen ha skett så lång tid förut som i 91 § stadgas.

Av vad jag nu anfört torde framgå att Lindblom med avseende å kungörandet av auktionen den 2 januari 1934 förfarit felaktigt genom att kungöra den blott i Blidsbergs församlings kyrka. Med hänsyn till det ansenliga värde som den utmätta rättigheten haft — enbart fastigheterna i boet hade ju vid utmätningen den 7 oktober 1933 uppskattats till 12,000 kronor — måste det anses ha ålegat Lindblom såväl att kungöra auktionen i angränsande församlingars kyrkor som ock att införa annons om densamma i tidning inom orten. Att detta i och för sig varit lämpligt har för övrigt Lindblom själv vitsordat. Det skäl han åberopat till försvar för sin underlåtenhet härutinnan är i detta sammanhang utan betydelse. — Lindblom har vidare gjort sig skyldig till ett klart lagstridigt förfarande, då han icke iakttagit den i 91 § utsökningslagen stadgade tiden för kungörande av auktion å utmätt fordran eller annan rättighet.

Vad Lindblom sålunda låtit komma sig till last i fråga om kungörandet av ifrågavarande auktion finner jag icke heller kunna undgå min beivran. Härvidlag må särskilt framhållas att iakttagandet av bestämmelserna om exekutiv auktions kungörande äro av den vikt att, om vid auktionstillfället befinnes att försummelse därutinnan skett, auktionen rätteligen skall inställas och ny sådan i vederbörlig ordning utlysas (se ovannämnda arbete). Erinras bör ock att det här gällt en andel i oskiftat dödsbo. Tydligt är att med den ovisshet, som ej sällan råder om det verkliga värdet av en arvslott, utmätning därav lätt kan medföra förlust för arvingen. Desto större vikt ligger det i dylikt fall på att ingenting brister beträffande iakttagandet av sådana föreskrifter vilka ha till syfte att göra auktionen känd för ett så stort antal spekulanter som möjligt.

Av klaganden i övrigt i detta ärende framställda påståenden föranleda ej vidare åtgärd från min sida."

På grund av vad ovan anförts uppdrog J. O. åt åklagaren att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Lindblom för tjänstefel i de av J. O. anmärkta hänseenden. Tillfälle borde beredas klaganden ävensom övriga målsägande att i målet föra talan, och borde av dem framställda ersättningsanspråk, i den mån de funnes befogade, av åklagaren understödjas.

I instruktionen framhöll J. O. därjämte att i det av Lindblom härstädes företedda dagboksutdraget med avseende å fastighetsutmätningen den 7 oktober 1933 antecknats en särskild förrättningskostnad av 33 kronor 60 öre. Handlingarna visade ej, huruvida jämväl denna post inginge i det belopp, 113 kronor 54 öre, vilket såsom exekutionskostnad guldits ur den vid auktionen den 2 januari 1934 influtna köpeskillingen. Vore så fallet, hade tydligen klaganden lidit en motsvarande skada. Denna fråga borde alltså bli föremål för vidare utredning under rättegången.

Den 13 februari 1935 blev Lindblom av stadsfiskalen i Ulricehamn P. L. Edfeldt häktad såsom misstänkt för förskingring och förfalskning. Edfeldt, som av K. B. förordnades att jämväl utföra den av J. O. anbefallda talan mot Lindblom, ställde Lindblom under tilltal vid rådhusrätten i Ulricehamn för det han *dels* tillgripit och förskingrat tjänstemedel, *dels* genom falska räkenskaper och böcker sökt dölja sitt tillgrepp, *dels* begått trolöshet mot huvudman, *dels* tagit mutor av ingenjören I. Mosse från Götene *och dels* verkställt utmätning av ett dödsbo tillhörig fast egendom till gäldande av en dödsbodelägares skuld samt förrättat exekutiv auktion av utmätt rättighet utan att iakttaga bestämmelserna om dylik auktions kungörande.

Rådhusrätten i Ulricehamn yttrade i utslag *den 31 maj 1935* — jämte det rådhusrätten av anförda skäl ogillade viss mot Lindblom förd ansvarstalan samt utlät sig i anledning av vissa i målet framställda skadeståndsyrkanden — följande.

Av Lindbloms eget erkännande jämte vad övrigt i målet förekommit funne rådhusrätten utrett, att Lindblom uti följande hänseenden sig förbrutit, nämligen att han 1) under år 1930, efter den 7 april, under åren 1933 och 1934 samt under januari och februari månader år 1935 av Lindblom såsom landsfiskal emottagna medel tillgripit och för egna behov förbrukat dels 2,850 kronor 35 öre, utgörande kronoutskylder, dels 20 kronor, utgörande pensionsavgifter, dels 965 kronor, utgörande bötesmedel, dels 136 kronor, utgörande kostnader i fri rättegång, dels 5,000 kronor, utgörande för riksförsäkringsanstaltens räkning indrivna avgifter, dels 528 kronor 9 öre, utgörande tjänsteförskottsmedel, dels 30 kronor 50 öre, utgörande för kommissionären G. Fagerströms i Ulricehamn räkning indrivna rättegångskostnader, dels 71 kronor 30 öre, utgörande för Kull & Hall-

bergs Handelsaktiebolags i Halmstad räkning indriven fordran, dels 100 kronor, utgörande för advokaten B. G. Heijls i Ulricehamn räkning indriven fordran, dels 80 kronor, utgörande för handelsbolaget Ulricehamns plåtslageri, Johansson & Staafs, räkning indriven fordran, dels 450 kronor, utgörande Älvsborgs läns skogsvårdsstyrelse tillkommande, vid offentlig auktion å förbrutet timmer influten likvid, dels 90 kronor, utgörande för Aktiebolaget Nordiska Bokhandelns i Stockholm räkning indriven fordran, dels 330 kronor 42 öre, utgörande kommunalutskylder till Skövde stad, dels 89 kronor 68 öre, utgörande för lantbrukaren Carl J. Äbergs i Timmele räkning uppburen ersättning för nedslaktat hästkreatur, dels 57 kronor 20 öre, utgörande häradsdomaren Karl Eklöf i Timmele tillkommande reseersättning, dels 1,205 kronor, utgörande roteringsersättningar, dels ock 3,224 kronor 52 öre, utgörande kronoutskylder, kommunalutskylder m. m., men vore sistnämnda bägge belopp likväl av Lindblom ersatta; 2) beträffande samtliga här ovan anmärkta tillgrepp — med undantag av två tillgrepp av kronoutskylder om tillhopa 41 kronor 71 öre, tillgreppet av Eklöf tillkommande reseersättning samt tillgreppet av roteringsavgifter — i avsikt att dölja tillgreppen verkställt oriktiga anteckningar i balanslängder, felaktigt avkortat influtna belopp eller uraktlåtit att verkställa vederbörliga anteckningar i kassajournaler, förskottsliggare eller utsökningsdagböcker; 3) under år 1930, efter den 28 oktober, samt under åren 1931, 1932, 1933 och 1934 av Lindblom på grund av privata uppdrag anförtrodda medel tillgripit och för egna behov förbrukat dels 100 kronor, utgörande för handlanden B. Svenssons i Blidsberg räkning uppburet belopp, dels 74 kronor 10 öre, utgörande för Aktiebolaget Gladiators i Malmö räkning uppburet belopp, dels 334 kronor, utgörande för agenten J. E. Samuelssons i Moo, Sävsjö, räkning uppburna belopp, dels 20 kronor, utgörande för firman Nyköpings Optiska Instituts i Nyköping räkning uppburet belopp, dels ock 10 kronor 50 öre, utgörande för handelsbolaget Bröderna Hedbergs i Ulricehamn räkning uppburet belopp; samt 4) den 7 oktober 1933 för klagandens skuld verkställt utmätning av fastighet, till vilken klaganden icke varit ensam ägare, samt den 2 januari 1934 förrättat exekutiv auktion å klagandens rätt till andel i stärbhus utan att hava kungjort auktionen genom uppläsning i församlingens kyrka tidigare än den 24 december 1933. Rådhusrätten funne åtskilliga omständigheter vid de under momenten 1, 2 och 3 här ovan anmärkta gärningarnas begående vara för Lindblom mildrande. På grund därav, och då de under momenten 1 och 2 anmärkta, av Lindblom begångna brottsliga handlingarna stode till varandra i det sammanhang, att de finge anses utgöra fortsättning av en och samma förbrytelse, samt de under moment 3 anmärkta gärningarna vore att betrakta såsom trolöshet mot huvudman, prövade rådhusrätten lagligt döma Lindblom 1) jämlikt 25 kap. 11 och 12 §§ samt

4 kap. 3 § strafflagen att för förskingring och förfalskning vara avsatt från sin tjänst såsom landsfiskal i Redvägs distrikt samt hållas till straffarbete två år åtta månader och vara underkastad påföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen, intill dess ett år förflutit från det Lindblom efter utståndet straff blivit frigiven, varjämte Lindblom förklarades ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas; 2) jämlikt 22 kap. 14 § strafflagen att för ett vart av fem särskilda trolöshetsbrott böta 50 dagsböter, tillhopa 250 dagsböter, varje dagsbot om en krona; samt 3) jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen att för oskicklighet i tjänsten, ådagalagd genom felaktigt förfarande vid utmätning, böta 30 dagsböter, varje dagsbot om en krona, och att för vårdslöshet i tjänsten, ådagalagd genom kungörande av exekutiv auktion å rättighet inom mindre tid än fjorton dagar före auktionen, böta 15 dagsböter, varje dagsbot om en krona. Därest Lindblom skulle sakna tillgångar till böternas fulla gäldande, skulle dessa förvandlas till straffarbete i trettio dagar, i vilket fall Lindblom sålunda skulle hållas till straffarbete i tillhopa två år åtta månader trettio dagar. Emellertid förordnade rådhusrätten, att det Lindblom ådömda frihetsstraffet skulle genom Lindbloms hållande i häkte anses vara verkställt till en tid motsvarande en månads straffarbete.

Rådhusrätten förpliktade Lindblom att gottgöra klaganden med 33 kronor 60 öre för kostnaden för utmätningen den 7 oktober 1933 och med skäliga ansedda 200 kronor för rättegångskostnaden och kostnaden för anmälan till J. O., ävensom att återgälda statsverket, vad detsamma utgivit eller kunde komma att utgiva i ersättning till Lindbloms rättegångsbiträde, advokaten G. Ebenfelt i Borås.

Vad anginge det av J. O. föranstaltade åtalet för ofullständigt kungörande av exekutiv auktion, funne rådhusrätten väl, att den utmätta rätten till andel varit av sådan betydelse, att Lindblom bort låta kungöra auktionen i tidning inom orten samt i kyrkorna för angränsande församlingar, men enär underlåtenheten därav med hänsyn till omständigheterna icke vore av beskaffenhet att för Lindblom medföra ansvar, funne rådhusrätten den mot Lindblom i denna del förda ansvarstalan icke kunna bifallas.

Beträffande slutligen Edfeldts ansvarsyrkande för brott mot 25 kap. 5 § strafflagen, funne rådhusrätten icke styrkt, att Lindblom vid erhållande av lån eller gåvor av Mosse varit medveten om dennes avsikt att därmed söka besticka Lindblom, och bleve förty yrkandet av rådhusrätten ogillat; och skulle på grund därav vad statsverket utgivit eller kunde komma att utgiva i ersättning till i målet hörda vittnen stanna å statsverket.

Över rådhusrättens utslag anförde Edfeldt besvär under yrkande, att Lindblom måtte ådömas ansvar även för brott mot 25 kap. 5 § strafflagen.

Jämväl Lindblom besvärade sig och hemställde, att honom ådömt straff måtte nedsättas.

Göta hovrätt yttrade i utslag *den 28 augusti 1935* följande.

Hovrätten funne ej skäl bifalla Lindbloms besvär.

Vidkommande Edfeldts fullföljda talan vore i målet utrett att, sedan Mosse för tiden den 1 januari 1929—den 31 december 1933 på entreprenad övertagit vägunderhållet inom Redvägs väghållningsdistrikt den tid marken vore bar och Mosse därefter enligt Lindbloms uppgift vid upprepade tillfällen lovat Lindblom 5,000 kronor, om Mosse genom Lindbloms föranstaltande erhölle entreprenad på vissa dikningsarbeten längs distriktets vägar, Lindblom dels föranlett, att vid en den 11—den 13 maj 1931 av Lindblom såsom landsfiskal i Redvägs landsfiskalsdistrikt med biträde av två nämndemän förrättad laga syn å allmänna vägarna inom distriktet beslut fattats därom, att å distriktets samtliga vägar skulle verkställas all den nydikning, däri inberäknat utvidgning och fördjupning av befintliga diken, som av vägingenjören eller annan sakkunnig person prövades nyttig och nödig, vilket arbete skulle vara fullbordat före utgången av år 1933, dels ock, då vägstyrelsen underlåtit att i anledning därav vidtaga några åtgärder, genom resolution den 29 mars 1933 på villkor, som måste anses hava varit för Mosse synnerligen fördelaktiga, bortlegt ifrågavarande arbete till Mosse utan att kostnaden dessförinnan beräknats vid vägsyn eller formlig efterbesiktning. Lindblom hade uppgivit att han såsom gåva eller lån av Mosse erhållit, bland annat, 150 kronor under sommaren 1932, 1,000 kronor i augusti eller september 1932, 725 kronor under hösten 1932, 300 kronor julaftonen 1932, 1,000 kronor hösten 1933 och därutöver tillhopa 800 kronor i smärre belopp under åren 1932 och 1933. Av utredningen måste anses framgå, att Lindblom erhållit ifrågavarande belopp utan återbetalningsskyldighet samt att Lindblom, ehuru han ej kunde anses övertygad om att hava tagit eller låtit åt sig utlova muta för att i ämbetet orätt främja, likväl, då han mottagit beloppen, insett att desamma utgjort obehörig gottgörelse för ovannämnda av Lindblom i tjänsten vidtagna åtgärder samt för det sätt varpå Lindblom i övrigt fullgjort honom såsom landsfiskal åliggande övervakning av vägunderhållet i distriktet. Hovrätten funne dessa brottsliga handlingar utgöra fortsättning av ett och samma brott samt vara begångna under synnerligen försvårande omständigheter. På grund av vad sålunda anförts prövade hovrätten rättvist att, med ändring av rådhusrättens utslag i denna del, på det sätt bifalla Edfeldts besvär, att Lindblom jämlikt 25 kap. 5 § tredje stycket och 22 § samt 4 kap. 3 § strafflagen dömdes för det han för tjänsteåtgärder tagit belöning, därtill han ej varit berättigad, att vara avsatt från sin tjänst såsom landsfiskal.

Värdet av de belöningar, Lindblom olagligen mottagit, sammanlagt 3,975 kronor, skulle jämlikt 25 kap. 7 § strafflagen tillfalla kronan.

Till följd därav skulle Lindblom i en bot hållas till straffarbete två år åtta månader och vara underkastad påföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen, intill dess ett år förflutit från det han efter utståndet straff blivit frigiven, vara avsatt från sin tjänst såsom landsfiskal i Redvägs distrikt och ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas samt utgiva 295 dagsböter om en krona. Därest Lindblom saknade tillgång till böternas gäldande, skulle dessa förvandlas till straffarbete i trettio dagar och sammanläggas med det övriga frihetsstraffet, i vilket fall Lindblom skulle hållas till straffarbete två år åtta månader trettio dagar, dock att, därest böterna delvis gäldades, bestämmelserna i 2 kap. 11 § tredje stycket strafflagen skulle äga tillämpning. Hovrätten förordnade därjämte, med ändring av rådhusrättens utslag ifråga om avräkning av häktningstiden, att det Lindblom ådömda frihetsstraffet skulle genom Lindbloms hållande i häkte anses verkställt till en tid av en månad femton dagar.

Vid denna utgång i ansvarsfrågan stadgade hovrätten, med ändring av rådhusrättens utslag beträffande rättegångskostnaderna, att Lindblom skulle till statsverket återgälda den ersättning, som av allmänna medel utgivits till de på Edfeldts begäran i målet hörda vittnena. Ebenfelt tillerkändes av allmänna medel gottgörelse med 150 kronor för det biträde han i hovrätten lämnat Lindblom vid talans utförande. Denna kostnad skulle Lindblom återgälda till statsverket.

Över hovrättens utslag anförde Lindblom besvär.

Kungl. Maj:t har genom utslag *den 11 november 1935* ej funnit skäl att göra ändring i hovrättens utslag.

12. Felaktig handläggning av ärende rörande val av konkursförvaltare.

I en hit inkommen klagoskrift anhöll kamreraren W. Wihlford i Strängnäs att få bringa till J. O:s kännedom det enligt hans mening lagstridiga sätt varpå konkursdomaren i nämnda stad, rådmannen J. Risberg, handlagt ett ärende angående val av förvaltare i en konkurs. Härutinnan anförde klaganden följande.

För utseende av ny förvaltare i verkstadsägaren S. Thordsons, med firma Strängnäs Bil- & Traktorbolag, Thordson & Co., vid rådhusrätten i Strängnäs anhängiga konkurs hade borgenärssammanträde utsatts att äga rum den 19 april 1934. Vid sammanträdet hade såsom ombud för borgenärerna anmält sig bankdirektören H. Östman samt klaganden. Då det blivit klart att röstning skulle komma att avgöra valet av förvaltare, hade klaganden anmodats att uppgiva sina fullmakter först. Bland dessa hade

samtliga prioriterade fordringsägare varit representerade. Då emellertid boupptecknigen givit vid handen att, om konkurskostnaderna stannade vid rimliga belopp, de prioriterade fordringsägarna skulle komma att få fullt, hade dessa uteslutits från röstningen. Klaganden hade visserligen framhållit att boupptecknigens värden varit för höga, enär ej några anbud å boet kunnat erhållas som täckte boupptecknigsvärdet. Konkursdomaren hade likväl resolverat att valet skulle ske efter dessa grunder. Därefter hade förtecknats alla de av klaganden i övrigt innehavda fullmakterna, åtta stycken, med ett fordringsbelopp å tillhopa omkring 19,000 kronor. Sedan hade Östmans fullmakter antecknats, utgörande sexton stycken med ett fordringsbelopp av omkring 12,000 kronor. Då enligt gällande lag, när förvaltare skall utses genom röstning, den skall anses vara vald som företrätt den största summan fordringsbelopp samt minst en tredjedel av de röstande, hade klaganden väntat att han skulle bli förklarad vald. Något beslut hade dock ej avkunnats, utan Risberg hade sagt att utgången av valet skulle meddelas per telefon. I samband därmed hade Risberg frågat klaganden var han kunde träffas. Härtill hade klaganden svarat att han till klockan 3 e. m. träffades på visst telefonnummer. Därefter hade såväl klaganden som Östman avträtt. Efter förloppet av omkring en timme hade telefonmeddelande ingått från rättens ombudsman i konkursen, advokaten H. Gester, vilken därvid å Risbergs vägnar bett klaganden åter komma upp på rådhuset för granskning av fullmakterna. Denna önskan hade klaganden efterkommit. Vid klagandens ankomst till rådhuset hade i rättssalen uppehållit sig Risberg, Gester och Östman. Granskning av den sistnämndes fullmakter hade åter påbörjats, och klaganden hade nu också underrättats om att ny granskning av hans fullmakter skulle ske. Sedan Östmans sexton fullmakter genomgåtts, hade Östman avlämnat ytterligare en fullmakt. Klaganden hade protesterat mot att denna fullmakt medräknades vid valet, då den icke ingivits tidigare under sammanträdet. Risberg hade emellertid gjort gällande att sammanträdet fortfarande påginge, då såväl han som rättens ombudsman fortfarande sutte kvar på sina platser. Därtill hade klaganden genmält att sammanträdet väl måste anses lagligen vara avslutat i och med att borgenärerna en gång avträtt på tillsägelse av Risberg. Klaganden hade vidare anhållit att till protokollet skulle antecknas klagandens protest mot Östmans sist inlämnade fullmakt. Efter en stunds funderande hade Risberg, för att ingen strid om denna sista fullmakt skulle råda, föreslagit att sammanträdet skulle ajourneras på en och en halv timme, på det att klaganden och Östman skulle bli i tillfälle att under tiden skaffa sig flera fullmakter. Östman hade förklarat sig ej ha något att invända mot detta. Klaganden däremot hade förklarat att han för sin del ej kunde mottaga erbjudandet, då klaganden alltjämt ansåge sammanträdet avslutat första gången ombuden lämnat rådhuset. Efter denna invändning hade Risberg avkunnat beslut angående utgången av

valet och därvid förklarat Östman vald, enär klagandens åtta fullmakter icke utgjorde en tredjedel av samtliga avlämnade fullmakter, vilka med inräknande av den av Östman sist avlämnade fullmakten utgjort tjugofem stycken. Något vidare hade ej förekommit vid sammanträdet. Klaganden jämte en annan borgenär hade visserligen anfört besvär över beslutet i Svea hovrätt, och klaganden utginge från att rättelse där skulle ske. Han ansåge dock att Risbergs åtgärder vore av den art att de borde komma under J. O:s granskning. Klaganden anhölle därför att sådana åtgärder vartill ärendet kunde föranleda måtte av J. O. vidtagas.

Vid klagoskriften var fogat ett av Risberg upprättat protokoll, hållet den 19 april 1934 hos konkursdomaren i Strängnäs. Protokollet innehöll, förutom besvärshänvisning, följande:

"Sedan förvaltaren i verkstadsägaren Stig Thordsons med firma Strängnäs Bil- & Traktorbolag, Thordson & Co., konkurs, advokaten Erik Pihlgren i skrivelse den 7 april 1934 begärt att på grund av sjukdom erhålla entledigande från förvaltarskapet i konkursen, hade borgenärerna i behörig ordning kallats till nytt förvaltarval inför konkursdomaren denna dag.

Då ärendet å utsatt tid företogs, inställde sig i närvaro av rättens ombudsman, advokaten Henrik Gester, bankdirektören Hugo Östman och kamreraren Wilhelm Wihlford, båda i Strängnäs, vilka företedde behöriga fullmakter från borgenärer, som vid bevakningstidens utgång den 16 innevarande månad bevakat fordran i konkursen, och gjordes i enlighet härmed följande uppställning:

I. *Östman:*

Borgenärers namn och ort.	I bouppteckningen upptaget belopp. Kronor	öre
1. A.-B. Jordbrukarbanken, Strängnäs	3,830	85
2. Södermanlands Enskilda Bank, „	2,312	—
3. A.-B. Amerikanska Motorimporten, Stockholm	341	74
4. A.-B. Kaufman & Co., Stockholm	233	21
5. Ryska Gummifabriks A.-B., Malmö	38	62
6. Harry Lindroth, Södertälje	139	10
7. A.-B. Svensk Polistidning, Stockholm	59	64
8. Danielsson, Forsberg & Co., Stockholm	3	41
9. Alvenius & Co. A.-B., Eskilstuna	75	—
10. Michelin Gummiringar A.-B., Stockholm	1,285	03
11. Amerikanska Gummi Goodrich A.-B., Stockholm	21	30
12. United States Rubber Co. A.-B., Stockholm	56	60
13. Thelmod & Co. A.-B., Stockholm	77	30
14. Aktiebolaget Autokredit, Stockholm	3,411	88
15. Aktiebolaget Svensk Motortidning, Stockholm	12	—
16. Byggnadsmaterial Ax. Em. Eriksson, Strängnäs	15	57
Summa Kronor	11,913	25

II. *Wihlford:*

Borgenärers namn och ort.	I bouppteckningen upptaget belopp. Kronor	öre
1. Fru Gunhild Thordson, Strängnäs	15,000	—
2. Fröken Kajsa Danielsson, Berlin	2,250	—
3. Svensk-Engelska Mineralolje A.-B., Stockholm	1,412	51
4. Säffle Gummiverkstad, Säffle	25	90
5. Strängnäs Elektriska Byrå, Strängnäs	50	70
6. Glasmästaren A. Lundgren, Strängnäs	262	44
7. Firma Bertels, Strängnäs	8	20
8. Firma Watten & Wärme, Strängnäs	55	84
Summa Kronor	19,065	59

Därjämte företedde Wihlford fullmakter från samtliga förmånsberättigade fordringsägare utgörande dessa ett antal av tio med i bouppteckningen upptaget kapitalbelopp av 5,824 kronor 34 öre.

Sedan konkursdomaren jämlikt 180 § konkurslagen resolverat, att rösträtt icke finge utövas på grund av sistnämnda fullmakter, enär den beedigade bouppteckningen visade tillgångar till ett belopp av 9,617 kronor 73 öre, skulle förvaltarvalet företagas, därvid Östman och Wihlford åberopande var sina innehavda fullmakter röstade på sig själva.

Det tillsades, att konkursdomaren ville överlägga med rättens ombudsman, innan besked lämnades, varefter Östman och Wihlford fingo avträda.

Då under överläggningen och vid genomgående av ifrågakomna bevakningar uppstod anledning till ytterligare granskning av fullmakterna, anmodades såväl Östman som Wihlford per telefon av rättens ombudsman att ånyo inställa sig inför konkursdomaren, vilket de även hörsammade medförande sina fullmakter.

Därjämte företedde nu Östman ytterligare en fullmakt, nämligen från Aktiebolaget Strängnäs Tidning för ett belopp av 75 kronor, och åberopade för valet jämväl denna.

Wihlford bestred att fullmakten finge medräknas, då den tydligen anskaffats för att hindra honom att uppnå tredjedelen av de röstande.

Han förmenade, att komplettering ej finge ske, sedan fullmakterna en gång avlämnats.

Konkursdomaren, som ansåg sig icke kunna vägra att upptaga fullmakten, då sammanträdet icke vore avslutat och något som helst besked ännu icke meddelats, förklarade emellertid, att densamma skulle godkännas för röstningen.

Då Wihlford visserligen företrädde de borgenärer, vilkas fordringar sammanräknade utgjorde största beloppet, men dessa borgenärer ej uppginge till en tredjedel av de röstande beslöt konkursdomaren utse bankdirektören Hugo Östman till förvaltare i konkursen."

I anledning av de anförda besvären yttrade Svea hovrätt i utslag den 2 november 1934, såvitt nu är ifråga, att hovrätten visserligen funne att vid utseende av förvaltare i konkursen hänsyn icke bort tagas till fullmakten från Aktiebolaget Strängnäs Tidning, vilken fullmakt företetts först efter det omröstningen för val av förvaltare avslutats, samt att följaktligen jämlikt 45 § första stycket konkurslagen klaganden bort förklaras vald till förvaltare, därest ej andra stycket i samma paragraf till annat föranlett, men att, då konkursdomaren upplyst att slutredovisning och utdelningsförslag i konkursen framlagts till granskning den 17 augusti 1934, samt vid sådant förhållande ombyte av förvaltare måste anses sakna praktisk betydelse, hovrätten funne besvären icke föranleda vidare åtgärd.

Hörd över klagomålen åberopade Risberg till en början yttranden som av honom och Gester avgivits till hovrätten i besvärsmålet.

I dylikt yttrande hade Risberg anfört bland annat följande: Påståendet att fullmakten för Aktiebolaget Strängnäs Tidning ej företetts vid själva sammanträdet vore felaktig. Såsom i konkursdomarens protokoll angivits hade Östman och klaganden kallats till rådhuset för förnyad fullmaktsgranskning, därvid Östman företett nyssnämnda fullmakt. Sammanträdet hade ej varit avslutat förrän Risberg meddelat slutligt beslut, och Risberg hade därför ansett sig skyldig upptaga ifrågavarande fullmakt. Att Risberg erbjudit ombuden att uppskjuta handläggningen en stund hade berott på att Risberg ville lämna klaganden tillfälle att, om han så önskade, anskaffa ytterligare fullmakter. Detta visade ju att sammanträdet icke varit avslutat, då ombuden första gången avlägsnat sig.

Gesters yttrande innehöll i denna del följande: Sedan Risberg vid sammanträdet antecknat de fordringsägare och fordringsbelopp vilka representerades av Östman och klaganden, hade Risberg tillkännagivit att han önskade rådgöra med Gester. Anledningen hade varit att Risberg, som hyste tvivel beträffande klagandens kompetens som konkursförvaltare, ville inhämta vad Gester såsom advokat i staden kände till härutinnan. Risberg hade tillsagt Östman och klaganden att de, om de så önskade, kunde lämna rådhuset och att Risberg senare skulle lämna besked per telefon. Då Gester, sedan Östman och klaganden avlägsnat sig, påpekat för Risberg att fem av de av klaganden uppsatta "bevakningsinlagorna" i konkursen varit undertecknade med skrivmaskin, hade Risberg funnit anledning till ytterligare granskning av fullmakterna. Gester hade därför anmodats att per telefon kalla Östman och klaganden att ånyo infinna sig. Under det fortsatta sammanträdet hade granskats såväl de av klaganden som de av Östman åberopade fullmakterna. Enligt Gesters förmenande hade sammanträdet ej varit under alla förhållanden avslutat, då Östman och klaganden första gången lämnat lokalen. Då konkursdomaren funnit skäl kalla par-

terna att ånyo infinna sig, hade sammanträdet fortsatt. En borgenär som infunnit sig först vid sammanträdets senare skede torde icke varit utesluten från rösträtt. Enligt den uppfattning Gester fått vid sammanträdet torde Risberg ha utsett Östman till konkursförvaltare, även om klaganden företrätt en tredjedel av antalet av de vid sammanträdet representerade, röstberättigade borgenärerna, enär Risberg helt säkert ansett klaganden inkompetent till förvaltare.

I sitt till J. O. avgivna yttrande anförde Risberg ytterligare följande: Risberg vidhölle bestämt att konkurssammanträdet icke varit avslutat, när Östman framlämnade fullmakten från Aktiebolaget Strängnäs Tidning. Risberg hade ingalunda förklarat att ombuden kunde anse sammanträdet avslutat, då Risberg meddelade dem att de, om så önskades, kunde lämna rådhussalen medan Risberg överlade med rättens ombudsman. Att Risberg ville rådgöra med denne hade berott på att Risberg hyste starka tvivel om klagandens kompetens till förvaltarskapet och antog att Gester närmare kände till klagandens kvalifikationer i detta hänseende. Under överläggningen hade Gester förklarat sig dela Risbergs tvivel och för övrigt påpekat att i flera bevakningar, som han trott vara uppsatta av klaganden, ränta yrkats med högre procent än den i lag medgivna ävensom att bevakningarna ej varit underskrivna, utan endast försedda med bevakandenas namn i maskinskrift. I anledning därav och då Risberg velat närmare granska fullmakterna hade ombuden anmodats att ånyo inställa sig. På fråga hade klaganden förklarat att ovannämnda bevakningar uppsatts av honom, varefter fullmakterna åter granskats. Östman hade nu företett jämväl fullmakten från Aktiebolaget Strängnäs Tidning, under uppgift att han först under mellantiden lyckats få den underskriven av fullmaktsgivaren, som emellertid förut uppdragit åt honom att representera tidningsbolaget vid sammanträdet. Då sammanträdet ännu pågått, hade Risberg ansett sig ej kunna vägra bolaget rösträtt. Östman hade därför förklarats vald till förvaltare i konkursen. Men även om Risberg funnit den av Östman åberopade fullmakten för bolaget ej böra medräknas, skulle denne ändå ha blivit utsedd till förvaltare, då Risberg nu blivit övertygad om att klaganden icke ägde den insikt och erfarenhet som avsåges i 42 § konkurslagen. Denne besparades sålunda den förödmjukelse som en sådan inkompetensförklaring möjligen kunde innebära. Att Risberg erbjudit ombuden att ånyo ajournera sammanträdet hade berott på att, då Östman framlämnat fullmakten från bolaget, klaganden yttrat att även han under mellantiden mycket väl kunnat skaffa ytterligare fullmakter. Risberg hade därför velat bereda honom samma möjlighet som Östman i detta hänseende. Då klaganden syn- och hörbarligen tog sig mycket illa vid att ej kunna bli förvaltare i konkursen, hade det förvånat Risberg att han avböjt det gjorda erbjudandet. Klaganden hade väl emellertid haft på känn att han ej uppfyllde de krav

som Risberg jämlikt 42 § uppställt på honom. På grund av vad sålunda och i övrigt i ärendet förekommit, hemställde Risberg att ärendet ej måtte föranleda till någon vidare åtgärd.

Klaganden inkom med påminnelser och yttrade däri följande: Det vore förvånande att Risberg trots hovrättens utslag fortfarande sökte försvara sitt tillvägagångssätt. Den relation av förloppet som Risberg lämnat vore ej med verkligheten överensstämmande. Klaganden hade i anmälan till J. O. sanningsenligt redogjort för huru det tillgått vid valet av konkursförvaltare. Denna relation grundade sig på anteckningar om förloppet som klaganden gjort omedelbart efter förrättningen. Vad Risberg yttrat om klagandens kompetens för förvaltaruppdraget vore ej blott överraskande utan ock för honom personligen kränkande. Så länge Risberg icke lämnat bevis för sitt påstående om klagandens inkompetens eller över huvud angivit av vilken orsak han skulle vara inkompetent, torde Risbergs påstående få anses som en mindre väl vald undanflykt för hans åtgörande som konkursdomare vid detta tillfälle. Klaganden hänvisade till att i konkursdomarens protokoll ej funnes ett ord nämnt om att klaganden skulle vara inkompetent eller att det varit på denna grund som klaganden förbigåtts vid valet. Cirka två veckor före borgenärssammanträdet hade klaganden haft ett samtal med Gester. Därvid hade klaganden frågat honom, huruvida klaganden skulle kunna taga hand om konkursboet i egenskap av förvaltare, enär klaganden handhaft konkursen för dåvarande förvaltarens räkning, på grund av hans iråkade sjukdom, samt klaganden i egenskap av störste prioriterade fordringsägare skulle vilja hålla konkurskostnaderna inom rimliga gränser och på så sätt bidraga till att samtliga löntagare komme att erhålla full utdelning å innestående löner i konkursen. Därtill hade Gester svarat att intet som helst hinder förelåge för klaganden i detta avseende. Gester hade för övrigt så sent som omkring den 10 och den 12 april visat klaganden det förtroendet att han som rättens ombudsman i konkursen tillåtit klaganden att på egen hand sälja en del av konkursboets lager till ett värde av 400 kronor. Senare syntes emellertid Gester i samråd med Risberg ha kommit till annan uppfattning. Vad Risberg anfört angående av klaganden inlämnade felaktigt uppsatta bevakningar torde knappast behöva bemötas, av det skälet att samtliga bevakningar godkänts utan anmärkning av konkursförvaltaren, rättens ombudsman och konkursdomaren. Det förhölle sig emellertid därmed på följande sätt. Vid inlämnandet av löntagarnas bevakningar, som uppsatts och vederbörligen underskrivits av klaganden, hade han funnit att dåvarande förvaltaren fått sig anförtrott att bevaka några borgenärers fordringar men icke gjort detta innan han blev sjuk. Klaganden hade då uppsatt bevakningshandlingarna för att sedan låta förvaltaren underskriva dem. Då klaganden sedermera

blivit förhindrad att sammanträffa med denne, enär han vistades på sjukhus, hade dessa bevakningshandlingar kommit med bland övriga handlingar. Skulle detta i formellt hänseende ha befunnits oriktigt, hade det ju varit enkelt att ordna med efterbevakning. Klaganden såväl som rättens ombudsman hade emellertid vetat att boet icke skulle förslå ens till prioriterade fordringar. Att detta också blivit fallet hade visat sig vid utdelningen. Löntagarna hade nämligen erhållit endast cirka 70 % av sina fordringar, och bevakad hyra för 2,350 kronor hade blivit helt utan utdelning. Sedan Risbergs skäl för att utse Östman till förvaltare av hovrätten underkänts, hade Risberg nu anfört ett nytt skäl för sitt åtgörande och sagt att, även om han funnit den av Östman åberopade fullmakten icke böra medräknas, denne ändå skulle ha utsetts till förvaltare, enär Risberg nu blivit övertygad om att klaganden icke ägde den insikt och erfarenhet som avsåges i 42 § konkurslagen, och att klaganden sålunda besparats den förödmjukelse som en sådan inkompetensförklaring möjligen kunde innebära. Lagen tilläte emellertid ej en vantolkning blott för att därigenom bespara en person en förödmjukelse. Ett obestyrkt påstående att klaganden skulle vara inkompetent som konkursförvaltare vore för övrigt mera förödmjukande, än om detta blivit bevisat. I fortsättningen sade emellertid Risberg att varför han erbjudit ombuden att ånyo ajournera sammanträdet berott på att, då Östman framlämnat tidningsbolagets fullmakt, klaganden yttrat att även han under mellantiden mycket väl kunnat skaffa ytterligare fullmakter. Detta Risbergs påstående strede emellertid mot vad Risberg tidigare anfört eller att han ville bespara klaganden förödmjukelsen att bli förklarad inkompetent. Han hade ju i sitt yttrande uppgivit att han under alla förhållanden skulle ha förklarat Östman vald. Risberg vore förvånad över att klaganden avböjt det gjorda erbjudandet om ytterligare ajournering av sammanträdet. Detta hade skett, enär klaganden insett att ett godtagande av erbjudandet varit detsamma som att godkänna handläggningen vid sammanträdet. Ännu mindre kunde klaganden förstå meningen med att ajournera sammanträdet för andra gången, då konkursdomaren enligt vad han i yttrandet meddelat redan före erbjudandet hade sin ställning till valet klar. Att klaganden skulle haft på känn att han ej uppfyllde de krav som Risberg enligt 42 § konkurslagen uppställt på klaganden vore felaktigt. Klaganden hade hela tiden anat att det ej gällt ett val i egentlig mening, utan i stället fastställande av en förutfattad ståndpunkt. Detta antagande styrktes av Risbergs yttrande. Med hänsyn till de personliga vänskaps- och ekonomiska förhållanden, vari Risberg och Östman stode till varandra, och med anledning av den uppmärksamhet som detta ärende väckt i Strängnäs, och ännu mera för att allmänhetens tilltro till en domares oväld icke skulle rubbas, syntes det önskvärt att Risberg bereddes tillfälle att närmare utveckla och styrka sin uppfattning om klagandens in-

kompetens, som han sade ha varit avgörande för honom att förbigå klaganden vid valet.

Klaganden tillade härefter att han under sin fyrtiofemåriga levnad städse fört en hederlig vandel samt aldrig varit tilltalad eller straffad. I detta sammanhang åberopade han även, till styrkande av sin kompetens att vara konkursförvaltare, under olika tider åren 1928—1935 utfärdade intyg av löjtnanten E. Söderpalm, konsuln H. Carlberg, häradsskrivaren K. Söderlund, disponenten W. Gröndahl, direktören B. Brolin, kaptenen V. von Feilitzen, legitimerade läkaren J. Lindahl och direktören O. A. Sundkvist.

I en till advokatfiskalen vid Svea hovrätt avlåten skrivelse anförde justitieombudsmannen Gyllenswärd därefter följande:

"I fråga om utseende av konkursförvaltare gäller enligt första stycket i 42 § konkurslagen, att den eller de, åt vilka förvaltningen anförtros, skola äga sådan insikt och erfarenhet, som med hänsyn till boets omfattning och beskaffenhet erfordras för förvaltningens behöriga handhavande.

Enligt andra stycket i samma paragraf må konkursförvaltare ej den vara, som står under förmynderskap eller är i konkurstillstånd; ej den, som är förklarad ovärdig att vidare nyttjas i rikets tjänst eller eljest på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning; ej den, som genom utslag, vilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till straffpåföljd, varom sist förmäles; ej heller den, som blivit dömd ovärdig att föra annans talan inför rätta.

I paragrafens tredje stycke heter det härefter att rättens ordförande eller i stad annan ledamot av rätten ej må vara konkursförvaltare; ej heller må på landet någon, som biträder domaren i hans ämbetsgöromål, eller i stad någon, som är anställd vid rätten, vara konkursförvaltare.

43 § konkurslagen föreskriver att, då konkurs uppstått, konkursdomaren skall utan dröjsmål utse förvaltare att omhänderhava boet till dess vid första borgenärssammanträdet förvaltare utsetts och, där annan utsetts, denne tillträtt befattningen.

I 45 § samma lag stadgas vidare att vid första borgenärssammanträdet borgenärerna skola välja förvaltare att i stället för den enligt 43 § utsedde förvaltaren omhänderhava konkursboet. Såsom borgenärernas beslut gäller den mening, varom bland närvarande borgenärer de förena sig, vilkas fordringar sammanräknade utgöra största beloppet, så framt dessa borgenärer därjämte utgöra minst en tredjedel av de röstande. Kan beslut på sådant sätt ej åstadkommas, gäller den mening konkursdomaren biträder. Konkursdomaren skall, enligt bestämmelse i paragrafens andra stycke, till-

se, att icke någon, på vilken borgenärernas val fallit, är obehörig att vara förvaltare jämlikt 42 § andra eller tredje stycket eller i saknad av sådan insikt och erfarenhet, som avses i 42 § första stycket, eller eljest icke lämplig att handhava förvaltningen. Där sådant fall föreligger, åligger det konkursdomaren att utse annan förvaltare i stället för den av borgenärerna valde.

49 § konkurslagen innehåller slutligen att, om förvaltare avgår efter första borgenärssammanträdet, konkursdomaren skall kalla borgenärerna att sammanträda inför honom för att utse efterträdare till den avgångne. Föreskrifterna i 45 § skola därvid äga motsvarande tillämpning.

Av de nu återgivna bestämmelserna följer att, såsom ock hovrätten i sitt utslag funnit, Risberg förfarit oriktigt, då han tillgodoräknat Östman även fullmakten från Aktiebolaget Strängnäs Tidning. Sedan, på sätt protokollet visar, röstning väl ägt rum, måste uppenbarligen valet bedömas efter de förhållanden som därvid förelågo. Och den omständigheten att Risberg ansett sig behöva visst rådrum för övervägande av valresultatet och de åtgärder från hans sida som därav kunde påkallas har ej berättigat honom att sedermera bringa den redan verkställda röstningen om intet.

Genom Risbergs felaktiga förfarande kan skada ha tillskyndats klaganden. Härvidlag vill jag särskilt erinra att under föreliggande förhållanden rättelse ej stått att vinna genom hovrättens ingripande. Väl har Risberg gjort gällande att, även om han i avseende å valet förfarit på sätt som hovrättens utslag därefter anvisat, Risberg i allt fall på grund av föreskriften i andra stycket av 45 § konkurslagen ej kommit att godkänna ett val av klaganden. Vid denna invändning kan emellertid avseende så mycket mindre fästas, som just till följd av det av Risberg begångna felet detta spörsmål över huvud ej kommit under vederbörlig behandling.

Den påtalade åtgärden kan redan av nu angivna skäl ej undgå beivran. Härtill kommer att det är av synnerlig vikt att fel av denna art icke begås. Den som därigenom tillskyndas men inges nämligen lätt föreställningen att åtgärden skett för annans gynnande eller eljes av obehöriga hänsyn till person. Anmärkningsvärt är därför ock att, ehuru jag infordrat yttrande av Risberg först sedan hovrättens utslag fallit, han likväl fortfarande knappast synes vilja vidgå att han felat."

Med anledning av vad ovan anförts uppdrog J. O. åt advokatfiskalen att ställa Risberg under åtal inför hovrätten för tjänstefel samt yrka ansvar å honom enligt lag och sakens beskaffenhet. Tillfälle borde beredas klaganden att i målet föra talan, och borde av honom framställda ersättningsanspråk, i den mån de funnes befogade, av advokatfiskalen understödjas.

Svea hovrätt, där klaganden fordrat ersättning av Risberg för förlorat

förvaltararvode i konkursen med 999 kronor 50 öre och för vissa kostnader, som åsamkats klaganden vid klagomål över Risbergs beslut, med 187 kronor 50 öre, yttrade i utslag *den 3 juni 1935* följande.

Enär vid utseende av förvaltare i konkursen hänsyn icke bort tagas till fullmakten från Aktiebolaget Strängnäs Tidning, vilken fullmakt företetts först efter det omröstningen för val av förvaltare avslutats, funne hovrätten Risberg hava i åtalade hänseendet förfarit felaktigt och prövade förty, jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen, rättvist döma Risberg för oförstånd i ämbetet att utgiva 10 dagsböter, varje bot 10 kronor.

Som emellertid av utredningen i målet icke framginge, att klaganden till följd av Risbergs berörda felaktiga förfarande lidit förlust, samt sådana omständigheter ej heller förekommit, att Risberg det oaktat kunde anses pliktig att ersätta klaganden de kostnader, för vilka han fordrat gottgörelse i målet, lämnade hovrätten klagandens ersättningsyrkanden utan bifall.

Hovrättens utslag vann laga kraft.

13. Felaktigt förfarande vid meddelande av införselbeslut.

I en hit insänd skrift anförde banarbetaren Olov Fransson i Järvsö klagomål däröver att landsfiskalen i Ovansjö distrikt S. Biörcke den 27 augusti 1934 meddelat införsel i klagandens avlöning från Statens järnvägar för uttagande av oguldna utskylder 59 kronor 97 öre jämte indrivningsavgift 2 kronor 9 öre, utan att Biörcke dessförinnan underrättat klaganden eller förvissat sig om att klaganden för sin existens kunde undvara införselbeloppet. Av klagandens avlöning för augusti månad 1934 hade på grund av införselbeslutet innehållits 31 kronor. Därefter hade klagandens anställning vid Statens järnvägar upphört.

Sedan Biörcke i anledning av innehållet i klagoskriften anmodats att hit inkomma med yttrande, anförde han följande.

I en den 11 augusti 1934 till Biörcke inkommen skrivelse hade landsfiskalen i Järvsö distrikt anhållit om uttagande genom införsel i klagandens lön hos Statens järnvägar av vissa klaganden påförda kronoutskylder m. m. Omedelbart därefter hade till klaganden avsänts en "underrättelse i fråga om införsel för utskylder", varvid denne förelagts att inom fyra dagar från delfåendet muntligen eller skriftligen avgiva yttrande. Något yttrande hade emellertid icke inkommit. Införselbeslutet hade därefter meddelats den 27 augusti 1934, och i samråd med vederbörande avlöningsförrättare hade be-

stämts att ett belopp av 31 kronor skulle innehållas av den avlöning, 192 kronor 37 öre, som tillkom klaganden för augusti månad. Det hade ansetts att klaganden borde reda sig gott på nettobeloppet 161 kronor 37 öre, oaktat han vore gift och hade hustru och tre barn. Att hans anställning vid Statens järnvägar skulle upphöra så snart hade Biörcke sig då ej bekant. Då klaganden genom innehållandet av beloppet å 31 kronor ingalunda kunde anses ha lidit någon oförrätt, hemställde Biörcke att klagomålen icke måtte föranleda vidare åtgärd.

I avgivna påminnelser bemötte klaganden Biörckes uppgifter.

Sedan Biörcke genom expeditionen anmodats att inkomma med en fullständig avskrift av det av honom den 27 augusti 1934 meddelade införselbeslutet, inkom från Biörcke i bestyrkt avskrift följande

"Beslut om införsel.

(Utskylder m. m.)

Enär de i förteckningen å nästa sida upptagna personer, som äro anställda hos Statens järnvägar, häfta för oguldna utskylder och allmänna avgifter med de i förteckningen angivna belopp, finner undertecknad, landsfiskal utmätningsman i Ovansjö distrikt, med stöd av gällande lag om införsel i avlöning, pension eller livränta, skäligt att till gäldande av de oguldna beloppen jämte indrivningsavgift bevilja införsel i de restskyldige tillkommande avlöning hos arbetsgivaren samt förordna, att avlöningen skall av arbetsgivaren för en var restskyldig innehållas på sätt i kolumnerna 7—9 angives, intill dess beloppet i kolumn 6 till fullo guldits.

Så snart något av de belopp, för vilka införsel beviljats, i sin helhet innehållits eller bestående hinder för medels innehållande uppstått, skall arbetsgivaren å mitt tjänstepostgirokonto nr 19790 insätta innehållet belopp och, i förekommande fall, översända uppgift om hindret.

Besvär över detta beslut må skriftligen anföras hos K. B. i länet.

Tillika erinras dels därom att, därest arbetsgivaren i uppenbar strid mot detta beslut utbetalar avlöning, utmätningsmannen äger hos arbetsgivaren omedelbart genom utmätning uttaga det belopp, som skolat innehållas, dels ock därom att underlåtenhet att fullgöra föreskrift om insättande å mitt tjänstepostgirokonto av innehållet belopp är förenad med bötesansvar.

Storvik den 27 augusti 1934.

Sten Biörcke."

Den i beslutet omförmälda förteckningen var av följande innehåll:
"Förteckning.

Beteckning i indrivningshandling	Den restskyldiges			Indrivningsavgift	Summa att indriva	Belopp, som skall vid varje avlöningstillfälle		Anteckningar
	hemvist	namn och titel eller yrke	oguldna utskylder eller avgifter			innehållas	den restskyldige förbehållas	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
H. D. 694	Torsås	Anton Ludv. Hallén	175: —	5: 25	180: 25	30: —		
698	Bollnäs	Lars Ström	132: 75	3: 96	136: 71	25: —		
657—58	Skog	Lars Arn. Viklund .	42: 64	2: 06	44: 70			
659—60—61—62	»	Karl Joh. Viklund .	128: 27	4: 10	132: 37			
683	Arbrå	Per Fredr. Olsson . .	19: 84	—: 57	20: 41	20: 41		
683		Sven Bert. Olsson . .	21: 99	—: 63	22: 62	22: 62		
683		Olof Alg. Olsson . . .	40: 11	1: 20	41: 31	20: 65		
663	Skog	Joh. Alg. Sjöblom . .	96: 05	2: 85	98: 90			
665—67	Järvsö	Per Andreasson . . .	60: 64	1: 80	62: 44			
665-66-67	»	Erik Olov Fredin . .	31: 76	1: 07	32: 83			
665-66-67	»	Olov Fransson	59: 97	2: 09	62: 06			
691	Göteborg	Art. L. Val. Eriksson	561: 11	16: 80	577: 91			

Då av denna förteckning syntes framgå att bestämmelserna i 7 § införsellagen icke blivit i något fall vederbörligen iakttagna, anmodades Biörcke att inkomma med förnyat yttrande.

I anledning därav anförde Biörcke följande: Samtliga uti ifrågavarande införselbeslut omnämnda ärenden vore på ett eller annat sätt av Biörcke redovisade med undantag för ärendet angående Ström, av vilkens avlöning, omkring 190 kronor i månaden, innehölles 25 kronor. Tilläggsbeslut hade emellertid utfärdats, så att han skulle förbehållas 150 kronor per månad. Att kolumnerna 7 och 8 i införselbeslutet ej från början ifyllts hade berott på att det ansågs för alla parter lämpligast och bäst att beloppet fastställdes vid avlöningens utbetalande genom avlöningsförrättaren, som bättre ägde kännedom i varje särskilt fall om den betalningsskyldiges förmåga att just då avbetala å skatten. Någon som helst olägenhet hade därigenom ej uppkommit, då innehållna belopp ej varit större än vad den skattskyldige kunnat undvara. Samtliga skattskyldiga som omfattades av beslutet vore från annan ort och alltså ej av Biörcke kända. Med anledning av förevarande klagomål hade Biörcke å sitt kontor vidtagit erforderliga

åtgärder till förhindrande av ett återupprepande av ifrågavarande underlåtenhet. Arbetsbördan i Ovansjö distrikt vore så stor att Biörcke måste lita på sina icke statsavlönade biträden, enär Biörcke personligen omöjligt kunde medhinna allt. I distriktet skulle enligt förslag finnas även en extra landsfiskal samt därtill biträdesanslag, men dittills hade Biörcke fått arbeta ensam och själv nödgats hålla minst två stadigvarande och ibland tre biträden för att tjänstegöromålen skulle kunna medhinnas. Detta anfördes som en ringa ursäkt. Då ett återupprepande av påtalade underlåtenheten alltså förhindrats samt skada ej tillfogats någon, hemställde Biörcke att J. O. måtte låta bero vid vad i ärendet förekommit.

Med anledning av vad sålunda förekommit anmodade justitieombudsmannen Gyllenswärd K. B. i Gävleborgs län att förordna särskild åklagare att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Biörcke. I en för åklagaren utfärdad instruktion anförde J. O. följande:

"Enligt 2 § lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta har underhållsberättigad, som enligt 1 § må erhålla införsel, om han vill begagna sig därav, att till utmätningsmannen ingiva dom eller annan handling genom vilken underhållsbidrag blivit bestämt, med uppgift å den underhållsskyldiges hemvist och anställning.

Jämlikt 4 § åligger det utmätningsmannen att hos arbetsgivare eller myndighet söka inhämta upplysning angående de omständigheter, vilka kunna vara av betydelse vid prövning av ansökningen.

I 7 § första stycket stadgas att, om införsel beviljas, utmätningsmannen skall förordna, huru stort belopp av den underhållsskyldiges avlöning skall, i den mån densamma förfaller, innehållas till gäldande av underhållsbidraget, med bestämmelse tillika att vid varje avlöningstillfälle visst angivet belopp, motsvarande vad den underhållsskyldige kan anses behöva till underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn eller adoptivbarn som icke av honom åtnjuta underhållsbidrag, skall förbehållas den underhållsskyldige samt att förty innehållande må ske endast i den mån avlöningen överskjuter sistnämnda belopp. Vad av berörda överskott sålunda skall innehållas kan, med hänsyn till den underhållsskyldige åliggande hyresbetalning eller andra särskilda omständigheter, bestämmas till olika belopp för särskilda avlöningstillfällen inom viss tidsperiod.

Enligt 8 § äger utmätningsmannen, om anledning därtill yppas, förordna om jämkning i de vid förordnande om införsel meddelade bestämmelser.

I 10 § heter det att, när införsel beviljats eller beslut om införsel jäm-

kats eller upphävts, utmätningsmannen skall låta skriftlig underrättelse därom bevisligen tillställas arbetsgivaren.

Jämlikt 14 § äger utmätningsmannen, om arbetsgivaren i uppenbar strid mot beslut om införsel utbetalat avlöning, hos arbetsgivaren omedelbart genom utmätning uttaga det belopp, som skolat innehållas.

I 18 § förordnas att, om underhållsskyldig är anställd i tjänst eller annat arbete hos staten eller kommun, skall vad om arbetsgivare i lagen är sagt tillämpas beträffande den, som har att utbetala avlöningen.

I 21 § stadgas härefter att, om någon häftar för oguldna utskylder eller allmänna avgifter, skola beträffande sådana utskylder eller avgifter jämte stadgad indrivningsavgift eller uppbördsprovision lagens bestämmelser om införsel för underhållsbidrag i tillämpliga delar lända till efterrättelse, med vissa närmare angivna tillägg och undantag vilka dock ej beröra de ovan återgivna bestämmelserna.

Av vad nu anförts framgår att utmätningsmannen vid beviljandet av införsel har att efter verkställd prövning själv bestämma det belopp som vid varje avlöningstillfälle skall innehållas av gäldenärens avlöning samt dessutom meddela föreskrift om visst belopp som skall förbehållas gäldenären. Att åt arbetsgivaren överlåta att i dessa delar meddela erforderliga föreskrifter är under inga förhållanden medgivet. I avseende härå må jämväl framhållas ett par uttalanden i motiven till införsellagen.

I sitt år 1915 avgivna betänkande med förslag till lagstiftning i bland annat förevarande ämne anförde lagberedningen till en början i fråga om bestämmandet av införselbeloppet följande: Till efterrättelse för arbetsgivaren måste utmätningsmannen i införselbeslutet uttryckligen angiva, huru stort belopp av avlöningen skulle innehållas, i den mån densamma förfölle. I regel borde detta ske så, att utmätningsmannen utsatte ett visst belopp som skulle innehållas vid varje avlöningstillfälle. Någon gång syntes det, om avlöningen utbetalades oregelbundet, befinnas lämpligare att förordna att ett visst belopp skulle innehållas under viss tid, t. ex. för varje vecka eller månad. För att införseln icke skulle giva anledning till förvecklingar mellan arbetsgivare och arbetstagare, stadgade förslaget icke, såsom norsk lag i ämnet, att ifrågavarande belopp skulle bestämmas efter samråd med arbetsgivaren, utan denne hade endast att lämna utmätningsmannen faktiska upplysningar.

Beträffande det belopp som skulle förbehållas gäldenären yttrade vidare lagberedningen: Det vittgående förbud mot utmätning av innestående avlöning, som 67 § utsökningslagen innehölle, hade medfört att några bestämmelser i ändamål att vid utmätning av redan förfallen lön undantaga nödiga medel för gäldenärens och hans familjs underhåll icke ansetts erforderliga. Då detta förbud upphävdes för de fall som förevarande lag avsåge, måste genom särskilda bestämmelser tillses att den underhållsskyl-

dige icke genom införseln betoges vad som måste anses nödigt till underhåll åt honom själv eller åt maka och oförsörjda barn eller adoptivbarn, vilka icke åtnjöte underhållsbidrag och således icke kunde erhålla införsel. Såsom högsta domstolen framhållit i ett år 1898 avgivet yttrande, kunde detta icke på ett för varje fall rättvist och lämpligt sätt ske så, att införseln begränsades till en viss i lagen angiven kvotdel av avlöningens belopp, även om denna kvotdel sattes lägre för det fall att den underhållsskyldige även hade familj att försörja. Denna anmärkning träffade i än högre grad det sättet för frågans lösning att lagen bestämde en viss summa som i varje fall vore fritagen från införsel. De omständigheter som skäligen borde inverka på avgörandet, huru stor del av avlöningen för omförmälda ändamål skulle förbehållas den underhållsskyldige, vore så skiftande att ett tillfredsställande resultat icke torde kunna nås, med mindre det överlämnades åt vederbörande exekutiva myndighet att i varje särskilt fall träffa detta avgörande. Det kunde visserligen tänkas att vid sidan av utmätningsmannens prövningsrätt till den underhållsskyldiges skydd stadgades ett minimum — en kvotdel av avlöningen eller en viss summa — som alltid skulle förbehållas honom. Även en sådan minimibestämmelse kunde dock medföra otillfredsställande resultat, t. ex. i de fall då gäldenären jämte den ifrågavarande avlöningen hade inkomster av annat slag, vilka icke kunde åtkommas genom utmätning. Beredningen hade därför ansett lämpligast att icke genom dylika bestämmelser binda utmätningsmannens prövning. Denna måste givetvis ofta bli av ganska ömtålig natur. Genom sin ingående kännedom om levnadsförhållandena i orten torde dock utmätningsmannen i allmänhet vara väl skickad att omhänderha densamma. Rätten att överklaga utmätningsmannens beslut utgjorde skydd mot godtyckligheet från hans sida.

Erinras bör ock att, om ej uttrycklig bestämmelse meddelas angående det belopp som skall innehållas vid varje avlöningstillfälle, effektiviteten av införselbeslutet äventyras. Något utrymme för tillämpning av bestämmelserna i 14 § i lagen lärer nämligen då ej finnas. Enligt detta stadgande har det medgivits utmätningsmannen att, om arbetsgivaren i uppenbar strid mot beslut om införsel utbetalat avlöning, omedelbart hos arbetsgivaren utmäta vad som skolat innehållas. Förutsättning härför torde emellertid vara att av beslutet klart framgår vad arbetsgivarens förpliktelse inneburit i avseende å varje särskilt avlöningstillfälle.

Vad nu förevarande fall angår finner jag väl sådana omständigheter ej ha förekommit, på grund varav Biörcke icke skulle varit berättigad att bevilja införsel till gäldande av det klaganden påförda utskyldsbeloppet. Av utredningen framgår emellertid att vid det av Biörcke den 27 augusti 1934 utfärdade införselbeslutet bestämmelserna i 7 § införsellagen ej iakttagits. Sålunda har han beträffande såväl klaganden som sex andra perso-

ner icke meddelat någon bestämmelse om vare sig det belopp som vid varje avlöningstillfälle skulle innehållas eller det belopp som skulle, innan innehållande finge ske, förbehållas den restskyldige. Och i fråga om de fem övriga personer, i vilkas avlöning införsel genom samma beslut beviljats, har Biörcke visserligen fastställt det belopp som skulle vid varje tillfälle innehållas men däremot icke vad som skulle den restskyldige förbehållas. Vad Biörcke härutinnan låtit komma sig till last finner jag vara av beskaffenhet att ej kunna undgå beivran."

J. O. uppdrog åt åklagaren att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Biörcke för berörda tjänstefel samt å honom yrka ansvar efter lag och sakens beskaffenhet. Tillfälle borde beredas klaganden att i målet föra talan och borde av honom framställda ersättningsanspråk, i den mån de funnes befogade, av åklagaren understödjas.

Gästriklands västra domsagas häradsrätt, varest åtalet anhängiggjordes, yttrade i utslag *den 3 juni 1935* följande.

I målet vore utrett, att Biörcke vid utfärdande av ett å tjänstens vägnar den 27 augusti 1934 meddelat införselbeslut uraktlåtit att jämlikt bestämmelserna i 7 § första stycket i lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta beträffande ett flertal av de med beslutet avsedda avlöningsberättigade personerna, som häftade för oguldna utskylder eller allmänna avgifter, däribland klaganden, förordna, för en var av dem, hur stort belopp av hans avlöning skulle innehållas till gäldande av berörda avgifter och hur mycket skulle den restskyldige förbehållas. På grund därav prövade häradsrätten rättvist döma Biörcke att jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen utgiva 20 dagsböter, envar beräknad till jämkat belopp av 4 kronor.

Med anledning av den utav häradsrätten företagna jämkningen av dagsbotens belopp uppdrog J. O. åt advokatfiskalen vid Svea hovrätt att därstädes anföra besvär. I en skrivelse till advokatfiskalen anförde J. O. följande.

Det med åtalet avsedda tjänstefelet innebure att själva den grundläggande principen för införselinstitutet, sådant det genom klar lagregel utformats, blivit — därtill i en hel rad av ärenden — åsidosatt. Häradsrättens åtgärd att jämka dagsbotens belopp kunde J. O. vid detta förhållande så mycket mindre godtaga som åtgärden syntes redan med hänsyn till förseelsens allmänna art oriktig. Frågan om den s. k. jämkningsregelns tillämplighet vid fall enligt 25 kap. 17 § strafflagen — som ju icke förts utanför dagsbotsområdet — vore av sådan betydelse att J. O. icke ansåge sig kunna underlåta att draga häradsrättens utslag under högre rätts prövning. Med

åberopande av vad J. O. sålunda anfört hade advokatfiskalen därför att yrka att hovrätten måtte, med ändring av häradsrättens utslag, bestämma dagsbotsbeloppet efter ty prövades skäligt med hänsyn till Biörckes ekonomiska förhållanden. Det borde emellertid tillika framhållas att någon invändning icke av J. O. gjordes mot en straffmätning varigenom i detta sammanhang antalet dagsböter av hovrätten nedsattes, i den mån omständigheterna kunde finnas därtill föranleda.

Jämväl Biörcke besvärade sig under yrkande, att han måtte frikännas från ansvar eller att antalet dagsböter måtte nedsättas.

Svea hovrätt yttrade i utslag *den 19 november 1935* följande.

Hovrätten funne i målet vara utrett, att Biörcke vid utfärdandet av ifrågakomna införselbeslut uraktlåtit att, på sätt J. O. i sin instruktion anmärkt, ställa sig till efterrättelse de i 7 § ovannämnda lag den 14 juni 1917 givna föreskrifter. Genom vad Biörcke sålunda låtit komma sig till last hade Biörcke gjort sig förfallen till ansvar jämlikt 25 kap. 17 och 22 §§ strafflagen. Enär med hänsyn till omständigheterna i målet det straff, Biörcke uti ifrågavarande hänseende förskyllt, skäligen finge bestämmas till 10 dagsböter, men på grund av brottets beskaffenhet jämkning av dagsbotens belopp ej borde äga rum, prövade hovrätten skäligt på det sätt ändra överklagade utslaget, att Biörcke jämlikt sistnämnda två lagrum dömdes att utgiva 10 dagsböter, varje dagsbot bestämd till 10 kronor.

Hovrättens utslag vann laga kraft.

14. Olaga anhållande m. m.

Av handlingarna i ett genom klagomål av arbetaren Ivar Bernhard Andersson i Åhus härstädes anhängiggjort ärende inhämtas följande.

Till Villands häradsrätts sammanträde den 30 april 1934 instämde landsfiskalen M. Larsson klaganden med yrkande om ansvar för det han den 2 april 1934, annandag påsk, å allmän plats i Åhus fört oljud, vid anhållande gjort våldsamt motstånd och misshandlat i tjänsteutövning stadd polisman.

Vid målets handläggning inför häradsrätten den 30 april inställde sig i åklagarens närvaro klaganden personligen.

Till upplysning rörande de åtalade förseelserna ingav Larsson *dels* två särskilda av poliskonstaplarna Ivar Holmqvist och Arthur Persson den 5 april 1934 avgivna polisrapporter och *dels* ett av extra provinsialläkaren Yngve Lindhé den 3 april 1934 utfärdat intyg rörande skada å Holmqvists högra pekfinger.

I den av Holmqvist avgivna rapporten anfördes följande.

Holmqvist rapporterade klaganden, vilken den 2 april 1934 klockan 9 e. m. å Villagatan i Åhus uppträtt "påverkad av starka drycker" och fört oljud. Då klaganden vägrat lyda tillsägelse av Holmqvist, hade klaganden av Holmqvist, med biträde av Arthur Persson, anhållits och avförts till poliskontoret för polisrapport. Klaganden hade av Holmqvist å Villagatan först blivit tillsagd att hålla sig tyst, enär han i sällskap med tre andra personer fört oljud genom att högljutt sjunga. Han hade ej lytt tillsägelsen utan undrat vem det var som tilltalat honom. Detta hade han fått reda på av en kamrat, varvid han utbrast: "Jaså, det var den där unge." Enär personerna voro något berusade, hade Holmqvist genom signal i polispipan tillkallat Persson, vilken efter en stund anlänt. När Holmqvist och Persson upphunnit sällskapet igen, hade klaganden varit försvunnen. Strax därefter hade klaganden emellertid anlänt. När de andra personerna märkt detta, hade de kommit tillbaka till den plats där poliserna befunno sig samt ånyo börjat genom ordväxling söka åstadkomma bråk och undrat varför de blivit hemkörda. Holmqvist hade då uppmanat samtliga att medfölja till poliskontoret, i och för uppskrivning av namn m. m., men klaganden hade dock icke velat detta, under påstående att han ingenting gjort. Enär klaganden ej medföljt godvilligt, hade Holmqvist och Persson måst med våld taga honom med sig. Klaganden hade då genast satt sig till våldsamt motstånd genom att försöka rycka sig loss samt slå omkring sig. Under tumultet hade han tilldelat Holmqvist två slag med knuten hand, varav det ena träffat Holmqvist på örat och det andra på näsan. Slagen hade varit så kraftiga att Holmqvist fått släppa taget om klaganden, därvid även mössan flugit av Holmqvist. Vid ett tillfälle hade klaganden fattat tag om Holmqvist samt försökt rycka omkull honom och måttat åtskilliga slag efter Holmqvist, varav en del träffat honom på kroppen och armarna. Vidare hade Holmqvist under brottningen fått högra handen i klämma, så att pekfingret skadats. Anhållandet hade i hög grad försvårats av att klagandens kamrater genom rop och skrän irriterat polismännen i arbetet. Magasinsarbetaren Erik Persson i Åhus hade, genom att hugga tag i konstapeln Perssons arm, under flera tillfällen försökt fritaga klaganden. Till slut hade Holmqvist blivit tvungen att hota klagandens kamrater med att battongerna skulle begagnas, om de icke avlägsnade sig från den anhållne, vilket de då till slut gjort. Efter fortsatt motstånd hade det slutligen lyckats polismännen att få in klaganden på poliskontoret. Väl inkommen dit hade klaganden gått till anfall och måttat slag igen, och eftersom Holmqvists högra hand var skadad hade Holmqvist måst skydda sig medelst battongen. Vid klagandens anfall hade det uppstått handgemäng mellan klaganden och Holmqvist, varunder båda fallit omkull på golvet, allt under det klaganden misshandlat Holmqvist med knytnävarna. Konstapeln Persson hade till

slut fått bukt med klaganden, som därefter blivit insatt i förvarsarresten. Klaganden vore av såväl polismän som ordningsvakterna vid nöjesplatsen i Åhus känd för att vara en av de största polishatare och bråkmakare som funnes där. Han hade vid alla tillfällen när bråk förekommit å nöjesplatsen försökt ställa till oordning samt hindra polisens arbete.

Den av Arthur Persson — i egenskap av vittne vid anhållandet av klaganden — avgivna rapporten innehöll följande.

Då Persson, som medelst polispipa blivit tillkallad av Holmqvist, infunnit sig, hade han av Holmqvist fått veta att fyra personer, troligen berusade, fört oljud och av Holmqvist fått tillsägelse att hålla sig tysta, men att han fått till svar: "Är det nu den där unge igen." Holmqvist och Persson hade kört efter dem och tillsagt dem att de finge vara vänliga hålla sig tysta, varvid klaganden, som fört mest oljud, fått tillsägelse att följa med till poliskontoret i och för uppskrivning. Då han nekat detta, hade Holmqvist tagit honom i armen och sagt till honom att följa med. Klaganden hade ryckt sig loss, varför Holmqvist åter tagit fast honom. Därvid hade Persson hjälpt till. Klaganden hade åter ryckt sig loss från Holmqvist och tilldelat honom ett slag i ansiktet, varvid mössan flugit av. Holmqvist hade tagit reda på sin mössa och åter skolat taga fast i klaganden, men ej fått riktigt tag på grund av att han skadat sitt finger. Under tiden hade en annan person vid namn Erik Persson försökt att få Arthur Persson att släppa sitt tag i klaganden, genom att taga fast Arthur Persson i ena armen, vilket haft till följd att Arthur Persson ej kunnat hjälpa Holmqvist tillräckligt med klaganden. Vid ännu ett slag av klaganden hade Holmqvists mössa fallit av för andra gången, därvid Erik Persson givit mössan en kraftig spark så att den gått sönder. När polismännen fått in klaganden på kontoret, hade han åter blivit bråkig och slagit Holmqvist med knytnävarna. Arthur Persson hade då fått ingripa och hålla klaganden för att hindra misshandel. Därefter hade klaganden insatts i arresten. Vid klagandens anfall mot Holmqvist hade båda fallit i golvet och brottning uppstått.

Hörd i målet bestred klaganden åtalet samt uppgav följande.

Vid 8-tiden på kvällen den 2 april 1934 hade klaganden på ett kafé i Åhus sammanträffat med tre kamrater vid namn Karl Johansson, Erik Nordborg och Erik Persson. De hade därvid kommit överens om att besöka Åhus nöjesplats. Under vägen dit hade de förtärt var sin butelj pilsnerdricka, varjämte de delat en flaska porter. Klaganden hade tidigare på dagen icke förtärt några rusdrycker. På Villagatan hade klaganden och hans kamrater gått i sällskap två och två, klaganden och Erik Persson något framför de båda övriga. Därunder hade klaganden ej fört något oljud, ej heller sjungit utan endast gått och pratat med sin kamrat — möjligen något högljutt. Såvitt klaganden kunde erinra sig, hade ej heller hans kamrater sjungit. Komna till järnvägsövergången hade de av Holmqvist

uppmanats att vara tysta. Klaganden hade för sin del ej svarat något, men Nordborg hade genmält: "Vi hava väl intet att hålla tyst för?" Härpå hade Holmqvist svarat: "Håll käften." Erik Persson hade då föreslagit att man, för att undvika bråk med polismännen i köpingen, skulle taga en genväg över en privat tomt. Klaganden hade även börjat avlägsna sig i riktning ditåt, men hans kamrater hade stannat kvar, enär de blivit uppehållna av Holmqvist och Arthur Persson, vilken tillkallats av Holmqvist. Klagandens kamrater hade uppmanats att i och för förhör medfölja till poliskontoret. Klaganden själv, som återvänt till sina kamrater, hade fasttagits av Holmqvist med ett grepp i kavajkragen och uppmanats att likaledes följa med till kontoret. Klaganden hade genast ryckt sig loss med orden: "Vad skall jag där och göra." Holmqvist hade svarat: "Bara följ med." Klaganden hade då lytt och gått med 15 à 20 meter. Därpå hade han stannat och frågat: "Menar Ni verkligen, att jag skall följa med till kontoret?" Holmqvist hade genmält: "Bara följ med, det är ingenting att bråka om." Samtidigt hade han tilldelat klaganden ett battongslag, som träffat i pannan så hårt att skinnet gått av. Klaganden hade då blivit förgrymmad och ryckt till ett tag med påföljd att både han och Holmqvist fallit på knä, varjämte Holmqvist tappat sin mössa. Därefter hade klaganden godvilligt följt med. Holmqvist hade yttrat: "Du ska' få puckel bara du kommer in i arresten." Inkomna på poliskontoret hade Holmqvist rutit till klaganden: "Sitt ner." Då klaganden yttrat: "Du behöver inte ryta; jag hör bra", hade Holmqvist genmält: "Svarar du, din dj-l." Samtidigt hade han givit klaganden ett slag med battongen över näsan och överläppen. Klaganden hade då rusat på Holmqvist men ej fått tillfälle att slå till honom, enär Arthur Persson fattat tag i klaganden med orden: "Ni får lugna er båda två", därmed åsyftande såväl klaganden som Holmqvist.

Larsson anförde: Han visste icke vad som hänt i arrestlokalen, men det vore förklarligt, om Holmqvist, som erhållit två slag i ansiktet, tagit hårt i. Även om ett anhållande enligt klagandens uppfattning varit oberättigat, så hade klaganden ändock bort följa med godvilligt. Eljest vore det svårt för polismyndighet att fullgöra sitt värv. Holmqvist vore som polisman en god sådan, måhända en smula häftig. Arthur Persson däremot vore lugn och sansad. Omkring en timme efter det anhållandet ägt rum hade Holmqvist och Arthur Persson per telefon meddelat Larsson vad som inträffat samt frågat, om klaganden skulle släppas lös från arresten, enär han ju ej var berusad. Larsson hade emellertid givit order om att klaganden skulle kvarhållas, enär han uppträtt så illa och varit så uppretad att det kunde befaras att han komme att fortsätta med sitt oskickliga beteende, om han frigåves för tidigt.

På begäran av Larsson uppsköt häradsrätten målet till den 28 maj 1934.

Vid målets återföretagande sistnämnda dag hördes såsom vittnen Holm-

qvist och Arthur Persson ävensom byggnadssnickaren Nils Thomasson, direktören Harald Andersson, handelsbiträdet Carl Sjöholm, magasinsarbetaren Gunnar Bergkvist och åbosonen Viking Jönsson, samtliga i Åhus.

Av vittnesmålen skall här endast anmärkas, *dels* att Holmqvist uppgav bland annat att han måst "anhålla klaganden för att få närmare reda på hans personliga förhållanden", *dels* att de fyra ovan sist nämnda vittnena sammanstämmande förklarade att klaganden vid ifrågakomna tillfälle ej skränat och ej heller enligt vittnenas förmenande uppträtt förargelseväckande.

Klaganden företedde, under förklaring att han vid ifrågavarande tillfälle genom Holmqvists förvållande erhållit däri omförmälda skador, ett så lydande läkarintyg:

"Intyg att förete för domstol.

En person, som uppgiver sig heta Ivar Bernhard Andersson och född $^{27}/_{10}$ 1908 och bosatt i Transval n:r 42, Åhus, undersöktes av mig d. $^{3}/_{4}$ 1934 kl. 12 på dagen. Jag iakttog då följande skador: Ytlig blodutådring under slemhinnan på överläppens insida, motsvarande en yta av 1 $^{1}/_{2}$ ettörings storlek. Överläppen var obetydligt svullen. På näsryggen, pannan och v. kind hampfröstora hudavskrapningar, sammanlagt 3 stycken. Intet talar emot att ovan angivna skador förorsakats genom yttre våld d. $^{2}/_{4}$ 1934. Ingen arbetsoförmåga och inga framtida men ha uppstått genom skadan. Ovanstående intygas på heder och samvete. Åhus d. $^{18}/_{5}$ 1934.

Yngve Lindhé.
e. provinsialläkare."

Från handläggningen vid häradsrätten må i övrigt framhållas att klaganden också åberopade intyg bland annat av kyrkoherden i Åhus församling och av ordföranden i Åhus köpingsfullmäktige, av innehåll *dels* att klaganden vore känd för arbetsamhet, skötsamhet och ordentlighet och i Åhus allmänt åtnjöte ett gott anseende, *dels* att Holmqvists uppgift därom att klaganden skulle vara "känd som en av de värsta bråkmakarna och polishatarna i orten" vore fullständigt ogrundad.

Den 30 juni 1934 meddelade häradsrätten utslag i målet och yttrade däri följande: Enär utredningen i målet icke gåve vid handen, att klaganden vid det med åtalet avsedda tillfälle, annandag påsk år 1934 på aftonen, då han i sällskap med några kamrater gått å Villagatan i Åhus, så betett sig, att ansvar för åstadkommande av förargelse borde honom ådömas, men det måste anses i målet styrkt, att klaganden, som vid nämnda tillfälle anhållits av polismän och avförts till poliskontoret, därunder gjort våldsamt motstånd mot polismännen och såväl under vägen till poliskontoret som inne å detta tilldelat en av dem knytnävsslag i huvudet, varå dock ingen skada följt, alltså och då — även om klagandens påstående om nödvärnsrätt å poliskontoret icke kunde anses förtjänt av tilltro — omständig-

heterna i allt fall finge anses vara för klaganden synnerligen mildrande, samt klaganden icke förskyllde särskilt ansvar för våldsamt motstånd, prövade häradsrätten rättvist allenast i så måtto bifalla åtalet, att klaganden, jämlikt 10 kap. 1 och 5 §§ strafflagen, dömdes för våld å polisman i hans tjänst att till kronan utgiva 40 dagsböter om 2 kronor var.

Därjämte förpliktades klaganden att gottgöra statsverket vad detsamma utgivit eller kunde komma att utgiva till de på Larssons begäran i målet hörda vittnena för deras inställelse vid rätten.

Häradsrättens utslag vann laga kraft.

I en hit insänd skrift anförde klaganden sedermera, under åberopande av vad som förekommit i ovannämnda mål, klagomål mot Holmqvist för det denne den 2 april 1934 obehörigen anhållit klaganden samt misshandlat honom.

I anledning av innehållet i klagoskriften anmodades landsfogden i Kristianstads län att införskaffa yttranden från Holmqvist och Larsson samt i övrigt verkställa den utredning som erfordrades för fullständigt klarläggande av *dels* frågan huruvida sådana omständigheter vid ifrågavarande tillfället den 2 april 1934 varit för handen att klaganden på grund därav lagligen kunde, på sätt som skett, tagas i förvar och över natten kvarhållas i polisarresten, *dels* frågan om Holmqvist i samband med anhållandet eller å polisstationen mot klaganden övat större våld än nöden krävde.

Vid den utredning som på grund därav verkställdes av landsfogden S. Sandwall förekom följande.

Den 2 januari 1935 hölls till en början av landsfiskalen Larsson polisförhör med klaganden, Holmqvist och Arthur Persson.

Klaganden, för vilken vid förhöret upplästes hans i häradsrättens protokoll intagna relation av händelseförloppet vid ifrågavarande tillfälle, vitsordade riktigheten av denna med tillägg, beträffande det oljud för vilket han anmälts, att han icke sjungit utan endast talat högljutt, dock ej på sådant sätt att det kunde rubriceras såsom oljud.

Holmqvist vidhöll vid förhöret sina tidigare i saken lämnade uppgifter samt överlämnade en skriftlig redogörelse för händelseförloppet, däri anfördes i huvudsak följande.

Den 2 april 1934 omkring klockan 9 e. m., då Holmqvist å velociped avpatrullerat Åhus köping och befunnit sig å Järnvägsgatan, hade hans uppmärksamhet fängslats av ett sällskap på fyra personer, vilka högljutt sjungande vandrat gatan framåt. Då sjungandet ifråga i varje fall ur ordningssynpunkt icke gärna kunde betecknas som annat än oljud, hade Holmqvist cyklat fram till personerna, vilka befunnos vara berusade, och tillsagt dem i bestämd ton att hålla tyst. Denna tillsägelse hade emellertid av per-

sonernas minspel att döma ej fallit dem i smaken, och en i sällskapet, klaganden, hade yttrat så pass högt att Holmqvist icke kunnat undgå att höra det: "Vem var det?" I betraktande av att klaganden vore född och bosatt i Åhus församling, och köpingen endast hade tre ordinarie poliskonstaplar, samt platsen där händelsen utspelats varit tämligen väl belyst, måste denna klagandens fråga antingen ha berott på att han vid tillfället varit så pass berusad, att han icke kunnat känna igen Holmqvist eller att yttrandet varit fällt i ren oppositionslystnad. Då klaganden av någon i sällskapet blivit upplyst om vem det var som givit tillsägelsen, hade han med hög och hånfull röst, utan tvivel ämnat för Holmqvists öron, yttrat: "Jaså, det var den där unge." Avsikten med yttrandet hade varit att förolämpa Holmqvist. Därefter hade sällskapet fortsatt framåt Villagatan, därvid sjungandet ånyo upptagits, dock nu i mera dämpad ton men otvivelaktigt i avsikt att trotsa Holmqvists tillsägelse. På grund av att personerna varit berusade och givna tillsägelser icke synts lända till efterrättelse samt Holmqvist varit ensam, hade Holmqvist ansett det rådligast att tillkalla hjälp från annan polisman, varför Holmqvist givit signal med visselpipa. Efter en stund hade Arthur Persson anlänt. Sedan Holmqvist för honom redogjort för vad som inträffat, hade de cyklande begivit sig efter sällskapet ifråga. Efter en stund hade Holmqvist och Persson upphunnit detta men funnit att klaganden, som synbarligen var den som genom ord och föregångarskap lett sällskapets åtgöranden och såmedelst befordrat trots mot givna tillsägelser, passat på att försvinna. Polismännen hade emellertid uppmanat de övriga i sällskapet att förhålla sig lugna och omedelbart begiva sig till sina respektive hem. Denna tillsägelse hade nog även efterkommits, om icke klaganden åter uppenbarat sig på platsen. Hans återkomst hade tyckts elda de övriga i sällskapet till trots, och då ingen som helst tillsägelse från polismännens sida hörsammats av sällskapet hade samtliga fått befallning att medfölja till poliskontoret för undergående av förhör, avseende att utröna på vilket sätt personerna ifråga blivit berusade, då skäl funnits antaga att ingen av dem innehade motbok för inköp av spritvaror. Då klaganden vägrat att frivilligt medfölja, hade Holmqvist, för att respekten för ordningsmakten icke skulle äventyras, ansett sig nödsakad att mot hans vilja föra honom till poliskontoret, varför Holmqvist gripit honom i armen och samtidigt uppmanat honom att medfölja. Klaganden hade emellertid slitit sig lös från Holmqvists grepp, varför Holmqvist åter gripit honom i armen, ej i kragen, och samtidigt uppmanat Arthur Persson att vara Holmqvist behjälplig, då klaganden syntes ha för avsikt att bjuda så kraftigt motstånd han förmådde. Vid deras försök att föra klaganden framåt hade denne spjärnat våldsamt emot samt lyckats slita lös sin ena arm och tilldelat Holmqvist ett slag med knuten hand på örat med påföljd att mössan fallit av. Under tumultet hade Holmqvist fått

sitt högra pekfinger ur led, varför det blivit mycket svårt för Holmqvist att fatta nytt grepp om klagandens arm. Till följd därav hade klaganden lyckats rycka loss sin arm och tilldelat Holmqvist ett slag med knuten hand över näsan, så att mössan ånyo flugit av Holmqvist. Vidare hade Holmqvist under tumultet erhållit flera slag mot kroppen. Anhållandet och avförandet av klaganden till poliskontoret hade i hög grad försvårats genom att övriga personer i sällskapet därvid irriterat polismännen. Genom att taga fast i Arthur Perssons arm hade Erik Persson försökt fritaga klaganden. Vid det tillfälle klaganden slagit av Holmqvist mössan hade Erik Persson sparkat till den så att den förstörts. Så småningom hade det lyckats polismännen att föra klaganden till poliskontoret. Väl inkommen därstädes hade klaganden gått till anfall mot Holmqvist, som därvid var ensam i rummet, enär Arthur Persson för tillfället sysslade med låset till ytterdörren. Då Holmqvists högra hand till följd av skadan i pekfingret varit nästan obrukbar, hade Holmqvist för att värja sig mot klaganden måst försvara sig med battongen. Vid klagandens angrepp hade Holmqvist fallit omkull på golvet, därvid klaganden, som kommit över Holmqvist, misshandlat honom med knytnävarna. Arthur Persson, som hört tumultet, hade emellertid kommit Holmqvist till hjälp, varefter klaganden, sedan han blivit avvisiterad, insatts i förvarsarresten, då Holmqvists uppfattning rörande hans berusning ytterligare styrkts av hans uppträdande å poliskontoret och då det skulle innebära fara för allmän säkerhet, om han i detta sitt tillstånd hade släppts på fri fot. Vid klagandens anhållande och avförande till poliskontoret hade, trots det motstånd han därvid gjort, icke använts vare sig battong eller handkätting. I den rapport rörande fallet som avgivits till landsfiskalen i Fjälkinge distrikt hade klaganden anmälts för bland annat "fylleri", vilket uttryck i rapporten emellertid efter överläggning med och på önskan av landsfiskalen avtrubbats till "av starka drycker påverkad".

Vid förhöret uppgav Holmqvist vidare: Han hade anhållit klaganden, enär denne uppträtt berusad, fört oljud och vägrat efterkomma polisens tillsägelser. Inne å poliskontoret hade klaganden varit så uppretad att förhör icke kunnat verkställas. Då klagandens hela uppträdande visat att han var berusad, hade klaganden insatts i förvaringsarrest, varifrån han frigivits nästa dag klockan 8 f. m.

Klaganden anförde: Samtidigt med att Holmqvist anmodat klaganden att följa med till poliskontoret för uppskrivning hade han gripit klaganden i rockkragen. Trots frågor hade klaganden icke fått veta anledningen till anhållandet. Klaganden vidhölle bestämt att han under transporten, efter omkring 15—20 steg, fått ett slag av Holmqvists battong. Klaganden förnekade att han under transporten utdelat slag mot Holmqvist. Han hade icke velat följa med, då han ansåg ett anhållande oberättigat. Om någon berusning kunde icke vara tal, då han nämnda kväll förtärt allenast en

pilsnerdricka och delat en porter på tre man. På poliskontoret hade klaganden icke anhållit att bli frigiven eller få tala med polischefen, då han trott "att detta icke gick för sig då man var anhållen".

Vid korsförhör mellan Holmqvist och klaganden bestredo dessa varandras utsagor om misshandel under transporten och vidhöllo var för sig vad de anfört nu och vid häradsrätten.

Arthur Persson uppgav vid förhöret, med vidhållande av sina tidigare uppgifter, följande: Då Persson före anhållandet av klaganden kommit tillstädes, hade Holmqvist sagt att "de ha fört oljud och de är inte heller riktigt nyktra" samt "jag har sagt till dem, men de vägra att lyda". Vidare hade Holmqvist sagt att klaganden hade fört mest oljud. I Perssons närvaro hade klaganden blivit tillsagd av Holmqvist att följa med till poliskontoret, vilket klaganden vägrat. Holmqvist hade då tagit honom i armen och anmodat honom att följa med, varvid klaganden satt sig till motvärn. Persson ansåge att klaganden icke varit berusad, men påverkad av starka drycker, ty annars skulle han icke kunnat uppträda så obehärskat och varit så oregerlig att komma till tals med. Persson och klaganden kände nämligen varandra mycket väl och hade gått samtidigt i skolan i Åhus. Då klaganden vägrat att följa med till kontoret, hade polismännen icke haft annat val än taga honom med våld för att anställa förhör om vad som förekommit. Klaganden hade luktat rusdrycker, men i övrigt hade icke märkts något av berusning, frånsett det oresonliga uppträdandet. Under transporten hade Holmqvist icke haft battongen framme eller på annat sätt misshandlat klaganden, men däremot hade klaganden tilldelat Holmqvist två slag. Då klaganden å poliskontoret gått anfallsvis tillväga, hade Persson ytterligare styrkts i sin uppfattning att klaganden var påverkad av rusdrycker i så hög grad att han var berusad, ty en nykter person skulle icke uppträtt på sådant sätt. Vid anhållandet hade Holmqvist icke tagit klaganden i rockkragen utan i armen och anmodat honom följa med. Persson ansåge att anhållandet varit befogat med hänsyn till klagandens uppträdande, och hans kvarhållande i polisarresten hade varit ännu mer befogat efter vad som där förekommit.

Klaganden, vilken tog del av Perssons berättelse under förhöret, bestred riktigheten av densamma.

På begäran av klaganden hördes därefter Johansson, vilken berättade: Han hade träffat klaganden vid 7-tiden ifrågavarande kväll, då de å hotell Åhus druckit vardera en halva pilsner och med Erik Persson delat en flaska porter. De hade suttit kvar en god stund och samtalat. Då de gått från hotellet, hade klaganden och Erik Persson gått före på omkring 30 stegs avstånd, och Johansson hade haft sällskap med Nordborg. De hade ämnat gå in på järnvägshotellet och dricka pilsner, innan de begåvo sig till nöjesplatsen. Ingen i sällskapet hade varit rörd av starka drycker med undan-

tag av Erik Persson, som varit "något rörd". Klaganden hade icke varit berusad eller påverkad av starka drycker, såvitt Johansson kunde bedöma. De hade icke fört oljud men voro "kanske något glada av sig", då de voro på väg till en nöjesplats. Då Holmqvist i närheten av järnvägshotellet tillsagt dem att vara tysta, hade de icke kunnat förstå anledningen därtill. Holmqvist hade anmodat samtliga att följa med till poliskontoret för uppskrivning. Holmqvist hade emellertid sedan vänt sig till klaganden och bett denne att följa med till kontoret. Då sällskapet stannat kvar för att se hur det gick, hade Holmqvist anmodat dem att gå sin väg, då han i annat fall skulle använda battongen, vilken hängt å Holmqvists cykelstyre. Holmqvist och Arthur Persson hade gått mot poliskontoret med klaganden mellan sig, och då de gått omkring 10 à 15 meter hade Johansson sett klaganden rycka till baklänges, men han hade ej sett eller hört något slag. Då sällskapet icke följt med transporten, kunde Johansson ej yttra sig om vad som därvid förekom. Johansson hade icke sett vare sig Holmqvist eller klaganden utdela slag mot varandra. Då ingen i sällskapet fört oljud eller varit berusad, ansåge Johansson anhållandet av klaganden obefogat. Klaganden hade, vid Holmqvists uppmaning, vägrat att medfölja till poliskontoret, men huruvida våldsamt motstånd från klagandens sida förelåge, kunde Johansson icke yttra sig om.

Vid polisförhöret antecknades vidare att Erik Persson å landsfiskalskontoret betalat 12 kronor för det han vid ifrågakomna tillfälle sparkat till Holmqvists mössa så att den gått sönder.

För klarläggande av skillnaden mellan det av Holmqvist företagna anhållandet av klaganden för fylleri och hans rapportering av klaganden såsom endast påverkad hördes därefter juris studeranden F. Haglund, vilken avlämnade en skriftlig redogörelse i saken av följande innehåll.

Haglund hade i april 1934 tjänstgjort som första kontorsbiträde å landsfiskalskontoret i Åhus och bland annat haft till uppgift att beträffande formen verkställa granskning av de till landsfiskalen från polismännen inom distriktet avlämnade rapporterna, innan dessa renskrevos. På grund därav hade Haglund varit väl förtrogen med vad som vid rapportskrivningen förekom samt motiven för den ena eller andra åtgärden eller grunden för ett påstående från vederbörande rapporterande polisman. Beträffande den av Holmqvist avlämnade rapporten av den 5 april 1934 rörande klaganden samt de åtgärder som med anledning av klagandens förseelse av Holmqvist vidtagits hade Holmqvist till Haglund överlämnat en s. k. rapportkladd för genomläsning. I denna rapport hade klaganden anmälts för bland annat fylleri å allmän plats. Sedan Haglund genomläst rapporten, hade Holmqvist renskrivit den å skrivmaskin, varefter rapporten i renskrivet skick framlagts å Larssons skrivbord för granskning. Sedan Larsson genomläst rapporten, hade Larsson till Holmqvist anmärkt att utredningen i fallet

bibragt Larsson den uppfattningen att uttrycket "fylleri" vore för starkt och att han för sin del ansåge att klaganden påtagligen endast varit "påverkad av starka drycker". Holmqvist hade emellertid som sin åsikt vidhållit att beteckningen fylleri vore fullt tillämplig beträffande det fall som han rapporterat. Sedan emellertid Larsson för Holmqvist framlagt och utrett de förhållanden som genom vittnesberättelser och fortsatt undersökning och utredning i ärendet framkommit, hade Holmqvist medgivit att uttrycket "påverkad av starka drycker" måhända vore mera lämpligt i förhållande till inträffade fakta. Rapporten hade därefter av Holmqvist omskrivits, varvid uttrycket "fylleri" ändrats till "påverkad av starka drycker".

I ett till Sandwall överlämnat, till J. O. ställt yttrande anförde Holmqvist följande.

Holmqvist ville till en början åberopa den skriftliga redogörelse som han i ärendet avgivit till landsfiskalen, ävensom dennes yttrande i ärendet. Härutöver ville Holmqvist emellertid göra en del tillägg. Holmqvist åberopade då inledningsvis att enligt kungl. förordningen den 16 november 1841 emot fylleri och dryckenskap, § 7, den som träffades av starka drycker överlastad å väg eller gata, finge förvaras i häkte, om han icke kunde på annat sätt vederbörligen vårdas. Gjorde sådan person oljud eller förnärmade andras säkerhet, skulle han insättas i häkte. I § 8 av länsstyrelsens i Kristianstads län instruktion för polispersonalen i Åhus köpings polisdistrikt föreskreves skyldighet att anhålla person som störde den allmänna ordningen, vilken föreskrift alltså gällde även beträffande ordningsstörare som ej vore påverkad av spritdrycker. Vid ifrågavarande tillfälle hade Holmqvist ingripit mot klaganden och hans kamrater därför att de fört oljud, och Holmqvists första åtgärd hade bestått i en anmaning till dem att hålla sig tysta. Klaganden hade icke velat medgiva att han fört oljud, men han hade dock medgivit att han möjligen talat något högljutt. Hans kamrater hade vitsordat att sällskapet gnolat på en visa. Klaganden och hans kamrater hade därvid av lättförståeliga skäl bagatelliserat sin förseelse. Det syntes självklart att Holmqvist icke skulle ingripit, om han icke funnit skäl därtill. Som sällskapet emellertid icke efterkommit Holmqvists tillsägelse utan genom sina anmärkningar mot Holmqvist och genom att fortsätta sin sång i något dämpad ton visat sig ämna göra sitt bästa för att försvåra Holmqvists uppgift som ordningens upprätthållare, hade Holmqvist ansett det vara bäst att tillkalla en kollega för att icke vara helt ensam. Därför hade Holmqvist tillkallat Arthur Persson. För att få den senare skedda anmaningen till sällskapet att medfölja till poliskontoret åtlydd hade polismännen givetvis i första hand haft att tillse att sällskapets ledare, klaganden, som dessutom var från tidigare tillfällen känd för att alltid försöka i hög grad försvåra ordningsmaktens arbete, verkligen kom med. Det vore utrett

att klaganden motarbetat given order och att han snart nog blivit så oregerlig att de haft tillräckligt arbete med honom ensam. Det vore genom laga kraftvunnet utslag fastslaget att klaganden under vägen till poliskontoret såväl gjort våldsamt motstånd som misshandlat Holmqvist. Den ursprungliga avsikten med polismännens ingripande, att hindra sällskapet från att föra oljud, hade förverkligats i och med det klaganden skilts från sällskapet, och de övriga enligt tillsägelse begivit sig hemåt. Däremot hade den utredning för vars verkställande sällskapet anmodats medfölja till poliskontoret icke kunnat verkställas. Polismännen hade där endast haft klaganden med sig. Det hade varit omöjligt att hålla något förhör med denne i hans dåvarande oregerliga tillstånd. Holmqvist hade redan från början ansett sällskapet berört av spritdrycker och även ifrågasatt, huruvida icke klaganden redan på denna grund borde omhändertagas. Hans senare uppträdande hade bestyrkt denna uppfattning, och Holmqvist hade därför ansett det nödvändigt att han såsom av starka drycker överlastad omhändertogs. Detta hade Holmqvist med hänsyn till angivna förordning och instruktion ansett ej blott fullt motiverat utan nödvändigt. Holmqvist hade därför insatt klaganden i arresten, där han i likhet med andra för fylleri insatta personer fått kvarbliva till nästa morgon. Holmqvist hade då rapporterat saken för landsfiskalen, som emellertid, på sätt förut vore omförmält, ansåg rapporten böra upptaga icke att klaganden var överlastad utan endast berörd. Holmqvist ansåge sig härmed ha besvarat den första av J. O:s frågor, nämligen om skäl för anhållande förelegat. Klaganden hade anmodats medfölja till polisstationen för att undergå förhör, och vidare åtgärder hade givetvis blivit beroende på förhörsresultatet. Hans motstånd och misshandel hade omöjliggjort en sådan ingående undersökning som Holmqvist avsett och nödvändiggjort ett beslut på föreliggande material. Då hade Holmqvist ansett klaganden "såsom berusad och för lugn och säkerhet farlig" böra insättas i arrest.

Den andra frågan eller huruvida Holmqvist använt större våld än nöden krävt — anförde Holmqvist vidare — ville Holmqvist besvara nekande. Ingenting i utredningen kunde enligt Holmqvists mening anses jäva denna ståndpunkt. Häradsrätten hade ej heller funnit klagandens påstående om självförsvar förtjäna avseende. Vad Holmqvist beträffade hade den skada i handen som klaganden tillfogat Holmqvist, nämligen vrickning av en led, varit tillräckligt besvärande för att Holmqvist icke kunde angripa utan med knapp nöd värja sig mot klaganden. Under erinran därom att de vittnen klaganden åberopat dels tillhörde klagandens sällskap, dels blivit av Holmqvist tidigare rapporterade för förseelser, hemställde Holmqvist att klagomålen icke måtte föranleda vidare åtgärd.

Larsson anförde i ett till Sandwall överlämnat yttrande till J. O. följande.

För ett riktigt bedömande av de omständigheter under vilka polispersonalen i Åhus arbetade ville Larsson först lämna en redogörelse för kårens arbetssätt och organisation. Åhus köpings polisdistrikt hade fyra ordinarie poliskonstaplar och en extra konstapel, vilken huvudsakligen vore i tjänst på kvällarna. Någon överkonstapel funnes icke, utan vid anhållanden och dylikt inrapporterades omedelbart förhållandet till Larsson, som verkställde polisförhör eller lämnade direktiv därom. Vid omhändertagandet av överlastade personer rapporterades icke detta till Larsson vid personernas insättande i förvaringsarrest, därest icke något inträffade som påkallade Larssons närvaro. Omhändertagandet och insättandet i förvaringsarrest av fyllerister verkställdes av vederbörande poliskonstapel på eget ansvar och efter eget bedömande om behovet därav. Frigivningen skedde, om insättningen skett på kvällen eller under nattens lopp, nästa morgon vid 7-tiden, därvid den polis som verkställde frigivningen anställde ett kortare förhör om de förhållanden under vilka berusningen skett och dylikt, varefter skriftlig rapport inlämnades å landsfiskalskontoret. Önskade anhållen eller omhändertagen person tala vid Larsson, bli frigiven eller utlämnad till anförvanter för hemtransport, eller inträffade andra förhållanden vilka krävde omedelbar prövning, tillkallades Larsson alltid för att lämna råd och anvisningar eller fatta beslut.

Beträffande nu föreliggande fall — anförde Larsson vidare — hade Larsson vid 10- à 11-tiden på kvällen erhållit rapport av Holmqvist att klaganden vid insättandet i polisarresten gjort sig skyldig till våldsamt motstånd och misshandlat Holmqvist. Någon order om frigivning eller kvarhållande av klaganden hade icke lämnats, ej heller hade Larsson gjort sig underrättad om klagandens berusning, alldenstund denne rapporterats såsom omhändertagen för fylleri. Holmqvist hade fått order att i vanlig ordning till kontoret inrapportera vad som förekommit, vilket också skett nästföljande morgon efter frigivningen. Vad som i häradsrättens protokoll den 30 april 1934 i detta hänseende omnämndes, nämligen att Holmqvist och Persson på kvällen begärt direktiv, huru de skulle förfara med klaganden, då han ej var berusad, vore felaktigt återgivet. Så hade Larsson icke kunnat uttrycka sig eller avsett att uttrycka sig, då det stode i strid mot vad som förekommit. Larsson hänvisade till vad Holmqvist och Haglund yttrat i hithörande delar, vilket utvisade att Holmqvist energiskt vidhållit och fortfarande vidhölle att han ansåge klaganden vid tillfället berusad. Att Holmqvist icke kommit att skriftligen rapportera klaganden för fylleri utan endast såsom "påverkad av starka drycker", vilket begrepp i detta sammanhang icke vore straffbar berusning, varom Holmqvist ägde kännedom, berodde på Larsson. Då Persson och Holmqvist å kontoret lämnat rapport om vad som förekommit föregående kväll, hade Larsson blivit tveksam, om klaganden varit överlastad av starka drycker. Då Persson icke till fullo

delat Holmqvists uppfattning utan ansett att klaganden endast varit påverkad av starka drycker, dock i ganska märkbar grad, hade rapporten efter Larssons anvisningar kommit att innehålla rapport för "påverkad av starka drycker". Att Larsson blivit tveksam om klagandens påstådda berusning hade berott dels på Perssons omdöme om "endast påverkad" och dels på vad som i övrigt förekommit före och under anhållandet. Larsson hade ansett att klaganden näppeligen kunde betecknas såsom överlastad av starka drycker. Gränsen mellan påverkad och berusad eller överlastad vore mången gång hårfin. Då Holmqvist betraktat klaganden såsom överlastad av starka drycker, ansåge Larsson att han icke blott varit i sin fulla rätt utan fullgjort sin skyldighet såsom polisman genom att omhändertaga klaganden, vilken dessutom gjort sig skyldig till oljud eller förargelseväckande beteende och vägrat efterkomma polismans tillsägelser för att hålla lugn och ordning i samhället. Vid anhållandet och under transporten hade klaganden satt sig till motvärn och sökt misshandla polismännen, varför han finge skylla sig själv, om han utsatts för hårdhänt behandling. Holmqvist vore en arbetsam och dugande polisman. Intyg därom hade företetts vid häradsrätten från köpingens kommunala myndigheter m. fl. Då Larsson icke kunde finna att Holmqvist gjort sig skyldig till misshandel av klaganden, men måst använda våld för att göra sig åtlydd och för att försvara sig mot klagandens angrepp och våldsamheter, hemställde Larsson att J. O. måtte lämna den gjorda anmälningen utan avseende. För sitt eget vidkommande hade Larsson icke tagit befattning med klagandens anhållande och vore alltså icke ansvarig för vad som förekommit.

Efter mottagandet av Holmqvists och Larssons yttranden verkställde Sandwall ytterligare utredning i saken genom förhör den 25 januari 1935 med Holmqvist, Arthur Persson, Johansson, Erik Persson, Bergqvist, Sjöholm och Jönsson, varjämte Sandwall lät genom t.f. polisuppsyningsmannen A. Nilsson anställa förhör med Harald Andersson.

Holmqvist åberopade vid detta förhör sin till Larsson avgivna berättelse och förklaringen till J. O. samt anförde: Holmqvist vidhölle bestämt att klaganden fört oljud genom att högljutt sjunga. Även efter tillsägelse hade klaganden fortsatt att sjunga. Klaganden hade även varit tydligt berusad. Han hade sålunda luktat sprit, och det hade jämväl kunnat märkas på hans ögon. Holmqvist bestrede att han tilldelat klaganden något slag på vägen till arresten och att han haft battongen framme. Däremot hade han å poliskontoret tilldelat klaganden ett slag med battongen, då klaganden rusat på honom och han icke kunnat försvara sig på annat sätt. Holmqvist hade på grund av klagandens uppträdande mer och mer styrkts i sin uppfattning att klaganden var berusad och därför insatt honom i arresten. Detta hade Holmqvist gjort på eget ansvar och Larsson hade icke givit order därom.

Arthur Persson berättade: Han hade, när han tillkallats av Holmqvist, befunnit sig å den öppna platsen framför järnvägsstationen. Klaganden och hans sällskap måste ha passerat denna plats innan de anhöllos av Holmqvist, men Persson hade icke lagt särskilt märke till dem. Han hade icke heller därefter hört dem föra oljud. När han och Holmqvist kommit ifatt sällskapet, hade de således varit tysta. Klaganden hade då icke varit närvarande, och de övriga tre ynglingarna hade av Holmqvist uppmanats att medfölja till poliskontoret. Just då hade klaganden kommit tillstädes, och även han hade fått tillsägelse att medfölja till poliskontoret. Såsom Persson tidigare uppgivit hade Holmqvist under avförandet av klaganden fått två slag i ansiktet. Däremot hade Persson icke sett Holmqvist utdela något slag mot klaganden, vilket han säkerligen måste ha observerat, om så verkligen skett. Persson hade till en början icke ansett att klaganden var berusad, men på grund av dennes senare uppträdande hade Persson fått det intrycket att klaganden var påverkad av spritdrycker.

Johansson vitsordade sin inför Larsson avgivna berättelse, med den ändring att icke heller Erik Persson varit rörd av starka drycker utan förhållit sig på samma sätt som de andra i sällskapet. De hade icke sjungit utan endast språkats vid, och detta ej särskilt högt. Då Holmqvist tillsagt dem att vara tysta, hade Nordborg yttrat: "Det kan vi väl vara." Härefter hade de tysta fortsatt.

Erik Persson uppgav: Ingen av dem som vid tillfället ifråga varit i hans sällskap hade fört oljud eller varit berusad. Klaganden hade smågnolat på en visa, men det hade icke varit något att fästa sig vid. De andra hade gått och pratat med varandra. Holmqvist hade kommit och tillsagt dem att vara tysta, vilken uppmaning de åtlytt och tysta fortsatt Villagatan framåt. Persson hade därefter föreslagit att de skulle gå in och dricka öl på järnvägshotellet, som vore beläget vid nämnda gata, men de övriga hade ej velat gå med, enär Holmqvist var i närheten. När klaganden upptäckt att Holmqvist följde efter dem, hade han gått in på en sidoväg, i det han yttrat något om att Holmqvist ville åt honom. Då klaganden anhållits, hade han stretat emot, och poliserna hade dragit på. Erik Persson hade följt efter alldeles inpå dem. Han hade icke sett att klaganden tilldelat Holmqvist något slag och ej heller att denne utdelat något slag mot klaganden. Han kunde ej heller erinra sig, om Holmqvist haft battongen framme under transporten. Han hade icke hört Holmqvist hota klaganden med misshandel. Sedan klaganden godvilligt följt med, hade Erik Persson och hans kamrater avlägsnat sig och gått till nöjesplatsen. Någon anmärkning mot deras uppträdande där hade icke framställts. Persson ville slutligen framhålla att han vore något närsynt och att han därför möjligen icke uppfattat allt vad som förekommit vid ifrågavarande tillfälle.

Bergqvist, Sjöholm och Jönsson vitsordade riktigheten av innehållet i ett

av dem och Harald Andersson den 16 april 1934 undertecknat intyg av i huvudsak följande innehåll: Vid 9-tiden på kvällen den 2 april 1934 hade intygsgivarna stått och samtalat vid Kristianstads-Hässleholms järnvägars lokstall i Åhus. Plötsligt hade de hört någon ropa: "Håll tyst." Då de vänt sig åt det håll varifrån rösten kommit, hade de lagt märke till några ynglingar, nämligen klaganden, Erik Persson, Nordborg och Johansson, som just då passerat järnvägsövergången, och bakom dem på cykel Holmqvist. Intygsgivarna hade då hört att en eller ett par av ynglingarna gick och gnolade på en visa. En av ynglingarna hade yttrat: "Vi får väl lov att prata", vartill Holmqvist svarat: "Håll käften." En av ynglingarna hade då sagt: "De kan vi väl göra." Härpå hade de fortsatt under tystnad. Holmqvist hade stigit av sin cykel, tagit fram en battong samt visslat i sin polispipa. Strax därefter hade Arthur Persson kommit cyklande till platsen, varpå båda cyklat efter ynglingarna. Efter klagandens anhållande hade intygsgivarna gått 10—15 meter bakom polismännen och ynglingarna. Utanför Slottstorpet hade alla stannat. Klaganden hade då sagt till konstaplarna: "Är det verkligen meningen att jag ska med till polisstationen?" Därvid hade han slitit till, så att både han och Holmqvist fallit på knä. Sedan de kommit upp igen, hade Erik Persson gått bort till konstapeln Persson och lagt sin hand på hans axel och sagt: "Släpper ni honom, ska vi ta hand om honom." Härtill hade Holmqvist svarat: "Dra ni åt helvete med er." samt tillagt: "Försvinner ni icke era djävlar, så slår jag med battongen." En av ynglingarna hade då yttrat: "Först blir man anhållen, och sen ber de en dra åt helvete." Därefter hade de tre ynglingarna gått därifrån, och polismännen hade fört klaganden till arresten. Intygsgivarna hade haft sällskap med de tre ynglingarna ett stycke. Ynglingarna hade varit mycket uppbragta över att klaganden blivit anhållen. Intygsgivarna hade ej talat något med dem men uppmanat dem att lugna sig och gå hem. De hade ej märkt annat än att alla voro nyktra.

Vid förhöret uppgåvo Bergqvist, Sjöholm och Jönsson vidare: De hade vid tillfället stått ungefär 10 meter från järnvägsövergången. Klaganden och hans sällskap hade just hunnit över denna, när de av Holmqvist tillsagts att vara tysta. De hade ej uppfattat vem som gnolat. Gnolandet hade ej varit särskilt högt och hade icke kunnat rubriceras såsom oljud. Det hade också upphört efter tillsägelsen. Sedan klaganden anhållits, hade de följt efter på omkring 15 meters avstånd. De hade icke sett några slag utdelas från någotdera hållet och icke heller iakttagit, att Holmqvist tagit fram sin battong. De hade icke hört Holmqvist hota klaganden med misshandel. De vidhöllo bestämt att Holmqvist vid anhållandet fattat klaganden i rockkragen.

Klaganden, som var närvarande vid förhöret, vidhöll att han av Holmqvist tilldelats två slag med battongen, det första under vägen till polis-

kontoret och det andra inne å kontoret. Han vidhöll i övrigt vad han uppgivit inför häradsrätten och Larsson.

Harald Andersson berättade vid det med honom anställda förhöret följande.

Harald Andersson hade vid ifrågavarande tillfälle tillsammans med tre kamrater — Bergqvist, Sjöholm och Jönsson — stått och samtalat vid Kristianstads-Hässleholms järnvägars lokstall. Han hade icke lagt märke till klaganden och hans sällskap förrän han plötsligt fick höra någon ropa: "Håll tyst." Då han vänt sig om, hade han sett att det var Holmqvist, vilken cyklat några meter bakom klaganden, som ropat. Klaganden hade då befunnit sig cirka 10 à 12 meter från Harald Andersson. Några av ynglingarna i klagandens sällskap hade gnolat, dock ej högt eller störande, på en visa, och det hade väl antagligen varit detta som kommit Holmqvist att säga till sällskapet att hålla tyst. Ynglingarna hade genast slutat med sitt gnolande, men någon av dem hade sagt: "Vi får väl lov att prata." Härtill hade Holmqvist svarat: "Håll käften." Holmqvist hade därefter hoppat av sin cykel samt med visselpipan givit signal, varefter han tagit upp sin battong som han antagligen hängt på cykeln. Holmqvist hade därefter inväntat Arthur Persson. Då denne efter en stund anlänt, hade båda konstaplarna cyklat efter klaganden och hans sällskap, som under tiden hunnit cirka 100 meter bort. Harald Andersson och hans sällskap hade gått efter men stannat cirka 10 meter från de andra. Klaganden, som skilt sig från kamraterna, hade efter en stund kommit tillbaka. Holmqvist hade då kastat sin cykel samt gripit klaganden i armen eller rockkragen och anmodat honom följa med till poliskontoret. Några slag hade icke utdelats av vare sig klaganden eller Holmqvist. Huruvida Holmqvist haft battongen uppe nu också, kunde Harald Andersson ej yttra sig om, men i varje fall hade han icke begagnat den. Holmqvist hade därefter sagt till Arthur Persson att hjälpa till att transportera klaganden till poliskontoret. Sedan även Arthur Persson fattat tag i klagandens arm, hade de begivit sig på väg. Harald Andersson och hans sällskap hade följt efter på ett avstånd av 10 à 15 meter, Harald Andersson dock bakom de övriga, då han icke ville blanda sig i saken. Sedan de gått cirka 80 meter, hade klaganden stannat och ryckt till, så att såväl han som Holmqvist fallit på knä, varvid klaganden undrat, om det verkligen var meningen att han skulle till poliskontoret. På grund av mörkret och avståndet, 10 à 15 meter, hade Harald Andersson ej sett vad som utspann sig. Han hade hört det "knäppa" till en gång som av ett slag men ej sett något dylikt utdelas. Arthur Persson hade hela tiden varit tyst, och enligt Harald Anderssons åsikt kunde någon anmärkning mot hans uppträdande i förevarande fall ej göras, då han anlänt först efter det uppträdet börjat och endast gjort vad den äldre polismannen Holmqvist befallt honom att göra. Huruvida klaganden och hans

sällskap druckit sprit vid tillfället och på grund därav varit upprymda, kunde Harald Andersson ej uttala sig om, då han aldrig varit så nära inpå dem, men i varje fall hade de enligt hans åsikt ej varit överlastade, varför Harald Andersson och hans sällskap ej kunnat förstå anledningen till anhållandet.

I eget utlåtande anförde Sandwall följande.

Såsom skäl för klagandens anhållande hade Holmqvist uppgivit att klaganden varit berusad samt fört oljud. Utredningen torde emellertid icke giva stöd åt Holmqvists påstående att klaganden varit berusad. Ingen av de övriga i ärendet hörda personerna hade kunnat säga att klaganden varit berusad. Han hade ju heller icke blivit åtalad för fylleri. Intet syntes ha förekommit som motsade klagandens uppgift om vad han förtärt ifrågavarande kväll. Det syntes icke alldeles ogrundat att antaga att Holmqvists påstående om fylleri framkommit för att starkare motivera det skedda anhållandet. Vad oljudet beträffade hade häradsrätten ogillat yrkande om ansvar därför, och utredningen i ärendet lämnade lika litet i denna del stöd åt Holmqvists uppgifter. Det torde väl få anses ostridigt att klaganden vid tidpunkten för själva anhållandet icke fört oljud. Även om han tidigare gjort detta, hade det icke varit påkallat att medföra klaganden till poliskontoret, då det säkerligen icke mött några svårigheter att ändock erhålla de uppgifter som erfordrats för utfärdande av stämning. Det syntes därför otvivelaktigt att Holmqvist i förevarande fall på ett betänkligt sätt brustit i omdömesförmåga, då han på sätt som skett anhållit klaganden och låtit honom kvarbliva i arresten över natten. Klaganden gjorde vidare gällande att Holmqvist misshandlat honom, och hade klaganden i sådant hänseende uppgivit att han av Holmqvist tilldelats två slag av en battong, det ena under vägen till poliskontoret och det andra sedan han inkommit dit. Holmqvist hade medgivit att han å poliskontoret tilldelat klaganden ett slag i ansiktet med battongen men gjort detta för att värja sig mot klagandens angrepp. Den ende som utom Holmqvist och klaganden varit med å poliskontoret, nämligen Arthur Persson, hade icke kunnat lämna sådana upplysningar som fullt klarlade vad som försiggått å kontoret. Utredningen i ärendet syntes emellertid giva vid handen att klaganden varit synnerligen uppretad över anhållandet. Han hade även fällts till ansvar för det han å poliskontoret misshandlat Holmqvist. Dennes påstående att han handlat till självförsvar syntes därför böra förtjäna tilltro. Vad den påstådda misshandeln i övrigt anginge hade den icke kunnat styrkas. Sandwall finge sålunda som sin åsikt uttala att Sandwall funne omständigheterna vid ifrågavarande tillfälle icke ha varit sådana, att klaganden kunnat tagas i förvar och kvarhållas i arresten under natten, men att utredningen i målet icke gåve vid handen att Holmqvist mot klaganden övat större våld än nöden krävt.

Sedan J. O. därefter, med anledning av de olika uppgifterna i Larssons yttrande och häradsrättens dombok vid rättegångstillfället den 30 april 1934 angående kvarhållandet av klaganden i arresten, anmodat häradshövdingen E. Lilienberg, som fört ordet i häradsrätten nämnda dag, att inkomma med utlåtande, förklarade Lilienberg i avgivet utlåtande att häradsrättens dombok vore fullt riktig i den avsedda delen och företedde till bestyrkande därav det i målet förda memorialprotokollet.

Genom resolution den 4 februari 1935 anmodades därefter Sandwall att genom förhör med Larsson, Holmqvist och Arthur Persson verkställa utredning rörande det telefonmeddelande som, efter det anhållandet av klaganden ägt rum, lämnats Larsson.

Vid de av Sandwall med anledning därav hållna förhören berättade

1) Larsson: Den 2 april 1934 klockan omkring 10 på kvällen hade Larsson i telefon blivit uppringd av Holmqvist, som därvid yttrat: "Vi har satt in Ivar Andersson, han är full (möjligen hade Holmqvist använt uttrycket berusad) och han har bråkat också." Härtill hade Larsson svarat: "Det är bra, då får jag rapport i vanlig ordning i morgon." Holmqvist hade icke framställt någon förfrågan huruvida klaganden borde frigivas, och det hade icke varit tal härom. Telefonsamtalet hade endast pågått några sekunder. Nästa morgon, eller möjligen den därpå följande, hade Larsson mött klaganden. Larsson hade vid detta tillfälle ännu icke erhållit skriftlig rapport från Holmqvist. Klaganden hade då hejdat Larsson och bett att få tala med honom om vad som passerat ifrågavarande kväll. Larsson hade då tagit reda på en del detaljer rörande graden av klagandens berusning, och de upplysningar han därvid erhållit i förening med vad Arthur Persson i saken uppgivit hade föranlett Larsson att korrigera Holmqvists rapport i vad den avsåge anmälan för fylleri, enär han var tveksam, huruvida omständigheterna verkligen varit sådana att klaganden skulle kunna fällas till ansvar för fylleri. Den påtalade anteckningen i häradsrättens dombok den 30 april 1934 kunde Larsson icke förstå. Larsson ville dock erinra sig att vid målets handläggning anmärkts på att klaganden vid tillfället ifråga icke varit berusad, och hade Larsson då möjligen yttrat att han ansåge att klaganden i alla fall bort kvarhållas, enär han bråkat och burit sig så illa åt. I övrigt vidhöll Larsson till alla delar vad han i sitt yttrande till J. O. i denna del anfört.

2) Arthur Persson: Sedan klaganden den ifrågavarande kvällen insatts i arresten, hade Persson och Holmqvist begivit sig till ett kafé för att per telefon rapportera saken till Larsson. Det hade varit Holmqvist som telefonerat. Huruvida Persson varit med inne å kaféet eller om han stannat kvar utanför, kunde han ej nu erinra sig. I varje fall hade han icke något minne av Holmqvists telefonsamtal, och han hade därför säkerligen icke

åhört det. Själv hade han icke på kvällen talat med Larsson i telefon. Efter telefonsamtalet hade Holmqvist icke nämnt annat än att Larsson sagt att Holmqvist skulle rapportera saken i vanlig ordning. Holmqvist hade icke synts tveksam, huruvida klaganden skulle vara kvar i arresten eller icke, utan synts taga för givet att klaganden skulle vara kvar över natten. Holmqvist hade icke yttrat något om att han skulle rådfråga Larsson, men ansett det riktigast att rapportera saken, enär klaganden vid anhållandet gjort motstånd och misshandlat honom. Holmqvist hade sedermera inför Larsson energiskt förfäktat sin mening att klaganden varit berusad.

3) Holmqvist: Sedan klaganden insatts i arresten hade Holmqvist och Persson begivit sig till ett kafé för att telefonera till Larsson. Klockan hade då varit mellan 9 och 10 på kvällen. Holmqvist hade hela tiden ansett att klaganden borde vara kvar i arresten över natten och hade icke hyst någon tvekan i detta fall. Han hade emellertid velat rapportera saken för Larsson, enär klaganden vid anhållandet gjort motstånd och misshandlat Holmqvist. Han hade sålunda i telefon i korta ordalag relaterat omständigheterna vid anhållandet och därvid även uppgivit att klaganden var berusad. Larsson hade endast svarat: "Ja då får jag ha rapport i vanlig ordning." Holmqvist hade icke framställt någon förfrågan om klaganden skulle frigivas, och Larsson hade icke givit order att klaganden skulle kvarhållas i arresten. Arthur Persson hade varit med inne å kaféet, men Holmqvist kunde icke erinra sig, om han befunnit sig i samma rum. Holmqvist hade vid tillfället ifråga haft den bestämda uppfattningen att klaganden var berusad, i vilket fall någon order från Larsson enligt tillämpad praxis icke erfordrades, och Holmqvist hade också sedermera inför Larsson vidhållit denna sin uppfattning.

Med anledning av vad sålunda förekommit anmodade justitieombudsmannen Gyllenswärd K. B. i Kristianstads län att förordna särskild åklagare att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Holmqvist. I en för åklagaren utfärdad instruktion anförde J. O. följande.

Av vad i ärendet upplysts funne J. O. framgå att vid det tillfälle varom fråga vore ej förelegat sådana omständigheter att på grund därav Holmqvist ägt att på sätt som skett taga klaganden i förvar och över natten kvarhålla honom i arresten. Då Holmqvist jämväl bort inse detta förhållande, hade han, såsom landsfogden i sitt utlåtande anfört, gjort sig skyldig till oförstånd i sin tjänst. Utredningen gåve därjämte vid handen att Holmqvist före och i samband med anhållandet av klaganden mot denne och personerna i hans sällskap uppträtt på ett bryskt och olämpligt sätt samt använt uttryck vilka ej vore förenliga med den värdighet och besinning som en polisman städse hade att iakttaga.

Vad Holmqvist sålunda låtit komma sig till last vore av beskaffenhet att ej kunna undgå beivran. Härvidlag ville J. O. särskilt erinra att det naturligtvis ej kunde lända Holmqvist till befrielse från ansvar att klaganden satt sig till motvärn och därvid utövat våld, för vilket han av häradsrätten ådömts ansvar (jfr N. J. A. 1932 sid. 361 och 1913 sid. 262).

Däremot ansåge J. O. vad i handlingarna förekommit med avseende å det våld Holmqvist vid ifrågavarande tillfälle använt mot klaganden icke vara av den art att Holmqvist därigenom gjort sig förfallen till ansvar.

På grund av vad sålunda anförts uppdrog J. O. åt åklagaren att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Holmqvist för det tjänstefel J. O. funnit honom hava begått samt därvid yrka ansvar enligt lag och sakens beskaffenhet. Genom åklagarens försorg borde tillfälle beredas klaganden att yttra sig i målet, och borde av klaganden framställda ersättningsanspråk, i den mån de funnes befogade, av åklagaren understödjas.

Åtalet anhängiggjordes vid *Villands häradsrätt,* varest klaganden inställde sig såsom målsägande samt fordrade ersättning av Holmqvist med 300 kronor för det lidande, som tillskyndats honom genom Holmqvists åtgärder. Därjämte yrkade klaganden ersättning för rättegångskostnad.

Mot Johansson och Erik Persson, vilka på begäran av åklagaren hördes såsom vittnen i målet, anförde Holmqvist såsom jäv, att de hade i saken del eller kunde vänta nytta eller skada av målets utgång.

I utslag *den 4 juli 1935* yttrade häradsrätten följande.

Enär såsom vittnen i målet åberopade Johansson och Persson icke visats hava varit av laga jäv hindrade att vittna i målet, ogillade häradsrätten den mot dem framställda jävsanmärkningen och bibehölle deras vittnesmål vid verkan av laga bevis.

Vidkommande huvudsaken, så enär utredningen i målet gåve vid handen, att Holmqvist vid det med åtalet avsedda tillfälle, annandag påsk år 1934 på aftonen, å Villagatan i Åhus utan laga skäl anhållit klaganden ävensom gentemot honom och personer i hans sällskap använt uttryck, vilka icke varit förenliga med den värdighet och besinning, som polisman borde iakttaga, men Holmqvist — sedan klaganden såväl under avförandet till poliskontoret som inne å detta förövat våld — haft rätt att över natten kvarhålla klaganden i arrestlokalen, prövade häradsrätten rättvist i så måtto bifalla den mot Holmqvist förda ansvarstalan, att Holmqvist dömdes, jämlikt 25 kap. 17 och 22 §§ strafflagen, för det oförstånd i sin tjänst, vartill han på sätt ovan sagts gjort sig skyldig, att utgiva 10 dagsböter om 4 kronor var.

Klagandens skadeståndsanspråk funne häradsrätten icke skäl bifalla. Det ålåge Holmqvist att gottgöra dels klaganden för utgifter å målet med 60 kronor jämte det belopp, vartill avgiften för klagandens exemplar av protokoll och utslag i målet uppginge, dels ock statsverket vad detsamma utgivit eller kunde komma att utgiva till de på åklagarens begäran i målet hörda vittnena för deras inställelse vid rätten.

Som jag icke ansåg mig böra åtnöjas med den utgång målet fått i häradsrätten, uppdrog jag åt advokatfiskalen vid hovrätten över Skåne och Blekinge att därstädes anföra besvär. I en skrivelse till advokatfiskalen anförde jag bland annat följande.

Holmqvist hyste vid tillfället ifråga den felaktiga uppfattningen att klaganden var berusad, och denna förmenta berusning synes hava varit den egentliga anledningen till kvarhållandet. Visserligen har Holmqvist, i synnerhet under utredningens senare skede och under målets behandling vid häradsrätten, såsom skäl för kvarhållandet uppgivit även det å Holmqvist av klaganden utövade våldet och klagandens vid tillfället upphetsade sinnesstämning, vilken enligt Holmqvists förmenande i händelse av klagandens omedelbara frigivning skulle kunnat innebära fara för störande av ordning och säkerhet i samhället, men jag är övertygad om att dessa av Holmqvist nu framhållna omständigheter icke skulle hava föranlett Holmqvist att kvarhålla klaganden, därest Holmqvist icke ansett klaganden berusad.

Vad det å Holmqvist övade våldet beträffar synes mig detsamma icke hava inneburit laga skäl för kvarhållandet. Såsom åklagaren vid häradsrätten anmärkt, har häktningsåtgärd icke varit ifrågasatt och klaganden har morgonen efter uppträdet frigivits utan att, såvitt av handlingarna framgår, något förhör med honom dessförinnan hållits. Ej heller kan jag dela Holmqvists uppfattning, att därest klaganden frigivits samma afton han anhållits, störande av ordning eller säkerhet skulle varit att befara. Klagandens vrede och upphetsning hade orsakats just av det olaga anhållandet och det synes därför hava saknats skäl antaga att klaganden, som ju icke var berusad, i händelse av frigivning skulle under natten ofreda andra personer i samhället eller eljest störa ordningen och säkerheten.

Under hänvisning till vad jag sålunda anfört anmodade jag advokatfiskalen att i hovrätten yrka bifall till åtalet även i vad det avsåg klagandens kvarhållande i arrestlokalen över natten.

Jämväl klaganden och Holmqvist anförde besvär över häradsrättens utslag.

Hovrätten över Skåne och Blekinge yttrade i utslag *den 27 september 1935* följande.

Hovrätten funne ej skäl att i anledning av Holmqvists besvär göra ändring i häradsrättens utslag.

Vidkommande advokatfiskalens och klagandens fullföljda ansvarstalan så enär det våld, som enligt vad utredningen i målet gåve vid handen av klaganden förövats mot Holmqvist, icke utgjort giltig anledning för Holmqvist att kvarhålla klaganden i arrestlokalen över natten, samt i målet finge anses framgå, att Holmqvist ej heller av annan orsak varit berättigad att sålunda kvarhålla klaganden, funne hovrätten, att Holmqvist jämväl genom nämnda åtgärd visat oförstånd i sin tjänst. På grund därav prövade hovrätten rättvist på det sätt ändra häradsrättens utslag i ansvarsfrågan, att Holmqvist för det oförstånd i tjänsten, som i häradsrättens utslag och ovan lagts honom till last, jämlikt av häradsrätten åberopade lagrum och 4 kap. 3 § strafflagen dömdes till 25 dagsböter, en var å 4 kronor.

Vad anginge den av klaganden förda ersättningstalan, prövade hovrätten, med ändring av häradsrättens utslag jämväl i denna del, rättvist förplikta Holmqvist att för det lidande, som tillskyndats klaganden genom hans anhållande och kvarhållande i arrestlokalen, utgiva ersättning med 50 kronor. Klaganden finge själv vidkännas sina utgifter å målet i hovrätten.

Hovrättens utslag har vunnit laga kraft.

15. Felaktigt förfarande i indrivningsärende.

Av handlingarna i ett genom klagomål av Vitalis Reinhold Johansson i Ekhammar härstädes anhängiggjort ärende inhämtas följande.

För uttagande av klaganden i kronodebetsedel för år 1932 påförd annuitet å ett fastigheten $^{25}/_{288}$ mantal Ekhammar 1^3 i Ölseruds socken besvärande odlingslån, 29 kronor 53 öre, jämte därå belöpande indrivningsavgift 1 krona 74 öre och utmätningskostnad 6 kronor 10 öre verkställde t. f. landsfiskalen i Näs distrikt J. Elfström den 18 augusti 1933 utmätning av omförmälda, klaganden tillhöriga fastighet. I en till K. B. i Värmlands län den 22 augusti 1933 inkommen skrivelse gjorde Elfström anmälan om utmätningen. Denna vann sedermera laga kraft.

Med anledning därav utlyste K. B. auktion å fastigheten att hållas den 14 november 1933, och utfärdades därom vederbörliga kungörelser. Kallelsebrev med underrättelser om såväl tid och ort för auktionen som de fordringar varå försäljningen grundade sig översändes den 26 september 1933 till samtliga kända rättsägare.

Den 5 oktober 1933 lät Wermlands Hypoteksförening till K. B. för verkställighet ingiva ett samma dag meddelat utslag, varigenom till betalning ur ifrågavarande fastighet på grund av inteckning fastställts en hypoteksföreningens fordran å 84 kronor jämte ränta och lagsökningskostnader, 30 kronor 35 öre, ävensom förordnats att fastigheten skulle utan föregå-

ende utmätning säljas i den ordning som om utmätt fast egendom vore stadgat.

Den 14 november 1933 förrättades av K. B. auktion å fastigheten. Därvid bevakades, förutom de utskylder för vilka utmätningen skett, dels av Ölseruds sockens kommunalnämnd fastigheten för år 1932 påförd fastighetsskatt, 10 kronor 32 öre, och dels av hypoteksföreningen kapitalbeloppet av den fordran på grund av vilken föreningen hade inteckning i fastigheten med 1,600 kronor. Vid företaget utrop såldes fastigheten, som för år 1932 taxerats till 2,600 kronor och vid utmätningen saluvärderats till 1,500 kronor, för 1,200 kronor till hypoteksföreningen.

Sedan auktionen vunnit laga kraft, hölls den 27 december 1933 inför K. B. sammanträde för fördelning av köpeskillingen. Enligt fördelningslängden skulle av köpeskillingen gäldas kostnaderna för förfarandet med 140 kronor 59 öre, utskylder för år 1932 med 39 kronor 85 öre samt å kapitalbeloppet av hypoteksföreningens intecknade fordran 1,019 kronor 56 öre. Sistnämnda belopp fick gå i avräkning å köpeskillingen.

I en den 12 september 1934 hit inkommen skrift anförde klaganden klagomål över att hans fastighet sålts å auktionen den 14 november 1933, trots det att klaganden den 18 oktober samma år erlagt den annuitet för vilken fastigheten tagits i mät.

Vid klagoskriften voro fogade:

1) en så lydande skrivelse:

"Till V. R. Johansson, Ekhammar, Ölserud.

Jämlikt 103 § utsökningslagen varder Ni härmed underrättad, att exekutiv auktion å inom Ölseruds socken belägna $^{25}/_{288}$ mantal Ekhammar 1^3, varå V. R. Johansson senast erhållit lagfart, utsatts att äga rum härstädes tisdagen den 14 november 1933 kl. 12 på dagen. Ifrågavarande försäljning grundar sig å en av landsfiskalen i Näs distrikt den 18 augusti innevarande år förrättad utmätning, därvid för uttagande av fastigheten åvilande annuitet å avdikningslån jämte därå belöpande indrivningsavgift, tillhopa 37 kronor 37 öre, i mät skrivits fastigheten ifråga. Karlstad i landskansliet den 26 september 1933.

På tjänstens vägnar:
N. Löfgren."

2) ett den 27 juni 1933 av Erik Lindmark utfärdat indrivningskvitto enligt vilket klaganden avbetalt å kronoutskylderna för år 1932 i Ölseruds socken 7 kronor 88 öre jämte indrivningsavgift 25 öre; och

3) ett av O. E. Olsson den 18 oktober 1933 utfärdat indrivningskvitto utvisande att klaganden avbetalt å kronoutskylderna för år 1932 i Ölseruds socken 29 kronor 53 öre jämte indrivningsavgift 1 krona 74 öre och kostnadsersättning 6 kronor 10 öre.

Sedan J. O. i anledning av innehållet i klagoskriften anmodat K. B. att efter vederbörandes hörande inkomma med upplysning, huru med de uppgivna omständigheterna förhölle sig, överlämnade K. B. med skrivelse den 13 oktober 1934 infordrade yttranden av Elfström samt landsfiskalerna O. E. Olsson och N. G. Johnson, varjämte K. B. avgav eget utlåtande.

Elfström anförde i det avgivna yttrandet följande: Sedan klaganden uppförts å restlängd för 1932 års kronoutskylder i Ölseruds socken, hade han i juni 1933 inbetalt viss del av utskylderna men vägrat erlägga å debetsedeln upptagen annuitet å ett avdikningslån. Vid flera tillfällen hade han av Elfström, som på förordnande uppehållit landsfiskalstjänsten i Näs distrikt, muntligen och skriftligen anmodats att erlägga jämväl detta belopp, vid äventyr av fastighetens utmätande. Utmätningsbar lös egendom saknades. Då klaganden vidhållit sitt bestridande av betalningsskyldigheten för annuiteten, hade Elfström den 18 augusti 1933 verkställt utmätning av klagandens fastighet i Ekhammar, varvid jämväl uppkommit en resekostnad å 6 kronor 10 öre efter fördelning med annat ärende. Protokoll över förrättningen hade samma dag insänts till K. B., och anteckning om utmätningen och protokollets insändande hade verkställts i restlängden. Den 31 augusti 1933 hade Elfströms förordnande i distriktet upphört och Elfström hade sedan dess uteslutande tjänstgjort inom andra distrikt, varför Elfström ej vidare handlagt ärendet. Mot de av Elfström vidtagna åtgärderna syntes någon berättigad anledning till anmärkning ej kunna föreligga.

Olsson anförde: Då Olsson, som från och med den 1 september till och med den 31 oktober 1933 på grund av förordnande under vakans uppehållit landsfiskalstjänsten i Näs distrikt, tillträtt denna tjänst, hade Olsson ej haft någon kännedom om ifrågavarande fastighetsutmätning och sålunda ej heller haft vetskap om att protokoll däröver blivit insänt till K. B. Den 18 oktober 1933 hade, såvitt Olsson kunde erinra sig, klaganden inställt sig å landsfiskalskontoret i Säffle och begärt att få erlägga honom påförda, ännu icke guldna kronoutskylder för år 1932. Klaganden hade sålunda erlagt dessa, och hade å beloppet utfärdats indrivningskvitto. Beloppet, som i vederbörlig ordning insatts å tjänstepostgirokontot, hade sedan av Olssons tjänstebiträde blivit kassabokfört och antecknat i kronorestlängden, varefter det redovisats i månadsräkningen för oktober. Huruvida Olsson vid beloppets mottagande haft kännedom om att klagandens fasta egendom därför tagits i mät och att exekutiv auktion å fastigheten blivit utlyst, kunde Olsson, då ärendet nu efter så lång tid fallit honom ur minnet, varken medgiva eller bestrida, så mycket mera som Olsson icke verkställt utmätningen. I varje fall vore det av rent förbiseende, som meddelande om beloppets inbetalande icke lämnats K. B. Klaganden hade ej erlagt i ärendet uppkomna kostnader för försäljningens kungörande, och då han dessutom häftat i skuld till Wermlands Hypoteksförening enligt meddelat ut-

slag, torde i allt fall, trots att klaganden erlagt det belopp varför fastigheten utmätts, försäljningen ha kommit till stånd. På grund av det anförda, och då klaganden icke syntes ha tillskyndats någon ekonomisk förlust, hemställde Olsson att klagomålen icke måtte föranleda vidare åtgärd.

Johnson uppgav i sitt yttrande att det av klaganden till Olsson inbetalade beloppet vore i behörig ordning redovisat i månadsräkningen för oktober 1933. Då Johnson den 1 november samma år övertagit tjänsten i Näs distrikt, hade Johnson icke blivit påvisad detta ärende, så att Johnson kunnat vidtaga någon åtgärd för inställande av de exekutiva åtgärderna i anledning av betalningen. Den 3 januari 1934 hade Johnson från K. B. bekommit det genom den exekutiva auktionen influtna beloppet 29 kronor 53 öre, vilket belopp över postgiro utbetalats till klaganden.

Vid Johnsons yttrande var fogat ett utdrag ur "Restlängd å 1932 års kronoutskylder i Ölseruds socken, upprättad efter utgången av I uppbördsterminen". Härav framgick att klaganden för hemmanet Ekhammar uppförts å restlängd för förfallna men oguldna utskylder 37 kronor 41 öre, däribland annuitet å avdikningslån 29 kronor 53 öre. I kolumnen för "Anteckningar om indrivningsåtgärder" var antecknat följande: "19/6—33 fattigdomsbevis fr. fjm. S. d. till Elfström. 19/6—33 medd. till Johansson. 18/8 1933 utmätning av fastighet. 18/8 1933 prot. till K. B." I kolumnen under rubrik "Influtna utskylder" hade antecknats såsom influtna den 27 juni ett belopp av 7 kronor 88 öre och den 18 oktober resterande 29 kronor 53 öre. Den 28 oktober hade enligt längden redovisats 37 kronor 41 öre genom insättning i riksbanken.

I eget utlåtande anförde K. B. följande: Vid auktionen hade K. B. icke haft kännedom om att klaganden guldit de avgifter för vilkas uttagande utmätningen av fastigheten ägt rum. Någon anmälan om avgifternas inbetalning hade icke inkommit från landsfiskalen i Näs distrikt, och ej heller hade klaganden underrättat K. B. därom. Det hade naturligtvis ålegat Olsson att omedelbart efter det avgifterna erlagts till honom avsända meddelande därom till K. B. Hans underlåtenhet därutinnan syntes bero på ett beklagligt förbiseende.

I avgivna påminnelser anförde klaganden: Olsson hade i sitt yttrande förklarat, att han av förbiseende uraktlåtit meddela K. B. att klaganden betalat den annuitet för vilken fastigheten utmätts. Då det ålegat landsfiskalen att underrätta K. B. om klagandens inbetalning, förelåge här ett tjänstefel. Detta hade förorsakat klaganden stora förluster, alldenstund klaganden därigenom blivit utan hus och hem. Då klaganden betalat annuiteten, hade han förutsatt att han skulle få behålla egendomen. De av Olsson påpekade övriga skulderna hade ej med saken att göra. Beträffande skulden till hypoteksföreningen ville klaganden framhålla att han vid ifrågakomna

tid låg i underhandling med föreningen om omsättning av lånet till lägre ränta än förut. Den exekutiva auktionen hade omintetgjort klagandens planer därutinnan.

Vid påminnelseskriften var fogat ett så lydande brev:

"Karlstad i oktober 1933.

Till Vitalis Reinh. Johansson, Ekhammar, Ölserud.

Beträffande hypotekslån å egendomen: Ekhammar. Den 1 dec. 1921 utlämnades ett lån N:o 6735 H å 1,500: — kronor mot inteckning i ovannämnda egendom. Då detta lån löper med 5 % ränta, vilja vi härigenom underrätta Eder, att vi under innevarande kvartal kunna utlämna lån till 4 % ränta. Som tio år förflutit från lånets utlämnande, finnes intet hinder att omsätta lånet till nytt lån med den lägre räntan. Därest Ni reflekterar å detta erbjudande, torde Ni helst före månadens utgång meddela, till vilket belopp Ni önskar det nya lånet och därvid insända senaste kronodebetsedel samt nu gällande brandbrev å egendomens åbyggnader. Förfallodagen för det nya lånet kan enligt Eder egen önskan bestämmas till 1/3, 1/6, 1/9 eller 1/12. Skulle Ni icke längre vara ägare till berörda egendom, torde denna skrivelse benäget omgående översändas till nuvarande ägare.

Högaktningsfullt

Wermlands Hypoteksförening."

Sedan klaganden tagit närmare del av de avgivna yttrandena i ärendet, anförde klaganden i en hit insänd skrift ytterligare: Klaganden hade väl i slutet av september 1934 från Johnson mottagit ett utbetalningskort över postgiro å 29 kronor 53 öre, men klaganden hade icke utkvitterat beloppet, som returnerats till avsändaren. Beträffande Olssons förklaring syntes det märkvärdigt att denne ej skulle haft vetskap om fastighetens utmätning, då klaganden till honom förutom annuiteten betalat kostnaderna för Elfströms resa vid utmätningstillfället, 6 kronor 10 öre. Detta framginge också av det utav Olsson utfärdade indrivningskvittot. Några kostnader för auktionens kungörande hade aldrig avfordrats klaganden.

På anmodan inkom därefter K. B. med förnyade yttranden från Elfström, Olsson och Johnson ävensom med eget utlåtande.

Olsson anförde i sitt nyssnämnda yttrande följande: Då klaganden, som Olsson icke förut känt, infunnit sig å landsfiskalskontoret i Säffle och begärt att få erlägga sina oguldna utskylder, hade indrivningskvitto utfärdats å beloppet. Samtidigt med beloppets inbetalande eller åtminstone strax därefter hade Olsson i postanvisning översänt exekutionskostnaden till utmätningsförrättaren, Elfström, som då tjänstgjort å landsfiskalskontoret i Karlstad, ävensom insatt det guldna skattebeloppet å tjänstepostgirokontot. På grund av någon mellankommande orsak, som Olsson ej nu kunde erinra sig, hade underrättelse därom icke avsänts till K. B. Det vore ju be-

klagligt att vid beloppets införande i kronorestlängden de däri gjorda anteckningarna om att protokoll över fastighetsutmätningen insänts till K. B. icke observerats. Olsson ville framhålla att arbetsbördan i distriktet, som hade en talrik befolkning, vore betydande. Då Olsson ej heller tidigare tjänstgjort inom distriktet samt sålunda varit helt obekant med ortens förhållanden ävensom med befolkningen i övrigt, kunde anledningen till detta förbiseende vara förklarlig. Enligt handlingarna syntes hypoteksföreningens inteckningsfordran i fastigheten ha utgjort 1,600 kronor, vilket torde ha motsvarat fastighetens värde. Enligt inhämtade upplysningar hade hypoteksföreningen vid försäljning av fastigheten efter auktionen förlorat 202 kronor 41 öre. Det syntes därför som om klagandens ekonomiska förlust icke varit så stor. Olsson bestrede emellertid att han i denna sak, åtminstone medvetet, handlat vårdslöst, utan vore det inträffade beroende på ett beklagligt förbiseende.

Elfström och Johnson bemötte i sina yttranden i huvudsak av klaganden i påminnelserna gjorda påståenden, varom nu icke är fråga.

K. B. anförde i sitt utlåtande följande.

Av handlingarna framginge att Elfström i egenskap av t. f. landsfiskal med en den 22 augusti 1933 inkommen skrivelse till K. B. överlämnat protokoll rörande den av honom den 18 augusti 1933 verkställda utmätningen. Därefter hade landsfiskalens befattning med ifrågavarande exekutionsärende upphört. Klaganden hade underrättats att exekutiv auktion å fastigheten utsatts att äga rum å landskansliet i Karlstad den 14 november 1933. Då klaganden i ändamål att förhindra auktionen velat erlägga den ifrågavarande annuiteten med indrivningsavgift och utmätningskostnad, hade han således bort vända sig till K. B. Om så skett, hade han erhållit meddelande att han hade att ytterligare erlägga de dåmera uppkomna kostnaderna för förfarandet, nämligen kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar 29 kronor 63 öre, kungörelse i länskungörelserna 6 kronor 95 öre, äganderätts- och gravationsbevis 6 kronor, taxeringsbevis 2 kronor samt porton 2 kronor ävensom avgift för kungörelse om auktionens inställande enligt 105 § utsökningslagen. Därjämte hade han erhållit underrättelse om att hypoteksföreningen den 5 oktober 1933 för verkställighet ingivit ovan omförmälda utslag. Emellertid hade klaganden den 18 oktober 1933 hos Olsson i egenskap av t. f. landsfiskal erlagt annuiteten med indrivningsavgift och utmätningskostnad. Det förhållandet att klaganden således icke vänt sig till rätt myndighet för inbetalningen utgjorde enligt K. B:s mening den huvudsakliga anledningen till att klaganden icke uppnått syftet med likviden eller auktionens inställande. Då Olsson uppburit medlen i stället för att hänvisa klaganden till auktionsförrättaren eller således till K. B., hade det ålegat honom att anmäla till K. B. att han mottagit medlen. Med

hänsyn till vad ovan anförts syntes emellertid den av klaganden verkställda inbetalningen icke kunnat förhindra fastighetens försäljning.

Med anledning av vad sålunda förekommit anmodade justitieombudsmannen Gyllenswärd K. B. i Värmlands län att förordna särskild åklagare att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Olsson. I en för åklagaren utfärdad instruktion anförde J. O. följande:

"Enligt restindrivningsförordningen den 13 november 1931 har landsfiskal, då indrivning skall äga rum av utskylder och avgifter till kronan samt sådana utskylder och avgifter som enligt särskilda stadganden uppbäras och redovisas i sammanhang med kronouppbörden, att verkställa indrivningen och för sådant ändamål förrätta utmätning och avgiva redovisning. Utmätning av lös egendom äger landsfiskalen uppdraga åt exekutionsbiträde att förrätta. Skall fast egendom utmätas, åligger det däremot landsfiskalen själv att verkställa utmätningen.

I fråga om utmätningen skola, med vissa undantag, lända till efterrättelse utsökningslagens föreskrifter om verkställighet av utmätning och vad därvid undantagas må, om utmätt egendoms försäljning, om fördelning av medel, som till följd av utmätning influtit, samt om klagan över utmätningsmans förfarande.

Av det anförda följer att, då fast egendom å landet blivit utmätt för gäldande av utskylder eller avgifter av ovannämnda slag, auktion å fastigheten skall på sätt i 97 § utsökningslagen stadgas förrättas av K. B., där ej K. B. annorledes förordnar. Enligt 85 och 99 §§ utsökningslagen har därför landsfiskal, som utmätt dylik egendom, att genast hos K. B. anmäla förhållandet ävensom att till K. B. insända protokollet över utmätningen med beskrivning och värdering av egendomen jämte övriga tillgängliga handlingar varom i 79 § förmäles. Därefter utsätter K. B. jämlikt 101 § utsökningslagen tid för auktionen och låter på närmare angivet sätt kungöra denna.

I 105 § stadgas att, då utlyst auktion i följd av laga hinder inställes, skall, då så ske kan, det i länskungörelserna så ock å landet i tingslagets kyrkor före den utsatta dagen kungöras.

Att kungörelse om en exekutiv auktion blivit utfärdad medför icke att den utlysta auktionen ovillkorligen skall avhållas. Såsom av innehållet i 105 § utsökningslagen framgår äger, därest mot utlyst auktions hållande uppkommer laga hinder, auktionsförrättaren att besluta om auktionens inställande. I sitt arbete Om auktion, del II, sid. 28, har justitierådet Almén anfört att såsom dylika hinder borde anses exempelvis den omständigheten att auktionen icke blivit lagligen kungjord, att borgenären lämnat gälde-

nären anstånd med betalningen samt att gäldenären betalat den skuld som föranlett det exekutiva förfarandet, vilket senare tvivelsutan vore den vanligaste anledningen till att en auktion inställdes. Att mellankommande likvid, yttrar Almén vidare, borde föranleda auktionens inställande, vore visserligen icke i något lagrum uttryckligen sagt, men det kunde anses förutsatt i åtskilliga paragrafer i utsökningslagen. Det vore ock den obestritt härskande meningen såväl i vårt land som annorstädes. Samma åsikt har uttalats av justitierådet Trygger i hans kommentar till utsökningslagen (första upplagan sid. 295 och 314).

Till belysande av denna fråga vill jag ytterligare framhålla, att i 4 kap. 27 § i det av lagkommittén år 1826 avgivna förslaget till utsökningsbalk fanns upptaget ett stadgande av följande lydelse: 'Varder fordran, därföre utmätning skett, betald före den utsatta auktionsdagen, eller sker betalning å den dag, innan egendomen utropad är, eller beviljar borgenär anstånd med betalningen; då skall auktionen inställas; och låte Konungens befallningshavande, när så ske kan, det förut kungöras.' Motsvarande bestämmelse upptogs sedermera i såväl lagberedningens förslag till utsökningsbalk som den s. k. utsökningskommitténs förslag till utsökningslag. I nya lagberedningens förslag till utsökningslag, vilket ligger till grund för nu gällande lag, återfinnes emellertid ej bestämmelsen om auktionens inhiberande på grund av mellankommande betalning. Om anledningen härtill lämna nya lagberedningens motiv ingen upplysning. Måhända har frågan ansetts så självklar att särskild bestämmelse därom funnits onödig.

Principen har däremot i fråga om lös egendom kommit till uttryck i 93 § utsökningslagen. Där stadgas nämligen att, då så mycket av det utmätta godset blivit sålt, att gälden, varför utmätning skett, så ock kostnad, som skall ur egendomen utgå, kan av det sålda fullt gottgöras, försäljningen skall upphöra. Lagstiftaren torde härmed ha fullföljt tanken att, då gäldenärens skuld blivit betald, försäljning icke längre tjänar något förnuftigt ändamål utan bör inställas.

Samma tanke ligger till grund för stadgandet i 87 § utsökningslagen. I samband med de ändringar som utsökningsförfarandet undergick år 1912 infördes i sagda lagrum föreskrift att envar, vilkens rätt kan vara beroende av en fastighets exekutiva försäljning, äger att utlösa utmätningsborgenären och därmed inträda i hans rätt. Denna befogenhet innebär bland annat möjlighet att avbryta exekutionen genom att återkalla utmätningen. Befogenheten tillkommer rättsägare som har sämre förmånsrätt än sökanden eller lika rätt, och närmaste anledningen till densamma är att hans sakrätt i fastigheten kan genom dennas försäljning gå förlorad. Härom yttrade lagberedningen i sina motiv: För sådan rättsägare kunde det vara av vikt att förhindra försäljningen eller att få den framflyttad till en tidpunkt, då bättre konjunkturer möjliggjorde ernåendet av en köpeskilling

som täckte jämväl deras anspråk. Utväg härtill kunde beredas en dylik rättsägare, om honom medgåves att utlösa utmätningssökanden. Finge denne betalning för sin fordran, hade han ej vidare något rättmätigt intresse av att fullfölja exekutionen och borde därför icke äga rätt att motsätta sig sådan utlösen.

Sistnämnda lagrum lämnar även svar på frågan, till vem betalning skall erläggas. Det skall ske till utmätningsmannen eller överexekutor, om ärendet där är anhängigt. Utmätningsmannen torde jämväl sedan han till överexekutor överlämnat handlingarna i ärendet för fastighetens försäljning vara behörig att mottaga betalning. Sin nu ifrågavarande lydelse har 87 § erhållit genom lag den 17 juni 1921. Enligt den lydelse, som stadgandet ägde i 1912 års lag, skulle lösensumman alltid erläggas till utmätningsmannen. Föreskriften att det må ske hos överexekutor föranleddes av de genom berörda lag av den 17 juni 1921 gjorda ändringarna rörande tvångsförvaltning av utmätt fast egendom. Vid dylik förvaltning, som enligt sagda lag kan komma till stånd utan auktion, är nämligen ärendet städse anhängigt hos överexekutor. (Se N. J. A. 1922 Avd. II sid. 130.) I frågan föreligger jämväl prejudikat. Enligt ett i N. J. A. 1928 sid. 406 refererat rättsfall ha såväl Svea hovrätt som högsta domstolen utan meningsskiljaktighet fastställt ett av K. B. i Jämtlands län meddelat utslag enligt vilket laga verkan tillerkänts återkallelse av verkställd utmätning av fast egendom, vilken återkallelse skett hos utmätningsmannen, efter det denne jämlikt 85 § utsökningslagen hos K. B. gjort anmälan om utmätningen samt överlämnat utmätningshandlingarna för auktions förrättande.

I förevarande fall har Elfström, som under tiden den 13—den 31 augusti 1933 uppehållit landsfiskalstjänsten i Näs distrikt, för uttagande av klaganden i sammanhang med kronoutskylderna för år 1932 debiterad annuitet å ett odlingslån jämte indrivningsavgift och ersättning för Elfströms resa till förrättningsstället, tillhopa 37 kronor 37 öre, verkställt utmätning av klaganden tillhöriga fastigheten $^{25}/_{288}$ mantal Ekhammar 1^3. Om utmätningen har Elfström i vederbörlig ordning gjort anmälan till K. B., som därefter utlyst auktion å fastigheten till den 14 november 1933.

Sedan Olsson den 1 september 1933 tillträtt förordnande å landsfiskalstjänsten, har klaganden den 18 oktober 1933 till Olsson erlagt det belopp för vilket utmätningen ägt rum, 37 kronor 37 öre. Följaktligen har det ålegat Olsson, som uppehållit landsfiskalstjänsten till och med den 31 i samma månad, att omedelbart till K. B. göra anmälan om den skedda betalningen. Någon sådan underrättelse har emellertid K. B. ej erhållit, och fastigheten har sedermera av K. B. sålts å utsatt dag.

Vad Olsson anfört till försvar för sin underlåtenhet härutinnan kan jag icke godtaga. Till en början må framhållas att i restlängden fanns antecknat att utmätning av fastighet ägt rum för uttagande av ifrågavarande

utskylder och att protokoll angående utmätningen expedierats till K. B. Denna anteckning bör näppeligen ha undgått Olssons uppmärksamhet, då han i restlängden den 18 oktober gjorde anteckning om den av klaganden gjorda inbetalningen. Även om så varit fallet, kan för övrigt detta ej lända Olsson till ursäkt. Uppenbarligen har det ålegat honom att vid fortsatt behandling av indrivningsärendet taga del av de i restlängden tidigare verkställda anteckningarna. Och dessa hade tydligen bort föranleda Olsson att till K. B. göra vederbörlig anmälan om den skedda inbetalningen ävensom meddela klaganden vad denne hade att vidare iakttaga för undvikande av fastighetens försäljning. Hade så skett, torde det icke ha varit uteslutet att försäljning ej kommit till stånd den 14 november 1933. Att hypoteksföreningen sökt verkställighet på grund av utslaget den 5 oktober 1933 kan därutinnan så mycket mindre vara avgörande, som upplyst är att klaganden vid nämnda tid underhandlat med föreningen rörande omsättning av det lån utslaget avsåg.

I anledning av Olssons påstående att han icke kunde vitsorda att han haft någon kännedom om den ifrågavarande utmätningen och den i anledning därav utlysta auktionen vill jag vidare framhålla att, enligt vad jag inhämtat, från länsstyrelsen den 26 september 1933 till landsfiskalen i Näs distrikt avlåtits en skrivelse av enahanda lydelse som ovanintagna meddelande till klaganden av samma dag. Av de hos K. B. förvarade handlingarna rörande auktionen har jag även inhämtat att den 26 september 1933 till landsfiskalen i Näs distrikt avgått en skrivelse med anmodan till denne att ombestyra uppläsning i distriktets kyrkor av den i länskungörelserna införda kungörelsen om auktionen. Och denna skrivelse har Olsson den 11 oktober 1933 besvarat sålunda att han till K. B. översänt ett antal uppläsningsbevis från olika pastorsämbeten."

Genom sin underlåtenhet att till K. B. göra anmälan om den av klaganden verkställda betalningen hade Olsson gjort sig skyldig till tjänstefel av beskaffenhet att ej kunna undgå beivran. J. O. uppdrog därför åt åklagaren att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Olsson för tjänstefel samt å honom yrka ansvar efter lag och sakens beskaffenhet. Tillfälle borde beredas klaganden att i målet föra talan, och borde av honom framställda ersättningsanspråk, i den mån de funnes befogade, av åklagaren understödjas.

Näs häradsrätt, varest åtalet anhängiggjordes, yttrade i utslag *den 4 juli 1935* följande.

I målet vore utrett att, sedan klagandens fastighet, $^{25}/_{288}$ mantal Ekhammar, den 18 augusti 1933 tagits i mät för 37 kronor 37 öre och K. B. i anledning därav utlyst auktion å fastigheten att hållas den 14 november

1933, klaganden den 18 oktober 1933 till Olsson, som då tjänstgjort såsom t. f. landsfiskal i Näs distrikt, inbetalt ovan nämnda belopp, samt att den utlysta auktionen å utsatt tid ägt rum; och enär det ålegat Olsson att om den gjorda inbetalningen lämna K. B. underrättelse men Olsson underlåtit detta, prövade häradsrätten rättvist jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen döma Olsson för den försummelse i tjänsten, vartill han sålunda gjort sig skyldig, att böta 25 dagsböter, varje å 4 kronor.

På grund av vad i målet förekommit funne häradsrätten det icke kunna för visst antagas, att den utlysta fastighetsauktionen, även om Olsson gjort vederbörlig anmälan om den skedda inbetalningen, skulle blivit inställd; och då vid sådant förhållande Olsson icke vore skyldig ansvara för skada, som klaganden kunde hava lidit till följd därav att fastigheten blivit försåld, bleve av klaganden förd talan lämnad utan bifall.

Häradsrättens utslag vann laga kraft.

16. Obehörig vägran att framställa proposition vid sammanträde med kyrkoråd m. m.

Å kyrkostämma med Norra Åsums församling den 20 december 1925, vilken hölls under ordförandeskap av tjänstförrättande pastorn E. Neuman, beslöts att nytt skolhus skulle uppföras i Vilans municipalsamhälle. Tillika beslöts att den gamla, å fastigheten Härlöv nr 59 belägna skolbyggnaden i Vilan skulle inredas till församlings- och konfirmandsalar jämte tre lärarinnebostäder.

Det av Neuman vid kyrkostämman förda protokollet var ifråga om nämnda ärende av följande lydelse.

"§ 5.

Förelåg frågan om byggandet av ny skola inom Vilans skoldistrikt, jämte kommitterades och skolrådets förslag i ärendet. Kyrkostämman beslöt på grund av det ytterst trängande behovet av skolsalar inom distriktet

1:o att, under förutsättning att ritningar och byggnadsplan bliva av vederbörande myndigheter godkända och medel till byggnadskostnadernas bestridande får upplånas med minst 30-årig amorteringstid, enligt kommitténs förslag och av arkitekt C. Andrén upprättade ritningar, arbetsbeskrivningar och kostnadsförslag, för en beräknad kostnad av 232,440: — kronor (däri inbegripet jordtomt à 10,000 kr.) på den söder om nuvarande skolan belägna tomten låta uppföra en ny skolbyggnad, inrymmande 10 lärosalar, 2 salar för undervisning i kvinnlig slöjd, 1 sal för undervisning i manlig slöjd, 1 d:o för undervisning i naturkunnighet, 2 reservsalar, gymnastiksal, lärare-

rum, expedition, vaktmästarebostad och erforderliga utrymmen för värme- och toilettanläggningar m. m., att låta inreda nuvarande gymnastiksalen i nya skolan till lärosal och gamla skolan till församlings- och konfirmandsalar jämte tre lärarinnebostäder;

2:o att —."

Kungörelse om protokollets justering upplästes i församlingens kyrka den 27 december 1925.

Sedan de sålunda beslutade ändringsarbetena å den gamla skolbyggnaden verkställts, blev vid en i Norra Åsums och Vä församlingars pastorat den 10 september 1927 förrättad biskopsvisitation den nyinredda församlingssalen i vederbörlig ordning invigd.

Efter framställning av kommunalfullmäktige beslöt kyrkorådet i Norra Åsums församling den 14 oktober 1927 att kommunala sammanträden skulle få hållas i konfirmandsalen i nyssnämnda byggnad, under förutsättning att inga sådana hölles under tider då gudstjänst, konfirmandläsning eller andra kyrkliga möten ägde rum i byggnaden.

Å sammanträde med kommunalfullmäktige i Norra Åsums socken den 10 oktober 1932 antecknades till protokollet att fastigheten Härlöv nr 59 enligt bestämmelserna i lagen den 6 juni 1930 om skolstyrelse i vissa kommuner blivit den borgerliga kommunens egendom. För att trygga Norra Åsums församlings tillgång till av församlingen i fastigheten disponerade kyrksal och pastorsexpedition beslöto kommunalfullmäktige medgiva församlingen full dispositionsrätt över sistnämnda lokaler mot skyldighet att bekosta lokalernas inre underhåll ävensom rätt att tillsvidare använda den för sammanträden, uppbördsstämmor m. m. avsedda s. k. konfirmandsalen vid konfirmationsundervisning, dock att beslutet endast skulle gälla så länge de till kyrksal och pastorsexpedition inredda lokalerna användes för därmed avsedda ändamål.

Häröver besvärade sig kyrkoherden i pastoratet, kontraktsprosten G. Lundgren hos K. B. i Kristianstads län under yrkande att, då ifrågavarande byggnad efter de å densamma vidtagna omändringsarbetena upphört att vara skolhus och dess huvudändamål i stället vore att utgöra lokaler för kyrkligt församlingsarbete, samt kommunalfullmäktige på grund därav genom klandrade beslutets fattande överskridit sin befogenhet, beslutet måtte upphävas.

Vid besvären fogade Lundgren bland annat en så lydande handling:

"Utdrag ur protokoll vid kyrkostämma med Norra Åsums församling d. 20 december 1925.

— —

§ 5.

Kyrkostämman beslöt att låta inreda nuvarande gamla skolan i Vilan

till församlings- och konfirmandsalar och pastorsexpedition jämte tre lärarinnebostäder.

— —

N. Åsum s. o.
E. Neuman.
ordf.

Justerat

W. P. Westerberg. A. Nilsson.

Justeringen kungjord i N. Åsums kyrka sönd. d. 27 dec. 1925 intygas
E. Neuman.
t. f. komminister.
Rätt utdraget betygas i tjänsten
Gustaf Lundgren."

Genom utslag den 20 maj 1933 yttrade K. B.: Jämlikt 22 § lagen den 6 juni 1930 om skolstyrelse i vissa kommuner hade visserligen Norra Åsums kommun ägt att övertaga de rättigheter Norra Åsums församling haft till egendom som anslagits till eller använts för folk- och fortsättningsskoleväsendet. Handlingarna i målet gåve emellertid vid handen att åtminstone största delen av ifrågavarande byggnad anslagits till och sedan flera år använts för kyrkliga ändamål. På grund därav och då kommunalfullmäktige sålunda genom klandrade beslutet överskridit sin befogenhet, prövade K. B. lagligt upphäva samma beslut.

Över K. B:s utslag anförde kommunalfullmäktige besvär under yrkande att Kungl. Maj:t måtte, med upphävande av utslaget, fastställa kommunalfullmäktiges beslut. I besvärsskriften hemställdes tillika att, om K. B:s utslag skulle bli fastställt, Kungl. Maj:t måtte utfärda sådana förhållningsorder angående ifrågavarande fastighets överförande till kyrkans tillgångar att därav ostridigt framginge, dels huruvida kyrkan skulle tillerkännas äganderätten även till den del av fastigheten som ej användes för enbart kyrkliga ändamål, dels ock enligt vilka grunder församlingen skulle utgiva vederlag för den kyrkan då tilldömda egendomen samt övertaga betalningsskyldigheten för den skuld som folkskoleväsendet ådragit sig för ifrågavarande byggnads ombyggnad och förbättring.

Efter det kommunalfullmäktiges skrift, i vad anginge de anförda besvären, blivit föredragen inför Kungl. Maj:t i regeringsrätten, utlät sig Kungl. Maj:t genom utslag den 24 januari 1934: Enär kommunalfullmäktige måste anses hava överskridit sin befogenhet genom att meddela bestämmelser angående de lokaler uti ifrågavarande byggnad som vid tiden för ikraftträdande av lagen den 6 juni 1930 om skolstyrelse i vissa kommuner användes för kyrkliga ändamål, funne Kungl. Maj:t ej skäl att göra ändring i det slut vartill K. B. i målet kommit.

Sedan kommunalfullmäktiges skrift därefter den 2 mars 1934 remitte-

rats till kungl. kammarkollegium för avgivande av utlåtande i målet, såvitt det ännu berodde på Kungl. Maj:ts prövning, kommunicerade kammarkollegium den 26 april 1934 handlingarna med K. B., som i anledning av kommunalfullmäktiges ansökning skulle sätta Norra Åsums församling och borgerliga kommun i tillfälle att träffa avtal angående dispositionen och underhållet av den ifrågavarande byggnaden samt angående fördelningen av ansvarsskyldigheten för lån som upptagits för dess ombyggnad och förbättring. Efter handlingarnas mottagande översände K. B. dessa till församlingen och den borgerliga kommunen i ovan angivna syfte.

Sedan därefter det sålunda remitterade ärendet utsatts att förekomma vid sammanträde med kyrkofullmäktige den 29 maj 1934, blev frågan, för beredning av ärendet, upptagen till behandling vid ett sammanträde med församlingens kyrkoråd, som hölls den 18 maj 1934 under ordförandeskap av Lundgren.

I fråga om vad därvid förekom innehöll det av Lundgren undertecknade protokollet under § 3 bland annat följande:

"Efter diskussion i frågan avgav herr W. Westerberg följande förslag till uttalande från kyrkorådet:

1) Fastigheten, som alltid varit och fortfarande är upptagen bland folkskolornas fasta egendom samt helt förvärvats och bekostats med för folkskolornas ändamål uttaxerade medel, skall, med det undantag som nedan i punkt 2:o stadgas, förvaltas av skolrådet samt fortfarande upptagas bland folkskolornas tillgångar.

2) Kyrkliga kommunen tillerkännes full dispositionsrätt över de lokaler i fastighetens huvudbyggnad, som där blivit upplåtna till kyrksal och pastorsexpedition, så länge dessa användas till sitt nuvarande ändamål och mot skyldighet endast att bekosta dessa lokalers inre underhåll och drift.

3) I enlighet med hittills gällande praxis skall den i huvudbyggnadens nedre våning och till kommunala stämmor samt konfirmationsundervisning m. m. använda salen även i fortsättningen upplåtas till allmänna sammanträden och sammankomster för såväl borgerliga som kyrkliga ändamål. Upplåtelse sker i den ordning, ansökan därom ingives till skolrådet eller till den skolrådet därtill förordnar, varvid dock skall tillses, att nämnda lokal ej upplåtes till sammankomst på sådana tider, då allmän gudstjänst hålles i kyrksalen.

4) Alla utgifter för fastighetens administration samt fastighetens såväl yttre som inre underhåll skall med det undantag, som i punkt 2:o stadgas, helt påvila borgerliga kommunen, som även bibehåller betalningsansvaret för den skuld, som förorsakats av utgifter för fastighetens ombyggnad och förbättring.

På detta förslag till uttalande vägrade undertecknad, ordförande, att framställa proposition, emedan det i alla sina fyra punkter står i bestämd

strid med det utslag i församlingshusfrågan, som Kungl. Maj:t i regeringsrätten d. 24 januari i år meddelat, och som skall ligga till grund för de avtal, som nu kyrkofullmäktige och kommunalfullmäktige ha att träffa."

§ 4 i protokollet hade följande lydelse:

"Följande förslag till uttalande gjordes därefter av kyrkovärden Nils Ohlsson:

Kyrkoförsamlingen övertar ansvaret för de utgifter, som åtgått för ändringen av ifrågavarande byggnad, och skall jämväl den kyrkliga kommunen bestrida framtida underhåll av byggnaden.

Efter framställd proposition på detta förslag och sedan ordföranden förklarat det med övervägande ja antaget, begärdes votering, som gav till resultat, att tre röster avgivits för förslaget (herrar Nils Ohlsson, Per Trulsson och ordföranden) samt fyra mot detsamma (herrar Westerberg, Midmer, Torsten Nilsson och F. O. Larsson), vadan förslaget alltså icke antagits.

Kyrkorådet hade alltså beslutat att icke inkomma till kyrkofullmäktige med något förslag i frågan."

Vid sammanträdet med kyrkofullmäktige den 29 maj 1934 beslöto fullmäktige att för sin del antaga det av Westerberg vid kyrkorådssammanträdet framlagda förslaget till avtal mellan församlingen och den borgerliga kommunen angående dispositionen m. m. av fastigheten Härlöv nr 59, dock med den ändring att ordet "skolrådet" överallt utbyttes mot ordet "folkskolestyrelsen".

Över detta beslut anförde Lundgren ävensom Ohlsson, Trulsson, mejerikonsulenten E. Larell och lantbrukaren F. Rosendahl besvär hos K. B. under yrkande att, då beslutet strede mot Kungl. Maj:ts utslag den 24 januari 1934 samt ej heller stode i överensstämmelse med 2 § f) lagen om församlingsstyrelse, beslutet måtte upphävas.

I en den 12 juli 1934 hit inkommen skrift anmälde Westerberg, ordförande i Norra Åsums sockens kommunalfullmäktige, samt A. Nilsson, ordförande i kyrkofullmäktige i församlingen, att Lundgren, till stöd för sin mening att församlingen vore ensam ägare till gamla skolan, i det första besvärsmålet hos K. B. åberopat ovan omförmälda av honom utfärdade, genom strykningar samt tillägg i originaltexten felaktiga utdrag ur protokollet vid kyrkostämman den 20 december 1925. Därjämte anförde klagandena klagomål mot Lundgren för det han, som i egenskap av kyrkoherde vore självskriven ordförande i kyrkorådet, vid sammanträdet med detta den 18 maj 1934 vägrat framställa proposition om bifall till Westerbergs därvid framlagda avtalsförslag. Klagandena hemställde att J. O. måtte vidtaga de åtgärder mot Lundgren vartill fog kunde förefinnas.

I infordrat yttrande anförde Lundgren i huvudsak följande.

Beträffande klagandenas anmärkningar mot det av Lundgren utfärdade utdraget ur kyrkostämmans protokoll den 20 december 1925 hade Lundgren yttrat sig däröver redan i det besvärsmål vari utdraget åberopats, enär däri gjorts anmärkning mot protokollet. Vad klagandena kallade "strykningar" vore att Lundgren i utdraget utelämnat allt det som rörde den nya skolhusbyggnaden i Vilan, en fråga som alls icke hade med besvärsmålet att skaffa, och att Lundgren endast medtagit vad som beslutats i fråga om gamla skolans ombyggnad till församlingshus. Att kalla detta för "strykningar" vore icke riktigt. Det hade ju endast gällt att bifoga ett utdrag ur protokollet och icke att taga en avskrift. Lundgren hade medelst vågräta streck på vanligt sätt i utdraget angivit att protokollet innehölle även annat, som ej berörde ärendet angående gamla skolan. Då klagandena talade om "tillägg till originaltexten", åsyftade de helt visst det förhållandet att ordet "pastorsexpedition" blivit insatt i protokollet. Därmed förhölle sig på följande sätt. På grund av laga förfall för Lundgren hade vid kyrkostämman den 20 december 1925 pastor i en angränsande församling — Neuman — fungerat såsom ordförande. Denne hade vid protokollsskrivningen och "således" även vid utfärdande av ett utdrag råkat utelämna "ett av själva huvudorden" i den fråga det gällt, nämligen "pastorsexpedition". Lundgren hade därför senare ansett sig böra ditsätta detta ord som en förklaring till de föregående uttrycken "församlings- och konfirmandsalar", vari Neuman tydligen även inbegripit pastorsexpedition. Församlingen hade nämligen i en av Kungl. Maj:t den 7 december 1917 utfärdad löneregleringsresolution varit ålagd att inreda sådan, och ritningar, upptagande även pastorsexpedition, hade varit uppgjorda samt godkända av byggnadsstyrelsen. Både i kommunalfullmäktiges egna besvär och i Kungl. Maj:ts utslag på dessa användes ordet pastorsexpedition. Det uteglömda ordet "pastorsexpedition" hade av Lundgren insatts i protokollet, icke för att församlingen skulle erhålla denna lokal, utan efter det att en sådan på Kungl. Maj:ts befallning redan kommit till stånd och av prästerskapet använts. Det ifrågavarande ordet hade alltså av förbiseende varit utelämnat i protokollet, men skulle jämlikt Kungl. Maj:ts resolution ha stått däri. Lundgren förmenade därför att hans protokollsutdrag vore i full överensstämmelse med det justerade protokollet. Samma åsikt hade tydligen varit rådande såväl i länsstyrelsen som hos Kungl. Maj:t.

I fråga om vad som förevarit vid sammanträdet med kyrkorådet den 18 maj 1934 anförde Lundgren: Att Lundgren vid detta sammanträde vägrat framställa proposition på det avtalsförslag som förordats av kyrkorådets majoritet och sedermera den 29 maj godkänts av kyrkofullmäktige hade berott därpå att Lundgren ansett sig ej kunna handla annorlunda, då avtalet i alla punkter stode i bestämd strid mot Kungl. Maj:ts utslag den 24 januari 1934, som ju skulle ligga till grund för avtalet. I fråga om

första punkten i avtalet hade Lundgren ansett sig böra vägra proposition, emedan kyrkorådet, då Kungl. Maj:t utgått från att kyrkoförsamlingen vore ägare av fastigheten Härlöv nr 59 och att den borgerliga kommunen endast hade "servitut" i skolbyggnaden, icke kunde förklara fastigheten vara den borgerliga kommunens egendom. Beträffande avtalets andra punkt hade Lundgren funnit skäl för propositionsvägran däri, att den kyrkoförsamlingen i punkten medgivna dispositionsrätten till fastighetens huvudbyggnad redan förut blivit församlingen tillerkänd av Kungl. Maj:t. Vad anginge tredje punkten i avtalet hade Lundgren vägrat proposition, enär det strede mot gällande bestämmelser att folkskolestyrelsen skulle besluta rörande konfirmandsalens användning för kyrkliga ändamål och kommunala sammanträden. Hur skulle kyrkorådets ordförande kunna bevilja proposition på ett förslag att folkskolestyrelsen skulle upplåta lokalen för kyrkligt arbete? Kungl. Maj:t hade anbefallt församlingen att träffa avtal angående fördelningen av betalningsansvaret för den skuld som förorsakats av utgifterna för fastighetens omändring. Enär enligt Kungl. Maj:ts utslag kyrkoförsamlingen fortfarande vore ägare till fastigheten Härlöv nr 59, kunde kyrkorådet icke fatta ett sådant beslut som det i avtalets fjärde punkt föreslagna. På grund därav hade Lundgren vägrat proposition jämväl å denna punkt.

Att kyrkorådets majoritet, anförde Lundgren vidare, under diskussionen förordat det av Westerberg framlagda förslaget hade ej kunnat giva Lundgren anledning att framställa proposition på detta förslag, ty majoriteten hade ej alltid rätt, och i detta fall hade ju dess förslag varit uppenbarligen lagstridigt. Att kyrkofullmäktige någon vecka senare, med tio röster mot fem, antagit förslaget kunde icke inverka på den tidigare behandlingen av frågan. Kyrkofullmäktiges beslut vore också överklagat. Över besvären hade kyrkofullmäktige nyligen avgivit yttrande, och hade därvid sju ledamöter mot tio hemställt om bifall till besvären.

I avgivna påminnelser anförde klagandena: Klagandena bestrede på det bestämdaste att några ord råkat uteglömmas i det protokoll, varav Lundgren utfärdat det felaktiga utdraget. I fråga om den fastställda byggnadsplanen för nybyggnad och omändring av folkskolornas fastigheter kompletterades protokollet genom däri åberopade ritningar och arbetsbeskrivningar, vilka gjorde alla tillägg till originaltexten överflödiga. Genom att hänsynslöst företaga omarkerade strykningar och genom tillägg till samt omredigering av protokollets originaltext hade Lundgren, till förmån för en av honom förfäktad mening, avsiktligt givit det felaktiga utdraget sken av att innehålla ett fristående beslut av övervägande kyrklig karaktär, under det att utdraget i verkligheten endast återgåve en obetydlig del av den paragraf i protokollet som innehölle beslut om en omfattande bygg-

nadsplan för i huvudsak folkskolornas ändamål. En kyrkans ämbetsman torde icke äga rätt att, då han i tjänsten utfärdade och bestyrkte ett utdrag ur ett i behörig ordning justerat protokoll, genom godtyckliga, omarkerade strykningar och tillägg till originaltexten samt genom omredigering av denna förändra det justerade protokollets ordalydelse och därigenom förvanska det återgivna beslutets karaktär och motiv. För vanligt lekmannaförstånd framstode därför Lundgrens här anmärkta förfarande såsom ett tjänstefel av betänkligaste art. Någon anmälan om det felaktiga protokollsutdraget hade ej ingivits vare sig till länsstyrelsen eller Kungl. Maj:t. Någon anledning hade därför ej förelegat för dessa myndigheter att döma i denna sak.

Beträffande Lundgrens vägran att i kyrkorådet framställa proposition på det av Westerberg framlagda förslaget anförde klagandena vidare: Det vore icke första gången som Lundgren underlåtit att framställa proposition om bifall till ett för honom misshagligt förslag. Den här gången hade det dessutom skett på ett för en kyrkans ämbetsman synnerligen olämpligt och ovärdigt sätt, i det han därvid under ett intensivt och obehärskat hamrande med ordförandeklubban fråntagit en av kyrkovärdarna ordet och på det grövsta kränkt dennes yttranderätt, då kyrkovärden ville framhålla att ordföranden icke kunde ha någon laglig rätt att vägra framställa proposition om bifall till avtalsförslaget utan i stället borde anföra reservation mot beslutet, om detta ginge honom emot, samt sedermera, om fog därtill kunde förefinnas, i behörig ordning överklaga detsamma. Då kyrkovärdens med orätt undertryckta yttrande på ett förträffligt sätt angåve, hur en ordförande med respekt för rimliga krav om vederhäftighet, grannlagenhet och oväld skulle förfarit, åberopades detsamma till stöd för klagandenas talan. Anmälan hade tillkommit i avsikt att vinna sådan rättelse för framtiden att de ärenden som hädanefter komme att behandlas under ordförandeskap av Lundgren finge en lagenlig och någorlunda opartisk handläggning. Ingen anledning förelåge att i övrigt bemöta Lundgrens ordrika men i sak synnerligen ovederhäftiga förklaring. Till och med slutpåståendet i denna vore felaktigt, ty något förslag om att fullmäktige skulle hemställa om bifall till besvären över det godkända avtalsförslaget hade ej förelegat vid kyrkofullmäktiges sammanträde, och endast tre av dess ledamöter hade reserverat sig till förmån för desamma.

Sedan Lundgren därefter anmodats att inkomma med förnyat yttrande och därvid särskilt angiva, dels huruvida hans i den avgivna förklaringen lämnade uppgifter rörande insättningen av ordet "pastorsexpedition" i kyrkostämmoprotokollet för den 20 december 1925 innebure att han jämväl i kyrkostämmans originalprotokoll tillsatt detta ord, och dels, därest

så vore fallet, vid vilken tidpunkt han företagit denna ändring, anförde Lundgren i avgivet yttrande följande.

Lundgrens åsyftade uppgifter innebure att Lundgren i kyrkostämmans originalprotokoll inom en parentes tillsatt ordet "pastorsexpedition", vilket skulle utgöra en förklaring att stämmans ordförande måst i uttrycken "församlings- och konfirmandsalar" ha inbegripit även ordet "pastorsexpedition". Beträffande tidpunkten för ändringen ville Lundgren upplysa att tillägget gjorts efter det att biskopen i september 1927 invigt både kyrksal och pastorsexpedition, den senare invigd i egenskap jämväl av sakristia. Lundgren kunde försäkra att detta inom parentes av Lundgren tillsatta ord icke tillkommit till förmån för en av Lundgren förfäktad mening, ty saken vore och förbleve alldeles densamma, antingen ordet "pastorsexpedition" stode i originalprotokoll och utdrag därur eller icke. När klagandena i sina påminnelser bestrede att några ord råkat uteglömmas i originalprotokollet, måste ju detta innebära att även klagandena menade att ordet "pastorsexpedition" vore inbegripet i uttrycken "församlings- och konfirmandsalar" och att således Lundgrens inom parentes tillsatta "pastorsexpedition" vore utan betydelse för saken. Det syntes Lundgren ärekränkande att klagandena gjort gällande att han skulle till förmån för en av honom förfäktad mening avsiktligt givit det felaktiga utdraget sken av att innehålla ett fristående beslut av övervägande kyrklig karaktär o. s. v. Lundgren hade hela tiden handlat i den ärliga avsikten att saken skulle träda fram i sitt rätta ljus, och Lundgren hade icke haft några biavsikter. Lundgren lämnade alldeles därhän de personliga utfall som i påminnelserna gjorts mot honom. Det hade varit för upprepade personliga utfalls skull som Lundgren på ifrågavarande kyrkorådssammanträde nödgats med klubban nedtysta den person som klagandena åsyftade i sina påminnelser. Lundgren hade därvid icke yttrat ett enda ord till personen ifråga.

I en hit insänd skrift bemötte klagandena därefter vad Lundgren senast anfört och bestredo särskilt att några personliga utfall mot Lundgren givit anledning till nedtystande av den av klagandena i påminnelserna omförmälde ledamoten av kyrkorådet.

Den 25 oktober 1934 meddelade K. B. utslag på de av Lundgren m. fl. anförda besvären över kyrkofullmäktiges ovannämnda beslut den 29 maj 1934. I utslaget yttrade K. B. följande: Enär Lundgren och hans medparter icke visat att klandrade beslutet vore olagligt i något avseende varom förmäldes i 68 § lagen om församlingsstyrelse, funne K. B. skäligt lämna besvären utan bifall.

Över detta utslag anförde Lundgren och hans medparter besvär under vidhållande av sina hos K. B. framställda påståenden.

Genom utslag den 20 februari 1935 fann emellertid Kungl. Maj:t, i regeringsrätten, ej skäl att göra ändring i K. B:s utslag.

Med de förklaringar Lundgren avgivit fann justitieombudsmannen Gyllenswärd sig icke kunna åtnöjas, och i följd därav blev åtal anställt mot Lundgren inför domkapitlet i Lund. I den skrivelse, varigenom åtalet anhängiggjordes, anförde J. O. följande:

"Vad till en början angår den omständigheten att Lundgren, sedan det av tjänstgörande ordföranden i kyrkostämman uppsatta protokollet vid kyrkostämman den 20 december 1925 blivit i vederbörlig ordning justerat samt kungörelse därom upplästs i kyrkan, någon gång under hösten 1927 i protokollet gjort ett tillägg i syfte att utmärka att i det uti protokollet använda uttrycket 'församlings- och konfirmandsalar' inbegrepes jämväl pastorsexpedition, finner jag väl att Lundgren därigenom förfarit felaktigt. Då emellertid detta förfarande under de i ärendet föreliggande förhållanden icke kan svårare anses än enligt 5 § lagen den 8 mars 1889 om straff för ämbetsbrott av präst och om laga domstol i sådana mål, är det med hänsyn till gällande bestämmelser om åtalspreskription numera uteslutet att mot Lundgren anhängiggöra ansvarstalan för sagda tjänstefel.

I ärendet är vidare upplyst att Lundgren verkställt och till riktigheten bestyrkt ett utdrag av det ifrågavarande protokollet. I detta utdrag ha stora delar av det justerade protokollets innehåll utelämnats, utan att sagda förhållande på något sätt utmärkts. Härjämte har Lundgren i utdraget infogat det nyss omnämnda tillägget angående pastorsexpedition, och detta på sådant sätt att handlingen måste inge den föreställningen att tillägget återfunnes också i den justerade originaltexten. Utdraget har sedermera av Lundgren ingivits till K. B. och där åberopats vid anförande av besvär över kommunalfullmäktiges i Norra Åsums socken beslut den 10 oktober 1932. Genom sin åtgärd att, oaktat de avvikelser utdraget sålunda företedde i förhållande till det justerade protokollet, å tjänstens vägnar bestyrka utdragets överensstämmelse med kyrkostämmans protokoll, har Lundgren ävenledes gjort sig skyldig till tjänstefel.

Vad därefter angår Lundgrens vägran att i kyrkorådet vid dess sammanträde den 18 maj 1934 framställa proposition om ovan omförmälda, av Westerberg framlagda avtalsförslag må erinras följande.

Enligt 40 § lagen den 6 juni 1930 om församlingsstyrelse skall i varje församling finnas ett kyrkoråd. Ordförande i kyrkorådet är på grund av stadgande i 46 § kyrkoherden eller den hans ämbete förvaltar eller den präst inom församlingen som kyrkoherden därtill förordnar.

Enligt 41 § i lagen åligger det kyrkorådet bland annat att verkställa be-

redning av ärenden som skola förekomma till behandling å kyrkostämma eller hos kyrkofullmäktige.

Beträffande förhandlingsordningen vid sammanträde med kyrkorådet gälla enligt 50 § i huvudsak samma regler som för kyrkostämma äro givna i 20 § 1 mom. i lagen. Sedan överläggningen i ett ärende förklarats avslutad, åligger det alltså ordföranden att framställa proposition, så avfattad att den kan besvaras med ja eller nej. Ordföranden skall därefter tillkännagiva, huru enligt hans uppfattning beslutet utfallit, samt befästa detsamma, där ej omröstning begäres, med klubbslag. Begäres omröstning, skall den i regel ske öppet och efter upprop. Utgången bestämmes genom enkel pluralitet. Falla rösterna lika för olika meningar, har ordföranden utslagsröst, utom vid val och tillsättande av tjänstebefattningar, i vilka fall lottning skall ske.

Anser ordföranden att ett framställt förslag är av beskaffenhet att beslut därom författningsenligt icke må äga rum, bör han tydligen giva rådets ledamöter sin uppfattning tillkänna. Framställes icke någon anmärkning mot denna mening, förblir därvid. Men yrkas på proposition, måste han i vederbörlig ordning hänskjuta frågan, huruvida omröstning om förslaget skall äga rum, till kyrkorådets avgörande. Går kyrkorådets beslut ordföranden emot, måste han böja sig för detta, varvid han naturligtvis dock äger till protokollet anteckna sin reservation. Beträffande denna fråga får jag hänvisa till Hammarskjölds kommentar till kommunallagarna, tionde upplagan, sid. 36 o. f., 177 och 196. (Jfr Hagmans kommentar till äldre kommunallagarna, andra upplagan, sid. 96 o. f.)

I förevarande fall har klaganden Westerberg i egenskap av ledamot av Norra Åsums församlings kyrkoråd vid sammanträdet med kyrkorådet den 18 maj 1934, då rådet hade att förbereda ett till behandling hos kyrkofullmäktige den 29 maj utsatt ärende angående avtal mellan den borgerliga kommunen och församlingen rörande dispositionen m. m. av fastigheten Härlöv nr 59, framlagt ett förslag till avtal i frågan. I samband därmed har Westerberg yrkat att kyrkorådet måtte i yttrande till kyrkofullmäktige uttala sig för detta avtalsförslag. Lundgren, som i egenskap av kyrkoherde fört ordet i kyrkorådet, har emellertid, under påstående att det föreslagna avtalet stode i strid med regeringsrättens utslag den 24 januari 1934, vägrat att framställa proposition på Westerbergs förslag. Mot detta Lundgrens beslut har anmärkning framställts av en annan av kyrkorådets ledamöter. Enligt vad Lundgren själv medgivit har Lundgren därvid 'med klubban nedtystat' denne ledamot och sålunda fråntagit honom ordet.

Av vad jag ovan anfört framgår att Lundgren, då han förklarat sig icke kunna framställa proposition på Westerbergs yrkande samt anmärkning däremot framställts av ledamot i kyrkorådet, varit pliktig att underställa frågan, huruvida proposition skulle framställas eller icke, kyrkorådets avgörande. Genom sin underlåtenhet att göra detta och i samband därmed

undertrycka den mot Lundgrens inställning i propositionsfrågan reagerande kyrkorådsledamotens fria yttranderätt har Lundgren gjort sig skyldig till tjänstefel. Framhållas må i detta sammanhang även att, såsom av regeringsrättens utslag den 20 februari 1935 framgår, Lundgren i själva verket saknat anledning att vägra proposition på Westerbergs yrkande."

J. O. fann alltså att Lundgren med avseende å dels bestyrkandet av utdraget av kyrkostämmans protokoll för den 20 december 1925, dels sitt förfarande vid sammanträdet med kyrkorådet den 18 maj 1934 gjort sig skyldig till fel i sin tjänst. Då dessa tjänstefel voro av beskaffenhet att ej kunna undgå beivran, ställde J. O. Lundgren under åtal inför domkapitlet för desamma och yrkade att domkapitlet måtte, jämlikt 5 § lagen den 8 mars 1889 om straff för ämbetsbrott av präst och om laga domstol i sådana mål, döma honom till det ansvar som i nämnda lagrum vore stadgat och domkapitlet funne hans fel förskylla.

Domkapitlet i Lund yttrade i utslag *den 13 juli 1935* följande.

Domkapitlet funne uppenbart, att Lundgren genom tilläggandet i det av honom utfärdade protokollsutdraget av ordet "pastorsexpedition" endast avsett att förtydliga det protokollförda beslutet i enlighet med verkliga innebörden av den beslutande kyrkostämmans mening och såsom beslutet också oaktat formuleringen i det justerade protokollet blivit tillämpat. Domkapitlet funne vidare tydligt, att utelämnandet i samma protokollsutdrag av delar av det justerade protokollet tillkommit blott i avsikt att avgränsa utdraget till de delar av protokollet, som hade någon betydelse för den sak, i vilken utdraget skulle åberopas. Det innebure emellertid en överträdelse av Lundgrens skyldighet såsom tjänsteman, att, oaktat protokollsutdraget icke företett fullständig formell överensstämmelse med det justerade protokollet, likväl å tjänstens vägnar bestyrka sådan överensstämmelse.

Genom underlåtenhet att å kyrkorådssammanträdet den 18 maj 1934 framställa proposition å det av en ledamot framställda yrkande samt genom att i samband därmed, på sätt som skett, förvägra annan ledamot rätt att yttra sig hade Lundgren, även om han icke saknat fog för åsikten att det med yrkandet avsedda förslaget varit sakligt sett oriktigt, överskridit den för en kyrkorådsordförande i lag uttryckligen givna befogenhet.

Genom de av Lundgren begångna felaktigheterna måste Lundgren anses hava visat oförstånd i ämbetet. Domkapitlet dömde honom därför, jämlikt 5 § i lagen den 8 mars 1889 om straff för ämbetsbrott av präst och om laga domstol i sådana mål, till varning.

Domkapitlets utslag har vunnit laga kraft.

17—20. Lagstridigt ådömande av villkorlig dom. Fråga om felaktigt beslut av åklagare att ej överklaga underrätts utslag.

Med anledning av vad härstädes iakttagits lät min företrädare i ämbetet från domhavanden i Mellersta Roslags domsaga infordra utdrag av domboken i ett av sagda domsagas häradsrätt genom utslag den 12 februari 1935 avgjort mål mellan landsfiskalen G. Holmberg, å tjänstens vägnar, åklagare, samt träarbetaren Knut Ivar Jansson i Västernäs m. fl., svarande. Sedan handlingarna hit inkommit, inhämtades därav följande.

Enligt utslaget hade häradsrätten dömt Jansson jämlikt 1 § lagen den 7 juni 1934 om straff för vissa brott vid förande av motorfordon att hållas i fängelse en månad, jämlikt 38 § 2 och 4 mom., jämfört med 2 § 2 mom. b) motorfordonsförordningen den 20 juni 1930, att böta 15 dagsböter om en krona, jämlikt 42 § första stycket, jämfört med 21 § 1 mom. b) samma förordning, att böta 10 kronor, jämlikt 42 § första stycket, jämfört med 21 § 10 mom. samma förordning, att böta 15 kronor samt jämlikt 24 § lagen den 10 maj 1929 om trafikförsäkring å motorfordon att böta 15 dagsböter om en krona. Med hänsyn till omständigheterna i målet hade emellertid häradsrätten förordnat att med verkställigheten av det Jansson ådömda fängelsestraff skulle anstå och på villkor som i lagen den 28 juni 1918 angående villkorlig straffdom sägs bero, huruvida straffet skulle gå i verkställighet. — Ovannämnda brott och förseelser voro begångna den 1 november 1934.

Häradsrättens utslag hade vunnit laga kraft.

Enligt ett i målet företett, den 24 januari 1935 utfärdat utdrag av straffregistret rörande Jansson hade han den 22 december 1925 av Svea hovrätt dömts jämlikt 1 § lagen den 20 juni 1924 med särskilda bestämmelser angående olovlig befattning med spritdrycker och vin att hållas i fängelse två månader, vilken bestraffning varit verkställd den 2 april 1926.

Häradsrättens åtgärd att i förevarande fall bruka villkorlig dom hade följaktligen stått i strid mot stadgandet i 2 § första stycket lagen angående villkorlig straffdom.

Med avseende å detta förhållande anförde vice häradshövdingen P. Grufman, som fört ordet i häradsrätten, uti ett hit överlämnat yttrande följande.

Med beklagande av det förbiseende som, oaktat Grufmans stora erfarenhet vid handläggning särskilt av brottmål, skett finge Grufman såsom en förklaring anföra att han vid målets handläggning den 15 januari 1935 erhållit den uppfattningen, att såväl parter som nämndemän icke haft klart för sig den straffskärpning för brott enligt lagen den 7 juni 1934 vil-

ken i och med dennas ikraftträdande ägt rum. Åtskilliga bland nämnden hade önskat ådöma endast bötesstraff. Med hänsyn till berörda straffskärpning hade Grufman ansett annat straff än fängelse icke böra ifrågakomma. Däremot hade Grufman hållit före att, därest eljest förutsättningar för villkorlig dom förefunnes, hinder icke borde föreligga för meddelande av dylik. Dessa meningsmotsättningar torde emellertid ha bidragit till att Grufman vid granskning av det ingivna utdraget av straffregistret förbisett att samtliga förutsättningar för villkorlig doms meddelande icke förefunnits. I trots av att Holmberg vid utslagets meddelande befunnit sig i tingssalen samt stående vid dombordet gjort anteckning om utslagets innehåll, hade Grufman någon dag före besvärstidens utgång meddelat honom att ett förbiseende skett av förut angivet slag och ifrågasatt, huruvida icke lämpligast vore att Holmberg i hovrätten fullföljde talan mot utslaget. Grufman hade därvid erhållit den upplysningen att Holmberg synnerligen noga tagit reda på den dömdes personliga levnadsförhållanden, bland annat genom samtal med kommunala förtroendemän och fjärdingsmannen på platsen. Holmberg hade sagt sig därvid ha erhållit den bestämda uppfattningen att ur de grunder, som eljest brukade vara bestämmande vid avgörande huruvida villkorlig dom borde tillämpas eller icke, synnerligen goda skäl förelåge för den uppfattningen som genom häradsrättens utslag kommit till uttryck. Med hänsyn till dessa upplysningar hade Grufman ansett det icke med sitt ansvar förenligt att ytterligare söka påverka Holmberg i berörda syfte. Grufman hade sålunda ansett sig efter utslagets meddelande icke kunna handla på lämpligare sätt än som skett.

Vid yttrandet funnos fogade två intyg, av vilka det ena var av följande lydelse:

"Härmed får jag på begäran av häradshövding P. Grufman intyga, att han någon dag före den 4 mars 1935 per telefon meddelade mig, att vid avdömandet den 12 februari 1935 av ett av mig vid Mellersta Roslags domsagas häradsrätt å tjänstens vägnar mot träarbetaren Knut Ivar Jansson i Västernäs anhängiggjort mål angående förseelse mot motorfordonsförordningen m. m. Jansson erhållit villkorlig dom, ehuru de formella förutsättningarna för dylik doms meddelande icke förefunnits, att häradshövding Grufman i samband därmed ifrågasatte lämpligheten av att besvär mot häradsrättens utslag av mig anfördes i kungl. hovrätten, att jag emellertid i anledning av utslaget långt tidigare införskaffat noggranna upplysningar angående den dömdes personliga levnadsförhållanden, att jag sålunda i dylikt syfte satt mig i förbindelse med en del kommunala förtroendemän i den dömdes hemort samt med fjärdingsmannen Viktor Jansson i Rådmansö, att jag med hänsyn till de upplysningar som därvid erhållits och vilka i hög grad syntes utgöra stöd för skäligheten i häradsrättens utslag i förevarande del beslutat mig för att icke fullfölja talan mot utsla-

get samt att jag vid mitt samtal med häradshövding Grufman meddelade honom detta mitt beslut. Norrtälje den 4 april 1935.

G. Holmberg.
landsfiskal."

Av handlingarna framgick vidare *dels* att, sedan häradsrätten vid målets handläggning den 15 januari 1935 tillkännagivit att utslag däri skulle meddelas den 12 påföljande februari, häradsrättens ordförande förordnat förste notarien H. Welborn att verkställa förundersökning angående Knut Ivar Jansson, *dels* att häradsrätten i slutliga utslaget för sådan undersökning tillerkänt Welborn ersättning med 50 kronor, att utgå av allmänna medel.

Grufman bereddes därefter tillfälle att inkomma med de ytterligare upplysningar vartill han kunde finna sig befogad, särskilt rörande det förhållandet att häradsrättens ordförande förordnat om förundersökning. I hit avgivet förnyat yttrande anförde Grufman följande.

Förordnandet av förundersökare hade meddelats av Grufman den 7 februari 1935, sedan utdraget av straffregistret samma dag eller någon dag tidigare kommit honom tillhanda. Förordnandet hade emellertid av Grufman föredragits vid häradsrättens sammanträde den 12 februari 1935 och blivit av häradsrätten bekräftat. Grufman hade numera för länsstyrelsens i Stockholms län räkning å statsverkets checkräkning insatt 50 kronor, utgörande återbetalning av den till Welborn utbetalade ersättning för förundersökningen. I övrigt ville Grufman anföra följande. Sedan straffregisterutdraget inkommit och jämte övriga handlingar granskats, hade Grufman ej funnit något formellt hinder för tillämpande av villkorlig dom föreligga. Då emellertid upplysningarna om Janssons personliga levnadsomständigheter varit ganska knapphändiga, hade Grufman funnit skäligt förordna om förundersökning. Grufman hade haft en särskild anledning att undersöka förutsättningarna för villkorlig dom med hänsyn till den ståndpunkt han på grund av tidigare rådplägning med nämnden haft anledning antaga att denna skulle komma att intaga vid målets avgörande. Med tanke på framtida liknande fall hade Grufman även velat undvika ett för långt utsträckande av begreppet "förmildrande omständigheter" för att därigenom komma fram till ett bötesstraff. När Grufman i anledning därav förordnat om förundersökning, hade Grufman väl haft reda på den i 25 § andra stycket i lagen angående villkorlig straffdom givna bestämmelsen enligt vilken förundersökning kunde beslutas "före målets handläggning vid domstol av dess ordförande och därefter av domstolen". Emellertid vore att märka att det för häradsrätten i förevarande fall, då något utdrag av straffregistret icke till domstolen ingivits, icke vid rättegångstillfället den 15 januari 1935 varit möjligt att taga ställning till frågan om förordnande av förundersökare. Ett förordnande av häradsrätten om förunder-

sökning först vid sammanträdet den 12 februari 1935 skulle med nödvändighet ha medfört ett uppskov med målets avgörande å fyra veckor, ett uppskov som Grufman med hänsyn till kravet på snabbhet i rättskipningen icke ansett tillrådligt. Redan då Grufman meddelat sitt förordnande hade han haft för avsikt att begära häradsrättens bekräftelse därå. Det syntes därför icke i och för sig ha varit orätt att Grufman på sätt som skett förordnat om förundersökning. Vid vad nu anförts hade Grufman utgått ifrån att hans granskning av straffregisterutdraget varit riktig. Tyvärr hade så icke varit fallet, i följd varav något förordnande om förundersökning icke bort meddelas och villkorlig dom icke heller bort tillämpas. Till sin ursäkt kunde emellertid Grufman åberopa följande. Det hade visat sig vara förenat med vissa svårigheter att på ett i allo tillfredsställande sätt förvalta Mellersta Roslags domsaga med bistånd av endast en avlönad notarie. Före Grufmans tillträde av vakansen i domsagan hade funnits även en avlönad andre notarie. Dessa svårigheter hade föranlett täta notarieombyten och därmed följande ökad arbetsbörda för domhavanden. Under sju månader hade Grufman sålunda i sin tjänst haft lika många notarier, något som med nödvändighet måst verka förryckande och störande på arbetsron. Vid tiden för ifrågavarande utslags meddelande hade funnits i domsagan tre notarier, av vilka en överhuvud icke tjänstgjort i domsaga mer än halvannan månad och en annan varit så gott som nykommen. Den ende av notarierna som närmare känt till domsagans särskilda förhållanden och de rättssökande hade varit anställd i domsagan något över ett år. Nu hade emellertid det ledsamma förhållandet inträffat att den sistnämnde notarien på grund av en svårare sjukdom allt ifrån årets början icke varit fullt arbetsför samt slutligen i veckan före just nu ifrågavarande tingssammanträde måst intagas å sjukhus i Uppsala för operation och där kvarstanna cirka tre veckor. Grufman hade därför för att hålla det löpande arbetet å domsagans kansli flytande nödgats själv i väsentlig utsträckning deltaga i expeditionsarbetet och därigenom fått mindre tid för de egentliga domaruppgifterna. Nu angivna förhållanden torde även i sin mån kunna förklara att Grufman, som först en vecka förut upptäckt det begångna misstaget, icke förrän dagen före besvärstidens utgång i saken satt sig i förbindelse med Holmberg. Då någon enskilds rätt icke genom det förelupna felet blivit kränkt, då den ekonomiska förlust statsverket lidit genom förordnandet om förundersökning blivit ersatt, då den skada som genom att statens straffanspråk icke fullt tillfredsställts uppkommit finge anses vara ganska ringa, samt med hänsyn slutligen till de övriga omständigheter Grufman till sin ursäkt anfört, hemställde Grufman att J. O. måtte låta bero vid Grufmans försäkran att för framtiden söka noggrant iakttaga de bestämmelser varom här varit fråga.

Vid detta yttrande hade Grufman fogat *dels* ett intyg av Welborn av innehåll att, sedan Grufman vid häradsrättens sammanträde den 12 februari 1935 meddelat att han tidigare förordnat Welborn att verkställa förundersökning angående Jansson, häradsrätten uttryckligen beslutat fastställa förordnandet, *dels* ett levereringsreversal visande att Grufman den 23 april 1935 i riksbanken för länsstyrelsens i Stockholms län räkning insatt förenämnda belopp, 50 kronor.

Med anledning av vad i ärendet förekommit anmodade J. O. jämväl Holmberg att inkomma med yttrande. I avgivet yttrande anförde Holmberg följande.

Då Holmberg några dagar efter avkunnandet av häradsrättens utslag införde anteckning därom i det av honom förda brottmålsdiariet, hade Holmberg märkt att utslaget icke överensstämde med 2 § första stycket lagen angående villkorlig straffdom. Enär sådan dom enligt lagens stadgande "må ej brukas etc.", hade Holmberg förmodat att utslaget vore dikterat av hänsyn till särskilt ömmande omständigheter, i synnerhet då förundersökning ägt rum. Att Holmberg icke satt sig i förbindelse med häradsrättens ordförande hade berott på att denne varit relativt ny i sitt ämbete och den ende för Holmberg personligen bekante notarien vid domsagan för sjukdom vårdats å lasarett. I stället hade Holmberg vidtagit en undersökning för att utröna, huruvida sådana omständigheter förelegat vilka kunde anses motivera en villkorlig straffdom. För detta ändamål hade Holmberg satt sig i förbindelse med flera i Rådmansö kommuns tjänst stående förtroendemän. Samtliga hade därvid som sin uppfattning uttalat att utslaget varit det med hänsyn till omständigheterna ur alla synpunkter bästa. Att största anledning funnes antaga att Knut Ivar Jansson skulle utan det honom ådömda straffets undergående låta sig rätta framginge ock därav, att han sedan slutet av februari 1935 och allt fortfarande arbetade vid ett vägbygge inom Rådmansö socken, att han verkställde avbetalningar å honom genom utslaget ådömda böter, samt att vid en grundlig razzia under april månad för utrönande av förekommande olaga sprithantering inom Rådmansö socken det visat sig att Jansson stått helt utanför de smugglingar som ägt rum, ehuru flera av Janssons grannar och bekanta varit inblandade. Med hänsyn till det nu sagda hade Holmberg, då Grufman den 3 mars 1935 vid ½3-tiden på dagen under telefonsamtal med Holmberg ifrågasatt utslagets överklagande, ansett sig icke kunna frånträda sitt tidigare fattade beslut att icke anföra besvär över utslaget. Detta i synnerhet som Holmberg delgivit Janssons övervakare utslaget.

Vid yttrandet funnos fogade två intyg, av vilka det ena var av följande lydelse:

"På begäran av Landsfiskalen Herr Gunnar Holmberg, får jag som ord-

förande i Rådmansö sockens kommunalnämnd intyga att jag anser Häradsrättens åtgärd, att för förseelse mot motorfordonsförordningen döma Knut Ivar Jansson i Västernäs till villkorligt fängelsestraff varit synnerligen klokt och livligt uppskattats av ansvarskännande personer inom kommunen. Denna min och mångas uppfattning har jag redan i slutet av februari månad 1935 vid samtal med Landsfiskal Herr Holmberg framhållit. Rådmansö den 1 maj 1935.

K. A. Andersson
Kommunalnämndens ordf."

I en till advokatfiskalen vid Svea hovrätt avlåten skrivelse anförde justitieombudsmannen Gyllenswärd därefter följande.

I 2 § lagen den 28 juni 1918 angående villkorlig straffdom vore angivna vissa fall där ej under några förhållanden sådan dom finge brukas. Främst bland dessa upptoges här det fall att den tilltalade under de tio år, vilka närmast föregått brottet, blivit dömd till straffarbete eller fängelse eller under samma tid undergått dylikt straff som blivit honom tidigare ådömt. Av motiven till detta stadgande framginge att lagstiftarens avsikt varit att det — utom fördelen av en bestämd begränsning — skulle medföra ökad säkerhet mot institutets användande i oträngt mål och utan tillfredsställande utredning rörande tidigare ådömda straff. När den som lagfördes för brott redan förut, under en tid som ej låge allt för långt tillbaka, undergått honom omedelbart ådömt fängelse eller straffarbete, hade tydligen ett bland de viktigare skälen till villkorlig dom ansetts ej vidare beträffande honom vara för handen. Icke ens om straffet av en eller annan anledning ej gått i verkställighet hade förmånlig verkan av villkorlig dom antagits vara att förvänta.

Genom att i strid mot lagens uttryckliga föreskrift uti ifrågavarande fall meddela villkorlig straffdom hade Grufman gjort sig skyldig till fel i domarämbetets utövning av beskaffenhet att ej kunna undgå beivran. Det kunde för övrigt framhållas att redan brottets art här bort ge anledning till eftertanke i fråga om användningen av villkorlig dom. Att sådan blott under alldeles särskilda förhållanden borde brukas beträffande brott mot 1 § lagen den 7 juni 1934 måste anses tydligt. Under förarbetena till lagen hade till och med framställts yrkande om förbud mot att i mål enligt sagda lagrum ådöma villkorlig dom. Dylikt förbud hade väl ej kommit att inflyta i lagen. Uti propositionen i ämnet uttalade emellertid vederbörande departementschef att han delade uppfattningen att villkorlig dom som regel ej lämpade sig vid brott av detta slag. De fall, yttrade departementschefen vidare, då i sådana mål villkorlig dom dittills meddelats vore även

relativt sällsynta. Och det kunde förmodas att domstolarna jämväl i fortsättningen med urskillning skulle begagna sig av möjligheten att medgiva villkorlig dom i de trafikmål varom här vore fråga.

På grund av vad ovan anförts uppdrog J. O. åt advokatfiskalen att ställa Grufman under åtal inför hovrätten för det sålunda förelupna tjänstefelet samt å honom yrka ansvar efter lag och sakens beskaffenhet.

I ärendet var ock upplyst att Grufman förfarit felaktigt i så måtto att han — därtill i annan ordning än 25 § lagen angående villkorlig straffdom stadgade — förordnat om förundersökning. Under föreliggande omständigheter ansåg J. O. emellertid särskilt ansvar i denna del icke böra yrkas.

Med anledning av vad som förekommit i avseende å Holmbergs beslut att icke överklaga häradsrättens ovannämnda utslag anmodade J. O. samtidigt K. B. i Stockholms län att förordna särskild åklagare att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Holmberg. I en för åklagaren utfärdad instruktion anförde J. O. följande.

J. O. funne väl att det ej under alla förhållanden kunde läggas allmän åklagare till last såsom straffbart tjänstefel, om han underläte att fullfölja talan mot underrätts utslag vilket han funne oriktigt. Men att en åklagare med klar insikt om att utslaget i en betydelsefull del stode i strid mot uttryckligt lagbud uraktläte att genom fullföljd till högre rätt medverka till undanröjande av det förelupna felet kunde J. O. icke anse förenligt med hans tjänsteplikt. Och Holmbergs beslut att i förevarande fall icke anföra besvär mot häradsrättens utslag funne J. O. så mycket mindre kunna undgå beivran som upplyst vore att beslutet av Holmberg vidhållits jämväl efter det häradsrättens ordförande under hänvisning till det av domstolen begångna felet hos Holmberg gjort framställning om att han måtte överklaga utslaget.

Under åberopande av det anförda uppdrog J. O. åt åklagaren att anhängiggöra åtal mot Holmberg för berörda tjänstefel samt å honom yrka ansvar efter lag och sakens beskaffenhet.

Svea hovrätt meddelade i anledning av åtalet mot Grufman utslag *den 20 juli 1935* och yttrade däri följande.

Hovrätten funne väl, att Grufman förfarit felaktigt i åtalade hänseendet; men enär detta felaktiga förfarande med hänsyn till omständigheterna icke skäligen borde för Grufman medföra ansvar, prövade hovrätten lagligt lämna åtalet utan bifall.

Om detta beslut voro tre av hovrättens ledamöter ense. En ledamot, med vilken presidenten instämde, var av skiljaktig mening och anförde:

"Enär häradsrätten i sitt berörda utslag i strid mot stadgandet i 2 § första stycket första punkten lagen angående villkorlig straffdom förordnat om anstånd med verkställigheten av det Jansson ådömda fängelsestraffet, samt Grufman, vilken i egenskap av häradsrättens ordförande är för anmärkta förfarande ansvarig, härigenom gjort sig skyldig till fel i domarämbetets utövning, prövar jag jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen rättvist döma Grufman för vad han sålunda låtit komma sig till last att utgiva 5 dagsböter, varje dagsbot bestämd till 15 kronor, vilka böter tillfalla kronan."

Då det i målet ifrågakomna felaktiga förfarandet från Grufmans sida innefattade ett åsidosättande av en klar och betydelsefull lagbestämmelse, kunde jag icke dela den av hovrättens majoritet omfattade meningen att det felaktiga förfarandet icke borde för Grufman föranleda ansvar. Jag har därför hos Kungl. Maj:t anfört besvär över hovrättens utslag under yrkande, att Grufman måtte dömas till ansvar i målet; och har med handlingarna jämväl överlämnats ett av Göta hovrätt den 6 november 1934 meddelat utslag, enligt vilket hovrätten på talan av sin advokatfiskal dömt häradshövding till ansvar för fel av här ifrågavarande art.[1] Målet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Sedan landsfogden i Stockholms län av K. B. förordnats att utföra åtalet mot Holmberg, anhängiggjordes detta åtal vid *rådhusrätten i Norrtälje*.

I utslag *den 25 juni 1935* yttrade rådhusrätten följande.

I målet vore upplyst, *att* Mellersta Roslags domsagas häradsrätt genom utslag den 12 februari 1935 efter åtal av Holmberg dömt Jansson bland annat jämlikt 1 § lagen den 7 juni 1934 om straff för vissa brott vid förande av motorfordon att hållas i fängelse en månad, *att* häradsrätten därvid meddelat villkorlig straffdom, ehuru sådan dom icke enligt stadgandet i 2 § första stycket lagen den 28 juni 1918 om villkorlig straffdom i förevarande fall kunnat komma till användning, samt *att* Holmberg, ehuru han ägt insikt om att utslaget i vad avsåge meddelande av villkorlig straffdom stode i strid mot sistnämnda lagbud, likväl icke överklagat detsamma. Enär, även om det bort åligga Holmberg att fullfölja talan mot häradsrättens ifrågavarande utslag i vad avsåge meddelande av villkorlig straffdom, Holmbergs underlåtenhet därutinnan likväl, med hänsyn till vad Holmberg som stöd för nämnda underlåtenhet andragit och till i övrigt i målet föreliggande omständigheter, skäligen icke syntes böra för honom medföra ansvar för tjänstefel, funne rådhusrätten rättvist ogilla den mot Holmberg i målet förda talan.

[1] Jfr även Svea hovrätts nedan sid. 154 omförmälda utslag den 4 november 1935.

Med anledning av denna utgång av målet mot Holmberg uppdrog jag åt advokatfiskalen vid Svea hovrätt att därstädes anföra besvär över rådhusrättens utslag. I en skrivelse till advokatfiskalen anförde jag följande.

Holmberg hade med insikt om att det i målet ifrågakomna, den 12 februari 1935 avkunnade utslaget, i vad därigenom meddelats villkorlig straffdom, stode i strid mot uttryckligt lagbud uraktlåtit att genom utslagets överklagande medverka till undanröjande av det förelupna felet. Frågan huruvida Holmberg därigenom gjort sig skyldig till straffbart tjänstefel syntes vara av den principiella betydelse, att frågan borde underkastas prövning av högre rätt. Överklagande av rådhusrättens friande utslag funne jag desto mindre kunna underlåtas, som i utslaget ej med önskvärd tydlighet angivits att Holmberg i allt fall handlat felaktigt. Vad Holmberg till sitt försvar i målet anfört torde icke kunna tillmätas avgörande betydelse. Då Holmberg framhållit att han underlåtit besvära sig, enär enligt hans åsikt fängelsestraff utan villkorlig dom i det ifrågakomna fallet skulle hava inneburit ett för strängt straff, kunde härtill anmärkas att Holmberg, som enligt egen utsago uppmärksammat det förelupna felet i utslaget redan några dagar efter utslagets avkunnande, kunnat underrätta svaranden om felet och, under hänvisning till att detsamma påkallade besvär från åklagaresidan, framhålla för svaranden dennes intresse av att vid sådant förhållande själv överklaga utslaget.

Svea hovrätt fann i utslag *den 29 november 1935* ej skäl att göra ändring i rådhusrättens utslag.

Om detta beslut voro två av hovrättens ledamöter ense.

En ledamot, med vilken ytterligare en ledamot instämde, yttrade:

"Jag finner väl Holmberg hava förfarit felaktigt därigenom att han, som insett att i målet omförmälda, av Mellersta Roslags domsagas häradsrätt den 12 februari 1935 avkunnade utslag, i vad därigenom meddelats villkorlig straffdom, stode i strid mot uttryckligt lagbud, underlåtit att fullfölja talan mot utslaget, men enär Holmbergs berörda underlåtenhet på av rådhusrätten i övrigt anförda skäl icke bör för Holmberg medföra ansvar för tjänstefel, prövar jag rättvist fastställa det slut rådhusrättens utslag innehåller."

Då den av J. O. hävdade uppfattningen angående allmän åklagares skyldighet att, där så erfordras, genom talans fullföljd till högre rätt möjliggöra rättelse av ett lagstridigt utslag i allt fall kommit till klart uttryck i det votum som avgivits av två ledamöter inom hovrätten, ansåg jag mig — i betraktande jämväl av innehållet i 6 § instruktionen för J. O. — i före-

varande fall kunna underlåta att draga frågan under högsta domstolens prövning. Hovrättens utslag vann alltså laga kraft.

Handlingarna i ett annat härstädes handlagt ärende utvisade följande.

Till Ångermanlands södra domsagas häradsrätts sammanträde den 1 oktober 1934 instämde landsfiskalen H. Ödmann köpmannen Albin Leander Runsten i Ljusdal med yrkande om ansvar för det han den 26 juli 1934 å allmän väg inom Högsjö socken vid framförande av automobil varit så påverkad av starka drycker att han icke ägt nödigt herravälde över sina handlingar. Målet handlades å utsatt dag inför häradsrätten under ordförandeskap av häradshövdingen S. Odéen.

Därvid företeddes ett av Ödmann den 26 juli 1934 upprättat protokoll över förhör som hållits i saken en kort stund efter den påtalade händelsen. I protokollet fanns antecknat att vid förhöret, vilket hållits i närvaro av tillkallad läkare, "med all önskvärd tydlighet framgick att Runsten var och sannolikt sedan gårdagen varit så berusad att han icke mindes vad han förehaft sig". Enligt förhörsprotokollet hade Runsten framhållit att det ginge mycket sprit åt för en resande och att han själv varje dag toge "så där en tre, fyra supar". Vidare hade antecknats dels att en av Ödmann hörd person uppgivit att Runsten vore periodsupare, dels att Runsten efter polisförhöret ringt upp Ödmann i telefon och hotat att å honom föröva "mycket grov misshandel".

Åklagaren ingav ett utdrag av straffregistret rörande Runsten, utvisande att denne dömts dels den 26 maj 1910 av rådhusrätten i Sundsvall för resande av livsfarligt vapen till fängelse en månad och dels av Svea hovrätt den 28 september 1928 för äktenskapsbrott till fängelse sex månader. Sistnämnda bestraffning hade varit verkställd den 11 mars 1930.

Målet handlades därefter under Odéens ordförandeskap även den 26 november 1934 samt den 21 januari 1935. Vid sistnämnda tillfälle beslöt häradsrätten att meddela utslag i målet å andra sammanträdet under tinget.

Vid häradsrättens sammanträde den 20 februari 1935 anmälde enligt domboken rättens ordförande, Odéen, att till domhavanden inkommit bevis att polisdomstolen i Göteborg genom utslag den 2 oktober 1934 dömt Runsten för förseelse enligt 41 § 2 mom. motorfordonsförordningen den 20 juni 1930 att böta 50 dagsböter.

Därefter meddelade häradsrätten utslag i målet och dömde däri på anförda skäl Runsten jämlikt 1 § lagen den 7 juni 1934 om straff för vissa brott vid förande av motorfordon att hållas i fängelse tre månader. Enär det skäligen kunde antagas att Runsten skulle utan undergående av det honom ådömda frihetsstraff låta sig rättas, förordnade emellertid härads-

rätten att med verkställigheten av samma straff skulle anstå och på Runstens uppförande under en prövotid av tre år och på omständigheter i övrigt som angivas i lagen den 28 juni 1918 angående villkorlig straffdom skulle bero, huruvida straffet skulle gå i verkställighet.

Häradsrättens utslag vann laga kraft.

Då Runsten under år 1928 blivit dömd till fängelse, stod häradsrättens åtgärd att bruka villkorlig dom i strid mot stadgandet i 2 § första stycket lagen angående villkorlig straffdom.

Med avseende å detta förhållande anförde Odéen, som fört ordet i häradsrätten, i ett hit överlämnat yttrande följande.

Vid överläggningen till utslag med häradsnämnden hade från Odéens sida förelegat förslag till utslag i målet, utmynnande i en dagsbotsdom. Under överläggningen hade en ledamot i nämnden uttalat att en villkorligt meddelad urbota bestraffning i förevarande fall borde verka mera avhållande hos den dömde. Då denna mening vunnit anslutning hos nämnden, hade Odéen ansett sig böra biträda densamma, varvid Odéen emellertid fullkomligt tappat bort att Runsten tidigare ådömts fängelsestraff för äktenskapsbrott. Omedelbart efter överläggningen hade domen publicerats, varför ändring varit utesluten, ehuru felet genast upptäckts. Emellertid hade åklagaren underrättats fortast möjligt om felaktigheten för att han skulle anföra besvär i vederbörlig ordning. Detta hade han emellertid underlåtit. En felaktighet hade ostridigt blivit begången, men frågan vore huru pass ursäktlig denna kunde ha varit. Odéen ville därutinnan endast åberopa mängden av utslag — ett 30-tal — som skolat avgöras vid överläggningen. Det vore därvid hart när omöjligt att hålla alla detaljer i minnet, och å andra sidan tilläte icke tiden att man vid själva överläggningen ånyo genomginge handlingarna. Det kunde därför icke hjälpas att vid frångående av befintligt förslag till utslag — därest olyckan vore framme — en felaktighet kunde uppkomma. Man kunde eliminera bort denna risk genom att principiellt aldrig taga hänsyn till nämndens meningar, därest dessa skulle föranleda ändring i förslaget, men Odéen trodde knappast att en sådan inställning till nämnden skulle vara lycklig. Under åberopande av vad sålunda anförts hemställde Odéen att den förelupna felaktigheten icke måtte föranleda till någon åtgärd från J. O:s sida.

Vid yttrandet fanns fogat ett så lydande intyg:

"Undertecknad, sekreterare vid Ångermanlands södra domsaga, får härmed intyga *att* vid domsöverläggningen under '3:dje' sammanträdet innevarande vårting förslag till utslag i målet mellan allmänne åklagaren, å ena, samt Albin Leander Runsten, å andra sidan, angående fylleri vid ratten, förelåg, vilket förslag icke innefattade villkorlig dom för Runsten, *att* sedan förslag om villkorlig dom under överläggningen framkommit, det ur-

sprungliga förslaget till utslag frångicks, *samt att*, så snart felaktigheten rörande den villkorliga domen upptäckts, vederbörande åklagare underrättades härom för att bliva i tillfälle att anföra besvär. Härnösand den 11 april 1935.

Ragnar Pihl."

Med anledning av vad sålunda förekommit anmodades Ödmann att inkomma med yttrande, och anförde denne i avgiven förklaring följande.

Sedan målet slutligt handlagts vid häradsrätten, hade Ödmann söndagen den 3 mars 1935 med posten erhållit utslag i målet. Vid genomläsandet av detta hade Ödmann funnit att Runsten dömts att hållas i fängelse tre månader samt att med verkställigheten av frihetsstraffet skulle anstå och densamma vara beroende av Runstens uppförande under en prövotid av tre år. Då det utmätta straffet synts Ödmann moraliskt riktigt, bland annat med hänsyn till att brottet begåtts endast några dagar efter ikraftträdandet av lagen den 7 juni 1934, hade Ödmann icke ingått i prövning av huruvida domen ifråga var formellt juridiskt riktig. Påföljande tisdag, den 5 mars, hade Ödmann blivit i telefon uppringd av Pihl, varvid denne i mycket försiktiga ordalag meddelat Ödmann att utslaget mot Runsten vore felaktigt, i det att villkorlig dom ej bort ha kommit till användning, samt förfrågat sig om huruvida Ödmann tänkte överklaga utslaget. Då Ödmann därtill svarat att han, enär straffet utmätts så att detsamma komme att lända Runsten till största nytta, icke komme att överklaga utslaget, hade samtalet avslutats med några alldagliga repliker. Av samtalet med Pihl hade Ödmann fått den bestämda uppfattningen att han icke önskade något överklagande av utslaget. Något samtal med Odéen hade Ödmann, åtminstone under besvärstiden, icke haft i saken. På grund av vad han sålunda anfört hemställde Ödmann att saken i vad densamma rörde honom icke måtte föranleda vidare åtgärd.

Sedan Odéen därefter anmodats att inkomma med förnyat yttrande, anförde Odéen följande.

När Pihl av Odéen erhållit tillsägelse att underrätta Ödmann om den begångna felaktigheten, hade det från Odéens sida naturligtvis förutsatts att Ödmann skulle överklaga utslaget. Ett särskilt påpekande av felaktigheten hade ju eljest varit meningslöst. Odéen hade icke heller haft någon som helst anledning antaga att Pihl skulle ha sökt påverka Ödmann att underlåta överklaga utslaget. Pihl hade icke haft minsta intresse av på vilket sätt Ödmann därvidlag skulle komma att handla, och Pihl hade naturligtvis varit fullt på det klara med att anledningen till att Ödmann underrättades varit just den, att han skulle överklaga utslaget.

I ett vid yttrandet fogat intyg anförde Pihl följande.

Sedan häradsrätten dömt Runsten villkorligt, hade Pihl av Odéen anmodats att underrätta Ödmann om den begångna felaktigheten, för att denne skulle bli i tillfälle att överklaga utslaget. Från Odéens sida hade icke förekommit något som kunnat giva anledning för Pihl att antaga att han icke önskade att utslaget skulle överklagas. I berörda syfte hade Pihl satt sig i telefonförbindelse med Ödmann och påpekat felaktigheten samt framhållit att rättelse kunde ske genom ett överklagande från Ödmanns sida. Pihl ansåge sig kunna bestämt påstå att han icke framlagt saken för Ödmann på sådant sätt att denne haft anledning till antagandet att från domsagans sida skulle förefunnits en önskan att utslaget icke bleve överklagat. Den enda omständigheten som skulle kunna förklara Ödmanns inställning därvidlag vore den, att Ödmann under samtalet framställt frågan "Får Ni något obehag av det här?" vartill Pihl svarat: "Naturligtvis är det obehagligt." — Pihl bestrede bestämt att från hans sida framställts förfrågan, huruvida Ödmann ämnade överklaga utslaget eller icke.

Vid prövning av detta ärende fann justitieombudsmannen Gyllenswärd att Odéen, såsom ansvarig för häradsrättens beslut att i förevarande fall i strid mot lagens uttryckliga föreskrift meddela villkorlig straffdom, gjort sig skyldig till ett fel i domarämbetets utövning av beskaffenhet att ej kunna undgå laga beivran. Under framhållande att, såvitt av häradsrättens dombok i målet framginge, omständigheterna däri knappast syntes sådana att villkorlig dom, även om formella förutsättningar därför förelegat, lämpligen bort ifrågakomma, uppdrog J. O. åt advokatfiskalen vid Svea hovrätt att ställa Odéen under åtal inför hovrätten för berörda tjänstefel samt å honom yrka ansvar efter lag och sakens beskaffenhet.

Beträffande Ödmann fann J. O. i ärendet upplyst att han i god tid före besvärstidens utgång fått för sig påvisat att ifrågavarande utslag i så måtto vore felaktigt att villkorlig dom med hänsyn till bestämmelserna i 2 § första stycket lagen angående villkorlig straffdom icke lagligen kunde ådömas. Ödmanns beslut att det oaktat icke anföra besvär mot häradsrättens utslag kunde vid sådant förhållande ej undgå beivran. På grund därav uppdrog J. O. åt den åklagare, som av K. B. i Västernorrlands län förordnades, att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Ödmann för ovan berörda tjänstefel.

I målet mot Odéen yttrade *Svea hovrätt* i utslag *den 4 november 1935* följande.

Enär häradsrätten i sitt utslag den 20 februari 1935 i strid mot stadgandet i 2 § första stycket första punkten lagen angående villkorlig straffdom

förordnat om anstånd med verkställigheten av det Runsten ådömda fängelsestraffet, samt Odéen, vilken i egenskap av häradsrättens ordförande vore för anmärkta förfarande ansvarig, därigenom gjort sig skyldig till fel i domarämbetets utövning, prövade hovrätten jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen rättvist döma Odéen för vad han sålunda låtit komma sig till last att utgiva 10 dagsböter, varje dagsbot bestämd till 20 kronor.

Över hovrättens utslag har Odéen anfört besvär. Målet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Åtalet mot Ödmann anhängiggjordes vid *Ångermanlands södra domsagas häradsrätt,* vilken i utslag *den 1 oktober 1935* yttrade följande.

Enär Ödmanns underlåtenhet att överklaga det i målet ifrågakomna, den 20 februari 1935 meddelade utslaget mellan Ödmann, å tjänstens vägnar, å ena, samt Runsten, å andra sidan, angående fylleri vid ratten, icke vore av beskaffenhet att böra för honom medföra ansvar för tjänstefel, prövade häradsrätten lagligt lämna åtalet utan bifall.

Från förestående utslag, som innefattade häradsnämndens enhälliga mening, var häradsrättens ordförande, t. f. domhavanden A. Brusén, skiljaktig och yttrade:

"I målet är upplyst,

att Ångermanlands södra domsagas häradsrätt i mål mellan Ödmann, å tjänstens vägnar, å ena, samt köpmannen Albin Leander Runsten i Ljusdal, å andra sidan, angående fylleri vid ratten, genom utslag den 20 februari 1935 dömt Runsten jämlikt 1 § lagen den 7 juni 1934 om straff för vissa brott vid förande av motorfordon att hållas till fängelse tre månader,

att häradsrätten därvid meddelat anstånd jämlikt lagen den 28 juni 1918 angående villkorlig straffdom med verkställigheten av straffet,

att enligt ett i sagda mål företett utdrag av straffregistret Runsten förut dömts — förutom till fängelsestraff år 1910 — av Svea hovrätt den 28 september 1928 för äktenskapsbrott till fängelse sex månader, vilken bestraffning varit verkställd den 11 mars 1930,

att — sedan ordföranden i rätten efter utslagets avkunnande uppmärksammat, att villkorlig dom, med hänsyn till stadgandet i 2 § första stycket i lagen angående villkorlig straffdom, icke kunnat ifrågakomma — den i domsagan tjänstgörande sekreteraren på ordförandens uppmaning den 5 mars 1935 underrättat Ödmann om felaktigheten i utslaget, därvid sekreteraren framhållit, att rättelse kunde ske genom ett överklagande från åklagarens sida,

samt att Ödmann icke överklagat utslaget, under uppgift, att han — även om utslaget vore ur formell synpunkt oriktigt — ansåge, att den

tilltalade genom det utmätta straffet erhållit det straff han förtjänat och att detsamma komme att lända honom till större gagn än om han icke erhållit villkorlig dom.

På grund av vad sålunda förekommit och då Ödmann genom sin berörda underlåtenhet att fullfölja målet till högre rätt måste anses hava gjort sig skyldig till tjänstefel, prövar jag rättvist döma Ödmann, jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen, att för vad han sålunda låtit komma sig till last böta 8 dagsböter, envar om 7 kronor, vilka böter tillfalla kronan."

Med nämnda utgång av målet mot Ödmann fann jag mig icke böra åtnöjas. Jag uppdrog därför åt advokatfiskalen vid Svea hovrätt att därstädes anföra besvär. I en skrivelse till advokatfiskalen framhöll jag, med anledning av Ödmanns uttalade uppfattning att Runsten "redan i och med det utmätta straffet erhållit det straff han vore förtjänt av och att detsamma komme att lända honom till större nytta och gagn än om han ej erhållit villkorlig dom", att det i förevarande fall icke var första gången Runsten dömdes för fylleri vid ratten. Såsom framginge av domboken för den 20 februari 1935, varav Ödmann erhållit utdrag den 3 mars 1935, hade nämligen Runsten den 2 oktober 1934 av polisdomstolen i Göteborg blivit dömd för förseelse enligt 41 § 2 mom. motorfordonsförordningen den 20 juni 1930 att böta 50 dagsböter. Med åberopande av innehållet i instruktionen för åklagaren vid häradsrätten hade advokatfiskalen att yrka, att hovrätten måtte, med ändring av häradsrättens utslag den 1 oktober 1935, bifalla åtalet.

Målet är beroende på hovrättens prövning.

21. Olämpligt uppträdande av landsfiskal under tjänsteutövning.

Den 9 februari 1935 innehöll tidningen Folkets Dagblad under rubriken "Skattefogde driver nödarbetare till förtvivlan. — Av 30 kr:s lön tas 20 i införsel. — J. O. bör titta på Tranåsfiskalens ämbete." en artikel, däri anfördes i huvudsak följande.

Några dagar förut hade en del reservarbetare uppsökt landsfiskalen S. Pira i Tranås för att få klarhet i en del skatteindrivningar. Då arbetarnas avlöning skulle utbetalas, hade det visat sig att en betydande del av vissa arbetares avlöningar varit avdragen för resterande skatter. I flera fall, där avlöningen skulle utgjort 30 kronor 9 öre, hade efter skatteavdrag erhållits blott 15 kronor 9 öre. Skattemyndigheterna hade således i dessa fall tagit hälften av arbetarnas ringa inkomst. Men detta hade ändå inte varit det värsta. I ett annat fall, där avlöningen skulle varit 30 kronor 5 öre, hade av-

drag gjorts med inte mindre än 20 kronor, varför avlöningen endast uppgått till 10 kronor 5 öre, eller en tredjedel av hela beloppet. Två tredjedelar hade således skattemyndigheten lagt beslag på genom införseln. Att arbetarna vore förtvivlade över en dylik brutalitet kunde ej förvåna. De så hårt beskattade arbetarna hade därför beslutat att fem man skulle uppvakta Pira för att få saken ordnad på ett annat sätt. De hade emellertid fått ett mottagande som inte varit väntat. När arbetarna ville ha reda på om Pira verkligen påbjudit den stora införseln, hade han blivit utom sig av raseri och rutit: "Håll käften, så skall jag se efter." Då arbetarna lugnt och hovsamt frågat, om Pira ansett det vara möjligt för en arbetarfamilj att kunna klara sig på de små summor som återstode efter skatteavdraget, hade Pira blivit fullständigt hysterisk. Han hade slagit sin knutna hand i bordet upprepade gånger och rutit: "Tig och dra åt helvete och ut med er." Arbetarna, som inte fått något besked rörande sitt ärende, hade emellertid lugnt och stillsamt stannat kvar. Pira hade då rusat till telefonen och ringt upp polisen. Därmed hade arbetarnas audiens varit slut.

På grund av innehållet i tidningsartikeln anmodade min företrädare i ämbetet Pira att inkomma med upplysning, huru med de i artikeln uppgivna omständigheter förhölle sig.

I avgivet yttrande anförde Pira följande.

Uppgifterna i tidningen hade säkerligen lämnats denna av grovarbetaren K. A. G. Ling från Tranås, vilken vid ifrågavarande tillfälle fört besökarnas talan och som dessutom flera gånger i orten lett reservarbetarnas opinion mot nödhjälpsarbetena samt löne- och andra förhållanden vid dessa. De väsentligaste uppgifterna i tidningsartikeln — under alla förhållanden de som rörde Pira — vore sanningslösa. Vid besöket hade i verkligheten tillgått på följande sätt. Omkring klockan 6,30 e. m. den 5 februari 1935 hade i Piras bostad, där han också hade sitt tjänsterum, inställt sig Ling jämte reservarbetarna G. Karlsson och R. Reis samt — såvitt Pira kunde minnas — J. Blomqvist och S. Sjöstedt, alla bosatta i Tranås. När dessa fem personer inkommit å Piras kontor, hade Ling börjat med hög röst uttala sitt klander mot att Pira, som i egenskap av landsfiskal vore utmätningsman i Tranås stad, genom införsel uttagit oskäligt stora belopp av besökarnas arbetsförtjänst. Då i orten påginge flera olika reservarbeten, och några arbetare från staden hade anställning vid arbetslöshetskommissionens vägföretag, därifrån lönerna utbetalades i Aneby inom Aneby landsfiskalsdistrikt, hade Pira frågat besökarna var deras löner utbetalades. Därtill hade Ling i ohövlig ton svarat att "schaktmästaren" samma dag utlämnat avlöningarna. På fråga om schaktmästaren vore anställd vid arbetslöshetskommissionen hade Ling svarat, att han "naturligtvis" vore anställd i Tranås. Sedan Pira erhållit dessa nödiga uppgifter, hade han framtagit registret

över meddelade införselbeslut rörande oguldna utskylder för att taga del av införselbeslutens innehåll. Medan Pira gjorde detta och under det han började genomgå registret, som fördes kronologiskt och upptoge för år 1934 596 skatteposter och för år 1935 134 skatteposter, för vilkas uttagande Pira meddelat införsel i avlöning, hade Ling ånyo börjat att högröstat och i häftiga ordalag tala om Piras hänsynslöshet mot reservarbetarna samt frågat, om man hade befogenhet att å avlöning avdraga halva beloppet eller mera. Härtill hade Pira svarat att han skulle yttra sig därom, sedan han granskat införselbesluten. Pira hade uppmanat besökarna att sitta ned, medan Pira genomginge registret och toge del av införselbesluten. Besökarna hade emellertid i stället samlats intill Piras skrivbord, vid vilket Pira satt, under det att Ling, som kommit närmare, fortsatt sitt orerande om olagligheten av Piras åtgärder. Detta hade givit Pira anledning tillsäga Ling att vara tyst, medan Pira verkställde den nödiga utredningen, en uppmaning som Pira måst upprepa. Då Ling det oaktat fortsatt sitt högljudda tal, hade Pira frågat: "Kan Ni icke vara tyst medan jag undersöker förhållandena?" När Ling icke åtlytt denna tillsägelse utan fortsatt sitt orerande, hade Pira, då Ling tydligen icke ville förstå vanligt tal, slagit handen i skrivbordet och utropat: "Håll käften!" Ling hade därvid utfarit i förolämpande ton att han hade rätt att tala med en tjänsteman utan att bli nedtystad. Pira hade ånyo uppmanat Ling att sitta ned och vara lugn, och då han det oaktat fortfarit att klandra, hade Pira, som fortfarande suttit vid skrivbordet, sagt att Pira komme att utvisa Ling, därest han ej uppträdde städat. Därtill hade Ling under svordomar svarat att här körde ingen ut honom. Pira hade då tagit den intill skrivbordet stående telefonapparaten och med överkonstapeln Ernst Hagberg haft ett telefonsamtal som inneburit att Pira för att få vittne till Lings uppträdande begärt att en poliskonstapel skulle sändas till Piras bostad. Förhållandet hade nämligen varit att vid denna tid på dagen den hos Pira tjänstgörande biträdande landsfiskalen eller annan ojävig person icke befunnit sig på kontoret. Efter detta telefonsamtal hade Ling förhållit sig stilla, och de honom åtföljande personerna hade förefallit smått generade över Lings uppträdande. Sedan Pira nu fått tillfälle genomgå registret och restlängderna över oguldna utskylder, hade det visat sig att Pira ej antecknat att införsel meddelats i besökarnas avlöningar. I följd därav hade Pira frågat dem vid vilken tid införsel meddelats. Därtill hade svarats att de icke hade kännedom därom. I anledning av vad sålunda förekommit hade Pira telefonerat till den ena av stadens exekutionsbetjänter. Denne hade därvid meddelat att något införselbeslut icke meddelats för uttagande av ifrågavarande personers oguldna skatter, enär stadens drätselkontor, som utbetalade avlöningarna, ansett sig oförhindrat att å lönerna avdraga skäliga belopp till gäldande av oguldna utskylder till sta-

den. Pira hade underrättat besökarna härom och uppmanat dem att i saken hänvända sig till drätselkontoret. Tillika hade Pira erinrat Ling att han framdeles borde iakttaga ett mera städat uppförande vid sina besök. Ling hade därtill genmält något som inneburit att det skulle bli "annat av". Härunder hade besökarna avlägsnat sig. Omedelbart därpå hade poliskonstapeln R. L. Holmgren kommit till Piras bostad. Holmgren hade meddelat att han utanför bostaden mött Ling och fyra i dennes sällskap varande personer. Då Pira uppgivit anledningen till Holmgrens tillkallande, hade denne tillagt att han ej vore förvånad, om Ling uppträtt oskickligt. Han vore nämligen känd för sådant. Emot de i Lings sällskap varande personernas uppträdande hade Pira intet att erinra. De hade förhållit sig lugna och hövliga. Däremot ansåge Pira att Ling genom sitt obehärskade klander mot Piras indrivningsverksamhet och sitt uppträdande i övrigt varit värd en tillrättavisning. Vid ifrågavarande tillfälle hade Pira enligt sin vana uppträtt både lugnt och behärskat. Han hade sålunda icke — såsom i tidningsartikeln påstodes — varit utom sig av "raseri" eller "fullständigt hysterisk". Ej heller hade han använt någon svordom. Det hade tvärtom varit Ling som gjort så. Endast en gång hade Pira slagit handen i bordet, nämligen när han såsom redan nämnts utropat "håll käften". Även om detta utrop under vanliga förhållanden kunde anses mindre lämpligt, funne Pira det likväl under angivna omständigheter vara försvarligt, om en tjänsteman använde ett dylikt kraftuttryck, då han icke kunde få en oresonlig person att uppträda hyfsat, i synnerhet då den klandrande själv icke vore en alldeles oförvitlig person. Ling, som vore född den 10 mars 1900, omnämndes i tidningen Polisunderrättelser för åren 1917, 1918, 1922 och 1923. Dessutom visste Pira att Ling under 1921 och 1922 på åtal av stadsfiskalen i Tranås dömts till ansvar för olaga brännvinsförsäljning samt tre gånger för olovligt tillhandagående med anskaffande av rusdrycker samt under 1925 för fylleri och förargelseväckande beteende. Vidare hade å Tranås polisstation uppgivits att Ling under flera år intill för ett par år sedan icke vistats i orten utan rest omkring i landet, särskilt i Norrland, under utövande av fotografering på marknader, torgdagar o. d. samt försäljning av glasskärare m. m. Om Lings förhållanden under denna tid vore icke något närmare känt, men vid hans återkomst till Tranås hade Pira på nyåret 1933 mottagit begäran om handräckning enligt lagen om avbetalningsköp för återtagande hos honom av en s. k. kanonkamera. Å drätselkontoret hade Pira erfarit att Ling och några av de arbetare, som den 5 februari 1935 besökt Pira, följande dags middag infunnit sig där och fått bekräftelse på riktigheten av de utav Pira lämnade upplysningarna. De hade då förklarat sig nöjda med de skedda avdragen, men hemställt att dessa framdeles skulle ske varje vecka och icke, såsom hittills skett, var fjärde vecka. Tillika hade Ling meddelat att han

för egen del icke gjorde någon invändning mot åtgärden, enär han hade andra inkomster, nämligen genom försäljning av korv och glass. Det enda, som med god vilja skulle kunna läggas Pira till last, yttrade denne till slut, vore sålunda att han vid ifrågavarande tillfälle mot Ling slagit handen i bordet och tillsagt honom att "hålla käften", då han ideligen talat om Piras hänsynslöshet mot reservarbetarna. Pira förmenade emellertid att en tjänsteman, som under omnämnda förhållanden kränktes i sin tjänst, ägde rätt att uttrycka sig på ett sätt, som vederbörande kunde antagas förstå, när annan uppmaning ej åtlyddes. På grund av vad Pira nu meddelat, hemställde han att tidningsartikeln icke måtte föranleda vidare åtgärd.

Med anledning av vad sålunda förekommit anmodade J. O. landsfogden i Jönköpings län att *dels*, för klarläggande av vad vid det i handlingarna omnämnda tillfället den 5 februari 1935 förekommit, verkställa utredning genom förhör med de personer som därvid enligt Piras uppgifter jämte honom och Ling befunnit sig i Piras tjänsterum, *dels* hit inkomma med sagda utredning jämte det utlåtande som därav föranleddes.

Landsfogden F. Hjortsberg överlämnade härefter protokoll rörande ett av honom den 1 april 1935 hållet förhör med ovannämnda Ling, Reis, Karlsson, Sjöstedt och Blomqvist ävensom reservarbetaren S. E. Nöjd. Vid förhöret hade Blomqvist meddelat att han ej närvarit vid tillfället ifråga. De övriga hade berättat följande.

1) Ling: Ling, Reis, Karlsson, Sjöstedt och Nöjd hade kommit överens om att besöka Pira med anledning av det stora avdrag å deras veckoavlöning, som gjorts för uttagande av dem påförda skatter. Innan de gått in till landsfiskalen, hade Ling till kamraterna yttrat: "Vi stå nu utanför lejonets kula och nu gäller det att taga det lugnt och sansat." Ling hade nämligen av flera reservarbetare, som besökt Pira, fått höra att denne varit svår emot dem. Så hade arbetaren K. Käck, som hade för avsikt att besöka Pira, yttrat: "Det är förfärligt; men jag vet hur det går. När jag kommer till domarebacken — strax intill Piras bostad — komma svettpärlorna." Vid Käcks återkomst från besöket hos Pira hade någon frågat, hur det gått, varpå Käck svarat: "Pira röt och skrek och jag skalv." Ling hade lagt sig vinn om att vid besöket söka "taga fram sin bästa sida". Han hade sålunda bett om ursäkt att de kommo och besvärade Pira; det vore, hade han sagt, en fråga de ville framställa till honom. Efter det Pira bett dem stiga in, hade Ling anfört: "Vi äro några reservarbetare, som anse oss oförsynt behandlade vid införsel i lön för uttagande av till betalning förfallna skatter. De ha i dag tagit halva veckoavlöningen för oss; för en del nästan två tredjedelar." Pira hade därtill svarat: "Tig och sitt." Pira hade med eftertryck avbrutit Ling, varför Ling längre fram i samtalet nödgats påpeka att Ling ej vore så synnerligen rädd av sig. På Piras fråga,

om de vore från Aneby, hade de svarat att de vore från staden, varpå Pira yttrat: "Jaså, ni äro från Majmålevägen." De hade gjort Pira uppmärksam på att de vore anställda i statskommunalt arbete på platsen. När Pira fått detta klart för sig, hade han tittat i sina papper. Ling hade nu velat göra ett inlägg i ungefär följande form: "Det förstår ju Pira själv, att vi reservarbetare ej ha så stor avlöning, och då de taga hälften eller upp till två tredjedelar därav, blir det ej mycket kvar att leva på." Pira hade därvid slagit knytnäven i bordet, rytande: "Tig." Ling hade då sagt: "Vad är det nu; när man kommer med en hovsam förfrågan till en tjänsteman, kan man väl få ett någorlunda hovsamt svar." Innan Ling hunnit säga orden "hovsamt svar", hade Pira yttrat: "Dra åt helsike." Och efter Lings ord "hovsamt svar" hade Pira slagit näven i bordet och yttrat: "Ut med er." Ling hade nu yttrat: "Jag kan inte tänka mig, att vi skola lämna rummet, förrän vi fått svar på vår framställda fråga. Vi gå ta mig tusan ej, förrän vi fått besked." Pira hade då sagt att han skulle ringa efter polis. I det telefonsamtal Pira haft med polisen hade Pira yttrat: "Kom upp så skall Ni få se, hur några stycken reservarbetare bära sig åt som vilddjur." Efter telefonsamtalet hade Pira satt sig och yttrat att det vore väl märkvärdigt, om han ej skulle få dem att hålla käften. Inför detta hade Ling resignerat och tänkt att det ej vore lönt att vidare tala med Pira. Pira hade gått för att hämta en bok, slagit upp den och sagt att han ej meddelat något införselbeslut rörande skatterna ifråga, utan att det varit stadens drätselkammare som ombesörjt avdraget. Vidare hade Pira sagt: "Nu vet ni det; ut med er. Förresten, jag känner Ling." Härtill hade Ling genmält: "Jag känner herr Pira också.", varpå Pira skrikit: "Ut med er." Ling och hans kamrater hade nu avlägsnat sig. På fråga vidhöll Ling att Pira under det han slagit i sina böcker sagt: "Håll käften på er." Vidare hade Pira yttrat orden "tig", "drag åt helsike" och "ut med er". De hade dock ej kommit i en följd. Orden "drag åt helsike" hade varit som en monolog under Piras bläddring i sina böcker och ej bestämt riktade mot Ling. Ling, som gjorde gällande att varken han eller hans kamrater uppträtt ohövligt mot Pira, ansåge att denne bemött dem ohövligt. Vidare meddelade Ling att han till en representant för tidningen Folkets Dagblad lämnat sakuppgifter om tillfället ifråga, men att dessa i artikeln fått annan utformning än de lämnade. Ling förklarade sig icke ha något ersättningsanspråk mot Pira.

2) Reis: I avsikt att söka utverka mindre avdrag å deras avlöning för gäldande av dem påförda skatter hade han samt Ling, Karlsson, Sjöstedt och Nöjd överenskommit att uppsöka Pira, vilken de antagit ha förordnat om redan skedda avdrag. Ling skulle därvid föra ordet. Den 5 februari 1935 hade Ling ringt upp landsfiskalskontoret och bett att få besöka Pira. På eftermiddagen samma dag hade de infunnit sig å dennes kontor. Före

ankomsten dit hade Ling sagt att de borde vara lugna och sansade, nu när de skulle in i lejonets kula. Ling hade bett om ursäkt för att de störde Pira. Denne, som bett besökarna sitta ned, hade frågat om de vore reservarbetare från Aneby, därvid Ling upplyst att de vore från staden. Pira hade gått för att se efter i sina böcker och därvid hade Ling möjligen litet försmädligt men utan särskilda åtbörder frågat, om Pira påbjudit att de finge taga 15 à 20 kronor på en avlöning å 30 kronor. Pira hade svarat: "Tig, annars ringer jag efter polis." Pira hade så satt sig i skrivbordsstolen och tittat i sina böcker. Ling hade nu frågat, om landsfiskalen tyckte att det kunde gå för en familj på 4 à 5 personer att efter så stort avdrag å veckoavlöningen som gjorts klara sig på återstoden. Pira hade då slagit näven i bordet och skrikit "tig" samt telefonerat efter polis. Däremot hade Reis ej uppfattat att Pira jämväl sagt: "Drag åt helvete och ut med er." Pira hade åter satt sig i sin stol och tittat i sina böcker men hade ej kunnat finna de besökandes namn där. Pira hade då ringt upp en exekutionsbetjänt och efter samtal med denne meddelat att de hade att vända sig till drätselkammaren i staden. Därefter hade Pira stigit upp för att sätta böckerna på sin plats, varvid Pira yttrat att han kände Ling. Ling å sin sida hade sagt att han kände Pira. För att ej behöva bevittna ett eventuellt uppträde mellan Pira och Ling hade Reis nu avlägsnat sig. När han kommit till byggnadens veranda, som vore skild från tjänsterummet genom en tambur, hade Reis' kamrater kommit efter. På fråga uppgav Reis att han ej hört Pira yttra "håll käften, så skall jag se efter", men väl yttrandet "tig annars ringer jag efter polis". Ej heller kunde han erinra sig att Ling påstått att Pira varit hänsynslös mot reservarbetare eller förfarit olagligt. Med undantag av Ling hade ingen av besökarna yttrat något under besöket. De hade för Pira uppvisat sina avlöningskuvert för styrkande av namn och avdragsbelopp. Pira hade vid tillfället verkat nervös. Reis upplyste att han jämte en annan reservarbetare under år 1934 besökt Pira i ärende angående avdrag å lön för skatt. Pira, som lovat göra vad han kunde för dem, hade då ej uppträtt olämpligt mot dem.

3) Karlsson: Karlsson samt Ling, Reis, Sjöstedt och Nöjd hade överenskommit att besöka Pira med anledning av gjorda avdrag å deras avlöningar. Ling hade den 5 februari 1935 ringt upp landsfiskalskontoret, därifrån upplysts att Pira ej då vore att träffa men att han skulle komma hem vid 6-tiden på eftermiddagen. På vägen till Pira hade de överenskommit att uppträda lugnt och sansat; Karlsson hade för sin del icke väntat något vredesutbrott från Piras sida. Inkomna till Pira hade de meddelat att de infunnit sig med anledning av avdrag å deras avlöningar för gäldande av skatter. Pira hade frågat, om de vore reservarbetare från Aneby, varvid de upplyst att de vore från staden. Lings fråga om de finge avdraga så mycket som 15 à 20 kronor på en veckoavlöning hade Karlsson ej upp-

fattat som försmädlig eller ohövlig. Såvitt Karlsson iakttagit, hade Pira ej svarat på frågan. Pira hade sett i sina böcker men sagt sig ej där kunna igenfinna besökarna. Under det Pira sålunda varit sysselsatt, hade Ling pratat. Pira hade bett denne hålla käften, så skulle Pira se efter. Pira hade jämväl bett dem att sitta ned. Då Ling icke låtit bli att tala, hade Pira skrikit "tig, drag åt helsike och ut med er". De hade emellertid ej avlägsnat sig utan stannat kvar för att få besked i sitt ärende. Pira hade ringt i telefon två gånger, men Karlsson hade ej uppfattat vad som därunder sagts; ej heller hade Karlsson uppfattat Piras yttrande att han kände Ling eller den senares yttrande att han kände Pira. Pira hade hänvisat dem till drätselkammaren. Ling hade pratat under besöket, men icke uppträtt ohövligt eller utmanande. Under år 1934 hade Karlsson samtalat med Pira om avdrag för sina skatter, men hade Pira därvid ej bemött honom ovänligt. Karlsson meddelade att han vid nu ifrågakomna besök på grund av förkylning haft bomull i sina öron, varför han ej hört allt vad som därvid yttrats.

4) Sjöstedt: Han hade jämte Ling, Reis, Karlsson och Nöjd överenskommit att uppsöka Pira, enär avdragen å deras avlöningar för skatter synts dem för stora. På vägen till Pira hade Ling sagt att de skulle uppträda lugnt under besöket. När de kommit in till Pira, hade Ling bett om ursäkt för att de kommit så sent på dagen. På fråga av Pira vad saken gällde hade Ling svarat att den rörde skatteinförseln i deras avlöningar. På Piras förfrågan, om de vore från Aneby, hade de meddelat att de vore från staden. Sedan Ling påstått att skatteavdraget för dem varit så stort att en familj ej kunde klara sig på återstoden, hade Pira slagit handen i bordet och sagt: "Tig, så att jag får se efter." Ling hade emellertid fortsatt att tala, och Pira hade flera gånger uppmanat Ling att tiga. En gång hade Pira sagt: "Tig, åt helsike med er, ut med er." Sjöstedt och kamraterna hade emellertid ej avlägsnat sig, utan Ling hade svarat: "Det gör vi inte, förrän vi fått svar på vår fråga." Pira hade då sagt: "Vad säger ni, jag skall ringa efter polis." Ling hade svarat: "Det går gott an, det." Sedan Pira telefonerat efter polis, hade Pira letat ytterligare i sina böcker, men hade ej kunnat finna någon av besökarna i dem. Pira hade ringt upp en exekutionsbetjänt och samtalat med denne. Sedan Pira lämnat besked, hade han yttrat: "Nu vet ni hur saken ligger till, ut med er nu." Sjöstedt kunde ej påminna sig att Pira under besöket yttrat: "Håll käften, skall jag se efter." Endast Ling hade under besöket talat med Pira. Ling, som väl hade skarp röst, hade ej uppträtt ohövligt och ej heller använt ovanlig röst eller åtbörder under sitt tal. Sjöstedt, som ej tidigare besökt Pira, ansåge att denne bemött dem hårt.

5) Nöjd: På vägen till Pira hade Ling sagt att de skulle vara lugna och sansade. Inkomna till Pira hade de först bett om ursäkt för det besvär de

åsamkade honom samt därefter framfört sitt ärende. De hade på fråga upplyst att de vore från Tranås. Då Pira ej hittat dem i sina böcker, hade han frågat dem vem som utbetalt deras avlöningar, varpå Nöjd upplyst att det hade schaktmästare Svensson gjort. Under det Pira sökt efter dem i sina böcker hade Ling oavbrutet talat, varför Pira flera gånger i rytande ton tillsagt denne att tiga. Han kunde ej erinra sig, om Pira under besöket sagt: "Håll käften så skall jag se efter." Ej heller hade han hört att Pira yttrat: "Tig, drag åt helvete och ut med er." Pira hade ringt efter polis. När Pira skulle ringa upp en exekutionsbetjänt och för sådant ändamål sökt efter dennes nummer i telefonkatalogen, hade Ling uppgivit exekutionsbetjäntens nummer, varvid Pira med kraft slängt telefonkatalogen i bordet. Nöjd komme ej ihåg, om Pira vid något tillfälle slagit näven i bordet. Reis hade först lämnat rummet, följd av Nöjd. Från tjänsterummet hade då hörts samtal, varav Nöjd endast uppfattat orden "tig, ut". Pira hade under samtalet i retlig ton yttrat: "Jag känner herr Ling." Ling hade ej uppträtt utmanande mot Pira, så att denne haft anledning att ryta mot Ling. Piras uppträdande syntes Nöjd olämpligt. Under år 1934 hade Nöjd talat med Pira om avdrag för sina skatter. Pira hade därvid visat tillmötesgående, ringt upp drätselkontoret och ombesörjt att Nöjd återbekommit 5 kronor som drätselkontoret redan avdragit.

I sitt utlåtande anförde Hjortsberg att det genom vad i ärendet förekommit syntes Hjortsberg vara ådagalagt att Pira vid tillfället ifråga icke iakttagit den hövlighet mot Ling som med fog kunnat av honom krävas. Även om Ling i något avseende uppträtt olämpligt, ursäktade detta icke Piras häftiga utbrott. Hjortsberg ansåge därför att Pira gjort sig förtjänt av en erinran för sitt uppträdande mot Ling.

Sedan Pira härefter beretts tillfälle att i anledning av den utav Hjortsberg verkställda utredningen till J. O. inkomma med de ytterligare upplysningar vartill han kunde finna sig befogad, anförde Pira i förnyat yttrande följande.

Att Ling vid det av Hjortsberg anställda förhöret i stort sett bestyrkt de uppgifter som lämnats i tidningsartikeln vore ej att förvåna, då Ling lämnat tidningen stoffet till artikeln. Men hans uppgifter vore likväl i sina huvudsakliga delar osanna och markerade med all styrka hans avsikter. Vid genomläsandet av hans berättelse kunde man icke undgå lägga märke till hans avsikt med besöket hos Pira ifrågavarande afton. Såvida hans uppgift därutinnan kunde tillmätas någon sanning, hade han, under det han och hans följeslagare voro på väg till Pira, sökt skrämma upp sina kamrater för denne genom att skildra ett besök som Käck förut gjort hos Pira och mana till lugn, uppenbarligen för att själv få vara den ledande

och för att imponera på kamraterna genom sin modighet vid sammanträffande med en tjänsteman som skildrats som ett rytande lejon och inför vilken Käck svettats och börjat skälva. I denna Lings berättelse låge också förklaringen till hans uppträdande å Piras tjänsterum. Detta vore långt ifrån av den oskyldiga natur som Ling och hans kamrater velat påskina. Ling medgåve själv att han vid ett tillfälle använt svordom, varom emellertid vittnena icke syntes ha blivit hörda. Ett av dessa, Reis, hade åtminstone medgivit att Ling "lite försmädligt" framställt sina frågor, och andra vittnen, Karlsson och Nöjd, hade vitsordat att Ling "pratat" och "oavbrutet talat", under det Pira varit sysselsatt med att genomgå det långa registret över meddelade införselbeslut. Med undantag därav skulle enligt vittnenas uppfattning Lings uppträdande varit oklanderligt. Pira kunde tyvärr icke styrka sina uppgifter rörande omständigheterna vid tillfället annat än genom den utsago därom som lämnats av hans hustru, vilken befunnit sig i det till kontoret gränsande rummet, dit dörren varit öppen. Sedan Ling och hans kamrater avlägsnat sig, hade Piras hustru uttalat sin uppfattning om Lings uppträdande och förklarat att hon hört honom svära och högljutt klandra Pira i tjänsten. Skulle Lings berättelse givas vitsord, borde Piras hustrus iakttagelser kunna tillmätas någon betydelse för ett rätt bedömande av händelsen. För att i möjlig mån visa Lings sanningslöshet åtminstone på en punkt åberopades intyg av Hagberg rörande innehållet i Piras telefonsamtal med honom ifrågavarande afton. Ling påstode att Pira vid detta samtal uppgivit att reservarbetarna burit sig åt "som vilddjur". Uppgiften vore lögnaktig och avsedd att vilseleda liksom Lings hela berättelse. Det vore anmärkningsvärt att Hjortsberg angående denna passus i Lings berättelse icke ansett nödigt höra den polisman med vilken Pira haft telefonsamtalet, då Hjortsberg redan därigenom kanske fått anledning betvivla riktigheten av Lings relation av händelsen. Det borde upplysas att Hjortsbergs förhör ägt rum å polisstationen i Tranås och att han sålunda haft tillfälle höra Hagberg. Beträffande de uppgifter som lämnats av Lings kamrater vid förhöret funnes flera erinringar att göra. Pira ville emellertid inskränka sig till att framhålla följande för att visa deras olika uppfattning om händelserna. Enligt tidningsartikeln, vilken Ling inspirerat, skulle Pira ha rutit "tig och dra åt helvete". Vid förhöret hade Ling, som *icke*, såsom i protokollet angåves, varit den förste som hörts av Hjortsberg utan den siste och sålunda icke kunde vara säker om vad övriga tillkallade förut sagt, modererat sin uppgift därom och förklarat att orden "drag åt helsike" varit som en monolog under Piras bläddring i böckerna — alltså icke en direkt maning till Ling eller hans kamrater. Reis och Nöjd hade förklarat att de icke uppfattat nämnda uttryck, under det att Karlsson, som på grund av förkylning haft bomull i sina öron och därför ej hört allt som yttrats, påstått sig ha hört ett dylikt yttrande, som

skulle varit riktat mot besökarna. Samma påstådda yttrande vore vid förhöret vitsordat av Sjöstedt, vilken emellertid vid kallelse till förhöret meddelat att Pira icke fällt yttrandet. Reis hade ej heller hört att Pira använt uttrycket "håll käften", varemot han erinrat sig att Pira flera gånger uppmanat Ling att "tiga". Av övriga vittnen vore det endast Karlsson — han som hade svårt att höra — som uppfattat berörda uttryck. Det måste anses betecknande att just detta uttryck, som verkligen använts av Pira och som ledsagats av ett handslag i skrivbordet, icke märkts av någon annan än Karlsson och Ling, till vilken senare det varit riktat, ehuru samtliga närvarande uppehållit sig omedelbart intill Piras skrivbord. Samtliga hörda personer hade relaterat händelsen i ganska olika sammanhang, vilket väl visade att de varit tveksamma i sina uppgifter och hade avsevärt skiljaktiga meningar om händelsernas utveckling. Piras tillsägelse åt Ling att Pira komme att utvisa honom, därest han icke uppträdde städat, påstodes av Reis ha skett med orden "tig, annars ringer jag efter polis" samt av Karlsson och Sjöstedt med orden "tig, drag åt helsike och ut med er" eller liknande. Det förefölle högst egendomligt att en tillsägelse, som endast innebure att Ling skulle hålla sig tyst, medan Pira undersökte förhållandet, uppfattats så olika av de närvarande — två vittnen sade med bestämdhet att Pira uppmanat Ling att "dra åt helsike", två hade icke hört detta och Ling själv hade ej uppfattat det som riktat mot någon. Enbart denna skiljaktighet i omdömet borde gjort förhörsledaren tveksam om riktigheten av utsagorna, i synnerhet som Pira bestritt svordomen. Då Pira vidhölle att han varken *till* de närvarande eller någon av dem eller *under* granskningen av sina tjänstehandlingar använt svordomar eller fällt uttrycket "ut med er", vore det icke förmätet av Pira påstå att berättelserna vore synnerligen färgade för att icke säga sanningslösa. Då Piras hustru läst ifrågavarande tidningsartikel, hade hon utropat: "Det var inte du som svor, utan Ling, det hörde jag tydligt." Lings kamrat Karlsson hade möjligen uppfattat Lings svordomar såsom använda av Pira eller ock avsåge han att försvara sin ledare, Ling. Om dennes användning av svordomar hade Hjortsberg tydligen icke hört Lings kamrater, ehuru Ling, om ock svagt, medgivit att han använt sådana. Reis hade påstått att Pira verkat nervös. Och Nöjds påstående att Pira "med kraft slängt telefonkatalogen i bordet" hade ansetts så anmärkningsvärt att det väl vore avsett att bestyrka Reis' uppgift. Den katalog, som av Pira använts för att uppsöka exekutionsbiträdets telefonnummer, hade utgjorts av en speciellt för Tranåsorten tryckt telefonkatalog om knappast mer än 100 sidor — alltså ett litet häfte — och legat som vanligt överst på de digra, av telegrafverket avlämnade telefonkatalogerna intill Piras bordstelefon till samma höjd som denna, dit Pira också överst släppt ned häftet. Pira ansåge sig nödsakad meddela detta, på det att man av Nöjds uppgift icke skulle

få den uppfattningen att Pira med kraft slängt en av de stora, tunga telefonkatalogerna i bordet. Nöjds berättelse vore sålunda i detta avseende missvisande och misstydd. Det vore ganska förklarligt, om de Ling åtföljande reservarbetarna, som på grund av Lings förberedande uppgifter varit inställda på att Pira skulle behandla dem illa och att han möjligen komme att visa oginhet mot dem beträffande införseln i arbetslönen, utgått därifrån vid bedömandet av händelsen. I följd därav hade de ansett Lings uppträdande på sin plats, åtminstone icke klandervärt. Lika förklarligt torde vara att dessa, som blivit tillsagda att sitta ned medan Pira genomginge registret över införselbesluten, funnit sig besvikna, då klandret icke kunde beröra Pira i hans tjänst. Däri *kunde* ligga en förklaring även till deras olika berättelser om vad som tilldragit sig under besöket. Reservarbetarna, som med all sannolikhet läst tidningsartikeln, hade genom denna och Lings relation av besöket för andra personer i staden fått sitt minne av händelsen grumlat och påverkat. Då Ling lämnat Piras bostad och uttalat en hotelse som innebure att det skulle "bli annat av", hade Pira yttrat att Pira kände Ling, d. v. s. att Pira hade kännedom om hans vanliga sätt att uppträda och handla. Vad Ling svarat därpå hade Pira icke kunnat uppfatta under reservarbetarnas utgående. Det vore möjligt att Ling replikerat att han kände Pira, såsom förhörsprotokollet uppgåve. Enbart detta föranledde Pira antaga att besökarna under vägen från honom haft samtal om vad som inträffat och att Ling därunder påverkat sina kamraters intryck av händelserna. Innehållet av det samtal, som Ling haft med sina följeslagare under vägen *till* Piras bostad, hade Hjortsberg antecknat i förhörsprotokollet, då det sannolikt synts honom inverka på bedömandet av Piras handlingssätt. Däremot framginge icke av protokollet, huruvida Hjortsberg hört besökarna om det samtal de fört under vägen *från* Piras bostad. Det vore icke uteslutet att innehållet av detta samtal kunnat giva anledning till begrundande. En Tranåsbo, som i det närmaste tillhörde samma politiska parti som Ling, hade berättat för Pira att Ling strax efter besöket hos Pira relaterat händelsen ungefär som den återgivits i tidningen Folkets Dagblad samt att han därvid sagt till Ling, att han icke satte tro till dennes berättelse, enär det vore olikt Pira att uppträda på angivet sätt och han kände Lings ofta obehärskade utfall. Personen ifråga hade själv flera gånger besökt Pira eller eljest kommit i beröring med denne — hade han meddelat Ling — och alltid blivit bemött med förståelse och vänlighet. Det vore icke alldeles otänkbart att även detta samtal mellan Ling och nämnde person kunnat influera på Lings åtgöranden före Hjortsbergs förhör, till vilket de förhörda kallats redan den 28 mars 1935. Att den påtalade händelsen bedömdes olika och att man funne Piras uppträdande mot Ling ha sina förklarliga skäl torde framgå av en notis i tidningen Tranås Posten för den 8 april 1935 i anledning av Hjortsbergs yttrande.

Pira kunde ej underlåta omtala att, efter det denna notis förekommit i ortstidningen, flera ordningsälskande invånare i Tranås för Pira uttalat sin förvåning över det omdöme som Hjortsberg gjort i sitt yttrande och beklagat att Pira för Lings person skulle beredas obehag. Dock hade det tillagts att händelsen, huru den än inträffat, hos personer som kände Ling och hans förhållanden icke kunde, även om Hjortsbergs hemställan bifölles, menligt inverka på omdömet om Piras person eller tjänsteställning. Detta uttalande hade synts Pira ådagalägga att de personer som lärt känna Pira under de nära 30 år han vistats i Tranås icke funnit att han hade för vana att uppträda oskickligt eller bryskt. Det förefölle som om Hjortsberg bort kunna vitsorda detta omdöme. Under mer än 30 år hade han känt Pira — han hade efterträtt Pira som ordinarie landskanslist i länsstyrelsen i Jönköpings län år 1905 — och sedan år 1918 hade han årligen hos Pira verkställt föreskrivna inventeringar, varförutom han i övrigt haft rikt tillfälle att lära känna Piras karaktär och sinnelag. Pira hade icke anledning antaga att Hjortsberg under denna tid funnit Pira uppträda obehärskat eller hänsynslöst. Under sådana omständigheter nödgades Pira uttala sin förvåning över att Hjortsberg icke omedelbart efter förhöret — om vilket Pira erhållit kännedom först genom en notis i tidningen Dagens Nyheter för den 7 april 1935 — ansett sig ha anledning höra Pira på grund av vittnesberättelserna utan i stället gjort ett kategoriskt uttalande om Piras "häftiga utbrott". Hjortsbergs yttrande vore sålunda helt grundat på dessa vittnens utsagor, vilka strede mot innehållet i Piras tidigare yttrande och som, enligt vad Pira nu torde ha visat, måste anses såsom otillförlitliga. Att på detta sätt godkänna vittnenas utan ansvar lämnade och icke kontrollerade uppgifter utgjorde enligt Piras mening ett talande exempel på önskvärdheten därav, att förhörsledare ägde nödig personkännedom och därmed tillräcklig grund att avgöra trovärdigheten av förhörda personers uppgifter. Då Ling vid förhöret uppgivit att Pira vid ett besök av Käck skulle uppträtt olämpligt, ville Pira meddela följande. Käck vore anställd vid företaget för anläggning av väg från Tranås mot Majmålen, den s. k. Majmålevägen, och hade i augusti 1934 resterat för oguldna skatter om tillhopa 62 kronor 80 öre, varför Piras vikarie under hans semester den 13 i sagda månad meddelat beslut om införsel i Käcks arbetsinkomst. Pira ville minnas att Käck personligen någon tid därefter hos Pira begärt att få slippa införseln samt att Pira icke ansett sig på grund av för Pira kända förhållanden kunna bevilja hans framställning, utan hänvisat honom att överklaga beslutet, därest han funne skäl därtill. Några besvär hade ej anförts, varför Pira måste antaga att Käck själv funnit sådana utsiktslösa. Att Käck blivit misslynt däröver och möjligen dukat upp någon historia om sitt besök hos Pira kunde antagas. Men i så fall vore berättelsen därom — sådan den återgivits i förhörsprotokollet — fullständigt sannings-

lös. Käck vore icke hörd av Hjortsberg. Lings myckna tal under besöket hos Pira den 5 februari 1935 hade icke, såsom han ville låta påskina, inneburit någon begäran om förklaring rörande skatteavdragen å hans och hans medföljares arbetsinkomst utan ett uppenbart klander av åtgärder som han antagit ha verkställts av Pira. Därom talade innehållet i tidningsartikeln sitt tydliga språk. Ehuru Ling, vilket medgivits vid Hjortsbergs förhör, fått besked om att Tranås drätselkontor verkställt skatteavdragen utan införselbeslut, hade han meddelat tidningen att avdragen skett genom införsel, varför i artikeln uppmanades till undersökning om förhållandet. Från att ursprungligen ha varit ett klander av Piras tjänsteutövning hade genom omständigheterna saken inskränkt sig till en bisak, som i själva verket blivit huvudsaken, nämligen frågan om Piras uppträdande vid tillfället. Rörande detta hänvisade Pira till den relation av händelsen som han meddelat i sitt tidigare yttrande och bestrede riktigheten av de uppgifter som lämnats inför Hjortsberg, i vad dessa icke överensstämde med Piras egen berättelse. Det hade nämligen icke tillgått på det sätt reservarbetarna påstått. För att få saken fullt utredd erfordrades att personerna ifråga hördes på ed inför domstol. Vid ett telefonsamtal som för några dagar sedan ägt rum mellan Hjortsberg och Pira i ett annat ärende hade också förevarande händelse kommit på tal. Hjortsberg hade då förklarat att "det ej var så farligt", då Pira enligt ett par vittnens uppgifter förut behandlat dem hövligt och hänsynsfullt. Pira vore oviss om, huru han skulle tolka denna förklaring, som syntes stå i strid med Hjortsbergs skriftliga yttrande i ärendet. Men det gåve osökt anledning förmoda att det stode i något samband med uppgifter, som Hjortsberg inhämtat efter förhöret. I Piras tidigare yttrande hade han medgivit att han fällt kraftuttrycket "håll käften" mot Ling, då denne icke kunnat förmås upphöra med sitt ideliga tal om Piras hänsynslöshet vid införsel för uttagande av reservarbetarnas oguldna skatter. Det vore möjligt att ordstävet "att tala till bönder på bönders vis" numera icke vore försvarligt. I så fall hade Pira genom Hjortsbergs skriftliga yttrande i ärendet, som på sin tid i skilda tidningar givits olika, ofta försmädliga rubriker redan fått en så kraftig erinran att därmed kunde få förbli. I annat fall, d. v. s. därest förhörsprotokollet skulle läggas till grund för beslut i ärendet, syntes föreligga stor anledning att förordna Hjortsberg att vid vederbörlig domstol anhängiggöra åtal mot Pira för vad han kunde anses ha förbrutit i sin tjänst.

Vid sistnämnda yttrande funnos fogade följande två intyg:

"På begäran får jag härigenom intyga, att vid det telefonsamtal som landsfiskalen Sigurd Pira den 5 februari 1935 hade med mig, då han anhöll att en polisman skulle beordras till hans kontor i anledning av reservarbetaren Gunnar Lings besök därstädes, Pira *icke* uppgav, att reservarbe-

tarna buro sig åt som vilddjur; landsfiskalen uttalade önskan om att ha ett vittne till Lings uppträdande. Tranås den 23 april 1935.

Ernst Hagberg
överkonstapel.

Bevittnas: Oscar Rodén. Ernst W. Henrickson."

"På begäran av landsfogden i länet blevo några personer och däribland arbetaren Stefan Sjöstedt från Tranås kallade att inställa sig till förhör å polisstationen den 1 april 1935. Sjöstedt inställde sig personligen å polisstationen och erhöll kallelsen några dagar före den 1 april. Då det i pressen publicerats, att landsfiskal Pira skolat till en del reservarbetare å sitt kontor ha yttrat 'dra åt helvete' tillfrågades i förbigående Sjöstedt, om detta var med sanningen överensstämmande. Sjöstedt förnekade emellertid bestämt då inför undertecknade, att landsfiskalen fällt det yttrandet, vilket härmed på begäran intygas. Tranås den 23 april 1935.

Oscar Rodén. Adolf Kjellström.
poliskonstapel."

Med anledning av vad sålunda förekommit anmodade justitieombudsmannen Gyllenswärd K. B. i Jönköpings län att förordna särskild åklagare att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Pira. I en för åklagaren utfärdad instruktion anförde J. O. följande.

Även om man endast hade att hålla sig till Piras egna medgivanden i de hit inkomna yttrandena, vore det tydligt att Pira vid det ifrågavarande tillfället, då Ling jämte övriga arbetare sökt honom i en tjänsteangelägenhet, mot Ling använt uttryck som under inga förhållanden varit passande. Naturligtvis ålåge det var och en som företrädde inför en tjänsteman att därvid iakttaga ett höviskt och anständigt uppförande samt att ställa sig med fog gjorda tillsägelser till efterrättelse. Men även om Piras påstående, att Ling mot honom uppträtt på sådant sätt att Pira funnit sig böra tillrättavisa Ling, skulle vara riktigt, hade Pira icke fått låta sig därav förleda till att bruka ord som icke i det dagliga livet ansåges tillbörliga och i en tjänstemans mun vore så mycket mera förkastliga. Uppenbarligen vore det av vikt att en tjänsteman vid utövningen av sin tjänst ådagalade värdighet och besinning, så att han ej i uppbrusning gjorde sig skyldig till ett uppträdande som satte aktningen för tjänsten i fara. Om en tjänsteman begagnade uttryck av sådant slag som enligt vad Pira själv vitsordat i detta fall förekommit gent emot Ling, riskerade han att hos allmänheten minska sitt anseende. För varje tjänsteman måste det emellertid vara en ofrånkomlig plikt att aktningen och förtroendet för tjänsten

väl vårdades. Vad nu sagts ägde i än högre grad tillämpning, om de berättelser som avgivits vid det av Hjortsberg hållna förhöret tillmättes vitsord.

J. O. ansåge alltså att Pira genom sitt uppträdande emot Ling vid ifrågavarande tillfälle förfarit oriktigt. Det sålunda begångna tjänstefelet kunde desto mindre lämnas utan beivran som Pira ej syntes vilja vidgå att hans ifrågavarande uppträdande kunde göras till föremål för klander.

På grund därav uppdrog J. O. åt åklagaren att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Pira för tjänstefel. Det skulle åligga åklagaren att, i den mån så erfordrades och jäv ej förelåge, påkalla vittnesförhör med de personer som närvarit vid det av Hjortsberg anställda förhöret eller eljest kunde ha upplysningar att lämna i saken, att i övrigt vinnlägga sig om att åstadkomma en allsidig utredning i målet samt därefter å Pira yrka ansvar efter lag och sakens beskaffenhet. Genom åklagarens försorg borde tillfälle jämväl lämnas Ling att yttra sig i målet.

Sedan åklagare av K. B. förordnats, anhängiggjordes åtalet vid *Norra Vedbo häradsrätt*. I målet inställde sig Ling vid första rättegångstillfället den 6 juni 1935 såsom målsägande. Ling förklarade sig icke föra någon ansvars- eller ersättningstalan mot Pira i anledning av det åtalade förfarandet, men yrkade Ling ersättning för sin inställelse med 8 kronor. Vid förnyad handläggning av målet den 26 september 1935 tillstädeskom Ling på kallelse för att höras upplysningsvis; och anhöll Ling om ersättning för inställelsen denna dag med likaledes 8 kronor.

På åklagarens begäran hördes Reis, Karlsson, Sjöstedt, Nöjd och Hagberg såsom vittnen i målet. Pira framhöll vid rättegångstillfället den 26 september att, därest han skulle anses ha gjort sig förfallen till ansvar jämlikt 16 kap. 11 § strafflagen för smädligt yttrande vid i målet omförmälda tillfälle, vittnena Reis, Karlsson, Sjöstedt och Nöjd syntes vara jäviga, enär yttrandet väl finge anses ha varit riktat mot samtliga vid tillfället närvarande personer och sålunda jämväl mot dem.

I utslag *den 24 oktober 1935* yttrade häradsrätten följande.

Häradsrätten funne icke sådana omständigheter hava förekommit i målet, att de på åklagarens begäran i målet hörda vittnena Reis, Karlsson, Sjöstedt och Nöjd kunde anses hava varit jäviga att däri vittna, och bibehölle förty deras vittnesmål vid verkan av laga bevis.

Enär av utredningen i målet framginge, att Pira vid i målet ifrågakomna tillfälle ådagalagt ett obehärskat uppträdande och därigenom brustit i den värdighet, som en tjänsteman vore skyldig iakttaga i utövningen av sin tjänst, prövade häradsrätten lagligt, jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen, döma Pira att för den oskicklighet i utövningen av sin tjänst, vartill han sålunda gjort sig skyldig, utgiva 3 dagsböter, varje dagsbot fastställd

till ett av häradsrätten med hänsyn till förseelsens beskaffenhet jämkat belopp av 10 kronor.

Häradsrätten tillerkände Ling ersättning för inställelsen den 26 september 1935 med skäliga ansedda 5 kronor att utgå av allmänna medel, och förpliktade häradsrätten Pira att till statsverket återgälda vad av allmänna medel utgivits eller kunde komma att utgivas till de på åklagarens begäran i målet hörda vittnena ävensom till Ling och att till Ling utgiva ersättning för inställelsen den 6 juni 1935 med skäliga ansedda 5 kronor.

Häradsrättens utslag har vunnit laga kraft.

22. Försummelse av domare beträffande tillsyn över förmynderskap.

I en hit insänd klagoskrift anförde smidesmästaren A. Pettersson i Tandsbyn klagomål i vissa hänseenden mot häradshövdingen i Jämtlands östra domsaga A. T. Larsson.

I ärendet avgav Larsson infordrat yttrande, som klaganden bemötte i avgivna påminnelser.

Av handlingarna framgick bland annat följande.

Den 8 februari 1926 förordnade Fjällsjö tingslags häradsrätt lägenhetsägaren Lars Georg Sundell i Tandsbyn i Lockne socken att vara förmyndare för avlidne järnvägsarbetaren Per Johan Fälts från Tara i Junsele socken och hans efterlämnade hustru Märta Alida Fälts omyndiga barn Per Viktor, född den 22 mars 1915, och Karl Verner, född den 7 oktober 1916. Förmynderskapet skulle stå under tillsyn av överförmyndaren i Junsele socken.

Under år 1929 blev vårdnaden å förmynderskapet överflyttad till Revsunds, Brunflo och Näs tingslags häradsrätt, därvid bestämdes att förmynderskapet skulle stå under tillsyn av överförmyndaren i Lockne socken.

Sedan Sundell den 14 november 1933 avlidit, blev på begäran av överförmyndaren klaganden av sistnämnda häradsrätt den 4 juni 1934 förordnad till förmyndare för Per Viktor Fält och Karl Verner Fält.

De av överförmyndaren i Lockne socken J. Lindström, jämlikt 13 § kungl. kungörelsen den 10 oktober 1924 med särskilda föreskrifter rörande överförmyndarens verksamhet, till domhavanden i Revsunds, Brunflo och Näs tingslag överlämnade rapporterna rörande tillsynen över förmyndares förvaltning under åren 1929—1932 innehöllo beträffande ifrågavarande förmynderskap i kolumnen för anmärkningar följande anteckningar.

1) Rapporten rörande 1929 års förvaltning: "Sammanlevnad."
2) » » 1930 » » : "Årsuppgift ej, trots erinran."
3) » » 1931 » » : "Sammanl. — Anmaning — ingen redogörelse."
4) » » 1932 » » : "Modern sjuk — myndl. bidraga till försörjn."

Årsrapporterna voro av Lindström undertecknade respektive den 23 augusti 1930, den 5 augusti 1931, den 25 augusti 1932 och den 8 augusti 1933.

Då någon redovisning rörande de omyndigas medel icke lämnades av Sundells stärbhusdelägare, anmälde Per Viktor Fält och Karl Verner Fält förhållandet för landsfogden i Jämtlands län.

Landsfogden T. G. Eveland infordrade i anledning därav yttrande från Lindström, som i avgiven förklaring anförde: Sedan Per Johan Fält avlidit, hade — på framställning av änkan — Sundell, som var hennes broder, av Fjällsjö tingslags häradsrätt utsetts till förmyndare för makarnas söner. Någon tid efteråt hade familjen flyttat till Lockne socken. Överförmyndaren i Junsele sockens distrikt hade därför begärt att förmynderskapet måtte överflyttas till Revsunds, Brunflo och Näs tingslags häradsrätt. I ansökningen härom, som dagtecknats den 21 september 1929, hade överförmyndaren tillika anfört att "någon redovisning ej hit inkommit". Den 25 november 1929 hade därefter förmynderskapet inskrivits hos sistnämnda häradsrätt. Från överförmyndaren i Junsele hade Lindström icke mottagit något meddelande, vare sig i form av årsredogörelse eller avskrift av bouppteckning, vilket hade sin förklaring i den i ovannämnda ansökan om överflyttning lämnade uppgiften att någon redovisning ej erhållits. Samma hade förhållandet varit efter överflyttningen till Lockne. Trots årlig anmaning med bifogat särtryck av 7 kap. 9 § förmynderskapslagen hade redogörelse uteblivit. En gång under år 1932 hade Sundell inställt sig personligen hos Lindström och redogjort för stärbhusets ställning. Den därvid lämnade relationen hade förefallit trovärdig. Att få årsredogörelse från ett stärbhus, som levde i oskiftat bo, där inga räkenskaper fördes, och från förmyndare, som saknade förmåga att upprätta den enklaste räkning, vore överförmyndarinstitutionens mörkaste sida. Genom barnens moder hade Lindström fått taga del av bouppteckningen efter Per Johan Fält. Den hade visat en behållning vid dödsfallet av 2,874 kronor 67 öre, således i bästa fall på myndlingarnas lott 1,437 kronor 34 öre. De voro då i åldern 11 och 10 år. Efter förmyndarens frånfälle år 1933 hade änkan Fält infunnit sig hos Lindström. Därvid hade Lindström hjälpt henne att från hennes rätt så noggranna anteckningar över varor, som familjen Fält under årens lopp erhållit från ett av Sundell innehaft slakteri, jämte vid olika tillfällen mottagna kontanta poster få fram hennes ställning till Sundells

stärbhus. Det hade framgått att familjen Fält erhållit i varor och kontanter tillhopa 376 kronor 56 öre ävensom bostad i Sundells lägenhet. Sundell hade å andra sidan enligt uppgift av änkan utav henne som lån vid olika tillfällen i poster om 600, 400 och 100 kronor erhållit tillhopa 1,100 kronor. Denna transaktion torde dock få betraktas som änkans ensak, ty Sundell hade ej mottagit några förmyndarmedel till förvaltning, enligt Lindströms och andras mening. Änkan Fält hade varit den som förvaltat boet och handhaft barnens fostran. Skulle Sundells stärbhus debitera en för stationssamhälle normal hyra ur differensen på 723 kronor "34" öre, förefölle det som om myndlingarna bleve skyldiga på sitt uppfostringsbidrag från sina arvslotter. Med den erfarenhet Lindström sedan många år hade i hithörande angelägenheter funne Lindström anmälan obefogad med hänsyn till familjens rätt så billiga försörjning under en svår tid, då jämväl moderns sjukdom toges i betraktande.

Med skrivelse den 7 maj 1934 överlämnade Eveland sedermera handlingarna i ärendet till domhavanden för den åtgärd vartill de kunde föranleda. Eveland påpekade tillika att av Lindströms förklaring framginge att förmyndare och överförmyndare icke iakttagit bestämmelserna i 7 kap. 9 och 10 §§ förmynderskapslagen. Tillika anhöll Eveland om uppgift, huruvida granskningen av Lindströms årsrapporter beträffande ifrågavarande förmynderskap föranlett någon domhavandens eller förmynderskapsdomstolens åtgärd.

Till svar därå meddelade Larsson genom påskrift den 30 maj 1934 å Evelands skrivelse i huvudsak följande.

Ifrågavarande förmynderskap återfunnes i överförmyndarens årliga uppgifter från och med år 1929 rörande förmyndares och gode mäns förvaltning. I 1929 års uppgift hade beträffande detta förmynderskap endast antecknats "sammanlevnad", vilket kunde förklaras om också icke försvaras av vad överförmyndaren yttrat i en till domhavanden den 18 september 1928 avgiven förklaring. Tyvärr hade i förevarande fall vitesföreläggande icke kommit att meddelas, oaktat överförmyndaren antecknat såväl i uppgiften för 1930 som i den för 1931 att årsuppgift icke av förmyndaren avlämnats trots erinran. Överförmyndarens anteckning i 1932 års uppgift hade däremot icke kunnat föranleda vitesföreläggande.

Den av Larsson omnämnda förklaringen från överförmyndaren den 18 september 1928 innehöll i anförda hänseendet endast ett allmänt uttalande om att det vore en svår och otacksam uppgift att förmå de i oskiftat bo levande att avge redovisning samt att det ej verkade uppmuntrande på överförmyndaren att han ej finge någon ersättning för "alla dessa skriverier och obehag".

Genom beslut den 15 juni 1934 fann Eveland den till honom gjorda anmälan ej föranleda någon Evelands åtgärd såsom allmän åklagare.

Därefter instämde klaganden stärbhusdelägarna efter Sundell till häradsrätten med yrkande om åläggande för dem att antingen avgiva redovisning samt ersätta de medel och den egendom Sundell i egenskap av förmyndare omhändertagit eller ock utgiva ersättning för den skada som myndlingarna tillskyndats genom Sundells försumlighet.

Vid handläggning av målet inför häradsrätten den 3 september 1934 företeddes en efter Per Johan Fält den 9 december 1925 upprättad bouppteckning. Av denna framgick *att* Fält avlidit den 23 oktober 1925, *att* tillgångarna i boet upptagits till 2,904 kronor 67 öre, nämligen "kontant vid dödstillfället" 1,107 kronor 82 öre, lösören 454 kronor 75 öre, en statsobligation å 50 kronor och en postsparbanksbok å 1,292 kronor 10 öre, *samt att* skulderna i boet uppgått till 30 kronor. Anmärkas må att käranden i målet gjorde gällande att i boet funnits ytterligare en tillgång å 200 kronor, som icke kommit att upptagas i bouppteckningen.

Den 19 december 1934 meddelade häradsrätten, under ordförandeskap av Larsson, utslag i målet och yttrade däri följande: I målet vore visserligen upplyst, att änkan och barnen efter Per Johan Fält levat tillsammans i oskiftat bo utan att vederbörligt avtal därom träffats, men enär ansvar eller räkenskap så mycket mindre kunnat avfordras barnens förmyndare, Sundell, om han levat, för det berörda sammanlevnad fått fortgå, som därigenom barnens rätt och bästa icke såvitt visats blivit eftersatt, funne häradsrätten den mot Sundells stärbhusdelägare i målet förda talan icke kunna bifallas, men skulle med hänsyn till målets beskaffenhet parterna vidkännas var sina kostnader å målet.

I det av Larsson till J. O. avgivna yttrandet över klagomålen åberopade Larsson, vilken särskilt anmodats att yttra sig angående det förhållandet att föreläggande, varom i lagen om förmynderskap sägs, syntes icke ha blivit meddelade, allenast vad han anfört i anledning av Evelands skrivelse den 7 maj 1934.

I en till advokatfiskalen vid Svea hovrätt avlåten skrivelse anförde därefter justitieombudsmannen Gyllenswärd följande:

"I 7 kap. 9 § lagen den 27 juni 1924 om förmynderskap stadgas att, om dödsbo däri omyndig äger del ej varder skiftat inom sex månader från det bouppteckning förrättades, förmyndaren skall, där ej avtal träffats om sammanlevnad i oskiftat bo, inom nämnda tid till överförmyndaren avgiva redogörelse för det hinder, som mött för skifte. Förmyndaren är vidare pliktig att därefter, intill dess skifte sker eller avtal varom ovan sägs träffas, avgiva sådan redogörelse var sjätte månad, där ej överförmyndaren bestämmer annan tid.

I samma lagrum föreskrives vidare att, om för omyndig delägare i dödsbo slutes avtal om sammanlevnad i oskiftat bo, förmyndaren åligger att före den 15 februari varje år till överförmyndaren avlämna årsuppgift angående boet, upptagande den behållna inkomsten under föregående år samt en översikt av boets tillgångar och skulder vid årets slut. Möter till följd av boets storlek eller av annan orsak hinder att inom nämnda tid avlämna årsuppgift, skall inom samma tid anmälan om hindret göras till överförmyndaren, vilken har att utsätta ny tid för handlingens ingivande.

I 10 § av samma kapitel heter det, att, om förmyndaren försummar att i rätt tid ingiva boupptecknig, redogörelse eller årsuppgift efter vad i 8 och 9 §§ sägs, överförmyndaren skall anmäla försummelsen hos rätten eller domaren, och äger rätten att genom vite tillhålla förmyndaren att fullgöra sitt åliggande. Innan sådan anmälan göres skall överförmyndaren dock, där det lämpligen kan ske, erinra förmyndaren om hans skyldighet.

Enligt 10 kap. 7 § förmynderskapslagen skall överförmyndaren varje år till rätten eller domaren överlämna uppgift rörande tillsynen över förmyndares förvaltning under föregående år.

Sådan uppgift skall, enligt 13 § i kungl. kungörelsen den 10 oktober 1924 med särskilda föreskrifter rörande överförmyndarens verksamhet, avlämnas före den 1 september i stad där rådhusrätt finnes till rätten men eljest till domaren. Där omyndig har eller enligt senast avlämnade uppgift haft del i oskiftat bo, skall i anmärkningskolumnen särskilt angivas, om skifte eller bodelning ägt rum, om redogörelse lämnats för hinder som mött för skifte eller om delägarna i boet enligt avtal sammanleva i oskiftat bo.

I 4 kap. 1 § lagen om förmynderskap slutligen föreskrives att rätten skall vaka över att överförmyndaren fullgör sina åligganden.

Närmare föreskrifter om vad rätten respektive domaren i detta avseende har att göra givas i 6 § kungl. kungörelsen den 10 oktober 1924 med särskilda föreskrifter för domstolarna rörande förmyndarvården. Enligt detta stadgande skola de från överförmyndaren jämlikt 10 kap. 7 § förmynderskapslagen inkomna årsrapporterna av rätten eller domaren granskas. Vid granskningen skall särskilt tillses att årsuppgifter, årsräkningar och sluträkningar vederbörligen avgivits samt att, när skifte av dödsbo ej ägt rum, föreskriven redogörelse avgivits för hinder, som mött för skifte, eller ock avtal träffats om sammanlevnad i oskiftat bo.

Av utredningen i ärendet framgår att Sundell under hela den tid av mera än sju år som han innehaft förmynderskapet för Per Viktor Fält och Karl Verner Fält underlåtit fullgöra den skyldighet att avlämna uppgifter för kontrollen över förmynderskapsförvaltningen som enligt bestämmelserna i förmynderskapslagen ålegat honom. I de till domaren inkomna rapporterna rörande den av överförmyndaren utövade tillsyn har vid två sär-

skilda tillfällen, nämligen år 1931 och år 1932, meddelats att Sundell brustit i sin uppgiftsplikt. Vid sådant förhållande har det ålegat Larsson tillse att rättelse komme till stånd. Uppenbart är att, om erforderliga åtgärder i detta avseende vidtagits, Sundells försumlighet i fråga om själva handhavandet av förmynderskapet skulle ha kommit i dagen och ej fått fortfara. Anmärkas må i detta sammanhang ock att det tydligen varit bristerna i fråga om förmynderskapsförvaltningen som framkallat den rättegång nye förmyndaren sett sig nödsakad anhängiggöra mot Sundells stärbhusdelägare. Därest vederbörliga handlingar förelegat, hade tydligen denna process, med därav föranledda kostnader, ej åvägabragts.

Med hänsyn till den synnerliga vikten av att den domaren och rätten åliggande skyldigheten beträffande övervakning av förmynderskap utövas med tillbörlig omsorg finner jag Larsson ej kunna undgå åtal för den försummelse han enligt vad jag ovan anfört låtit komma sig till last."

J. O. uppdrog åt advokatfiskalen att ställa Larsson under åtal inför hovrätten för tjänstefel samt å honom yrka ansvar efter lag och sakens beskaffenhet. Tillfälle borde beredas klaganden att i målet föra talan, och borde av honom framställda ersättningsanspråk, i den mån de funnes befogade, av advokatfiskalen understödjas.

Under åberopande av J. O:s skrivelse ställde advokatfiskalen Larsson under åtal inför hovrätten. I en av advokatfiskalen ingiven skrift yrkade klaganden åläggande för Larsson att till klaganden i hans egenskap av förmyndare för Per Viktor Fält och Karl Verner Fält utgiva dels 1,349 kronor 50 öre, utgörande ersättning för förmyndarmedel som tillkommit nämnda omyndiga och bort redovisas den 1 januari 1934, dels ock 353 kronor 65 öre, utgörande ersättning för utgifter, "föranledda" av ovan omförmälda rättegång. Advokatfiskalen förklarade sig understödja klagandens sistnämnda ersättningsanspråk.

Svea hovrätt yttrade i utslag *den 13 december 1935* följande.

Enär i målet vore utrett, att Larsson i de av J. O. anmärkta avseenden gjort sig skyldig till försummelse i ämbetet, prövade hovrätten, jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen, rättvist döma Larsson för vad han låtit komma sig till last att utgiva 10 dagsböter, varje dagsbot bestämd till 25 kronor.

Vidkommande den mot Larsson förda skadeståndstalan, så enär klagandens yrkande om ersättning för förmyndarmedel saknade fog, samt sådana omständigheter icke heller vore för handen, på grund varav Larsson kunde kännas skyldig att ersätta klaganden och hans myndlingar för i målet uppgivna rättegångs- och andra kostnader, lämnades berörda talan av hovrätten utan bifall.

II. Redogörelse för vissa ärenden, som ej föranlett åtal.

För nedbringande av tryckningskostnaderna för berättelsen har jag, i likhet med vad tidigare skett, under denna avdelning intagit redogörelse för allenast ett tiotal under år 1935 behandlade ärenden.

1. Rättegångsmåls upptagande å uppropslistor vid underdomstolarna.

Tidningen Karlshamns Allehanda innehöll den 28 november 1934 under rubriken "Häradsrätterna och allmänheten" en artikel vari anfördes följande.

Den av justitieministern Schlyter genomförda rättegångsreformen, med bland annat angivande av en ungefärlig tid för de olika målens påropande, hade nu praktiserats så pass länge att verkningarna kunde bedömas. Genast hälsades detta förfarande med tillfredsställelse av den rättssökande allmänheten, men nu tycktes förhållandena ha försämrats igen. Förutsättningen för att de utsatta tiderna skulle kunna hållas vore ju att rättens ordförande i tid förskaffade sig kännedom om den utredning parterna kunde förebringa i varje särskilt mål antingen själva eller med vittnesbevisning, varefter domhavanden med kännedom om sin förmåga att leda förhandlingarna, speciellt vittnesförhören, på ett ungefär skulle angiva tiden för målets påropande. Därigenom skulle den rättssökande allmänheten och vittnena icke behöva spilla bort en massa tid, som många gånger kunde ha använts på ett nyttigare sätt än att sitta och hänga i tingssalar, av vilka en del vore så belägna — exempelvis i Bräkne-Hoby — att det i närheten knappast ginge att få vare sig vått eller torrt på en hel dag. Om det sålunda många gånger hände att till och med ett litet struntmål droge otillbörligt ut på tiden och därigenom rubbade tidsschemat, så vore det även en annan omständighet som inverkade synnerligen menligt. Det vore rättens enskilda överläggningar för utslags avkunnande, som oftast droge så långt ut på tiden att första målet kunde ropas först vid $^1/_2$ 2-tiden. Man tyckte icke utan skäl att dessa överläggningar utan men för parter och allmänhet skulle kunna hållas omedelbart *efter* tingsförhandlingarnas slut. Detta vore kanske en smakfråga men hade tenderat att bli en kostnadsfråga, ty på grund av denna tidsödande procedur försutte allmänheten i de flesta fall möjligheten att komma med tåg till sin hemort och måste anlita kommunikationsmedel som ställde sig åtskilligt dyrare. Och det bleve ej blott ökade utgifter för den enskilde utan även ökade kostnader för statsverket, ty inkallade vittnen måste därigenom tillerkännas en högre reseersättning och

ibland även dubbla dagtraktamenten, i stället för att genom reformen statens utgifter vore avsedda att minskas. Ovan skisserade förhållanden vore närmast annoterade inom Bräkne härad, vars tingsställe som bekant vore förlagt till Bräkne-Hoby, två mil från Karlshamn. Men enligt vad en preliminär undersökning givit vid handen, vore förhållandena inom många andra domsagor här i landet fullt analoga. En reform vore ju näppeligen avsedd att föra bakåt och därför vore en reform av denna reform på sin plats, ju förr dess hellre.

I anledning av innehållet i artikeln anmodades häradshövdingen i Bräkne och Listers domsaga K. Fagerlin att hit inkomma med yttrande. I därefter avgivet utlåtande anförde Fagerlin bland annat följande.

Det torde vara beträffande två påståenden i artikeln som Fagerlins yttrande kunde vara av intresse, nämligen dels att i Bräkne tingslag tidsschemat för målens pårop ej kunnat följas, dels att i samma tingslag överläggningen beträffande de utslag som utlovats vid ett föregående rättegångstillfälle företagits före och ej efter övriga tingsförhandlingar. Vad första frågan anginge vitsordades att det uppgjorda tidsschemat ej kunnat följas. Åklagarna brukade visserligen lämna uppgift huruvida åtalen vore erkända och om vittnen och målsägande instämts, men övriga parter lämnade varken själva eller genom sina rättegångsombud dylik uppgift annat än rent undantagsvis. Fagerlin medsände de å rättens dörr anslagna uppropslistorna för sista sammanträdet den 22 och den 23 november 1934. Övriga uppropslistor under hösttinget hade ej blivit tillvaratagna. De mål som till sagda sammanträde utsatts hade Fagerlin antagit ej skola draga vidare tid. Därför hade Fagerlin ansett sig kunna uppgöra det tidsschema som å listorna funnes angivet. Därvid räknade han naturligtvis med den minsta möjliga tid för varje mål för att ej tvingas sitta sysslolös med nämnden i avvaktan på den utsatta tiden. Av olika anledningar hade emellertid tidsschemat kommit att bli rubbat. Första dagen hade handläggningen ej slutat förrän klockan 10 e. m. och andra dagen ej förrän klockan 6,45 e. m. Därvid vore emellertid att märka att så länge hade den rättssökande allmänheten behövt stanna kvar, endast i den mån den ville höra utslag i de under dagen handlagda mål vari utslag samma dag utlovats. Åtminstone sista halvtimman varje dag torde nämligen åtgått till överläggning i dylika mål. Överläggningen före förhandlingarnas början den första dagen hade blott tagit ringa tid i anspråk. Fagerlin erinrade sig att rätten, innan den satt sig, fått vänta på att den för målen utsatta tiden, klockan 11, inföll. Andra dagen hade överläggningen nog tagit en och en halv timme i anspråk mot beräknade en timme, och förhandlingarna torde då ej ha börjat förrän vid 12-tiden.

Sedan Fagerlin vidare redogjort för handläggningen av de särskilda mål

som förekommit under de angivna två rättegångsdagarna, fortsatte han: Som av det anförda syntes vore det ej lätt att följa ett uppgjort tidsschema, om man ville ge målen den handläggning som de efter sig yppande omständigheter borde få. Möjligen skulle en bättring därutinnan kunna åvägabringas genom att parter som önskade begagna sig av mera detaljerat tidsschema ålades inkomma med utförlig framställning av den utredning de tänkte förebringa samt att övriga parters mål toges sist med en mera summarisk tidsbestämning. — Beträffande därefter andra frågan ville Fagerlin vitsorda att i de mål som vid ett föregående tingssammanträde satts till utslag å ett följande överläggningen skett före och ej efter tingsförhandlingarna i övrigt. Så hade Fagerlin gjort i all sin tid utan att någon däröver klagat. Och han visste att det för nämndemännen skulle vara synnerligen ovälkommet att efter en lång dags förhandlingar sätta sig till det som, hur man än såge på saken, dock måste anses utgöra det viktigaste, överläggningen. Visserligen vore det sant att efter varje rättegångsdag följde någon, dock i vanliga fall kortare, överläggning. Men då rörde det sig mestadels om mål som Fagerlin visste att nämnden utan längre referat av honom kunde överblicka, och oftast om mål däri huvudsakliga utredningen förekommit just den dag då utslaget avkunnades. Ett torde vara säkert: att om den ordningen skulle införas, ökning av rättegångsdagarna vore erforderlig. Bägge ovanangivna dagar — liksom för övrigt alla rättegångsdagar under året utom en — hade nämnden underlåtit taga middagsrast just för att möjliggöra för så många av de rättssökande som möjligt att komma hem i tid. Men att begära att nämnden skulle trött och hungrig sätta sig till överläggning i svårare mål, som den finge anses ha glömt, efter förhandlingarnas slut torde ej öka dess intresse för sitt kall. Och det intresset hade Fagerlin gjort vad han kunnat för att vidmakthålla, viss om att den rättssökande allmänheten därav mådde bättre än av att komma hem någon timme tidigare. Den merkostnad för statsverket som en ökning av rättegångsdagarna skulle medföra torde vida överstiga den merkostnad varom artikelförfattaren talade. Fagerlin hade gått igenom målen för sagda dagar den 22 och den 23 november för att se i vad mån dubbla dagtraktamenten till vittnen utdömts och funnit det vara två fall, då dubbla dagtraktamenten om 5 kronor utdömts, samt ett fall då vittne, som ej kunnat komma hem med tåg, begärt och fått jämkat dubbelt arvode.

Vid yttrandet funnos fogade de däri omnämnda två uppropslistorna. Av dessa upptog listan för den 22 november 1934 först fem mål beträffande vilka ej någon tidsuppgift lämnats. Härefter följde elva mål för vilka angivits att de ej komme att ropas före klockan 12. Slutligen upptogs en grupp av mål vid vilken utsatts att de ej ropades före klockan 1.

Uppropslistan för den 23 november 1934 började med en grupp av två mål beträffande vilka ej heller någon tid för handläggningen angivits. Här-

efter upptogs en grupp av fyra mål som ej skulle ropas före klockan 1 samt en grupp av mål som ej skulle ropas före klockan 2.

Till J. O. inkom sedermera ett exemplar av tidningen Karlshamns Allehanda för den 19 januari 1935. Det av Fagerlin hit avgivna yttrandet var däri intaget, varefter i ett redaktionellt uttalande anfördes i huvudsak följande.

Att försöka uppräkna de olika målens handläggning vid just novembersammanträdet och den eventuella tidsutdräkt de berett domhavanden vore ej tillfyllest. Med påpekandet i den första tidningsartikeln hade ej avsetts detta särskilda tillfälle utan tråkigt nog det allmänna förfaringssättet, sådant det efter sammanslagningen av Bräkne och Listers härad alltid praktiserats, ett sakförhållande varom såväl nämnd som åklagare och advokater kunde vittna utan att därav taga skada till sin prestige inför en i övrigt synnerligen förstående och mot den rättssökande allmänheten ovanligt human domare. Men när denne domare sökte bortförklara ett allmänt känt faktum, vore det en plikt att för J. O. framhålla att det ingalunda som nämnts gällde ett undantagsfall utan fastmer inom denna domsaga en allmän praxis. Och för att icke domhavanden skulle behöva ha stöd av memorialen kunde påpekas exempelvis oktobertinget m. fl., då tidsutdräkterna icke blott omfattat halvannan timme utan halva dagen etc. Om ej nämndemännen vågade vitsorda detta, torde åklagare och advokater mer än gärna instämma i detta lilla påpekande. Därmed vore ingalunda sagt att den rättssökande icke vore tillfreds. Den måste vara det. Ty genom mångårig tingsvana hade den måst bibringas den uppfattningen att allt skulle plöjas, harvas, sås och i sinom tid skördas, innan man finge se skymten av resultatet. Om det skulle kallas ett billigare sätt för statsverket inom domsagorna lämnades därhän. Att som Fagerlin gjort även i detta fall kunna erinra sig ett enstaka fall, då överläggningen tagit halvannan timme, fölle sig icke svårt. Ty det torde höra till undantagsfallen. Annars finge man vänja sig vid både två och tre timmar, och så komme tingsfriden. Den måste då i många fall sitta längst inne i hjärtat — åtminstone hos dem som mer än en halv dag försökt att tålmodigt avvakta vad nämnden efter denna överläggning skulle taga sig till — när det icke bleve kafferast med detsamma. Och så började handläggningen bortåt 3-tiden. Skulle den lilla anmärkning som gjorts tagas upp på det sätt som skett och man sedan såge på vilket sätt den bemötts, vore det tydligen ej värt att över huvud taget söka göra något nytt påpekande i antydd riktning, som icke av en förfaren och skicklig domare kunde förvandlas till en storm i ett vattenglas. — Men nästa gång skulle, om så behövdes, återkommas med intyg, en masse.

I en till Fagerlin avlåten skrivelse anförde justitieombudsmannen Gyllenswärd därefter följande.

I 2 § kungl. kungörelsen den 2 juni 1933 angående uppropslistor vid underdomstolarna stadgades först att i uppropslistan skulle angivas den tid å dagen, då handläggningen komme att taga sin början. Härefter föreskreves att, då handläggningen kunde beräknas taga mera än tre timmar i anspråk, mål och ärenden i uppropslistan skulle indelas i grupper, med angivande av visst klockslag före vilket de till varje grupp hörande mål och ärenden ej komme att uppropas. Slutligen hette det att, för vinnande av ändamålsenlig gruppindelning, parter och ombud borde uppmanas att i god tid före rättegångsdagen till rättens kansli lämna upplysning om den vittnesbevisning och utredning i övrigt som de ämnade förebringa.

Syftet med dessa bestämmelser hade varit att såvitt möjligt undanröja de väsentligaste orsakerna till den tidsödande väntan vid domstolarnas sammanträden som parter, ombud och vittnen tidigare i stor utsträckning nödgats underkasta sig. Att förhållandena i detta hänseende före tillkomsten av 1933 års kungörelse givit anledning till de mest berättigade klagomål vore allbekant. Så mycket större vikt låge det därför på att alla de möjligheter begagnades vilka kunde finnas för att det med kungörelsen avsedda ändamålet verkligen skulle ernås.

Av vad i ärendet förekommit vore tydligt att vad Bräkne och Listers domsaga anginge föreskrifterna i kungörelsen angående uppropslistor icke lett till det resultat som vore önskvärt. Sålunda hade åtminstone vid de rättegångsdagar Fagerlin i förklaringen särskilt omnämnt anvisningarna i uppropslistorna rörande tiden för målens handläggning icke kunnat följas. Den i listorna angivna tidsindelningen hade ej ens tillnärmelsevis motsvarat de tider varunder målen inom de olika grupperna kommit att handläggas. Klart vore att, om ett dylikt förhållande finge bli regel, syftet med 1933 års kungörelse alldeles förfelades. Bestämmelserna däri komme att stanna på papperet.

Självfallet vore att full överensstämmelse mellan uppställningen i uppropslistan och gången av den faktiska handläggningen icke kunde vinnas. Mera än en beräkning av de förhållanden som vore att vänta kunde naturligen listan aldrig innefatta. Det syntes dock nödvändigt tillse att icke divergenserna bleve av den omfattning att målens indelning i grupper med särskilda handläggningstider komme att te sig som skäligen meningslös.

Att vissa svårigheter härvidlag mötte läte sig uppenbarligen icke förneka. För att bestämmelserna angående uppropslistor skulle få nödig effektivitet erfordrades därför att domaren allvarligt vinnlade sig om att vidtaga alla de åtgärder som härutinnan stode honom till buds. Angående arten av dylika åtgärder gåve kungörelsen tydligt besked. Bestämmelsen därom att parter och ombud borde uppmanas att till rättens kansli lämna

vissa upplysningar gjorde det till en tjänsteplikt för domaren att, i den mån förhållandena sådant påkallade, giva vederbörande erforderliga erinringar.

Vad förevarande fall anginge hade Fagerlin såsom en anledning till att uppgjort tidsschema ej kunnat följas anfört att åklagarna visserligen brukade lämna vissa uppgifter men att övriga parter varken själva eller genom sina ombud avgåve erforderliga upplysningar annat än rent undantagsvis. Härtill ville J. O. framhålla att en dylik omständighet rimligen borde föranleda till att uppmaning varom stadgades i kungörelsen komme till stånd. Exempelvis kunde uppmaningar tänkas ske i form av en cirkulärskrivelse till alla som brukade uppträda vid domstolen. Muntliga eller skriftliga anmaningar i samband med målens instämmande eller uppskjutande syntes ock vara en utväg. Någon skyldighet för vederbörande att lämna upplysningar torde visserligen ha ansetts ej kunna stadgas i den i administrativ ordning utfärdade författningen. Det låge dock i parternas och framförallt i deras ombuds intresse att uppropslistan skulle kunna följas. Därest vikten av att nödiga upplysningar lämnas bleve med tillräckligt eftertryck framhållen, borde det därför kunna väntas att medverkan av parter och ombud verkligen också skulle uppnås. I vilken mån åtgärder av det slag J. O. här nämnt vidtagits av Fagerlin framginge ej av förklaringen.

Beträffande de av Fagerlin hit insända uppropslistorna hade J. O. uppmärksammat att däri saknades uppgift angående den tid å dagen, då handläggningen skulle taga sin början. Såsom redan nämnts skulle enligt 2 § i kungörelsen angående uppropslistor uppgift härutinnan städse finnas i listan.

I förklaringen hade Fagerlin emellertid anfört att vad anginge andra rättegångsdagen den tid för handläggningens början som faktiskt varit avsedd ej kunnat iakttagas. Tillika hade Fagerlin upplyst att detta haft sin grund däri att överläggningen till utslag i mål som vid föregående sammanträde överlämnats till avgörande dragit avsevärt längre tid än beräknats. I sammanhang härmed hade Fagerlin slutligen anmärkt att han av angivna skäl icke funnit lämpligt att för undvikande av en dylik olägenhet tillgripa den på andra håll tillämpade anordningen att företaga överläggningen till dom i nämnda mål efter det handläggningen av de till första rättegångsdagen under ett sammanträde utsatta målen avslutats.

Fagerlins i detta hänseende uttalade betänkligheter syntes dock knappast vara av den art att de borde hindra att denna utväg användes. De ämnen överläggningen avsåge vore ju av ordföranden på förhand noga genomtänkta. Och det syntes icke kunna med fog invändas att de friska krafter varöver man vid arbetsdagens början förfogade behövdes bättre för denna överläggning än för den offentliga handläggningen av rättegångsmålen. Fördelen av det av Fagerlin avvisade förfarandet hade i själva verket vid

flera tillfällen understrukits. Senast hade så skett i ett uttalande av chefen för justitiedepartementet i den vid 1935 års riksdag framlagda, därefter bifallna propositionen med förslag till lag med vissa bestämmelser om häradsting, m. m. Anmärkas kunde att därvid tillika antytts att det numera vore blott på ett eller annat ställe som överläggningar till dom förlades till början av tingssammanträdena. Likaledes hade särskilt framhållits att ett dylikt förfarande måste menligt inverka på domstolens möjlighet att iakttaga de tider som utsatts för målens handläggning, vilket för parter och vittnen ofta kunde komma att medföra en högst oläglig tidsödande väntan.

Med ovan av J. O. gjorda uttalanden avskrevs ärendet från vidare behandling härstädes.

2. Fråga huruvida ansökan om utbyte av en inteckningshandling mot två eller flera sådana handlingar bör behandlas såsom ett eller flera ärenden.

I en hit ingiven skrift anförde juris kandidaten K. Sandberg i försäkringsaktiebolaget Fylgia följande.

Då det syntes ha utvecklat sig olika praxis hos inskrivningsmyndigheterna vid behandling av ärenden, som avsåges i 21 § kungl. förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom, ville Sandberg framhålla önskvärdheten av att sådana åtgärder vidtoges att inteckningsärenden av exakt samma natur av varje inskrivningsmyndighet i landet handlades på likartat sätt. Detta vore av betydelse även såtillvida, att kostnaderna för ett utbyte av skuldebrev vid varje inskrivningsmyndighet i landet skulle bli desamma. Det stora flertalet inskrivningsdomare torde betrakta utbyte av ett skuldebrev mot två eller flera andra såsom ett ärende och därför handlägga det under ett och samma nummer eller paragraf. Att emellertid olika praxis utvecklat sig visade det förhållandet att inskrivningsdomaren i Södertörns domsaga efter ansökan av Sandberg den 31 januari 1934 under §§ 15 och 16 verkställt utbyte av ett skuldebrev å 1,300 kronor, till säkerhet varför inteckning meddelats den 24 oktober 1932 under § 15 uti lägenheten Kumla 3[272] eller Edshult, mot två nya skuldebrev å 600 respektive 700 kronor. Kostnaderna för detta ärende hade uppgått till, exklusive kostnader för verkställandet av avskrifter, 13 kronor 50 öre. Den 24 januari 1934 hade inskrivningsdomaren i Södra Roslags domsaga på ansökan av Sandberg under § 370 verkställt utbyte av skuldebrev mot två nya. Kostnaderna för detta ärendes handläggning hade utgjort allenast 7 kronor. Vid förfrågan hos Sollentuna och Färentuna domsagas häradsrätt och Stockholms

läns västra domsaga, huru handläggningen av ärenden av nu berörd beskaffenhet verkställdes, hade Sandberg erhållit meddelande om att dylika ärenden behandlades under samma nummer eller paragraf. Enligt uppgift skulle emellertid Stockholms rådhusrätt vid handläggning av dessa ärenden tillämpa samma system som inskrivningsdomaren i Södertörns domsaga. Att handläggningen av sagda ärenden skedde efter olika grunder vid olika inskrivningsmyndigheter vore tydligtvis icke tillfredsställande och åstadkomme lätt att kostnaderna för ett utbyte av ett intecknat skuldebrev vid en inskrivningsmyndighet uppginge till belopp, som väsentligt överstege kostnaden för handläggning av ärende av samma natur hos annan inskrivningsmyndighet. Att väsentliga divergenser i detta avseende kunde uppkomma insåges lätt, om fråga vore om utbyte av ett skuldebrev mot ett flertal nya skuldebrev.

Sedan i anledning av innehållet i skriften inskrivningsdomaren i Södertörns domsaga anmodats att inkomma med yttrande, anförde extra hovrättsfiskalen Sven Romanus i skrivelse den 22 mars 1934 följande.

Såvitt Romanus kunnat finna, hade i Södertörns domsaga utbyte av inteckningshandling i protokollet alltid behandlats i lika många paragrafer som antalet nya skuldebrev. Det syntes icke kunna bestridas att detta förfaringssätt ägde företräde ur synpunkten av inskrivningsväsendets reda och överskådlighet. Redan själva institutet utbyte mot flera nya skuldebrev hade — bland annat genom att anteckning om de nya skuldebreven skulle göras i nya rum i intecknings- eller fastighetsboken — i viss mån minskat denna överskådlighet. Även gravationsbevisen bleve mera komplicerade. Det bleve då av stor betydelse att på ett enkelt och tydligt sätt kunna från varandra skilja de nya inteckningar som finge anses ha uppkommit vid utbytet. Och i sådana fall — vilka Romanus själv påträffat — då ett skuldebrev först utbytts mot flera nya och därefter ett av de senare i sin tur utbyttes mot nya skuldebrev, torde det, om de genom utbytena tillkomna inteckningarna icke kunde särskiljas genom paragrafnummer, vara tämligen svårt att formulera ett gravationsbevis angående fastigheten så, att en icke rättsbildad person finge en fullt klar uppfattning av inteckningarnas läge. Formerna för behandling av utbyte i förevarande avseende hade icke reglerats i lag utan torde få bedömas efter allmänna principer för protokollsföring. Visserligen fordrades vid varje utbyte såtillvida ett gemensamt beslut att utbytet icke kunde allenast delvis bifallas, men därav torde väl icke med nödvändighet följa att behandling i en gemensam paragraf skulle ske. Det förekomme exempelvis rätt ofta att en sökande begärde en serie inskrivningsåtgärder under villkor att alla bifölles. Och i själva verket föreläge vid övervägande antalet utbyten, nämligen då de nya skuldebreven skulle gälla med sinsemellan olika rätt, utöver det gemensamma beslutet om

utbyte ett särskilt beslut — teoretiskt sett en postponering — beträffande vart och ett av de skuldebrev som skulle gälla med sämre rätt. På grund därav och med hänsyn till vikten av att, särskilt inom en domsaga som Södertörns där ett synnerligt stort antal inskrivningsärenden förekomme, en mångårig praxis bibehölles, hade Romanus icke ansett sig böra frångå nämnda praxis. — Av behandlingen i flera paragrafer bleve en följd att stämpel och lösen beräknades för varje bevis å de nya skuldebreven. Emellertid torde det måhända kunna ifrågasättas, huruvida icke, även om utbytet behandlades i en paragraf, kostnaden ändock skulle beräknas för varje sådant bevis. Detta syntes bäst överensstämma med grunderna för stämpel- och lösenförordningarna, och den i förordningarna förekommande bestämmelsen om beräkning av kostnad för flera bevis i ett och samma ärende torde väl närmast avse sådana fall som t. ex. då lagfart söktes å köpekontrakt och köpebrev, då bevisen till sitt innehåll vore lika. Bestämmelsen skulle då vid utbyte allenast innebära, att kostnad ej finge beräknas för det skuldebrev, vars inteckningsrätt upphört. Naturligen utgjorde det en olägenhet att kostnaden för likartade åtgärder beräknades olika vid skilda underrätter. Skulle denna olägenhet anses vara av sådan betydelse att en enhetlig tillämpning borde åvägabringas, syntes en uttrycklig föreskrift i sådant hänseende önskvärd — måhända i sammanhang med den ändring av vissa bestämmelser i stämpel- och lösenförordningarna som för närvarande torde vara under arbete.

Vid Romanus' yttrande var fogad en av häradshövdingen i domsagan E. Bergelmer den 7 januari 1933 upprättad promemoria av följande lydelse:

"P. M. angående utbyte av inteckningshandling.

Allt sedan dylikt utbyte blev tillåtet, har i Södertörns domsaga efter mönster från Stockholms rådhusrätt dylikt utbyte behandlats i lika många paragrafer som antalet skuldebrev, vilka sättas i stället för den utbytta handlingen. Skälet är att få de nya inteckningshandlingarna fullt individualiserade genom särskilda paragrafnummer, något som har stor betydelse *dels* vid angivande av förmånsrättsordningen, särskilt då de nya skuldebreven lyda å samma belopp ('med förmånsrätt sinsemellan i den ordning paragrafföljden vid utbytet angiver'), *dels ock* vid identifiering av de nya inteckningshandlingarna vid förnyelse och dödning, särskilt om skuldebreven lyda å samma belopp och ha samma förmånsrätt. Exempel: Antag att tio skuldebrev å vardera 5,000 kronor med ränta sättas i stället för ett skuldebrev å 50,000 kronor med ränta; samma förmånsrätt. Behandlas utbytet i en paragraf, blir det tveksamt var man skall införa en förnyelse av ett av de nya skuldebreven. Troligen införes den i det första lediga rummet. Nu händer det ofta att skuldebreven, ehuru lydande å enahanda belopp, icke äro fullt lika. Vittnena kunna vara olika eller ordningen dem emellan omkastad å de olika skuldebreven, som ju ordagrant intagits i protokollet. En närmare

granskning av protokollet och det förnyade skuldebrevet kan giva vid handen att det i själva verket är det tredje i ordningen, ej det första, som förnyats, något som kan leda till tvist. Detta undvikes om varje nytt skuldebrev har ett särskilt paragrafnummer. För övrigt skulle, därest ärendet måste behandlas i en paragraf, detta leda till att en rättssökande kunde med nu gällande lösenbestämmelser minska sina utgifter för inteckningar till ett minimum. Exempel: Inteckning för 100,000 kronor sökes och beviljas. Å nästa inskrivningsdag anhålles om utbyte mot 20 nya skuldebrev. Behandlas ärendet såsom *ett* ärende blir kostnaden 6: 50 + 20 stämplar à 0: 25 = = 11: 50. D. v. s. hela kostnaden för nyinteckning och utbyte blir 11: 50 + + 6:75 = 18 kronor '15' öre. Eljest liksom vid nyinteckning 20 × 6: 75 = = 135 kronor."

Härefter anhöll J. O. att styrelsen för föreningen Sveriges häradshövdingar ville avgiva utlåtande i ärendet. I anledning härav anförde styrelsen i en den 3 augusti 1934 dagtecknad skrivelse följande.

Styrelsen ansåge att det av beskaffenheten av ifrågavarande inteckningsåtgärd, genom vilken en äldre inteckningshandling utan att ny inteckning meddelades ersattes av nya inteckningshandlingar, följde att åtgärden skulle behandlas såsom *ett* ärende och således handläggas under en paragraf i protokollet. Lagrummets avfattning gåve ej heller anledning till annat förfaringssätt. I de fall då två eller flera av de nya inteckningshandlingarna lydde på samma belopp och skulle åtnjuta samma förmånsrätt vore det visserligen lämpligt att varje skuldebrev på något sätt identifierades, men för detta ändamål erfordrades ej att varje skuldebrev behandlades under särskild paragraf, utan den nödiga identifieringen kunde ske genom att varje skuldebrev åsattes visst nummer eller viss littera. Genom styrelsens försorg hade från föreningens medlemmar infordrats upplysning rörande den praxis som tillämpades i de särskilda domsagorna vid handläggning av ifrågavarande slags ärenden, och svar hade inkommit från 96 domsagor. Av dessa svar framginge *att* i 90 domsagor berörda ärenden behandlades i en paragraf, *att* i 3 domsagor utom Södertörns domsaga dylika ärenden behandlades under särskilda paragrafer för varje nytt skuldebrev, *att* i en domsaga sistnämnda förfaringssätt plägat tillämpas om andra igenkänningstecken icke funnits å skuldebreven för deras särskiljande, *samt att* i 2 domsagor ärendena handlades under en paragraf, men bevisen å de nya skuldebreven debiterades som om varje skuldebrev behandlats under särskild paragraf. Rörande utgående expeditionslösen vid handläggning av ärenden angående utbyte av inteckningshandling finge styrelsen göra följande erinringar. Före inskrivningsreformens genomförande, då expedition meddelades genom utdrag av inteckningsprotokollet, hade utgått, förutom stadgad lösen och stämpelavgift för protokollsutdraget samt lösen för utdrag av

fastighetsboken, lösen med 50 öre för varje bevis som åtecknades inteckningshandlingarna, d. v. s. ett bevis å den utbytta handlingen och ett bevis å en var av de nya inteckningshandlingarna. I sammanhang med inskrivningsreformen hade föreskrivits att angående inskrivningsdomarens beslut skulle meddelas besked genom bevis å den till grund för ansökningen åberopade handlingen, och genom kungl. förordningen den 22 juni 1932, nr 285, och kungl. kungörelsen samma dag, nr 286, hade bestämts stämpelavgift och lösen för dylikt bevis, varjämte stadgats att, om i ett och samma ärende bevis meddelades å flera handlingar, lösen skulle utgå för endast ett bevis. Vid utfärdande av detta stadgande, vilket för övrigt numera ändrats genom kungl. kungörelsen den 22 juni 1934, nr 331, syntes man icke ha haft uppmärksamheten vederbörligen riktad på ärenden rörande utbyte av inteckningshandling. Dessa ärenden fordrade en tämligen vidlyftig behandling, då *dels* i protokollet skulle intagas avskrifter av de nya inteckningshandlingarna och anteckning göras om åtkomsthandlingarna, *dels* de nya inteckningshandlingarna skulle införas i särskilda rum i fastighetsboken och anteckning om utbytet dessutom verkställas i det rum där den äldre inteckningen vore införd, *samt dels* bevis om utbytet skulle tecknas å samtliga skuldebreven. Att trots detta lösen skulle få debiteras för allenast ett bevis hade väl vid ifrågavarande bestämmelses utfärdande knappast varit avsett. I betraktande därav syntes de expeditionshavande, som behandlat ärende angående utbyte av inteckningshandling under flera paragrafer eller vid behandling av dylikt ärende i en paragraf beräknat särskild lösen för varje bevis, icke ha saknat skäl för det av dem tillämpade förfarandet.

På grund av vad handlingarna innehöllo med avseende å den vid Stockholms rådhusrätt tillämpade praxis anmodade J. O. vidare borgmästaren i Stockholm att, efter inskrivningsdomarnas vid rådhusrätten hörande, inkomma med utlåtande.

I skrivelse till J. O. åberopade borgmästaren G. Fant såsom eget utlåtande ett av inskrivningsdomaren B. Meyer samt t.f. inskrivningsdomarna H. Heurgren och S. Nordlund avgivet yttrande av följande innehåll.

Alltsedan institutet om utbyte av inteckningshandlingar infördes hade, såvitt kunnat utrönas, vid rådhusrätten tillämpats den praxis att ärenden av ifrågavarande slag behandlats under lika många paragrafer eller nummer som antalet nya skuldebrev, satta i stället för de utbytta inteckningshandlingarna, samt att beviset å varje i stället satt inteckningshandling belagts med lösen. Vad först anginge det vid rådhusrätten tillämpade förfaringssättet att belägga bevisen på samtliga de i stället satta skuldebreven med lösen och stämpel syntes denna praxis ha godkänts genom kungl. kungörelsen den 22 juni 1934; och torde därför anledning saknas till vidare yttrande i denna del. Angående behandlingen av inteckningsutbyten i ovan

angiven ordning, d. v. s. så att de i stället satta skuldebreven erhölle särskilda paragrafer eller nummer, vore detta tillvägagångssätt bättre ägnat än något annat att skilja sådana inteckningshandlingar från varandra samt att skapa reda och klarhet i gravationsbevisen. Det borde även bemärkas att i stället satta skuldebrev genom inskrivningen erhölle karaktär av fristående inteckningar, vilka kunde bliva föremål för samma åtgärder som i vanlig ordning tillkomna inteckningar såsom dödning, postponering, utbyte etc. Jämväl med hänsyn därtill torde det vara mest praktiskt att giva de i stället satta skuldebreven sina egna paragrafer eller nummer och sålunda redan från början låta dem få en självständig ställning.

Slutligen avgav på begäran jämväl styrelsen för föreningen Sveriges stadsdomare utlåtande, däri anfördes följande.

För att erhålla kännedom rörande den praxis som vid handläggning av ifrågavarande ärenden tillämpades vid de särskilda rådhusrätterna i riket hade styrelsen från samtliga rådhusrätter, utom rådhusrätten i Stockholm, infordrat upplysning uti berörda avseende; och hade i anledning därav uppgifter lämnats från 74 rådhusrätter. Av dessa framginge att av inskrivningsdomarna vid 71 rådhusrätter nämnda ärenden behandlades i en paragraf samt att dylika ärenden av inskrivningsdomarna vid 3 rådhusrätter handlades under särskilda paragrafer för varje nytt skuldebrev. Vid en av sistnämnda rådhusrätter hade sistberörda förfaringssätt tillämpats endast från och med år 1934. Styrelsen ansåge för sin del riktigt att inteckningsåtgärder av ifrågavarande beskaffenhet behandlades såsom ett ärende och sålunda handlades under en paragraf i protokollet. Även om av bestämmelserna uti ifrågavarande lagrum icke tydligt framginge, huru ärendet skulle behandlas, vunne detta förfaringssätt dock stöd av kungl. kungörelsen den 22 juni 1934 om ändrad lydelse av expeditionslösenförordningen, där det under "bevis angående inskrivningsdomares beslut, tecknat å företedd handling" föreskreves att, därest i ett och samma ärende bevis meddelades å flera handlingar, lösen utginge för allenast ett bevis, vilket dock icke skulle gälla i ärende angående utbyte av inteckningshandlingar. Sistnämnda stadgande torde förutsätta behandling av inteckningsärenden av ifrågavarande beskaffenhet såsom ett ärende. Något giltigt skäl för berörda inteckningsåtgärders handläggning i lika många paragrafer i protokollet som antalet nya inteckningshandlingar torde ej heller föreligga. Såsom motiv därför hade visserligen anförts bland annat det praktiska skälet att de nya inteckningshandlingarna därigenom utan svårighet kunde åtskiljas, men denna förmån kunde naturligen ernås på annat lämpligt sätt, t. ex. genom skuldsedlarnas numrering.

I en till Romanus avlåten skrivelse anförde därefter justitieombudsmannen Gyllenswärd följande.

Av stadgandet i 21 § kungl. förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom följde att, om ägaren till intecknad fastighet ville i stället för en inteckningshandling sätta en eller flera andra handlingar innefattande medgivande av inteckning för intecknade beloppet, han hade att till inskrivningsdomaren ingiva inteckningshandlingen jämte den eller de handlingar som skulle sättas i stället. Om utbytet skulle inskrivningsdomaren göra anteckning i inteckningsprotokollet, där sådant fördes i vanlig ordning, samt å den eller de nya inteckningshandlingarna anmärka vad för inteckningsrättens bedömande vore av betydelse. Utbyte kunde även ske på begäran av inteckningshavare, där det visades att fastighetsägaren samtyckt till åtgärden.

Enligt 9 § lagen den 3 juni 1932 med särskilda bestämmelser om handläggning av inskrivningsärenden skulle besked om inskrivningsdomarens beslut eller annan i inskrivningsärende vidtagen åtgärd meddelas genom *bevis*, som tecknades å den till grund för ansökningen åberopade handlingen.

I överensstämmelse därmed förelåge ej längre någon skyldighet för sökande, annat än i visst undantagsfall som här ej vore i fråga, att utlösa protokoll över ärende varom inskrivning eller anteckning skedde i fastighetsbok.

Enligt kungl. förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften skulle å företedd handling tecknat bevis angående inskrivningsdomares beslut i inteckningsärende förses med stämpel till ett belopp av 1 krona 50 öre i stad med rådhusrätt och 2 kronor 50 öre i domsaga. Där i ett och samma ärende meddelades bevis å flera handlingar, utginge stämpelavgift för allenast ett bevis. Dessa bestämmelser gällde på grund av ändringar som vidtagits i stämpelförordningen genom kungörelse den 26 juni 1933, vilken trätt i kraft den 1 juli samma år.

Samtidigt med utfärdandet av nämnda kungörelse hade i kungl. förordningen den 7 december 1883 angående expeditionslösen införts föreskrift därom att lösen för bevis angående inskrivningsdomares beslut, tecknat å företedd handling, i ärende som inskrevs i fastighetsbok och avsåg bifall, vilandeförklaring eller avslag å ansökan i inteckningsärende skulle, med visst undantag, utgöra 5 kronor i stad med rådhusrätt och 4 kronor i domsaga. I anslutning härtill var ock stadgat att, om i ett och samma ärende meddelades bevis å flera handlingar, lösen skulle utgå för allenast ett bevis.

Genom kungörelse den 22 juni 1934, som i denna del trätt i kraft den 1 juli 1934, hade sistnämnda stadgande utbytts mot en föreskrift av följande lydelse: ”Meddelas i ett och samma ärende bevis å flera handlingar, utgår

lösen för allenast ett bevis, dock att vad nu sagts icke skall gälla i ärende angående utbyte av inteckningshandling."

Beträffande det genom Sandbergs skrift väckta spörsmålet huruvida ansökan om utbyte av inteckningshandling rätteligen vore att behandla allenast såsom ett ärende hade J. O. kommit till samma resultat som styrelserna för föreningen Sveriges häradshövdingar och föreningen Sveriges stadsdomare. Att i hithörande fall uppdelning å ett flertal ärenden, efter antalet av de nya inteckningshandlingarna, icke borde ske ansåge J. O. följa såväl av sakens natur som av bestämmelserna i 21 § inteckningsförordningen. J. O. ville därvidlag även erinra att enahanda uppfattning legat till grund för den av Olivecrona upprättade samling "Exempel å protokoll m. m. vid häradsrätt och hos domhavande".

Efter tillkomsten av de genom kungörelsen den 22 juni 1934 åvägabragta ändringarna i förordningen angående expeditionslösen torde i själva verket utrymme för tvekan i förevarande hänseende knappast kunna föreligga. Såsom ovan anförts hade enligt sagda kungörelse till den tidigare undantagslöst gällande regeln, att då i ett och samma ärende bevis angående inskrivningsdomares beslut meddelades å flera handlingar lösen finge utgå för allenast ett bevis, fogats ett tillägg av innehåll att vad sålunda stadgats icke skulle gälla i ärende angående utbyte av inteckningshandling. Tydligt vore att lagstiftaren vid utfärdandet av denna tilläggsbestämmelse utgått från att ansökan av detta slag handlades såsom ett ärende. Och med hänsyn till de rättssökandes befogade intresse av likformig behandling beträffande frågor som ägde betydelse för lösen- och stämpeldebitering, kunde lagstiftarens avsikt naturligen icke ha varit att avgörandet här skulle bero av inskrivningsdomarens fria skön. Även om betydelsen av huruvida det ena eller det andra tillvägagångssättet funne användning i avsevärd mån minskats genom 1934 års kungörelse, påverkades dock därav fortfarande beloppet av den stämpelkostnad som åsamkades sökanden. Något tillägg motsvarande det som gjorts i lösenförfattningen hade ju ej i detta sammanhang skett i 1914 års förordning. Anmärkas kunde för övrigt att behov näppeligen förelegat att genom särskild föreskrift bereda möjlighet till debitering av lösen för samtliga bevis, om det redan förut stått inskrivningsdomaren öppet att genom uppdelning å flera ärenden själv försäkra sig om sådan rätt. 1934 års författningsändring torde ock ha tillkommit just i syfte att genom medgivandet av sagda debitering undanröja risken för att institutet kunde missbrukas på sätt påvisats i häradshövdingen Bergelmers promemoria.

Vid detta uttalande lät J. O. bero och avskrev ärendet såsom av honom slutbehandlat.

3. Fråga om medellös persons rätt att utan avgift undfå nödig expedition vid domstol.

I en hit insänd klagoskrift anförde Axel Wilhelm Andersson i huvudsak följande.

Under åberopande av föreskrivet bevis om sin fattigdom hade klaganden, som vore intagen å Blinkarps arbetshem, hos häradshövdingen F. Ahlgren framställt anhållan att utan avgift utfå avskrift av protokollen i ett av Färs häradsrätt genom lagakraftägande utslag den 9 mars 1933 avgjort mål, vari fråga varit om fastställande av klagandens faderskap till ett utom äktenskap fött barn. Som skäl för denna anhållan hade klaganden uppgivit att han hade för avsikt att söka resning i målet. Framställningen hade av Ahlgren lämnats utan bifall. Klaganden hade emellertid erfarit att enahanda begäran under motsvarande förhållanden bifallits av domhavande i annan domsaga. Då klaganden trodde sig böra få åtnjuta lika rätt, underställde han J. O:s omdöme, huruvida Ahlgren ägt fog för sin åtgärd att neka klaganden att avgiftsfritt bekomma de begärda protokollsavskrifterna.

Hörd över klagoskriften genmälte Ahlgren följande.

Till Färs häradsrätts sammanträde den 29 september 1932 hade Linnéa Pålsson i Vollsjö instämt klaganden, vilken då haft sitt hemvist i Fränninge och till yrket uppgivits vara maskinist, med yrkande om underhåll åt ett av henne utom äktenskap framfött barn. Hennes talan hade bifallits i utslag den 9 mars 1933. Klaganden hade sedermera den 4 juni 1934 intagits å Malmöhus läns landstings arbetshem i Blinkarp, möjligen emedan han icke fullgjort den honom i utslaget ålagda underhållsplikten. Någon gång efter det klaganden intagits å arbetshemmet hade han i skrivelse, som Ahlgren icke längre hade tillgänglig, begärt att protokollen i målet måtte utan avgift tillställas klaganden. Förste notarien i domsagan hade i telefon meddelat klaganden att, då denne icke ens styrkt sin fattigdom, hans begäran icke kunde bifallas. Därvid hade klaganden sagt sig vilja gälda avgifterna för protokollen. Dessa hade då omedelbart utskrivits och tillsänts klaganden genom kommissionären i postförskottsförsändelse, vilken emellertid ej utlösts. I skrivelse till Ahlgren den 30 juli 1934 hade klaganden ånyo begärt att kostnadsfritt utfå protokollen, därvid han bifogat intyg om sin fattigdom, utfärdat den 26 juli 1934 av en t.f. landsfiskal i Ljusdal, varest klaganden antagligen hade sitt hemvist. Klaganden hade denna gång icke ens uppgivit av vilken anledning protokollen i det mera än ett år förut avdömda målet skulle vara för honom nödiga. Skrivelsen hade ej föranlett någon åtgärd. I skrivelse till Ahlgren den 30 augusti 1934 hade klaganden åter påkallat att erhålla protokollen utan avgift, under förmälan att de skulle användas vid en ansökan om resning i målet. Vid skrivelsen hade

varit fogat ett den 28 i nyssnämnda månad av föreståndaren för arbetshemmet meddelat intyg att klaganden, vilken däri angivits vara skomakare, vore såsom å hemmet intagen i saknad av arbetsförtjänst. På Ahlgrens begäran hade kommissionären i skrivelse till klaganden meddelat denne att han finge hos Konungen skaffa sig förmånen av fri rättegång, om han ville utfå protokollen avgiftsfritt. Efter det J. O:s remissresolution ankommit, hade Ahlgren framtagit handlingarna rörande ärendet. Därvid hade han av de olösta protokollen inhämtat att klaganden, dock utan framgång, hos hovrätten över Skåne och Blekinge fullföljt talan mot ett av häradsrätten den 24 november 1932 i målet givet edgångsbeslut. På Ahlgrens förfrågan hade hovrättens advokatfiskal upplyst att häradsrättens vid klagandens besvär fogade protokoll ingivits och sedermera utkvitterats av hans befullmäktigade ombud, advokatbiträdet O. Månsson i Malmö. Dessa protokoll hade, såvitt Ahlgren visste, icke varit fria från stämpel och lösen. Efter den 24 november 1932 hade målet behandlats vid häradsrätten den 12 januari, den 9 februari och den 9 mars 1933. För samtliga protokoll hade lösen utgjort 13 kronor och stämpelavgiften 13 kronor 50 öre. De tre sista protokollen hade betingat, ett vart, i lösen 2 kronor och i stämpel 2 kronor. Klaganden hade ej åtnjutit fri rättegång vid häradsrätten och sålunda icke varit berättigad att erhålla dess protokoll gratis. I vilken mån detta gällde efter målets slutliga avgörande kunde vara ovisst. Emellertid hade klaganden sagt sig skola söka resning och sålunda ånyo upptaga rättegången. Gällande lag lämnade icke någon ledning för bedömande av förevarande fall. Nyligen hade en part inställt sig hos Ahlgren med hovrättens beslut om fri rättegång för honom i hovrätten vid fullföljd talan mot häradsrättens utslag, varefter till honom utgivits häradsrättens protokoll stämpelfria men med därå gjord anteckning om beloppet av lösen, vilken Ahlgren förmodade hovrätten i sinom tid komme att utbetala till honom. För sin del funne Ahlgren det ovärdigt om han nu, på ett hugskott av klaganden, skulle för ett troligen allt annat än förnuftigt ändamål tvingas att på egen bekostnad ånyo till honom utskriva protokollen, de mest betydande av dessa för tredje gången och de tre sista för andra gången. Ahlgren framhölle att kronans rätt till stämpelavgiften vore i fråga. Därest Konungen beviljade klaganden fri rättegång, vore Ahlgren villig att tillhandahålla protokollen stämpelfria med anteckning om lösenbeloppen. I annan mån ansåge han sig icke böra, särskilt med hänsyn till kronans rätt, tillmötesgå klagandens framställning, förr än sådant bleve Ahlgren i laga ordning förelagt.

I avgivna påminnelser yttrade klaganden — vilken dåmera lämnat arbetshemmet och återvänt till sin hemort i Ljusdal — att han ej kunde finna de av Ahlgren åberopade omständigheterna utgöra laga skäl för honom att vägra klaganden de önskade expeditionerna. Beträffande frågan huruvida

dessa kunde anses vara för honom nödiga anförde klaganden följande: På grund av vad ett i målet företett läkarutlåtande innehållit angående barnets kroppsutveckling vid födelsen hade klaganden under rättegången yrkat att blodundersökning skulle verkställas. Yrkandet hade emellertid lämnats utan avseende. I målet hade vidare lämnats vissa upplysningar i avseende därå att barnets moder skulle haft umgänge med en manlig arbetskamrat. Ett vittne hade nämligen uppgivit att barnets moder vid ett tillfälle berättat för vittnet att hon blivit instängd i ett rum i husbondens gård och därvid måst taga sig ut genom ett fönster. Detta rum hade enligt vad som framkommit disponerats av nyssnämnde arbetskamrat, och det hade varit husbonden som stängt in barnets moder och hennes kamrat för att få slut på det myckna springet. — Med anledning av Ahlgrens särskilda uppgifter beträffande häradsrättens protokoll för tiden till och med den 24 november 1932 yttrade slutligen klaganden att han icke sett eller innehaft något av dessa protokoll.

I en till Ahlgren avlåten skrivelse anförde justitieombudsmannen Gyllenswärd därefter följande.

I första stycket av § 14 kungl. förordningen den 7 december 1883 angående expeditionslösen vore stadgat att den, som saknade tillgång till betalning, ägde att utan lösen undfå *nödig* expedition, därest han med intyg av kyrkoherden i den församling, där han hade sitt hemvist, eller av vederbörande landsfiskal eller stadsfogde styrkte sin fattigdom eller den eljest vore kunnig; och skulle han i sak, vari sådan befrielse från lösen medgivits, njuta densamma fortfarande till godo utan vidare vittnesbörd, så framt han ej under tiden veterligen erhållit tillgångar. Vad sålunda stadgats skulle enligt föreskrift i paragrafens tredje stycke ej gälla i fråga om mål, varå lagen om fri rättegång kunde bliva tillämplig.

Enligt 7 § kungl. förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften vore från stämpelavgift enligt 1 kap. i förordningen — vilket innehölle bestämmelser om stämpel till statsmyndigheters expeditioner — befriad bland annat medellös person, då han författningsenligt styrkte sin fattigdom eller den eljest vore kunnig, dock att uti sådana mål, där tillämpning av lagen om fri rättegång kunde komma i fråga, stämpelfrihet ägde rum endast för de fall, att fri rättegång beviljats.

Av de här återgivna bestämmelserna syntes följa att — såvitt gällde expedition i sak varom rättegång ej längre påginge — utrymme funnes för en viss prövning av det behov sökanden kunde ha av den expedition varom vore fråga. Ett uttalande i sådan riktning återfunnes ock i motiven (sid. 41) till det år 1882 avgivna förslag som legat till grund för expeditionslösenför-

ordningens bestämmelser i ämnet. (Jfr emellertid beträffande kärandepart J. O:s ämbetsberättelse 1910 sid. 148.)

I fråga om sitt behov av protokollens erhållande hade klaganden i samband med begäran om deras undfående uppgivit att protokollen vore för honom nödiga, enär han ämnade hos Konungen söka resning i målet. Beträffande de skäl varå klaganden funnit sig kunna grunda en dylik ansökan hade klaganden härstädes anfört *dels* att häradsrätten lämnat utan avseende ett av honom under målets handläggning gjort yrkande om verkställande av blodundersökning till utrönande huruvida klaganden kunde vara fader till det ifrågavarande barnet, *dels* att klaganden numera vore i stånd att förebringa ytterligare bevisning därom att barnets moder haft samlag med annan man.

Vad anginge den av klaganden sålunda först upptagna resningsanledningen hade klaganden icke påstått ens att de för blodundersökning erforderliga blodprov blivit tagna. Vidkommande det andra av klaganden åberopade skälet för resning i målet hade J. O. inhämtat att, sedan barnets moder med ed betygat att klaganden under konceptionstiden haft samlag med henne, häradsrätten i sitt utslag den 9 mars 1933 förklarat klaganden vara att anse såsom fader till barnet. Och den omständigheten, huruvida barnets moder kunde ha haft umgänge även med annan än klaganden, vore i själva verket utan rättslig betydelse i saken. Erinras kunde att lagberedningen i sitt betänkande med förslag till lag om barn utom äktenskap särskilt framhållit att bevisning till stöd för invändning av detta slag ej finge av domstolen tillstädjas.

Av vad nu anförts framginge att till grund för klagandens framställning om att utan avgift undfå ifrågavarande expeditioner legat en uppenbar missuppfattning beträffande förutsättningarna för erhållande av resning i mål av denna art. Vid dylikt förhållande kunde Ahlgrens vägran att lämna bifall till framställningen ej bli föremål för något ingripande från J. O:s sida. Vad anginge protokollen för tiden till och med den 24 november 1932 kunde för övrigt även anmärkas att klaganden syntes ej ens ha gjort något försök att få tillgång till de för hans räkning utskrivna protokoll vilka under rättegången utlämnats till hans ombud. Klart vore att, då part redan en gång undfått expedition, en begäran att utan avgift erhålla ny expedition ej behövde bifallas, med mindre särskilda förhållanden gjorde sådan för honom nödig.

Ehuru J. O. alltså lämnade de mot Ahlgren anförda klagomålen utan vidare åtgärd, ville J. O. emellertid i detta sammanhang på grund av ett uttalande i Ahlgrens förklaring ytterligare framhålla följande. Ahlgren hade i förklaringen upplyst att han låtit kommissionären i domsagan meddela klaganden att han kunde hos Konungen skaffa sig förmånen av fri rättegång, om klaganden ville utfå förevarande protokoll avgiftsfritt. Lagen om

fri rättegång torde emellertid ej vara tillämplig å ärende rörande ansökan om resning i mål som blivit av domstol avgjort genom lagakraftägande utslag. Först efter det resningsansökan bifallits syntes kunna bli fråga om fri rättegång i det med anledning därav återupptagna målet. Dylikt ärende vore följaktligen ej att jämställa med det av Ahlgren i förklaringen omnämnda fallet att hovrätt, sedan talan dit fullföljts mot underrätts utslag, beviljade fri rättegång i det sålunda ännu ej slutbehandlade målet.

I sin förklaring hade Ahlgren jämväl åberopat att, då klaganden första gången nekats avgiftsfria expeditioner under den motivering att han ej styrkt sin fattigdom, klaganden skulle ha förklarat sig vilja i vanlig ordning lösa dem. Detta förhållande gåve J. O. till slut anledning att såsom sin uppfattning framhålla att i en dylik situation som den av Ahlgren beskrivna det naturligaste syntes vara att sökanden i första hand meddelades underrättelse om det sätt varpå han författningsenligt ägde visa att han vore medellös. Måhända hade ock i detta fall så skett, ehuru det ej framginge av handlingarna.

Med dessa uttalanden avskrev J. O. ärendet från vidare behandling härstädes.

4. Olämpligt tillvägagående av präst vid medling enligt giftermålsbalken.

I en hit inkommen klagoskrift anförde handlanden F. B—n följande.

Den "21" februari 1935 hade klaganden och hans hustru inställt sig i kyrkoherden J. Lindskogs tjänsterum å pastorsexpeditionen i Brännkyrka församling, för att Lindskog skulle företaga medling mellan makarna i anledning av tillämnad hemskillnad. Lindskog hade därvid uppträtt på ett sätt som borde bli föremål för åtgärder. Sålunda hade han utan att framställa någon fråga låtit hustrun omedelbart taga till orda. Hustrun hade då framkastat en del grova beskyllningar mot klaganden. Dessa syntes utan vidare ha tagits för goda av Lindskog. Denne hade nämligen yttrat till klaganden: "Jag tycker hon är en bra hustru, men mannen är busaktig." Klaganden hade självklart ej velat finna sig i en dylik behandling, då han vore känd som en oförvitlig och ordentlig samhällsmedlem. Han hade därför begärt att ett vittne skulle tillkallas och att Lindskog inför honom skulle upprepa sitt uttalande. Detta hade ock skett, därvid Lindskog på nytt sagt att klaganden vore en buse. Yttrandet i fråga hade Lindskog fällt innan klaganden hunnit säga ett ord till sitt försvar. För övrigt hade han ej ställt en enda fråga till klaganden. Det kunde därför ifrågasättas, om han ej haft en förutfattad mening om fallet. På grund av vad sålunda förekommit an-

mälde klaganden Lindskog för tjänstefel och hemställde att J. O. måtte vidtaga de åtgärder som kunde finnas påkallade.

Uti infordrat yttrande genmälte Lindskog följande: Vid den ifrågavarande medlingen mellan makarna B—n hade hustrun uppgivit att hon under flera dygn blivit utestängd från hemmet, att mannen satt något föremål i nyckelhålet så att hon ej kunde begagna sin nyckel, att hon ej ens fått hämta sina kläder, att hon för att få tak över huvudet måst anlita vänners gästvänlighet samt att hon från en grannes fönster åsett, huru hennes man härunder en afton mottagit kvinnliga bekanta. Uppgifterna hade av klaganden lämnats oemotsagda, och Lindskog hade då utbrustit ordagrant följande: "Hur har Ni kunnat bete Er så busaktigt?" Då klaganden därvid beskyllt Lindskog för att ha kallat honom buse, hade Lindskog påpekat för honom det oriktiga i detta och skillnaden mellan att stämpla ett beteende som busaktigt och en människa som buse. När klaganden insisterat på att det vore samma sak, hade Lindskog yttrat: "Vi ha herr O. L. Johansson (kyrkofullmäktiges f. d. ordförande) i rummet bredvid, jag vill be honom komma in för att kunna styrka vad jag sagt och icke sagt." Därefter hade han bett Johansson komma in och för honom relaterat förloppet i överensstämmelse med det ovan sagda. Mot denna Lindskogs version av förloppet hade ingen av makarna haft något att invända. Då klaganden en följande dag besökt Lindskog, hade han ändrat sin beskyllning mot Lindskog därhän, att han skulle ha sagt klaganden "vara busaktig". Lindskog hade ej heller då kunnat övertyga klaganden om skillnaden mellan ett omdöme om ett handlingssätt och en sinnesbeskaffenhet. Att vid en medling uttala ett omdöme om en temporär handling ansåge Lindskog vara både sin rättighet och skyldighet. Att bedöma en för övrigt för honom okänd persons konstanta sinnesbeskaffenhet hade Lindskog varken rätt eller lust till. Klaganden hade också vid detta tillfälle insisterat på att det i grunden vore samma sak och hade bland annat sagt: "Jag har talat både med kronprinsen och prins?, och ingen av dem har kallat mig buse." Vid de två samtal Lindskog haft med klaganden hade han ej sökt förneka sanningen av sin hustrus berättelse. Pastor Padel, som väl kände till förhållandena, torde, om så ansåges behövligt, kunna bestyrka den. Det syntes nästan i sig självt otänkbart att hennes berättelse, avlagd inför klaganden och Lindskog och oemotsagd av klaganden, skulle i nämnvärd mån kunna vara alster av dikt eller fantasi. Vid de mer än tusen medlingar som Lindskog företagit hade han förut aldrig använt ordet busaktig. Men han hade blivit så gripen av och upprörd vid hustruns under djup smärta och stilla tårar avgivna berättelse att han gripit till detta starka uttryck, som vore — han erkände det — grovt men i sak syntes honom vara riktigt. Och Lindskog undrade om icke klaganden, som, frånsett hans beteende mot hustrun och vissa naiva och oför-

stående uttalanden, ej gjorde något ogynnsamt intryck, i själ och hjärta tyckte att omdömet om handlingssättet åtminstone hade ett visst fog för sig. Då klagandens relation av förloppet vid medlingen vore helt oriktig — Lindskog hade sagt något helt annat än vad klaganden påbördat honom, och det hade varit uteslutande Lindskog som påkallat närvaron av ett vittne — bestrede Lindskog förefintligheten av tjänstefel.

Vid Lindskogs förklaring fanns fogat ett av Johansson den 13 mars 1935 utfärdat intyg av följande innehåll:

"Undertecknad, som den 26 februari händelsevis befann mig på pastorsexpeditionen i Liljeholmen, blev då av kyrkoherde Lindskog anmodad att komma in på hans enskilda rum för att bevittna vad han sagt vid en då företagen medling. När jag kommit in, yttrade kyrkoherden följande: 'Jag har önskat att herr Johansson skulle komma in för att kunna bestyrka vad jag vid denna medling sagt. Herr B—n förebrår mig att jag kallat honom buse. Jag har icke gjort så, men vad jag sagt är detta: Huru har Ni kunnat bete Er så busaktigt?' Mot denna kyrkoherdens version av förloppet hade ingen av makarna, ehuru tillfrågade, någon invändning att göra."

Klaganden avgav påminnelser och anförde därvid i huvudsak följande.

Då klaganden den 16 februari 1935 efter frånvaro från makarnas bostad återvänt hem, hade hans hustru mött honom i dörren med orden: "Nu har du fått det som du vill. Din mor har blivit vansinnig." Vid detta tillfälle hade ett par grannar varit närvarande. När klagandens gamla mor fått se honom, hade hon emellertid blivit glad och lugn. Följande dag, som var söndag, hade klaganden varit borta från hemmet under en timme på förmiddagen. När han återvänt hade det varit som kvällen förut. Sålunda hade klagandens hustru skrämt klagandens mor genom att säga henne att klaganden ej skulle komma hem igen, emedan han blivit skjuten. Klaganden hade därför sökt upp hustrun i köket och sagt till henne: "Du skrämmer mor, det vet jag, men mig skrämmer du inte." Hustrun hade då rusat på dörren och gått in till de ovannämnda grannarna. Där hade hon sagt att klaganden överfallit henne. Vidare hade hon ringt till bekanta, som sedan kommit och hämtat henne. Nyckeln som suttit i ytterdörren hade hon tagit med sig. Likaså hade hon bortfört en del kläder och värdesaker. Det av Lindskog omnämnda sammanträffandet mellan klaganden och kvinnliga bekanta hade ägt rum den 23 februari. Dessa bekanta hade endast varit två hyresgäster. Hustrun hade uppträtt på ett sådant sätt att klaganden kunde gjort polisanmälan. Vid läkarundersökning hade befunnits att klagandens moder å sin kropp haft svullnader och blåmärken. Ansvar borde yrkas å klagandens hustru för misshandel. Klaganden hade vid besöket hos Lindskog bestritt hustruns uppgifter. Pastor Padel hade den 18 februari besökt klaganden i hans affär vid Själagårdsgatan för att meddela att

hustrun vore ledsen, ångrade sig och medgåve att hon till en viss grad bure skulden samt ville be om förlåtelse, om hon finge komma tillbaka. Detta hade dock klaganden avböjt, då han kände till verkliga förhållandet.

Klaganden åberopade härjämte ett den 21 mars 1935 dagtecknat, av ett tjugotal personer underskrivet intyg enligt vilket de, som under många år känt klaganden, gåve honom "de bästa rekommendationer i uppförande".

Efter en den 9 mars 1935 dagtecknad stämning å sin hustru till Stockholms rådhusrätt yrkade klaganden att, som på grund av stridighet i lynne och tänkesätt mellan makarna uppstått djup och varaktig söndring, rådhusrätten måtte döma till hemskillnad i deras äktenskap. Vid rådhusrätten anförde klaganden bland annat att hustrun vore huvudsakligen vållande till söndringen genom sitt stridiga lynne och obehärskade uppförande såväl mot klaganden som särskilt mot hans åldriga moder, vilken måst flytta från makarnas hem, emedan hon av hustrun utsatts för misshandel. Hustrun bestred vid rådhusrätten att hon vore vållande till söndringen mellan makarna. I målet företeddes läkarintyg varav framgick bland annat att klagandens hustru lede av höggradig neurasteni. Enligt utslag den 3 april 1935 dömde därefter rådhusrätten jämlikt 11 kap. 2 § andra stycket giftermålsbalken till hemskillnad mellan makarna.

I en till Lindskog avlåten skrivelse anförde justitieombudsmannen Gyllenswärd följande.

Rörande tillvägagångssättet vid medling varom stadgades i giftermålsbalken hade närmare föreskrifter naturligen ej kunnat meddelas i lagen. I detta hänseende hade i 14 kap. 3 § giftermålsbalken blott upptagits den allmänna regel att medlaren skulle företaga undersökning om anledningen till söndringen eller tvisten samt på lämpligt sätt söka förlika makarna. I motiven till detta stadgande hade erinrats att framgången av ett medlingsförsök ofta syntes bli beroende av att medlaren kunde anpassa sig efter omständigheterna i det särskilda fallet och efter makarnas individualiteter; han borde i allmänhet snarare uppträda såsom rådgivare och vän än som en myndighetsperson.

Avsikten med medlingsinstitutet hade ju varit att söka skaffa säkerhet för att skillnad ej komme till stånd annat än då makarna efter allvarligt och moget övervägande funnit sig icke kunna med fördel fortsätta sammanlevnaden. Frågan hade ansetts så svår att makarna lätt kunde misstaga sig vid bedömande av situationen. Ett ingripande från en utomstående person i syfte att söka åstadkomma utjämnande av uppkomna skiljaktigheter hade därför funnits påkallat. Sådant ingripande hade lagstiftaren antagit allt emellanåt kunna verka till avlägsnande av uppkomna missförstånd, sammanförande av de söndrade sinnena, bättrande av anmärkta felaktigheter.

Uppenbart vore att, om medlarens värv skulle ha utsikt att leda till åsyftat resultat, hans ingripande måste ske med hovsamhet och takt. Och särskilt borde han vinnlägga sig om ett sådant uppträdande mot vardera maken att han av dem båda kunde mötas med förtroende.

I fråga om nu förevarande fall kunde J. O. ej undgå finna att det uttryckssätt Lindskog enligt sitt eget medgivande under den av honom företagna medlingen använt gent emot klaganden icke stått i god överensstämmelse med de synpunkter en medlare efter vad ovan anförts hade att anlägga på fullgörandet av sitt uppdrag. Lindskog hade ock själv framhållit att han vid detta tillfälle handlat under det omedelbara intrycket av vad hustrun påstått angående klagandens uppträdande mot henne. Att en medlare icke av sådan grund finge låta förleda sig till att använda ord, som näppeligen i det dagliga livet ansåges tillåtliga och i en medlares mun framstode så mycket mera olämpliga, vore emellertid klart. Om medlaren brukade uttryck av denna art, vore fara för handen att den make som bleve sålunda snäst finge den uppfattningen att han ej av medlaren komme att bemötas med opartiskhet. För varje medlare måste det vara en ofrånkomlig plikt att vaka över sitt uttryckssätt, så att det ej verkade onödigtvis sårande och därigenom alstrade misstro mot hans kall såsom medlare.

Vid dessa uttalanden lät J. O. bero och avskrev ärendet från vidare behandling.

5. Olämpliga uttalanden av präst i predikan.

Tidningen Social-Demokraten för den 11 mars 1935 innehöll under rubriken "Grova smädelser mot regeringen från predikstolen. Statskyrkopräst i S:t Göran valpropagerar i kyrkan. Vad säger J. O.?" en artikel av huvudsakligen följande innehåll.

I valtider vore ju en hel del tillåtet, vilket under andra tider ej opåtalt skulle kunna förekomma. Särskilt inför det stundande stadsfullmäktigevalet hade ju smutskastningen mot arbetarna i allmänhet och mot socialdemokratiska partiet i synnerhet bedrivits i snart sagt obegränsad utsträckning. Allt detta hade dock i viss mån kunnat tolereras och förstås då det gällt politiska motståndare, som öst ur sig all denna lögn och goja, men när det ginge så långt att en statskyrkopräst i sin högmässopredikan icke blott bedreve uppenbar valagitation för högern, utan även utöste de grövsta smädelser mot arbetarna, socialdemokratiska partiet och mot landets regering, då vore det verkligen på tiden att en allvarlig protest uttalades. En sådan Herrens tjänare vore komministern Johannes Lindberg i S:t Görans församling. Under sin högmässopredikan på söndagen hade han tillåtit sig

bland annat uttala att det sedliga förfallet bland vårt folk hade gått så långt att landets regering framlagt lagförslag att främja barnamord, vilket vore detsamma som vårt folks självmord. Därjämte hade han tillåtit sig den uppenbara lögnen att en filosofie doktor i regeringsorganet påstått att det vore en stor glädje att sedeslösheten snart hunnit så långt att dansen snart kunde börja i våra kyrkor. Ju större sedeslösheten vore, desto större vore glädjen inom detta parti. Hela predikan hade varit av samma uppbyggliga art. Bland annat hade påståtts att hela landet vore ett försörjningshem. De maktägande behövde dock ej betala kalaset, utan detta överlätes till de enda sanna fosterlandsälskande och arbetsamma borgerliga partierna. Predikanten hade manat åhörarna att öppna sina ögon för de faror som hotade vårt folk om den nuvarande regimen finge fortsätta sitt förstörelseverk.

Med anledning av innehållet i tidningsartikeln anmodades Lindberg att till J. O. inkomma med upplysningar. I avgivet yttrande anförde Lindberg följande.

I anslutning till orden i botdagens text: "I gören det yttre av bägaren och fatet rent." hade Lindberg till en början framhållit vårt folks yttre, materiella välstånd. I texten hette det vidare: "Edert inre är fullt av ondska." Detta hade givit anledning att kasta en blick på det inre, det sedliga tillståndet hos vårt folk. Detta hade belysts med exempel: Hur vore det med den förr så beprisade svenska ärligheten och redbarheten? Man kunde knappast öppna en tidning utan att läsa om bedrägerier och förskingringar. Enligt vad som varit synligt i någon tidning skulle man kunna sätta i fråga, om ej var femte person på ett eller annat sätt gjort sig skyldig till någon oärlighet. Svenska folket betalade för rusdrycker omkring 290 millioner kronor. Hur mycken nöd, hur många brott hade icke dryckenskapen med sig. Vårt folk vore ju ock känt att vara ett svärjande folk. Hur otaliga vore icke svordomarna. Hur stode vi inför det sjätte budet, som dömde så väl den inre som den yttre synden? Kanske sämre än inför det sjunde. Tänkte vi på den sjunkande nativiteten, och att det vore så många tusen färre barn, än det skulle ha varit under normala förhållanden, kunde vi med skäl fråga, hur vi stode inför det femte budet. I detta sammanhang vore det som det yttrandet fällts, att regeringen kommit med ett lagförslag som främjade barnamord. Ur biskoparnas protest hade därvid anförts: "Det skulle innebära ett uppgivande av kristendomens hela syn på människolivet." Vidare hade ur Svenska Dagbladet för den 4 december 1933 citerats följande: "För ungefär tre veckor sedan läste man i Social-Demokratens söndagsbilaga en artikel, där en Fil. D:r talar om, att vi skola återgå till att dansa i kyrkorna. 'Vi äro inga änglar, låtom oss synda.' Hela artikeln andas en glädje över, att sedeslösheten aldrig varit så stor." I dessa uttalanden om det sedliga tillståndet skulle ligga de smädelser och den agitation Lindberg enligt tid-

ningen gjort sig skyldig till. Vid framhållandet av det materiella välståndet i landet hade ej funnits någon tanke på klass eller parti. När talet sedan kommit in på det sedliga tillståndet hade lika litet funnits någon tanke på klass eller parti. Vad som sagts hade åsyftat folket i sin helhet. Tidningen sade att Lindberg "uppmanat åhörarna att öppna sina ögon för de faror, som hota vårt folk, om den närvarande regimen får fortsätta sitt förstörelseverk". Något sådant hade Lindberg ej yttrat. Han vore främmande för en sådan inställning. Tidningen såge allt från valets synpunkt. Lindberg vore inriktad på botdagen. Därav så olika meningar. Av det sagda torde alltså framgå att någon valagitation icke förekommit. Allt vad som sagts om det sedliga tillståndet hade haft till syfte att få bakgrund för dagens maning till bot och bättring. Därför fortsättningen: "Vari bottnar vår synd? Däri att vi övergivit Gud. Kan synden i längden undgå Guds dom? Kan ett folk som fortlever i obotfärdighet bli beståndande? Må vi därför vända tillbaka till Gud och med rövaren göra bot inför den Korsfäste."

Vid yttrandet funnos till styrkande av Lindbergs däri lämnade uppgifter fogade intyg av tre personer.

Från sjukvårdaren O. Persson inkom sedermera hit en skrift av innehåll att han kunde vitsorda att vad som uppgivits i tidningen Social-Demokraten rörande ifrågavarande predikan överensstämde med verkliga förhållandet.

I skrivelse till Ö. Ä. anhöll J. O. därefter att ämbetet ville låta verkställa undersökning i ärendet till utrönande av vad Lindberg i sin predikan huvudsakligen yttrat.

Med skrivelse den 29 april 1935 överlämnade Ö. Ä. protokoll över den undersökning som ämbetet i anledning därav verkställt.

I en till Lindberg avlåten skrivelse anförde därefter justitieombudsmannen Gyllenswärd följande.

Statens tjänstemän vore skyldiga att i tjänsten intaga en i politiskt avseende opartisk ställning, vilka åsikter de än kunde hylla såsom enskilda personer. Ej heller statskyrkans prästerskap borde det sålunda vara tillåtet att under ämbetets utövning taga ståndpunkt i dagspolitiken och på ena eller andra sättet uppträda för eller emot ett visst politiskt parti. Att striden mellan de politiska partierna ej finge dragas in i kyrkorna måste för övrigt anses ligga i sakens natur. Det syntes kunna ifrågasättas huruvida icke politiken alldeles borde ställas utanför predikningen. Det riktiga torde i själva verket vara att dylika ämnen icke i någon mån behandlades från predikstolarna.

Under alla förhållanden syntes det J. O. uppenbart att beträffande ämnen av politisk innebörd måste i alldeles särskild grad iakttagas den varsamhet och grannlagenhet varmed världsliga ting i allmänhet skulle behandlas, då omständigheterna föranledde till att i en predikan beröra dem. Härvidlag kunde erinras om stadgandet i 2 kap. 2 § kyrkolagen. Det hette där att, när en eller annan text gåve anledning att i predikan tala något om världsliga saker och beställningar, så måste allt sådant ske med beskedlighet och varsamhet, utan obetänksamhet och förmätenhet uti tal eller omdöme om de saker som en del intet förstode och som läroämbetet egentligen intet anginge.

Vad förevarande fall beträffade hade Lindberg i förklaringen bestritt att han haft någon tanke på att hans uttalanden skulle äga politisk innebörd. Det syntes J. O. dock tydligt att Lindberg med en sådan utgångspunkt bort vinnlägga sig om större varsamhet i uttryckssättet. Exempelvis hade Lindberg, enligt vad utredningen gåve vid handen och han själv i ett för J. O. tillgängligt intervjuuttalande uppgivit, under predikan i visst sammanhang omnämnt en tidning såsom "regeringsorganet". Redan denna användning av en rent politisk beteckning visade att Lindberg ej haft uppmärksamheten tillräckligt fäst vid angelägenheten av att — helst inför ett omedelbart förestående politiskt val — undvika allt som kunde ge åhörare med anslutning till visst politiskt parti den uppfattningen att hans uttalanden vore riktade mot detta.

Erinran syntes J. O. likaledes vara att göra mot det sätt varpå Lindberg i predikan berört spörsmålet angående lagstiftning rörande aborter. De av Lindberg i detta sammanhang brukade ordalagen uppfyllde näppeligen kyrkolagens fordran på grannlagenhet vid behandlingen av världsliga frågor. Icke heller överensstämde de med den aktning man vore skyldig den högsta förvaltningsmyndigheten i det lagbundna samhället. Härtill komme att Lindbergs inpass, frånsett själva uttryckssättet, icke varit på sin plats även ur den synpunkten att det varit i sak oriktigt. Ännu hade ju något förslag i det åsyftade ämnet icke ens framlagts av Kungl. Maj:t. Självfallet gällde det för varje prästman att så vaka över sin förkunnelse att han ej finge sken av att begagna predikstolen för annat syfte än det predikan vore avsedd att tjäna, nämligen att bereda åhörarna uppbyggelse.

Då emellertid handlingarna ej ådagalade annat än att Lindberg i angivna hänseenden handlat mera av ovarsamhet än av vrång avsikt, fann J. O. sig kunna låta bero vid dessa uttalanden jämte en erinran till Lindberg om angelägenheten av att han för framtiden noggrant ställde sig till efterrättelse anvisningarna i 2 kap. 2 § kyrkolagen.

6. Dröjsmål med införpassande till straffanstalt av person, som anhållits i och för verkställighet av förvandlingsstraff för böter.

I en hit inkommen skrift anförde sjömannen Ingemar Ericson i Rångstra klagomål däröver att han, som av Svea hovrätt enligt utslag den 19 april 1934 för hemfridsbrott dömts till fängelse två månader, i samband med införpassning för straffverkställighet till kronohäktet i Hudiksvall obehörigen under ett dygn förvarats i arrestlokalen å poliskontoret i Ljusdals köping.

Sedan klagoskriften remitterats för yttrande till landsfiskalen Axel Fredricsson, anförde han i avgiven förklaring.

Genom ovannämnda utslag hade hovrätten för ifrågavarande hemfridsbrott dömt ej blott klaganden utan även skogsarbetaren Alvar Karlsson i Rolfhamre, och skulle denne enligt utslaget undergå fängelse i en månad. Utslaget hade för verkställighet inkommit till Fredricsson från länsstyrelsen i Gävleborgs län den 24 maj 1934. Då anledning funnits antaga att klaganden och Karlsson skulle avvika från orten så snart hovrättens utslag i målet fallit, hade Fredricsson anmodat fjärdingsmannen Tyko Jonsson i Tallåsen att omedelbart anhålla dem. Klaganden hade anträffats i sin bostad och enligt anhållningsjournalen införts till poliskontoret samma dag klockan 1,30 e. m. Därefter hade Jonsson omedelbart begivit sig till Rolfhamre för att efterspana Karlsson. Denne hade emellertid avlägsnat sig från hemmet och ej kunnat anträffas. Skäl hade dock förelegat till att antaga att han fortfarande vistades i orten, och efterspaningen hade därför pågått under eftermiddagen den 24 maj. Under tiden hade klaganden å poliskontoret underkastats förhör av spritpolisen Erik Norlén rörande olaga brännvinstillverkning, som enligt uppgift av klaganden skulle ha bedrivits i orten av bröderna Fasth i Ygsbo, ävensom rörande visst menedsbrott som likaledes enligt klagandens uppgift skulle ha begåtts i det av hovrätten avdömda målet mot klaganden och Karlsson. Ifrågavarande polisförhör hade varit av rätt omfattande natur, varför förhöret enligt uppgift avslutats först vid 4- eller 5-tiden på eftermiddagen. Under tiden hade Jonsson såsom nämnts varit sysselsatt med att söka få tag i Karlsson. Tyvärr hade detta tagit hela eftermiddagen i anspråk och resultatet blivit negativt. Karlsson hade lyckats försvinna från orten och hade sedan dess icke anträffats. Fångföraren hade önskat inforsla klaganden och Karlsson samtidigt för att därigenom för statsverket skulle uppstå en besparing. Då spaningen efter Karlsson avslutats och det blivit klart att han lyckats undkomma, hade tiden lidit så pass långt att ankomsten till Hudiksvall kunnat ske först sent på natten. Enligt från kronohäktet tidigare givna förhållningsorder finge fånge dit ej inkomma efter klockan 8 e. m. Med hän-

syn till sistnämnda två förhållanden hade klaganden fått kvarstanna i polisarresten i Ljusdal till påföljande dag, då han införts till kronohäktet. Enligt av föreståndaren å fångförpassningen tecknat bevis hade klaganden ankommit till kronohäktet klockan 8,35 f. m. den 25 maj 1934. Av den nu lämnade redogörelsen framginge att anledningen till att klaganden icke införts till kronohäktet samma dag han anhållits varit dels nödvändigheten att höra honom rörande ovannämnda brott och dels spaningen efter hans medbrottsling Karlsson. Det förhållandet att klaganden börjat avtjäna sitt straff den 25 maj hade däremot icke medfört att han fått avtjäna längre straff än han blivit ådömd. Då de sålunda angivna skälen för hans kvarhållande i polisarresten torde få anses giltiga, hemställdes att klagomålen måtte lämnas utan avseende. Härtill ville Fredricsson i övrigt bara tillägga att klaganden, såsom framginge av uppgift från straffregistret, vore en i orten okänd bråkstake som otaliga gånger suttit anhållen. Om klaganden sluppe ut från kronohäktet en dag förr eller senare hade med största säkerhet ingen som helst reell betydelse för honom.

Vid yttrandet var fogat protokoll över ett av Norlén den 24 maj 1934 å poliskontoret i Ljusdal hållet polisförhör med klaganden. Enligt protokollet hade klaganden därvid berättat att han hade sig bekant att bröderna Henry, Henning och Helmer Fasth i Ygsbo, Ljusdals socken, under de senaste åren innehaft olovligen tillverkat brännvin. Såsom vittnen mot bröderna Fasth hade klaganden uppgivit åtta i Ljusdals socken hemmahörande personer, vilka med säkerhet antingen köpt eller på annat sätt erhållit lönnbränt brännvin av bröderna Fasth eller någondera av dem.

Efter en anteckning därom att klaganden jämte andra personer under påskhelgen 1933 förövat hemfridsbrott i bröderna Fasths bostad, för vilket brott klaganden sedermera dömts till fängelse, innehöll protokollet vidare att klaganden vid förhöret uppgivit: Under den rättegång som anhängiggjorts mot klaganden m. fl. för ovannämnda hemfridsbrott hade ett av allmänne åklagaren instämt vittne, arbetaren Johan Lind i Ygsbo, av häradsrättens ordförande tillfrågats, huruvida han bjudits på sprit i bröderna Fasths bostad och om han hade sig något bekant rörande deras olaga brännvinshantering. Härpå hade Lind svarat nekande. Emellertid hade klaganden senare hört omtalas att Lind tillsammans med arbetarna Edvin Kallin och Jonas Wiberg varit hos bröderna Fasth i deras bostad, där det bjudits på olovligen tillverkat brännvin. Detta skulle ha skett någon tid före påsken 1933. I början av november månad 1933 hade klaganden i sällskap med Axel Karlsson i Måga besökt Lind i dennes bostad i Ygsbo. Klaganden hade därvid förehållit Lind det orätta i att han vid vittnesmålets avgivande lämnat oriktiga uppgifter. Härpå hade då Lind bland annat yttrat: "Skulle jag stått där och talat om vad jag vet hade hela byn åkt fast." Klaganden hade hört omtalas att Karlsson skulle ha kännedom om att en

av bröderna Fasth vid något tillfälle sålt olovligen tillverkat brännvin vid idrottsparken i Färila.

I avgivna påminnelser anförde klaganden: Det hade ej funnits någon anledning att uppskjuta hans införpassning till kronohäktet. Förhöret å poliskontoret kunde ej ha utgjort något hinder, ty det hade ej räckt mera än 30 minuter. Visserligen hade klaganden under eftermiddagen den 24 maj fått sitta på kontoret i stället för i själva arresten, men detta hade berott på att det varit så osunt i arresten. Senaste tåglägenhet från Ljusdal till Hudiksvall sagda dag hade varit klockan 7 e. m., och denna hade också kunnat användas. Besparingssynpunkter kunde ej heller ha gjort att så icke skett. Två tågresor bleve nämligen billigare än en färd med automobil. Och att söka vidare efter Alvar Karlsson i hans hem hade varit lönlöst, då det vid besöket där på förmiddagen blivit upplyst att han lämnat hemmet två dagar förut. Klaganden ville ej påstå att den egentliga strafftiden till följd av Fredricssons förfarande blivit längre, men faktum vore dock att klaganden blivit kvarhållen ett dygn för mycket. Till att föranstalta om en dylik skärpning kunde Fredricsson ej vara berättigad. Det vore för övrigt icke första gången dylikt hänt. Sålunda hade klaganden den 20 oktober 1933 anhållits av Fredricsson för att avtjäna klaganden ådömda böter, motsvarande åtta dygns fängelse. Även då hade klaganden obehörigen kvarhållits ett dygn å polisstationen i Ljusdal. Därmed förhölle sig så att klaganden nyssnämnda dag vid Västra Hälsinglands domsagas häradsrätt rannsakats för hemfridsbrottet men försatts på fri fot. De fångförare som inställt klaganden inför häradsrätten hade då erbjudit sig att omedelbart återföra honom till Hudiksvall för undergående av förvandlingsstraffet. Därtill hade i själva verket så mycket hellre varit skäl som en besparing därigenom skulle ha uppkommit för statsverket. Ersättning begärdes med 50 kronor för de två gånger som klaganden alltså suttit olagligen anhållen.

I anledning av innehållet i påminnelserna anmodades Fredricsson att inkomma med förnyat yttrande, och anförde han därefter följande: Den 24 maj 1934 hade Fredricsson och en polisman införpassat två för brott häktade personer till kronohäktet i Hudiksvall. Dessförinnan hade Fredricsson såsom i det första yttrandet nämnts varskott fjärdingsmannen Jonsson om att Svea hovrätts utslag mot klaganden och Karlsson ankommit. Medan Fredricsson befunnit sig å kronohäktet hade han erhållit telefonmeddelande om att det lyckats polismännen att infånga klaganden och att Karlsson troligen befunne sig i hemorten men ej kunnat anträffas. Fredricsson hade svarat att alla ansträngningar skulle insättas på att infånga Karlsson, innan denne hunne försvinna. Det hade synts Fredricsson vara av större vikt att Karlsson infångades än att tillse att med klagandens införpassande

till fängelset icke komme att anstå under några timmar. Beträffande klagandens anmärkning att han kvarhållits i polisarresten i Ljusdals köping natten mellan den 20 och den 21 oktober 1933 hade anledningen därtill varit följande. Det av klaganden begångna hemfridsbrottet hade ägt rum långfredagen den 14 april 1933. Då han ifrågavarande dag skulle infångas av Fredricsson och fjärdingsmannen hade han lyckats undkomma och givit sig ut på "luffen". Han hade efterspanats genom tidningen Polisunderrättelser och anträffats under oktober månad 1933 i Sveg samt på begäran av Fredricsson häktats den 18 oktober 1933. Klaganden hade därefter rannsakats vid häradsrätten den 20 oktober 1933 och dömts till böter. Samtidigt hade han försatts på fri fot. Tiden då rannsakningen slutat kunde Fredricsson nu icke erinra sig, men med hänsyn till att ett flertal vittnen hörts samt att ännu en rannsakning med annan häktad ägt rum vid samma tillfälle och därvid även ett flertal vittnen hörts, torde avkunnandet av domen över klaganden icke ha ägt rum förrän tidigast klockan 3 à 4 e. m., kanske något senare. Efter rannsakningen eller vid densamma hade Fredricsson erhållit meddelande av fjärdingsmannen Jonsson att klaganden icke avtjänat honom tidigare ådömda böter för fylleri, förargelseväckande beteende och olovlig befattning med brännvin. Jonsson hade samma dag deltagit i en större polisutredning som ägt rum å landsfiskalskontoret rörande av en exekutionsbetjänt begången förskingring av tjänstemedel. Handlingarna rörande nyssnämnda böter hade förvarats i Jonssons bostad i Tallåsen och av detta skäl icke varit för Fredricsson tillgängliga den 20 oktober. I motsatt fall hade klaganden kunnat återsändas till kronohäktet med fångbetjäningen. Då nu detta av angivna skäl icke kunnat ske, skulle klaganden, om normala förhållanden förelegat, fått resa till sitt hem i Rångstra. Med hänsyn till att han såsom förut meddelats tidigare rymt från orten hade emellertid Fredricsson icke vågat taga risken av att klaganden skulle få lämna tingshuset utan beslutat att han skulle kvarhållas å poliskontoret intill dess att böteshandlingarna hunnit anlända från Tallåsen. Något extra bud från Ljusdal till Tallåsen och åter (cirka 2 mil) hade ej synts Fredricsson vara direkt av omständigheterna påkallat. Jonsson skulle nämligen återvända till Tallåsen senare på kvällen och återkomma påföljande morgon. Ärendet hade synts Fredricsson icke vara av mera angelägen art än att klaganden kunde övernatta i Ljusdal och inforslas påföljande morgon. Den 21 oktober 1933 hade klaganden införts till kronohäktet och enligt en från kronohäktet erhållen uppgift ankommit dit klockan 2 e. m. Införpassningen hade ägt rum genom fjärdingsmannen Jonas Jonsson i Ljusdal. Av den sålunda lämnade redogörelsen framginge att klaganden vid båda tillfällena omhändertagits för avtjänande av straff. I ena fallet hade övernattningen i Ljusdal föranletts av efterspanandet av klagandens medbrottsling, som skulle avtjäna straff ådömt genom samma utslag som det

för vilket klaganden skulle införpassas. I andra fallet hade övernattningen föranletts av att vederbörliga böteshandlingar icke varit omedelbart tillgängliga. Med hänsyn till ifrågavarande omständigheter samt då den korta tid som uppehållet i Ljusdal varat icke rimligen syntes innebära oskäligt dröjsmål, vidhölle Fredricsson sin tidigare hemställan att klagomålen måtte lämnas utan avseende.

Härjämte åberopade Fredricsson ett av ovannämnde Norlén utfärdat intyg, av innehåll att det av honom den 24 maj 1934 med klaganden hållna polisförhöret börjat omkring klockan 1,30 e. m. och ej avslutats förrän vid 4-tiden.

Det skall här anmärkas att tåg varje dag under oktober 1933 avgingo från Ljusdal klockan 5,48; 10,17 och 11,58 f. m. samt klockan 5 och 6,56 e. m., med följande ankomsttider till Hudiksvall, nämligen klockan 7,24 och 11,42 f. m. samt klockan 1,48; 6,12 och 8,18 e. m. Under maj månad 1934 voro motsvarande tider 5,45 och 10,17 f. m. samt 12,04; 4,56 och 7 e. m., respektive 7,14 och 11,38 f. m. samt 1,48; 6,08 och 8,12 e. m.

Vad Fredricsson uppgivit därom att från kronohäktet i Hudiksvall skulle ha givits förhållningsorder av innebörd att fånge ej finge dit inkomma efter klockan 8 e. m. föranledde J. O. anmoda fångvårdsstyrelsen att införskaffa yttrande av föreståndaren vid häktet samt hit inkomma med yttrandet jämte det utlåtande som därav föranleddes.

Med dylikt utlåtande överlämnade fångvårdsstyrelsen en den 22 oktober 1934 dagtecknad skrivelse från kronohäktesföreståndaren G. Sundberg. Skrivelsen innehöll följande.

Någon "förhållningsorder" rörande fångars införpassning till kronohäktet hade, under den tid från och med den 15 december 1932 som Sundberg uppehållit föreståndarbefattningen vid häktet, icke givits, än mindre någon "förhållningsorder" innehållande förbud att inkomma med fångar efter klockan 8 e. m. Bevakningspersonalen vid häktet trodde sig emellertid veta att någon av Sundbergs företrädare i tjänsten vid telefonsamtal med landsfiskalen i Ljusdals distrikt — och möjligen även till någon annan — vid något tidigare tillfälle framhållit önskvärdheten av att respektive fångtransporter, i synnerhet när det gällde bötesfångar, avsändes så tidigt att framkomsten till häktet kunde beräknas inträffa före klockan 8 e. m. eller, därest detta icke läte sig göra, genom telefon underrätta häktet i det fall då en fångtransport vore att förvänta vid en senare tidpunkt på dagen, så att nödiga förberedelser för dess mottagande i tid kunde vidtagas. Huru därmed förhölle sig kände Sundberg dock ej närmare till. Tydligt vore emellertid att något hinder att införpassa fångar efter klockan 8 e. m. icke förelegat, eftersom sådana vid flera tillfällen ankommit efter nämnda klockslag, såväl före som efter tiden för klagandens anhållande.

Till styrkande av sistnämnda uppgift åberopade Sundberg utdrag av mottagningsboken vid kronohäktet, varav framgick att under tiden den 10 januari—den 12 december 1933 i fjorton särskilda fall och under tiden den 12 mars—den 3 oktober 1934 vid åtta tillfällen fångar ankommit till och mottagits å kronohäktet å senare tid än klockan 8 e. m. Av dessa fångar hade under 1933 fyra och under 1934 sex införpassats av landsfiskalen i Ljusdals distrikt. I fyra av fallen hade det därvid gällt införpassning av fångar som hade att undergå bötesförvandlingsstraff. I samtliga fall hade tydligen begagnats det tåg som ankom till Hudiksvall strax efter klockan 8 e. m.

Fångvårdsstyrelsen anförde i sitt utlåtande att, såvitt av Sundbergs yttrande framginge, något felaktigt förfarande från fångvårdspersonalens sida i fråga om mottagandet av fångar vid kronohäktet ej förekommit.

Sedan Fredricsson därefter beretts tillfälle att i anledning av innehållet i Sundbergs yttrande till J. O. inkomma med de ytterligare upplysningar vartill han kunde anse sig befogad, anförde han följande.

Nuvarande föreståndaren för kronohäktet i Hudiksvall hade uppgivit att någon "förhållningsorder" med av Fredricsson angivet innehåll icke utfärdats. Han hade dock nödgats medgiva att en hans företrädare i tjänsten telefonledes "framhållit 'nödvändigheten' av att respektive fångtransporter, i synnerhet när det gällde bötesfångar" inträffade före klockan 8 e. m. Av detta medgivande framginge att vissa förhållningsorder verkligen från kronohäktet utfärdats och att Fredricssons uppgift således ej utgjorde någon undanflykt som tillgripits endast för stundens behov. Verkliga förhållandet vore att för ett par år sedan Fredricsson av kronohäktets dåvarande föreståndare per telefon tillsagts att fångar icke finge inkomma till kronohäktet efter klockan 8 e. m., enär fångbetjäningen å kronohäktet efter denna tid varit så fåtalig att fångarna icke kunde mottagas. Detta meddelande hade Fredricsson fattat såsom en av kronohäktets föreståndare å tjänstens vägnar given tjänsteorder och omedelbart delgivit fjärdingsmännen det. Klart vore att Fredricsson icke haft möjlighet kontrollera huruvida föreståndaren överskridit sin befogenhet. Fredricsson kunde ju icke vara insatt i de för kronohäktena gällande bestämmelserna och han hade därför tagit för självklart att så ej varit förhållandet. Om sedan någon avvikelse från den erhållna ordern under tidens lopp förekommit, visste Fredricsson icke, enär för honom icke givits någon anledning att sysselsätta sig med saken. För egen del hade han alltsedan dess levat i den tron att ifrågavarande tillsägelse alltjämt skulle gälla. Kronohäktets föreståndare och betjäning hade även direkt till fjärdingsmännen givit order av samma innehåll. Då avvikelse skett hade vederbörande fjärdingsman till och med fått ovett och hotats med anmälan till landsfiskalen. Huru vid

sådant förhållande ifrågavarande tillsägelse skulle kunnat uppfattas annorlunda än som en i tjänsten given förhållningsorder hade för Fredricsson varit svårt att fatta. Liksom Fredricsson hade också fjärdingsmännen Tyko Jonsson och Jonas Jonsson, såsom bifogade intyg visade, uppfattat tillsägelsen såsom ett förbud att inkomma med fångarna efter angivna klockslag. Beträffande ärendet i övrigt ville Fredricsson rekapitulera vad som förekommit:

Den 24 maj 1934.

Förhöret med klaganden hade som uppgivits hållits av spritpolisen och landsfiskalsaspiranten Norlén, och Fredricsson hade efteråt erhållit meddelande om resultatet. Av Fredricsson tidigare lämnad uppgift att förhöret slutat vid 4- à 5-tiden på eftermiddagen hade grundat sig på av Norlén till honom lämnad muntlig uppgift. Tyvärr vore det Fredricsson nu omöjligt att på grund av den tid som förflutit efter ifrågavarande händelse angiva när förhöret varit slut och han fått meddelande därom. Han hade ju även andra tjänstegöromål, som skolat dagligen handläggas, varför det icke varit honom möjligt i varje detalj följa de massor av polisförhör som hållits av honom underordnad personal. Fredricsson ville däremot hålla för troligt att klaganden under alla förhållanden, såvitt avsåge tiden, kunnat införpassas med tåg klockan 6,56 e. m. från Ljusdal. På grund av förutnämnda från kronohäktet givna tillsägelse, som Fredricsson vid denna tidpunkt trott skola efterföljas, hade klaganden ej blivit införd med detta tåg eller senare samma dag.

Den 20 oktober 1933.

Utöver vad i tidigare förklaringar sagts om detta tillfälle hade Fredricsson ett bestämt minne av att tiden mellan rannsakningens slut och 5-tågets avgång från Ljusdal varit så pass knapp att den ej medgivit att i tid hinna få ned böteshandlingarna från fjärdingsmannens bostad, även om bud sänts. Däremot ville Fredricsson tro att inforslingen även denna gång kunnat ske åtminstone med tåg klockan 6,56 e. m. Av samma skäl som i föregående fall hade detta dock icke blivit utfört. Om han nu, på sätt kronohäktets föreståndare sökt göra gällande, missuppfattat den faktiskt utfärdade "ordern" eller "tillsägelsen" så ansåge Fredricsson sig berättigad att på grund av vad här ovan sagts framhålla att detta påstådda "missförstånd" icke skäligen borde läggas honom till last med hänsyn till att samma order upprepade gånger lämnats fjärdingsmännen direkt och sålunda tydligen varit avsedd att lända till efterrättelse. Då emellertid ifrågavarande å tjänstens vägnar med rätt eller orätt utfärdade tillsägelse verkligen medverkat till att klaganden båda dessa omtalade gånger fått övernatta i Ljusdal, framförde Fredricsson sitt djupaste beklagande av att detta missförstånd uppstått och avgåve den försäkran att rättelse hädanefter komme att ske. Som framginge av tidigare avgiven förklaring vore klaganden en av ortens mera fram-

trädande bråkmakare samt känd för sitt oordentliga levnadssätt. Visserligen borde han icke för den skull kvarhållas längre än nödigt vore, men å andra sidan kunde av nyssnämnda skäl med säkerhet antagas att han icke lidit någon skada eller obehag av det förhållandet att han först den 21 oktober 1933 och den 25 maj 1934 fått börja avtjäna sina straff. Någon förlängning av själva straffen hade ju icke heller vållats. Då någon skada således icke torde ha uppkommit finge Fredricsson, samtidigt som han ännu en gång djupt beklagade att han oavsiktligt kommit att medverka till det förhållande som givit anledning till klagomålen, hemställa att J. O. måtte låta bero vid hans i ärendet avgivna förklaring. Skulle av skäl som han icke uppmärksammat J. O. finna att Fredricsson, ehuru oavsiktligt, bidragit att orsaka klaganden skada i något avseende, vore Fredricsson villig att ersätta honom med det belopp som J. O. funne skäligt och varom Fredricsson då utbåde sig underrättelse.

De av Fredricsson åberopade intygen av Tyko Jonsson och Jonas Jonsson voro utfärdade den 5 november 1934 samt innehöllo i huvudsak följande.

Såväl Tyko Jonsson som Jonas Jonsson hade vid införande av fångar å kronohäktet av förutvarande föreståndaren blivit uppmanade att icke inkomma med fångar efter klockan 8 e. m. Liknande tillsägelser hade givits av fångkonstaplarna. Det hade hänt båda fjärdingsmännen att vid tillfälle, då fånge avlämnats efter klockan 8 e. m., förutvarande föreståndaren blivit förargad däröver. Fjärdingsmännen hade för ett par år sedan av Fredricsson blivit underrättade om att dåvarande föreståndaren vid häktet givit order om att införande av fånge icke finge ske efter klockan 8 e. m. Fjärdingsmännen hade uppfattat dessa upprepade tillsägelser så, att det icke vore tillåtet att efter klockan 8 e. m. avlämna fånge å häktet.

I en till Fredricsson avlåten skrivelse anförde justitieombudsmannen Gyllenswärd därefter följande.

Av allmänna rättsgrundsatser följde att i varje fall, där någon på grund av bestämmelser i lag kunde av myndighet berövas sin frihet, intrånget icke finge bli långvarigare än föreliggande omständigheter oundgängligen påkallade. Denna grundsats måste naturligen iakttagas även när det gällde omhändertagande av en person för verkställighet av honom ådömt straff. Då någon blivit i sådant syfte anhållen, vore det därför en självklar sak att överförandet till straffanstalten skulle verkställas så fort förhållandena medgåve och att denna åtgärd ej finge godtyckligt förhalas.

Vad nu förevarande fall beträffade vore upplyst att klaganden blivit för straffverkställighet anhållen, vid det tidigare tillfället den 20 oktober 1933 och vid det senare tillfället den 24 maj 1934. Vid båda tillfällena hade Fred-

ricsson emellertid låtit med överförandet till kronohäktet i Hudiksvall, där verkställigheten skulle ske, anstå till påföljande dag, eller alltså till den 21 oktober 1933 respektive den 25 maj 1934. Då det tillika vore upplyst att en tågresa från Ljusdal till Hudiksvall droge en tid av endast omkring en timme, samt i dylikt hänseende flera lägenheter om dagen funnits, vore det utan vidare klart att dröjsmålet måste ge anledning till misstanke att obehöriga synpunkter därvid fått inverka. I sitt sist avgivna yttrande hade Fredricsson ock medgivit att hinder i och för sig icke torde ha mött mot att verkställa överförandet åtminstone med sista tåglägenheten de dagar klaganden anhållits. Detta tåg avgick från Ljusdal vid 7-tiden på eftermiddagen och ankom till Hudiksvall strax efter klockan 8 e. m. Till ursäkt för att han det oaktat uppskjutit transporterna till följande dagar hade Fredricsson åberopat att av fångpersonalen vid kronohäktet i Hudiksvall tillsägelse givits att fånge icke där mottoges senare än klockan 8 e. m. och att denna tillsägelse av Fredricsson uppfattats såsom en ovillkorlig föreskrift. Mot vad därutinnan av föreståndaren vid kronohäktet uppgivits, eller att ifrågavarande tillsägelse blott innefattat ett uttalande rörande önskvärdheten av att införpassning ägde rum före nämnda klockslag, kunde avseende så mycket mindre fästas vid Fredricssons ovanberörda invändning, som av utredningen framginge att det vid åtskilliga tillfällen under den tid varom fråga vore inträffat att Fredricsson låtit verkställa fångförpassning just med den tåglägenhet som det här gällde. I detta sammanhang borde även framhållas att Fredricssons egna yttranden i ärendet visade att han i själva verket icke haft klart för sig vikten av att åtgärd av förevarande slag icke bleve föremål för onödigt dröjsmål. Sålunda hade Fredricsson bland annat framhållit att med hänsyn till klagandens personliga förhållanden det för denne vore utan betydelse huruvida han kvarhölles i polisarresten något dygn mer eller mindre. Denna omständighet gåve ytterligare belägg för att Fredricsson ej ägnat saken all den uppmärksamhet som vederbort.

I 1 § sista stycket lagen den 1 juli 1898 innefattande vissa bestämmelser om beräkning av strafftid stadgades att, om den som skulle undergå straffarbete eller fängelsestraff vistades på fri fot, strafftiden skulle räknas från den dag, då han för straffets undergående intoges i fängelse, däröver tillsyn utövades av myndighet som vore behörig att om verkställigheten förordna.

I 2 § samma lag hette det att, om tiden för straffarbete eller fängelsestraff skulle räknas efter månad eller år, skulle den dag för slutdag anses, som genom sitt tal i månaden motsvarade den, från vilken tidräkningen började; funnes ej motsvarande dag i slutmånaden, skulle den månadens sista dag anses för slutdag. Inginge jämväl dagatal i strafftiden, skulle antalet dagar läggas till slutdagen för den övriga strafftiden. Vore tiden för fängelsestraff bestämd allenast i dagar, skulle dagatalet läggas till den dag från vilken strafftiden räknades.

Slutligen föreskreve lagens 4 § att fånge skulle, där ej annat av särskilda omständigheter föranleddes, ur straffanstalten lösgivas klockan 8 f. m. å den enligt vad ovan för varje fall vore stadgat bestämda dagen för strafftidens slut.

Vad sålunda stadgats funne i tillämpliga delar användning också beträffande verkställigheten av bötesförvandlingsstraff.

På grund av de nu återgivna bestämmelserna vore det tydligt att klaganden, om han blivit till kronohäktet införd redan samma dag som han anhållits, skulle ha kommit att vid straffverkställigheten faktiskt tillgodoföras också den tid varunder han förvarats å polisstationen i Ljusdal. För strafftidens beräkning vore det ju nämligen utan betydelse å vilken tid av dagen intagandet i straffanstalten skedde, liksom frigivandet därur utan avseende å nämnda förhållande städse ägde rum å bestämt klockslag.

Av vad nu anförts framginge att enligt J. O:s uppfattning Fredricsson förfarit felaktigt genom att på sätt som skett uppskjuta ifrågavarande transporter. För det lidande som klaganden uppenbarligen måste anses ha därigenom tillfogats vore vidare klaganden efter J. O:s tanke berättigad till ersättning. Det belopp han i sådant hänseende fordrat, eller 50 kronor, funne J. O. heller icke kunna betecknas såsom oskäligt. Följaktligen syntes det J. O. icke mera än riktigt att Fredricsson lämnade klaganden dylik gottgörelse.

Med hänsyn till innehållet i Fredricssons senaste förklaring och föreliggande omständigheter i övrigt ansåge J. O. sig kunna, därest Fredricsson till J. O. inkomme med underrättelse att ersättning i enlighet med vad ovan anförts blivit lämnad, avskriva ärendet såsom ej föranledande vidare åtgärd.

Sedan därefter Fredricsson i en hit inkommen skrivelse anmält, att han ersatt klaganden med det av denne begärda beloppet, 50 kronor, samt till bevis därom bifogat ett postkvitto, enligt vilket Fredricsson å postanstalten i Ljusdal inlämnat en postanvisning å sagda belopp och med klaganden som adressat, avskrev J. O. ärendet såsom ej föranledande vidare åtgärd.

7. Fråga om anteckning i saköreslängd att talan mot bötesbeslut kan fullföljas efter vad.

Av handlingarna i ett genom klagomål av grosshandlaren Ernst Esping i Kristinehamn härstädes anhängiggjort ärende inhämtas följande.

Under handläggning den 18 juni 1934 vid rådhusrätten i Kristinehamn av ett mål mellan klaganden, å ena, samt Aktiebolaget Svenska Handelsbanken ävensom förre bankdirektören H. Nyberg och advokaten Nils Åkesson i Kristinehamn, å andra sidan, angående skadestånd m. m., framställde

Åkesson yrkande om ansvar å klaganden för det denne vid samma rättegångstillfälle yttrat sig smädligt om Åkesson.

Den 3 december 1934 meddelade rådhusrätten dom i målet och fann däri av klaganden förd talan i vissa delar ej kunna upptagas till prövning och i övriga delar ej kunna bifallas. Däremot dömde rådhusrätten klaganden för det denne vid rättegångstillfället den 18 juni yttrat sig smädligt mot Åkesson, jämlikt 16 kap. 9 § strafflagen, att utgiva 30 dagsböter, varje dagsbot bestämd till 2 kronor. Klaganden förpliktades slutligen att med visst belopp ersätta motparterna för deras kostnader å målet.

Rådhusrätten meddelade fullföljdshänvisning av innehåll, att talan mot domen skulle fullföljas efter vad enligt 26 kap. 1 § rättegångsbalken till Svea hovrätt, dock att, därest talan fullföljdes endast beträffande ådömt ansvar, detta skulle ske genom besvär sist före klockan 12 å tjugonde dagen därefter.

Efter vad sökte klaganden i hovrätten ändring i domen. I fråga om det honom ådömda bötesstraffet yrkade klaganden därvid, att rådhusrättens beslut måtte upphävas.

I en den 27 april 1935 hit inkommen skrift anförde klaganden sedermera klagomål däröver att han, ehuru han i överensstämmelse med den givna fullföljdshänvisningen i hovrätten överklagat rådhusrättens bötesbeslut, nödgats erlägga böterna till vederbörande indrivningsmyndighet.

I ett med anledning av klagomålen infordrat yttrande anförde stadsfogden C. E. Möller följande.

Möller hade den 5 februari 1935 mottagit rådhusrättens saköreslängd för december 1934, i vilken ifrågavarande, klaganden ådömda böter voro upptagna. Sedan utdrag av saköreslängden beträffande dessa gjorts, hade Möller översänt utdraget till hovrätten, där detsamma försetts med bevis att beslutet vunnit laga kraft. Utdraget hade därefter överlämnats för indrivning av böterna, därvid det befunnits att klaganden var i saknad av utmätningsbara tillgångar. Därefter hade saköreslängdsutdraget översänts till K. B. i länet med begäran om böternas förvandling. Sedan förvandlingsresolution erhållits, hade ärendet överlämnats till stadsfiskalen i Kristinehamn för vederbörlig åtgärd, d. v. s. antingen klagandens införpassning för böternas avtjänande eller ock redovisning till Möller av bötesbeloppet, därest detta betalades. Någon dag senare hade stadsfiskalen meddelat att klaganden, trots det utdraget varit försett med lagakraftbevis, påstått sig hava fullföljt talan mot utslaget. Med anledning därav hade Möller, under meddelande om detta klagandens påstående, ånyo översänt saköreslängdsutdraget till hovrätten. Därifrån hade handlingarna omedelbart återkommit med bevis att klaganden fullföljt vad mot rådhusrättens dom den 3 decem-

ber 1934 i vad denna dom avsåg skadestånd, men ej anfört besvär över rättens samma dag meddelade beslut rörande ifrågavarande böter. Samtliga handlingar hade därpå ånyo överlämnats till stadsfiskalen. Därefter hade Möller ej tagit annan befattning med ärendet än att han den 11 april 1935 från stadsfiskalen mottagit samt i april månads räkning för Kristinehamns stad redovisat bötesbeloppet. Ehuru bevisningsskyldigheten i detta fall ålegat klaganden, hade denne ej, så vitt det vore Möller bekant, vidtagit några åtgärder till styrkande av sina påståenden.

Vid yttrandet var i avskrift fogad en så lydande handling:

"Herr Aktuarien i Kungl. Svea hovrätt.

Sedan jag å bilagda saköreslängdsutdrag erhållit bevis, att besvär ej blivit anförda mot rådhusrättens härstädes utslag den 3 december 1934, varigenom Ernst Esping härstädes ådömts böter för smädligt yttrande inför rätta, § 176, men Esping, då bötesbeloppet avfordrades honom, förklarat det besvär anförts mot ådömda bötesbeloppet i samband med det vad erlagts över rådhusrättens samma dag meddelade utslag i huvudsaken, vilken senare avsåg skadeståndstalan mellan, å ena sidan, Esping, kärande, samt A/B. Svenska Handelsbanken, förre bankdirektören H. Nyberg och advokaten N. Åkesson, svarande, har jag ej velat vidtaga ytterligare åtgärder för bötesbeloppets indrivning ev. avtjänande, förrän jag erhållit meddelande om verkligen så är förhållandet som Esping vill göra gällande, anhållande jag om Edert meddelande därom. Kristinehamn i kronokassörskontoret den 18 mars 1935.

Carl E. Möller.

I anledning av förestående får jag meddela, att Esping väl i kungl. hovrätten fullföljt av honom erlagt vad mot ovan angivna utslag i mål angående skadestånd, vilket mål ännu icke av kungl. hovrätten avgjorts, men att *besvär* icke inom laga tid anförts över det ovannämnda dag meddelade utslaget, varigenom Esping ådömts böter för smädligt yttrande inför rätta.

Ex officio:

Å. v. Schultz."

I avgivna påminnelser framhöll klaganden, att han icke erlagt böterna frivilligt. Uppgiften att klaganden sagt, att besvär över rådhusrättens bötesbeslut anförts, vore icke riktig. Då klaganden först anmodats att betala böterna, hade från utmätningsmannens sida uppgivits att överklagande av bötesbeslutet ej skett. Klaganden hade emellertid försäkrat, att rådhusrättens dom överklagats i sin helhet. Efter hemkomsten från en resa hade klaganden sedermera erhållit meddelande, att böterna förvandlats till fängelse. Då det nu för klaganden gällt att antingen betala böterna eller avtjäna förvandlingsstraffet, hade klaganden erlagt bötesbeloppet under uppgift tillika, att han ämnade anmäla saken till J. O.

På anmodan av mig inkom därefter stadsfiskalen G. A. Sköld med yttrande i ärendet och fogade därvid en av polisöverkonstapeln J. G. Karlsson avgiven rapport i saken.

I rapporten anfördes i huvudsak följande.

Den 15 mars 1935 hade Karlsson av Sköld erhållit en del saköreslängdsutdrag för uttagande av däri upptagna böter eller vederbörandes införpassning för avtjänande av förvandlingsstraff. Ett av utdragen hade avsett nu ifrågakomna böter. Å utdraget hade funnits tecknat dels bevis att klaganden saknade utmätningsbara tillgångar till gäldande av böterna, dels bevis från hovrättens aktuariekontor att besvär mot utslaget inom laga tid icke blivit hos hovrätten anförda, dels ock K. B:s i Värmlands län resolution om böternas förvandling till motsvarande fängelsestraff. Då klaganden avfordrats bötesbeloppet, hade han gjort gällande, att han i hovrätten överklagat rådhusrättens utslag, varför han protesterat mot böternas erläggande. Han hade dock icke på något sätt kunnat styrka, att utslaget överklagats. Med anledning av klagandens uppgifter hade Karlsson vänt sig till Sköld och omtalat förhållandet, därvid Karlsson samtidigt till honom återlämnat saköreslängdsutdraget beträffande klaganden. Sköld hade sagt, att han skulle återsända utdraget till Möller för dennes vidare åtgörande. Den 6 april 1935 hade Karlsson av Sköld återfått samma utdrag tillika med Möllers skrivelse till aktuarien i hovrätten och dennes svar. Karlsson hade erhållit order att avfordra klaganden böterna samt, därest han icke önskade betala dem, meddela honom att böterna vore förvandlade till fängelse. Då Karlsson därefter ånyo avfordrat klaganden böterna, hade Karlsson förklarat för honom, att det nu funnes ett nytt bevis från hovrätten att böterna i och för sig icke överklagats samt att klaganden nu hade att antingen erlägga böterna eller avtjäna förvandlingsstraffet. Klaganden hade då förklarat, att han skulle betala böterna. Han hade därefter antingen samma dag eller dagen därpå självmant inkommit å polisstationen och till Karlsson mot kvitto inbetalt böterna. Bötesbeloppet hade därpå den 8 april i vederbörlig ordning redovisats till Sköld.

Sköld lämnade i sitt yttrande en redogörelse för sina egna åtgärder, vilken stod i överensstämmelse med vad därutinnan framgått av polisrapporten. Dessutom uppgav Sköld att han, som icke vid något tillfälle själv talat med klaganden om böterna, först vid mottagandet av min remissresolution erhållit del av rådhusrättens dom med däri lämnad fullföljdshänvisning.

Sedan därefter från borgmästaren E. Nordenfelt införskaffats avskrift av rådhusrättens saköreslängd beträffande ifrågavarande böter, inhämtades därav, att i längden antecknats dagen för bötesbeslutet, målets nummer

i domboken, målsägarens och den bötfälldes namn och hemvist samt förseelsen ävensom vederbörliga uppgifter rörande själva böterna. I kolumnen för "övriga anteckningar" fanns intet anmärkt.

Med anledning därav anmodade jag Nordenfelt att inkomma med yttrande rörande det förhållandet, att i saköreslängden beträffande ifrågavarande böter icke verkställts sådan anteckning, som avses i § 1 mom. 2 andra stycket kungl. förordningen den 14 december 1917 angående indrivning och redovisning av böter.

I avgivet yttrande anförde Nordenfelt följande.

Uti angivna bestämmelsen i 1917 års förordning vore föreskrivet att, därest enligt meddelad hänvisning talan mot ett bötesbeslut skulle fullföljas efter vad, detta skulle i saköreslängden anmärkas. Då hänvisningen i nu förevarande fall innehölle, att talan i samband med huvudsaken skulle fullföljas efter vad men eljest genom besvär, hade Nordenfelt ej uppfattat stadgandets ordalydelse såsom avseende ett dylikt fall. En anteckning i saköreslängden, att talan skulle fullföljas efter vad, överensstämde ej heller med verkligheten. Därtill komme, att utdraget avsåge civildomboken samt att beslutet meddelats den 3 december 1934 på yrkande av enskild part för smädligt yttrande mot denne den 18 juni 1934. Av allmänna rättsregler torde obetingat framgå, huru klagan över bötesbeslut av dylik beskaffenhet skulle föras.

I dom den 24 maj 1935 fann hovrätten klagandens ändringsyrkande, i vad det avsåg den av klaganden instämda talan, icke förtjäna avseende. Beträffande den mot klaganden förda ansvarstalan fann hovrätten ej skäl att göra ändring i rådhusrättens dom.

I en till Nordenfelt avlåten skrivelse anförde jag följande.

I § 1 mom. 2 första stycket kungl. förordningen den 14 december 1917 angående indrivning och redovisning av böter meddelades vissa närmare bestämmelser om vad i saköreslängd borde för varje fall särskilt antecknas. Härutöver stadgades i andra stycket av samma moment att, där enligt meddelad hänvisning talan mot beslut, varigenom böter ådömts, skulle fullföljas efter vad, detta skulle i saköreslängden anmärkas.

Syftet med sistnämnda bestämmelse vore uppenbart. Verkställighet av underrätts bötesutslag finge icke ske förrän utslaget vunnit laga kraft. Då enligt rättegångsbalkens 25 kap. talan mot underrätts utslag, varigenom straff ådömts, regelmässigt skulle fullföljas genom besvär, plägade bötesredogöraren därför, för erhållande av bevis huruvida utslaget vunnit laga

kraft, från vederbörande hovrätt inhämta uppgift, huruvida besvär i laga tid anförts. Undantagsvis kunde emellertid ett bötesbeslut dragas under hovrätts prövning vadevägen. Till förhindrande av misstag i sådana fall vid anskaffandet av lagakraftbevis hade därför ovannämnda stadgande om skyldighet att i saköreslängden särskilt anmärka, att talan mot bötesbeslutet skulle fullföljas efter vad, tillkommit. Innehölle saköreslängden sådan uppgift, hade bötesredogöraren alltså att, innan bötesbeslutet verkställdes, tillse att vad mot utslaget icke fullföljts. Då emellertid enligt gällande processregler i fall, varom nu vore fråga, talan mot utslaget icke under alla förhållanden skulle fullföljas efter vad utan under viss förutsättning den vanliga vägen d. v. s. genom besvär, måste alltså bötesredogöraren i sådant fall förvissa sig även därom, att besvär ej anförts.

I förevarande fall hade rådhusrätten i Kristinehamn i slutligt utslag i ett tvistemål, däri klaganden var kärandepart, dömt klaganden till böter för ett under målets handläggning begånget ärekränkningsbrott mot en av motparterna. Rådhusrätten hade i meddelad fullföljdshänvisning förklarat, att talan mot utslaget finge fullföljas efter vad och att, om talan fullföljdes endast i ansvarsfrågan, detta skulle ske genom besvär.

Av vad jag ovan anfört torde framgå, att vid upptagandet i saköreslängden av de klaganden sålunda ådömda böterna borde i längden hava anmärkts, att talan mot bötesbeslutet kunde föras efter vad. Så hade emellertid icke skett. Följden därav hade också blivit att indrivningsmyndigheterna, sedan de på vedertaget sätt skaffat sig bevis om att besvär icke anförts, kommit till den felaktiga uppfattningen, att bötesbeslutet vunnit laga kraft, och förty indrivit böterna, ehuru klaganden i behörig ordning efter vad fullföljt talan mot beslutet. Med hänsyn till i ärendet förekomna omständigheter syntes den olagliga indrivningen icke skäligen kunna läggas indrivningsmyndigheterna till last.

I sitt yttrande hade Nordenfelt, som vore ansvarig för saköreslängdens förande, anfört, att han ej uppfattat ovanberörda stadgande i bötesindrivningsförordningen såsom avseende fall som det förevarande, d. v. s. då talan mot bötesbeslutet skulle föras efter vad, därest talan fördes i samband med fullföljd i huvudsaken, men eljest genom besvär. Häremot ville jag, utöver vad jag redan framhållit rörande själva syftet med stadgandet, erinra, att detta måste avse just fall av nämnda beskaffenhet. Enligt gällande lag torde nämligen, såsom jag redan förut berört, i intet fall talan mot underrätts bötesbeslut kunna fullföljas allenast efter vad. Härutinnan hänvisade jag till Kallenberg: De ordinära devolutiva rättsmedlen i den svenska civilprocessen, andra upplagan, sid. 30—32.

I enlighet med vad jag ovan anfört fann jag alltså, att Nordenfelt i förevarande fall handlat felaktigt genom att i saköreslängden icke göra

anteckning därom, att talan mot rådhusrättens bötesbeslut kunde fullföljas efter vad. Med hänsyn till omständigheterna i ärendet, däri jämväl upplysts att hovrätten sedermera fastställt rådhusrättens bötesbeslut, ansåg jag mig emellertid kunna låta bero vid ovan gjorda uttalanden under förväntan, att desamma i framdeles förekommande fall av liknande beskaffenhet bleve av Nordenfelt beaktade.

Ärendet var därmed av mig slutbehandlat.

8. Fråga huruvida under vissa månader erlagda belopp skola anses utgöra betalning av underhållsbidrag för samma månader eller av resterande bidrag för föregående månader. Uraktlåtenhet att lämna underhållsskyldig meddelande om fullföljd av ansökan om införsel.

Av handlingarna i ett genom klagomål av arbetaren Allan Clarin i Limhamn, Malmö, härstädes anhängiggjort ärende inhämtas följande.

Enligt en den 22 december 1924 upprättad handling erkände klaganden sig vara fader till Elsa Södergrens den 23 augusti 1924 utom äktenskap födda dotter Rosa Inga-Britt samt förband sig att såsom bidrag till barnets underhåll utgiva 20 kronor i månaden från barnets födelse till dess det fyllt 16 år, vilket belopp skulle erläggas till vederbörande barnavårdsman förskottsvis den 1 i varje månad.

Med åberopande av denna handling anhöll på Elsa Södergrens begäran fru Gerda Mattisson i Eslöv i egenskap av barnavårdsman för barnet den 8 mars 1934 hos förste stadsfogden i Malmö att, som klaganden icke erlagt de underhållsbidrag, som förfallit till betalning under tiden från och med den 1 december 1933, införsel måtte beviljas i klaganden tillkommande avlöning från Skånska Cement Aktiebolaget.

Sedan ärendet den 9 mars 1934 för verkställighet överlämnats till underfogden W. Isacsson, blev klaganden den 15 mars 1934 underrättad om ansökningens ingivande. Klaganden insände då den 16 mars medelst postanvisning 20 kronor till Gerda Mattisson.

Enligt anteckning i förste stadsfogdens dagbok i mål rörande införsel och avflyttningsförbud för år 1934 lämnade Gerda Mattisson den 10 april 1934 anstånd tillsvidare med verkställigheten.

Sedermera insände klaganden till Gerda Mattisson respektive den 13 april, den 18 maj, den 15 juni, den 20 juli, den 17 augusti, den 18 september, den 19 oktober, den 17 november och den 20 december 1934 samt den 21 januari och den 22 februari 1935 ett belopp av 20 kronor samt den 22 mars 1935 15 kronor.

Den 2 april 1935 avlät Gerda Mattisson till förste stadsfogden en så lydande skrift:

"Till Förste Stadsfogden i Malmö.

För underhållsbidrag till u. ä. födda Rosa Inga-Britt Södergren-Leek (f. 23. 8. 1924) gjordes f. å. (februari el. mars) ansökan om införsel, som t. v. inhiberades, då barnafadern, Allan Clarin, lovade betala 20 (tjugo) kr. pr. mån. Den 22. 3. d. å. sände Clarin endast 15 kr. med meddelande, att de resterande 5 skulle komma nästa vecka. Då så ej skett, begär barnets moder införsel för kr. 25 pr. mån., tills det resterande beloppet, nu kr. 110, inbetalts.

I tjänsten
G. Mattisson.
Fru Barnavårdsman."

Sedan från klagandens arbetsgivare inhämtats upplysning att klagandens avlöning uppginge till 50—55 kronor i veckan, beviljade Isacsson, enligt anteckning i dagboken, den 10 april 1935 för uttagande av oguldet bidrag från och med den 16 november 1934 införsel i klagandens avlöning med 25 kronor i månaden med föreskrift att ett belopp av 40 kronor i veckan skulle förbehållas klaganden. Redovisning skulle äga rum den 15 i varje månad.

Över detta beslut anförde klaganden besvär hos överexekutor i Malmö. I besvärsskriften uppgav klaganden, att han de senaste tretton månaderna punktligt inbetalt 20 kronor i månaden till barnavårdsmannen-sökanden, varför införsel i klagandens lön icke syntes lagligen kunna beviljas. Då införsel, utan att klaganden ens underrättats om ansökningen därom, icke desto mindre beviljats, hemställde klaganden att "den, som tjänstefelet härutinnan begått", måtte förpliktas att till klaganden återställa uttaget belopp samt ersätta klaganden för kostnaderna i ärendet och lidna obehag med 25 kronor.

I yttrande över besvären anförde Isacsson, att han den 15 mars 1934 tillställt klaganden skriftlig underrättelse om ärendet. Sedan det därefter beviljade anståndet den 2 april 1935 av Gerda Mattisson återkallats, enär klaganden ej uppfyllt villkoren för detsamma, hade Isacsson med anledning därav den 10 i samma månad beviljat införsel i klagandens avlöning, varom påföljande dag underrättelse avsänts till bland andra klaganden. Isacsson anhöll, att besvären måtte lämnas utan avseende.

I en senare till överexekutor ingiven skrift framhöll klaganden, att under alla förhållanden de oguldna bidragen icke kunde utgöra mer än 60 kronor. Vidare framhöll klaganden, att de insända beloppen utgjort underhållsbidrag för de månader då beloppen insänts. Klaganden bifogade postanvisningskvitton å beloppen.

Genom beslut den 29 april 1935 fann överexekutor, rådmannen G. Stenmarck, klaganden icke hava anfört skäl, ledande till ändring i överklagade beslutet, samt lämnade vad klaganden i övrigt anfört utan avseende.

I en hit insänd skrift anförde klaganden klagomål med anledning av exekutionsmyndigheternas ovannämnda beslut rörande införsel i klagandens lön. I skriften anförde klaganden, bland annat, följande: Då klaganden den 15 mars 1934 erhållit meddelande om den av Gerda Mattisson gjorda ansökningen om införsel, hade klaganden till henne framfört protest däremot, varvid klaganden åberopat dem emellan träffad muntlig överenskommelse, att Gerda Mattisson skulle låta saken vila och ingen införsel förekomma, om klaganden insände 20 kronor i månaden de månader han hade arbete. Enligt uppgift till klaganden skulle Gerda Mattisson återkalla ansökningen om införsel. Därefter hade klaganden regelbundet varje månad till Gerda Mattisson insänt 20 kronor. Oaktat klaganden sålunda visat sig vilja gälda underhållsbidragen hade Isacsson den 10 april 1935 beviljat införsel i klagandens lön. Klaganden hade ej blivit underrättad om någon ny ansökan. Isacsson hade uppgivit, att den förra ansökningen ej varit återkallad utan allenast anstånd med verkställigheten beviljats. Ett dylikt anstånd vore meningslöst. Dessutom hade vid införselbeslutets meddelande de förfallna oguldna bidragen beräknats till 110 kronor, oaktat de ej uppgått till mer än 60 kronor. Dessa oguldna bidrag hade förfallit till betalning mer än tretton månader före införselbeslutets meddelande. Överexekutor hade emellertid ej fäst avseende vid nu anmärkta förhållanden i fråga om de oguldna bidragens storlek och förfallotid.

Sedan överexekutor anmodats att efter Isacssons hörande inkomma med utlåtande i ärendet, överlämnade Stenmarck ett av Isacsson avgivet yttrande, varjämte Stenmarck avgav eget utlåtande.

Isacsson anförde följande: Då ifrågavarande ärende i mars 1934 inkommit till Isacsson, hade klaganden enligt Gerda Mattissons uppgift varit skyldig bidrag från och med den 1 december 1933 eller sammanlagt 80 kronor. Då Gerda Mattisson den 2 april 1935 återkallat det beviljade anståndet, hade hon meddelat, att klaganden resterade med 110 kronor. Av de postkvitton, som bifogats klagandens besvärsskrift men som tidigare ej företetts för Isacsson, framginge emellertid, att klaganden under tiden den 16 mars 1934—den 22 mars 1935 till Gerda Mattisson insänt 255 kronor. Sedan införsel av Isacsson beviljats, hade till Isacsson inkommit ett belopp av 45 kronor. Klaganden hade sålunda, sedan införsel i mars månad 1934 av Gerda Mattisson begärts, inbetalt ett sammanlagt belopp av 300 kronor, utgörande underhållsbidrag för ett år tre månader. Räknat från den 1 december 1933 vore bidraget guldet till och med februari månad 1935. Klaganden resterade således den 29 juni 1935, vilken dag Isacssons yttrande vore dagtecknat, med endast 80 kronor, vilket antecknats i förste stadsfogdens dagbok. Beträffande klagandens påstående att inför-

sel beviljats för bidrag, som förfallit till betalning tidigare än ett år före beslutets meddelande, ville Isacsson anföra att de 255 kronor, som klaganden under tiden den 16 mars 1934—den 22 mars 1935 erlagt, av Isacsson beräknats avse underhållsbidrag för tiden den 1 december 1933—den 22 december 1934 och ej, som klaganden beräknat, för tiden den 1 mars 1934 —den 22 mars 1935. Dessutom ville Isacsson påpeka, att 5 § 1 mom. samt 8 § 2 mom. i lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta i detta fall ej ägde tillämpning, enär klaganden icke erlagt allt förfallet underhållsbidrag utan från och med den 1 december 1933 resterat och fortfarande resterade med oguldet underhållsbidrag.

Vid yttrandet var fogat ett utdrag av införseldagboken, enligt vilket i kolumnen för utmätningsmannens beslut och åtgärder m. m. fanns antecknat: "Enligt företedda postkvitton resterade den underhållsskyldige den 29/6 1935 med endast 80 kronor."

Stenmarck anförde i sitt utlåtande följande.

Klaganden hade påstått, att ansökningen om införsel återkallats i april 1934. Mot vad Isacsson uppgivit hade han dock ej förmått styrka detta påstående. Hade ansökningen återkallats, hade ansökningen i april 1935 betraktats som ny ansökan och i så fall hade klaganden underrättats om den nya ansökningen. Gerda Mattisson hade endast medgivit anstånd tillsvidare med verkställigheten, vilket anstånd återkallats i april 1935. Klaganden syntes dessutom göra gällande, att Isacsson förfarit felaktigt därutinnan att han, då över ett år förflutit från det ansökningen gjorts till dess införselbeslutet meddelats, underlåtit att före beslutet underrätta klaganden om att ärendet fullföljts. Klaganden syntes med andra ord förmena, att den ursprungliga ansökningen skulle anses förfallen och att anståndets återkallande skulle betraktas såsom ny ansökan om införsel. Såvitt Stenmarck kunde finna vore Isacssons ifrågavarande förfarande icke felaktigt. I 86 § utsökningslagen stadgades visserligen att, därest utmätningssökande lämnat gäldenär anstånd med betalningen samt anståndet fortfore sex månader, ansökningen om utmätning skulle anses förfallen. Införsellagen innehölle emellertid icke någon föreskrift om anstånd med införsels beviljande. Vid sådant förhållande och då utsökningslagens föreskrifter om anstånd ej kunde anses tillämpliga å införselärenden, måste det antagas att anstånd med införsel för underhållsbidrag kunde beviljas till dess underhållsskyldigheten upphört. Då lagen ej föreskreve skyldighet för utmätningsmannen att efter anståndets återkallande underrätta den underhållsskyldige därom, innan införselbeslutet fattades, kunde Isacsson ej anses hava gjort sig skyldig till felaktigt förfarande genom att ej lämna sådan underrättelse. Beträffande därefter vad klaganden anfört därom, att införseln över huvud taget ej bort beviljas och att klaganden vid införselbeslutets meddelande ej resterat med det av Gerda Mattisson i april 1935

uppgivna beloppet, hänvisade Stenmarck till vad Isacsson anfört i sitt yttrande över klagomålen. Av nu tillgängliga handlingar framginge, att klaganden vid införselbeslutets meddelande den 10 april 1935 resterat för underhållsbidrag med 5 kronor för december 1934 och med hela underhållsbidraget för följande månader. Då klaganden således ej betalt förfallet underhållsbidrag, vilket han för övrigt ännu ej gjort, hade Isacsson förfarit rätt genom att bevilja införseln. Att oguldna förfallna poster av Gerda Mattisson uppgivits till för högt belopp hade, då belopp utestått oguldna, i och för sig saknat betydelse för frågan huruvida införsel skulle beviljas eller ej. Då klagandens egentliga besvär hänfört sig till införselbeslutet såsom sådant, hade Stenmarck ej funnit anledning att ingå i annan prövning av klagandens uppgifter angående guldna bidrag än att Stenmarck konstaterat, att "han vid införselbeslutets meddelande häftade för oguldna bidrag, som förfallit till betalning tidigare än ett år, innan införselbeslutet meddelats". Rättelse av beloppet hade i sinom tid efter hörande av sökanden kunnat verkställas av Isacsson. Sådan rättelse hade även numera företagits. Klaganden syntes anse, att de av honom guldna posterna hade avseende å underhållsbidraget för den månad, under vilken beloppet insänts, oaktat underhållsbidrag för föregående månader utestått oguldet. Detta beräkningssätt kunde ej vara riktigt. Stenmarck ansåge, att Isacsson rätt bedömt denna fråga och att ett gillande av klagandens uppfattning skulle medföra kränkning av sökandens rätt.

Klaganden avgav påminnelser.

Sedan jag genom min expedition begärt upplysningar i vissa hänseenden från Gerda Mattisson, inkom från henne en skrift, däri hon anförde följande.

Då klaganden sedan december 1933 försummat inbetalningarna till ifrågavarande barn, hade på moderns begäran i mars 1934 hos stadsfogden i Malmö gjorts ansökan om införsel i klagandens avlöning. På klagandens anhållan "inhiberades införseln tills vidare på villkor, att den omedelbart skulle träda i kraft", om klaganden ej ordentligt fullgjorde inbetalningen av det överenskomna beloppet 20 kronor i månaden. Handlingarna hade fått kvarligga hos stadsfogden. Den 22 mars 1935 hade klaganden insänt endast 15 kronor med följande anteckning å kupongen till postanvisningen: "Skickar 5 kr. nästa vecka." Varken nästa vecka eller senare hade emellertid det resterande beloppet inkommit. Barnets moder hade då fordrat, att införseln omedelbart skulle träda i kraft. De av klaganden gjorda inbetalningarna hade hos barnavårdsmannen som sedvanligt avskrivits å äldsta delen av det belopp, för vilket klaganden vid tillfället resterat och varit betalningsskyldig. Å kupongerna till de insända postanvisningarna hade klaganden aldrig gjort någon anteckning om vilken tid det insända beloppet avsåg.

Enligt 1 § lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta gäller, att om sådan underhållsskyldig person, som i nämnda lagrum avses, underlåter att betala förfallet belopp, den till underhåll berättigade äger erhålla införsel i den underhållsskyldige tillkommande avlöning för tjänst eller annan arbetsanställning till gäldande av såväl förfallet belopp som underhållsbidraget i övrigt, i den mån det förfaller till betalning. Har ansökning om införsel gjorts, åligger det jämlikt 3 § lagen ifråga utmätningsmannen att om ansökningen underrätta den underhållsskyldige med föreläggande för honom att, där han har något att invända mot ansökningen eller att andraga beträffande de bestämmelser, som vid beviljande av införsel böra meddelas, inom viss kort tid avgiva yttrande. I 6 § stadgas, att införsel ej må beviljas till gäldande av bidragsbelopp, som förfallit till betalning tidigare än ett år innan beslutet meddelas.

Vad angår förhållandena i nu ifrågavarande fall är utrett, att klaganden vid införselbeslutets meddelande den 10 april 1935 underlåtit att till fullo betala de bidragsbelopp om tillhopa 340 kronor, som belöpte på tiden december 1933—april 1935. Av nämnda belopp hade klaganden betalt allenast 255 kronor, nämligen 20 kronor i månaden under tiden mars 1934—februari 1935 och 15 kronor i mars 1935. Vad klaganden under dessa tretton månader sålunda guldit torde, på sätt klaganden gjort gällande, böra anses såsom likvid för de bidragsposter, vilka förfallit till betalning under samma månader. Till stöd för denna uppfattning må åberopas Kungl. Maj:ts den 13 oktober 1933 meddelade utslag (N. J. A. 1933 not B nr 786) i anledning av ansökning av Ragna Luthman om tillstånd att fullfölja talan mot Svea hovrätts utslag den 11 maj 1933 på besvär av Ragna Luthman och Lisa Ståhlberg. I enlighet med min nyss uttalade mening bliva alltså de på tiden december 1933—februari 1934 belöpande beloppen att anse såsom oguldna och skulle, då förfallotiden inträffat mer än ett år före införselbeslutets meddelande, hänsyn till sistnämnda poster icke hava tagits, när frågan om införsel företogs till prövning. Då emellertid klaganden vid tidpunkten för denna prövning med sammanlagt 25 kronor häftade i skuld beträffande de poster, som förfallit till betalning den 1 mars och den 1 april 1935, förelåg i allt fall laglig förutsättning för införsels beviljande.

Vad däremot angår den sedermera i dagboken gjorda anteckningen, att klaganden den 29 juni 1935 resterade med 80 kronor, finner jag i enlighet med det ovan sagda denna anteckning felaktig. Rätteligen lärer anteckningen hava bort innehålla, att klaganden resterade med endast 20 kronor.

Vidkommande härefter klagomålen, såvitt de avse Isacssons uraktlåtenhet att före införselbeslutets meddelande underrätta klaganden om ansökningens fullföljande, synes det mig uppenbart, att Isacsson borde hava lämnat klaganden sådan underrättelse. Samma skäl, som tala för att en underhållsskyldig skall lämnas tillfälle att yttra sig över ansökan om

införsel, torde tala för att, sedan anstånd medgivits men därefter återkallats, den underhållsskyldige skall beredas tillfälle att på nytt yttra sig. Åtminstone synes så böra ske, när anståndet såsom i nu ifrågakomna fall varat en längre tid.

Ehuru jag alltså i enlighet med det förut sagda fann, att ifrågavarande införselärende blivit i vissa avseenden felaktigt bedömt och behandlat, fann jag emellertid med hänsyn till föreliggande omständigheter och saknaden av direkta lagbestämmelser i berörda hänseenden skäligt låta bero vid ovan gjorda uttalanden, vilka jag upptog i en till överexekutor avlåten skrivelse. Innehållet i min skrivelse skulle genom överexekutors försorg delgivas Isacsson.

9. Fråga om tillämpningen av iterationsbestämmelsen i 28 § 2 mom. förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka.

Till Umeå domsagas häradsrätts sammanträde den 5 juni 1934 instämde landsfiskalen P. Lindberg hemmansägaren Nils Samuel Nilsson i Gravmark med yrkande om ansvar jämlikt 28 § 1 mom. kungl. förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka för det han under åren 1933 och 1934 olovligen bedrivit sådan försäljning. Stämningen delgavs Nilsson den 1 juni 1934.

Målet handlades inför häradsrätten den 5 juni och uppsköts för fortsatt utredning till den 4 september 1934.

Till sistnämnda dag instämde Lindberg ånyo Nilsson med yrkande om ansvar jämlikt 28 § 2 mom. samma förordning för det han efter delgivningen av förstnämnda stämning fortsatt den olovliga försäljningen av pilsnerdricka under juni och juli månader 1934. Båda målen handlades gemensamt den 4 september 1934, då Nilsson var personligen tillstädes.

I en till häradsrätten ingiven polisrapport i målet hade antecknats, att en Nilssons dotter år 1930 i vederbörlig ordning anmält, att hon ämnade å sin faders fastighet i Gravmark idka utskänkning av alkoholfria och därmed jämförliga drycker, vilken rörelse emellertid syntes drivas av Nils Samuel Nilsson.

På åklagarens begäran hördes såsom vittnen i målet, bland andra, arbetarna Axel Johansson och Sigfrid Johansson, båda i Gravmark, hemmansägarna Gunnar Olofsson och Johan Olofsson i Gravfors samt Nils Ture Nilsson i Bäcknäs ävensom Sanny Amanda Persson i Furunäs, vilka såvitt här är i fråga berättade.

1) Axel Johansson: Han hade vid flera tillfällen varit på dans å Nils

Samuel Nilssons gård, innan Nilsson "blivit stämd". Vidare hade han dansat på Nilssons loge vid midsommaren 1934. Johansson hade då icke varit anmodad att deltaga, och det hade förefallit honom som om vem som helst fått deltaga i dansen. Han hade betalt 50 öre i inträdesavgift. Johansson hade vid flera tillfällen köpt pilsner i Nilssons kafé å gården. Sådant hade inträffat både under år 1933 och 1934. För varje flaska hade Johansson fått betala 50 öre. Han mindes särskilt, att han vid ett tillfälle blivit serverad av Nils Samuel Nilsson själv. Vanligtvis hade det dock varit dennes hustru, som serverat pilsner. Sista gången Johansson blivit serverad pilsner å Nilssons gård hade varit en dag i juli månad 1934, då det varit danstillställning där. Johansson, som icke deltagit i dansen på logen, hade i kaféet beställt och erhållit pilsnerdricka. Det hade icke varit Nils Samuel Nilsson, som serverat pilsnern denna gång, men Nilsson hade varit närvarande i rummet, där pilsnern förtärts.

2) Sigfrid Johansson: Han hade ibland besökt danstillställningar å Nilssons loge, senast vid midsommar 1934. Vid dessa tillställningar hade Johansson på anfordran betalt inträdesavgift med 50 öre. Alla de dansande hade brukat betala för sig. Johansson hade vid flera tillfällen beställt och erhållit pilsnerdricka i Nilssons kafé. Nilssons hustru hade brukat servera pilsnern. Vid ett tillfälle hade Nilsson på hustruns begäran gått och hämtat pilsnerdricka, som skulle serveras gäster i kaféet. Sista gången Johansson köpt pilsner hade varit vid pingsten 1934. Ibland hade han även inköpt pilsner, som han medfört hem för förtäring. Vanligen hade dock pilsnerdrickan förtärts i kaféet eller i familjen Nilssons kök. Johansson hade alltid fått betala 50 öre för varje flaska pilsnerdricka. Det hade ibland hänt, att Nilsson på Johanssons begäran tagit hem ett parti pilsnerdricka, som sedan för Johanssons räkning förvarats hos Nilsson till dess Johansson hämtade pilsnern.

3) Gunnar Olofsson: Han hade ofta varit på dans i logen på Nilssons gård. Alla deltagarna i dansen hade brukat betala för sig. Efter den 1 juni 1934 hade Olofsson icke varit på dans hos Nilssons. Åtskilliga gånger hade Olofsson köpt pilsner i Nilssons kafé. Det hade vanligen varit Nilssons hustru, som serverat gästerna i kaféet. Men det vore uppenbart, att Nilsson känt till att pilsner sålts. Priset för varje flaska hade varit 50 öre.

4) Johan Olofsson: Han hade ofta besökt danstillställningar å Nilssons loge. Såvitt Olofsson kunde minnas, hade han endast en gång efter den 1 juni 1934 varit på dans där, nämligen den 14 juli samma år. Vid denna tillställning hade Olofsson förtärt kaffe, smörgåsar och två flaskor pilsner. För allt detta hade han betalt en krona 90 öre. I övrigt hade Olofsson då och då beställt och erhållit pilsnerdricka i Nilssons kafé. Sådant hade dock icke förekommit efter tillställningen den 14 juli.

5) Nils Ture Nilsson: Efter den 1 juni 1934 hade han två gånger varit

på dans hos Nils Samuel Nilssons. Den ena gången hade varit vid midsommar. Avgift hade då upptagits av de dansande. Under kvällen hade Nils Ture Nilsson beställt och erhållit pilsnerdricka, som kostat 50 öre flaskan. Andra gången han under nämnda tid varit på dans hos Nils Samuel Nilssons hade varit den 14 juli.

6) Sanny Amanda Persson: Hon hade vid flera tillfällen varit på danstillställningar hos Nilssons. Därvid brukade alltid betalning upptagas av deltagarna. Efter den 1 juni 1934 hade hon endast en gång varit på dans där. Det hade varit den 14 juli samma år. Vid danstillställningarna hade pilsner brukat säljas. Så hade även skett den 14 juli.

Den 1 oktober 1934 meddelade häradsrätten under ordförandeskap av t. f. domhavanden H. Nyman utslag i målet. I utslaget, som vann laga kraft, yttrade häradsrätten i hithörande delar följande.

I målet vore utrett, att Nils Samuel Nilsson, utan att äga rätt till försäljning av pilsnerdricka, i sin gård i Gravmark avyttrat pilsnerdricka under åren 1933 och 1934, jämväl efter den 1 juni 1934, å vilken dag stämning för förseelsen delgivits honom. På grund därav dömde häradsrätten Nilsson *dels* jämlikt 28 § 1 mom. förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka att böta 50 kronor, *dels ock* jämlikt 28 § 2 mom. samma förordning att utgiva 50 dagsböter, varje dagsbot bestämd till 2 kronor.

Med anledning av vad sålunda förekommit anmodade jag Nyman att till mig inkomma med yttrande rörande det förhållandet, att i förevarande fall beträffande den efter stämningens delgivning den 1 juni 1934 skedda försäljningen av pilsnerdricka 28 § 2 mom. i ovanberörda förordning tillämpats.

I avgivet yttrande anförde Nyman följande.

Nyssnämnda stadgande hade tillämpats, enär häradsrätten funnit Nilsson vara andra gången beträdd med olovlig försäljning av pilsnerdricka. Häradsrätten hade alltså ansett den givna bestämmelsen om särskilt straff för återfall i förevarande fall tillämplig. På Nymans tillskyndan hade häradsrätten tolkat bestämmelsen så som om den för sin tillämpning icke förutsatte, att den tidigare begångna förseelsen — i detta fall den försäljning av pilsnerdricka, som bedrivits under tiden före den 1 juni 1934 — föranlett bestraffning eller ens dom, när den senare förseelsen begicks. Enligt vad Nyman sedermera insett vore denna tolkning felaktig. För bestämmelsens tillämpning borde rätteligen fordras, att de i 4 kap. 14 § strafflagen angivna förutsättningar för användande av återfallsstraff vore för handen. Nyman insåge sålunda, att genom förbiseende från hans sida häradsrättens utslag kommit att innehålla en oriktig tillämpning av ifrågavarande bestämmelse.

Vidare anförde Nyman: Enär det skäl för stadgandets tillämpning, som

varit för häradsrätten bestämmande, sålunda icke varit bärande, ville det synas som om den senare av de båda förseelserna blivit av häradsrätten för strängt bestraffad. I målet hade emellertid, såsom handlingarna torde få anses utvisa, framgått att den olovliga försäljningen såväl före som efter den 1 juni 1934 bedrivits i avsevärd omfattning, möjligen även yrkesmässigt. Nyman satte fördenskull i fråga, huruvida icke skäl likväl funnits för tillämpning av den i 28 § 2 mom. angivna straffskalan. Om sådana skäl kunde anses hava varit för handen, torde det kunna sägas att Nilsson icke lidit skada genom det begångna felet. De omständigheter, under vilka felet begåtts, kunde Nyman icke numera erinra sig i vidare mån än att han mindes, att vid ifrågavarande tid antalet mål och ärenden, med vilka han hade att taga befattning, varit stort. Nyman komme att städse göra vad i hans förmåga stode för att undvika att ånyo göra sig skyldig till ett förbiseende sådant som det inträffade.

Enligt 28 § 1 mom. kungl. förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka skall den, som utan att äga rätt till försäljning enligt samma förordning avyttrar pilsnerdricka, straffas för olovlig försäljning med böter från och med 15 till och med 100 kronor. I 2 mom. av samma paragraf stadgas bland annat, att om någon beträdes andra gången eller oftare med olovlig försäljning av pilsnerdricka eller bedriver sådan försäljning i större omfattning eller yrkesmässigt, han skall straffas med böter från och med 100 till och med 2,000 kronor eller med fängelse i högst sex månader.

I 34 § heter det att den som under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse mot ifrågavarande förordning, fortsätter samma förseelse skall, när han därtill varder lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits, dömas till de böter eller det fängelsestraff, som äro stadgade för sådan förseelse, varvid emellertid sammanlagda fängelsestraffet icke må överstiga ett år.

Bestämmelsen i sistnämnda paragraf innebär, såsom av ordalagen framgår, allenast att den, som efter stämning fortsätter olovlig försäljning av pilsnerdricka, skall dömas till särskilt straff för varje gång han stämmes. Bestämmelsen innebär däremot icke, att han för den upprepade förseelsen skall dömas till sådant högre straff, som i 28 § 2 mom. stadgas för den, som beträdes andra gången eller oftare med olovlig försäljning av pilsnerdricka.

I 4 kap. 14 § strafflagen stadgas att, där lagen utsätter särskilt straff för den, som ånyo begår brott, det straff ej skall ådömas utan då sådant återfall skett sedan den brottslige till fullo undergått det för förra brottet

honom ådömda straffet. Den i detta lagrum uttalade grundsatsen äger giltighet även beträffande specialstraffrättens återfallsbestämmelser. Undantag förekomma dock. I vissa rusdrycksförfattningar stadgas sålunda straffskärpning för det fall att någon, "som förut fällts till straff" för förbrytelse mot samma författningar, beträdes andra gången eller oftare med förbrytelse av enahanda art. I dessa särskilda fall är det för ådömande av iterationsstraff tillräckligt, att den tilltalade vid tiden för den senare förbrytelsen genom laga kraft vunnet utslag blivit dömd för den föregående förbrytelsen, och det erfordras icke att han undergått det tidigare ådömda straffet. Av förarbetena till dessa författningar framgår, att iterationsbestämmelserna i dem avfattats på angivna sätt i tydlig avsikt att de skulle innefatta undantag från den allmänna regeln i 4 kap. 14 § strafflagen. Då emellertid iterationsbestämmelsen i 28 § 2 mom. förordningen angående försäljning av pilsnerdricka icke erhållit någon sådan avfattning, att den skulle innebära undantag från nämnda allmänna regel, är det enligt min mening uppenbart, att med avseende å tillämpningen av denna bestämmelse hänsyn måste tagas till innehållet i 4 kap. 14 § strafflagen.

I förevarande fråga har professorn R. Bergendal uttalat sig i den genom socialdepartementets försorg utgivna läroboken i rättskunskap för blivande landsfiskaler, del III, Straffrätt, sid. 668 o. f. Av vad Bergendal därutinnan yttrat må här anföras följande:

"Liksom enligt SL 20 och 21 kap. skall jämväl i åtskilliga fall inom specialstraffrätten inträda straffhöjning, då ett brott begås av den, som tidigare dömts till straff för ett likartat brott. — — — För SL är i 4:14 första st. uttalat, att särskild återfallsbestraffning förutsätter, att den brottslige vid det nya brottets begående till fullo undergått det för förra brottet honom ådömda straff. Denna grundsats äger icke giltighet för alla specialstraffrättens återfallsbestämmelser. Dessa äro fastmera att med hänsyn till sin avfattning uppdela i tre skilda grupper:

(a) Vissa bestämmelser kräva för återfallsbestraffning, att den brottslige vid tiden för det nya brottets begående har 'straffats' resp. 'undergått straff' för det (de) föregående, — — — I dessa fall torde i enlighet med SL 4:14 böra fordras, att straffet skall vara tillfullo verkställt. — — —

(b) Andra bestämmelser kräva allenast, att den brottslige, då han förövar det nya brottet, skall hava 'dömts', 'fällts till straff' för det (de) föregående — — — Här fordras alltså icke att det förra straffets verkställighet skall vara vid det senare brottets förövande ens till någon del påbörjad. Däremot torde enligt allmänna grunder böra fordras, att domen icke senare får hava blivit (i denna del) upphävd eller undanröjd.

(c) Åter andra bestämmelser taga icke närmare ställning till förevarande spörsmål, utan förutsätta endast, att viss förseelse 'sker' eller 'begås' andra gången etc. — — — I dessa fall utgör ordalydelsen icke hinder för den

tolkning, att återfallsbestraffning skulle kunna inträda även för gärning, som skett innan dom eller ens åtal för den föregående förseelsen ägt rum, alltså bl. a. även vid fortsatt förbrytelse (SL 4:3). En sådan tolkning torde dock icke vara riktig, utan bör i dessa fall SL 4:14 första st. erhålla motsvarande tillämpning på samma sätt som enligt de här ovan under (a) anmärkta bestämmelserna."

I förevarande fall har häradsrätten i utslaget den 1 oktober 1934 dömt Nils Samuel Nilsson för olovlig försäljning av pilsnerdricka under år 1933 och år 1934 intill den 1 juni, då stämning i målet delgavs honom, jämlikt 28 § 1 mom. förordningen den 11 juli 1919. Därjämte har häradsrätten i samma utslag dömt Nilsson för sådan försäljning efter den 1 juni 1934 jämlikt 2 mom. i nämnda paragraf. Att sistnämnda moment i förevarande fall tillämpats på grund därav, att Nilsson beträffande försäljningen efter den 1 juni ansetts andra gången beträdd med olovlig försäljning av pilsnerdricka, framgår av utslagets avfattning och har av Nyman i det avgivna yttrandet bekräftats. Då emellertid Nilsson icke veterligen förut undergått bestraffning för olaga försäljning av pilsnerdricka, borde, i enlighet med vad jag ovan anfört, Nilsson icke för den senast åtalade förseelsen hava dömts för återfall enligt 2 mom. av omförmälda paragraf. Såsom för utslaget ansvarig har Nyman i sitt yttrande medgivit, att häradsrätten härutinnan förfarit felaktigt.

Av den i målet mot Nilsson förebragta utredningen synes mig emellertid framgå, att Nilsson under åren 1933 och 1934 bedrivit olovlig försäljning av pilsnerdricka i större omfattning. Vid sådant förhållande har Nilsson, ehuru han icke bort dömas till straff med tillämpning av iterationsbestämmelsen i 28 § 2 mom. ifrågavarande förordning, i allt fall förskyllt straff enligt samma moment. Då försäljningen, enligt vad av utredningen framgår, tillika torde hava varit att anse såsom yrkesmässig, har jämväl på denna grund funnits skäl för tillämpning av 28 § 2 mom.

Med hänsyn härtill fann jag mig kunna låta bero vid den av Nyman avgivna förklaringen och mina ovan gjorda uttalanden i ämnet, vilka jag upptog i en till Nyman avlåten skrivelse.

10. Felaktig dom i mål angående tolkning och tillämpning av testamente.

Genom ett den 9 september 1918 upprättat inbördes testamente förordnade hemmansägaren Frans Olov Hörnström i Hörnsjö och hans hustru Elina Hörnström, född Johansson, att, därest de komme att sakna bröstarvingar, den efterlevande av makarna skulle med full äganderätt tillträda

all kvarlåtenskap i boet efter den avlidne samt att efter bådas död egendomen skulle delas efter lag mellan makarnas lagliga arvingar, såvitt icke den efterlevande om sin hälft av boet annorledes förordnade.

Makarna Hörnström avledo, Frans Olov Hörnström den 8 januari 1928 och Elina Hörnström den 26 juni 1931, utan att efterlämna bröstarvingar.

Enligt boupptecknigen efter Elina Hörnström voro hennes stärbhusdelägare följande: farbrodern hemmansägaren Per Johansson i Ava, fastrarna Margareta Sofia Sandberg i Umeå och Klara Blom i Stockholm samt mostrarna Matilda Erika Hägglund i Sunnansjö och Klara Maria Hamberg i Frånö.

Elina Hörnström hade vid sin död ett flertal kusiner.

Johan Oscar Holmlund i Ledusjö och åtta andra av Elina Hörnströms kusiner — barn till avlidna syskon till Elina Hörnströms föräldrar — läto till Nordmalings och Bjurholms tingslags häradsrätts sammanträde den 11 februari 1932 instämma Johansson, Margareta Sofia Sandberg, Klara Blom, Matilda Erika Hägglund och Klara Maria Hamberg. I stämningsansökningen anförde Holmlund och hans medparter: Vittnesförhör angående av Elina Hörnström gjorda uttalanden om testamentet hade hållits inför häradsrätten den 26 november 1931 på tillskyndan av Holmlund och hans medparter. Därvid hade framgått, att Elina Hörnström åsyftat, att den vid tiden för testamentets upprättande gällande arvslagstiftningen skulle äga tillämpning med avseende å fördelningen av makarnas kvarlåtenskap och att alltså Elina Hörnströms kusiner ägde rätt att inträda som testamentstagare. Enär de personer, som vore närmare besläktade med makarna Hörnström än vad Holmlund och hans medparter vore, icke kunnat i godo förmås att tillerkänna Holmlund och hans medparter rätt som testamentstagare, yrkades, att häradsrätten måtte förklara ifrågavarande testamente skola så tolkas och tillämpas, att Holmlund och hans medparter såsom Elina Hörnströms kusiner vid fördelningen av kvarlåtenskapen efter henne skulle äga den rätt, som enligt testamentet tillkomme makarna Hörnströms lagliga arvingar i enlighet med den lagstiftning om fördelning av arv, som var gällande vid tiden för testamentets tillkomst.

Målet handlades inför häradsrätten den 11 februari och den 7 april 1932.

Parterna inställde sig genom ombud. Sedan Klara Maria Hamberg blivit försatt i konkurs, inträdde konkursboet den 7 april i hennes ställe såsom part i målet.

Vid vittnesförhöret den 26 november 1931 hade hörts ett par kvinnor, vilka väl känt Elina Hörnström. Den ena av dem hördes jämväl såsom vittne i målet och hördes vid samma tillfälle på Holmlunds och hans medparters begäran ytterligare ett vittne. Av vittnesmålen framgick, att Elina Hörnström efter tillkomsten av lagen den 8 juni 1928 om arv, vilken lag upphävde kusiners arvsrätt, till vittnena vid olika tillfällen fällt yttranden,

innebärande att hon kände till att en ny lag utfärdats. I samband därmed hade hon emellertid tillagt, att den nya lagen icke skulle äga tillämpning beträffande hennes kvarlåtenskap, utan att med denna skulle förfaras på sätt i testamentet bestämts. Vittnena hade på grund av dessa och andra Elina Hörnströms yttranden erhållit den uppfattningen, att Elina Hörnström trodde och även önskade, att kusinerna skulle få del i hennes kvarlåtenskap.

Johansson och hans medparter anförde: Motparterna vore kusiner till Elina Hörnström och vore sålunda enligt vid dödsfallet gällande arvslag uteslutna från arv. Det skulle kunna finnas en svag möjlighet för att testamentet kunde utgöra stöd för deras anspråk, om testator ej fått kunskap om den nya arvslagen och dött i den föreställningen, att kusinerna skulle ärva. Nu hade emellertid dessa varit angelägna att visa dels att testator fått kunskap om nya arvslagen, dels ock att hon förordnat om sin kvarlåtenskap till förmån för kusinerna. Dessa kunde sålunda ej åberopa testators ovetenhet och därmed göra anspråk på tolkning enligt äldre lag. Ej heller kunde de åberopa testators av vittnena omförmälda uttalanden. Dessa uttalanden hade nämligen ej erhållit testamentets form och kunde därför ej åberopas som testamente. Den omständigheten att testator efter utfärdandet av en ny lag icke ändrat sitt testamente på sätt lagen föreskrivit, ehuru hon förstått att testamentet fått en annan innebörd just genom den nya lagens tillkomst, måste således tolkas så, att testamentet alltfort gåve uttryck åt hennes yttersta vilja.

Klara Bloms ombud framhöll, att varje ändring eller intrång i den legala arvsrätten måste grundas på ett testamente och detta i sin ordning måste för att hava någon effekt bevakas och delgivas i viss föreskriven ordning. Motparternas försök att i annan ordning inverka på arvsföljden saknade alltså stöd av lag och det ifrågasattes huruvida dylikt yrkande kunde komma under prövning. I varje fall kunde det icke bifallas.

Holmlund och hans medparter anförde: De åberopade icke Elina Hörnströms uttalanden till vittnena som testamente. De grundade tillsvidare sin rätt allenast å makarna Hörnströms inbördes testamente. Vad Elina Hörnström uttalat för vittnena tillade Holmlund och hans medparter betydelse enbart av för tolkningen av det inbördes testamentet avgörande faktorer. Vittnesutsagorna gåve otvetydigt vid handen, att enligt Elina Hörnströms vilja kvarlåtenskapen efter hennes död skulle delas mellan arvingarna efter den vid testamentets upprättande gällande arvslagen. Holmlund och hans medparter skulle sålunda äga rätt i boet efter henne. Åt testamentet skulle givas den tolkning, som finge antagas överensstämma med testators vilja. Testamentet vore upprättat under gamla lagens tid, och skulle då också gamla lagen, som gåve hennes kusiner arvsrätt, gälla vid delningen. Att något förtydligande av testamentet varit erforderligt hade sålunda Elina

Hörnström ej insett. Allt tydde på att i Elina Hörnströms uppfattning dessa testamentsbestämmelser, den nya arvslagen till trots, skulle giva kusinerna del i kvarlåtenskapen. Det förhållandet, att Elina Hörnström, ehuru vid något tillfälle orolig för den nya lagen om arv, ej gjort tillägg till det inbördes testamentet, kunde omöjligen tolkas i motsatt riktning, d. v. s. att kusinerna skulle vara uteslutna från arv efter henne. Elina Hörnström hade så sent som några månader före sin död inför ett av vittnena fällt yttranden, enligt vilka hon haft sina kusiner i åtanke.

Vidare yttrade Holmlund och hans medparter: Det förefölle synnerligen anmärkningsvärt, att motparterna icke ville eller kunde inse, att i målet i själva verket icke vore fråga om annat än rätta tolkningen av det av Elina Hörnström upprättade testamentet. Icke mindre anmärkningsvärt syntes det, att man verkligen från motsidan på allvar syntes vilja hävda den meningen, att Holmlund och hans medparter skulle sakna möjlighet att enligt testamentet såsom rättsgrund erhålla något av den avlidnas egendom samt att för sådant fall måste erfordras, att den avlidna upprättat ett nytt testamente eller ett tillägg till det gamla. Då makarna Hörnströms testamente tillkommit på en tidpunkt, då kusiner enligt gällande lag ägde arvsrätt efter avliden person, kunde det på goda grunder ifrågasättas, om icke presumtionen i fråga om testamentets rätta tolkning vilade därpå, att testators vilja varit att såsom lagliga arvingar skulle anses sådana personer, som enligt allmän lag voro berättigade till arv vid den tidpunkt, då testamentet tillkom. Vid ett sådant utgångsläge för målets bedömande skulle Holmlund och hans medparter icke ens behöva förebringa någon bevisning till stöd för sin omstämda rätt i detta fall. Å andra sidan vore det väl icke uteslutet, att testator kunde med uttrycket "våra lagliga arvingar" hava åsyftat de personer, som voro berättigade till arv enligt den arvslagstiftning, som framdeles kunde bliva gällande, då fråga om arv kunde uppkomma. Hur man än betraktade denna fråga, syntes i varje fall ytterst ringa bevisning vara erforderlig för att domstolen skulle känna sig övertygad om att det första alternativet för testamentets rätta tolkning vore det, som måste antagas bäst stå i överensstämmelse med testators vilja. Vid testamentets tillkomst hade testator med all säkerhet icke ett ögonblick tänkt på att kusiner skulle kunna vara eller kunna bliva utestängda från arv efter avliden person.

Johansson och hans medparter invände: Testamentet hade uppenbarligen tillkommit allenast med tanke på den efterlevande av makarna. Makarna hade aldrig avsett ändra den legala arvsordningen. Testamentets ordalydelse bestyrkte riktigheten av denna tankegång samt gåve otvetydigt vid handen, att makarna dock tänkt sig möjligheten av att efterlevande maken skulle vilja ändra den legala arvsordningen. Det torde icke råda något tvivel om, att såsom mannen Hörnströms lagliga arvingar skulle anses de per-

soner, som vid dennes död enligt lag voro berättigade taga arv efter honom. Varför skulle icke frågan om vilka som efter hustruns död vore att anse såsom hennes lagliga arvingar kunna besvaras efter liknande principer. Det vore uppenbart, att Elina Hörnströms lagliga arvingar vore de personer, som vid hennes död enligt lag vore berättigade taga arv efter henne, samt att någon annan tidpunkt överhuvud icke kunde ifrågasättas. I målet förebragt utredning gåve tydligt vid handen, att Elina Hörnström haft klart för sig vilka personer, som vid hennes död skulle vara att anse såsom "lagliga arvingar". Hon hade uppenbarligen haft klart för sig, att Holmlund och hans medparter icke längre varit berättigade till arv enligt den nya och under Elina Hörnströms senaste livstid gällande arvslagen. Likväl hade hon icke aktat nödigt upprätta ett nytt testamente. Om Johansson och hans medparter skulle acceptera vittnesbevisningen i målet, skulle de på sin höjd kunna medgiva, att Elina Hörnström vid enstaka tillfällen uttalat fromma önskningar, att kusinerna i allt fall skulle få del av hennes kvarlåtenskap. Det torde vara uppenbart, att dessa "fromma önskningar" icke hade någon betydelse.

Den 2 juni 1932 meddelade häradsrätten utslag i målet och yttrade däri följande.

Elina Hörnström hade visserligen efter tillkomsten av lagen den 8 juni 1928 om arv vid ett flertal tillfällen såsom sin önskan uttalat, att efter hennes död hennes kusiner skulle taga del i hennes kvarlåtenskap, men enär makarna Hörnström vid upprättandet den 9 september 1918 av ifrågavarande testamente måste antagas hava givit uttryck åt sin önskan, att efter enderas död den efterlevande skulle erhålla all kvarlåtenskap samt efter den sistlevandes död kvarlåtenskapen vara underkastad den legala arvsordningen, därest icke den sistlevande genom testamente annorlunda förfogade över sin andel, ty och som Holmlund och hans medparter vid tiden för Elina Hörnströms frånfälle icke varit lagligen berättigade att taga arv efter henne, prövade häradsrätten rättvist att, med ogillande av käromålet, förklara Holmlund och hans medparter icke vara berättigade att på grund av ifrågavarande testamente taga del i Elina Hörnströms kvarlåtenskap. Häradsrätten förpliktade Holmlund och hans medparter att ersätta Johansson och hans medparter deras kostnader å målet med skäliga ansedda 600 kronor jämte vad Johansson och hans medparter kunde visa sig hava utgivit för häradsrättens protokoll i målet.

Holmlund och hans medparter sökte i Svea hovrätt efter vad ändring i häradsrättens utslag. Johansson och hans medparter bestredo ändringssökandet.

I dom den 31 januari 1933 fann hovrätten ej skäl att göra ändring i häradsrättens utslag. Holmlund och dennes medparter förpliktades att, en för alla och alla för en, ersätta Johansson och dennes medparter deras ut-

gifter å målet i hovrätten med 100 kronor jämte vad de visade sig hava erlagt för ett exemplar av hovrättens dom.

Mot hovrättens dom fullföljde Holmlund och hans medparter talan hos Kungl. Maj:t. Enligt företett bevis hade de den 20 februari 1933 hos Ö. Ä. nedsatt dels fullföljdsavgift, 150 kronor, dels ock enahanda belopp till säkerhet för kostnadsersättning åt motpart.

Å svarandesidan inställde sig allenast Johansson, Margareta Sofia Sandberg och Matilda Erika Hägglund, vilka bestredo motparternas talan.

Nedre justitierevisionen (t. f. revisionssekreterarna G. A. Bouveng, T. Dufwa, föredragande, och T. Lundquist) yttrade i avgivet betänkande följande:

"Enär med hänsyn till vad i målet blivit upplyst åt testamentet måste givas den tolkningen, att Elina Hörnströms lott i boet skall fördelas enligt den arvsordning, som gällde vid testamentets upprättande den 9 september 1918,

hemställer nedre revisionen i underdånighet, att Kungl. Maj:t måtte pröva lagligt att, med upphävande av domstolarnas beslut i fråga om huvudsaken, förklara, att Johan Oscar Holmlund och hans medparter äga del i kvarlåtenskapen efter Elina Hörnström enligt nyssnämnda arvsordning.

I fråga om kostnaderna å målet torde Kungl. Maj:t, med upphävande av domstolarnas beslut jämväl härutinnan, förplikta Johansson och hans medparter, en för alla och alla för en, att gottgöra Johan Oscar Holmlund och hans medparter deras kostnader å målet vid häradsrätten med sjuhundra kronor.

Johan Oscar Holmlund och hans medparter lära berättigas att återbekomma de av dem nedsatta beloppen, tillhopa trehundra kronor."

Målet föredrogs i högsta domstolen den 17 januari 1935. I målets avgörande deltogo justitieråden friherre Bo Leijonhufvud, Steno Stenberg, Rudolf Eklund, Axel Afzelius och Harry Guldberg.

Högsta domstolen gillade nedre revisionens betänkande. Kungl. Maj:ts i enlighet härmed avfattade dom utgavs den 31 januari 1935.

Under senare hälften av november 1935 påtalades i tidningspressen, att Kungl. Maj:ts ifrågavarande dom vore felaktig, enär Elina Hörnströms kusiner icke varit arvsberättigade enligt den vid testamentets upprättande gällande arvsordningen och alltså ej bort förklaras äga del i kvarlåtenskapen efter henne, även om testamentet tolkades på sätt som skett i Kungl. Maj:ts dom.

Sedan på detta sätt innehållet i Kungl. Maj:ts dom kommit till min kännedom, lät jag införskaffa handlingarna i målet för att taga del av vad däri förekommit.

I ett därefter till mig inkommet yttrande — likalydande yttrande samtidigt avgivet till justitiekanslersämbetet — anförde förenämnda ledamöter av högsta domstolen:

"I fråga om tvistens föremål, processföringen och domstolsbehandlingen tillåta vi oss att hänvisa till handlingarna i målet, varjämte må erinras om det referat, som intagits i Nytt juridiskt arkiv årg. 1935 sid. 1.

Av vad i målet förekommit framgår, att parterna under rättegångens hela förlopp uteslutande tvistat därom, huruvida makarna Hörnströms testamente borde tolkas så, att den före 1929 gällande arvsordningen skulle tillämpas vid skifte av änkan Hörnströms kvarlåtenskap, eller så, att vid skiftet skulle gälla den nya arvslag, som upphävde kusiners arvsrätt. Parterna liksom deras ombud utgingo därvid uppenbarligen från den förutsättningen, att förstnämnda arvsordning tillerkände kärandena — kusiner till änkan Hörnström — arvsrätt efter henne.

Högsta domstolens dom innebar att, med bifall till kärandenas talan, tvisten avgjordes i enlighet med det förra av de angivna alternativen. Avgörandet i fråga om rättegångskostnaderna utföll i enlighet härmed till svarandenas nackdel.

Beträffande innehållet av domen må framhållas, att kärandena icke kunnat därå grunda rätt att utfå någon egendom ur kvarlåtenskapen efter änkan Hörnström. Domslutet hänvisar nämligen till en arvsordning, enligt vilken kärandena icke voro arvsberättigade, i det att änkan Hörnström hade närmare släktingar — svarandena — vilka utestängde kusinerna från arvet. Emellertid användes i domen sådant uttryckssätt, som är ägnat att stödja den uppfattningen, att kärandena i verkligheten hade arv att utfå. Enligt vad vi förvissat oss om har även skifte skett i överensstämmelse med en sådan tolkning av domen.

Tydligen skulle domen hava erhållit en annan avfattning, därest vid målets behandling det icke undgått uppmärksamheten, att ett bifall till käromålet i själva verket icke skulle medföra det av kärandena åsyftade resultatet. Den av kärandena förda talan borde hava lämnats utan avseende, enär en prövning av densamma under föreliggande förhållanden saknade betydelse för frågan om deras rätt till del i kvarlåtenskapen.

Det beklagliga förbiseende, som sålunda å vår sida förekommit, torde finnas förklarligt med hänsyn till det sätt, på vilket parterna — under inflytande av misstag rörande arvsreglerna — utfört sin talan i målet.

Vi önska tillägga att, även om ersättningsskyldighet lagligen icke åligger oss, vi äro beredda att, i den mån saken ej annorledes ställes till rätta, sörja för gottgörelse till dem, som vid skiftet fått mindre lotter än vederbort och som förpliktats ersätta motparternas rättegångskostnader. Förberedande åtgärd i detta avseende hade av oss vidtagits redan innan saken bragtes inför offentligheten."

Såsom ombud för Klara Blom ingav sedermera vice häradshövdingen Axel Carlson till mig en skrift, däri han — efter att hava berört Klara Bloms ekonomiska ställning under tiden från år 1931 — anförde bland annat följande.

Då Holmlunds och hans medparters talan rätteligen borde hava lämnats utan avseende, enär en prövning av densamma under föreliggande förhållanden saknat betydelse för frågan om deras rätt till del i kvarlåtenskapen efter Elina Hörnström, hade därav bort följa *dels* att Johansson och dennes medparter fått behålla dem av häradsrätten och hovrätten tilldömda rättegångskostnader, *dels* att ersättning tilldömts dem för kostnaderna å målet hos Kungl. Maj:t, *dels ock* att motparterna icke berättigats återbekomma nedsatt fullföljdsavgift. Motsatsen hade emellertid skett i alla dessa fall, vartill komme att i stället Johansson och hans medparter ålagts betala motparternas rättegångskostnader. I nu angivna avseenden hade uppenbar förmögenhetsförlust tillskyndats Johansson och hans medparter. På grund av domen och dess tillämpning hade de tillika erhållit mindre arvslotter än vederbort och ansåge sig Klara Blom även härutinnan äga laga rätt till ersättning. Carlson funne det anmärkningsvärt, att åtgärder icke tidigare vidtagits i syfte att förebygga följderna av det beklagliga förbiseendet vid målets avgörande. Hade under sommaren 1935 saken påpekats, skulle någon utbetalning till kusinerna icke ifrågakommit — arvskiftesförrättningen hade ägt rum först den 24 augusti 1935 — och skulle Klara Blom icke, såsom nu skett, måst antaga en synnerligen ansträngande tjänarinneplats på landsbygden under nämnda sommar och ej behövt oroa sig för sin framtida försörjning.

Från advokatfirman Lagerlöf genom advokaten Hugo Stenbeck i uppgiven egenskap av ombud för de justitieråd, som deltagit i målets avgörande, överlämnades sedermera i avskrift åtskilliga nu ifrågakomna ärende rörande brev och andra handlingar, däribland

1) ett så lydande brev:

"Stockholm den 19 december 1935.

Herr vice Häradshövdingen Axel Carlson.

Som jag vid mitt besök hos Eder meddelade, önska mina uppdragsgivare lämna Eder huvudman Fru Klara Blom ersättning för den minskning i arv efter Fru Elina Hörnström, som åsamkats genom att arvskiftet efter denna verkställts enligt felaktiga grunder, ävensom lämna Fru Blom gottgörelse med hänsyn till de legala kostnaderna i målet.

Minskningen i Fru Bloms arv framgår av följande uträkning:

Fru Elina Hörnströms arvingars andel i boet utgjorde enligt arvskiftet kr. 43,021: 90. Härav skulle till fädernefränder utgå hälften eller kr. 21,510: 95 att fördelas i trenne lotter, vardera å kr. 7,170: 32, varav en lott skulle tillfalla Fru Blom.

Av förskotterad arvsskatt kr. 3,302: 50 skulle kr. 2,190: — erläggas av mannen Hörnströms arvingar. Återstående belopp kr. 1,112: 50 skulle erläggas av Elina Hörnströms arvingar med $^1/_6$, eller kr. 185: 42, av vardera av de tre fädernefränderna, varibland Fru Blom, och med $^1/_4$, eller kr. 278: 12, av vardera av de två mödernefränderna.

Arvskifteslikviden beträffande Fru Blom skulle enligt ovanstående beräkning bliva som följer:

Arvsskatt	kr.	185: 42
Förskott å arv	»	1,055: —
Kontant	»	5,929: 90
	kr.	7,170: 32

Från det belopp, som enligt denna uppställning skulle kontant utgå, avdrages vad som kontant utgått enligt arvskiftet. Utbetalning skulle alltså ske till Fru Blom med kr. 5,929: 90 minus kr. 3,104: 69 eller kr. 2,825: 21.

Beträffande rättegångskostnaderna blir beräkningen som följer:

Tilldömda kostnader i Häradsrätten	kr.	600: —
» » i Hovrätten	»	100: —
Kostnader, som troligen skulle hava tilldömts i Högsta Domstolen	»	200: —
Protokollslösen förslagsvis	»	100: —
Utdömda kostnader i Högsta Domstolen	»	700: —
	kr.	1,700: —

Enär det upplysts, att vid utbetalning av de kontanta beloppen enligt arvskiftet avdragits rättegångskostnaderna, vilka fördelats med $^1/_5$ på var och en av de arvsberättigade personerna, skall den totala ersättningen kr. 1,700: — fördelas med $^1/_5$ på var och en av ovannämnda personer, till följd varav Fru Blom skall därav erhålla kr. 340: —.

Sammanlagda utbetalningen enligt ovan till Fru Blom utgör alltså kr. 3,165: 21. Å detta belopp beräknas 5 % ränta från dagen för arvskiftet den 24 augusti 1935.

Det erbjudande, som enligt ovanstående göres Fru Blom, åsyftar att ekonomiskt försätta henne i samma läge, som skulle hava varit fallet, om det verkställda arvskiftet förrättats efter riktiga grunder.

Vid vårt sammanträffande meddelade Ni, att Ni icke själv önskade något arvode i samband med denna uppgörelse, men att Fru Blom gjorde anspråk på särskild ersättning. Denna skulle grundas på att hon av Kungl. Maj:ts dom fått den uppfattningen, att hennes arvslott skulle bliva väsentligt mindre än hon tidigare påräknat, varför hon sett sig nödsakad att fortfarande skaffa sig utkomst genom eget arbete och därför tagit anställning över sommaren 1935. Utöver det ovan gjorda erbjudandet torde någon

gottgörelse till Fru Blom icke rätteligen kunna ifrågakomma. Med hänsyn emellertid till de av henne påstådda särskilda förhållandena, avseende tiden mellan Kungl. Maj:ts dom den 31 januari 1935 och arvskiftet den 24 augusti 1935, erbjudes henne härmed ett ytterligare belopp av kr. 500: —.

Med utmärkt högaktning
Hugo Stenbeck."

2) ett brev av följande lydelse:

"Herr Advokaten Hugo Stenbeck.

Med erkännande av mottagandet av ärade av gårdagen beder jag med anledning av innehållet få anföra följande.

Beräkningen av den minskning i arv efter Elina Hörnström, som drabbat Fru Blom, till kr. '2,821: 21' överensstämmer med mina beräkningar.

Beträffande rättegångskostnaderna anmärkes att, då Fru Blom icke iakttagit inställelse i målet hos Kungl. Maj:t, bör ersättning icke härför till henne utgå, i följd varav denna post minskas med 40: — kronor, eller till sammanlagt kr. 300: —.

Jag har ingalunda förbisett att tilldelningen åt Fru Blom av berörda 40: — kr. motiverats därmed att rättegångskostnaderna vid arvskiftet fördelats med en femtedel på envar av de arvsberättigade, men, då Fru Blom ämnar protestera mot detta förfarande vid skiftet, så följer härav att hon ej heller kan anse sig berättigad uppbära andel av ersättning för kostnader hos Kungl. Maj:t.

Fru Blom har först den 3 sept. 1935 kunnat göra de från utredningsmannen erhållna arvsmedlen räntebärande, och då mot en ränta av 2 $^1/_2$ %. Det finnes intet skäl att beräkna den ersättning hon nu bekommer efter högre procent eller från tidigare dag.

Sammanlagda ersättningen till Fru Blom i dessa avseenden bliver alltså kr. 3,125: 21 jämte 2 $^1/_2$ % årlig ränta därå från den 3 sept. 1935.

I Eder nu ifrågavarande ärade skrivelse relateras att jag meddelat det jag icke själv önskade något arvode i samband med denna uppgörelse. Detta bekräftas.

Vad slutligen angår Fru Bloms anspråk på ersättning för det lidande i vissa närmare angivna hänseenden, som henne förorsakats genom Kungl. Maj:ts dom den 31 jan. 1935, har jag föreslagit att av Eder och mig utsedd opartisk person måtte anmodas avgiva utlåtande huruvida och till vad belopp dylik ersättning borde Fru Blom tillkomma; samt att detta utlåtande skulle efter Edert val antingen vara bindande eller blott betraktas såsom förhandlingsbasis; och har jag tillåtit mig nämna av Fru Blom föreslagen förtroendeman och suppleant.

Härpå har Ni meddelat att mot de sålunda föreslagna icke funnes något att anmärka, men att Edra uppdragsgivare av anförda skäl icke funne sig kunna medgiva ersättningens bedömande i den av mig föreslagna ordning.

I stället har Ni meddelat att 'utöver det ovan gjorda erbjudandet' (kr. 3,125: 21 + ränta) 'torde någon gottgörelse till Fru Blom icke rätteligen kunna ifrågakomma, men att med hänsyn emellertid till de av henne påstådda särskilda förhållandena, avseende tiden mellan Kungl. Maj:ts dom den 31 jan. 1935 och arvskiftet den 24 aug. 1935, erbjödes henne härmed ett ytterligare belopp av kr. 500: —'.

Jag har härom i dag rådgjort med Fru Blom och har äran såsom hennes svar meddela att i överensstämmelse med Fru Bloms principiella inställning till ersättningsfrågan, som kommit till synes i mina avgivna påminnelser med anledning av Edra huvudmäns förklaring till Riksdagens Justitieombudsman, samt med hänsyn till det uttalande, som fogats till erbjudandet och varav Fru Blom funnit sig sårad och kränkt, finner sig Fru Blom icke kunna reflektera på antagande av det av Eder framförda erbjudande.

Vad beträffar beloppet kr. 3,125: 21 jämte ränta — i fråga om vilken sistnämndas bestämmande efter angivna grunder jag anhåller få på förhand godkänna Eder uträkning — hemställer jag att, då beloppet skall oavkortat tillfalla Fru Blom, Ni ville låta genom Eder bank inbetala detsamma till Fru Klara Bloms sparkasseräkning nr 404565 hos A.B. Svenska Handelsbankens avdelningskontor i Sundbyberg om Ni kan åtnöjas med bankens kvitto. Skulle Ni önska kvitto av särskild avfattning samt underskrivet av mig eller Fru Blom personligen, torde med inbetalningen böra anstå till dess vi enats om formuleringen.

Stockholm den 20 december 1935.

Med utmärkt högaktning
Axel Carlson."

3) ett av Aktiebolaget svenska handelsbanken den 23 december 1935 utfärdat bevis, utvisande att advokatfirman Lagerlöf samma dag för Klara Bloms räkning hos banken insatt 3,149 kronor 30 öre att gottgöras sparkasseräkning nr 404565 med bankens kontor i Sundbyberg.

4) en den 17 december 1935 av advokaten Folke Rogard såsom ombud för Johansson, Margareta Sofia Sandberg, Matilda Erika Hägglund och delägarna i dödsboet efter Klara Maria Hamberg, vilken avlidit den 13 augusti 1934, utfärdad handling så lydande:

"Härmed erkännes, att jag denna dag av Advokatfirman Lagerlöf emottagit tillhopa kronor tjugoentusentvå (21,002) och 30 öre, utgörande Margareta Sofia Sandberg, Per Johansson, Klara Maria Hamberg och Matilda Erika Hägglund tillkommande ersättningar ävensom $^4/_5$ av ersättningen för rättegångskostnaderna. Av detta sistnämnda belopp förbinder jag mig att tillsvidare innehålla kronor trehundratjugofem (325: —) i avvaktan på utredning om huru rättegångskostnaderna skola fördelas.

Efter emottagandet av ovanstående belopp förklarar jag härmed å mina

ovannämnda huvudmäns vägnar, att de erhållit full ersättning för varje anspråk, som kan från deras sida uppställas mot vem det vara månde på grund av Högsta Domstolens dom i det s. k. Hörnströmska målet."

5) ett av Rogard den 17 december 1935 utfärdat kvitto å ett av advokatfirman Lagerlöf erlagt belopp, 313 kronor 91 öre, utgörande 5 procent ränta å 21,002 kronor 30 öre från dagen för arvskiftet till betalningsdagen.

6) ett den 23 december 1935 dagtecknat brev från advokatfirman Lagerlöf till Rogard, av vilket brev här må intagas följande:

"Sedan vi till Advokaten utbetalat $^4/_5$ av ersättningen för rättegångskostnaderna i det s. k. Hörnströmska målet med kronor 1,360: —, hava vi från Fru Klara Bloms ombud Häradshövding Axel Carlson erhållit meddelande att Fru Blom icke gör anspråk på andel i det belopp om kronor 200: —, som troligen skulle hava tilldömts i Högsta Domstolen, enär Fru Blom icke inställt sig i denna instans. Till följd därav få vi till Advokaten översända de 40: — kronorna i check."

7) ett den 19 december 1935 utfärdat bevis att i riksbanken för Ö. Ä:s räkning å statsverkets checkräkning insatts 150 kronor, "motsvarande fullföljdsavgift i det s. k. Hörnströmska målet".

Enligt vad jag inhämtat blev Klara Maria Hambergs konkurs den 7 november 1933 jämlikt 149 § konkurslagen nedlagd, sedan samtliga borgenärer, som i konkursen bevakat fordran, skriftligen lämnat sitt medgivande.

Vid prövning av ärendet fann jag, med hänsyn till det förelupna felets beskaffenhet och erhållna upplysningar rörande utbetalade ersättningar, ärendet icke föranleda vidare åtgärd och avskrev detsamma ur mitt diarium såsom slutbehandlat.

III. Framställningar till Konungen m. m.

1. Framställning angående åklagares rätt att bedriva advokatverksamhet.

Den 11 januari 1935 avlät justitieombudsmannen Gyllenswärd till Konungen följande framställning:

"Något hinder för åklagare att i civila mål uppträda såsom ombud för part anses enligt gällande bestämmelser i allmänhet ej föreligga. Stadgandet i sista punkten av 15 kap. 2 § rättegångsbalken betraktas alltså i denna del såsom antikverat, ett förhållande som för övrigt kommit till visst uttryck redan i kungl. brevet den 27 maj 1801 och kungl. förklaringen den 8 september 1829.

Vad angår brottmål har den uppfattningen brukat hävdas att, även om det ej under varje förhållande måste anses stridande mot en allmän åklagares tjänsteplikt, det likväl ej vore lämpligt och överensstämmande med god ordning att denne uppträdde vare sig såsom rättegångsombud eller biträde åt en person, som åtalats för brott — låt vara att detta blivit begånget utanför åklagarens distrikt (jfr min ämbetsberättelse till 1934 års riksdag sid. 243).

Att åklagare ställer sig till förfogande såsom ombud eller biträde åt målsäganden i ett brottmål är däremot i regeln tillåtet. Likaledes torde ej heller för närvarande hinder möta mot att han därför betingar sig skälig gottgörelse.

Inskränkningar utöver vad nu sagts i rätten att företräda eller biträda part i avseende å rättegång äro dock stadgade beträffande åklagarna i ett par större städer. Sålunda har beträffande stadsfiskalerna i Uppsala och Örebro föreskrivits att de icke utan justitiekanslersämbetets efter magistratens hörande meddelade tillstånd må tillhandagå allmänheten såsom sakförare annat än som biträde åt målsägande i mål, däri stadsfiskalen för åklagartalan.

Den utsträckning i vilken det sålunda är åklagare tillåtet att befatta sig med rena sakförargöromål har under senare tid vid olika tillfällen påtalats. I det betänkande med förslag till lönereglering för landsfogdar och landsfiskaler m. m. som den 20 november 1924 avgavs av sagda års landsstatslönesakkunniga hemställdes sålunda om utfärdande av en föreskrift, av innehåll att landsfiskal ej skulle få uppträda såsom rättegångsombud för annan i enskilda mål vid annan domstol än den inför vilken han hade att å tjänstens vägnar uppvakta. Utfärdandet av dylik föreskrift tillstyrktes även i det av 1928 års lönekommitté den 11 juli 1931 avgivna betänkandet med förslag till lönereglering för landsfogdar och landsfiskaler med flera.

I avseende härå uttalade kommittén särskilt att kommittén funne det angeläget att landsfiskalernas sysslande med rättegångsuppdrag från enskilda begränsades.

Inom justitie- och socialdepartementen tillkallade sakkunniga avlämnade den 24 september 1934 betänkande angående omorganisation av landsfogdetjänsterna. I detta betänkande anfördes beträffande frågan om rätt för landsfogde att idka privat verksamhet att, med hänsyn såväl till den ställning landsfogden enligt betänkandet vore avsedd att intaga inom rättsväsendet som till önskvärdheten av att han i största möjliga utsträckning ägnade tid och krafter åt sina ämbetsplikter, landsfogden icke borde vid sidan därav bedriva viss privat verksamhet. Härvidlag yttrade de sakkunniga, såvitt nu är i fråga, vidare: Att landsfogden icke skulle äga uppträda såsom enskild parts rättegångsombud eller rättegångsbiträde funne de sakkunniga uppenbart. Av praktiska skäl måste dock göras ett undantag från denna regel. Det hade sålunda föreslagits att landsfogde icke finge åtaga sig dylika uppdrag annorledes än i samband med utförandet av tjänstetalan och där det kunde ske utan eftersättande av landsfogden åvilande ämbetsplikter. Där landsfogden åtoge sig dylikt uppdrag, finge han emellertid icke betinga sig eller mottaga gottgörelse för detsamma.

Slutligen är att anmärka att spörsmålet angående den av åklagarna bedrivna enskilda sakförarverksamheten var behandlad också av processkommissionen i dess år 1926 avgivna betänkande angående rättegångsväsendets ombildning. Med avseende å rättegången i tvistemål anförde härvid processkommissionen till en början att om de av kommissionen föreslagna statsåklagare och högre åklagare borde gälla att de på grund av den ställning de intoge ej borde kunna uppträda såsom rättegångsfullmäktige vare sig vid sådan domstol vilken vederbörande tillhörde eller vid annan domstol. Vad anginge underåklagarna, fortsatte härefter processkommissionen, vore det för närvarande synnerligen vanligt att de som nu innehade motsvarande ställning, nämligen på landet landsfiskalerna och i städerna stadsfiskalerna, användes både såsom rättegångsombud och biträden åt allmänheten i fråga om enklare mål samt uppsättning av rättsliga handlingar och dylikt. Då det i många orter icke funnes tillgång på andra lämpliga personer att på ifrågakomna sätt biträda allmänheten, hade processkommissionen icke ansett sig kunna föreslå att förbud mot att uppträda såsom rättegångsombud skulle omfatta jämväl underåklagarna. En inskränkning syntes dock böra göras i underåklagarens rätt att föra talan såsom ombud. I avseende å rättegången i brottmål hade processkommissionen föreslagit att, om målsäganden i samband med åklagares åtal av brott ville föra talan om privaträttsligt anspråk på grund av brottet, det under vissa villkor skulle åligga åklagaren att utan ersättning utföra målsägandens talan i sådant hänseende. För det fall att målsägandens privaträttsliga anspråk an-

hängiggjordes utan samband med åklagares ansvarstalan och således såsom tvistemål, kunde det ej gärna ifrågasättas att åklagaren skulle vara pliktig att utan ersättning tillhandagå målsäganden med utförande av hans talan. Om det emellertid medgåves åklagaren att mot ersättning utföra målsägandens talan i nu ifrågakomna fall, kunde åklagaren frestas att vid prövning av åtalsfrågan låta påverka sig av denna möjlighet och sålunda t. ex. göra anställande av åtalet beroende på att målsäganden uppdroge åt åklagaren att efter åtalets avgörande utföra målsägandens privaträttsliga talan. Missbruk av åklagarens ställning i förevarande riktning torde icke vara alldeles okända. Vid nu angivna förhållande hade processkommissionen ansett försiktigheten bjuda att utestänga underåklagare från möjligheten att vara ombud för målsäganden i mål, där utan samband med åklagarens åtal fördes talan om privaträttsligt anspråk på grund av brott.

I fråga om sitt nyssnämnda förslag om rätt för underåklagare att i samband med åtal föra talan också för målsäganden hade processkommissionen tidigare yttrat följande: När målsägande framställde privaträttsligt anspråk på grund av brott, uppträdde han såsom enskild part. Det vore därför naturligt att han skulle äga föra talan om sådant anspråk genom den som vore behörig att vid den domstol där målet handlades föra talan såsom rättegångsfullmäktig i tvistemål. I många fall skulle det emellertid ställa sig synnerligen olägligt och kostsamt för målsäganden, om han skulle vara nödsakad att själv eller genom särskild därtill förordnad rättegångsfullmäktig ombesörja talans utförande. För närvarande vore det vanligt att allmänna åklagaren såsom ombud för målsäganden utförde hans civila talan i brottmålet. Då i de flesta fall det privaträttsliga anspråket vore av mycket enkel beskaffenhet, vållades därigenom föga besvär för åklagaren. Med hänsyn därtill syntes det ej böra möta betänklighet att ålägga åklagaren såsom tjänsteplikt att förbereda och utföra talan angående målsägandens privaträttsliga anspråk, då han av målsäganden anmodades därom. Men åklagaren borde ej vara skyldig därtill, om olägenhet uppstode därav, t. ex. om målsägandens talan vore av mera invecklad beskaffenhet eller om åklagaren funne målsägandens talan obefogad, vare sig i och för sig eller på grund av bristande bevisning. Erfordrades för ändamålet utgifter, borde målsäganden vara skyldig förskjuta medel därtill. Däremot skulle åklagaren ej kunna taga eller betinga sig ersättning för sitt sysslande med målsägandens talan.

De i det föregående återgivna uttalandena lära i allmänhet ha vilat på den uppfattningen att det i och för sig, bortsett från vissa undantagsfall, är ett önskemål att åklagarmaktens representanter icke befatta sig med advokatverksamhet. De undantag från denna princip man i de särskilda förslagen funnit sig böra medgiva lära i huvudsak ha haft sin grund i praktiska hänsyn. Det synes mig därför väl kunna ifrågasättas att ställa

under omprövning i vilken mån dylika hänsyn verkligen böra förhindra en närmare reglering i inskränkande riktning av hithörande förhållanden. En sådan omprövning synes mig så mycket hellre vara att förorda som det icke torde kunna förnekas att allvarliga olägenheter äro förenade med en frihet i förevarande hänseende av sådan omfattning som den vilken nu förefinnes. Härtill kommer att, enligt vad jag under utövningen av mitt ämbete varit i tillfälle iakttaga, saknaden av reglerande bestämmelser inom detta område redan i och för sig utgör en brist.

Härvidlag kan jag till en början framhålla att det, efter vad jag erfarit, alltjämt förekommer enstaka fall, där åklagare — oaktat av olika länsstyrelser tid efter annan utfärdade anvisningar — på grund av bristande insikt om vad som enligt det ovan anförda får anses riktigt uppträda för svarande i brottmål. Att fullständigt förhindra detta förhållande synes i själva verket utan en uttrycklig bestämmelse i ämnet vara svårt.

Jag vill vidare erinra om vad jag tidigare yttrat därom att det enligt gällande rätt icke synes kunna förmenas åklagare som företräder eller biträder målsägande i brottmål, däri åklagaren å tjänstens vägnar för ansvarstalan, att av målsäganden betinga sig ersättning för sitt sysslande åt denne. Att ett genomförande redan nu av processkommissionens ovannämnda förslag i detta avseende vore till fördel har jag ansett i viss mån bestyrkas av omständigheterna i två ärenden, varför redogörelse lämnats i min ämbetsberättelse till 1935 års riksdag (se sid. 92 o. f. och sid. 140 o. f.). På talan av mig fällde här domstolarna två landsfiskaler till ansvar för det de vid utövning av ombudsmannaskap för målsägande missbrukat sin ställning såsom tillika åklagare i orten till att söka förskaffa sina huvudmän ekonomisk gottgörelse till högre belopp än domstolarna sedermera funnit berättigat. I vilken mån storleken av de begärda skadeståndsbeloppen kunnat äga betydelse för ombudens egna arvoden är naturligtvis ej möjligt att bestämt avgöra. Tydligt är emellertid att frestelsen till obehörigt hänsynstagande blir större, om även ett eget arvodesintresse därigenom tillgodoses.

I och för sig torde hinder ej heller möta mot att oberoende av processreformen i övrigt införa det av processkommissionen förordade förbudet för åklagare att åtaga sig fullmäktigskap för målsägande i brottmål, däri endast privaträttsligt anspråk göres gällande. Jag vill emellertid i detta sammanhang understryka, vad redan framgått, eller att jag ansluter mig till processkommissionens uppfattning angående fördelen av att åklagaren — dock utan rätt till ersättning — i mål vari han anhängiggjort ansvarstalan jämväl lämnar målsäganden biträde vid utförandet av dennes civila talan.

Vad slutligen angår ombudsmannaskap i tvistemål har processkommissionen ansett sig ej böra föreslå något förbud för åklagare i denna del.

Kommissionen har sålunda icke ens ifrågasatt den inskränkning härvidlag som på sin tid förordades av 1924 års landsstatslönesakkunniga. Såsom skäl för denna ståndpunkt har processkommissionen åberopat landsbygdens behov av rättsbildade rättegångsbiträden, vilket eljest blott med svårighet skulle kunna tillgodoses. Huruvida i detta hänseende förhållandena, sedan processkommissionen avlämnade sitt betänkande, undergått någon förändring låter sig naturligen ej med full säkerhet bedöma utan en närmare utredning. Att i allt fall tillgången på rättsbildade sakförare i landet på senare tid i avsevärd mån ökats är dock känt. Att denna ökning kan finnas tillräcklig för bortfallande av den i processkommissionens betänkande åberopade grunden för att ej stadga något förbud på förevarande punkt synes därför icke vara uteslutet. Ytterligare en omständighet torde i detta sammanhang böra beaktas. De senaste årens utveckling har såsom nyss antytts fört med sig en rikligare tillgång på personer med juridisk utbildning. I sin ordning har detta föranlett att åklagartjänsterna åtminstone i städerna i ej obetydlig omfattning rekryterats ur nämnda krets. Härav förklaras måhända i viss mån vad jag av härstädes anhängiggjorda ärenden kunnat inhämta, eller att den av åklagarna rent yrkesmässigt utövade sakförarverksamheten synes ha avsevärt tilltagit. I själva verket är det numera vanligt att man påträffar fall där åklagare organiserat och reklamerar sin vid sidan av tjänsten bedrivna sakförarsyssla såsom en fullständig advokatbyrå. Det torde ej behöva närmare framhållas att en fortgående utveckling i denna riktning ur det allmännas synpunkt innebär en märklig olägenhet. Den omständigheten att en åklagare i förvärvssyfte yrkesmässigt idkar advokatverksamhet är naturligen i längden mer eller mindre till men för hans fria ställning gent emot allmänheten. Och det säger sig likaledes självt att tjänsteutövningen måste bli lidande på att en väsentlig del av åklagarens tid upptages av andra göromål.

I vilken omfattning innehavarna av åklagartjänsterna yrkesmässigt ägna sig åt sakförarverksamhet kan naturligtvis ej utan särskild undersökning angivas. Anmärkas må emellertid att, enligt vad jag erfarit, en utredning i ämnet år 1927 verkställts på föranstaltande av Sveriges advokatsamfund. Därvid framgick att, bortsett från Stockholm, 428 åklagare (stadsfiskaler, landsfiskaler och landsfogdar) bedrevo yrkesmässig advokatverksamhet och att av dem 153 annonserade denna sin verksamhet i tidningar samt handels- och adresskalendrar eller dylikt. Att dessa siffror vid en förnyad undersökning numera skulle visa sig ha avsevärt stigit lärer kunna utan vidare tagas för visst.

I detta sammanhang skall ock erinras att det vid olika tillfällen i tidningspressen och eljest påpekats att det är icke blott med den egentliga åklagarverksamheten som ifrågavarande befattningshavares sysslande med sakförarskap kan komma i konflikt. Att detta sysslande är till men även

för deras tjänsteutövning enligt utsökningslagen har sålunda framhållits redan i en år 1926 i Svensk juristtidning (sid. 460) intagen artikel. De synpunkter som där framställts å denna fråga skall jag emellertid ej upprepa utan inskränker mig att hänvisa till vad i artikeln anförts.

Ett upptagande redan nu av de spörsmål jag i det föregående berört förutsätter uppenbarligen att jämsides därmed också frågan om underåklagarnas avlöningsförhållanden, vilken i flera år stått på dagordningen, göres till föremål för vidare behandling. De tjänsteinkomster som för närvarande tillgodonjutas av dessa åklagare äro så låga att de väl behöva utfyllas genom arvoden för göromål vid sidan av tjänsten. Och det synes stå utom tvekan att, om en inskränkning av någon effektivitet i detta hänseende skall kunna genomföras, förmånerna av tjänsten måste ökas. Utan att en löneförbättring över hela linjen på samma gång åvägabringas skulle den här avsedda reformen innebära ej blott en obillighet mot befattningshavarna utan ock förhindra en rekrytering bland personer med de kvalifikationer som måste fordras beträffande innehavarna av dessa krävande och ömtåliga tjänster.

Då hithörande frågor för landsfogdarnas del torde stå inför sin lösning, och efter detta arbetes slutförande hinder icke synes möta mot att upptaga jämväl spörsmålet om underåklagarnas ställning, har jag ansett mig böra för Eders Kungl. Maj:t framlägga den uppfattning rörande angelägenheten av att detta ämne med det snaraste göres till föremål för slutlig utredning vilken jag enligt vad ovan anförts bibragts under utövningen av min verksamhet.

Med stöd av den befogenhet min instruktion lämnar mig får jag därför till Eders Kungl. Maj:t överlämna denna framställning, till den åtgärd Eders Kungl. Maj:t må finna densamma föranleda."

Framställningen har överlämnats till distriktsåklagarutredningen, som den 24 oktober 1935 avgivit en promemoria angående omorganisation av landsfiskals- och stadsfiskalsbefattningarna (st. off. utr. 1935:57). Beträffande det i framställningen berörda ämnet hava utredningsmännen uttalat en uppfattning, som i huvudsak överensstämmer med J. O:s.

2. Utlåtande rörande avgivet betänkande angående tryckfrihetsprocessens ombildning.

Genom remiss den 2 januari 1935 bereddes J. O. tillfälle att till Konungen avgiva utlåtande rörande ett av särskilda inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga den 14 december 1934 avgivet betänkande angående tryckfrihetsprocessens ombildning.

Med anledning därav avgav justitieombudsmannen Gyllenswärd den 27 februari 1935 utlåtande i frågan. Såsom sammanfattande omdöme över det framlagda sakkunnigförslaget uttalade J. O. att det, såvitt han kunnat finna, vore väl förtjänt att — efter viss omarbetning beträffande juryn och dess utseende — läggas till grund för blivande lagstiftning i ämnet.

3. Framställning angående utfärdande av närmare bestämmelser i fråga om anstånd med doms avkunnande vid rådhusrätt.

I detta ämne avlät justitieombudsmannen Gyllenswärd den 4 mars 1935 till Konungen följande framställning:

"Något allmänt stadgande angående tid för avkunnande av dom finnes ej i svensk lagstiftning. Beträffande häradsrätt äro emellertid några bestämmelser meddelade i 7 § kungl. förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall av gällande bestämmelser om häradsting. Det heter där att, då mål å allmänt sammanträde blivit till slut fört, dom skall avkunnas innan sammanträdet ändas, om den dessförinnan kan författas, men eljest å nästa allmänna sammanträde under tinget. Förutom bestämmelser rörande anstånd till särskilt sammanträde för tingets avslutande med mål som slutförts först å sista allmänna sammanträdet, innehåller paragrafen ytterligare en föreskrift angående mål av vidlyftig beskaffenhet. Härutinnan stadgas att, om mål är av den vidlyftighet att det ej kan avdömas å nästa allmänna sammanträde, med domens avsägande må anstå till annat allmänt sammanträde under tinget eller, om så erfordras, till tingets slut.

Med avseende å rådhusrätterna äro för närvarande ej andra föreskrifter meddelade än de som upptagas i kungl. förordningen den 30 oktober 1866 angående förändring i föreskrifterna rörande sättet för doms eller utslags utgivande i rådstuvurätt. Enligt dessa bestämmelser skall dom avsägas genast, efter det saken blivit utförd, eller ock viss tid därför tillkännagivas.

Bortsett från det förhållandet att på grund av föreskrifterna i 1872 års förordning dom av häradsrätt ej får uppskjutas från ett ting till det nästa, finnes alltså icke i lag någon absolut gräns utöver vilken anstånd med doms avkunnande ej må sträcka sig. Ehuru ej direkt utsagt måste dock av grunderna till förut omförmälda bestämmelser anses framgå — vad ock ligger i sakens natur — att dom under alla förhållanden bör avsägas snarast möjligt och att, där detta kan ske omedelbart, något anstånd icke är medgivet.

Ovan angivna föreskrifter äga ej tillämpning å mål angående häktad. I fråga om deras behandling gälla stadgandena i lagen den 2 juni 1922 om

tiden för företagande av rannsakning med häktad. Visserligen saknas i nämnda lag direkt föreskrift om den tid inom vilken utslag skall meddelas. Av grunderna för lagens bestämmelser torde dock även i detta fall följa att utslag skall meddelas snarast möjligt efter målets slutbehandling. I enlighet härmed har domare som avkunnat utslag senare än föreliggande omständigheter medgivit för detta dröjsmål fällts till ansvar, oaktat den i lagen angivna ordinära maximitiden för uppskov med rannsakning ej överskridits (jfr N. J. A. 1933 not. B 219).

Under utövningen av min verksamhet har jag varit i tillfälle iakttaga fall där rådhusrätt låtit med utslags avkunnande anstå under påfallande lång tid. För ett dylikt fall har redogörelse lämnats i min ämbetsberättelse till 1935 års riksdag (sid. 228 o. f.). Uppskovet hade här satts till nära två och en halv månader. Att märka är att det till och med gällt ett mål vari rådhusrätten sedermera funnit sig föranlåten att ådöma urbota straff av ända upp till fyra månaders fängelse. Att fall med ett par månaders anstånd även eljes förekommit har jag för övrigt haft anledning att av uppgifter i tidningspressen bemärka.

I vilken mån nu berörda företeelse kan äga någon motsvarighet också på andra håll undandrager sig säkert bedömande. Även om det får antagas att i stort sett förhållandena i övrigt vid våra rådhusrätter icke ge anledning till mera allvarliga anmärkningar, står det i allt fall för mig utom tvekan att saknaden av reglerande bestämmelser på förevarande område innebär olägenhet. Att rättegångsmålens skyndsamma avgörande är ett intresse av synnerlig vikt behöver icke särskilt framhållas. Angelägenheten härav har vid olika tillfällen av de lagstiftande myndigheterna med skärpa betonats. Och ett uppskov med doms avkunnande exempelvis av sådan längd som i det fall jag nyss omnämnt synes mig näppeligen förenligt med de anspråk som från allmänhetens sida bör kunna ställas på snabbhet i rättskipningen. För närvarande finnes dock knappast någon möjlighet för de kontrollerande myndigheterna att komma till rätta med missförhållanden av det slag ovan nämnts. Så länge ej uttrycklig föreskrift givits är tydligt att en rådhusrätt utan risk att bli fälld till ansvar för tjänstefel kan tillåta sig stor frihet i nu angivet hänseende. Jag vill därför ifrågasätta, om det ej kunde vara lämpligt att reglerande föreskrifter i ämnet utfärdades.

Med avseende härå vill jag även erinra att Eders Kungl Maj:t genom proposition till 1935 års riksdag (nr 4) framlagt förslag till lag med vissa bestämmelser om häradsting. I samband med ändring av övriga föreskrifter i 1872 års förordning ha däri jämväl de beträffande häradsrätt gällande bestämmelserna i 7 § av 1872 års förordning angående tiden för utslags avkunnande omarbetats i skärpande riktning. Sålunda har bland annat föreslagits ett nytt stadgande av innehåll att, där ej synnerliga skäl till annat

föranleda, med avkunnande av dom vid häradsrätt ej må anstå till senare allmänt sammanträde än sådant som infaller i fjärde veckan efter den under vilken handläggningen avslutades eller, om allmänt sammanträde ej då hålles, näst därefter infallande allmänna sammanträde under tinget.

I sin hemställan om nämnda proposition yttrade chefen för justitiedepartementet även att betydelsen av att hos domstolarna inskärptes vikten av doms avkunnande innan sammanträdet ändades, där detta läte sig göra, låge ej minst däri, att rättens ordförande därigenom föranleddes att noggrannare bereda sig till varje måls handläggning vid tinget. Genom det studium av akterna i ett uppskjutet mål och av den till prövning föreliggande rättsfrågan, som genom en dylik bestämmelse nödvändiggjordes, bleve ordföranden mera skickad för en ändamålsenlig processledning, som kunde leda till målets fullständigare utredning och till förebyggande av uppskov. Den koncentration av förhandlingen i ett mål som sålunda kunde uppnås vore ofta av den största betydelse för målets skyndsamma slutförande.

Vad departementschefen här anfört lärer även kunna åberopas till stöd för uppfattningen att ej heller för rådhusrätternas del förevarande område längre bör lämnas praktiskt taget alldeles oreglerat. Vad som förekommit i det av mig förut omnämnda, i 1935 års ämbetsberättelse upptagna ärendet utgör i själva verket en god illustration till departementschefens uttalande angående den stora betydelsen, också för själva handläggningen av ett mål, att rätten till anstånd med domens avkunnande begränsas. Efter min tanke kan ej tvivel råda om att redan tillvaron av föreskrifter i ämnet skulle främja ett omsorgsfullt tillvaratagande av föreliggande möjligheter till koncentration och snabbhet beträffande såväl förhandling som avgörande.

Vid den lagstiftning som alltså av mig förordas synes med avseende å möjligheterna för rådhusrätt att bereda sig anstånd med doms avkunnande en jämförelsevis sträng tidsbegränsning kunna övervägas. Väl lärer det för närvarande ej i någon särskilt betydande omfattning förekomma att dom vid rådhusrätt — eller vid annan underrätt — beslutas och avkunnas genast efter det förhandlingen i målet blivit slutförd. Och uppenbarligen har detta förhållande främst sin grund i själva det sätt varpå domsmaterialet förebringas och protokollföres. Att i följd härav vissa svårigheter kunna föreligga för domstolens ledamöter att behärska det förebragta materialet låter sig heller icke förneka. Å andra sidan är det, såsom ovan antytts, klart att för en tillfredsställande handläggning vid den form av muntligt förfarande, som av underrätterna tillämpas, måste fordras att, åtminstone till det rättegångstillfälle då målet slutföres, vederbörande bisittare förskaffat sig en bild av de spörsmål som dittills i målet varit före. Även beträffande rättsliga spörsmål som förekomma i målet äger vad nu sagts

tillämpning. I vilken mån dylika föreligga bör likaledes under handläggningen ha blivit tydligt för domstolens ledamöter, och dessa därav fått anledning till visst övervägande på förhand. Av mig nu anförda omständigheter torde böra beaktas även när det gäller att bestämma tillämpligheitsområdet för den undantagsbestämmelse om uppskov å längre tid än den vanliga som väl emellertid här, liksom beträffande häradsrätterna, icke kan helt undvaras, nämligen för fall där alldeles exceptionella omständigheter äro för handen.

Jag anser mig till slut böra framhålla också frågan i vilken mån gällande bestämmelser angående arbetsfördelningen, då flera ledamöter finnas i rådhusrätt, kunna till följd av den ifrågasatta nya lagstiftningen behöva jämkas. Det torde sålunda böra undersökas i vad mån föreskrifter må bli erforderliga i syfte att hindra att anståndsrättens begränsning skall under särskilda omständigheter kunna medföra oskälig arbetsanhopning för någon viss ledamot av domstolen, exempelvis den som sitter sist i denna.

Med stöd av den befogenhet min instruktion lämnar mig får jag för Eders Kungl. Maj:t framlägga ovan angivna synpunkter och förhållanden, till den åtgärd Eders Kungl. Maj:t må finna framställningen föranleda."

Sedan framställningen avlåtits, har inom justitiedepartementets andra lagbyrå utarbetats en promemoria jämte utkast till lag med vissa bestämmelser om doms avkunnande vid rådhusrätt. I promemorian anföres, efter redogörelse för gällande bestämmelser i ämnet och J. O:s framställning, följande:

"Av skäl som i det föregående anförts torde närmare bestämmelser böra meddelas angående tiden för doms avkunnande vid rådhusrätt på sätt redan skett i fråga om häradsrätterna. De för sistnämnda domstolar i 5 § lagen den 8 mars 1935 med vissa bestämmelser om häradsting givna stadganden kunna därvid i huvudsak tagas till förebild.

Huvudregeln lärer sålunda böra vara att rådhusrätt skall meddela dom å det sammanträde vid vilket målet erhållit sin sista handläggning. Då denna regel icke rimligen kan upprätthållas beträffande mål av synnerligen vidlyftig beskaffenhet eller av mera komplicerad natur torde i dylika fall, såsom jämväl stadgats beträffande häradsrätt, med domens avkunnande kunna anstå till ett senare sammanträde. Med hänsyn till arbetsförhållandena inom rådhusrätterna synes emellertid för sådana fall för dessa domstolars vidkommande en något kortare tidsbegränsning än för häradsrätterna kunna ifrågasättas. Det föreslås sålunda att med avkunnande av dom vid rådhusrätt ej må anstå längre än tre veckor, där ej synnerliga skäl till annat föranleda. Med det inskränkande tillägget avses, att rådhusrätt vid avgörandet av mål av exceptionell vidlyftighet skall kunna låta med domens avkunnande anstå ytterligare någon tid utöver de tre veckorna. Bestäm-

mandet av anståndets längd bör i sådant fall ankomma på rådhusrätten. Emellertid lärer dock överskridandet av den normala tidsfristen icke böra omfatta mera än någon vecka. Uppskov av den tidslängd som av J. O. påtalats i hans skrivelse böra i varje fall vara helt uteslutna.

I likhet med vad redan gäller enligt den nuvarande förordningen i ämnet skall rådhusrätt, då dom ej avkunnas genast efter målets överlämnande till rättens prövning, tillkännagiva när domen kommer att givas.

De bestämmelser om anstånd med doms avkunnande som här föreslagits skola ej gälla mål angående häktad eller andra slag av mål för vilka särskild skyndsamhet är föreskriven eller eljest skall iakttagas. Exempel på mål av sistnämnda slag äro mål som avses i 6 § lagen den 6 juni 1924 (nr 206) innefattande bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande vissa minderåriga och mål angående egendomsavträde enligt konkurslagen.

I fråga om den tid inom vilken rådhusrätts dom skall hållas part skriftligen tillhanda skola naturligen nuvarande bestämmelserna i § 16 förordningen den 7 december 1883 (nr 64) angående expeditionslösen gälla.

I överensstämmelse med vad ovan anförts har utarbetats utkast till lag med vissa bestämmelser angående doms avkunnande vid rådhusrätt."

Över nämnda lagutkast hava därefter yttranden inhämtats av hovrätterna och samtliga rådhusrätter samt av styrelserna för föreningen Sveriges stadsdomare och Sveriges advokatsamfund.

4. Utlåtande rörande avgivet betänkande med förslag angående åtgärder mot statsfientlig verksamhet.

Sedan en därtill förordnad kommitté den 11 januari 1935 avgivit betänkande med förslag angående åtgärder mot statsfientlig verksamhet, lämnade Kungl. Maj:t genom remiss den 25 februari 1935 J. O. tillfälle att inkomma med utlåtande.

I utlåtande den 30 april 1935 anförde justitieombudsmannen Gyllenswärd att han vid den granskning av de i betänkandet framlagda förslagen, vilken han — i de delar som avsåge området för J. O:s ämbetsutövning — kunnat företaga, funnit de principer som därutinnan kommit till uttryck i förslagen icke giva honom anledning att framställa någon erinran.

5. Framställning angående viss ändring i gällande bestämmelser om klagan i utsökningsmål.

Den 10 maj 1935 avlät justitieombudsmannen Gyllenswärd till Konungen följande framställning:

"I 211 § utsökningslagen stadgas att part, som ej nöjes åt överexekutors beslut i utsökningsmål, äger däröver besvära sig i hovrätten; och åligger det överexekutor, då slutligt utslag gives eller auktion å fast egendom är hållen av honom, att tillika meddela underrättelse om vad vid ändrings sökande bör iakttagas samt äventyret, om det försummas. I följande paragrafer till och med 216 § upptagas sedan närmare regler angående bland annat den tid inom vilken besvären skola ingivas till hovrätten, varjämte i 217 § stadgas om äventyret för det fall att klagotiden ej iakttages. Härefter heter det i 218 § att, om klaganden underlåtit att till hovrätten ingiva överexekutors utslag eller protokoll i målet, vad i 205 § finnes för där avsett fall stadgat skall äga motsvarande tillämpning. Av hänvisningen till sistnämnda paragraf följer att, om överexekutors utslag eller protokoll ej är tillgängligt för hovrätten då målet företages till avgörande, överexekutors beslut skall stå fast. Styrker klaganden att laga hinder mött för utslagets eller protokollets utbekommande, har dock hovrätten att förelägga viss tid för dess ingivande och därvid giva tillkänna att, där protokollet ej är tillgängligt då målet skall avgöras, klaganden förlorat sin talan.

Föreskriften i 211 § angående innehållet av den fullföljdshänvisning överexekutor har att meddela anses innefatta också skyldighet att angiva vad klaganden med hänsyn till stadgandet i 218 § har att iakttaga samt om påföljden av att det försummas. Då överexekutor underlåtit att i sin besvärshänvisning meddela underrättelse därom, att klaganden hade att vid ändringssökandet till hovrätten ingiva överexekutors utslag eller auktionsprotokoll, samt om äventyret, därest det försummades, har sålunda högsta domstolen i särskilda fall förklarat den omständigheten att klaganden underlåtit att till hovrätten ingiva sådan handling ej föranleda därtill att klaganden förlorat sin talan (N. J. A. 1907 sid. 64 och 1912 sid. 314).

I fråga om klagan över utmätningsmans förfarande stadgas i 200 § utsökningslagen att, om man vill klaga över sådant förfarande i mål varom sagda lag handlar, det skall göras skriftligen hos överexekutor. Enligt 201 § äger för klagan över utmätning gäldenär tid intill klockan 12 å femtonde dagen sedan utmätningen fullbordats eller blivit i fall varom i 75 § sägs hos gäldenären verkställd. Är borgenär missnöjd med förrättningen, har han att ingiva sin klagoskrift inom samma tid, efter det han erhöll del av protokollet över utmätningen. I 202 § heter det att, om någon vill klaga över utmätningsmans åtgärd vid auktion å fast egendom, han skall göra det

före klockan 12 å femtonde dagen därefter; dock att klagan över borgenärsförteckningen, där ej fråga är om bestämmande av lägsta budet eller andra villkor för försäljningen, skall föras i den ordning 203 § stadgar. Är någon missnöjd med utmätningsmans förslag till fördelning av köpeskilling för utmätningsvis såld egendom eller av medel, som i 143 § 2 mom. avses eller som influtit under tvångsförvaltning, skall han enligt föreskrift i 203 § ingiva sin klagoskrift till överexekutor före klockan 12 å tjugonde dagen, sedan förslaget avgavs.

I 204 § första stycket säges härefter att, om den i 201, 202 eller 203 § stadgade tid för klagan försittes och ej inom samma tid laga förfall visas, klagan, såvitt den åsyftar att vinna ändring i utmätningsmannens åtgärd, ej upptages till prövning. Visas förfall, skall överexekutor sätta ut ny tid för klaganden att fullfölja målet. Andra stycket av 204 § innehåller vidare föreskrift därom att vid förrättning, som omförmäles i 201, 202 eller 203 §, utmätningsmannen har att meddela underrättelse om vad för ändrings sökande bör iakttagas samt äventyret, om det försummas. I 205 § återfinnes härefter det stadgande vars innehåll redan i det föregående antytts. Lydelsen av paragrafen är följande:

Har den, som förer klagan efter ty i 201, 202 eller 203 § sägs, underlåtit att förete protokollet över den klandrade förrättningen, och är det ej ändå tillgängligt, då målet till avgörande företages, stånde förrättningen fast. Styrker klaganden, att laga hinder mött för protokollets utbekommande, förelägge överexekutor viss tid för dess ingivande och give därvid till känna, att, där protokollet ej är tillgängligt då målet skall avgöras, klaganden förlorat sin talan.

Stadgandet i 204 § andra stycket angående skyldighet för utmätningsman att i fullföljdshänvisning meddela underrättelse om vad klaganden bör iakttaga för ändrings sökande samt om äventyret, därest det försummas, överensstämmer sålunda beträffande ordalagen i huvudsak med stadgandet i 211 § om motsvarande skyldighet för överexekutor. Skyldigheten anses det oaktat icke vara i båda fallen av lika omfattning. Det förra stadgandet tillämpas nämligen så att därav ej följer något åliggande för utmätningsmannen att erinra jämväl om den skyldighet för klaganden att förete utmätningsmannens protokoll vilken avses i 205 §. I enlighet härmed upptager av utmätningsman meddelad besvärshänvisning ofta blott underrättelse om vad klaganden på grund av bestämmelserna i 200—204 §§ utsökningslagen har att iakttaga vid fullföljd av talan till överexekutor. Och även om det ibland händer att utmätningsman tillika erinrar om skyldigheten att ingiva utmätningsprotokollet, synes därvid i allt fall ej pläga angivas annat äventyr än det som är förenat med bristande iakttagande av den *tid* som stadgats för fullföljd.

Den olika tolkning av stadgandena i 204 § andra stycket samt 211 §

utsökningslagen vilken sålunda omfattas i praxis lärer icke kunna för närvarande betraktas såsom ohållbar. Anmärkas må härvidlag att justitierådet Trygger i sin kommentar till utsökningslagen (första upplagan sid. 493) uttalat sig för riktigheten av en dylik tillämpning. I fråga om förstnämnda stadgande — vilket då var betecknat såsom andra stycket i 170 § — har sålunda Trygger anfört att utmätningsmannens underrättelse om vad för ändrings sökande bör iakttagas skall innehålla att klagan skall göras skriftligen hos viss överexekutor inom den i varje fall föreskrivna tiden. I en not har i detta sammanhang särskilt tillagts att protokollets företeende, på sätt 171 § punkt 1 avsåge, icke torde inbegripas och att detta framginge av placeringen av förevarande stadgande och den ursprungliga lydelsen av 171 § (numera 205 §).

Beträffande placeringen av de stadganden varom här är fråga har sedan Tryggers uttalande gjordes ej annan förändring inträtt än att, såsom nyss antytts, 170 och 171 §§ genom lagen den 11 oktober 1912 erhållit ändrad nummerbeteckning, nämligen 204 respektive 205 §. Vad angår den av Trygger åberopade äldre lydelsen av 171 § var paragrafen, sådan den lydde före lagen den 14 juni 1901, av följande innehåll: Har i fall, som i 170 § (nuvarande 204 §) avses, klagan blivit i rätt tid förd, och styrker klaganden, att laga hinder möter för utbekommande av protokollet över den klandrade förrättningen, förelägge överexekutor honom viss tid för protokollets ingivande samt äventyr att underlåtenhet därav ej må föranleda vidare uppehåll med målets avgörande. — Någon särskild föreskrift om äventyret av att den, som inom rätt tid anfört klagomål, icke företett protokollet över den klandrade förrättningen och ej heller styrkt laga förfall i sådant hänseende, innefattade alltså vid denna tid ej stadgandet i 171 §. Dylik föreskrift tillkom först genom den avfattning paragrafen erhöll genom 1901 års lag.

Den skillnad i tillämpningen som efter vad jag nu anfört förefinnes mellan stadgandet i 204 § andra stycket samt 211 § första stycket synes ingalunda vara grundad i sakens natur. I ena som i andra fallet lärer klaganden ha samma behov att, till undvikande av talans förlust på grund av försummelse att förete protokoll, erinras om den skyldighet som härutinnan åvilar honom samt om äventyret, därest den ej iakttages. Jag vill ock framhålla att Trygger med avseende härå i sitt anförda arbete givit uttryck åt den uppfattningen att man vid ändringen av 171 § utsökningslagen den 14 juni 1901 också bort utvidga stadgandet i 170 § 2 mom.

Under utövningen av min verksamhet har jag iakttagit flera fall där överexekutor måst utan prövning avvisa klagomål över utmätningsmans förfarande, av den grund att protokollet över den klandrade förrättningen ej blivit företett. Tydligt är att klagandens försummelse härvidlag berott av ren okunnighet om den skyldighet som ålegat honom enligt 205 § ut-

sökningslagen. Förhållandet har synts mig så mycket hellre vara värt att ur rättssäkerhetens synpunkt uppmärksammas som i hithörande fall det synes vara synnerligen vanligt att enskild klagande själv, utan anlitande av rättshjälp, utför sin talan. Och av lätt insedda skäl kommer naturligen utmätningsmans förfarande i stor utsträckning att avse personer i enklare ställning och med mindre förmåga att skaffa sig nödiga insikter beträffande de bestämmelser som gälla. Jag vill därför ifrågasätta, om det ej kunde vara lämpligt att taga under övervägande en lagändring till åstadkommande av likformighet i nu angivet hänseende mellan utmätningsmans fullföljdshänvisning och den hänvisning överexekutor har att meddela.

Med stöd av den befogenhet min instruktion lämnar mig får jag för Eders Kungl. Maj:t framlägga ovan berörda fråga, till den åtgärd Eders Kungl. Maj:t må finna framställningen föranleda."

6. Framställning angående bestämmelserna i 5 § sinnessjuklagen.

Den 22 maj 1935 skrev justitieombudsmannen Gyllenswärd till Konungen följande:

"Enligt 5 § sinnessjuklagen den 19 september 1929 avses med polismyndighet i nämnda lag i stad polismästaren, där sådan finnes, men eljest stadsfiskalen eller, om stadsfiskalen är befriad från all befattning med polisväsendet, den, som närmast under polischefen har inseende över polisväsendet, samt å landet polischefen i orten.

Med avseende å detta stadgande anfördes i det år 1927 av särskilda sakkunniga avgivna betänkande (statens offentliga utredningar 1927: 10), som legat till grund för sinnessjuklagen, följande: Det viktigaste av de åliggande som enligt de sakkunnigas förslag åvilade polismyndighet avsåge tillsynen över att sinnessjuka — närmast de vilkas uppträdande innefattade fara för allmän ordning och säkerhet eller som vore föremål för misshandel eller uppenbar vanvård — ävensom samhällsvådliga personer, som kunde misstänkas för sinnessjukdom, för vård eller observation intoges å sinnessjukhus. Åt vilken polismyndighet dessa funktioner borde uppdragas kunde måhända bli föremål för olika meningar. I de författningar i vilka funktioner ålagts 'polismyndighet' hade, huvudsakligen med hänsyn till berörda funktioners art, olika bestämmelser meddelats om vad som skulle förstås med polismyndighet. I förevarande fall torde det riktiga vara att överlämna polisfunktionerna åt den polisman som hade ledningen av det löpande polisarbetet å den ort varom fråga vore. Nämnda ledning tillkomme i stad polismästaren eller, där sådan icke funnes, stadsfiskalen; dock att i stad, där stadsfiskalen vore befriad från all befattning med polisen, ledningen utövades av en särskild polisman, i regel benämnd poliskommissarie.

På landet tillkomme sådan ledning den lokale polischefen, varmed för närvarande — rätt att meddela bestämmelser i administrativ ordning vore Kungl. Maj:t förbehållen — förstodes landsfiskalen utom i vissa köpingar, vilka i polisavseende vore utskilda från landsfiskalsdistrikten och i vilka en särskild polisman (polisuppsyningsman, poliskommissarie) enligt förordnande av Kungl. Maj:t utövade chefskapet. Då särskilt befogenheten att besluta om tvångsintagning för observation vore av synnerligen grannlaga natur, torde man icke böra efter mönstret av t. ex. lagen om behandling av alkoholister medgiva länsstyrelse att förordna underordnad polisman att för viss ort på landet vidtaga de på polismyndighet ankommande åtgärderna. Till enahanda resultat komme man för övrigt genom att bygga på den med 1925 års lagstiftning angående polisväsendet genomförda polisorganisationen på landsbygden, varigenom polismännen i köpingar och municipalsamhällen med nyssnämnda undantag uttryckligen underställts landsfiskalen såsom polischef.

Anmärkas må att i yttranden över betänkandet fyra länsstyrelser — under åberopande av den grannlaga naturen hos de på polismyndighets handläggning enligt förevarande förslag ankommande frågorna — föreslagit att i stad, där polismästare ej funnes samt stadsfiskalen vore befriad från all befattning med polisväsendet, med polismyndigheten borde få avses polischefen.

I anledning härav anförde chefen för socialdepartementet vid hemställan om proposition i ämnet (1929 års riksdag nr 87) följande: De städer varom här vore fråga vore för närvarande allenast sex, nämligen Landskrona, Halmstad, Karlstad, Sundsvall, Umeå och Ängelholm. I samtliga dessa städer funnes poliskommissarier, av vilka poliskommissarien i Halmstad tillika innehade stadsfiskalstjänsten. Dessa kommissarier skulle komma att fullgöra de polismyndighet enligt förslaget åvilande funktionerna. Någon anledning antaga att nämnda kommissarier icke skulle vara i stånd att omhänderha ifrågavarande funktioner syntes icke föreligga, och denna uppfattning vunne stöd av att ingen av länsstyrelserna i de län där omförmälda städer funnes gjort anmärkning mot förevarande stadgande. Därtill komme *dels* att bland annat vid vittnesförhör rörande intagning för observation en viss pliktkollision kunde uppstå, om polischefen, vilken i dessa städer vore ordförande i eller ledamot av rådhusrätten, skulle övertaga ifrågavarande polisfunktioner och *dels* att det — såsom redan vore fallet i Halmstad — väl kunde inträffa att stadsfiskals- och poliskommissarietjänsterna förenades hos samma person, i vilket fall det naturligtvis skulle vara skäligen onödigt att betunga polischefen med ifrågavarande arbete. Att stadsfiskalen i några ytterligare städer skulle komma att befrias från all befattning med polisväsendet vore väl, åtminstone under nuvarande processordning, föga antagligt. Departementschefen komme sålunda lika

med de sakkunniga till det resultatet att berörda polisfunktioner överallt borde anförtros åt den befattningshavare som hade ledningen av det löpande polisarbetet. Den princip som låge till grund för förslaget torde för övrigt väl överensstämma med 1925 års polisorganisation.

Angående polismyndighet åvilande funktioner finnas i sinnessjuklagen åtskilliga bestämmelser. Till en början är enligt 6 § polismyndighet under viss i paragrafen angiven förutsättning pliktig föranstalta om åtgärd för beredande av erforderlig vård åt sinnessjuk. I enlighet härmed har i 8 § polismyndighet tillagts befogenhet att göra ansökan att sinnessjuk må för vård intagas å sinnessjukhus. Och enligt 16 § äger polismyndighet, då hos någon förmärkes tecken på sinnessjukdom, föranstalta om att han för utrönande av huruvida behov av vård å sinnessjukhus föreligger varder undersökt av läkare. Vidare heter det i 28 § att, om av någons uppträdande finnes uppenbarligen framgå att han är farlig för annans personliga säkerhet eller eget liv, och anledning är till antagande att han är sinnessjuk, polismyndighet må föranstalta om hans intagande för observation å sinnessjukhus av visst slag.

Att märka äro slutligen ock föreskrifterna i 7 kap. om handräckning. Här stadgas i 51 § första stycket att, om sinnessjuk för vilken plats beretts å sinnessjukhus motsätter sig att låta sig där intaga, så är bland annat vederbörande polismyndighet pliktig att på begäran av den, som gjort ansökningen om intagning, lämna den handräckning som finnes av nöden. Undandrager sig någon, som är tilltalad för brott eller föremål för förfarande, avseende ådömande av tvångsarbete, samt vistas å fri fot, att iakttaga vad enligt 43, 44 eller 46 § åligger honom eller behöver läkare för verkställande av undersökning, varom där förmäles, skydd för sin personliga säkerhet, skall ock enligt andra stycket i 51 § på begäran av vederbörande läkare erforderlig handräckning lämnas. Detsamma gäller, där sådant fall prövas föreligga att undersökning må äga rum enligt 16 §, och den om vilkens undersökning är fråga vägrar att underkasta sig denna eller läkare för verkställande av undersökningen behöver skydd för sin personliga säkerhet.

I 52 § av 7 kap. stadgas att, om å sinnessjukhus intagen avviker därifrån, eller den som jämlikt 47 § för vård förvaras å sinnessjukavdelning vid fångvården avviker, eller den som på försök utskrivits från sinnessjukhus eller från sinnessjukavdelning vid fångvården underlåter att, sedan förordnande om återintagning meddelats eller försökstiden gått till ända, på anmaning åter där inställa sig, så skall, där sjukvårdsläkaren eller, vad angår den som varit förvarad å sinnessjukavdelning vid fångvården, fångvårdsmyndigheten det påkallar, för den sjukes återförande till sinnessjukhuset eller sinnessjukavdelningen handräckning lämnas av vederbörande polismyndighet.

På grund av vad jag iakttagit under utövningen av min verksamhet fann jag anledning antaga att beträffande Stockholm ett noggrant iakttagande av de ovan återgivna bestämmelserna i 5 § sinnessjuklagen kunde verka onödigt tyngande på arbetet inom polisverket. Väl torde lagrummet icke lägga hinder i vägen för att de polismästaren därigenom ålagda funktionerna i viss omfattning fullgöras av honom underordnad befattningshavare. Sålunda stadgas i 2 § av den utav Kungl. Maj:t fastställda instruktionen för förste polisintendenten i Stockholm att denne skall i poliskammaren handlägga de mål och ärenden med vilka polismästaren ej själv tager befattning. Denna bestämmelse synes vara att jämställa exempelvis med ett partiellt förordnande att fullgöra polismästarens tjänsteplikter. Och förste polisintendenten torde på grund härav också på nu förevarande område få anses i förekommande fall satt i polismästarens ställe.

Även om liknande föreskrift ej återfinnes i instruktionerna för de övriga polisintendenterna i Stockholm, och man följaktligen beträffande dem blott har att hålla sig till den allmänna bestämmelse som upptagits i 1 § av instruktionerna för såväl andre som tredje polisintendenten därom, att de ha att tillhandagå polismästaren i hans ämbete, lärer dock även vid dessa tjänsters inrättande ha avsetts att innehavarna skulle äga att vid behov handla i polismästarens ställe. Att detta vad angår fall enligt sinnessjuklagen erhållit klart uttryck skulle emellertid, synes det mig, ha varit önskvärt.

I detta sammanhang må också framhållas att 5 § sinnessjuklagen ej torde ha avseende på de i 51 och 52 §§ omnämnda handräckningsfallen. Då dessa paragrafer, till skillnad mot 6, 8, 16 och 28 §§, tala om 'vederbörande' polismyndighet, lärer därmed ha avsetts att befogenhetsfrågan här skall få bedömas efter de regler som i allmänhet gälla beträffande handräckning av polismyndighet. Uppenbarligen kan mången gång i hithörande fall den skyndsamhet vara av nöden att det skulle innebära en ren orimlighet att kräva beslut av sådan myndighet varom stadgas i 5 §. Detta hindrar naturligtvis å andra sidan ej att i det särskilda fallet prövningen kan vara av den grannlaga natur att det av allmänna normer följer att den icke får företagas av vilken underordnad befattningshavare som helst.

För att vinna upplysning rörande polismyndighetens egen uppfattning i det berörda ämnet anhöll jag att Ö. Ä. för polisärenden måtte till mig inkomma med utlåtande beträffande frågan huruvida bestämmelserna i sinnessjuklagen därom, att i stad, där polismästare finnes, det vore denne som hade att fatta å polismyndighet ankommande beslut, i vad rörde Stockholm kunde med hänsyn till rådande arbetsförhållanden eller andra omständigheter vara i behov av jämkning i sådan riktning att beslutanderätt bleve tillerkänd jämväl annan befattningshavare än polismästaren eller den som för närvarande enligt särskilda bestämmelser ägde handlägga honom åvilande ärenden.

I avgivet utlåtande förklarade sig Ö. Ä. i angivna hänseendet åberopa vad polismästaren i Stockholm anfört i ett av ämbetet från honom infordrat yttrande. Detta yttrande innehöll följande.

Allt intill den 16 februari 1927 hade erforderlig intagning av sinnessjuk å vårdanstalt alltid skett efter Ö. Ä:s remiss, i regel undertecknad av förste polisintendenten. Från och med den 16 februari 1927 hade därutinnan vidtagits den ändringen att intagningsförfarandet i regel uppdragits åt poliskommissarie, en var inom sitt tjänstgöringsområde. Efter ikraftträdandet av nu gällande sinnessjuklag hade föreskrifter om intagningsförfarandet lämnats i A-order den 23 december 1930. Sedermera hade i ämnet ytterligare tre A-order utkommit. Under IV i A-ordern den 23 december 1930 omförmäldes att genom särskild order årligen kungjordes den ordning vari intagning skulle ske av de olika för Stockholm tillgängliga vårdanstalterna för sinnessjuka. Den för år 1935 i sådant avseende gällande ordern vore dagtecknad den 29 december 1934. Av A-ordern den 23 december 1930 framginge vidare att åt i vissa fall tredje polisintendenten men eljest åt vederbörande poliskommissarie uppdragits att å polismyndighetens vägnar handla i enlighet med sinnessjuklagens bestämmelser, men att i tveksamma fall kommissarie borde rådföra sig med vederbörande polisintendent eller med polismästaren. Ö. Ä. handlade emellertid självt i poliskammaren ärenden om sådan handräckning som omförmäldes i 52 § tredje stycket sinnessjuklagen. Anledningen till att ovannämnda uppdrag givits kommissarierna hade varit den att en koncentration till polismästaren eller polisintendenterna av intagningsfrågorna, som ofta uppkomme nattetid, skulle ha ålagt dem en orimlig arbetsbörda och i avsevärd grad förhindrat dem att komma i åtnjutande av nattvila. Frågor av förevarande art vore nämligen oftast av den brådskande natur att beslut måste fattas omedelbart och icke kunde uppskjutas från natt till påföljande dag. Handläggningens fördelande på ett flertal händer möjliggjorde icke blott den snabbhet i avgörandet, som vore erforderlig, utan även omsättandet i det praktiska livet av sinnessjuklagens föreskrifter överhuvudtaget. Det vore därför enligt polismästarens mening synnerligen önskvärt att lagen underkastades jämkning i sådan riktning att beslutanderätt tillerkändes jämväl annan befattningshavare än polismästaren eller den som för närvarande enligt särskilda bestämmelser ägde handlägga polismästaren åvilande ärenden.

Av den lämnade redogörelsen torde framgå att den ordning för här avsedda ärendens behandling vilken synes tillämpas vid polisverket i Stockholm, åtminstone i vad angår överlämnandet åt poliskommissarie att å polismyndighetens vägnar fatta vissa beslut, icke är väl förenlig med stadgan-

det i 5 § sinnessjuklagen. Å andra sidan lärer få anses tydligt att, så som förhållandena utvecklat sig, en strikt tillämpning av lagens bestämmelser ej utan avsevärda praktiska olägenheter låter sig genomföra. Det synes därför böra ifrågasättas, om det ej kunde vara lämpligt att bereda den sålunda av ett praktiskt behov påkallade ordningen erforderlig grund. Ur rättssäkerhetens synpunkt torde ej böra möta något hinder härför. Att poliskommissarierna i Stockholm icke skulle besitta i detta hänseende nödiga kvalifikationer lärer näppeligen kunna med fog påstås. Erinras må för övrigt att rätt för poliskommissarie att besluta i frågor enligt sinnessjuklagen på några håll redan nu följer av 5 §.

Huruvida det här angivna syftet kan ernås utan jämkning av nyssnämnda lagrum synes tveksamt. Gällde frågan endast polisintendenterna torde väl erforderliga bestämmelser kunna meddelas i administrativ ordning. Bestämmelsen i 2 § instruktionen för förste polisintendenten kunde därvid tjäna till mönster. Men att i dylik ordning stadga jämväl att, där polismästare eller polisintendent ej själv tager befattning med ärende som avses i sinnessjuklagen, vederbörande poliskommissarie skall handlägga detsamma, är måhända ej alldeles lämpligt. Det är ju då ej längre fråga blott om en befattningshavare vilken från början tänkts som vikarie för polismästaren.

På grund av vad sålunda anförts tillåter jag mig att, med överlämnande av handlingarna i ärendet, hos Eders Kungl. Maj:t anmäla ovan av mig berörda spörsmål, för den åtgärd vartill Eders Kungl. Maj:t kan finna framställningen föranleda."

Framställningen har remitterats till medicinalstyrelsen för avgivande av utlåtande.

7. Utlåtande angående ett av särskilda sakkunniga upprättat förslag till ändrade bestämmelser rörande allmänna handlingars offentlighet.

Den 24 augusti 1935 avgav jag till Konungen följande utlåtande:

"Sedan Eders Kungl. Maj:t genom remiss den 23 februari 1935 berett riksdagens justitieombudsman tillfälle att före den 1 september 1935 avgiva yttrande över ett av särskilda sakkunniga upprättat förslag till ändrade bestämmelser rörande allmänna handlingars offentlighet, får jag i underdånighet anföra följande.

I formellt hänseende märkes särskilt den föreslagna ändringen, att detaljbestämmelserna om undantag från regeln om allmänna handlingars offentlighet icke skola vara införda i tryckfrihetsförordningen utan i en

särskild lag utan grundlags karaktär. Då en sådan utbrytning ur tryckfrihetsförordningen dels skapar större möjligheter att i anslutning till förvaltningslagstiftningen på olika områden snabbt genomföra inskränkningar i offentligheten men också underlättar borttagandet av sådana inskränkningar, som visa sig onödiga, dels ock torde medföra att undantagsbestämmelserna i fråga kunna erhålla en mera preciserad och klart begränsad avfattning, synes den innebära så stora praktiska fördelar, att de skäl av huvudsakligen principiell art, som tidigare anförts mot en sådan lösning, icke böra tillmätas avgörande betydelse. För ändringen talar även det skälet, att grundlagarna icke gärna böra tyngas av så detaljerade föreskrifter, som i ifrågakomna avseende erfordras.

Beträffande förslagets innehåll i sakligt avseende har nu rådande oklarhet i fråga om kommunala handlingar undanröjts. Mot förslaget att dessa principiellt skola vara likställda med statliga handlingar synes mig icke något vara att erinra. Det förhållandet, att i fråga om den kommunala verksamheten behov av sekretess måhända föreligger i större utsträckning än beträffande den statliga, bör beaktas vid utformandet av detaljbestämmelserna i den särskilda lagen men synes icke motivera ett frångående av ovannämnda grundsats om kommunala handlingars principiella likställighet med statliga.

En viktig nyhet i förslaget är att möjlighet beredes den, som blivit vägrad utbekomma handling, att genom beslutets överklagande i administrativ ordning erhålla ändring i beslutet. Den enda utväg, som i händelse av obehörig vägran att utlämna handling för närvarande står till buds, är beivrande vid domstol av denna vägran såsom tjänstefel, en utväg som i regel är förenad med stor tidsutdräkt och dessutom i många fall kan te sig obillig mot vederbörande tjänsteman. Då den av de sakkunniga föreslagna besvärsrätten synes vara av behovet påkallad — vilket förhållande kommit till synes i åtskilliga hos J. O. anhängiggjorda ärenden rörande vägran att utlämna allmänna handlingar — är förslaget i denna del ägnat att väcka tillfredsställelse.

Utan att därmed vilja framföra någon erinran mot förslaget får jag likväl framhålla, att tillämpningen av sekretessbestämmelserna kommer att för myndigheterna och de enskilda tjänstemännen innebära en i många fall ingalunda lätt uppgift, som ställer stora krav på vederbörandes uppmärksamhet och omdöme och förutsätter samarbete mellan myndigheterna. Detta gäller i viss mån redan nu, men de föreslagna bestämmelserna, som utsträcka sekretessen till nya områden, komma otvivelaktigt att öka svårigheterna. Det är därför av största vikt, att stadgandena gives en så tydlig och vägledande avfattning som möjligt."

8. Framställning angående skyldighet för förmyndare att vid uppbärande av omyndig tillkommande försäkringsbelopp förete bevis om överförmyndarens tillstånd till beloppets utbetalning.

I detta ämne avlät jag den 31 december 1935 till Konungen följande framställning:

"I en hit inkommen klagoskrift anförde gårdsägaren Jöns Olsson i Odenvik bland annat följande.

En dotter till klaganden hade avlidit i Stockholm år 1928 och såsom dödsbodelägare efterlämnat make och tre minderåriga barn. Mannen hade sedermera avlidit den 20 januari 1930. En broder till mannen hade den 23 i samma månad av Stockholms rådhusrätt förordnats till förmyndare för de omyndiga barnen. Förmyndaren hade underlåtit att inom föreskriven tid till rådhusrätten ingiva vederbörliga uppgifter för boupptecknin efter de omyndigas fader. Först efter upprepade vitesföreläggandenhade sådana uppgifter inlämnats den 5 oktober 1932. Förmyndaren hade även försummat att inom stadgad tid till överförmyndaren inkomma med förteckning över de omyndigas tillgångar. Sedan förmyndaren även i detta hänseende erhållit vitesföreläggande, hade han den 5 oktober 1932 anhållit om entledigande från förmynderskapet, vilken ansökan bifallits. Därefter hade han till överförmyndaren avgivit en den 26 oktober 1932 dagtecknad redovisning. Då denna redovisning icke kunnat godtagas, hade i anledning därav rättegång anställts mot den avgångne förmyndaren. Denne hade emellertid sedermera avlidit, innan rättegången hunnit slutföras. Under utredningen hade framkommit, att förmyndaren gjort sig skyldig till förskingring av de omyndigas medel. Att så kunnat ske hade berott på bristande kontroll från vederbörande myndigheters sida. Klaganden ansåge, att stärbhusnotarien vid rådhusrätten ävensom överförmyndaren visat försummelse, den förre genom att dröja med vidtagande av åtgärd för införskaffande av bouppteckningsuppgifter och den senare genom underlåtenhet att i tid ingripa mot förmyndaren i anledning av dennes försummelse att redovisa.

Av verkställd undersökning, anförde klaganden vidare, hade framgått att förmyndaren på grund av försäkringar, som tagits å de omyndigas faders liv, utbekommit den 23 januari 1930, d. v. s. samma dag han förordnats till förmyndare, från ett försäkringsbolag 8,580 kronor 56 öre och den 5 mars 1930 från ett annat sådant bolag 6,036 kronor 50 öre. Att förmyndaren fått uppbära dessa belopp ådagalade enligt klagandens förmenande en brist i gällande förmynderskapslag. För att en förmyndare skulle få disponera över en omyndigs i bank placerade tillgångar fordrades överförmyndarens tillstånd i varje särskilt fall. I fråga om utfallande försäkringsbelopp, som ofta utgjorde en omyndigs största tillgång, saknades där-

emot verksamt skydd för den omyndiges rätt. Det borde åligga försäkringsbolag att avfordra förmyndare medgivande från överförmyndaren att lyfta försäkringsbelopp eller att omedelbart underrätta överförmyndaren om försäkringsbelopps utbetalande. Att någon föreskrift i dylikt hänseende icke förefunnes innebure enligt klagandens förmenande en lucka i lagen.

Sedan i anledning av innehållet i klagoskriften stärbhusnotarien C. A. R. Lothigius och sekreteraren Knut Rydholm, vilken under ifrågavarande tid intill utgången av år 1933 på förordnande uppehöll befattningen såsom assistent i Stockholms förmyndarkammare och i sådan egenskap hade att å förmyndarkammarens vägnar vidtaga åtgärder i de avseenden, beträffande vilka klagoskriften innehöll anmärkning mot överförmyndaren, anmodats att inkomma med yttranden i ärendet, avgåvo Lothigius och Rydholm var för sig yttrande.

Rydholm, vilken i sitt yttrande redogjorde för de åtgärder som i ovannämnda förmynderskapsärende av honom vidtagits i syfte att tillvarataga de omyndigas rätt, anförde, att det vore beklagligt att förmyndaren fått tillfälle att lyfta de förfallna försäkringsbeloppen, men då Rydholm vid tiden ifråga ej haft någon som helst kännedom om dessa de omyndiga tillkommande medel, kunde Rydholm ej göras ansvarig för förskingringen av desamma. Därest det funnits föreskrift om skyldighet för förmyndare att för utbekommande av förfallna livförsäkringsbelopp inhämta överförmyndarens samtycke, skulle förhållandena gestaltat sig annorlunda än nu skett. En lagbestämmelse i sådan riktning skulle enligt Rydholms förmenande fylla ett verkligt behov.

I avgivna påminnelser bemötte klaganden vad Lothigius och Rydholm anfört i sina yttranden samt anförde slutligen följande: Det vore möjligt, att justitieombudsmannen vid undersökning i saken skulle finna, att vederbörande handlat juridiskt försvarligt, och i så fall hade klaganden endast att konstatera, att vår nuvarande förmynderskapslagstiftning vore behäftad med åtskilliga och svåra bristfälligheter. Klaganden hade redan på en punkt kunnat påpeka en väsentlig brist och lucka i lagen, nämligen förmyndares rätt att med stöd av protokollsutdrag angående hans förordnande såsom förmyndare, utan överförmyndarens samtycke, hos livförsäkringsbolag utkvittera och uppbära de å livförsäkringsbrev utfallande kapitalbeloppen. Numera utgjordes i många fall dödsbos enda tillgång av utfallande livförsäkringsbelopp, och då dessa kunde uppgå till avsevärt kapital, syntes beträffande förmyndares rätt att utfå sådana medel en lagändring vara ofrånkomlig.

Med anledning av det i ärendet framställda förslaget angående lagstiftningsåtgärder för tillvaratagande av omyndigs rätt till utfallande livförsäkringsbelopp lämnades därefter styrelsen för Svenska försäkringsföreningen tillfälle att inkomma med yttrande.

I avgivet utlåtande anförde föreningens sakkunnignämnd å föreningens vägnar följande.

Inom försäkringsverksamheten hände det synnerligen ofta, att försäkringsgivaren hade att utbetala medel, som tillkomme omyndig. Försäkringsgivaren hade därvid endast att tillse, att medlen utkvitterades av vederbörande förmyndare. Någon skyldighet att underrätta överförmyndaren om medlens utbetalande förelåge icke. Vad anginge livförsäkringsverksamheten skedde utbetalningen ofta i samband med boutredning efter en avliden försäkringstagare. I de fall, då härvid förmynderskapet vid bouppteckningens inregistrering inskreves, torde — även om förmyndaren skulle försumma sin underrättelseplikt — överförmyndaren genom bouppteckningen erhålla kännedom om utbetalningen, åtminstone om förmånstagare ej insatts å försäkringen. Överförmyndaren finge nämligen, jämlikt 4 § i kungl. kungörelse den 10 oktober 1924 med särskilda föreskrifter för domstolarna rörande förmyndarvården, av domstolen meddelande om den skedda inskrivningen. Därigenom kunde överförmyndaren kontrollera, att den bouppteckningsavskrift, som förmyndaren, då omyndig ägde del i dödsbo, jämlikt 7 kap. 8 § lagen om förmynderskap hade skyldighet att ingiva till överförmyndaren, verkligen ingåves. Vore vid bouppteckningens inregistrering förmynderskapet redan inskrivet, kunde överförmyndaren däremot icke alltid lagligen påräkna något meddelande från domstolen. För sådant fall bleve det alltså ofta beroende på förmyndaren, huruvida överförmyndaren finge kännedom om skedd utbetalning. Hade förmånstagare insatts å försäkringen och skulle i följd därav försäkringsbeloppet jämlikt 104 § lagen om försäkringsavtal ej ingå i försäkringstagarens kvarlåtenskap, skulle visserligen enligt 3 kap. 5 § lagen om boutredning och arvskifte uppgift om försäkringen lämnas i bouppteckningen inom linjen. Denna uppgift torde emellertid sällan vara så utförlig att överförmyndaren, därest han i ett dylikt fall finge del av bouppteckningen, av uppgiften kunde utläsa att medel tillfallit den omyndige. Då livförsäkringsbeloppet icke utbetalades i samband med dödsfall utan på grund därav, att försäkringstagaren uppnått kapitalutbetalningsåldern eller försäkringsbeloppet eljest förfölle till betalning, antingen på en gång eller, som vid pensionsförsäkring, periodvis t. ex. månatligen, utkvitterades beloppet oftast av fadern såsom den omyndige försäkringstagarens förmyndare. Någon garanti för att överförmyndaren i dylika fall erhölle kännedom om utbetalningen förefunnes icke. Särskilt i sådant fall, då försäkringssumman utgjorde den första tillgång, som tillfölle den omyndige, låge det nära till hands, att förmyndaren försummade att lämna överförmyndaren underrättelse om utbetalningen.

Särskild uppmärksamhet, anförde sakkunnignämnden vidare, förtjänade i detta sammanhang de s. k. barnförsäkringarna. Dessa toges i regel av

fadern eller annan anhörig å barnets vägnar eller ock med föreskrift att de skulle utgöra barnets enskilda egendom. Sedermera, då så stor del av försäkringstiden förflutit att försäkringen uppnått belåningsvärde, inträffade det ofta att barnets fader av någon anledning önskade belåna försäkringen. Då förmyndaren enligt 8 kap. 13 § lagen om förmynderskap icke finge upptaga lån å den omyndiges vägnar utan överförmyndarens samtycke, nödgades försäkringsgivaren i sådant fall alltid begära införskaffande av dylikt samtycke. I allmänhet ställde sig barnets fader oförstående inför en dylik begäran under åberopande av att förmynderskapet icke vore inskrivet och att överförmyndaren följaktligen icke skulle hava något med saken att göra. Denna uppfattning torde biträdas av en och annan överförmyndare. Resultatet bleve understundom, att fadern i stället för att belåna försäkringen påkallade återköp av densamma och därigenom spolierade barnets försäkringsskydd. För återköp erfordrades nämligen icke överförmyndarens samtycke. Även inom andra försäkringsbranscher såsom sjuk-, olycksfalls-, ansvarighets- och trafikförsäkringsbranscherna kunde utfallande försäkringsbelopp tillkomma omyndig person, och skedde utbetalning även här mot kvitto av förmyndaren ensam.

Vidare anförde nämnden: Redan av den kortfattade redogörelse, som ovan lämnats, torde tillfyllest framgå, att de nuvarande reglerna för utbetalning av omyndig tillkommande försäkringsmedel icke erbjöde någon säkerhet för att utbetalningen komme till överförmyndarens kännedom. Förhållandet vore detsamma även vid andra utbetalningar av omyndigs medel, t. ex. banktillgodohavanden, där förbehåll rörande uttag icke gjorts. Skyddet för den omyndige låge så gott som uteslutande i förmyndarens person, och särskilt i de fall, då förmynderskapet icke inskrivits, torde överförmyndarens underrättande ofta bliva försummat. Enligt sakkunnignämndens uppfattning kunde det icke anses tillfredsställande, att försäkringsmedel kunde till förmyndare utbetalas utan att inom rimlig tid överförmyndaren erhölle kännedom om att utbetalning skett. Vid åstadkommande av ändring i gällande bestämmelser för att avhjälpa denna olägenhet måste emellertid noga beaktas, att icke sådana kontrollåtgärder föreskreves, att allmänheten och försäkringsbolagen därav oskäligt betungades. Det vore ur både allmänhetens och försäkringsbolagens synpunkt av synnerligt intresse, att icke utbetalandet av förfallet försäkringsbelopp fördröjdes mer än oundgängligen nödvändigt. Detta gällde framför allt utbetalande av livförsäkringar. Det torde i allmänhet eller i varje fall mycket ofta förhålla sig så, att vid ett dödsfall ett trängande behov av att skyndsamt erhålla kontanta medel uppkomme för de efterlevande. En mycket viktig uppgift för livförsäkringen vore att så snabbt som möjligt fylla detta behov. Det vore även av stor vikt att icke allmänheten, genom att försäkringsbolagen tvingades tillämpa alltför rigorösa kontrollåtgärder vid utbetalningar av

omyndigas medel, bibragtes den uppfattningen, att försäkringsbolagen gjorde svårigheter med utbetalningen. Det syntes måhända ligga närmast till hands, att frågan om kontroll av utbetalningar till omyndiga ordnades så, att försäkringsbolagen ålades att i varje särskilt fall i efterhand underrätta överförmyndaren eller, om svårighet skulle möta att avgöra vem som vore överförmyndare, förmynderskapsdomstolen om att utbetalning skett. Sakkunnignämnden funne emellertid en dylik lösning av frågan mindre lämplig. Försäkringsbolagen kunde av rent förbiseende underlåta att avisera, eller en avsänd avis komme icke vederbörande tillhanda. En sådan anordning skulle sålunda för allmänheten medföra ett osäkerhetstillstånd, som måste anses mindre önskvärt. Skulle en dylik avisering däremot ordnas på ett så betryggande sätt, att påföljden av försummad avisering bleve skadeståndsskyldighet för försäkringsbolagen, måste aviseringen ske genom mottagningsbevis, stämningsmän eller på annat fullt bevisligt sätt. Ett sådant förfarande skulle emellertid medföra så stora olägenheter och kostnader att detsamma icke borde ifrågakomma. Sakkunnignämnden ansåge, att aviseringen lämpligen kunde ordnas så, att förmyndaren ålades att vid utbekommande av försäkrings- eller återköpsbelopp förete bevis från överförmyndaren att denne medgåve beloppets utbetalande till förmyndaren. Vad som sagts om förmyndare borde givetvis även gälla om god man. Oberoende av vad nu anförts funne sakkunnignämnden, att kontrollåtgärder av angivet slag icke torde vara erforderliga för utfående intill 1,000 kronor av omyndig tillkommande förfallet livförsäkringsbelopp. Även beträffande andra försäkringsbranscher torde ersättningsbelopp i viss omfattning kunna undantagas. Såsom av det anförda framginge ville sakkunnignämnden tillstyrka, att utredning angående ändrad lagstiftning i förevarande hänseende komme till stånd. Därvid torde böra övervägas, huruvida icke motsvarande ändringar vore påkallade jämväl beträffande utbetalning av omyndig tillkommande medel av andra slag.

I 8 och 10 kapitlen lagen den 27 juni 1924 om förmynderskap äro bestämmelser meddelade om förmyndares förvaltning av omyndigs egendom och om tillsyn över sådan förvaltning. Med dessa bestämmelser har åsyftats att i möjligaste mån sörja för att omyndigas ekonomiska angelägenheter skola handhavas på ett fullt betryggande sätt. Föreskrifterna innefatta, i jämförelse med förut gällande rätt, en större begränsning av förmyndares fria förvaltningsrätt och en skärpt kontroll över förvaltningen. I sistnämnda avseende, d. v. s. i fråga om tillsynen över förvaltningen, stadgas bland annat skyldighet för överförmyndaren att med ledning av ingiven förteckning samt års- och sluträkningar utöva granskning. Där-

vid har överförmyndaren särskilt att tillse, att omyndigs tillgångar äro anbragta sålunda, att erforderlig trygghet finnes för deras bestånd och skälig avkastning erhålles, så ock att utgifterna för den omyndige icke överstigit vad med hänsyn till hans förmögenhetsförhållanden och omständigheterna i övrigt må anses skäligt.

I fråga om förvaltningens utövande är förmyndares handlingsfrihet underkastad åtskilliga inskränkningar dels såvitt angår placeringen av omyndigs penningmedel dels i avseende å vissa rättshandlingar. Därjämte hava särskilda skyddsåtgärder föreskrivits för möjliggörande av en permanent kontroll från överförmyndarens sida beträffande omyndigs i värdehandlingar anbragta eller hos bank insatta kapitaltillgångar, såframt de överstiga visst belopp. Enligt 8 kap. 8 § förmynderskapslagen skola sålunda aktier, obligationer, skuldebrev och andra sådana värdehandlingar, därest sammanlagda värdet överstiger 2,000 kronor, i den omyndiges namn nedsättas i öppet förvar hos riksbanken eller annan bank. Vill förmyndaren uttaga nedsatt värdehandling, har han att söka överförmyndarens tillstånd. De nedsatta värdehandlingarna skola under överförmyndarens tillsyn vårdas i enlighet med vad om dylik vård av omyndigs värdehandlingar särskilt stadgas. I 9 § samma kapitel stadgas vidare, att rörande omyndigs medel, som insättas eller innestå hos bank, skall förmyndaren göra förbehåll, att medlen ej må uttagas utan överförmyndarens tillstånd efter vad särskilt är stadgat. Skyldighet att göra sådant förbehåll föreligger dock icke i fråga om medel, som behöva hållas tillgängliga för mötande av löpande utgifter, och icke heller när sammanlagda beloppet hos bank innestående medel icke överstiger 1,000 kronor. Hava underåriga syskon gemensam förmyndare, skola vid beräkningen av ovannämnda belopp syskonens medel sammanräknas.

Vad i ovan omförmälda hänseenden gäller i fråga om förmyndare skall, enligt 11 kap. 8 § förmynderskapslagen, i tillämpliga delar gälla i avseende å god man, som förordnas enligt bestämmelserna i nämnda kapitel.

I en den 27 juni 1924 utfärdad lag meddelas särskilda bestämmelser om vård av omyndigs värdehandlingar. Om förmyndare vill uttaga hos bank nedsatt värdehandling eller giva banken uppdrag att överlåta eller pantsätta sådan handling, är banken enligt nyssnämnda lag pliktig tillse, att överförmyndarens tillstånd till handlingens uttagande föreligger. Vidare innehåller denna lag, bland annat, bestämmelser angående ansökan om tillstånd att utfå nedsatt värdehandling och om sådan ansökans prövning så ock om förmyndares skyldighet att ingiva redogörelse för vidtagna åtgärder eller anmälan att tillståndet icke blivit använt. Dessa föreskrifter skola i tillämpliga delar gälla i fråga om uttagande av medel, som innestå hos bank och beträffande vilka förbehåll gjorts, att de ej må uttagas utan överförmyndarens tillstånd.

Genom särskilda lagar den 27 juni 1924 hava i lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse och lagen den 29 juni 1923 om sparbanker införts bestämmelser därom att i fråga om medel, som stå under förvaltning av förmyndare eller god man efter vad i lagen om förmynderskap är stadgat, förbehåll när som helst må göras, att medlen ej må uttagas utan överförmyndarens tillstånd, samt att, då sådant förbehåll gjorts eller då med sådant tillstånd uttagning av medel skett, anmärkning om tillståndet skall göras i insättningsbevis eller motbok.

Det förut berörda syftet med 1924 års förmynderskapslagstiftning, nämligen att vinna ökad trygghet för att de omyndigas rätt skall bliva tillvaratagen, har otvivelaktigt uppnåtts. Någon absolut säkerhet i detta avseende har dock icke skapats och torde ej heller kunna genom lagbestämmelser åstadkommas. Vad i ovan omförmälda ärende förekommit synes mig emellertid giva vid handen, att i visst avseende en komplettering av förmynderskapslagen är av behovet påkallad. Saknaden av föreskrift därom, att förfallet försäkringsbelopp ej må till förmyndare utbetalas utan tillstånd av överförmyndaren eller att denne skall erhålla underrättelse om skedd utbetalning, har av klaganden framhållits såsom en lucka i lagen. Vad klaganden härutinnan anfört har synts mig värt beaktande.

Såsom även försäkringsföreningens sakkunnignämnd uttalat kan det icke anses tillfredsställande, att försäkringsmedel kunna till förmyndare utbetalas utan att överförmyndaren inom skälig tid erhåller kännedom om att utbetalning skett. Härigenom kan utan tvivel den omyndiges rätt till försäkringsmedlen lätt äventyras. För en oärlig förmyndare torde det nämligen under sådana förhållanden ofta icke vara någon större svårighet att utan upptäckt själv tillgodogöra sig vad han på grund av försäkring uppburit för sin myndling. Det synes mig därför vara synnerligen angeläget, att särskilda åtgärder vidtagas för att i det hänseende, varom här är fråga, åstadkomma ett så effektivt skydd för de omyndigas tillgångar i försäkringsmedel, som utan alltför stora olägenheter i andra avseenden låter sig göra.

Enligt sakkunnignämndens mening bör frågan lämpligen lösas så, att skyldighet stadgas för förmyndare att vid utbekommande av försäkrings- eller återköpsbelopp förete bevis från vederbörande överförmyndare om dennes tillstånd till beloppets utbetalning. För detta förslag synas goda skäl tala. I överensstämmelse med vad som gäller beträffande undantag från skyldigheten att vid insättning av kontanta penningmedel i bankinrättning göra förbehåll om överförmyndarens tillstånd till uttagning torde dock, på sätt sakkunnignämnden ifrågasatt, lämpligen kunna medgivas rätt för förmyndare att utan sådant tillstånd uppbära intill 1,000 kronor av omyndig tillkommande förfallet försäkringsbelopp. Härutinnan torde hänsyn böra tagas till den omständigheten, att understundom behov

kan föreligga för förmyndaren att skyndsamt erhålla medel för sådana utgifter för den omyndiges räkning, som ej tåla uppskov.

Vad här ovan sagts om förmyndare och omyndig äger givetvis motsvarande tillämpning i fråga om god man och den, för vilken god man förordnats.

Då, såsom av det anförda framgår, det synes önskvärt, att en utredning av ifrågavarande spörsmål kommer till stånd, får jag, med stöd av den befogenhet min instruktion lämnar mig, i underdånighet för Eders Kungl. Maj:t framlägga ovanberörda förhållanden och synpunkter, till den åtgärd Eders Kungl. Maj:t må finna framställningen föranleda."

IV. Inspektionsresor under år 1935.

Justitieombudsmannen Gyllenswärd har under år 1935 företagit ämbetsresor inom Skaraborgs län, varjämte inspektion ägt rum å Inlands domsagas kansli.

I övrigt har jag verkställt inspektion av domstolar och andra myndigheter inom Jönköpings och Kristianstads län.

Redogörelse för vad under inspektionerna förekommit lämnas i det därunder förda diariet, som jämte justitieombudsmannens diarium och registratur kommer att för granskning överlämnas till riksdagens första lagutskott.

V. Under år 1935 handlagda klagomål och anställda åtal m. m.

Antalet härstädes diarieförda ärenden under år 1935 — däri inbegripna 6 av tryckfrihetskommittén handlagda ärenden — har uppgått till 773.

Vid 1935 års början voro — frånsett ett antal balanserade ärenden av annan beskaffenhet — av förut inkomna klagomål eller eljest mot tjänstemän anhängiggjorda ärenden fortfarande under handläggning härstädes 56

Under år 1935 hava anhängiggjorts ärenden mot tjänstemän:

genom inkomna klagomål — däribland icke inberäknat ett antal anonyma skrifter, vilka icke diarieförts — ett antal av 482

samt på grund av anmärkningar, gjorda vid granskning av fångförteckningar eller vid ämbetsresa eller annorledes, ett antal av 109

Summa balanserade och inkomna ärenden mot tjänstemän 647

Av berörda 647 ärenden hava under 1935:

1) såsom återkallade avskrivits 5
2) till annan myndighet överlämnats 10
3) efter vederbörandes hörande fått förfalla 161
4) efter annorledes verkställd utredning avskrivits 138
5) utan åtgärd avskrivits 160
6) till åtal hänvisats 18
7) föranlett annan åtgärd än åtal 87
8) föranlett framställning till Kungl. Maj:t 4

och äro vid 1935 års slut:

9) i avbidan på infordrad förklaring, påminnelsers avgivande eller annan utredning vilande 54
10) i avbidan på domstols eller myndighets beslut vilande 3
11) på prövning beroende 7

Summa 647

Under år 1935 har, såsom av ovanstående redogörelse framgår, i 18 ärenden, varav två ärenden avsett en och samma tjänsteman samt ett ärende två tjänstemän, beslutits anställande av åtal mot tjänstemän, nämligen

på grund av förd klagan mot 12
av annan anledning mot 6

Summa 18

Sålunda har för nedan angivna fel eller försummelser i tjänsten förordnats om åtal mot:

1) konkursdomare för felaktig handläggning av ärende rörande val av konkursförvaltare (sid. 81 o. f.);

2) landsfiskal för felaktigt förfarande i utmätningsärende (sid. 63 o. f.);

3) häradshövding för ådömande av bötesstraff i visst penningbelopp i stället för i dagsböter (sid. 60 o. f.);

4) poliskonstapel för olaga anhållande m. m. (sid. 98 o. f.);

5) häradshövding för försummelse beträffande tillsyn över förmynderskap (sid. 172 o. f.);

6) landsfiskal för felaktigt förfarande vid meddelande av införselbeslut (sid. 91 o. f.);

7) landsfiskal för felaktigt förfarande i indrivningsärende (sid. 120 o. f.);

8) kyrkoherde för obehörig vägran att framställa proposition vid sammanträde med kyrkoråd m. m. (sid. 130 o. f.);

9) landsfiskal för olämpligt uppträdande under tjänsteutövning (sid. 156 o. f.);

10) t.f. domhavande för lagstridigt ådömande av villkorlig dom (sid. 142 o. f.);

11) landsfiskal för felaktigt beslut att ej överklaga underrätts utslag (sid. 142 o. f.);

12) häradshövding för fel i domarämbetets utövning;

13) häradshövding för lagstridigt ådömande av villkorlig dom (sid. 151 o. f.);

14) landsfiskal för felaktigt beslut att ej överklaga underrätts utslag (sid. 151 o. f.);

15) stadsfiskal för olaga kvarhållande av för brott misstänkta personer;

16) två polismän för misshandel av anhållen person; och

17) rådman för bryskt uppträdande såsom domstolsordförande.

Herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet har på förfrågan tillkännagivit, att sedan början av senaste lagtima riksdag någon förklaring av lag, i den ordning § 19 regeringsformen bestämmer, icke blivit av Kungl. Maj:t meddelad.

För fullgörande av den i 13 § av instruktionen för justitieombudsmannen lämnade föreskriften om avgivande av redogörelse för behandlingen av riksdagens hos Kungl. Maj:t anmälda beslut och gjorda framställningar hava från statsdepartementen införskaffats uppgifter rörande *dels* vilka åtgärder, som blivit vidtagna i anledning av 1935 års riksdags skrivelser, *dels ock* — beträffande sådana genom föregående riksdagars skrivelser hos Kungl. Maj:t anhängiggjorda ärenden, vilka vid 1935 års början voro i sin helhet eller till någon del oavgjorda — vilka åtgärder under nästlidna år blivit vidtagna.

Uppgifterna, som angiva ärendenas ställning vid utgången av år 1935, innefattas i tre såsom bilagor II, III och IV till denna berättelse fogade förteckningar. Såsom bilagor äro även intagna en tabell över de skrivelser, 1935 års riksdag avlåtit till Kungl. Maj:t (bil. I), och en förteckning över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från justitieombudsmannen före den 1 januari 1935 och vari under år 1935 åtgärd vidtagits eller vilka vid samma års slut ännu voro på Kungl. Maj:ts prövning beroende (bil. V).

Stockholm i justitieombudsmansexpeditionen den 10 januari 1936.

NILS LJUNGGREN.

Gösta Stenlund.

TRYCKFRIHETSKOMMITTÉNS BERÄTTELSE

AVGIVEN ÅR 1936.

TILL RIKSDAGEN.

Kommittén har under år 1935 haft att pröva 5 från chefens för justitiedepartementet ombud inkomna anmälningar om tryckta skrifters indragning jämlikt § 4 mom. 12 tryckfrihetsförordningen.

Förordnanden om indragning hava av ombuden meddelats beträffande följande skrifter, nämligen: "Krig mot kriget!" (indragen 2 gånger), "Kamrater i vapenrocken.", "Enhetsfront mot krigsmakarna!" (indragen 2 gånger) samt "Manskapsbladet. Centralorgan för Sveriges Revolutionära Militärmanskap Nr. 2. Juli 1934."

Indragning av nämnda skrifter har ägt rum vid Jämtlands fältjägarregemente, Södra skånska infanteriregementet, Kronobergs regemente, Västerbottens regemente samt sjömanskåren i Karlskrona.

Efter prövning av de insända handlingarna har kommittén funnit de meddelade förordnandena böra äga bestånd utom i två fall. Dessa avsågo skrifterna "Kamrater i vapenrocken." och "Manskapsbladet. Centralorgan för Sveriges Revolutionära Militärmanskap Nr. 2. Juli 1934.", vilka skrifter uppenbarligen framställts å s. k. stencilapparat. I överensstämmelse med ett av Kungl. Maj:t den 1 juli 1931 meddelat utslag fann kommittén dessa skrifter icke vara att anse såsom tryckta skrifter, varå tryckfrihetsförordningens bestämmelser vore tillämpliga, samt förklarade på grund därav de gjorda anmälningarna om skrifternas indragning icke föranleda någon kommitténs åtgärd.

Dessutom har kommittén haft att pröva ett ärende, i vilket Swen Persson i Stockholm anhållit, att kommittén måtte föranstalta om ändring i

det förhållandet att Persson av svenska publicister förlöjligades och bringades i ett egenartat och isolerat förhållande till allmänheten. Framställningen lämnades av kommittén utan avseende.

Stockholm i januari 1936.

NILS LJUNGGREN.

HENRIK SCHÜCK. ELIEL LÖFGREN. NILS STJERNBERG.

ODAL OTTELIN. TORSTEN FOGELQVIST. A. ÅKERMAN.

Gösta Stenlund.

BILAGOR.

Bilaga I.

Tabell

över samtliga av 1935 års riksdag avlåtna skrivelser m. m. i nummerföljd enligt fjortonde samlingen av bihanget till riksdagens protokoll.

Det andra siffertalet utvisar det nummer, under vilket skrivelserna för varje särskilt departement upptagits i den såsom bilaga II här nedan införda förteckningen.

1	Fi 32	29	Ju 5	60	[4])	91	Jo 23	123	Fi 19	151	Jo 29
2	Ju 21	30	Fi 4	61	Ju 10	92	Jo 24	124	Fi 20	152	Jo 30
3	U 4	31	Jo 2	62	K 4	93	Jo 25	125	Fi 22	153	Jo 31
4	Fö 13	32	Jo 3	63	K 5	94	Jo 26		H 5	154	Jo 32
5	S 9	33	Jo 4	64	Fö 5	95	Jo 27	126	Fi 23	155	H 7
6	K 23	34	Jo 5	65	K 6	96	Jo 28	127	H 4	156	Fö 10
7	Fi 39	35	Jo 6	66	K 7	97	E 8	128	Fi 24	157	Fö 11
8	E 12	36	Jo 7	67	Jo 15	98	Fö 7	129	U 3	158	Ju 23
9	Jo 18	37	Fö 3	68	Jo 16	99	Fö 8		Fi 27	159	Jo 33
10	H 12	38	Jo 8	69	Jo 17	100	Fö 9	130	Fi 25	160	Ju 24
11	Fö 20	39	Fi 5	70	K 8	101	K 11	131	Fi 26	161	Ju 25
	S 18	40	Fi 6	71	Ju 11	102	K 12	132	Ju 18	162	E 13
	Fi 55	41	Fi 7	72	K 9	103	K 13	133	Fi 28	163	E 14
	H 13	42	Fi 8	73	E 4	104	Ju 16	134	S 6	164	U 6
12	U 1	43	Jo 14	74	K 10	105	Ju 17	135	K 18		Fi 33
13	Fö 1	44	Jo 9	75	Jo 21	106	Fi 13	136	K 19	165	Fi 34
14	E 1	45	Jo 10	76	E 5	107	Fi 14	137	H 6	166	Jo 34
15	S 1	46	Jo 11	77	E 6	108	Fi 15	138	K 20	167	Jo 35
16	Fö 2	47	Jo 12	78	Ju 12	109	Fi 16	139	K 21	168	Jo 36
17	Fi 1	48	Jo 13	79	Ju 13	110	Fi 17	140	K 22	169	Jo 37
18	E 2	49	Ju 6	80	Ju 14	111	Fi 12	141	Ju 19	170	Jo 38
19	S 2		H 1	81	Fi 9	112	E 9		S 7	171	Fi 35
20	Fi 2	50	Ju 7	82	Jo 19	113	S 5	142	U 5	172	Fi 36
21	Jo 1	51	Fö 4	83	Jo 20	114	H 3		S 8	173	Fi 37
22	Fi 3	52	K 1	84	Fö 6	115	K 14	143	Ju 20	174	Fö 12
23	Ju 1	53	K 2	85	Fi 10	116	K 15	144	Fi 29		Fi 38
	U 2	54	K 3		E 7	117	E 10	145	Fi 30	175	Fö 14
24	S 3	55	Ju 8	86	H 2	118	E 11	146	Fi 31	176	Jo 39
25	E 3	56	[4])	87	S 4	119	K 16	147	Ju 22	177	Jo 40
26	Ju 2	57	[4])	88	Fi 11	120	K 17	148	[1])	178	Jo 41
27	Ju 3	58	Ju 9	89	Ju 15	121	Fi 21	149	[2])	179	Jo 42
28	Ju 4	59	[4])	90	Jo 22	122	Fi 18	150	[3])	180	Jo 43

[1]) Skrivelse till fullmäktige i riksbanken. — [2]) Skrivelse till fullmäktige i riksgäldskontoret. — [3]) Skrivelse till styrelsen för riksdagsbiblioteket. — [4]) Utfärdade förordnanden.

181	S 10	220	E 17	255	Fi 62	286	U 8	316	Fi 89	347	E 33
182	Fi 40	221	E 18	256	Fö 22		Fi 75	317	Fi 90	348	Fi 99
183	H 9	222	K 28		Fi 61	287	Ju 34	318	Fi 91	349	Fi 100
184	Ju 26	223	S 13	257	Fi 63		S 26	319	[1])	350	Fi 101
185	Fi 41	224	Fi 51	258	Fi 64	288	S 27	320	Fi 92	351	Fi 102
186	H 10	225	S 14	259	S 22	289	Ju 35	321	[1])	352	Fö 29
187	E 15	226	S 15	260	S 23	290	Fi 76	322	Fi 93		Fi 103
188	H 8	227	S 16	261	S 24	291	Ju 36	323	[2])		E 34
189	K 24	228	S 17	262	Fö 23		H 20	324	E 28	353	Fi 104
190	K 25	229	Fi 52	263	E 25	292	Ju 37	325	Ju 40	354	S 38
191	S 11	230	Ju 30	264	Ju 32	293	K 31	326	Ju 41	355	S 39
192	Fö 15	231	Ju 31	265	Fi 65	294	K 32	327	U 12	356	Fi 105
193	Ju 27	232	H 14		Jo 55	295	Jo 62	328	Fö 25	357	Fi 106
194	Fö 16	233	Fi 53	266	Fi 66	296	Jo 63	329	S 32	358	E 35
195	Fi 42	234	Fi 54		H 18	297	H 21	330	K 34	359	E 36
196	Ju 28	235	Fi 56	267	E 26	298	S 29	331	Fi 94	360	Fi 84
197	Jo 44	236	S 21	268	S 25		Fi 78	332	E 30	361	Fi 107
198	Jo 45		K 29	269	E 27	299	S 30	333	H 26	362	Fi 108
199	Jo 46	237	S 19	270	Fi 67	300	S 31	334	H 27	363	[4])
200	Jo 47	238	E 19	271	Ju 33	301	Fi 79	335	Fi 95	364	[4])
201	Jo 48	239	E 20	272	Fi 68	302	Fi 80	336	K 35	365	[4])
202	K 26	240	E 21	273	Jo 57		H 22	337	Fö 26	366	[4])
203	Fi 44	241	E 22	274	Jo 58	303	Fi 81		Fi 96	367	[4])
204	Fi 45	242	E 23	275	Jo 59	304	Fi 82	338	Ju 42	368	[4])
205	Fi 46	243	Jo 50	276	Jo 60	305	U 9		U 13	369	S 43
206	Fi 47	244	Jo 51	277	Fi 77		H 23		Fö 27	370	S 40
207	Fi 48	245	Fö 21		Jo 61	306	Fi 83		S 33	371	S 41
208	Jo 49	246	Jo 52	278	Fi 69		H 24		K 36	372	Fi 109
209	Fö 17	247	Jo 53	279	S 28	307	U 10		Fi 97	373	Fi 110
210	Fö 18	248	Jo 54		K 30		H 25		E 31	374	Fö 30
211	Fö 19	249	E 24		Fi 70	308	Ju 38		H 28		Fi 111
212	Fi 49	250	Fi 57		Jo 56	309	Fi 85	339	Fö 28	375	[4])
213	K 27	251	Fi 58	280	U 11	310	K 33	340	S 34	376	[4])
214	Ju 29		H 15	281	H 19	311	Ju 39	341	Fi 98	377	[4])
215	S 12	252	Fi 59	282	Fi 71	312	Fö 24	342	H 29	378	[4])
216	H 11		H 16	283	Fi 72		Fi 86	343	S 35	379	[4])
217	Fi 43	253	Fi 60	284	Fi 73	313	E 29	344	S 36	380	S 42
218	Fi 50		H 17	285	U 7	314	Fi 87	345	S 37		
219	E 16	254	S 20		Fi 74	315	Fi 88	346	E 32		

Bilaga II.

Förteckning

över de av 1935 års riksdag till Konungen avlåtna skrivelser jämte uppgifter om de åtgärder, som under nämnda år vidtagits i anledning av samma skrivelser.

(Det för varje ärende inom parentes utsatta siffertalet utvisar riksdagsskrivelsens nummer enligt fjortonde samlingen av bihanget till riksdagens protokoll.)

1. Justitiedepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 16 februari 1935, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av en mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 19 november 1934 avslutad konvention om arv, testamente och boutredning, m. m. (23.)

Av konventionen föranledda lagar utfärdade den 1 mars 1935 (sv. f. nr 44—46).

2. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 37 och 38 §§ rättegångsbalken. (26.)

Lag i ämnet utfärdad den 1 mars 1935 (sv. f. nr 43).

3. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 10 kap. 1 § rättegångsbalken. (27.)

Lag i ämnet utfärdad den 1 mars 1935 (sv. f. nr 42).

4. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 31 maj 1932 (nr 156) om anstånd i särskilt fall med gälds betalning. (28.)

Lag i ämnet utfärdad den 22 februari 1935 (sv. f. nr 25).

5. den 19 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av andra huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. (29.)

Den 22 februari 1935 i statsrådet anmäld och föreskrift meddelad vederbörande.

6. den 22 februari, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 57 § sjömanslagen. (49.)

Ärendet har överlämnats till handelsdepartementet.

7. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med vissa bestämmelser om häradsting. (50.)

Lagar i ämnet utfärdade den 8 mars 1935 (sv. f. nr 60—62).

8. den 26 februari, angående val av riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare. (55.)

Den 8 mars 1935 i statsrådet anmäld samt lagd till handlingarna.

9. samma dag, angående val av riksdagens militieombudsman och hans efterträdare. (58.)
Den 8 mars 1935 i statsrådet anmäld samt lagd till handlingarna.

10. den 4 mars, i anledning av väckta motioner angående djurplågeri. (61.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

11. den 11 mars, i anledning av väckt motion om ändrad lagstiftning angående rätt att draga vissa ledningar över annans mark. (71.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

12. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående tillfällig ökning av justitierådens antal. (78.)
Lag utfärdad den 15 mars 1935 (sv. f. nr 64).

13. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 28 § giftermålsbalken. (79.)
Lag utfärdad den 15 mars 1935 (sv. f. nr 65).

14. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av lagen den 22 februari 1924 (nr 23) angående domstols behörighet i fråga om upptagande av vissa brottmål. (80.)
Lag utfärdad den 15 mars 1935 (sv. f. nr 66).

15. den 15 mars, i anledning av väckta motioner om lagstiftning rörande fiskets skyddande mot förorening av vattnet i vattendragen. (89.)
Ärendet har remitterats till lagberedningen för yttrande.

16. den 19 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 77, 78 och 79 §§ lagen den 12 maj 1917 (nr 189) om expropriation, m. m. (104.)
Lagar i ämnet utfärdade den 5 april 1935 (sv. f. nr 91 och 92).

17. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om upptagande av ed för rättighets tillvaratagande i utlandet. (105.)
Lag utfärdad den 5 april 1935 (sv. f. nr 93).

18. den 3 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om inlösen av vissa frälseräntor, m. m. (132.)
Lagar ävensom förordning i ämnet utfärdade den 12 april 1935 (sv. f. nr 101—103).

19. den 5 april, i anledning av väckta motioner angående beredande av skydd för pensionsfonder inom enskilda företag m. m. (141.)
Kungl. Maj:t har anbefallt lagberedningen att avgiva yttrande i ärendet i vad det berörde området för beredningens uppdrag eller därmed ägde omedelbart sammanhang.

20. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 127 med förslag till lag om ändrad lydelse av 72 § växellagen m. m. (143.)
Lagar i ämnet utfärdade den 12 april 1935 (sv. f. nr 98—100).

21. den 9 april, angående regleringen för budgetåret 1935/1936 av utgifterna under riksstatens andra huvudtitel, innefattande anslagen till justitiedepartementet. (2.)
Den 15 juni 1935 i statsrådet anmäld och föreskrifter meddelade vederbörande.

22. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under andra huvudtiteln gjorda framställningar angående anslag till högsta domstolen m. m. (147.)

Den 15 juni 1935 i statsrådet anmäld och föreskrift meddelad vederbörande.

23. samma dag, i anledning av väckta motioner om vägfred m. m. (158.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

24. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 50 § stadsplanelagen den 29 maj 1931 (nr 142). (160.)

Lag i ämnet utfärdad den 18 april 1935 (sv. f. nr 107).

25. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 13 april 1883 (nr 16 s. 1) angående förlagsinteckning. (161.)

Lag i ämnet utfärdad den 18 april 1935 (sv. f. nr 108).

26. den 30 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsverkets övertagande av staden Grännas förpliktelser beträffande en icke lagfaren rådman, vilkens tjänst vid rådhusrättens i staden upphörande kommer att indragas. (184.)

Den 17 maj 1935 i statsrådet anmäld och tillkännagivande om riksdagens beslut meddelat vederbörande.

27. den 3 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 5 kap. 2 § strafflagen. (193.)

Lag utfärdad den 10 maj 1935 (sv. f. nr 155).

28. den 7 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 26 november 1920 (nr 796) om val till riksdagen m. m. (196.)

Lag i ämnet utfärdad den 23 maj 1935 (sv. f. nr 256). Såvitt angår ändringar i den av 1934 års riksdag villkorligt antagna lagen om ändring i vissa delar av vallagen, är ärendet beroende på beslut i grundlagsenlig ordning rörande av 1934 års riksdag antagen ändring i § 24 riksdagsordningen.

29. den 14 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till vissa ombyggnadsarbeten vid centralfängelset i Norrköping samt till nya arbetslokaler m. m. vid centralfängelset i Växjö. (214.)

Den 16 augusti 1935 i statsrådet anmäld och föreskrift meddelad vederbörande.

30. den 21 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 8 kap. 3 § rättegångsbalken, m. m. (230.)

Lagar i ämnet utfärdade den 31 maj 1935 (sv. f. nr 268 och 269).

31. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder för inrättande av en hovrätt för Övre Norrland. (231.)

Den 31 maj 1935 anmäld i statsrådet, därvid departementschefen bemyndigades att tillkalla sakkunniga för upprättande av förslag till arbetsordning och andra erforderliga föreskrifter för den av riksdagen beslutade hovrätten för Övre Norrland i Umeå.

32. den 29 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 3 med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet m. m. (264.)

Lagar i ämnet utfärdade den 31 maj 1935 (sv. f. nr 236—241).

33. den 4 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under andra huvudtiteln gjorda framställning angående anslag till avlöningar vid häradsrätterna jämte i ämnet väckta motioner. (271.)

Den 15 juni 1935 i statsrådet anmäld och föreskrift meddelad vederbörande.

34. den 5 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 31 med förslag till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder. (287.)

Frågan om i skrivelsen begärd utredning angående möjligheterna att tillskapa en rättsordning, som bereder arbetare vid byggnadsföretag ökat skydd för lönefordringar, är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

35. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 33 med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 8 § strafflagen. (289.)

Lag utfärdad den 15 juni 1935 (sv. f. nr 288). Frågan om i skrivelsen begärd utredning angående lagstiftning om ökat skydd för ämbets- och tjänstemän samt innehavare av offentligt uppdrag är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

36. den 6 juni, i anledning av väckta motioner om åtgärder till ernående av ökad säkerhet till sjöss. (291.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

37. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ungdomsfängelse m. m. (292.)

Lagar i ämnet utfärdade den 15 juni 1935 (sv. f. nr 343—345). Beträffande i skrivelsen begärd omarbetning av gällande lagstiftning angående tvångsuppfostran tillkallades den 15 juni och den 18 juli 1935 sakkunniga att, jämte förut inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga för utredning angående reformer på fångvårdens område m. m., biträda med utredning bl. a. angående revision av lagstiftningen om tvångsuppfostran. Sedan betänkande i ämnet avgivits den 10 december 1935 (st. off. utr. 1935: 67), har betänkandet den 19 december remitterats till vissa myndigheter och sammanslutningar.

38. den 7 juni, angående ordnande av kommissionärsverksamhet vid rikets överdomstolar och städernas rättsväsen. (308.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

39. den 8 juni, angående utredning och bestämmelser rörande för byggnader gemensamma brandmurar. (311.)

Ärendet är föremål för utredning inom justitiedepartementet.

40. den 12 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o), 8:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt. (325.)

Lag utfärdad den 20 juni 1935 (sv. f. nr 371).

41. den 14 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under andra huvudtiteln gjorda framställning angående anslag till extra utgifter. (326.)

Den 15 juni 1935 i statsrådet anmäld och föreskrift meddelad vederbörande.

42. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1935/1936. (338.)

Den 27 juli 1935 i statsrådet anmäld och föreskrift meddelad vederbörande.

2. Utrikesdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 16 januari 1935, angående utseende av ledamöter och suppleanter i utrikesnämnden. (12.)

Anmäld den 16 januari 1935.

2. den 16 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av en mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 19 november 1934 avslutad konvention om arv, testamente och boutredning, m. m. (23.)

Anmäld den 22 mars 1935, varvid Kungl. Maj:t beslöt, att nämnda konvention skulle för Sveriges del ratificeras.

3. den 3 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av en i Genève den 11 oktober 1933 dagtecknad konvention för underlättande av det internationella utbytet av undervisningsfilm, m. m. (129.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

4. den 5 april, angående vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar i avseende å utgifterna för budgetåret 1935/1936 under riksstatens tredje huvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet. (3.)

Anmäld den 26 april 1935. Erforderliga föreskrifter meddelades dels samma dag, dels den 15 och den 20 juni, den 19 juli samt den 4 och den 27 september 1935.

5. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 83 med anhållan om riksdagens yttrande över förslag till förordning med vissa bestämmelser om arbetsförmedling m. m. (142.)

Anmäld den 15 november 1935, varvid Kungl. Maj:t beslöt, att den vid internationella arbetsorganisationens konferens år 1933 antagna konventionen rörande avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer skulle för Sveriges del ratificeras.

6. den 10 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av ett avtal mellan Sverige och Nederländerna för undvikande av dubbelbeskattning. (164.)

Anmäld den 12 april 1935, varvid Kungl. Maj:t beslöt, att ifrågavarande avtal jämte tillhörande slutprotokoll skulle för Sveriges del ratificeras.

7. den 6 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition rörande godkännande av ett avtal mellan Sverige och Tyska riket angående handräckning i beskattningsärenden. (285.)

Anmäld den 18 juli 1935, varvid Kungl. Maj:t beslöt, att nämnda avtal jämte tillhörande slutprotokoll skulle för Sveriges del ratificeras.

8. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av ett avtal mellan Sverige och Tyska riket för undvikande av dubbelbeskattning beträffande arvsskatt, m. m. (286.)

Anmäld den 18 juli 1935, varvid Kungl. Maj:t beslöt, att nämnda avtal jämte tillhörande slutprotokoll skulle för Sveriges del ratificeras.

9. den 8 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av en mellan Sverige och Amerikas Förenta Stater träffad handelsöverenskommelse. (305.)

Anmäld den 15 juni 1935, varvid Kungl. Maj:t beslöt, att nämnda handelsöverenskommelse skulle för Sveriges del ratificeras.

10. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition rörande viss ändring av den mellan Sverige, å ena, samt Det Förenade Konungariket Storbritannien och Norra Irland, å andra sidan, den 15 maj 1933 avslutade handelsöverenskommelsen. (307.)

Anmäld den 15 juni 1935, varvid Kungl. Maj:t bemyndigade ministern för utrikes ärendena att meddela brittiske ministern i Stockholm, att Kungl. Maj:ts regering godkände ifrågavarande ändring i nämnda handelsöverenskommelse.

11. den 12 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till pressattachéer. (280.)

Anmäld den 20 juni 1935, varvid Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter angående ifrågavarande anslags användning.

12. den 14 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under tredje huvudtiteln gjorda framställning rörande utrikesdepartementets anslag till extra utgifter. (327.)

Anmäld den 20 juni 1935, varvid Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter angående ifrågavarande anslags användning.

13. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1935/1936. (338.)

Anmäld den 20 juni 1935, varvid Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter angående ifrågavarande anslags användning.

3. Försvarsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 4 februari 1935, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av fjärde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. (13.)

Anmäld och slutbehandlad den 8 februari 1935.

2. den 9 februari, i anledning av väckta motioner angående viss ändring i lagen om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring. (16.)

Anmäld den 22 mars 1935, därvid Kungl. Maj:t förordnat, att genom inskrivningsbefälhavarnas försorg skulle från inskrivningsrevisionerna i riket införskaffas och till försvarsdepartementet före den 1 juli 1935 ingivas de uppgifter och meddelanden, som i riksdagens förevarande skrivelse avsåges. Ärendet kommer icke vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

3. den 16 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av ett kronan tillhörigt markområde i Åkers socken av Södermanlands län. (37.)

Anmäld och slutbehandlad den 1 mars 1935.

4. den 23 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bestridande av kostnaderna för installation av ett ångturbinaggregat i kraftcentralen å Kungsholms fort inom Karlskrona fästning. (51.)

Anmäld och slutbehandlad den 8 mars 1935.

5. den 5 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överflyttande från domänstyrelsens till lantförsvarets förvaltning av vissa delar utav kronoparken Åsen invid Uppsala. (64.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 mars 1935.

6. den 15 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för löjtnanterna E. V. Ekman och G. O. Friberg samt furiren H. A. Schollin att tillgodoräkna sig viss tjänstetid för placering i lönehänseende. (84.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 mars 1935.

7. den 22 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för G. S. Cassel m. fl. från viss betalningsskyldighet. (98.)

Anmäld och slutbehandlad den 5 april 1935.

8. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av ett markbytesavtal mellan kronan och Jönköpings stad. (99.)

Anmäld och slutbehandlad den 5 april 1935.

9. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande av utbildningskurser i praktisk flygning för vissa studerande vid tekniska högskolan. (100.)

Anmäld den 5 april 1935, därvid Kungl. Maj:t uppdragit åt flygstyrelsen att efter samråd med tekniska högskolans lärarkollegium till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående de ifrågavarande utbildningskursernas anordnande. Ånyo anmäld den 20 juni 1935, därvid Kungl. Maj:t utfärdat vissa bestämmelser angående anordnande vid flygvapnet av utbildningskurser i praktisk flygning för sådana studerande vid tekniska högskolan, som deltaga i undervisningen i flygteknik. Ärendet kommer icke vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

10. den 10 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för marindirektören av första graden vid mariningenjörkåren i flottans reserv I. J. Falkman från viss betalningsskyldighet. (156.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935.

11. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående gäldande av vissa haverikostnader. (157.)

Anmäld och slutbehandlad den 26 april 1935.

12. den 12 april, i anledning av vissa framställningar rörande pensioner eller understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer m. fl. (174.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935, i vad på försvarsdepartementets föredragning ankommer (bankoutskottets utlåtande nr 38, punkten 5).

13. den 27 april, angående vissa av Kungl. Maj:t gjorda framställningar i avseende å utgifterna för budgetåret 1935/1936 under riksstatens fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till försvarsdepartementet, m. m. (4.)

Anmäld och slutbehandlad den 17 maj 1935, varvid, bland annat, tre kungörelser utfärdats (sv. f. nr 163—165).

14. samma dag, i anledning av väckta motioner rörande understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt visst f. d. indelt manskap. (175.)

Anmäld och slutbehandlad den 10 maj 1935.

15. den 4 maj, i anledning av väckta motioner om anslag till det frivilliga skytteväsendets befrämjande. (192.)

Anmäld och slutbehandlad den 17 maj 1935.

16. den 10 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inköp av två fartyg för minsvepningsändamål. (194.)

Anmäld den 17 maj 1935, därvid Kungl. Maj:t uppdragit åt marinförvaltningen att efter verkställd utredning till Kungl. Maj:t inkomma med av kostnadsutredning åtföljt förslag angående ifrågavarande fartygsanskaffning. Ånyo anmäld den 26 juli 1935, därvid Kungl. Maj:t, med godkännande av ett utav marinförvaltningen i ämnet framlagt förslag beträffande dispositionen av det belopp av högst 175,000 kronor av fonden för krigsfartygs byggande, som enligt 1935 års riksdags medgivande finge användas för inköp och utrustning av två fartyg för minsvepningsändamål, medgivit, att marinförvaltningen finge på grundval av nämnda förslag under hand träffa avtal om inköp av norska valfångstbåtarna Klo och Graham. Ärendet kommer icke vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

17. den 14 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för Vaxholms kustartilleriregementes manskapskassa från betalningsskyldighet för vissa skulder m. m. (209.)

Anmäld och slutbehandlad den 23 maj 1935.

18. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disposition av vissa medel, som anvisats för säkerhetsanordningar å undervattensbåtar. (210.)

Anmäld den 23 maj 1935, därvid Kungl. Maj:t uppdragit åt marinförvaltningen att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående användningen av den besparing, som komme att uppstå å de för budgetåren 1932/1933 och 1933/1934 anvisade extra reservationsanslagen för säkerhetsanordningar å undervattensbåtar. Ånyo anmäld den 20 juni 1935, därvid Kungl. Maj:t medgivit, att av berörda besparing ett belopp av 13,000 kronor finge användas till anordnande av s. k. släpbojar å vissa undervattensbåtar. Ärendet kommer icke vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

19. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrade grunder för tillsättande av beställningen såsom marinöverdirektör. (211.)

Anmäld och slutbehandlad den 17 maj 1935.

20. den 23 maj, angående reglering för budgetåret 1935/1936 av utgifterna under riksstatens elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensionsväsendet, utom i vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten. (11.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935, i vad på försvarsdepartementets föredragning ankommer.

21. den 25 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av en kronan tillhörig tomt i Landskrona. (245.)

Anmäld och slutbehandlad den 7 juni 1935.

22. samma dag, i anledning av framställningar angående pensioner och understöd åt vissa i statens tjänst anställda eller förut anställda personer m. m. (256.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935, i vad på försvarsdepartementets föredragning ankommer (bankoutskottets utlåtande nr 45, punkterna 5, 8, 9, 11, 32 och 33).

23. den 1 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för vissa officerare vid flottan från dem ådömd betalningsskyldighet till kronan. (262.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935.

24. den 14 juni, i anledning av väckta motioner om dels understöd åt förre volontären N. E. G. Grahn, dels ock pension åt förre ban- och byggnadsarbetaren K. R. Jakobsson. (312.)

Anmäld och slutbehandlad den 5 juli 1935, i vad på försvarsdepartementets föredragning ankommer.

25. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under fjärde huvudtiteln gjorda framställning rörande flygvapnets anslag till extra utgifter. (328.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 juni 1935.

26. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. m. (337.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935, i vad på försvarsdepartementets föredragning ankommer, därvid kungörelse utfärdats (sv. f. nr 408).

27. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1935/1936. (338.)

Anmäld och slutbehandlad den 5 juli 1935, i vad på försvarsdepartementets föredragning ankommer.

28. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad löneklassplacering för vissa beställningshavare vid artilleriets fabriker och tyganstalter. (339.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 juni 1935.

29. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillfällig löneförbättring under budgetåret 1935/1936 för viss personal inom den civila statsförvaltningen m. m. (352.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935, i vad på försvarsdepartementets föredragning ankommer.

30. den 18 juni, med överlämnande av riksstat för budgetåret 1935/1936. (374.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

4. Socialdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 4 februari 1935, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av femte huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. (15.)

Anmäld och slutbehandlad den 8 februari 1935.

2. den 12 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare medel för budgetåret 1934/1935 till statliga och statskommunala reservarbeten. (19.)

Anmäld och slutbehandlad den 8 mars 1935.

3. den 16 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1933 (nr 472) om förbud mot politiska uniformer. (24.)

Anmäld den 18 april 1935, därvid utfärdades dels lag (sv. f. nr 116) angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1933 (nr 472) om förbud mot politiska uniformer, dels ock kungörelse (sv. f. nr 117) om förbud mot politiska uniformer.

4. den 15 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1934 fattade beslut. (87.)

Anmäld och slutbehandlad den 26 april 1935.

5. den 26 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lån för utvidgning av Vilhelmsro anstalt för fallandesjuka. (113.)

Anmäld och slutbehandlad den 26 april 1935.

6. den 3 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § 4 mom. förordningen den 6 juni 1925 (nr 172) med vissa bestämmelser angående befattningshavares vid polisväsendet rätt till lön och pension m. m. (134.)

Anmäld den 18 april 1935, därvid förordning i ämnet utfärdades (sv. f. nr 115).

7. den 5 april, i anledning av väckta motioner angående beredande av skydd för pensionsfonder inom enskilda företag m. m. (141.)

Den 26 juni 1935 överlämnad till justitiedepartementet.

8. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 83 med anhållan om riksdagens yttrande över förslag till förordning med vissa bestämmelser om arbetsförmedling m. m. (142.)

Anmäld den 18 april 1935, därvid lag med vissa bestämmelser om arbetsförmedling utfärdades (sv. f. nr 113).

9. den 12 april, angående regleringen för budgetåret 1935/1936 av utgifterna under riksstatens femte huvudtitel, innefattande anslagen till socialdepartementet. (5.)

Anmäld den 10 maj 1935, och beslötos därvid och senare under året erforderliga åtgärder.

10. den 30 april, i anledning av väckta motioner angående undersökning av vårt lands befolkningsfråga m. m. (181.)

Sedan skrivelsen anmälts den 17 maj 1935, har chefen för socialdepartementet, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande, den 22 i samma månad tillsatt en kommission för undersökning av vårt lands befolkningsfråga. Kommissionens uppdrag är ännu icke slutfört.

11. den 3 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående nedsättning av räntan å vissa lån ur lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby. (191.)

Anmäld och slutbehandlad den 23 maj 1935.

12. den 14 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare anslag till ny ladugård m. m. vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar. (215.)

Anmäld och slutbehandlad den 23 maj 1935.

13. den 17 maj, i anledning av väckt motion rörande ändrade bestämmelser angående moderskapsunderstöd m. m. (223.)

Anmäld den 7 juni 1935, därvid uppdrogs åt kommissionen för undersökning av vårt lands befolkningsfråga att vid fullgörandet av sitt uppdrag taga under övervägande de i skrivelsen avsedda frågorna.

14. den 21 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag till byggnader för statens bakteriologiska laboratorium. (225.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 juni 1935.

15. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss ändring i grunderna för statsbidrag till erkända sjukkassor. (226.)

Anmäld den 15 juni 1935, därvid kungörelse (sv. f. nr 333) utfärdades om ändrad lydelse av §§ 4 och 5 kungörelsen den 26 juni 1931 (nr 282) angående statsbidrag åt sjukkassor.

16. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till vissa landsting för av dem disponerade vårdplatser å folksanatorierna. (227.)

Anmäld och slutbehandlad den 31 maj 1935.

17. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lån till Övre Norrlands erkända centralsjukkassa för beredande av rörelsekapital åt kassan. (228.)

Anmäld och slutbehandlad den 31 maj 1935.

18. den 23 maj, angående reglering för budgetåret 1935/1936 av utgifterna under riksstatens elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensionsväsendet, utom i vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten. (11.)

Anmäld och slutbehandlad den 12 juli 1935.

19. den 25 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om kommunalstyrelse i Stockholm ävensom i anledning av propositionen väckta motioner. (237.)

Anmäld den 15 juni 1935, därvid lag i ämnet utfärdades (sv. f. nr 337). Med anledning av vad riksdagen i skrivelsen beträffande andra ämnen anfört och yrkat har inom socialdepartementet upprättats en promemoria angående gemensam valdag för stadsfullmäktige-, landstingsmanna- och elektorsval, varöver yttranden inhämtats från åtskilliga myndigheter och organisationer. I denna del samt såvitt angår av riksdagen begärd utredning av frågan om fullgjord skattebetalning såsom villkor för valbarhet och behörighet till kommunala förtroendeuppdrag är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr denna ämbetsberättelse sid. 335, ärendet under punkten 23, samt sid. 339, ärendet under punkten 39.)

20. samma dag, i anledning av väckta motioner om statens övertagande av kostnaderna för vården av hereditärsyfilitiska barn. (254.)

Anmäld den 15 juni 1935, därvid medicinalstyrelsen anbefalldes att efter verkställd utredning avgiva yttrande och förslag i anledning av skrivelsen. Sedan detta uppdrag fullgjorts, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

21. den 28 maj, i anledning av väckt motion angående ersättning av statsmedel för skada, ådragen vid fullgörande av medborgerlig förpliktelse enligt brandstadgan m. m. (236.)

Den 14 juni 1935 överlämnad till kommunikationsdepartementet.

22. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. (259.)

Anmäld den 20 juni och den 5 juli 1935, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

23. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av landsfogdebefattningarna. (260.)

Anmäld den 28 juni och den 20 september 1935, därvid sistnämnda dag bestämmelser utfärdades angående en utbildningskurs för blivande landsfogdar. I övrigt är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

24. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ersättning av statsmedel för skada vid biträde åt ordningsmakten m. m. (261.)

Anmäld den 15 och den 20 juni 1935, därvid förstnämnda dag utfärdades dels förordning (sv. f. nr 330) om ersättning av statsmedel för skada vid biträde åt ordningsmakten, dels ock kungörelse (sv. f. nr 331) med vissa bestämmelser angående tillämpningen av nämnda förordning.

25. den 1 juni, angående åtgärder för anläggning av badinrättningar på landsbygden. (268.)

Anmäld den 5 juli 1935, därvid medicinalstyrelsen anbefalldes att i samråd med pensionsstyrelsen och skolöverstyrelsen verkställa utredning och inkomma med förslag i ämnet. Sådant förslag har ännu ej inkommit.

26. den 5 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 31 med förslag till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder. (287.)

Den 17 juni 1935 överlämnad till justitiedepartementet för handläggning i vad angår den utredning, varom riksdagen hemställt.

27. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 32 med förslag till lag angående tillägg till lagen den 28 maj 1920 (nr 245) om medling i arbetstvister. (288.)

Anmäld den 15 och den 28 juni 1935, därvid sistnämnda dag lag (sv. f. nr 440) utfärdades angående tillägg till lagen den 28 maj 1920 (nr 245) om medling i arbetstvister.

28. den 6 juni, i anledning av riksdagens år 1934 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1933—30 juni 1934. (279.)

Överlämnad från finansdepartementet för handläggning i vad angår punkten 1:o (ersättning till vikarie för häradsskrivare under viss ledighet) samt punkten 7:o (statsverkets kostnader för gränskontrollen).

Punkten 1:o har anmälts och slutbehandlats den 8 november 1935.

I fråga om ärendet under punkten 7:o hava statskontoret och generaltullstyrelsen den 29 november 1935 avgivit anbefallt, gemensamt yttrande. Ärendet är därefter i denna del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

29. den 7 juni, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om folkpensionering m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (298.)

Anmäld den 28 juni 1935, därvid utfärdades dels lag om folkpensionering (sv. f. nr 434), dels ock förordning om invalidunderstöd (sv. f. nr 435). För handläggning i vad angår den utredning, varom riksdagen hemställt, har skrivelsen överlämnats till finansdepartementet.

30. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 34 § lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring. (299.)

Anmäld den 28 juni 1935, därvid lag i ämnet utfärdades (sv. f. nr 433).

31. samma dag, i anledning av väckta motioner angående lagstiftning till arbetsfredens främjande m. m. (300.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

32. den 14 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under femte huvudtiteln gjorda framställning angående anslag till extra utgifter. (329.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 juni 1935.

33. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1935/1936. (338.)

Anmäld och slutbehandlad den 12 juli 1935, i vad på socialdepartementets föredragning beror.

34. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bestridande under budgetåret 1935/1936 av kostnaderna för pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet. (340.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

35. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen samt anslag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden jämte en i ämnet väckt motion. (343.)

Anmäld den 28 juni och den 5 juli 1935, därvid förstnämnda dag utfärdades dels kungörelse (sv. f. nr 436) om lån för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen, dels ock kungörelse (sv. f. nr 438) med vissa bestämmelser angående förbättringsbidrag och nybyggnadslån för bostadsbyggnadsföretag på landsbygden.

36. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer. (344.)

Anmäld den 28 juni, den 5 juli och den 4 september 1935. Jämte det i övrigt erforderliga åtgärder därvid beslötos, utfärdades kungörelser dels den 28 juni 1935 om ändring i vissa delar av instruktionen den 24 november 1933 (nr 683) för statens byggnadslånebyrå (sv. f. nr 437), dels ock den 4 september 1935 om lån och bidrag av statsmedel till främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer (sv. f. nr 512).

37. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av en lånefond för lantarbetarbostäder. (345.)

Anmäld den 28 juni och den 5 juli 1935, därvid förstnämnda dag kungörelse (sv. f. nr 439) utfärdades om lån från lånefonden för lantarbetarbostäder.

38. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under femte huvudtiteln gjorda framställning angående anslag till arbetsdomstolen. (354.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

39. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till domstolen för ekonomiska stridsåtgärder. (355.)

Anmäld den 20 juni 1935, därvid beslöts att skrivelsen — däri riksdagen anmälde, att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition icke föranlett någon riksdagens åtgärd — skulle läggas till handlingarna.

40. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till statliga och kommunala beredskapsarbeten m. m. jämte i dessa ämnen väckta motioner. (370.)

Anmäld den 5 juli 1935, och beslötos därvid och senare under året erforderliga åtgärder.

41. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till statens arbetslöshetskommission, kontantunderstödsverksamhet, statliga och statskommunala reservarbeten m. m. jämte i dessa ämnen väckta motioner. (371.)

Anmäld dels den 28 juni 1935, därvid kungörelse (sv. f. nr 426) utfärdades om ändrad lydelse i vissa delar av kungörelsen den 30 juni 1934 (nr 434) angående statlig och statsunderstödd hjälpverksamhet vid arbetslöshet, dels ock den 8 november 1935, därvid statistiska centralbyrån anbefalldes att avgiva utlåtande beträffande den motionsvis väckta frågan om undersökning rörande icke hemortsberättigade ur synpunkten av antal, förekomst m. m. Därjämte har Kungl. Maj:t den 12 juli 1935 uppdragit åt statens arbetslöshetskommission att med ledning av från arbetslöshetskommittéerna inhämtade uppgifter, avseende den 31 juli 1935, verkställa utredning angående samtliga de anmälda arbetslösas ålder, yrke och organisationstillhörighet, arbetslöshetsperiodens längd, arbetsförhet inom eget yrke och inom grovarbete, tidpunkten för vederbörande hjälpsökandes inflyttning till vistelsekommunen ävensom den form, vari hjälpen lämnats.

42. den 15 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändring i hälsovårdsstadgan samt omorganisation av distriktsvården m. m. jämte i dessa ämnen väckta motioner. (380.)

Anmäld den 28 juni och den 5 juli 1935, därvid förstnämnda dag sex författningar i ämnet utfärdades (sv. f. nr 427—432).

43. den 18 juni, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i fråga om Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av arbetstiden för viss statsanställd personal m. m. (369.)

Sedan medicinalstyrelsen verkställt anbefalld utredning rörande den årliga kostnadsökning, som ett genomförande vid av landsting eller kommuner drivna kroppssjukhus av en arbetstidsbegränsning i enlighet med Kungl. Maj:ts i berörda proposition framlagda förslag skulle medföra i fråga om avlöning till såväl egentlig sjukvårdspersonal som ekonomipersonal, är ärendet i denna del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

5. Kommunikationsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 23 februari 1935, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatta åtgärder för främjande av sparsamhet bland skolungdomen. (52.)

Anmäld den 8 mars 1935, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

2. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande av mötesspår vid vissa stationer å stambanan Stockholm—Göteborg. (53.)

Anmäld den 8 mars 1935, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

3. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av sjätte huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. (54.)

Anmäld den 8 mars 1935, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

4. den 4 mars, angående regleringen för budgetåret 1935/1936 av utgifterna för kapitalökning i avseende å postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk. (62.)

Anmäld den 15 mars 1935, därvid länsstyrelsen i Norrbottens län anbefalldes verkställa av riksdagen begärd utredning angående förbindelse mellan Haparandahamn och Haparanda samt att till Kungl. Maj:t inkomma med utredningen och med redogörelse för de åtgärder, som länsstyrelsen kunde hava vidtagit i anledning av utredningen, ävensom, därest statens bistånd för åvägabringande av förenämnda kommunikationsförbindelse skulle befinnas oundvikligt, med det förslag i sådant hänseende, vartill utredningen kunde giva anledning, varjämte då samt sedermera under året i övrigt erforderliga åtgärder beslutits. Sedan länsstyrelsen inkommit med framställning i ovannämnda hänseende, har ärendet remitterats till järnvägsstyrelsen för utlåtande. Sådant utlåtande har ännu icke inkommit.

5. den 5 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framställda förslag om anslag till lån till järnvägsanläggningen Ulricehamn —Jönköping. (63.)

Anmäld den 15 mars 1935, därvid järnvägsstyrelsen anbefalldes att, under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande och med beaktande av vad i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 4 januari 1935 anförts, med Borås—Jönköpings järnvägsaktiebolag träffa överenskommelse om förvärv för statens räkning av bolagets järnvägsanläggning Borås—Ulricehamn—Jönköping samt att därefter underställa överenskommelsen Kungl. Maj:ts prövning. Sådan överenskommelse har ännu icke inkommit.

6. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa statens järnvägar tillhöriga markområden m. m. (65.)

Anmäld den 15 mars 1935, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

7. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av ett telegrafverket tillhörigt tomtområde i Nynäshamn. (66.)

Anmäld den 15 mars 1935, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

8. den 11 mars, i anledning av väckta motioner angående viss ändring i motorfordonsförordningen. (70.)

Sedan infordrade yttranden inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

9. samma dag, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t gjorda framställningar om anslag till byggnadsarbeten, avseende kommunikationsdepartementets verksamhetsområde. (72.)

Anmäld den 22 mars 1935, därvid beträffande punkterna 1—5 erforderliga åtgärder beslötos och i fråga om punkten 6, nybyggnad för lantmäterikontoret i

Gävleborgs län, uppdrogs åt byggnadsstyrelsen att med Gävle stads vederbörande myndigheter föra förhandlingar om tomt för byggnaden samt att därefter till Kungl. Maj:t inkomma med utlåtande och förslag. Detta har ännu icke skett.

10. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avsättning till en fond av medel, som influtit vid försäljning av sparmärken. (74.)

Gemensamt utlåtande har infordrats från generalpoststyrelsen och skolöverstyrelsen men ännu ej inkommit.

11. den 22 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående egnahemslån till statens järnvägars personal i Ånge. (101.)

Anmäld den 5 april 1935, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

12. samma dag, i anledning av väckta motioner om statens övertagande av Gävle—Ockelbo järnväg m. m. (102.)

Sedan utlåtanden i ärendet infordrats från järnvägsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt chefen för generalstaben, har ärendet remitterats till länsstyrelsen i Gävleborgs län för fortsatt utredning i anslutning till av järnvägsstyrelsen i dess utlåtande gjord hemställan.

13. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för chauffören O. R. Jansson m. fl. från skyldighet att gälda vissa skadeståndsbelopp. (103.)

Anmäld den 5 april 1935, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

14. den 26 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under sjätte huvudtiteln gjorda framställning om bidrag till uppförande av en hangar å Bromma flygplats. (115.)

Anmäld den 5 april 1935, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

15. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning gjorda framställningar om anslag till belysningsanläggningar för luftfartsleder m. m. (116.)

Anmäld den 5 april, den 20 juni och den 15 november 1935, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

16. den 29 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utarrendering av kronan tillhörig andel i Jössefors vattenfall. (119.)

Anmäld den 12 april 1935, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

17. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till kontorsbyggnad för statens vattenfallsverks räkning i kvarteret Björnen i Stockholm. (120.)

Anmäld den 18 april 1935, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

18. den 5 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ökade lokaler för länsstyrelsen i Hallands län. (135.)

Anmäld den 12 april 1935, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

19. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för stationskarlen N. H. Pettersson och banarbetaren G. Persson från viss ersättningsskyldighet gentemot statens järnvägar. (136.)

Anmäld den 12 april 1935, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

20. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rensningsarbeten i Göta älv för huvudreglering av Vänern. (138.)

Anmäld den 12 april 1935, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

21. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av förutvarande Kronprinsens husarregementes kasernetablissement i Malmö. (139.)

Anmäld den 12 april 1935, därvid byggnadsstyrelsen bemyndigades att uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till erforderliga avtal. Dylika förslag hava ännu icke inkommit.

22. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inköp för telegrafverkets räkning av tomt i Bollnäs m. m. (140.)

Anmäld den 12 april 1935, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

23. den 25 april, angående regleringen för budgetåret 1935/1936 av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet. (6.)

Anmäld den 17 maj 1935, därvid utfärdats en förordning och två kungörelser (sv. f. nr 187—189), och hava då samt sedermera under året i övrigt erforderliga åtgärder beslutits.

24. den 3 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk m. m. (189.)

Anmäld den 10 maj 1935, därvid utfärdades en kungörelse (sv. f. nr 214) samt i övrigt erforderliga åtgärder beslötos.

25. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående lånefonden för anskaffning av motorvagnar m. m. åt enskilda järnvägar m. m. (190.)

Anmäld den 28 juni 1935, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

26. den 11 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående nedskrivning av statslån till anläggning av Skövde—Axvalls järnväg m. m. (202.)

Anmäld den 17 maj 1935, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

27. den 14 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående understöd till svensk luftfart m. m. jämte två i ämnet väckta motioner. (213.)

Anmäld den 23 maj, den 28 juni och den 2 augusti 1935, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

28. den 15 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av länsarkitektsinstitutionen m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (222.)

Anmäld dels den 15 juni 1935, därvid utfärdats en instruktion och en kungörelse (sv. f. nr 354 och 392), dels den 6 december 1935, därvid utfärdats en kungörelse (sv. f. nr 597), dels ock den 20 december 1935, därvid utfärdats två kungörelser (sv. f. nr 625 och 631), och hava vid nämnda tillfällen i övrigt erforderliga åtgärder beslutits.

29. den 28 maj, i anledning av väckt motion angående ersättning av statsmedel för skada, ådragen vid fullgörande av medborgerlig förpliktelse enligt brandstadgan m. m. (236.)

Riksförsäkringsanstalten har anbefallts avgiva utlåtande. Sådant har ännu ej inkommit.

30. den 6 juni, i anledning av riksdagens år 1934 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1933—30 juni 1934. (279.)

Anmäld, såvitt angår kommunikationsdepartementet, den 15 juni 1935, därvid tillkallades sakkunniga för utredning i fråga om ny lagstiftning beträffande enskilda vägar m. m. (1935 års vägsakkunniga).

31. samma dag, i anledning av väckt motion om förbud mot hastighetstävlingar med motorfordon å allmänna vägar. (293.)

Sedan infordrade utlåtanden inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

32. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 171 med förslag till förordning om ändring i vissa delar av vägtrafikstadgan den 20 juni 1930 (nr 285). (294.)

Anmäld den 15 juni 1935, därvid utfärdades en förordning (sv. f. nr 332).

33. den 8 juni, angående fribrevsrätt för rikets sjömanshus. (310.)

Anmäld den 20 juni 1935, därvid uppdrogs åt generalpoststyrelsen och kommerskollegium att, med beaktande av vad i riksdagens skrivelse och däri omnämnda utlåtanden anförts, till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till reviderade bestämmelser i ämnet. Dylikt förslag har ännu ej inkommit.

34. den 14 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under sjätte huvudtiteln gjorda framställning angående anslag till extra utgifter. (330.)

Anmäld den 20 juni 1935, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

35. samma dag, i fråga om ändrade grunder för rundradioverksamheten. (336.)

Anmäld den 20 september och den 15 november 1935, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

36. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1935/1936. (338.)

Anmäld och slutbehandlad den 5 juli 1935.

6. Finansdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 9 februari 1935, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 30 maj 1873 om rikets mynt. (17.)

Lag i ämnet utfärdad den 15 februari 1935 (sv. f. nr 28).

2. den 16 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under "Utgifterna. För flera huvudtitlar gemensamma frågor" gjorda framställningar angående dispositionen av den 30 juni 1935 kvarstående behållningar å reservationsanslag samt rörande sättet för bestridande av vissa avlöningskostnader för personal vid nyreglerade verk, tillhörande allmänna civilförvaltningen. (20.)

Anmäld den 5 april, den 31 maj och den 15 juni 1935. Sistnämnda dag utfärdades kungörelse (sv. f. nr 374). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

3. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disposition av vinstmedel hos Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet. (22.)

Anmäld och slutbehandlad den 5 april 1935.

4. den 19 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under "Utgifterna. För flera huvudtitlar gemensamma frågor" gjorda framställning angående avlöningsförhållandena för föredragande i regeringsrätten. (30.)

Anmäld den 3 maj och den 15 juni 1935, varmed skrivelsen slutbehandlats.

5. den 20 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående upphävande av gällande stadganden om solidariska bankbolag. (39.)

Lag i ämnet utfärdad den 22 februari 1935 (sv. f. nr 32).

6. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § 2 mom. och 3 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster. (40.)

Förordning i ämnet utfärdad den 22 februari 1935 (sv. f. nr 29).

7. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld. (41.)

Kungörelse i ämnet utfärdad den 22 februari 1935 (sv. f. nr 30).

8. den 23 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 17 maj 1923 (nr 113) om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor m. fl. lyxvaror. (42.)

Anmäld dels den 1 mars 1935, då förordning i ämnet utfärdades (sv. f. nr 53), dels ock den 18 oktober 1935, då statskontoret anbefalldes att verkställa viss utredning. Sedan statskontoret den 30 november 1935 inkommit med denna utredning, är ärendet i denna del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

9. den 11 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av allmänna arvsfonden tillfallna tomterna nr 2 och 3 i kvarteret Linden i Motala. (81.)

Anmäld och slutbehandlad den 22 mars 1935.

10. den 15 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare. (85.)

Överlämnad till ecklesiastikdepartementet den 29 mars 1935 för vidare handläggning.

11. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 25 § 2 mom. förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin. (88.)

Förordning i ämnet utfärdad den 30 mars 1935 (sv. f. nr 79).

12. den 22 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § förordningen den 23 oktober 1908 angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter. (111.)

Författningar i ämnet utfärdade den 15 juni 1935 (sv. f. nr 308 och 309).

13. den 23 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pensionsförhöjning i vissa fall till mejerikonsulent med delaktighet i statens pensionsanstalt. (106.)

Kungörelse i ämnet utfärdad den 5 april 1935 (sv. f. nr 96).

14. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beräkning av engångsavgift till statens pensionsanstalt beträffande lärarbefattningar vid vissa anstalter för yrkesundervisning m. m. (107.)

Kungörelse i ämnet utfärdad den 12 april 1935 (sv. f. nr 144).

15. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förbättrade pensionsförmåner för vissa förutvarande anställningshavare vid Hässleholm—Markaryds järnväg. (108.)

Anmäld och slutbehandlad den 5 april 1935.

16. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående delaktighet i statens pensionsanstalt för överläkare vid statsunderstödda vanföreanstalter. (109.)

Kungörelse i ämnet utfärdad den 12 april 1935 (sv. f. nr 144).

17. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag av statsmedel till gäldande av förra kamreraren vid Ruda—Finsjö—Oskarshamns och Ruda—Älghults järnvägsaktiebolag Maria Wijkströms avgifter till enskilda järnvägarnas pensionskassa. (110.)

Anmäld och slutbehandlad den 5 april 1935.

18. den 28 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående sänkning av pensionsåldern för distriktsveterinär med delaktighet i statens pensionsanstalt. (122.)

Kungörelse i ämnet utfärdad den 12 april 1935 (sv. f. nr 144).

19. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pensionsrätten för vissa f. d. rektorer vid allmänna läroverk m. fl. undervisningsanstalter. (123.)

Kungörelse i ämnet utfärdad den 12 april 1935 (sv. f. nr 145).

20. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående grunder för pension till vissa tjänstemän, som i samband med statens övertagande av enskilda järnvägar eller bandelar övergått i statens järnvägars tjänst. (124.)

Anmäld och slutbehandlad den 12 april 1935, då bland annat utfärdats kungörelse i ämnet (sv. f. nr 146).

21. den 29 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner angående inrättande av statens allmänna fastighetsfond samt med förslag till inkomst- och utgiftsstat för fonden för budgetåret 1935/1936. (121.)

Anmäld den 5 april och den 15 juni 1935. Skrivelsen är i viss del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

22. den 30 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 219, med förslag till vissa ändringar i gällande tulltaxa m. m. (125.)

Kungörelser i ämnet utfärdade den 30 mars 1935 (sv. f. nr 74 och 75).

23. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om omsättningsskatt å inhemskt vin. (126.)

Förordning i ämnet utfärdad den 30 mars 1935 (sv. f. nr 76).

24. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av sjunde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. (128.)

Anmäld och slutbehandlad den 5 april 1935.

25. den 2 april, i anledning av Kungl. Maj:ts två särskilda propositioner angående tilläggspension åt vissa i statens tjänst anställda eller förut anställda personer. (130.)

Anmäld och slutbehandlad den 26 april 1935.

26. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående delaktighet i lärarinnornas pensionsanstalt för vissa övningslärarinnor vid kommunala flickskolor. (131.)

Kungörelse i ämnet utfärdad den 15 juni 1935 (sv. f. nr 377).

27. den 3 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av en i Genève den 11 oktober 1933 dagtecknad konvention för underlättande av det internationella utbytet av undervisningsfilm, m. m. (129.)

Anmäld den 20 december 1935, då förordning i ämnet utfärdades (sv. f. nr 619). Ärendet är, såvitt angår konventionens ratificering, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

28. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om utsträckt tillämpning av de i kungörelsen den 3 februari 1888 (nr 1 sid. 3) samt 4 § lagen den 2 december 1892 (nr 106) meddelade bestämmelser angående ersättning av statsmedel för gulden frälseränta. (133.)

Förordning i ämnet utfärdad den 12 april 1935 (sv. f. nr 103).

29. den 5 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående skatt å vissa för drivande av automobil använda brännoljor. (144.)

Förordning i ämnet utfärdad den 3 maj 1935 (sv. f. nr 142).

30. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner med förslag till dels förordning om ändrad lydelse av 7 § tulltaxeförordningen, dels ock förordning om ändrad lydelse av 8 § 1 mom. samma förordning. (145.)

Författningar i ämnet utfärdade den 15 juni 1935 (sv. f. nr 334 och 335).

31. samma dag, i anledning av väckt motion om viss ändring i förordningen om arvsskatt och skatt för gåva. (146.)

Förordning i ämnet utfärdad den 3 maj 1935 (sv. f. nr 141).

32. den 10 april, angående regleringen för budgetåret 1935/1936 av utgifterna under riksstatens första huvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna. (1.)

Anmäld och slutbehandlad den 31 maj 1935.

33. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av ett avtal mellan Sverige och Nederländerna för undvikande av dubbelbeskattning. (164.)

Anmäld dels den 12 april 1935 (på utrikesdepartementets föredragning), dels ock den 26 april 1935, då kungörelse i ämnet utfärdats (sv. f. nr 139). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

34. den 12 april, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning framställda förslag angående statsverkets fond av rusdrycksmedel m. m. (165.)

Anmäld och slutbehandlad den 3 maj 1935, då bland annat förordning i ämnet utfärdats (sv. f. nr 147).

35. samma dag, i anledning av väckta motioner angående tullen å vissa glasvaror m. m. (171.)

Förordning i ämnet utfärdad den 26 april 1935 (sv. f. nr 121).

36. samma dag, i anledning av väckt motion om ökat tullskydd för elektricitetsmätare. (172.)

Kungörelse i ämnet utfärdad den 26 april 1935 (sv. f. nr 120).

37. samma dag, i anledning av väckt motion angående tullsatserna för färgband till skriv- och räknemaskiner. (173.)

Kungörelse i ämnet utfärdad den 26 april 1935 (sv. f. nr 120).

38. samma dag, i anledning av vissa framställningar rörande pensioner eller understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer m. fl. (174.)

Anmäld och slutbehandlad den 3 maj 1935.

39. den 27 april, angående vissa av Kungl. Maj:t gjorda framställningar i avseende å utgifterna för budgetåret 1935/1936 under riksstatens sjunde huvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet. (7.)

Anmäld den 31 maj 1935. Ärendet under punkten 39 (ersättning till statens allmänna fastighetsfond) är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

40. den 30 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande av kronans rätt till danaarv efter Erik Johan Jonsson från Örebro. (182.)

Anmäld och slutbehandlad den 10 maj 1935.

41. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående skyldighet för tjänsteman, tillhörande den civila statsförvaltningen, att i vissa fall underkasta sig läkarundersökning m. m. (185.)

Anmäld den 23 maj och den 18 juli 1935, vilken sistnämnda dag kungörelse i ämnet utfärdats (sv. f. nr 459). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

42. den 10 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder till skyddande av de allmänna intressena vid utnyttjandet av Bolidens gruvaktiebolag tillhöriga gruvfyndigheter. (195.)

Anmäld och slutbehandlad den 17 maj 1935.

43. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till frihamnsförordning m. m. (217.)

Författningar i ämnet utfärdade den 31 maj 1935 (sv. f. nr 250—254).

44. den 11 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till militärt tjänstepensionsreglemente m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (203.)

Anmäld och slutbehandlad den 17 maj 1935, då bland annat författningar i ämnet utfärdats (sv. f. nr 167—173).

45. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1935/1936 till det militära pensionsväsendet m. m. jämte en i ämnet väckt motion. (204.)

Anmäld den 17 maj samt den 15 och den 28 juni 1935. Kungörelse i ämnet utfärdades den 15 juni 1935 (sv. f. nr 376). Skrivelsen kommer ej vidare, i vad på finansdepartementets föredragning beror, att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

46. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 och 5 §§ lagen den 11 oktober 1907 (nr 85) angående civila tjänstinnehavares rätt till pension. (205.)

Lag i ämnet utfärdad den 17 maj 1935 (sv. f. nr 174).

47. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag om ändring i vissa delar av civila tjänstepensionsreglementet den 30 juni 1934 (nr 442). (206.)

Kungörelse i ämnet utfärdad den 17 maj 1935 (sv. f. nr 175).

48. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pensionsrätten för professorn E. H. O. Stensiö. (207.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935.

49. den 14 maj, angående anvisande av de i regeringsformens 63 § föreskrivna kreditivsummor. (212.)

Anmäld och slutbehandlad den 23 maj 1935.

50. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående konungariket Sveriges stadshypotekskassa m. m. (218.)

Författningar i ämnet utfärdade den 17 maj 1935 (sv. f. nr 176—178).

51. den 17 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen ävensom en i ämnet väckt motion. (224.)

Förordning i ämnet utfärdad den 31 maj 1935 (sv. f. nr 255).

52. den 21 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående i vissa fall av allmänna arvsfondens rätt till arv. (229.)

Anmäld och slutbehandlad den 7 juni 1935.

53. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 225 med förslag till vissa ändringar i gällande tulltaxa m. m. (233.)

Anmäld den 31 maj 1935, då författningar i ämnet utfärdats (sv. f. nr 220 och 223—225).

54. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med tillägg till gällande bestämmelser rörande införsel av spritdrycker och vin till svenskt territorialvatten. (234.)

Lag i ämnet utfärdad den 31 maj 1935 (sv. f. nr 234).

55. den 23 maj, angående reglering för budgetåret 1935/1936 av utgifterna under riksstatens elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensionsväsendet, utom i vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten. (11.)

Anmäld den 31 maj och den 15 juni 1935, vilken sistnämnda dag bland annat kungörelse i ämnet utfärdats (sv. f. nr 382). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

56. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om användande under budgetåret 1935/1936 av vissa till fonden för pensionering av civila tjänstinnehavare inflytande medel. (235.)

Anmäld och slutbehandlad den 31 maj 1935, då bland annat lag i ämnet utfärdats (sv. f. nr 248).

57. den 25 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i 3 § förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften. (250.)

Förordning i ämnet utfärdad den 15 juni 1935 (sv. f. nr 310).

58. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till viss ändring i förordningen den 31 januari 1932 (nr 15) med tillägg till gällande tulltaxa. (251.)

Kungörelse i ämnet utfärdad den 31 maj 1935 (sv. f. nr 222).

59. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 224 med förslag till vissa ändringar i och tillägg till gällande tulltaxa jämte i ämnet väckta motioner. (252.)

Författningar i ämnet utfärdade den 31 maj 1935 (sv. f. nr 220, 221 och 226).

60. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående beräknande av inkomsttiteln "Inkomst av vadhållning vid idrottstävlingar" m. m. (253.)

Överlämnad till handelsdepartementet för vidare handläggning.

61. samma dag, i anledning av framställningar angående pensioner och understöd åt vissa i statens tjänst anställda eller förut anställda personer m. m. (256.)

Anmäld och slutbehandlad den 7 juni 1935.

62. den 28 maj, i anledning av väckta motioner om tillgodoräkning av tjänstgöring såsom vaktmästare hos riksdagen vid placering i löneklass hos verk och inrättningar, som tillhöra statsförvaltningen. (255.)

Sedan allmänna civilförvaltningens lönenämnd inkommit med infordrat yttrande i ärendet, är detsamma beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

63. den 29 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldighet att inlösa av banken utgivna sedlar med guld. (257.)

Kungörelse i ämnet utfärdad den 31 maj 1935 (sv. f. nr 217).

64. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 13 § andra stycket lagen för Sveriges riksbank den 30 juni 1934 och av §§ 9 och 17 lagen om rikets mynt den 30 maj 1873. (258.)

Lag i ämnet utfärdad den 31 maj 1935 (sv. f. nr 219).

65. den 1 juni, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om accis å margarin och vissa andra fettvaror, m. m., dels ock i dessa och andra närstående ämnen väckta motioner. (265.)

I vad på finansdepartementets föredragning beror är detta ärende anmält dels den 7 juni 1935, då förordning i ämnet utfärdats (sv. f. nr 259), dels ock den

28 juni 1935, då kungörelser utfärdats (sv. f. nr 388 och 389). Skrivelsen är därmed för finansdepartementets vidkommande slutbehandlad.

66. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 2 mars 1934 med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa. (266.)

Förordning i ämnet utfärdad den 15 juni 1935 (sv. f. nr 336).

67. den 4 juni, i anledning av väckt motion angående ändrade grunder för sättande av markegång. (270.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

68. samma dag, i anledning av väckta motioner angående beredande av familjepension åt vissa grupper av statsanställda. (272.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

69. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker. (278.)

Förordning i ämnet utfärdad den 15 juni 1935 (sv. f. nr 299).

70. den 6 juni, i anledning av riksdagens år 1934 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1933—30 juni 1934. (279.)

Anmäld den 15 juni 1935. Enligt Kungl. Maj:ts beslut denna dag hava tryckta exemplar av riksdagens skrivelse för vidare handläggning i angivna delar överlämnats till socialdepartementet (punkterna 1 och 7), kommunikationsdepartementet (punkterna 3 och 4) samt jordbruksdepartementet (punkterna 8 och 9).

Ärendena under punkterna 2 (stämpelbeläggning av resolutioner jämlikt 54 § 7 st. väglagen), 5 (provision för stämpelförsäljning) och 6 (partiella ledigheter) äro beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Ärendena under punkterna 1, 3, 4, 7, 8 och 9 komma ej vidare, i vad på finansdepartementets föredragning beror, att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

71. samma dag, i anledning av vissa motioner avseende ändringar i gällande kommunalskattelag m. m. (282.)

Kungl. Maj:t har den 20 september 1935 uppdragit åt sekreteraren i överståthållarens avdelning för polisärenden K. G. A. Sandström samt förste revisorn i försäkringsinspektionen I. T. Askelöf att såsom sakkunniga biträda inom finansdepartementet med vissa förberedande undersökningar på kommunalbeskattningens område.

72. samma dag, i anledning av väckt motion om ändring eller förtydligande av bestämmelserna om restitution av B-skatt. (283.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

73. samma dag, i anledning av väckta motioner om åtgärder för effektiv indrivning av skogsaccis och skogsvårdsavgifter. (284.)

Sedan åtskilliga myndigheter inkommit med infordrade utlåtanden, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

74. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition rörande godkännande av ett avtal mellan Sverige och Tyska riket angående handräckning i beskattningsärenden. (285.)

Anmäld dels den 18 juli 1935 (på utrikesdepartementets föredragning), dels ock den 22 november 1935, då bland annat kungörelser utfärdats (sv. f. nr 567—571). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

75. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av ett avtal mellan Sverige och Tyska riket för undvikande av dubbelbeskattning beträffande arvsskatt, m. m. (286.)

Anmäld dels den 15 juni 1935, då förordning utfärdats (sv. f. nr 318), dels den 18 juli 1935 (på utrikesdepartementets föredragning), dels ock den 22 november 1935, då kungörelse utfärdats (sv. f. nr 572). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

76. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående uttagande i vissa fall av ogulden utländsk utskyld eller allmän avgift, m. m. (290.)

Författningar i ämnet utfärdade den 15 juni 1935 (sv. f. nr 315—317).

77. den 7 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1935/1936 i vad rör jordbruksärenden. (277.)

Kungörelser i ämnet utfärdade den 28 juni 1935 (sv. f. nr 383 och 385), varmed skrivelsen, i vad på finansdepartementets föredragning beror, slutbehandlats. Skrivelsen har även varit föremål för handläggning i jordbruksdepartementet.

78. samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om folkpensionering m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (298.)

Ärendet har överlämnats från socialdepartementet, i vad avser riksdagens anhållan om utredning rörande ändring i förordningen den 16 december 1927 angående understöd av skatteutjämningsmedel. I denna del är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

79. den 8 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående skattefrihet för viss förmån av hyresavdrag. (301.)

Förordning i ämnet utfärdad den 15 juni 1935 (sv. f. nr 319).

80. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift. (302.)

Överlämnad till handelsdepartementet den 12 juni 1935.

81. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om extra inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1935. (303.)

Författningar i ämnet utfärdade den 15 juni 1935 (sv. f. nr 300—302).

82. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om särskild skatt å förmögenhet för år 1935. (304.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935, då bland annat författningar i ämnet utfärdats (sv. f. nr 303—305).

83. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 251 angående vissa ändringar i gällande tulltaxa, m. m. (306.)

Kungörelser i ämnet utfärdade den 18 juli 1935 (sv. f. nr 471 och 472).

84. den 12 juni, angående beräkning av bevillningarna för budgetåret 1935/1936, m. m. (360.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935, då bland annat utfärdats förordning (sv. f. nr 296) angående det procenttal av stadgade grundbelopp, varmed

den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten för år 1935 skall utgå, samt kungörelse (sv. f. nr 297) angående fastställelse av vissa tabeller till ledning vid uträknandet av den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten för år 1935.

85. den 14 juni, angående åtgärder för ökad malmutskeppning över Luleå. (309.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

86. samma dag, i anledning av väckta motioner om dels understöd åt förre volontären N. E. G. Grahn, dels ock pension åt förre ban- och byggnadsarbetaren K. R. Jakobsson. (312.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

87. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl., i vad rör pensionsväsendet. (314.)

Kungörelser i ämnet utfärdade den 28 juni 1935 (sv. f. nr 383 och 385).

88. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts under vissa punkter av elfte huvudtiteln gjorda framställningar om anslag till dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer samt åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. (315.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

89. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 207, punkten 16, angående pension åt verkställande ledamoten i djurgårdskommissionen, f. d. översten C. S. I. Petersson. (316.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

90. samma dag, angående regleringen för budgetåret 1935/1936 av utgifterna under huvudtiteln riksdagen och dess verk m. m. (317.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

91. samma dag, angående ny instruktion för riksdagens revisorer vid riksbankens avdelningskontor i orterna. (318.)

Kungörelse i ämnet utfärdad den 28 juni 1935 (sv. f. nr 405).

92. samma dag, angående reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning. (320.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

93. samma dag, angående reglemente för riksgäldskontoret. (322.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

94. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under sjunde huvudtiteln gjorda framställning angående anslag till extra utgifter. (331.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935.

95. samma dag, angående regleringen för budgetåret 1935/1936 av utgifterna under riksstatens elfte huvudtitel, i vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten. (335.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935.

96. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. m. (337.)

Anmäld den 15 juni 1935, då kungörelse i ämnet utfärdats (sv. f. nr 407). Ärendet, som den 22 juni 1935 i viss del överlämnats till försvarsdepartementet, kommer ej vidare, i vad på finansdepartementets föredragning beror, att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

97. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1935/1936. (338.)

Anmäld den 28 juni 1935, då bland annat kungörelser i ämnet utfärdades (sv. f. nr 383—385). Skrivelsen är därmed, i vad på finansdepartementets föredragning beror, slutbehandlad. Skrivelsen har även varit föremål för handläggning i övriga departement utom jordbruksdepartementet.

98. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till kostnader för årlig taxering jämte en i ämnet väckt motion. (341.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935.

99. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till statskontoret för budgetåret 1935/1936 m. m. (348.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935.

100. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts under sjunde huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag till Tullverket: Omkostnader. (349.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935.

101. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till räntor å statsskulden m. m. (350.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

102. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande av särskild folkräkning. (351.)

Anmäld den 15 juni, den 9 augusti och den 20 september 1935. Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

103. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillfällig löneförbättring under budgetåret 1935/1936 för viss personal inom den civila statsförvaltningen m. m. (352.)

Anmäld den 15 juni 1935, då bland annat kungörelse i ämnet utfärdats (sv. f. nr 380), varjämte ärendet i vissa, angivna delar den 22 juni 1935 överlämnats till försvars- och ecklesiastikdepartementen. Ärendet kommer ej vidare, i vad på finansdepartementets föredragning beror, att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

104. samma dag, i anledning av väckta motioner angående Svenska lantmännens kvarnförenings skuldförhållanden. (353.)

Anmäld den 5 juli och den 18 oktober 1935. Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

105. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till kostnader i anledning av avtal med främmande stat om handräckning i beskattningsärenden. (356.)

Anmäld och slutbehandlad den 22 november 1935.

106. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen och i propositionen nr 249 gjorda framställningar om anslag till avbetalning å statsskulden. (357.)

Anmäld den 28 juni 1935 (punkterna 1 och 2). Ärendena under punkterna 3 och 4 äro beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

107. samma dag, angående val av fullmäktige i riksbanken och suppleanter för riksdagens fullmäktige i nämnda bank. (361.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

108. samma dag, angående val av fullmäktige i riksgäldskontoret och suppleanter för fullmäktige i samma kontor. (362.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

109. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till oförutsedda utgifter. (372.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935.

110. den 18 juni, angående statsregleringen för budgetåret 1935/1936. (373.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

111. samma dag, med överlämnande av riksstat för budgetåret 1935/1936. (374.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

7. Ecklesiastikdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 4 februari 1935, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av åttonde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. (14.)

Anmäld och slutbehandlad den 8 februari 1935.

2. den 12 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa frågor rörande folkundervisningen i rikets nordligaste gränsorter. (18.)

Anmäld och slutbehandlad den 10 maj 1935, därvid utfärdats tre kungörelser (sv. f. nr 184—186).

3. den 16 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag ur kyrkofonden under budgetåret 1935/1936 för biträde vid handläggning av ecklesiastika boställsärenden och vad därmed äger samband. (25.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

4. den 11 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning gjorda framställning om anslag till studielånefonden. (73.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 mars 1935.

5. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om emeritilöner för vissa prästmän i ledande ställning i missionens och diakoniens tjänst. (76.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935, därvid utfärdats en lag och en kungörelse (sv. f. nr 445 och 446).

6. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående biträden åt ärkebiskopen. (77.)

Anmäld och slutbehandlad den 5 april 1935.

7. den 15 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare. (85.)

Anmäld och slutbehandlad den 31 maj 1935.

8. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss markupplåtelse för utvidgning av universitetets i Uppsala idrottsplats. (97.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 mars 1935.

9. den 22 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 30 augusti 1932 (nr 404) om kyrkofond. (112.)

Anmäld och slutbehandlad den 8 oktober 1935, därvid utfärdats en lag och en kungörelse (sv. f. nr 526 och 527).

10. den 28 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utvidgning av samrealskolan i Haparanda till ett högre allmänt läroverk jämte en i ämnet väckt motion. (117.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

11. den 29 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inredningsarbeten m. m. för universitetsbiblioteken i Uppsala och Lund. (118.)

Anmäld och slutbehandlad den 12 april 1935.

12. den 9 april, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1935/1936 under riksstatens åttonde huvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet, jämte åtskilliga beträffande samma huvudtitel väckta motioner m. m. (8.)

Kungl. Maj:t har den 26 april, den 17 och den 31 maj, den 7, den 15, den 20 och den 28 juni, den 2, den 23 och den 30 augusti, den 6 september, den 22 november och den 6 december 1935 avgjort skilda delar av ärendet samt därvid utfärdat den 26 april 1935 fyra kungörelser (sv. f. nr 149—152) och den 17 maj 1935 tjugufyra kungörelser (sv. f. nr 192—198, 200—213, 242, 243 och 295). Samtliga punkter i riksdagens skrivelse äro slutbehandlade utom punkten nr 183 angående anslag till vissa kostnader för utdelning av statens räntefria studielån, beträffande vilken punkt Kungl. Maj:t den 17 maj 1935 förklarat sig vilja framdeles meddela beslut.

13. den 12 april, i anledning av Kungl. Maj:ts dels under riksstatens åttonde huvudtitel, punkterna 66—106, dels ock i proposition, nr 142, gjorda framställningar angående anslag för budgetåret 1935/1936 till universiteten, den medicinska undervisningen m. m. jämte en beträffande nämnda huvudtitel väckt motion. (162.)

Anmäld den 26 april och den 23 maj 1935, vilken sistnämnda dag ärendet slutbehandlats.

14. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts dels under riksstatens åttonde huvudtitel, punkterna 26—30, dels ock i proposition, nr 142, gjorda framställningar angående anslag för budgetåret 1935/1936 till naturhistoriska riksmuseet och statens etnografiska museum. (163.)

Anmäld och slutbehandlad den 23 maj 1935.

15. den 30 april, i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner angående dels understöd åt vissa lärarinnor, som på grund av folkskoleväsendets omorganisation förlorat sin anställning, dels ock understöd åt förra lärarinnan Helga Vilhelmina Andersson m. m. (187.)

Anmäld och slutbehandlad den 23 maj 1935.

16. den 15 maj, angående ändrad ordning för tillsättande av ständig adjunktsbefattning. (219.)

Ett inom ecklesiastikdepartementet upprättat förslag till bestämmelser rörande ordningen för tillsättande av kyrkoadjunktsbefattning har den 29 juni 1935 remitterats till samtliga domkapitel och Stockholms stads konsistorium. Sedan svar å remisserna numera inkommit, är skrivelsen beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

17. samma dag, angående obligatorisk undervisning i folk- och småskolor i hälsovård med mera. (220.)

Anmäld den 31 maj 1935, därvid beslöts remiss till skolöverstyrelsen, som inkom med utlåtande den 6 september 1935. Ärendet har därefter den 9 september 1935 remitterats till medicinalstyrelsen, som ännu icke besvarat remissen.

18. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln, punkten 226, gjorda framställning angående anslag till bidrag till föreningar, som anordna god orkestermusik för allmänheten, m. m. (221.)

Anmäld och slutbehandlad den 31 maj 1935.

19. den 25 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för professorn G. Rudberg att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig viss tjänstgöring. (238.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935.

20. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för expeditionsvakten E. O. Cederholm att för uppflyttning i löneklass tillgodoräkna sig viss tjänstgöring. (239.)

Anmäld och slutbehandlad den 7 juni 1935.

21. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående Karin Gunnelius' överflyttning såsom ämneslärarinna vid samrealskolan i Sunne. (240.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 juni 1935.

22. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lönetursberäkning för vissa lärare jämte en i ämnet väckt motion. (241.)

Anmäld och slutbehandlad den 18 juli 1935, därvid utfärdats sex kungörelser (sv. f. nr 462—467).

23. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående småskoleseminarielärarinnan Sigrid Degermans avlöningsförmåner. (242.)

Anmäld och slutbehandlad den 7 juni 1935.

24. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln, punkten 90, gjorda framställning angående anslag till universitetssjukhus: Understöd och ersättningar till serafimerlasarettet i Stockholm jämte i ämnet väckta motioner. (249.)

Anmäld och slutbehandlad den 21 augusti 1935.

25. den 1 juni, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t gjorda framställningar om anslag till byggnadsarbeten, avseende ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde. (263.)

Anmäld den 2 och den 21 augusti samt den 6 september 1935, vilken sistnämnda dag skrivelsen slutbehandlats.

26. samma dag, angående införande av gemensamma måltidstimmar. (267.)

Anmäld den 18 oktober 1935 och beslöts, i vad angår skolväsendet, remiss till skolöverstyrelsen. Svar å remissen har ännu icke inkommit.

27. samma dag, angående underlättande av förevisningen av icke eldfarliga biograffilmer. (269.)

Anmäld den 5 juli 1935, därvid beslöts remiss till statens biografbyrå. Biografbyrån inkom med utlåtande den 4 oktober 1935, och är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

28. den 8 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till grunder för dyrtidstillägg åt präster för tiden den 1 maj 1935 till och med den 30 juni 1936. (324.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935, därvid utfärdats en kungörelse (sv. f. nr 391).

29. den 14 juni, i anledning av väckt motion angående frivillig förtidspensionering av småskollärarinnor m. m. (313.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 juni 1935.

30. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln gjorda framställning angående anslaget till extra utgifter. (332.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 juni 1935.

31. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1935/1936. (338.)

Rörande ecklesiastikdepartementet anmäld och slutbehandlad den 12 juli 1935.

32. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förlagskapital för upprättande vid institutet och förskolan för blinda å Tomteboda av en materialdepå för blinda kvinnor. (346.)

Anmäld och slutbehandlad den 19 juli 1935.

33. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition nr 174 gjorda framställning angående dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter. (347.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935, därvid utfärdats en kungörelse (sv. f. nr 443).

34. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillfällig löneförbättring under budgetåret 1935/1936 för viss personal inom den civila statsförvaltningen m. m. (352.)

Anmäld och i vad på ecklesiastikdepartementet ankommer slutbehandlad den 28 juni 1935, därvid utfärdats en kungörelse (sv. f. nr 444).

35. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lönetursberäkning och lönetillägg för vissa lärare inom folkskoleväsendet. (358.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 september 1935, därvid utfärdats två kungörelser (sv. f. nr 513 och 514).

36. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statens övertagande av vissa kostnader för folkskoleväsendet m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (359.)

Anmäld den 28 juni 1935, därvid utfärdats fyra kungörelser (sv. f. nr 441, 442, 448 och 449). Tillika anbefalldes skolöverstyrelsen att till Kungl. Maj:t inkomma ej mindre före den 1 oktober 1935 med förslag till de författningsbestämmelser, som kunde föranledas av riksdagens under punkterna II och III i dess skrivelse omförmälda beslut, än även före den 1 januari 1936 med förslag till de författningsbestämmelser och andra föreskrifter, som kunde föranledas av riksdagens under punkterna I A och I B i samma skrivelse omförmälda beslut. Av skolöverstyrelsen i anledning härav avgivet förslag till ändrad lydelse av kungörelsen den 20 juli 1933 (nr 507) om tillsättning i vissa fall av lärare vid folk- och småskolor remitterades den 5 oktober 1935 till statskontoret. Svar å remissen har ännu icke inkommit.

8. Jordbruksdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 13 februari 1935, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning gjorda framställningar om anslag till kapitalökning för arrendeegnahemsfonden och arrendelånefonden m. m. (21.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 februari 1935.

2. den 16 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av statens spannmålslagerhus i Eskilstuna. (31.)

Anmäld och slutbehandlad den 8 mars 1935.

3. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för arrendatorn O. Karlssons stärbhusdelägare från skyldigheten att betala viss husröteersättning m. m. (32.)

Anmäld och slutbehandlad den 8 mars 1935.

4. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avskrivning av Gustaf Cedergrens, Gärdslösa, skuld till kronan på grund av vissa virkesköp. (33.)

Anmäld och slutbehandlad den 8 mars 1935.

5. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse från betalningsskyldigheten för visst till ett torrläggningsföretag inom Svedja by i Åsele socken av Västerbottens län utgivet statsbidrag m. m. (34.)

Anmäld och slutbehandlad den 8 mars 1935.

6. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark. (35.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 mars 1935 (sv. f. nr 56).

7. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m. (36.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 mars 1935.

8. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående nedsättning av räntan å köpeskilling för vissa från kronojord försålda lägenheter m. m. (38.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 mars 1935, då en förordning i ämnet utfärdades (sv. f. nr 55).

9. den 22 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till jorddelningsförrättningar m. m. (44.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 mars 1935, då bland annat utfärdades två kungörelser i ämnet (sv. f. nr 83 och 84).

10. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående användning av margarinaccismedel för utdelning av livsmedel till hjälpbehövande. (45.)

Anmäld och slutbehandlad den 8 mars 1935.

11. samma dag, i anledning av väckta motioner om ändrade bestämmelser beträffande understöd till förbättringsarbeten inom jordbruket. (46.)

Anmäld den 10 maj 1935, därvid lantbruksstyrelsen anbefalldes att verkställa utredning i de av riksdagen angivna hänseenden. Denna avvaktas.

12. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående frigivande till allmänt begagnande av fisket vid vissa kronan tillhöriga holmar och skär m. m. (47.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 mars 1935.

13. samma dag, i anledning av väckta motioner angående jaktvårdens ordnande m. m. (48.)

Anmäld den 15 mars 1935, därvid uppdrogs åt den av chefen för jordbruksdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 februari 1935 tillkallade utredningsmannen för jaktlagstiftningsfrågor att vid nämnda utredning upptaga de i skrivelsen omförmälda spörsmål till behandling. Utredningen har ännu ej slutförts.

14. den 23 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder till sockerbetsodlingens uppehållande. (43.)

Anmäld och slutbehandlad den 26 februari 1935, då bland annat två författningar i ämnet utfärdades (sv. f. nr 33 och 34).

15. den 5 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m. (67.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 mars 1935.

16. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att godtaga ackord å kronans fordringar för försålda kronoegendomar. (68.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 mars 1935.

17. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för hemmansägaren Gustaf Voltner Svanlund, Avaträsk, från viss betalningsskyldighet. (69.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 mars 1935.

18. den 11 mars, angående regleringen för budgetåret 1935/1936 av utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet, jämte i dessa ämnen väckta motioner. (9.)

Riksdagens beslut innebär bifall till vad jordbruksutskottet i utlåtande nr 1 föreslagit med undantag för förslagen under punkterna 75, 91 och 175. Beträffande punkten 175 har riksdagen i särskild skrivelse meddelat beslut. I utlåtandet angivna punkter hava anmälts och slutbehandlats punkten 195 den 22 mars, punkten 17 den 30 mars, punkten 75 den 12 april, punkterna 52, 55, 56, 57, 77, 87 och 111 den 26 april, punkten 132 den 10 maj, punkterna 172 och 173 den 23 maj, punkterna 1, 2, 112 och 113 den 31 maj samt övriga punkter den 20 juni 1935. Besluten den 30 mars, den 26 april och den 20 juni innefatta bland annat utfärdandet av ett flertal författningar (sv. f. nr 82, 123—127, 129, 359, 366—368).

19. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dispositionen av vissa kronoegendomar. (82.)

Anmäld och slutbehandlad den 22 mars 1935.

20. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående restitution i vissa fall av skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl. (83.)

Anmäld och slutbehandlad den 22 mars 1935.

21. den 15 mars, angående ett rationellt och vinstgivande tillgodogörande av svenska frukter och bär. (75.)

Anmäld den 30 mars 1935, därvid lantbruksstyrelsen anbefalldes verkställa den av riksdagen ifrågasatta utredningen. Sedan denna avgivits, har ärendet remitterats till kommerskollegium och Riksförbundet svensk frukt, försäljningsförening u. p. a. Utlåtandena avvaktas.

22. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statsunderstöd till Nedre Åråns regleringsföretag i Jönköpings län (90.)

Anmäld den 30 mars och den 3 maj 1935, varmed skrivelsen slutbehandlats.

23. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förlagskapital åt Svenska spannmålsföreningen u. p. a. (91.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 mars 1935.

24. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av nionde huvudtitelns anslag till utredning angående jordbrukets skuldsättning. (92.)

Anmäld och slutbehandlad den 22 mars 1935.

25. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen samt till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. (93.)

Anmäld och slutbehandlad den 10 maj 1935, då bland annat en kungörelse i ämnet utfärdades (sv. f. nr 156).

26. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående understöd åt fiskare vid förlust eller skada å fiskredskap. (94.)

Anmäld och slutbehandlad den 5 april 1935.

27. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar (epizootilag). (95.)

Anmäld och slutbehandlad den 12 april och den 15 juni 1935, därvid bland annat två författningar i ämnet utfärdades (sv. f. nr 105 och 106).

28. samma dag, i anledning av väckta motioner om beredande av möjlighet åt jordbrukare att medelst förbättringsarbete återbetala erhållna stödlån. (96.)

Anmäld och slutbehandlad den 5 april 1935, då en kungörelse i ämnet utfärdades (sv. f. nr 97).

29. den 5 april, i anledning av väckta motioner om skärpning av straffet för förseelse mot lagen om hingstbesiktningstvång. (151.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

30. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående rikets allmänna kartverk: avlöningar jämte en i ämnet väckt motion. (152.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

31. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disponerande av avkastningen av statens hästavelsfond. (153.)

Anmäld den 26 april och den 1 november 1935, varmed ärendet slutbehandlats.

32. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln gjorda framställning angående understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter m. m. (154.)

Anmäld den 3 maj och den 20 juni 1935, varmed ärendet slutbehandlats.

33. den 9 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket. (159.)

Anmäld och slutbehandlad den 3 maj 1935.

34. den 12 april, i anledning av vissa i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning i vad angår jordbruksärenden gjorda framställningar jämte i hithörande ämnen väckta motioner. (166.)

Anmäld den 17 maj 1935, då bland annat utfärdades kungörelse i ämnet (sv. f. nr 161). I den del ärendet ej slutbehandlats den 17 maj 1935, uppdrogs den 28 juni 1935 åt statens egnahemsstyrelse att i samråd med statens jordnämnd verkställa utredning och avgiva förslag angående åtgärder till åstadkommande av förbättrad anskaffning av jord för egnahemsändamål. Sedan statens egnahemsstyrelse utlåtit sig den 11 december 1935, har chefen för jordbruksdepartementet, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, den 30 december 1935 tillkallat sju utredningsmän att verkställa utredning och avgiva förslag rörande egnahemsverksamheten och andra med statens verksamhet på det sociala jordområdet sammanhängande frågor.

35. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag angående kapitalökning till statens avdikningslånefond m. m. (167.)

Anmäld och slutbehandlad den 26 april 1935, då bland annat en kungörelse i ämnet utfärdades (sv. f. nr 128).

36. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående nedsättning av räntan å lån från norrländska andelsmejerifonden. (168.)

Anmäld och slutbehandlad den 3 maj 1935, då kungörelse i ämnet utfärdades (sv. f. nr 143).

37. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statsunderstöd till Lyngsjöns vattenavledningsföretag i Östergötlands län. (169.)

Anmäld och slutbehandlad den 3 maj 1935.

38. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avlöningsförmåner åt kassören vid domänverket Einar Ringdahl. (170.)
Anmäld och slutbehandlad den 3 maj 1935.

39. den 27 april, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående statens skogsodlingsanslag. (176.)
Anmäld och slutbehandlad den 10 maj 1935.

40. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av vissa områden till statens centrala frökontrollanstalt. (177.)
Anmäld den 10 maj och den 26 juli 1935, varmed ärendet slutbehandlats.

41. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av viss fastighet till Dorotea kommun i Västerbottens län. (178.)
Anmäld och slutbehandlad den 10 maj 1935.

42. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående kronojägaren J. P. Turtolas befriande från viss ersättningsskyldighet till domänverket. (179.)
Anmäld och slutbehandlad den 10 maj 1935.

43. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående grunder för förvaltningen av vissa kronoskogar. (180.)
Anmäld och slutbehandlad den 10 maj 1935, då förordning i ämnet utfärdades (sv. f. nr 157).

44. den 7 maj, i anledning av väckt motion om upphävande av sekreterares hos hushållningssällskap ställning såsom självskriven ledamot eller suppleant i sällskapets förvaltningsutskott. (197.)
Anmäld och slutbehandlad den 17 maj 1935, då kungörelse i ämnet utfärdades (sv. f. nr 162).

45. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m. (198.)
Anmäld och slutbehandlad den 17 maj 1935.

46. samma dag, i anledning av väckta motioner angående åtgärder till bekämpande av smittsam kastning hos nötkreatur samt om lagstiftning rörande handeln med husdjur. (199.)
Anmäld den 15 juni 1935, därvid lantbruksstyrelsen och medicinalstyrelsen anbefalldes gemensamt verkställa utredning i de av riksdagen angivna hänseenden. Denna avvaktas.

47. samma dag, i anledning av väckt motion angående utfärdande av vissa kvalitetsbestämmelser att gälla vid handel inom landet med och export av matpotatis, äpplen och päron. (200.)
Anmäld den 7 juni 1935, därvid lantbruksstyrelsen anbefalldes verkställa den av riksdagen begärda utredningen. Denna avvaktas.

48. samma dag, i anledning av väckt motion om vidgat giltighetsområde för lagen om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden. (201.)
Anmäld den 20 juni 1935, därvid chefen för jordbruksdepartementet bemyndigades att tillkalla en utredningsman för verkställande av utredning beträffande skogslagstiftningsfrågor. Denne tillkallades den 28 juni 1935.

49. den 11 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av § 12 andra stycket förordningen den 16 maj 1890 (nr 21 s. 1) angående Sveriges allmänna hypoteksbank m. m. (208.)

Anmäld och slutbehandlad den 23 maj 1935, då en förordning i ämnet utfärdades (sv. f. nr 190).

50. den 25 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående understöd åt kontrollföreningsverksamhet. (243.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 juni 1935, då bland annat kungörelse i ämnet utfärdades (sv. f. nr 364).

51. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa åtgärder till reglering av jordbrukets skuldförhållanden jämte i ämnet väckta motioner. (244.)

Anmäld och slutbehandlad den 7 och den 28 juni 1935, då bland annat utfärdades tre författningar i ämnet (sv. f. nr 276, 277 och 411).

52. samma dag, i anledning av väckt motion angående utvidgad rätt till ersättning för skada av björn m. m. (246.)

Anmäld den 7 juni 1935, därvid uppdrogs åt den av chefen för jordbruksdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 februari 1935 tillkallade utredningsmannen för jaktlagstiftningsfrågor att i samband med den honom anbefallda utredningen upptaga de i riksdagsskrivelsen omförmälda spörsmål till behandling.

53. samma dag, i anledning av väckt motion om inköp och bibehållande såsom naturskyddspark av ett skogsområde i Örkeneds socken av Kristianstads län. (247.)

Anmäld och slutbehandlad den 7 juni 1935.

54. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av allmän flottled från Färnäsfjärden i Dalälven till Bottniska viken. (248.)

Anmäld och slutbehandlad den 7 juni 1935.

55. den 1 juni, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om accis å margarin och vissa andra fettvaror, m. m., dels ock i dessa och andra närstående ämnen väckta motioner. (265.)

Anmäld och slutbehandlad den 7, 20 och 28 juni, den 12 juli, den 16, 21, 23 och 30 augusti 1935, därvid bland annat utfärdades ett flertal författningar (sv. f. nr 278—287, 360, 412, 413, 415 samt 493—500).

56. den 6 juni, i anledning av riksdagens år 1934 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1933—30 juni 1934. (279.)

Skrivelsen har överlämnats från finansdepartementet för handläggning av punkten 8, ersättning av statsmedel för släckning av skogseld, samt punkten 5, utnyttjande av kronans fiskevatten. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

57. den 7 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om rätt i vissa fall till jakt å vildkanin m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (273.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni och den 22 november 1935, då bland annat tre författningar i ämnet utfärdades (sv. f. nr 323, 324 och 566).

58. samma dag, i anledning av väckta motioner om åtgärder till höjande av skogsbrukets ekonomiska bärkraft m. m. (274.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

59. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående nionde huvudtitelns anslag till extra utgifter. (275.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935.

60. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om inrättande av en virkesmätningslånefond. (276.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 juni 1935, då bland annat en kungörelse i ämnet utfärdades (sv. f. nr 370).

61. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1935/1936 i vad rör jordbruksärenden. (277.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935.

62. samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om virkesmätning, dels ock i ämnet väckta motioner. (295.)

Anmäld den 15 och den 20 juni 1935, varmed skrivelsen slutbehandlats. Beslutet den 20 juni 1935 innefattade bland annat utfärdandet av lag i ämnet (sv. f. nr 269).

63. samma dag, i anledning av väckta motioner angående beredande av medinflytande åt skogsägare vid handhavandet av flottningsföreningarnas angelägenheter. (296.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

9. Handelsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 22 februari 1935, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 57 § sjömanslagen. (49.)

Kungl. Maj:t har den 3 maj 1935 anbefallt kommerskollegium att verkställa den av riksdagen begärda utredningen. Uppdraget har ännu icke slutförts.

2. den 15 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord. (86.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 mars 1935.

3. den 26 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för notarien J. O. V. Gadd att för uppflyttning i löneklass tillgodoräkna viss tjänstgöring. (114.)

Anmäld och slutbehandlad den 5 april 1935.

4. den 28 mars, i anledning av väckta motioner angående utredning om rätten att idka hantverk. (127.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

5. den 30 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 219, med förslag till vissa ändringar i gällande tulltaxa m. m. (125.)

Överlämnad till finansdepartementet för vidare handläggning.

6. den 5 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt statlig exportkreditgaranti. (137.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935, varvid förordning i ämnet utfärdades (sv. f. nr 329).

7. den 10 april, angående utredning om inrättande av statslotteri. (155.)

Sedan ärendet varit föremål för viss utredning inom handelsdepartementet, har Kungl. Maj:t den 30 december 1935 bemyndigat chefen för handelsdepartementet att tillkalla högst tre personer att inom departementet biträda med verkställande av den av riksdagen begärda utredningen. Departementschefen har samma dag tillkallat sakkunniga.

8. den 27 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel m. m. (188.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 juni 1935, varvid författningar i ämnet utfärdades (sv. f. nr 395 och 396).

9. den 30 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för adjunkten vid navigationsskolan i Göteborg A. Skoglund att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna viss tjänstgöring. (183.)

Anmäld och slutbehandlad den 23 maj 1935.

10. samma dag, i anledning av väckta motioner om åtgärder till stödjande av den svenska sjöfartsnäringen. (186.)

Kungl. Maj:t har den 15 juni 1935 anbefallt kommerskollegium att verkställa viss utredning i ämnet. Utredningen är ännu icke slutförd.

11. den 14 maj, i anledning av väckta motioner angående ordnande av hantverkets högre undervisning. (216.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

12. den 21 maj, i anledning av vissa i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1935/1936 under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet. (10.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935.

13. den 23 maj, angående reglering för budgetåret 1935/1936 av utgifterna under riksstatens elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensionsväsendet, utom i vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten. (11.)

Anmäld och slutbehandlad den 28 juni 1935.

14. den 25 maj, angående anslag till Patent- och registreringsverket: Avlöningar m. m. (232.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935.

15. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till viss ändring i förordningen den 31 januari 1932 (nr 15) med tillägg till gällande tulltaxa. (251.)

Överlämnad till finansdepartementet för vidare handläggning.

16. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 224 med förslag till vissa ändringar i och tillägg till gällande tulltaxa jämte i ämnet väckta motioner. (252.)

Överlämnad till finansdepartementet för vidare handläggning.

17. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående beräknande av inkomsttiteln "Inkomst av vadhållning vid idrottstävlingar" m. m. (253.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 juni 1935.

18. den 1 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 2 mars 1934 med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa. (266.)

Överlämnad till finansdepartementet för vidare handläggning.

19. den 6 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 224 med förslag till vissa ändringar i och tillägg till gällande tulltaxa, i vad angår införande av tull å manganjärn. (281.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935.

20. samma dag, i anledning av väckta motioner om åtgärder till ernående av ökad säkerhet till sjöss. (291.)

Överlämnad till justitiedepartementet för vidare handläggning.

21. den 7 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m. (297.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 juni 1935, varvid lag i ämnet utfärdades (sv. f. nr 326).

22. den 8 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift. (302.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 juni 1935, varvid förordning i ämnet utfärdades (sv. f. nr 352).

23. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av en mellan Sverige och Amerikas Förenta Stater träffad handelsöverenskommelse. (305.)

Överlämnad till utrikesdepartementet för vidare handläggning.

24. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 251 angående vissa ändringar i gällande tulltaxa, m. m. (306.)

Överlämnad till finansdepartementet för vidare handläggning.

25. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition rörande viss ändring av den mellan Sverige, å ena, samt Det Förenade Konungariket Storbritannien och Norra Irland, å andra sidan, den 15 maj 1933 avslutade handelsöverenskommelsen. (307.)

Överlämnad till utrikesdepartementet för vidare handläggning.

26. den 14 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under tionde huvudtiteln gjorda framställning angående anslag till extra utgifter. (333.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 juni 1935.

27. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts under tionde huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag till svenska handelskamrar i utlandet. (334.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 juni 1935.

28. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1935/1936. (338.)

Anmäld och slutbehandlad den 5 juli 1935.

29. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under tionde huvudtiteln gjorda framställningar angående anslag till handelsdepartementet. (342.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 juni 1935.

Bilaga III.

Särskild förteckning

över sådana i förteckningen under bilaga II här ovan upptagna ärenden, som vid utgången av år 1935 ännu voro i sin helhet eller till någon del på Kungl. Maj:ts prövning beroende.

(Det för varje ärende inom parentes utsatta siffertalet utvisar riksdagsskrivelsens nummer enligt fjortonde samlingen av bihanget till riksdagens protokoll.)

1. Justitiedepartementet.

Riksdagens skrivelse

10. den 4 mars 1935, i anledning av väckta motioner angående djurplågeri. (61.)
11. den 11 mars, i anledning av väckt motion om ändrad lagstiftning angående rätt att draga vissa ledningar över annans mark. (71.)
15. den 15 mars, i anledning av väckta motioner om lagstiftning rörande fiskets skyddande mot förorening av vattnet i vattendragen. (89.)
19. den 5 april, i anledning av väckta motioner angående beredande av skydd för pensionsfonder inom enskilda företag m. m. (141.)
23. den 9 april, i anledning av väckta motioner om vägfred m. m. (158.)
28. den 7 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 26 november 1920 (nr 796) om val till riksdagen m. m. (196.)
31. den 21 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder för inrättande av en hovrätt för Övre Norrland. (231.)
34. den 5 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 31 med förslag till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder. (287.)
35. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 33 med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 8 § strafflagen. (289.)
36. den 6 juni, i anledning av väckta motioner om åtgärder till ernående av ökad säkerhet till sjöss. (291.)
37. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ungdomsfängelse m. m. (292.)
38. den 7 juni, angående ordnande av kommissionärsverksamhet vid rikets överdomstolar och städernas rättsväsen. (308.)
39. den 8 juni, angående utredning och bestämmelser rörande för byggnader gemensamma brandmurar. (311.)

2. Utrikesdepartementet.

Riksdagens skrivelse

3. den 3 april 1935, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av en i Genève den 11 oktober 1933 dagtecknad konvention för underlättande av det internationella utbytet av undervisningsfilm, m. m. (129.)

3. Socialdepartementet.

Riksdagens skrivelse

10. den 30 april 1935, i anledning av väckta motioner angående undersökning av vårt lands befolkningsfråga m. m. (181.)

13. den 17 maj, i anledning av väckt motion rörande ändrade bestämmelser angående moderskapsunderstöd m. m. (223.)

19. den 25 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om kommunalstyrelse i Stockholm ävensom i anledning av propositionen väckta motioner. (237.)

20. samma dag, i anledning av väckta motioner om statens övertagande av kostnaderna för vården av hereditärsyfilitiska barn. (254.)

23. den 28 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av landsfogdebefattningarna. (260.)

25. den 1 juni, angående åtgärder för anläggning av badinrättningar på landsbygden. (268.)

28. den 6 juni, i anledning av riksdagens år 1934 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1933—30 juni 1934. (279.)

31. den 7 juni, i anledning av väckta motioner angående lagstiftning till arbetsfredens främjande m. m. (300.)

41. den 14 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till statens arbetslöshetskommission, kontantunderstödsverksamhet, statliga och statskommunala reservarbeten m. m. jämte i dessa ämnen väckta motioner. (371.)

43. den 18 juni, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i fråga om Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av arbetstiden för viss statsanställd personal m. m. (369.)

4. Kommunikationsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

4. den 4 mars 1935, angående regleringen för budgetåret 1935/1936 av utgifterna för kapitalökning i avseende å postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk. (62.)

5. den 5 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framställda förslag om anslag till lån till järnvägsanläggningen Ulricehamn—Jönköping. (63.)

8. den 11 mars, i anledning av väckta motioner angående viss ändring i motorfordonsförordningen. (70.)

9. samma dag, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t gjorda framställningar om anslag till byggnadsarbeten, avseende kommunikationsdepartementets verksamhetsområde. (72.)

10. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avsättning till en fond av medel, som influtit vid försäljning av sparmärken. (74.)

12. den 22 mars, i anledning av väckta motioner om statens övertagande av Gävle—Ockelbo järnväg m. m. (102.)

21. den 5 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av förutvarande Kronprinsens husarregementes kasernetablissement i Malmö. (139.)

29. den 28 maj, i anledning av väckt motion angående ersättning av statsmedel för skada, ådragen vid fullgörande av medborgerlig förpliktelse enligt brandstadgan m. m. (236.)

30. den 6 juni, i anledning av riksdagens år 1934 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1933—30 juni 1934. (279.)

31. samma dag, i anledning av väckt motion om förbud mot hastighetstävlingar med motorfordon å allmänna vägar. (293.)

33. den 8 juni, angående fribrevsrätt för rikets sjömanshus. (310.)

5. Finansdepartementet.

Riksdagens skrivelse

8. den 23 februari 1935, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 17 maj 1923 (nr 113) om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor m. fl. lyxvaror. (42.)

21. den 29 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner angående inrättande av statens allmänna fastighetsfond samt med förslag till inkomst- och utgiftsstat för fonden för budgetåret 1935/1936. (121.)

27. den 3 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av en i Genève den 11 oktober 1933 dagtecknad konvention för underlättande av det internationella utbytet av undervisningsfilm, m. m. (129.)

39. den 27 april, angående vissa av Kungl. Maj:t gjorda framställningar i avseende å utgifterna för budgetåret 1935/1936 under riksstatens sjunde huvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet. (7.)

62. den 28 maj, i anledning av väckta motioner om tillgodoräkning av tjänstgöring såsom vaktmästare hos riksdagen vid placering i löneklass hos verk och inrättningar, som tillhöra statsförvaltningen. (255.)

67. den 4 juni, i anledning av väckt motion angående ändrade grunder för sättande av markegång. (270.)

68. samma dag, i anledning av väckta motioner angående beredande av familjepension åt vissa grupper av statsanställda. (272.)

70. den 6 juni, i anledning av riksdagens år 1934 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1933—30 juni 1934. (279.)

71. samma dag, i anledning av vissa motioner avseende ändringar i gällande kommunalskattelag m. m. (282.)

72. samma dag, i anledning av väckt motion om ändring eller förtydligande av bestämmelserna om restitution av B-skatt. (283.)

73. samma dag, i anledning av väckta motioner om åtgärder för effektiv indrivning av skogsaccis och skogsvårdsavgifter. (284.)

78. den 7 juni, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om folkpensionering m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (298.)

85. den 14 juni, angående åtgärder för ökad malmutskeppning över Luleå. (309.)

106. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen och i propositionen nr 249 gjorda framställningar om anslag till avbetalning å statsskulden. (357.)

6. Ecklesiastikdepartementet.

Riksdagens skrivelse

12. den 9 april 1935, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1935/1936 under riksstatens åttonde huvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet, jämte åtskilliga beträffande samma huvudtitel väckta motioner m. m. (8.)

16. den 15 maj, angående ändrad ordning för tillsättande av ständig adjunktsbefattning. (219.)

17. samma dag, angående obligatorisk undervisning i folk- och småskolor i hälsovård med mera. (220.)

26. den 1 juni, angående införande av gemensamma måltidstimmar. (267.)

27. samma dag, angående underlättande av förevisningen av icke eldfarliga biograffilmer. (269.)

36. den 14 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statens övertagande av vissa kostnader för folkskoleväsendet m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (359.)

7. Jordbruksdepartementet.

Riksdagens skrivelse

11. den 22 februari 1935, i anledning av väckta motioner om ändrade bestämmelser beträffande understöd till förbättringsarbeten inom jordbruket. (46.)
13. samma dag, i anledning av väckta motioner angående jaktvårdens ordnande m. m. (48.)
21. den 15 mars, angående ett rationellt och vinstgivande tillgodogörande av svenska frukter och bär. (75.)
29. den 5 april, i anledning av väckta motioner om skärpning av straffet för förseelse mot lagen om hingstbesiktningstvång. (151.)
34. den 12 april, i anledning av vissa i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning i vad angår jordbruksärenden gjorda framställningar jämte i hithörande ämnen väckta motioner. (166.)
46. den 7 maj, i anledning av väckta motioner angående åtgärder till bekämpande av smittsam kastning hos nötkreatur samt om lagstiftning rörande handeln med husdjur. (199.)
47. samma dag, i anledning av väckt motion angående utfärdande av vissa kvalitetsbestämmelser att gälla vid handel inom landet med och export av matpotatis, äpplen och päron. (200.)
48. samma dag, i anledning av väckt motion om vidgat giltighetsområde för lagen om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden. (201.)
52. den 25 maj, i anledning av väckt motion angående utvidgad rätt till ersättning för skada av björn m. m. (246.)
56. den 6 juni, i anledning av riksdagens år 1934 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1933—30 juni 1934. (279.)
58. den 7 juni, i anledning av väckta motioner om åtgärder till höjande av skogsbrukets ekonomiska bärkraft m. m. (274.)
63. samma dag, i anledning av väckta motioner angående beredande av medinflytande åt skogsägare vid handhavandet av flottningsföreningarnas angelägenheter. (296.)

8. Handelsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 22 februari 1935, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 57 § sjömanslagen. (49.)
4. den 28 mars, i anledning av väckta motioner angående utredning om rätten att idka hantverk. (127.)
7. den 10 april, angående utredning om inrättande av statslotteri. (155.)
10. den 30 april, i anledning av väckta motioner om åtgärder till stödjande av den svenska sjöfartsnäringen. (186.)
11. den 14 maj, i anledning av väckta motioner angående ordnande av hantverkets högre undervisning. (216.)

Bilaga IV.

Förteckning

över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från riksdagen före år 1935 men vid samma års början varit i sin helhet eller till någon del oavgjorda, jämte uppgift om den behandling, dessa ärenden undergått under år 1935.

(Det för varje ärende inom parentes utsatta siffertalet utvisar riksdagsskrivelsens nummer enligt fjortonde samlingen av bihanget till riksdagens protokoll.)

1. Justitiedepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 11 juni 1917, angående utredning om indragning till statsverket av allmänna åklagare och beslagare tillkommande andelar i böter och beslagtagen egendom m. m. (286.)

Sedan lag om ändrade bestämmelser i visst fall rörande fördelning av böter m. m. utfärdats den 10 februari 1933 (sv. f. nr 28), är ärendet i övrigt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

2. den 4 maj 1920, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av §§ 72 och 75 riksdagsordningen. (190.)

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 december 1935 har ärendet från vidare behandling avskrivits.

3. den 9 april 1921, angående förändring av eller avskaffande av statsrådseden. (100.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

4. den 23 maj 1924, i anledning av väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om förslag till bestämmelser rörande fastighetsfideikommissens upphävande eller fideikommissjordens tillgodogörande för egnahemsbildningen. (201.)

Efter det Kungl. Maj:t förordnat, att frågan angående avveckling av bestående fideikommiss skulle inom lagberedningen vid lämplig tidpunkt upptagas till övervägande, beslöt Kungl. Maj:t den 1 februari 1935, att den hos lagberedningen vilande frågan skulle överlämnas till behandling av särskilt tillkallad sakkunnig för verkställande av utredning och avgivande av förslag. Den sålunda tillkallade sakkunnige avlämnade den 14 oktober 1935 utredning i ämnet jämte lagförslag (st. off. utr. 1935: 50). Sedan yttranden däröver inhämtats från vissa myndigheter m. fl., är ärendet föremål för ytterligare beredning inom justitiedepartementet.

5. den 27 maj 1925, i anledning av väckt motion om viss ändring i lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område. (228.)

Sedan yttranden inhämtats från vissa myndigheter och sammanslutningar, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

6. den 3 juni 1925, i anledning av väckta motioner om offentligheten av vissa handlingar. (312.)

Sedan de under år 1933 för fortsatt utredning av frågan om allmänna handlingars offentlighet tillkallade sakkunniga den 14 januari 1935 avgivit betänkande med utredning i ämnet jämte förslag till författningsändringar (st. off. utr. 1935: 5), hava yttranden däröver efter remiss den 23 februari 1935 avgivits av vissa myndigheter och sammanslutningar. Ärendet är därefter föremål för vidare behandling inom justitiedepartementet.

7. samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärva fast egendom m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (317.)

Frågan om i skrivelsen begärd utredning angående behovet beträffande Värmlands län och vissa delar av Kopparbergs län av ändrade bestämmelser i fråga om vad som skall hänföras till stödskog m. m. har behandlats i sociala jordutredningens betänkande (st. off. utr. 1935: 47), varöver genom remiss den 9 oktober 1935 yttranden infordrats från vissa myndigheter m. fl.

8. den 21 maj 1926, i anledning av väckt motion om ändrade bestämmelser rörande tillstånd till elektrisk starkströmsanläggning, erforderlig för elektrisk järn- eller spårväg. (249.)

Skrivelsen har överlämnats till de inom handelsdepartementet under år 1933 tillkallade sakkunniga för verkställande av utredning rörande frågan om kontrollen över elektriska starkströmsanläggningar och andra i samband därmed stående frågor för att tagas under övervägande vid fullgörandet av sakkunniguppdraget.

9. den 15 mars 1927, i anledning av väckt motion angående viss ändring i sjölagens bestämmelser om ersättning för överliggedagar. (81.)

Sedan skrivelsen jämlikt beslut i statsråd den 11 maj 1928 överlämnats till sakkunnig för deltagande i nordiskt samarbete på sjörättslagstiftningens område, har frågan behandlats i ett inom de nordiska sjölagstiftningskommittéerna utarbetat utkast till lagbestämmelser om befraktning (st. off. utr. 1930: 11). Ytterligare utredning av frågan har verkställts av en den 31 mars 1933 tillsatt kommitté med uppdrag att deltaga i fullföljandet och avslutandet av det nordiska lagstiftningsarbetet på sjörättens område. Av kommittén utarbetade lagförslag äro för närvarande föremål för lagrådets granskning.

10. den 31 maj 1928, i anledning av väckt motion om lagstiftning angående statskontroll över utförsel av äldre kulturföremål. (324.)

Sedan inom handelsdepartementet tillkallade sakkunniga den 30 januari 1930 avgivit betänkande i ämnet (st. off. utr. 1930: 3), hava yttranden däröver inhämtats från vissa myndigheter och sammanslutningar. Samtliga yttranden hava dock ännu ej inkommit.

11. den 19 april 1929, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om trafikförsäkring å motorfordon m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (94.)

Den 16 oktober 1929 anmodades försäkringsinspektionen att avgiva yttrande i ärendet. Sådant yttrande inkom den 19 januari 1932. Sedan inspektionen den 15 september 1933 anmodats avgiva förnyat utlåtande i ärendet samt inspektionen den 20 juni 1934 inkommit därmed ävensom med en av styrelsen för föreningen för gemensamt lagenligt trafikförsäkringsansvar upprättad promemoria i ämnet, är ärendet föremål för vidare behandling inom justitiedepartementet.

12. samma dag, i anledning av väckt motion angående förhindrande av illojalt användande av väljarbeteckningar vid val till riksdagens andra kammare. (106.)

Lag om ändring i vissa delar av lagen den 26 november 1920 (nr 796) om val till riksdagen utfärdad den 23 maj 1935 (sv. f. nr 256).

13. den 11 mars 1931, i anledning av väckt motion om beredande åt omnibustrafiken av visst straffrättsligt skydd mot uppsåtlig skadegörelse m. m. (53).

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

14. den 18 mars 1931, i anledning av väckt motion om viss ändring i 11 kap. 38 § rättegångsbalken. (75.)

Lag om ändrad lydelse av 11 kap. 37 och 38 §§ rättegångsbalken utfärdad den 1 mars 1935 (sv. f. nr 43).

15. den 20 maj 1931, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till stadsplanelag m. m. (240.)

Lagar i ämnet utfärdade den 29 maj 1931 (sv. f. nr 142—144, 146 och 148—151). Fråga huruvida och i vad mån lagen den 18 juni 1925 om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område kan göras tillämplig å mark, som ingår i stadsplan eller byggnadsplan, är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

16. samma dag, i anledning av väckt motion angående införande av ett dagordningsinstitut i vår författning. (246.)

Sedan sakkunnig, tillkallad inom justitiedepartementet den 19 oktober 1934, den 1 juni 1935 avlämnat utredning i ämnet (st. off. utr. 1935: 21), är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

17. den 17 februari 1932, i anledning av väckt motion angående ny lag om hittegods m. m. (29.)

Ärendet, som varit föremål för utredning inom justitiedepartementet, är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

18. den 8 mars 1932, i anledning av väckta motioner om avskaffande av krigsdomstolarna och strafflagen för krigsmakten. (68.)

Sedan inom justitiedepartementet verkställts i skrivelsen begärd utredning rörande frågan om överflyttning å de allmänna domstolarna av mål, som höra till krigsdomstolarnas upptagande, har Kungl. Maj:t förelagt 1933 års riksdag proposition i detta ämne (nr 223), vilken proposition ej vann riksdagens bifall. Beträffande i skrivelsen påkallad utredning rörande revision av strafflagen för krigsmakten har utredning i ämnet verkställts av inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga, vilka den 30 september 1935 avgivit utlåtande rörande riktlinjerna för en revision av ifrågavarande lagstiftning.

19. den 7 maj 1932, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utsträckning av tiden för anmälan om inlösen av skattefrälseräntor jämte i ämnet väckta motioner. (186.)

Sedan i skrivelsen begärd utredning verkställts inom finansdepartementet, hava i proposition till 1935 års riksdag framlagts förslag till lag om inlösen av vissa frälseräntor samt till lag om upphörande av vissa frälseräntor, vilka lagförslag blivit av riksdagen antagna (jfr skrivelse från riksdagen den 3 april 1935, nr 132). Lagar i ämnet hava utfärdats den 12 april 1935 (sv. f. nr 101 och 102).

20. den 12 maj 1932, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om uppläggande av nya fastighetsböcker för landet m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (206.)

I skrivelsen har riksdagen begärt utredning och förslag 1) till bestämmelser om inteckningsförnyelsernas avskaffande, 2) till lagändring i syfte att bereda lättnad i avseende å renovationsskyldigheten i inskrivningsärenden och 3) angående tingslags skyldighet att hålla kanslilokal, som möjliggör brandsäker förvaring av fastighetsböcker och arkivalier. Beträffande den under 1) angivna frågan hava lagar i ämnet utfärdats den 15 juni 1934 (sv. f. nr 254—262), i samband varmed föreskrifter meddelats för beredande av ersättning för förlorad lösen i följd av inteckningsförnyelsernas avskaffande. De under 2) och 3) upptagna frågorna äro beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

21. samma dag, i anledning av väckt motion angående upphävande av den s. k. lösöreköpsförordningen m. m. (209.)

Ärendet, som varit föremål för utredning inom justitiedepartementet, är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

22. den 11 juni 1932, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med särskilda bestämmelser om delning av jord å landet inom vissa delar av Kopparbergs län m. m. (348.)

Lagar i ämnet utfärdade den 17 juni 1932 (sv. f. nr 223—226). Fråga om bestämmelser för undanröjande av förefintliga hinder mot sammanläggning av makar tillhöriga fastigheter är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

23. den 10 mars 1933, i anledning av väckta motioner om ändrad lydelse av 22 kap. 1 och 11 §§ strafflagen. (85.)

Skrivelsen har den 21 oktober 1935, för att tagas i övervägande vid uppdragets utförande, överlämnats till sakkunniga tillkallade för utarbetande av förslag till ändringar i strafflagens speciella del i syfte att bringa strafflatituderna för olika brott i bättre överensstämmelse med brottens svårhetsgrad enligt nu rådande uppfattning.

24. den 19 maj 1933, angående utredning om åtgärder mot statsfientlig verksamhet. (221.)

Sedan en den 26 maj 1933 tillsatt kommitté den 15 februari 1935 avgivit betänkande i ämnet (st. off. utr. 1935: 8), hava yttranden däröver avgivits av vissa myndigheter och sammanslutningar. Ärendet är därefter föremål för vidare behandling inom justitiedepartementet.

25. den 30 maj 1933, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till ändrad lydelse av § 24 riksdagsordningen ävensom väckta motioner angående vissa ändringar i lagen om val till riksdagen. (251.)

Sedan inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga den 23 februari 1934 avlämnat utredning rörande åtgärder till underlättande av valdeltagandet jämte lagförslag i ämnet, har Kungl. Maj:t i proposition till samma års riksdag framlagt förslag till ändrad lydelse av § 24 riksdagsordningen samt till lag om ändring i vissa delar av lagen den 26 november 1920 (nr 796) om val till riksdagen.

Riksdagen har såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling antagit det i sagda proposition framlagda förslaget till ändrad lydelse av § 24 riksdagsordningen och därjämte, under förutsättning och villkor att ändringen av riksdagsordningen varder i grundlagsenlig ordning slutligt genomförd, för sin del antagit lag om ändring i vissa delar av vallagen (jfr skrivelse från riksdagen den 15 maj 1934, nr 256). I den del ärendet icke är vilande för vidare grundlagsenlig behandling, är det sålunda beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

26. samma dag, i anledning av väckt motion angående omdaning av tryckfrihetsprocessen. (253.)

Sedan inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga den 14 december 1934 avgivit betänkande i ämnet (st. off. utr. 1934: 54), hava vissa myndigheter m. fl. efter remiss avgivit utlåtanden däröver. Frågan är därefter föremål för vidare behandling inom justitiedepartementet.

27. den 16 februari 1934, i anledning av väckt motion angående lagstiftning om inteckning i hotell- och restauranginventarier. (27.)

Lag i ämnet utfärdad den 18 april 1935 (sv. f. nr 108).

28. den 2 mars 1934, i anledning av väckta motioner om ändrade bestämmelser rörande jämkning i avtal om underhållsbidrag till frånskild make. (69.)

Lag om ändrad lydelse av 11 kap. 28 § giftermålsbalken utfärdad den 15 mars 1935 (sv. f. nr 65).

29. den 16 mars 1934, i anledning av väckta motioner angående ändrade bestämmelser rörande uppgiftsplikten vid försäljning av avrensningsfrö. (100.)

Ärendet har överlämnats till jordbruksdepartementet.

30. samma dag, i anledning av väckt motion angående vissa ändringar i vattenlagens föreskrifter i fråga om handläggningen av ärenden rörande dikningsföretag, som beröra allmän väg. (101.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

31. den 7 april 1934, i anledning av väckt motion angående revision av gällande bestämmelser om behandlingen av minderåriga förbrytare. (124.)

Lag om ändrad lydelse av 5 kap. 2 § strafflagen utfärdad den 10 maj 1935 (sv. f. nr 155).

32. samma dag, i anledning av väckt motion om ändring i 18 kap. 16 § strafflagen m. m. (125.)

Sedan medicinalstyrelsen och lantbruksstyrelsen avgivit infordrade utlåtanden i ärendet, har inom justitiedepartementet utarbetats promemoria med utkast till lag om slakt av husdjur, varöver yttranden inhämtats från vissa myndigheter m. fl. Ärendet är därefter föremål för fortsatt behandling inom departementet.

33. samma dag, i anledning av väckt motion angående införande i Sverige av motsvarighet till Englands "bank holidays" och Tysklands "Bankfeiertage". (134.)

Lagar i ämnet utfärdade den 12 april 1935 (sv. f. nr 98—100).

34. den 11 april 1934, i anledning av väckt motion om revision av jorddelningslagens bestämmelser angående behandlingen av frågor rörande rätten till vattenområden och fiske vid jorddelningsförrättningar. (145.)

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 7 juni 1935 har ärendet från vidare behandling avskrivits.

35. den 13 april 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om mått och vikt. (159.)

Efter det lag i ämnet utfärdats den 11 maj 1934 (sv. f. nr 162), är skrivelsen, såvitt den avser utredning angående de ekonomiska verkningar, som äro förknippade med avskaffande av åklagares rätt till bötesandelar, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

36. den 20 april 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 18 kap. 13 § strafflagen ävensom i ämnet väckta motioner. (193.)

Den 11 maj 1934 i statsrådet anmäld, varvid beslöts tillkallande av sakkunniga för verkställande av i skrivelsen påkallad utredning. De sakkunniga hava den 13 december 1934 avlämnat betänkande i ämnet (st. off. utr. 1934: 50), varöver utlåtanden avgivits av vissa myndigheter. Genom remiss den 29 november 1935 har jämväl befolkningskommissionen anbefallts avgiva yttrande över betänkandet, vilket yttrande ännu icke inkommit.

37. den 8 maj 1934, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om steriliseringen av vissa sinnessjuka, sinnesslöa eller andra som lida av rubbad själsverksamhet, dels ock en i ämnet väckt motion. (228.)

Lag i ämnet utfärdad den 18 maj 1934 (sv. f. nr 171). Den 15 juni 1935 hava sakkunniga tillkallats för verkställande av en i skrivelsen begärd utredning angående steriliseringen av sedlighetsförbrytare. Genom beslut den 29 november 1935 har befolkningskommissionen anbefallts att verkställa och till justitiedepartementet inkomma med en i skrivelsen påkallad utredning under vilka förhållanden frivillig steriliseringen av rättskapabla personer må kunna företagas.

38. den 15 maj 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till ändrad lydelse av § 24 riksdagsordningen samt till lag om ändring i vissa delar av lagen den 26 november 1920 (nr 796) om val till riksdagen. (256.)

Ärendet är beroende på beslut beträffande grundlagsändringen av den lagtima riksdag, som efter förrättade nya val i hela riket till andra kammaren först sammanträder.

39. den 5 juni 1934, i anledning av väckta motioner rörande ändringar i arrendelagstiftningen m. m. (311.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Av dessa ärenden äro alltså de under 2, 12, 14, 19, 27—29, 31, 33 och 34 omförmälda av Kungl. Maj:t inom justitiedepartementet slutligen behandlade samt de övriga på prövning beroende.

2. Utrikesdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 29 mars 1930, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av en i Genève den 17 juni 1925 dagtecknad konvention rörande kontroll av den internationella handeln med vapen, ammunition och krigsmaterial. (79.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

2. den 23 mars 1931, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av en i Genève den 2 oktober 1930 dagtecknad konvention om finansiell hjälp m. m. jämte i ämnet väckt motion. (90.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

3. den 13 april 1932, i anledning av väckta motioner om Sveriges anslutning till den av Nationernas förbunds församling under dess nionde ordinarie möte förordade generalakten i dess helhet. (103.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

3. Försvarsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 23 maj 1928, i anledning av väckt motion om anslag till en förberedande militär utbildningskurs för skolungdom. (239.)

Ärendet är föremål för utredning av chefen för generalstaben.

2. den 1 juni 1928, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående skeppsgossekårens i Marstrand förläggning. (297.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

3. den 30 april 1929, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1929/1930 under riksstatens fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till försvarsdepartementet, jämte i dessa ämnen väckta motioner. (4 A.)

Punkten 8, i vad den avser ändring av bestämmelserna om utbetalning av kapitaliserat värde av reservpension, är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

4. den 30 maj 1929, i anledning av väckta motioner angående Stockholms flottstations förflyttning från huvudstaden m. m. (234.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

5. samma dag, i anledning av väckt motion angående beredande av viss ytterligare avskedsersättning åt förutvarande poliskonstaplar vid flottans varv. (238.)

Sedan 1930 års försvarskommission den 30 juli 1935 avgivit "Betänkande med förslag till ordnande av Sveriges försvarsväsende" (st. off. utr. 1935: 38—43), är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

6. den 9 april 1930, i anledning av väckta motioner om förnyad utredning rörande det svenska försvarsväsendets ändamålsenlighet m. m. (150.)

Sedan 1930 års försvarskommission den 30 juli 1935 avgivit "Betänkande med förslag till ordnande av Sveriges försvarsväsende" (st. off. utr. 1935: 38—43), är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

7. den 29 april 1930, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående tillbyggnads- och ändringsarbeten för skeppsgossekårens i Marstrand förläggning i Karlstens fästning. (170.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

8. samma dag, i anledning av väckta motioner angående användningen av vissa delar av de till fjärde flygkåren upplåtna egendomarna å Frösön. (173.)

Anmäld och slutbehandlad den 12 april 1935.

9. den 6 maj 1931, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillbyggnads- och ändringsarbeten för skeppsgossekårens i Marstrand förläggning i Karlstens fästning. (176.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

10. den 29 april 1932, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under fjärde huvudtiteln gjorda framställning om anslag till flygövningar. (161.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

11. den 11 maj 1932, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beredande av rätt till s. k. rekreationsresor för viss personal vid försvarsväsendet med tjänstgöringsort i Boden. (194.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

12. den 24 februari 1933, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa delar av Vännäs lägerplats. (63.)

Ärendet är föremål för utredning inom arméförvaltningens fortifikationsdepartement.

13. den 18 mars 1933, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan kronan och Landskrona stad om försäljning av vissa markområden till staden m. m. (97.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 mars 1935.

14. den 3 juni 1933, i anledning av vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (271.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

15. den 19 juni 1934, angående täckandet av kostnaderna för vissa utbildningskurser för f. d. fast anställt manskap vid försvarsväsendet. (426.)

Anmäld och slutbehandlad den 8 mars 1935.

Av dessa ärenden äro alltså de under 8, 13 och 15 omförmälda av Kungl. Maj:t inom försvarsdepartementet slutligen behandlade samt de övriga på prövning beroende.

4. Socialdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 11 maj 1907, angående ordnandet av apoteksväsendet efter utgången av år 1920. (135.)

Genom beslut den 7 december 1928, den 26 september 1930 och den 2 oktober 1931 har Kungl. Maj:t i tre etapper genomfört av medicinalstyrelsen föreslagna sänkningar av läkemedelsprisen (se vidare ämbetsberättelsen 1933 sid. 272). Jämlikt bemyndigande den 3 juli 1931 har chefen för socialdepartementet tillkallat sju utredningsmän att inom departementet biträda med utredning angående åtgärder för nedbringande av prisen å läkemedel m. m. Sedan utredningsmännen den 20 juli 1932 avgivit betänkande angående kontroll över handeln med farmaceutiska specialiteter, har Kungl. Maj:t den 23 februari 1934 till riksdagen avlåtit proposition i ämnet (nr 162). Den 20 september 1934 hava utredningsmännen avgivit betänkande med utredning och förslag angående sänkning av

läkemedelspriserna, revision av apoteksvarustadgan m. m., varöver yttranden infordrats från åtskilliga myndigheter. Sedan berörda yttranden inkommit, är ärendet i denna del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

2. den 15 juni 1921, i anledning av väckta motioner angående lagstiftning till förebyggande av samhällsfarliga arbetsinställelser m. m. (345.)

Den 22 juni 1928 hava utfärdats lagar om kollektivavtal och om arbetsdomstol. I vad angår anordningar, ägnade att förekomma arbetsinställelser i tvister, däri staten eller kommun är part, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning (se vidare ämbetsberättelsen 1933 sid. 274). (Jfr ärendena under punkterna 9 och 45 här nedan.)

3. den 17 april 1923, i fråga om beredande av arbete åt tuberkulossjuka konvalescenter. (67.)

Medicinalstyrelsen har den 8 juni 1923 anbefallts inkomma med utredning och förslag i frågan. Sedan detta uppdrag fullgjorts, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

4. den 6 maj 1924, i anledning av väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande av pensionstillägg för barn åt änka efter enligt pensionsförsäkringslagen pensionsberättigad man. (134.)

Den i skrivelsen berörda frågan är föremål för utredning av särskilda sakkunniga (se vidare ärendet under punkten 6 här nedan).

5. den 27 maj 1924, i anledning av väckta motioner i tandvårdsfrågan. (207.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1935 sid. 386—387. Statens sjukvårdskommitté har den 31 augusti 1935 avgivit betänkande angående folktandvård, varöver yttranden infordrats från åtskilliga myndigheter och organisationer. Dessa yttranden hava ännu icke inkommit. (Jfr ärendet under punkten 11 här nedan.)

6. den 31 maj 1924, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om samhällets barnavård m. m., i vad nämnda proposition avser närmare angivna lagförslag, dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om förmynderskap m. m., i vad denna proposition innefattar förslag till lag angående ändrad lydelse av 77 § i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården, dels ock i förstnämnda ämne väckta motioner. (245.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1935 sid. 387. De av chefen för socialdepartementet tillkallade sakkunniga för utredning av frågan om understöd åt obemedlade eller mindre bemedlade personer med försörjningsplikt mot minderåriga barn hava ännu icke slutfört sitt uppdrag. (Jfr ärendet under punkten 4 här ovan.)

7. den 3 juni 1924, angående åtgärder för hävande av pantlånerörelsens sociala nackdelar. (242.)

Sedan socialstyrelsen efter inhämtande av yttranden från vederbörande myndigheter och korporationer år 1930 inkommit med anbefalld utredning i ämnet, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

8. den 9 juni 1925, angående utredning rörande vissa åtgärder för beredande av ökat antal vårdplatser å sanatorierna i riket. (297.)

Kungl. Maj:t — som enligt beslut den 10 oktober 1924 uppdragit åt medicinalstyrelsen och byggnadsstyrelsen bland annat att gemensamt utreda frågan om

åstadkommande av enklare och billigare byggnader för allmänna sjukvårdsanstalter — har uppdragit åt samma ämbetsverk att i samband med den sålunda anbefallda utredningen verkställa utredning i det i skrivelsen avsedda hänseendet. Detta uppdrag har ännu icke slutförts.

9. den 30 april 1926, i anledning av väckta motioner om lagstiftning angående obligatorisk skiljedom i vissa arbetstvister m. m. (167.)

Ärendet, som avgjorts beträffande frågor om kollektivavtal och arbetsdomstol, är i övrigt beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendena under punkterna 2 och 45.)

10. den 18 mars 1927, i anledning av väckta motioner angående ändring i grunderna för bestämmande av pensionstillägg enligt lagen om allmän pensionsförsäkring. (83.)

Kungl. Maj:t har den 22 mars 1935 till riksdagen avlåtit proposition (nr 217) med förslag till lag om folkpensionering m. m. Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

11. den 8 juni 1927, i anledning av väckta motioner om åvägabringande av utredning och förslag rörande statsbidrag till bestridande av kostnaderna för den allmänna sjukvården i riket. (318.)

Sedan utlåtande inhämtats från medicinalstyrelsen, har chefen för socialdepartementet jämlikt bemyndigande den 12 mars 1929 tillkallat fem sakkunniga (statens sjukvårdskommitté) för att inom departementet biträda med utredning i ämnet. Efter det kommittén den 17 maj 1934 avgivit betänkande angående den slutna kroppssjukvården i riket jämte vissa därmed sammanhängande spörsmål, hava yttranden häröver inkommit från åtskilliga myndigheter och organisationer. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendet under punkten 5 här ovan.)

12. den 16 maj 1928, i anledning av väckta motioner om åvägabringande av utredning och förslag rörande utbyggande av den frivilliga försäkringen enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete. (205.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1935 sid. 388. Efter det riksförsäkringsanstalten den 31 maj 1935 avgivit förslag till lag angående en särskild, för självständiga företagare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall m. m., har socialstyrelsen den 4 oktober 1935 anbefallts att dels avgiva yttrande häröver dels ock verkställa viss därmed sammanhängande utredning samt inkomma med de förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Sedan detta uppdrag fullgjorts, hava yttranden infordrats från åtskilliga myndigheter och organisationer. Sedan dessa yttranden inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

13. samma dag, i anledning av väckta motioner rörande ändringar i lagen om allmän pensionsförsäkring. (206.)

Kungl. Maj:t har den 22 mars 1935 till riksdagen avlåtit proposition (nr 217) med förslag till lag om folkpensionering m. m. Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

14. den 25 maj 1928, angående hotell- och restaurangpersonalens samt badhuspersonalens anställningsförhållanden m. m. (243.)

Sedan socialstyrelsen den 28 december 1929 inkommit med en preliminär utredning beträffande hotell- och restaurangpersonalen, anmäldes frågan om denna personals anställningsförhållanden i proposition (nr 31) till 1930 års riksdag.

Efter det slutlig utredning i denna del av ärendet liksom socialstyrelsen jämväl anbefalld utredning rörande badhuspersonalens anställningsförhållanden inkommit, har socialstyrelsen den 3 september 1932 avgivit de förslag, vartill utredningen givit anledning. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

15. den 8 juni 1928, rörande ändring i kungörelsen den 5 maj 1916 angående kommissionärer för anskaffande av arbetsanställning. (374.)

Kungl. Maj:t har den 8 februari 1935 till riksdagen avlåtit proposition (nr 83) med anhållan om riksdagens yttrande över förslag till förordning med vissa bestämmelser om arbetsförmedling m. m. Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

16. den 6 juni 1929, angående förbättring av skogsarbetarnas provianteringsoch matlagningsförhållanden. (305.)

Anmäld den 14 juni 1929, därvid socialstyrelsen anbefalldes att efter samråd med medicinalstyrelsen inkomma med förslag till plan för utredning i det av riksdagen i skrivelsen avsedda hänseendet. Sedan socialstyrelsen inkommit med ifrågavarande förslag, uppdrogs åt socialstyrelsen och medicinalstyrelsen att verkställa vissa utredningar i ämnet. Efter det berörda uppdrag fullgjorts, anmäldes ärendet ånyo den 20 september 1935, därvid beslöts, att skrivelsen icke skulle föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

17. samma dag, angående utredning rörande missbruk av tobak och kaffe. (306.)

Anmäld den 27 juni 1929, därvid medicinalstyrelsen och skolöverstyrelsen anbefalldes att inkomma med yttrande och förslag i ämnet. Sedan detta uppdrag fullgjorts, anmäldes ärendet ånyo den 27 september 1935, därvid beslöts, att skrivelsen icke skulle föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

18. den 18 mars 1930, i anledning av väckt motion om förhållandet mellan Arjeplog- och Karesuandolapparna samt lappförfattningarnas anknytning till det levande livet. (75.)

Anmäld den 30 maj 1930, därvid beslöts, att skrivelsen skulle överlämnas till länsstyrelsen i Norrbottens län att tagas i övervägande vid fullgörande av länsstyrelsen samma dag meddelat uppdrag att jämte särskilt tillkallade personer verkställa utredning angående de åtgärder, som borde vidtagas för avhjälpande av de inom vissa delar av lappmarken i nämnda län yppade missförhållandena, samt rörande de kostnader, som därav föranleddes. Sedan länsstyrelsen i anledning av uppdraget den 28 december 1935 avgivit betänkande i ämnet, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

19. den 2 maj 1930, i anledning av riksdagens år 1929 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1928 —30 juni 1929. (175.)

Anmäld den 25 juli 1930, i vad skrivelsen avsåg till socialdepartementets handläggning hörande ärende (ändrade anordningar för ställande av uppbördssäkerhet), därvid statskontoret anbefalldes att avgiva yttrande i frågan. Sedan detta inkommit, hava yttranden inhämtats från samtliga länsstyrelser. Ärendet är därefter beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendet under punkten 41 här nedan.)

20. den 13 maj 1930, rörande undersökning angående lantarbetarnas bostadsförhållanden. (188.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1935 sid. 390. Kungl. Maj:t har den 28 juni 1935 utfärdat förordning (sv. f. nr 427) om ändrad lydelse av 36 § hälsovårdsstadgan, innefattande bl. a. att, därest hälsovårdsnämnd utgöres av kommunalnämnd, skall en av nämndens ledamöter med särskild insikt i och intresse för hälsovårdsfrågor utses att bereda och inför hälsovårdsnämnden föredraga de ärenden, som ankomma på nämndens prövning. I övrigt är ärendet, såvitt angår utredningsmännens förslag rörande ändringar av nämnda stadga, beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Sedan utredningsmännen den 31 augusti 1935 avgivit förslag till lag angående skydd mot vräkning vid arbetskonflikter, varöver yttranden inhämtats från åtskilliga myndigheter och organisationer, är ärendet jämväl i denna del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

21. den 27 maj 1930, i anledning av väckta motioner angående utökning och effektivisering av yrkesinspektionens verksamhet. (287.)

Anmäld den 20 september 1930, därvid socialstyrelsen anbefalldes verkställa utredning i ärendet. Sedan denna utredning inkommit samt utlåtanden däröver inhämtats, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Skrivelsen har i vad angår lagstiftningsåtgärder beaktats i Kungl. Maj:ts proposition (nr 40) den 23 januari 1931 till riksdagen med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 (nr 206) om arbetarskydd.

22. den 30 maj 1930, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av vissa delar av lagen den 2 juni 1916 om skyddskoppympning, dels ock i ämnet väckta motioner. (317.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1935 sid. 390. De av chefen för socialdepartementet tillkallade sakkunniga för behandling av frågan om den nuvarande obligatoriska barnvaccinationens bibehållande hava ännu icke slutfört sitt uppdrag.

23. den 2 juni 1930, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om kommunalstyrelse på landet m. m. ävensom i ämnet väckta motioner. (330.)

Anmäld den 6 juni 1930, därvid lagar i ämnet utfärdades (sv. f. nr 251—258). Beträffande skrivelsen i övrigt har Kungl. Maj:t den 27 november 1931 uppdragit åt sakkunnig person att inom departementet biträda med verkställande av utredning och utarbetande av förslag rörande revision av förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm ävensom att verkställa utredning och utarbeta förslag med anledning av vad riksdagen i skrivelsen beträffande andra ämnen anfört och yrkat. Sedan den sakkunnige den 24 juli 1933 avgivit förslag i ämnet samt yttranden häröver inhämtats, har Kungl. Maj:t den 1 mars 1935 till riksdagen avlåtit proposition (nr 184) med förslag till lag om kommunalstyrelse i Stockholm. I fråga om de ytterligare åtgärder, som vidtagits med anledning av den i skrivelsen begärda utredningen angående ändringar i bestämmelserna om tiden för landstingsmannaval, se denna ämbetsberättelse sid. 287, ärendet under punkten 19. Vad riksdagen i skrivelsen anfört och yrkat beträffande frågan om ändring av bestämmelserna om skadeståndsansvar för kommunala förtroendemän är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

24. den 13 mars 1931, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande rörande vissa av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1930 fattade beslut, dels ock i ämnet väckta motioner. (70.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1935 sid. 391. Utredningen av frågan om arbetstidsförhållandena beträffande butikspersonalen och övriga denna personal närstående anställda har jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 juni 1935 uppdragits åt särskilda sakkunniga, vilka inom socialdepartementet biträda med utredning rörande frågan om en laglig reglering av arbetstiden för de affärs- och kontorsanställda m. m. Vad angår sjukhus- och sinnessjukhuspersonalens arbetstidsförhållanden har Kungl. Maj:t i fråga om den sistnämnda kategorien behandlat nämnda spörsmål i proposition (nr 108) till 1935 års riksdag angående regleringen av arbetstiden för viss statsanställd personal, beträffande vilken proposition riksdagens kamrar stannat i olika beslut. Medicinalstyrelsen har den 7 november 1935 anbefallts att verkställa utredning rörande den årliga kostnadsökning, som ett genomförande vid av landsting eller kommuner drivna kroppssjukhus av en arbetstidsbegränsning i enlighet med Kungl. Maj:ts i nämnda proposition framlagda förslag skulle medföra i fråga om avlöning till såväl egentlig sjukvårdspersonal som ekonomipersonal. Sedan detta uppdrag fullgjorts, är ärendet i denna del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

25. den 20 maj 1931, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 (nr 206) om arbetarskydd, dels ock i ämnet väckta motioner. (238.)

Ärendet är tillsvidare vilande (se ämbetsberättelsen 1934 sid. 341).

26. den 27 maj 1931, i anledning av väckta motioner angående statsbidrag för utvidgning av Vilhelmsro anstalt för fallandesjuka med nytt skolhem och ny skolbyggnad. (262.)

Anmäld den 5 juni 1931, därvid medicinalstyrelsen anbefalldes, att, efter samråd med skolöverstyrelsen, verkställa utredning i ärendet samt inkomma med det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Sedan detta uppdrag slutförts, har Kungl. Maj:t den 15 februari 1935 till riksdagen avlåtit proposition i ämnet (nr 101). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

27. den 7 maj 1932, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till allmän levnadskostnadsundersökning. (184.)

Anmäld den 3 juni 1932, därvid åt socialstyrelsen uppdrogs att verkställa en på ettåriga hushållsräkenskaper grundad allmän levnadskostnadsundersökning. Uppdraget har ännu icke slutförts.

28. den 10 maj 1932, angående vissa lättnader i avseende å hälsovårdsstadgans tillämpning för köpingar och municipalsamhällen. (175.)

Anmäld den 27 maj 1932, därvid medicinalstyrelsen anbefalldes att verkställa utredning i fråga om ändring av hälsovårdsstadgan i de av riksdagen berörda avseendena ävensom att inkomma med det förslag, vartill styrelsen funne utredningen giva anledning. Uppdraget har ännu icke slutförts.

29. den 4 juni 1932, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 6 juni 1925 (nr 172) med vissa bestämmelser angående befattningshavares vid polisväsendet rätt till lön och pension m. m., dels ock en i ämnet väckt motion. (270.)

Anmäld den 17 juni 1932, därvid förordning (sv. f. nr 243) om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 6 juni 1925 (nr 172) med vissa bestämmelser angående befattningshavares vid polisväsendet rätt till lön och pension m. m. utfärdades.

I anledning av det i skrivelsen framställda yrkandet om viss ytterligare utredning upprättades inom socialdepartementet en promemoria i ämnet. Sedan yttranden inhämtats från ett flertal myndigheter och enskilda sammanslutningar, har Kungl. Maj:t den 22 februari 1935 till riksdagen avlåtit proposition (nr 110) med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § 4 mom. förordningen den 6 juni 1925 (nr 172) med vissa bestämmelser angående befattningshavares vid polisväsendet rätt till lön och pension m. m. Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

30. den 13 juni 1932, i anledning av väckta motioner angående skogsbygdens arbetslöshets- och försörjningsproblem. (375.)

Skrivelsen har överlämnats från jordbruksdepartementet. Den 23 juli 1932 anbefalldes socialstyrelsen att avgiva utlåtande i ärendet. Sedan utlåtande inkommit från socialstyrelsen, har Kungl. Maj:t den 13 juli 1934 anbefallt styrelsen att i huvudsaklig överensstämmelse med en av styrelsen efter Kungl. Maj:ts uppdrag utarbetad plan verkställa den i skrivelsen avsedda undersökningen beträffande skogsbygdens arbets- och försörjningsproblem. Detta uppdrag har ännu icke fullgjorts.

31. den 16 juni 1932, angående brottslig ungdoms tillrättaförande i större utsträckning än för närvarande utan insättning i uppfostringsanstalt samt angående en mera mångsidig yrkesutbildning m. m. vid skyddshem för vanartig ungdom. (299.)

Jämlikt bemyndigande den 24 juli 1934 har chefen för socialdepartementet tillkallat tre sakkunniga för att inom departementet biträda med utredning rörande verksamheten vid skyddshemmen m. m. De sakkunniga hava den 30 juli 1935 avgivit förra delen och den 10 december 1935 senare delen av sitt betänkande, innehållande förslag till skyddshemmens organisation m. m., varöver yttranden infordrats från åtskilliga myndigheter och organisationer.

32. den 9 februari 1933, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande rörande vissa av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1932 fattade beslut. (19.)

Anmäld den 21 april 1933. Därvid beslöts beträffande det av arbetskonferensen antagna förslaget till konvention angående skydd mot olycksfall för arbetare, sysselsatta med lastning eller lossning av fartyg, att ett socialstyrelsen och kommerskollegium den 24 januari 1930 lämnat uppdrag att gemensamt utarbeta och inkomma med förslag till de ändringar i eller tillägg till gällande författningar, som kunde böra vidtagas, därest Sverige anslöte sig till ett av konferensen år 1929 antaget förslag till konvention i ämnet, skulle avse konferensens förevarande förslag. Detta uppdrag har ännu icke fullgjorts. Beträffande förslaget till konvention angående minimiålder för barns användande till icke industriellt arbete jämte en rekommendation i ämnet beslöts att uppdraga åt socialstyrelsen att verkställa utredning rörande lämpligheten av ändringar i eller tillägg till 1897 års förordning angående barns användande vid offentliga förevisningar och 1926 års lag angående meddelande av förbud för barn att idka viss försäljning samt att inkomma med de utredningar och det förslag, som därav föranleddes. Sedan sistnämnda uppdrag fullgjorts, är ärendet i denna del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

33. den 19 maj 1933, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss utvidgning av tjänstemannasamhället vid Mörby m. m. (225.)

Skrivelsen vilar i avbidan på framställning från vederbörande intressenter.

34. den 21 juni 1933, i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionerna nr 211, 212 och 216 gjorda framställningar angående anslag till arbeten till motverkande av arbetslösheten samt till bekämpande av arbetslösheten jämte i dessa ämnen väckta motioner. (356.)

Anmäld den 26 och den 30 juni, den 7 juli och den 16 september 1933, då — utom i vad angår i skrivelsen framställda yrkanden om utredning — erforderliga åtgärder beslötos (se vidare ämbetsberättelsen 1934 sid. 290).

Den i skrivelsen berörda frågan om utredning dels rörande reglering av förhållandet mellan den offentliga arbetslöshetshjälpen i dess olika former samt den allmänna fattigvården, dels beträffande omfattningen av kommunernas lagliga rätt att lämna arbetslöshetshjälp utan fattigvårds karaktär samt om behovet och lämpligheten av laglig reglering av kommunernas verksamhet för arbetslöshetens bekämpande, har vilat i avvaktan på de s. k. organisationssakkunnigas förslag rörande den samhälleliga hjälpverksamhetens organisation m. m., och är, sedan nämnda förslag numera avgivits, beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Behandlingen av frågan om en rationell planläggning av kommunernas arbeten m. m. omhänderhaves av finansdepartementet. Utredningen av frågan om centralorgan för den statliga och statsunderstödda reservarbets- och kontantunderstödsverksamheten har uppdragits åt den sakkunnige, som jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 december 1934 tillkallats för att inom socialdepartementet biträda med utredning rörande socialstyrelsens organisation.

35. den 14 februari 1934, i anledning av väckta motioner om epidemisjukvårdens och barnmorskeväsendets överförande till landstingens förvaltningsutskotts eller deras sjukvårdsavdelningars verkställighet och förvaltning samt om förste provinsialläkares inträde såsom självskriven ledamot av förvaltningsutskott eller dess sjukvårdsavdelning. (26.)

Anmäld den 23 mars 1934, därvid medicinalstyrelsen och länsstyrelserna i samtliga län anbefalldes samt svenska landstingsförbundet bereddes tillfälle att avgiva utlåtanden. Sedan nämnda utlåtanden inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

36. den 2 mars 1934, i anledning av väckt motion angående viss ändring i § 13 ordningsstadgan för rikets städer. (70.)

Anmäld den 31 maj 1934, därvid samtliga länsstyrelser anbefalldes att avgiva utlåtanden över skrivelsen. Sedan nämnda utlåtanden inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

37. den 4 maj 1934, i anledning av väckta motioner angående vissa ändringar i lagen om fattigvården. (224.)

Anmäld den 31 maj 1934, därvid statens inspektör för fattigvård och barnavård anbefalldes att efter verkställande av erforderlig utredning inkomma med förslag i ämnet. Sedan detta uppdrag fullgjorts, hava yttranden över förslaget inhämtats från samtliga länsstyrelser ävensom från åtskilliga organisationer, varefter kammarrätten anmodats avgiva yttrande i ärendet. Efter det kammarrättens yttrande inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

38. den 11 maj 1934, i anledning av väckt motion angående vissa ändringar i lagen om försäkring för olycksfall i arbete. (250.)

Anmäld den 31 maj 1934, därvid riksförsäkringsanstalten anbefalldes att efter verkställande av erforderlig utredning avgiva yttrande i frågan och därvid tillika inkomma med förslag till de ändrade bestämmelser, vartill utredningen

kunde giva anledning. Sedan nämnda uppdrag fullgjorts och yttranden i ärendet inhämtats från åtskilliga myndigheter, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

39. den 1 juni 1934, i anledning av väckta motioner angående valbarhetsvillkor för beklädande av poster i kommunala nämnder och styrelser. (292.)

Sedan ifrågavarande spörsmål berörts i Kungl. Maj:ts till 1935 års riksdag avlåtna proposition (nr 184) med förslag till lag om kommunalstyrelse i Stockholm och i viss del avgjorts genom utfärdande av lag i berörda ämne, är ärendet i övrigt beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr denna ämbetsberättelse sid. 287, ärendet under punkten 19.)

40. den 2 juni 1934, angående utredning och förslag i fråga om ersättning i vissa fall av statsmedel för skada, som tillfogats enskild person vid ingripande på ordningsmaktens sida. (299.)

Anmäld den 22 juni 1934, därvid Ö. Ä. anbefalldes att verkställa utredning och inkomma med förslag i ämnet. Sedan Ö. Ä. fullgjort ifrågavarande uppdrag och yttranden över förslaget inkommit från länsstyrelserna i samtliga län, har Kungl. Maj:t den 8 mars 1935 till riksdagen avlåtit proposition i ämnet (nr 183). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

41. den 5 juni 1934, i anledning av riksdagens år 1933 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1932—30 juni 1933. (307.)

Sedan inom socialdepartementet upprättats en promemoria avseende det i skrivelsen omförmälda, till departementets handläggning hörande ärende (uppbördsborgen för polis- och fjärdingsmän), har ärendet anmälts den 28 juni 1935, därvid statskontoret anbefalldes att verkställa viss utredning ävensom att inkomma med förslag till de bestämmelser, som kunde finnas påkallade. Efter det detta uppdrag fullgjorts, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendet under punkten 19 här ovan.)

42. den 9 juni 1934, angående främlingskontrollens rationella ordnande. (357.)

Sedan utlåtanden infordrats från Ö. Ä. och länsstyrelserna i vissa län, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

43. den 11 juni 1934, i anledning av väckta motioner angående tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter m. m. (370.)

Kungl. Maj:t har den 16 januari 1935 till riksdagen avlåtit proposition (nr 31) med förslag till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder. Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

44. samma dag, i anledning av väckta motioner om utredning och förslag angående förhållandena inom byggnadsindustrien. (372.)

Sedan skrivelsen anmälts den 28 september 1934, har chefen för socialdepartementet jämlikt bemyndigande samma dag tillkallat tre sakkunniga för att inom departementet biträda med utredning i frågan. Detta uppdrag har ännu icke slutförts.

45. samma dag, i anledning av väckta motioner angående lagstiftning till arbetsfredens bevarande m. m. (373.)

Anmäld den 31 december 1934, därvid beslöts tillkallandet av särskilda sakkunniga för utredning av i riksdagens skrivelse omförmälda och vissa andra därmed

sammanhängande spörsmål. De sakkunniga hava den 9 december 1935 avgivit betänkande om folkförsörjning och arbetsfred. Ärendet är därefter beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

46. den 12 juni 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare stöd från statens sida åt Kalix träindustriaktiebolag. (381.)

Anmäld den 20 juli 1934, därvid erforderlig åtgärd beslöts. Genom beslut den 28 september 1934 uppdrog Kungl. Maj:t åt länsstyrelsen i Norrbottens län att verkställa viss utredning rörande Föreningen Nederkalix Industri u. p. a. Sedan detta uppdrag slutförts, har ärendet överlämnats till jordbruksdepartementet för handläggning.

47. den 14 juni 1934, i anledning av väckta motioner angående åtgärder till förhindrande av fackliga eller andra yrkesorganisationers kollektiva anslutning till visst politiskt parti. (410.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

48. den 16 juni 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till särskilda åtgärder i anledning av ungdomsarbetslösheten jämte i ämnet väckta motioner. (420.)

Anmäld den 30 juni 1934, därvid erforderliga åtgärder beslötos. Samtidigt anbefalldes statens arbetslöshetskommission att efter samråd med lantbruksstyrelsen inkomma med förslag rörande försöksåtgärder avseende yrkesutbildning för arbetslös ungdom, i vad angår jordbruket. Sedan sådant förslag avgivits, har frågan upptagits till behandling i Kungl. Maj:ts proposition nr 232 till 1935 års riksdag angående anslag till statens arbetslöshetskommission, kontantunderstödsverksamhet, statliga och statskommunala reservarbeten m. m. Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

49. den 19 juni 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till statliga beredskapsarbeten m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (428.)

Skrivelsen har tidigare behandlats utom i vad angår frågan om möjliggörande av att såsom säkerhet för lån till främjande av bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen godtaga inteckning i tomträtt. Sedan Kungl. Maj:t den 13 december 1935 meddelat beslut i ämnet, är skrivelsen slutbehandlad.

50. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till bekämpande av arbetslösheten m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (433.)

Anmäld den 30 juni 1934, därvid — jämte det i övrigt erforderliga åtgärder beslötos — dels kungörelse utfärdades angående statlig och statsunderstödd hjälpverksamhet vid arbetslöshet (sv. f. nr 434), dels ock statens arbetslöshetskommission anbefalldes att inkomma med förslag till ytterligare kontroll över tillämpningen genom statens och kommunernas organ av gällande regler för hjälpverksamhet vid arbetslöshet. Sedan arbetslöshetskommissionen fullgjort ifrågavarande uppdrag genom att framlägga en redogörelse för de åtgärder, som av kommissionen vidtagits eller planlagts i berörda syfte, har frågan upptagits till behandling i Kungl. Maj:ts proposition nr 232 till 1935 års riksdag angående anslag till statens arbetslöshetskommission, kontantunderstödsverksamhet, statliga och statskommunala reservarbeten m. m. Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

Av dessa ärenden äro alltså de under 10, 13, 15—17, 26, 29, 40, 43, 46, 48, 49 och 50 omförmälda av Kungl. Maj:t inom socialdepartementet slutligen behandlade samt de övriga på prövning beroende.

5. Kommunikationsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 5 juni 1928, i anledning av väckt motion angående skyldighet för Stockholms stad att erlägga avgift för nyttjanderätten till vissa kronan tillhöriga områden. (359.)

Anmäld den 14 juni 1928, därvid uppdrogs åt kronans fastighetskommission av år 1925 att vid pågående underhandlingar med delegerade för Stockholms stad jämväl upptaga den fråga, som avsåges i riksdagens ifrågavarande skrivelse. Sedan kommissionen med utgången av år 1932 upphört med sin verksamhet, har uppdraget överlämnats till djurgårdskommissionen.

2. den 13 mars 1931, i anledning av väckt motion om lagbestämmelser mot uppsättande invid vägarna av trafiksäkerheten ovidkommande reklamannonser. (71.)

Anmäld dels den 27 mars 1931, därvid 1929 års vägsakkunniga anbefalldes att avgiva utlåtande över riksdagens ifrågavarande skrivelse, dels den 17 november 1933, därvid hos Kungl. Maj:t anmäldes utarbetade förslag till lag om allmänna vägar och till lag om vägdistrikt samt beslöts, att lagrådets utlåtande skulle inhämtas över förstnämnda lagförslag, dels ock den 3 januari 1934, då Kungl. Maj:t avlät proposition (nr 21) angående nyssnämnda lagförslag. Ärendet, som i berörda delar ej vidare kommer att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning, är, i vad avser utredning huruvida och på vad sätt ändringar i gällande lagstiftning må kunna vidtagas för att ytterligare förhindra, att annonstavlor, reklamskyltar och dylikt så uppsättas, att de verka i hög grad förfulande på utsikt över landskap eller bebyggd ort, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

3. den 28 maj 1931, i anledning av väckta motioner om ändrade grunder för beskattningen av automobiltrafiken. (292.)

Ärendet, som tidigare behandlats inom finansdepartementet, har, i vad angår frågan i vilken utsträckning motortrafiken bör deltaga i kostnaderna för väghållningen i riket, jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 21 oktober 1932, varit föremål för utredning hos 1931 års väg- och brosakkunniga. Sedan de sakkunniga i skrivelse den 19 augusti 1933 inkommit med yttrande och förslag i ämnet samt Kungl. Maj:t, efter väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hörande, den 16 september 1933 uppdragit åt styrelsen att i samarbete med svenska stadsförbundet verkställa av de sakkunniga föreslagen utredning rörande städernas behov av bidrag av automobilskattemedel till gatu- och väghållningen samt om grunder för fördelning mellan städerna av sådana bidrag ävensom till Kungl. Maj:t inkomna med, bland annat, redogörelse för resultatet av utredningen och med därav föranledda förslag, har styrelsen inkommit med utlåtande den 30 september 1935. Jämlikt Kungl. Maj:ts förordnande den 18 oktober 1935 hava därefter handlingarna i ärendet överlämnats till 1935 års vägsakkunniga för att vara tillgängliga för de sakkunniga och tagas i övervägande vid fullgörandet av deras uppdrag.

4. den 2 juni 1931, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående medverkan från svensk sida till en brobyggnad mellan Rügen och tyska fastlandet. (343.)

Anmäld den 12 juni 1931, därvid uppdrogs åt järnvägsstyrelsen att träda i förhandling med tyska riksbaneförvaltningen för träffande, under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande, av avtal rörande lån för utförandet av ifrågavarande företag. Då förutsättningarna för det i skrivelsen avsedda avtalet numera upphört att vara för handen samt av riksdagen för budgetåret 1931/1932 anvisat anslag till lån för nämnda brobyggnad vid utgången av budgetåret 1934/1935 omförts till inkomsttitel, kommer ärendet ej vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

5. den 7 maj 1932, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatta åtgärder till lindrande av arbetslösheten inom stenindustrien m. m. jämte fyra i ämnet väckta motioner. (183.)

Anmäld dels den 13 maj, den 30 juni, den 23 september, den 21 oktober och den 16 december 1932, därvid beslut om tillverkning under vissa tidsperioder av gatsten för statens räkning meddelades, dels den 10 juni 1932, därvid uppdrogs åt kommerskollegium samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att inkomma med utredning i fråga om ökad hemmamarknad för svensk gatsten. Sedan utredningen verkställts, har den 16 december 1932 förordnats, att handlingarna skulle överlämnas till 1931 års väg- och brosakkunniga för att tagas i övervägande vid fullgörandet av dem meddelat uppdrag. De sakkunniga hava den 7 juni 1934 avgivit ett betänkande med teknisk-ekonomiska utredningar rörande vägar, varöver utlåtanden infordrats. Den 15 juni 1935 har Kungl. Maj:t, med hänsyn till de åtgärder som i föreliggande fråga redan vidtagits, ej funnit skäl att i detta sammanhang vidtaga annan åtgärd än att åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppdraga att anmoda i väg- och gatubeläggningsfrågor beredande och beslutande myndigheter att i förekommande fall taga vederbörlig hänsyn till användning av gatsten för utförande av varaktig beläggning samt förordna, att handlingarna i ärendet skulle överlämnas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Ärendet kommer ej vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

6. den 13 maj 1932, i anledning av väckt motion om viss ändring i 8 § i lagen om enskilda vägar. (218.)

Anmäld dels den 10 juni 1932, därvid kammarkollegiet och domänstyrelsen samt länsstyrelserna i Malmöhus, Örebro och Västernorrlands län anbefalldes att var för sig avgiva utlåtande, dels den 4 november 1932, därvid uppdrogs åt de inom jordbruksdepartementet tillkallade utredningsmännen i fråga om ändrade grunder för utarrendering av kronojord att verkställa av riksdagen begärd utredning och avgiva förslag i ämnet, dels ock, sedan utredningsmännen den 12 januari 1935 avgivit förslag i ämnet, den 15 juni 1935, därvid tillkallades sakkunniga för utredning i fråga om ny lagstiftning beträffande enskilda vägar m. m. (1935 års vägsakkunniga).

7. den 13 juni 1932, i anledning av dels riksdagens revisorers uttalande angående åtgärder för reglering av konkurrensförhållandet mellan järnvägs- och automobiltrafiken, dels ock i ämnet väckta motioner m. m. (364.)

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1932 har departementschefen samma dag tillkallat tre utredningsmän (1932 års trafikutredning). Sedan utredningsmännen den 28 februari 1935 avgivit betänkande med förslag till förordning angående allmän automobiltrafik och utlåtanden däröver avgivits, har

ärendet i denna del anmälts den 6 december 1935, därvid tillkallades sakkunniga för att biträda vid en granskning av det av trafikutredningen avgivna betänkandet med förslag till förordning angående allmän automobiltrafik. Den 21 oktober 1932 har Kungl. Maj:t uppdragit åt 1931 års väg- och brosakkunniga att, bland annat, i samarbete med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlägga yttrande och förslag beträffande i vilken utsträckning motortrafiken bör deltaga i kostnaden för väghållningen i riket. Sedan de sakkunniga i skrivelse den 19 augusti 1933 inkommit med yttrande och förslag i ämnet, samt Kungl. Maj:t, efter väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hörande, den 16 september 1933 uppdragit åt styrelsen att i samarbete med svenska stadsförbundet verkställa av de sakkunniga föreslagen utredning rörande städernas behov av bidrag av automobilskattemedel till gatu- och väghållningen samt om grunder för fördelning mellan städerna av sådana bidrag ävensom till Kungl. Maj:t inkomma med, bland annat, redogörelse för resultatet av utredningen och med därav föranledda förslag, har styrelsen inkommit med utlåtande den 30 september 1935. Jämlikt Kungl. Maj:ts förordnande den 18 oktober 1935 hava därefter handlingarna i denna del av ärendet överlämnats till 1935 års vägsakkunniga för att vara tillgängliga för de sakkunniga och tagas i övervägande vid fullgörandet av deras uppdrag.

8. den 7 april 1933, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående nedläggande av Svartälvs järnväg m. m. jämte en i ämnet väckt motion. (146.)

Anmäld dels den 21 april 1933, därvid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anbefalldes att i samarbete med länsstyrelsen i Örebro län skyndsamt verkställa och till Kungl. Maj:t inkomma med förnyad utredning i fråga om vägförbindelsers anordnande i samband med järnvägens nedläggande, dels ock, sedan berörda utredning inkommit och utlåtanden däröver avgivits, den 19 januari 1934, därvid Kungl. Maj:t meddelade beslut om förenämnda vägförbindelsers anordnande samt anbefallde järnvägsstyrelsen att inkomma med förslag till åtgärder i övrigt i anledning av riksdagens medgivande i fråga om nedläggandet av järnvägen. Sedan järnvägsstyrelsen inkommit med skrivelse i ärendet, har detsamma ånyo anmälts den 15 juni 1935, därvid Kungl. Maj:t dels med ändring av sitt beslut den 19 januari 1934 förklarat, att ifrågavarande vägförbindelser finge utföras efter närmare angiven ändrad plan, dels ock medgivit, bland annat, att trafiken å järnvägen finge av järnvägsstyrelsen nedläggas då så erfordrades för vägarbetenas lämpliga bedrivande.

9. den 10 maj 1933, angående användandet av postsparbankens medel. (188.)

Sedan jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 maj 1933 tillkallade utredningsmän den 9 maj 1934 avgivit betänkande och infordrade utlåtanden däröver avgivits, har kungörelse i ämnet utfärdats den 21 januari 1935 (sv. f. nr 9).

Ärendet kommer ej vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

10. den 7 juni 1933, angående radioverksamhetens rationella ordnande m. m. (259.)

Sedan jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 26 juni 1933 tillkallade utredningsmän den 30 december 1934 avgivit betänkande och infordrade utlåtanden däröver avgivits, har Kungl. Maj:t den 8 mars 1935 avlåtit proposition (nr 164) i ämnet.

Ärendet kommer ej vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

11. samma dag, i anledning av väckta motioner om förstatligande av hela det svenska järnvägsnätet. (267.)

Anmäld den 14 juni 1933, därvid järnvägsstyrelsen anbefalldes att verkställa den av riksdagen begärda utredningen. Denna utredning, som i viss del ingivits till Kungl. Maj:t, är icke slutförd.

12. den 9 juni 1933, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av motorfordonsförordningen den 20 juni 1930 (nr 284), dels ock i ämnet väckta motioner. (295.)

Anmäld den 14 juni 1933, därvid utfärdades en förordning och fyra kungörelser (sv. f. nr 406—410). I vad skrivelsen avser utredning om ökat inflytande för vederbörande kommunala myndighet i stad vid beviljande av linjetrafik inom stadens planlagda område anbefallde Kungl. Maj:t den 16 mars 1934 1932 års trafikutredning att i samband med fullgörande av sitt uppdrag verkställa densamma samt inkomma med det yttrande och förslag, som därav må föranledas. Sedan trafikutredningen den 28 februari 1935 avgivit betänkande med förslag till förordning angående allmän automobiltrafik och infordrade utlåtanden däröver avgivits, har ärendet i denna del ånyo anmälts den 6 december 1935, därvid tillkallades sakkunniga för att biträda vid en granskning av det av trafikutredningen avgivna betänkandet med förslag till förordning angående allmän automobiltrafik.

13. den 18 april 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av Norra Östergötlands järnvägsaktiebolags skuldförhållande till staten m. m. (170.)

Anmäld den 4 maj och den 30 juni 1934, och har Kungl. Maj:t därvid förklarat sig vilja framdeles, på därom gjord framställning och i överensstämmelse med av riksdagen godtagna grunder, besluta angående utlämnande av lån å 210 000 kronor till det bolag, som kunde komma att övertaga till Mellersta Östergötlands järnvägar hörande banor, samt beslutat om erforderliga åtgärder i övrigt. Genom beslut den 3 maj 1935 har Kungl. Maj:t under vissa villkor beviljat Mellersta Östergötlands järnvägar aktiebolag förutnämnda lån å 210 000 kronor.

Ärendet kommer ej vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

14. den 30 maj 1934, i anledning av väckta motioner om utredning rörande reformerad lagstiftning beträffande enskilda vägar. (289.)

Anmäld dels den 13 juli 1934, därvid Kungl. Maj:t uppdrog åt revisionssekreteraren Nils Ljunggren att inom kommunikationsdepartementet biträda med beredning av den i skrivelsen väckta frågan om reformerad lagstiftning beträffande enskilda vägar, dels ock den 15 juni 1935, därvid tillkallades sakkunniga för utredning i fråga om ny lagstiftning beträffande enskilda vägar m. m. (1935 års vägsakkunniga).

15. den 5 juni 1934, i anledning av riksdagens år 1933 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1932 —30 juni 1933. (307.)

Punkten 6 angående tjänsteläkare vid affärsdrivande verken.

Anmäld dels den 6 juli 1934, därvid Kungl. Maj:t anbefallde affärsverkens styrelser att gemensamt inkomma med förslag till i möjligaste mån enhetliga grunder för beräknande av de vid affärsverken anställda läkarnas arvoden, dels ock, sedan förslag inkommit och medicinalstyrelsen, efter att hava lämnat kom-

munikationsverkens läkares förening tillfälle att yttra sig, avgivit utlåtande däröver, den 20 september 1935, därvid erforderliga föreskrifter meddelades.

Förevarande punkt i riksdagens skrivelse kommer ej vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

Punkten 7 angående kraftstationen vid Sillre.

Anmäld den 6 juli 1934, därvid envar av affärsverkens styrelser anbefalldes att inkomma med redogörelse för de principer, som i av riksdagen angivet hänseende tillämpades av vederbörande styrelse vid beräknande av anslagsbehovet för statliga byggnadsföretag. Sedan berörda redogörelser inkommit samt chefen för kommunikationsdepartementet den 29 oktober 1934 anmodat verksstyrelserna att gemensamt före den 1 mars 1935 inkomma med förslag till såvitt möjligt enhetliga principer för beräknande av byggnadsanslag vid verken, hava affärsverkens styrelser den 26 februari 1935 gemensamt framlagt förslag i ämnet. Sedan riksräkenskapsverket avgivit utlåtande över förslaget, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

16. den 6 juni 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande i fråga om ytterligare understöd från statens sida för fullbordande av järnvägsanläggningen Ulricehamn—Jönköping jämte i ämnet väckta motioner. (313.)

Anmäld, såvitt angår kommunikationsdepartementet, den 20 juli 1934, då Kungl. Maj:t uppdrog åt järnvägsstyrelsen att skyndsamt verkställa av riksdagen begärd utredning angående statens medverkan beträffande banans iordningställande samt under vilka villkor trafiken skulle skötas, ävensom att med denna utredning jämte de förslag, vartill densamma kunde giva anledning, inkomma till Kungl. Maj:t. Sedan nämnda utredning jämte förslag i ämnet inkommit, har Kungl. Maj:t i 1935 års statsverksproposition (Utgifter för kapitalökning, bil. 3, punkten 52) framlagt förslag i ämnet.

Ärendet kommer ej vidare att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

Av dessa ärenden äro alltså de under 4, 5, 9, 10, 13 och 16 omförmälda av Kungl. Maj:t inom kommunikationsdepartementet slutligen behandlade samt de övriga på prövning beroende.

6. Finansdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 27 april 1906, i anledning av riksdagens år 1905 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1904. (87.)

Ärendet är, i vad angår frågan om regleringen av den till vissa stapelstäder utgående tolagsersättningen, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

2. den 28 april 1911, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående rätt för kommuner att upplägga fonder för vissa ändamål. (74.)

Sedan chefen för finansdepartementet efter därtill erhållet bemyndigande den 9 december 1917 tillkallat borgmästaren G. Fant att verkställa den i skrivelsen begärda utredningen, har denne med skrivelse den 29 september 1919 avlämnat förslag till lag om kommunal fondbildning och vissa i samband därmed stående

författningar. Över förslagen hava yttranden inhämtats från ett stort antal statliga och kommunala myndigheter samt enskilda sammanslutningar. Frågan har även berörts i proposition nr 99 till 1930 års riksdag (sid. 94). Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

3. den 3 maj 1913, angående kungl. Djurgårdens bevarande i största möjliga utsträckning såsom naturlig park. (69.)

Ö. Ä., som anbefallts att efter Stockholms stadsfullmäktiges hörande yttra sig i ärendet, har ännu ej inkommit med sådant yttrande.

4. den 17 maj 1913, angående ökad centralisering vid upphandling för statens räkning m. m. (82.)

Anmäld den 15 november 1935. Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

5. samma dag, angående utfärdande av enhetliga bestämmelser för kommunernas bokföring. (116.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

6. den 26 maj 1915, angående minskning av utgifterna för Sveriges officiella statistik i samband med omläggning av grunderna för densamma. (173.)

Ärendet har behandlats i statistiksakkunnigas den 1 juni 1922 avgivna betänkande med utredning och förslag till åtgärder för minskning av kostnaderna för den officiella statistiken samt åstadkommande av en permanent kontroll över det statistiska arbetet m. m. Kungl. Maj:t har sedermera den 26 september 1930 anbefallt kommerskollegium, statistiska centralbyrån och socialstyrelsen att taga frågan om en sammanhållande uppsiktsinstitution för den officiella statistiken under förnyat övervägande samt att, efter samråd med andra ämbetsverk i den utsträckning, som finnes erforderlig, gemensamt inkomma med utlåtande och förslag i ämnet.

7. den 15 juni 1917, angående en kraftigare reglerande verksamhet från statens sida på den inhemska penningmarknaden, eventuellt genom en särskild statsbank. (322.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

8. den 19 april 1918, i anledning av väckt motion angående beredande av fast anställning eller vissa andra förmåner åt personer, som stadigvarande äro sysselsatta med städning och rengöringsarbete hos statens verk och myndigheter. (124.)

Ärendet är föremål för utredning av 1934 års nämnd för städningsutredning.

9. den 12 juni 1918, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående tillsättande av en jordkommission med närmare angivet uppdrag. (368.)

Ärendet har, i vad angår den rättsliga omvårdnaden av kronans fasta egendom, den 4 maj 1933 överlämnats för utredning till generaldirektören L. Berglöf i egenskap av sakkunnig inom justitiedepartementet. Sedan därefter Kungl. Maj:t genom beslut den 4 januari 1935, på föredragning av chefen för justitiedepartementet, befriat Berglöf från nämnda sakkunniguppdrag, i vad det avsåge frågan om den rättsliga vården och förvaltningen av kronans fastigheter, samt förordnat, att detta ärendes vidare handläggning skulle ankomma på finansdepartementet, har chefen för sistnämnda departement efter erhållet bemyndigande den 1 februari 1935 uppdragit åt Berglöf att biträda med utredning i ämnet.

10. den 24 mars 1920, angående av postverket ifrågasatt övertagande av stämpeltrycket. (95.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

11. den 28 april 1920, i anledning av väckta motioner om åvägabringande av utredning och förslag beträffande ändring i sättet för kommuns medverkan vid avgörande av ärenden, som röra handeln med rusdrycker. (177.)

Ärendet, som behandlats i det av 1928 års revision av rusdryckslagstiftningen den 23 oktober 1934 avgivna betänkandet med förslag till spritdrycksförordning m. m. (st. off. utr. 1934: 39), är numera beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

12. den 26 maj 1920, angående beredande åt de i norra delarna av landet stationerade statsanställda av vissa särskilda avlöningsförmåner. (238.)

Ärendet, som behandlats i 1928 års lönekommittés den 21 juli 1930 avgivna betänkande med förslag till allmänt avlöningsreglemente (st. off. utr. 1930: 17), är numera beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

13. den 11 maj 1921, i fråga om åvägabringande av en rationell skatteuppbörd. (167.)

Ärendet har behandlats i betänkande (st. off. utr. 1929: 17), som den 30 juni 1929 avgivits av 1924 års uppbördssakkunniga. Över betänkandet hava därefter yttranden avgivits av åtskilliga verk, myndigheter och sammanslutningar. Ärendet är — i den mån detsamma icke avser delning av kronouppbörden och inrättande av intressekontor för befattningshavare i statens tjänst — beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

14. den 20 mars 1923, i anledning av väckt motion om förhindrande, att vissa av statsfinansiella skäl genomförda tullförhöjningar utnyttjas av inhemska tillverkare. (58.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

15. den 27 april 1923, angående vidtagande av anordningar till viss lättnad för skattskyldig i fall av dubbelbeskattning. (116.)

Ärendet, som behandlats uti 1924 års uppbördssakkunnigas den 30 juni 1929 avgivna betänkande angående rationell skatteuppbörd (st. off. utr. 1929: 17), har den 29 september 1932 för utredning överlämnats till kammarrättsrådet C. W. U. Kuylenstierna i egenskap av sakkunnig inom finansdepartementet.

16. den 2 juni 1923, i anledning av väckta motioner om avskaffande av mantalspenningarna, allmänna sjukvårdsavgiften och folkskoleavgiften. (315.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

17. den 6 juni 1923, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av §§ 1 och 5 i förordningen den 2 juni 1911 angående grunderna och sättet för markegångsprisens bestämmande. (284.)

Sedan socialstyrelsen den 14 mars 1930 inkommit med anbefalld utredning, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

18. den 23 maj 1924, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under sjunde huvudtiteln gjorda framställning angående anslag till tullverket jämte i ämnet väckta motioner. (186.)

Ärendet, som avser spörsmålet om kostnadsfri läkarvård inom den civila statsförvaltningen, har behandlats i 1928 års lönekommittés under punkt 12 här ovan omförmälda betänkande och är numera beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

19. den 15 maj 1925, i anledning av väckt motion om utredning och förslag angående skyldighet för svenska medborgare, som mottaga utnämning till riddare och kommendörer av ordnar, att lösa utnämningsbrev och erlägga härför stadgad stämpelavgift. (194.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

20. den 23 mars 1926, i anledning av riksdagens år 1925 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1924—30 juni 1925. (107.)

Ärendet har, i vad det avser fråga om ersättning åt befattningshavare för genom förbrytelse åsamkad skada, behandlats i 1928 års lönekommittés under punkt 12 här ovan omförmälda betänkande och är numera beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

21. den 19 maj 1926, angående gynnande av avsättning för de blindas tillverkning vid upphandling för det allmännas behov. (236.)

Sedan 1933 års upphandlingssakkunniga den 2 juli 1935 avgivit infordrat utlåtande i ärendet, har detsamma anmälts den 15 november 1935. Skrivelsen kommer ej vidare, i vad på finansdepartementets föredragning beror, att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

22. den 1 juli 1926, i anledning av två i riksdagens år 1925 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 gjorda anmärkningar. (293.)

Frågan om statstjänstemännens innehav av sysslor och annat arbete vid sidan av statstjänsten har behandlats i 1928 års lönekommittés under punkt 12 här ovan omförmälda betänkande och är numera beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

23. den 28 maj 1927, i anledning av riksdagens år 1926 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1925—30 juni 1926. (225.)

Ärendet har, såvitt rör punkten 5 (den rättsliga vården av kronans fasta egendom), den 18 november 1933 överlämnats till generaldirektören L. Berglöf för att av honom tagas i övervägande vid fullgörande av uppdrag att inom justitiedepartementet biträda med utredning av frågan om den rättsliga vården av kronans fasta egendom. Sedan därefter Kungl. Maj:t genom beslut den 4 januari 1935, på föredragning av chefen för justitiedepartementet, befriat Berglöf från nämnda sakkunniguppdrag, i vad det avsåge frågan om den rättsliga vården och förvaltningen av kronans fastigheter, samt förordnat, att detta ärendes vidare handläggning skulle ankomma på finansdepartementet, har chefen för sistnämnda departement efter erhållet bemyndigande den 1 februari 1935 uppdragit åt Berglöf att biträda med utredning i ämnet.

Vad beträffar punkten 6 (placeringen av vissa kapitaltillgångar) har statskontoret inkommit med utredning och förslag till åtgärder för ernående av större enhetlighet och mera tidsenliga föreskrifter beträffande grunderna för den olika verk och myndigheter åliggande placeringen av statsverkets med därtill hörande fonders kapital. Över statskontorets förslag (st. off. utr. 1929: 35) hava utlåtanden avgivits av åtskilliga verk och myndigheter m. fl. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

24. den 27 mars 1928, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisorisk förlängning av förordningen den 26 juli 1926 (nr 382) angående utförselbevis för råg och vete m. m. ävensom i ämnet väckta motioner. (93.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning i vad rör beräkningen av städernas tolagsersättning med avseende å de tullavgifter, som skolat utgå för importerad spannmål men från vilka avgifters erläggande vederbörande befriats på grund av avlämnade utförselbevis.

25. den 15 maj 1928, i anledning av riksdagens år 1927 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1926—30 juni 1927. (190.)

Beträffande punkten 4 (tillämpningen vid länsstyrelserna av vissa bestämmelser i avlöningsreglementet för allmänna civilförvaltningen) är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Ärendet har, såvitt rör punkten 5 (inteckningar i kronans fastigheter), den 18 november 1933 överlämnats till generaldirektören L. Berglöf för att av honom tagas i övervägande vid fullgörandet av det ovan under punkt 23 omförmälda uppdraget (se vidare ovan).

26. samma dag, i anledning av väckta motioner angående revision av rusdrycksförsäljningsförordningen och därmed sammanhängande författningar m. m. (203.)

Ärendet har behandlats i det av 1928 års revision av rusdryckslagstiftningen avgivna, under punkt 11 här ovan omförmälda betänkandet och är numera beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

27. den 1 juni 1928, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kommunalskattelag m. m. jämte i ärendet väckta motioner. (344.)

Frågan under punkten a) om en rationell utjämning av skattetrycket inom kommunerna har varit föremål för utredning av den med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande av den 18 oktober 1929 tillkallade skatteutjämningsberedningen, vilken den 12 december 1932 avgivit principbetänkande med förslag till skatteutjämnande åtgärder genom överflyttning till staten eller större kommunala utdebiteringsområden av kostnader för kommunala förvaltningsuppgifter (st. off. utr. 1933: 4). En av de i nämnda betänkande berörda frågorna, nämligen spörsmålet om statens övertagande av vissa kostnader för folkskoleväsendet, har genom proposition nr 174 till 1935 års riksdag bragts under riksdagens prövning.

Frågorna under punkten b), i vad mån och på vad sätt tryggandet åt kommunerna av tillgång till fasta beskattningsunderlag må kunna komma att utöver fastighet vila å även andra beskattningsföremål såsom näringsföretag och penningkapital, samt hur vid en sådan beskattning hänsyn skall kunna tagas till de skattskyldigas olika skatteförmåga, ävensom frågan om inkomstbegreppet för inkomst av jordbruksfastighet hava varit föremål för utredning genom 1930 års kommunalskatteberedning. Sedan särskilda sakkunniga den 16 oktober 1931 inkommit med utredning, i vad mån avdrag för gäldränta må äga rum vid statens taxering till kommunal inkomstskatt (punkten e), har jämväl detta ärende enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 oktober 1931 överlämnats till nämnda beredning. Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 28 oktober 1932 skulle kommunalskatteberedningens arbete vila och icke upptagas utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande. Sedan Kungl. Maj:t den 20 september 1935 förklarat, att det åt kom-

munalskatteberedningen meddelade uppdraget skulle upphöra, är ärendet i denna del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Frågan under punkten c) om förvärvskällornas omfattning vid beskattning av inkomst av jordbruksfastighet, vilken fråga berörts i proposition nr 220 till 1932 års riksdag (sid. 127 och 128), är numera beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Sedan försäkringsinspektionen den 18 november 1933 inkommit med infordrad utredning av frågan under punkten d) om ändring i lagstiftningen rörande försäkringsrörelse, i den mån denna avser bestämmande av räntefoten för beräkning av premieåterbäringsreserv, och Ö. Ä. den 20 januari 1934 avgivit infordrat utlåtande häröver, är ärendet i denna del numera beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Frågan under punkten f), huruvida och i vilken form effektiv kontroll därå, att ränteinkomster och förmögenhet bestående av utlånat kapital varda behörigen beskattade, må kunna åvägabringas, har behandlats i proposition nr 148 till 1935 års riksdag, varefter förordning utfärdats den 31 maj 1935 (sv. f. nr 255). I förevarande del är skrivelsen därmed slutbehandlad.

(Jfr vidare vad som anförts angående riksdagens skrivelse 1935: 282.)

28. den 24 april 1929, i anledning av väckta motioner om åvägabringande av effektivare kontroll över skattskyldigas inkomstuppgifter m. m. (119.)

Ärendet har behandlats i proposition nr 148 till 1935 års riksdag, varefter förordning i ämnet utfärdats den 31 maj 1935 (sv. f. nr 255). Skrivelsen kommer ej vidare, i vad på finansdepartementets föredragning beror, att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

29. den 16 maj 1929, i anledning av riksdagens år 1928 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1927—30 juni 1928. (175.)

I anledning av vad riksdagen under punkten 5 (utgifter för renhållning m. m. å vissa av kronan för den allmänna trafiken eller till Stockholms stad upplåtna områden) anfört uppdrog Kungl. Maj:t den 2 oktober 1931 åt kronans fastighetskommission av år 1925 att å kronans vägnar gentemot Stockholms stad framställa anspråk på att renhållningen av kronans till staden eller för den allmänna trafiken utan ersättning upplåtna områden icke vidare skulle bekostas av kronan. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 2 december 1932 åvilar detta uppdrag numera djurgårdskommissionen.

Vad angår ärendet under punkten 6 (stämpelavgifter för vissa nya fondpapper) av förevarande skrivelse, har på grund av Kungl. Maj:ts beslut den 16 maj 1930 utredning igångsatts rörande ändrade bestämmelser i fråga om stämpelavgifter, som avses i 8 § stämpelförordningen. Sedan vissa förberedande undersökningar verkställts i ämnet, har emellertid med utredningens fullföljande tillsvidare fått anstå. Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 28 oktober 1932 må utredningen icke upptagas utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande.

30. den 5 juni 1929, i anledning av väckt motion om upphävande av stämpelplikten beträffande växlar och räntebesked från bankinrättningar. (314.)

På grund av Kungl. Maj:ts beslut den 16 maj 1930 har utredning igångsatts rörande ändrade bestämmelser i fråga om stämpelavgifter, som avses i 8 § stämpelförordningen. Sedan vissa förberedande undersökningar verkställts i ämnet,

har emellertid med utredningens fullföljande tillsvidare fått anstå. Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 28 oktober 1932 må utredningen icke upptagas utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande.

31. den 29 mars 1930, i anledning av väckt motion om viss ändring i lagen om skogsaccis. (103.)

Ärendet har den 7 augusti 1931 överlämnats till 1930 års kommunalskatteberedning för att tagas i övervägande vid fullgörande av det beredningen lämnade uppdraget. Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 28 oktober 1932 skulle kommunalskatteberedningens arbete vila och icke upptagas utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande. Sedan Kungl. Maj:t den 20 september 1935 förklarat, att det åt kommunalskatteberedningen meddelade uppdraget skulle upphöra, är ärendet numera beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr vidare vad som anförts angående riksdagens skrivelse 1935: 282.)

32. den 2 maj 1930, i anledning av riksdagens år 1929 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1928—30 juni 1929. (175.)

Av chefen för finansdepartementet tillkallad sakkunnig har den 17 mars 1932 avgivit utredning och förslag angående riksdagens revisorers granskningsrätt i fråga om statsunderstöd m. m., varöver utlåtanden avgivits av åtskilliga verk. Ärendet under punkten 1 av riksdagens skrivelse är härefter beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Ärendet under punkten 7 angående befattningshavares befrielse från viss del av sin tjänstgöring samt ersättningen till vikarie under sådan ledighet, vilket behandlats i 1928 års lönekommittés den 21 juli 1930 avgivna betänkande med förslag till allmänt avlöningsreglemente (st. off. utr. 1930: 17), är numera beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

33. den 31 maj 1930, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upphävande av villkor i skatteköpebrev rörande hemmanet ½ mantal Köpinge nr 4 inom Hälsingborgs stad. (327.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

34. den 3 juni 1930, i anledning av väckta motioner om sänkning av repartitionstalet för jordbruksfastighet. (340.)

Frågan om fördelning på olika kommuner av inkomst av rörelse, vilken fråga varit föremål för övervägande av 1930 års kommunalskatteberedning, har jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 28 oktober 1932 för fortsatt utredning överlämnats till kammarrättsrådet C. W. U. Kuylenstierna i egenskap av sakkunnig inom finansdepartementet.

Beträffande övriga i skrivelsen berörda, ännu ej avgjorda frågor hänvisas till vad som under punkten 27 härovan anmärkts rörande punkterna a) och b) i riksdagens skrivelse den 1 juni 1928, nr 344.

35. den 11 juni 1930, angående åtgärder för införande av folkregister m. m. (381.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

36. den 28 maj 1931, i anledning av väckt motion angående beskattningen av äkta makar och om hänsynstagande vid beskattningen till försörjning av hemmavarande barn. (291.)

Ifrågavarande ärende, vilket varit föremål för övervägande av 1930 års kommunalskatteberedning, har jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 28 oktober 1932 för fortsatt utredning överlämnats till kammarrättsrådet C. W. U. Kuylenstierna i egenskap av sakkunnig inom finansdepartementet.

37. den 2 juni 1931, angående Kungl. Maj:ts proposition i fråga om riktlinjer för avlämnande till riksdagens revisorer av räkenskaper m. m. (342.)

Av chefen för finansdepartementet tillkallad sakkunnig har den 17 mars 1932 avgivit utredning och förslag angående riksdagens revisorers granskningsrätt i fråga om statsunderstöd m. m., varöver utlåtanden avgivits av åtskilliga verk. Ärendet är härefter beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

38. samma dag, i anledning av riksdagens år 1930 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1929—30 juni 1930. (346.)

Ärendet under punkten 4 angående ersättning till länsstyrelsernas och fögderiförvaltningarnas tjänstemän för taxeringsarbete är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

39. den 4 juni 1931, angående mera effektiva bestämmelser om avskrivning eller avlösning av landskylder och landgillen m. fl. skattepålagor. (347.)

Sedan Kungl. Maj:t den 6 oktober 1933 anbefallt domkapitlen i Lund och Göteborg att från kyrkoråden i samtliga församlingar inom Lunds stift resp. Hallands län införskaffa uppgifter å landgillen, hava domkapitlen inkommit med sådana uppgifter. Därefter har efter därtill erhållet bemyndigande chefen för finansdepartementet den 8 december 1933 tillkallat kammarrådet H. L. Skoglund att biträda med den i skrivelsen begärda utredningen.

40. den 18 februari 1932, i anledning av väckt motion om viss ändring i gällande föreskrifter om rätt för kommuner å landet att upptaga lån. (42.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

41. den 13 april 1932, i anledning av väckt motion angående utredning om ändrad lydelse av 35 § i lagen om sparbanker. (110.)

Kungl. Maj:t har den 22 september 1933 anbefallt sparbanksinspektionen att verkställa den av riksdagen begärda utredningen.

42. den 7 maj 1932, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utsträckning av tiden för anmälan om inlösen av skattefrälseräntor jämte i ämnet väckta motioner. (186.)

Sedan kammarkollegiet den 27 oktober 1932 avgivit infordrat utlåtande beträffande frågan om sådan ändring av gällande bestämmelser rörande inlösning för statsverkets räkning av skattefrälseränta, att rätten att taga initiativ till dylik inlösning utsträckes att gälla jämväl räntegivare, har skrivelsen i denna del i februari 1935 överlämnats till justitiedepartementet för vidare handläggning. Ärendet kommer ej vidare, i vad på finansdepartementets föredragning beror, att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

43. samma dag, i anledning av väckta motioner om avskrivning av hospitalens till statsverket indragna räntor. (187.)

Sedan kammarkollegium den 31 augusti 1933 avgivit infordrat utlåtande och förslag i ämnet, har chefen för finansdepartementet efter därtill erhållet be-

myndigande den 8 december 1933 tillkallat kammarrådet H. L. Skoglund att biträda med den i skrivelsen begärda utredningen.

44. den 10 maj 1932, i anledning av väckt motion angående ytterligare begränsning av rätten för skattskyldig att sammanföra inkomster från olika verksamhetsgrenar till en och samma förvärvskälla. (191.)

Anmäld den 16 september 1932 och överlämnad för utredning till kammarrättsrådet C. W. U. Kuylenstierna i egenskap av sakkunnig inom finansdepartementet.

45. den 11 maj 1932, angående utredning och förslag rörande preskriptionstiden för resterande kronoutskylder. (177.)

Se ovan under punkt 44.

46. samma dag, angående överlåtande av uppbörd av kronoskatt i stad å bankinrättning, som erhållit Kungl. Maj:ts oktroj. (178.)

Se ovan under punkt 44.

47. den 9 juni 1932, i anledning av riksdagens år 1931 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1930—30 juni 1931. (213.)

Ärendena under punkterna 3 (utbetalning av flyttningsersättning), 5 (inköp av skrivmaskiner för statsförvaltningens behov), 6 (statsliggaren) och 8 (samtidigt uppburen pension och avlöning) äro beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

48. den 11 juni 1932, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ecklesiastik boställsordning m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (361.)

Beträffande frågan om påskyndat avskrivande av prästerskapets till statsverket indragna tionde är ärendet, sedan kammarkollegium och statskontoret den 5 april 1934, efter vederbörandes hörande, inkommit med gemensamt utlåtande, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

49. den 15 juni 1932, angående rätt för dubbeltaxerad person till anstånd med gäldande av det ena av de påförda skattebeloppen. (369.)

Anmäld den 16 september 1932 samt överlämnad för utredning till kammarrättsrådet C. W. U. Kuylenstierna i egenskap av sakkunnig inom finansdepartementet.

50. den 24 maj 1933, i anledning av väckt motion angående avlösning enligt bestämmelserna för frälseskatteränta av vissa avgifter till Lunds domkyrka samt s. k. hospitalsränta. (240.)

Efter därtill erhållet bemyndigande har chefen för finansdepartementet den 8 december 1933 tillkallat kammarrådet H. L. Skoglund att biträda med den i skrivelsen begärda utredningen.

51. den 27 maj 1933, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag om ändring i vissa delar av allmänna resereglementet den 27 juni 1929 (nr 210) m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (247.)

Genom beslut den 1 december 1933 har Kungl. Maj:t uppdragit åt statskommissarien H. K. H. Tottie att inom finansdepartementet biträda med av riksdagen begärd utredning angående vissa allmänna resereglementet och de s. k. besparingsreglementena berörande spörsmål. Sedan Tottie inkommit med ut-

redning och förslag i ämnet, hava statskontoret och riksräkenskapsverket däröver avgivit infordrade utlåtanden. Ärendet är numera beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

52. den 7 juni 1933, i anledning av riksdagens år 1932 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1931—30 juni 1932. (276.)

Genom Kungl. Maj:ts remiss den 14 juli 1933 har statskontoret anbefallts att inkomma med utlåtande och förslag i anledning av vad riksdagen anfört under punkten 8 (vissa iakttagelser beträffande avlöningsförmåner m. m. åt befattningshavare å indragningsstat och övergångsstat).

53. den 9 juni 1933, i anledning av väckta motioner om vissa ändringar av bestämmelserna rörande nöjesskatt. (301.)

I vad angår riksdagens hemställan om utredning angående revision av förordningen den 30 maj 1919 om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjestillställningar är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

54. den 19 juni 1933, angående ytterligare åtgärder för bekämpande av smugglingen av alkoholvaror. (312.)

Såvitt skrivelsen avser frågan om samarbete mellan polis- och tullmyndigheterna vid smugglingens bekämpande har densamma varit föremål för övervägande av särskilda med stöd av Kungl. Maj:ts den 21 december 1933 givna bemyndigande tillkallade sakkunniga, vilka den 14 juni 1935 avgivit betänkande (st. off. utr. 1935: 24). Ärendet är numera beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

55. den 9 mars 1934, i anledning av väckta motioner om utredning och förslag i fråga om kommunal fondbildning. (83.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

56. den 22 mars 1934, i anledning av väckta motioner om ändring i gällande bestämmelser rörande tillverkning, beskattning och försäljning av maltdrycker. (121.)

Ärendet är föremål för utredning av särskilda med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 april 1934 tillkallade sakkunniga (1934 års maltdryckskommitté).

57. den 20 april 1934, i anledning av väckt motion angående tullskyddet för pälsverk. (176.)

Generaltullstyrelsen har den 23 januari 1935 inkommit med utredning i ämnet. Sedan kommerskollegium den 20 februari 1935 avgivit infordrat utlåtande häröver, är ärendet numera beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

58. samma dag, i anledning av väckt motion angående åvägabringande av ett särskilt skattesystem för sjöfolk. (177.)

Sedan åtskilliga myndigheter inkommit med infordrade utlåtanden, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

59. samma dag, i anledning av väckt motion angående ändringar i mantalsskrivningsförordningen. (178.)

Ärendet, som varit föremål för förberedande utredning av inom finansdepartementet tillkallad sakkunnig, är numera beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

60. den 1 juni 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1934/1935 jämte i ämnet väckta motioner. (284.)

Skrivelsen är, i vad angår frågan om dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare å indragningsstat, anmäld i 1935 års statsverksproposition. Kungörelse härom utfärdad den 28 juni 1935 (sv. f. nr 384). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

61. den 2 juni 1934, angående förbättrande av landskommunernas räkenskapsväsen. (298.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

62. den 5 juni 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till avtal med Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag och Trafikaktiebolaget Grängesberg-Oxelösund jämte i ämnet väckta motioner. (301.)

I vad angår riksdagens hemställan om utredning rörande åstadkommande av en krossverksanläggning å Svartön är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

63. samma dag, i anledning av riksdagens år 1933 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1932—30 juni 1933. (307.)

Ärendena under punkterna 2 (avkortningslängder för kronorestantier i Stockholm) och 3 (utanordnandet av statsmedel m. m.) äro beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

64. den 9 juni 1934 angående åtgärder för begränsning av bisysslevåsendet m. m. (358.)

Anmäld den 18 juli 1935, varvid chefen för finansdepartementet bemyndigats att tillkalla sakkunniga för utredning rörande gifta kvinnors förvärvsverksamhet jämte därmed sammanhängande spörsmål. Med stöd av nämnda bemyndigande hava sakkunniga sedermera tillkallats. Ärendet är i övrigt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

65. den 12 juni 1934, i anledning av väckta motioner om ändring av grunderna för dyrtidstillägg och pensionstillägg åt pensionärer hos vissa pensionskassor m. m. (365.)

Sedan statskontoret den 13 februari 1935 inkommit med utlåtande och förslag i ärendet, är detsamma beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

66. den 15 juni 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt till tjänstepension för tjänstemän, tillhörande den civila statsförvaltningen, och för arbetare i statens tjänst, jämte i ämnet väckta motioner. (384.)

Ärendet är, såvitt angår ändrade bestämmelser i fråga om tid för pensions utgående efter vissa äldre pensionstagare, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

67. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 11 oktober 1907 (nr 85) angående civila tjänstinnehavares rätt till pension m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (385.)

Anmäld den 12 april 1935, då kungörelse utfärdats (sv. f. nr 145). Skrivelsen kommer ej vidare, i vad på finansdepartementets föredragning beror, att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

68. den 19 juni 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till avbetalning å statsskulden. (432.)

Anmäld och slutbehandlad den 6 september 1935.

Av dessa ärenden äro alltså de under 4, 21, 28, 42, 60, 67 och 68 omförmälda av Kungl. Maj:t inom finansdepartementet slutligen behandlade samt de övriga på prövning beroende.

7. Ecklesiastikdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 28 mars 1913, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag rörande ändrade grunder för biskoparnas avlöning. (39.)

Chefen för ecklesiastikdepartementet har, jämlikt den 18 juli 1931 lämnat bemyndigande, tillkallat en sakkunnig för att inom departementet biträda med utredning rörande ändrade grunder för biskoparnas avlöning och därmed sammanhängande frågor. Den sakkunnige har den 20 januari 1932 avlämnat utredning och förslag i ämnet, varefter åtskilliga myndigheter yttrat sig däröver. Den 5 januari 1934 inkommo kammarkollegiet och statskontoret med anbefalld utredning rörande biskoparnas avlönande med anlitande av samtliga de för det högre och lägre prästerskapet anslagna avlöningstillgångar. Den 20 juni 1935 anbefalldes kammarrådet T. H. Wohlin att såsom sakkunnig biträda med överarbetning av utav kammarkollegiet i anledning av nyssberörda utredning avgivna förslag. Den 21 november 1935 inkom Wohlin med utredning och förslag angående biskoparnas avlönande. Häröver infordrade yttranden hava ännu icke inkommit.

2. den 15 juni 1918, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar. (357.)

Ifrågavarande skrivelse har den 7 mars 1925 överlämnats från socialdepartementet till ecklesiastikdepartementet. Sedan Kungl. Maj:t den 24 september 1934 uppdragit åt skolöverstyrelsen och medicinalstyrelsen att inkomma med förslag till erforderliga åtgärder för åstadkommande inom och utom skolan av en vidgad och förbättrad undervisnings- och upplysningsverksamhet rörande de sexuella frågorna, hava nämnda myndigheter den 28 juni 1935 inkommit med förslag i ämnet. Skrivelsen är i nämnda del fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

3. den 2 juni 1927, angående ändringar i visst syfte i folkskolans undervisningsplan. (255.)

Skrivelsen, i vilken ifrågasättes införande av ett sjunde skolår, har den 18 juni 1927 remitterats till skolöverstyrelsen. Sedan yttrande därifrån inkommit, hava särskilt tillkallade folkskolesakkunniga den 20 november 1935 inkommit med betänkande och förslag angående obligatorisk sjuårig folkskola. Betänkandet och förslaget hava den 25 november 1935 utremitterats till åtskilliga myndigheter. Svar å remisserna hava ännu icke inkommit.

4. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av det högre skolväsendet m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (262.)

Kungl. Maj:t har den 18 juni 1927 meddelat beslut i anledning av ifrågavarande skrivelse och därvid dels utfärdat cirkulär till statskontoret, skolöverstyrelsen, riksräkenskapsverket, samtliga länsstyrelser och eforsämbeten, styrelsen för statens pensionsanstalt samt direktionen över Stockholms stads undervisningsverk angående omorganisation av det högre skolväsendet m. m., dels uppdragit åt chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla sakkunniga för behandling av vissa frågor rörande det högre skolväsendet m. m., dels ock uppdragit åt skolöverstyrelsen och nämnda sakkunniga att med anledning av riksdagens ifrågavarande skrivelse till Kungl. Maj:t inkomma med åtskilliga utredningar och förslag. Kungl. Maj:t har vidare den 22 och den 29 juni samt den 24 september 1928 avgjort vissa delar av ärendet och därvid utfärdat den 22 juni 1928 en kungörelse i ämnet (sv. f. nr 233), den 29 juni 1928 fyra kungörelser i ämnet (sv. f. nr 257, 262, 264 och 271) samt den 24 september 1928 en stadga samt en kungörelse i ämnet (sv. f. nr 412 och 426). Kungl. Maj:t har vidare den 27 juni 1929 avgjort skrivelsen i vissa delar och därvid utfärdat tre kungörelser (sv. f. nr 198, 200 och 203). Ovannämnda sakkunniga hava den 31 december 1930 slutfört sitt uppdrag. Vidare har Kungl. Maj:t den 24 februari 1933 för riksdagen framlagt proposition angående vissa praktiska utbildningslinjer på realskolans åldersstadium m. m.

Riksdagens ifrågavarande skrivelse är, i vad den avser utredning, huruvida och i vilken utsträckning åtgärder må kunna vidtagas till underlättande av vistelsen vid folkhögskola eller därmed förenad lantmannaskola för utom skolkommunen boende elever, utredning och förslag angående en utvidgad folkhögskolutbildning, utredning i avseende på möjligheterna till en friare genomgång av och flyttning inom folkskolan, utredning och förslag rörande studieunderstöd åt lärjungar vid statens läroverk och med dem jämförliga läroanstalter, utredning och förslag rörande praktisk lärarkurs för blivande lärare vid de allmänna läroverken m. fl. undervisningsanstalter samt förslag angående åtgärder för att bereda eleverna vid de högre lärarinneseminarierna tillfälle att vinna någon erfarenhet även i fråga om den manliga ungdomens undervisning och uppfostran, ännu icke slutligt avgjord.

5. samma dag, i anledning av väckt motion angående viss ändring i fastställda villkor för behörighet att söka och innehava befattning som lärare vid folkskola. (265.)

Sedan skolöverstyrelsen den 7 maj 1928 inkommit med yttrande, har ärendet den 22 september 1932 överlämnats till 1932 års seminariesakkunniga, vilka den 9 augusti 1935 med sitt betänkande återställt handlingarna i ärendet. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

6. den 18 mars 1930, i anledning av väckt motion angående upphävande av vissa prästerskapet tillkommande privilegier. (76.)

Sedan kammarkollegiet, efter hörande av samtliga länsstyrelser och domkapitel samt Stockholms stads konsistorium, den 8 juli 1933 inkommit med yttrande, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

7. den 29 mars 1930, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disposition av lappskolbordet i Gällivare. (98.)

Kungl. Maj:t har den 18 mars 1932 fattat beslut i ärendet samt därvid bland annat förklarat sig vilja framdeles, sedan frågan om försäljning av ifrågavarande delar av lappskolbordet blivit slutligen avgjord, till kammarkollegiet överlämna

handlingarna i ärendet för utredning rörande möjligheten av avveckling av avgäld för mark, som från lappskolbordet upplåtits för järnvägsändamål.

8. den 2 maj 1930, i anledning av riksdagens år 1929 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1928—30 juni 1929. (175.)

Punkten 8 angående dramatiska teaterns verksamhet.

Kungl. Maj:t bemyndigade den 3 oktober 1930 chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla en sakkunnig för att inom departementet biträda med utredning av med kungl. dramatiska teaterns verksamhet sammanhängande frågor. Den sakkunnige har inkommit med betänkande, däröver vederbörande myndigheter yttrat sig. Jämlikt Kungl. Maj:ts genom beslut den 20 januari 1933 givna bemyndigande har chefen för ecklesiastikdepartementet sedermera den 21 januari 1933 tillkallat sakkunniga för utredning rörande teaterförhållandena i riket. De sakkunniga hava inkommit med två betänkanden, det ena den 29 januari och det andra den 5 juni 1934. Den 9 februari 1934 har Kungl. Maj:t för första gången förordnat ordförande samt två ledamöter i riksteaterns publikorganisation. Den 8 februari 1935 har Kungl. Maj:t inrättat ett teaterråd. Ärendet är i övrigt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Punkten 9 angående särskilda förmåner, förenade med vissa lärartjänster.

Kungl. Maj:t har den 13 juni 1930 fattat beslut angående dyrtidstillägg av statsmedel för rektor vid högre allmänna läroverket i Malmö. Samma dag har Kungl. Maj:t anbefallt kammarkollegiet och statskontoret att dels verkställa skyndsam utredning av frågan om indragning till statsverket eller övertagande till förvaltning av statsverket av de av kronan till de allmänna läroverken gjorda förläningar av hemman och andra donationer samt med sagda utredning och det utlåtande, vartill densamma kunde föranleda, inkomma till Kungl. Maj:t, dels ock före den 1 oktober 1930 till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till sådana jämkningar i från och med budgetåret 1930/1931 gällande stater för de allmänna läroverken, att största möjliga överensstämmelse vunnes mellan den beräknade och den verkliga avkastningen av de av kronan till de allmänna läroverken lämnade donationer. Kungl. Maj:t har i sistnämnda del fattat beslut den 16 oktober 1931 och den 24 mars 1933, varvid Kungl. Maj:t vid sistnämnda tillfälle förklarade sig vilja framdeles meddela beslut rörande en av kammarkollegiet gjord framställning rörande vissa övergångsbestämmelser i ämnet. Sedan kammarkollegiet och statskontoret den 4 december 1931 inkommit med utredning och utlåtande i fråga om indragning till statsverket eller övertagande till förvaltning av statsverket av ifrågavarande fastigheter samt skolöverstyrelsen den 8 juli 1932 däröver inkommit med yttrande, är ärendet i denna del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

9. den 13 maj 1930, angående åtgärder för nedbringande av kostnaderna för skolmateriel. (186.)

Anmäld den 20 juni 1930 och remitterad till skolöverstyrelsen. Sedan yttrande därifrån inkommit, har ärendet remitterats till 1927 års skolsakkunniga, vilka den 31 december 1930 avgivit yttrande. Skolöverstyrelsen har därefter den 12 juni 1931 inkommit med förnyat utlåtande. Genom beslut den 2 november och den 31 december 1934 tillsatta sakkunniga för utredning av frågan om revision av läroboksbeståndet vid högre allmänna läroverk m. fl. undervisningsanstalter jämte därmed sammanhängande frågor hava den 20 september 1935 avgivit

betänkande i ämnet. Sedan vederbörande myndigheter yttrat sig däröver, har enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 november 1935 tillkallats en sakkunnig för att biträda med fortsatt beredning av läroboksfrågan. Den sakkunnige har därefter avlämnat åtskilliga promemorior. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

10. samma dag, rörande vissa ändringar i förordningen den 29 november 1867 angående forntida minnesmärkens fredande och bevarande. (187.)

Anmäld den 11 oktober 1930, därvid Kungl. Maj:t bemyndigade chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla sakkunniga för att inom departementet biträda med utredning av frågan angående kulturminnesvården i riket. Kungl. Maj:t har den 28 oktober 1932 förordnat, att utredningsarbetet skall från och med den 1 november 1932 vila och därefter icke utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande upptagas.

11. den 27 maj 1931, i anledning av väckt motion om utredning rörande ändrade grunder för biskoparnas avlöning m. m. (261.)

Anmäld den 18 juli 1931, därvid Kungl. Maj:t bemyndigade chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla en sakkunnig för att inom departementet biträda med utredning rörande ändrade grunder för biskoparnas avlöning och därmed sammanhängande frågor. Departementschefen tillkallade samma dag en sakkunnig. Den sakkunnige har den 20 januari 1932 avlämnat utredning och förslag i ämnet, varefter åtskilliga myndigheter yttrat sig. Se i övrigt ovan angående riksdagens skrivelse den 28 mars 1913, nr 39.

12. den 2 juni 1931, i anledning av riksdagens år 1930 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1929—30 juni 1930. (346.)

Punkten 6 angående åttonde huvudtitelns anslag till kyrkors underhåll m. m.

Anmäld den 26 juni 1931, därvid Kungl. Maj:t bemyndigat chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla en sakkunnig för att inom departementet biträda med av riksdagen begärd utredning rörande vissa indelningsersättningar. Departementschefen tillkallade den 30 juni 1931 en sakkunnig. Sedan denne sakkunnige avlidit, har ny sakkunnig ännu icke utsetts.

13. den 7 juni 1932, i anledning av väckt motion om ändrad ordning för de privata och vissa kommunala läroanstalters understödjande med statsmedel. (282.)

Anmäld den 30 augusti 1932, därvid Kungl. Maj:t bemyndigade chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla en sakkunnig för att inom departementet biträda med utredning rörande ändrad ordning för de privata och vissa kommunala läroanstalters understödjande med statsmedel. Sedan departementschefen samma dag tillkallat en sakkunnig, har Kungl. Maj:t den 28 oktober 1932 förordnat, att det åt nämnde sakkunnige anförtrodda utredningsarbetet skulle från och med den 1 november 1932 vila och därefter icke utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande upptagas.

14. den 9 juni 1932, i anledning av riksdagens år 1931 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1930—den 30 juni 1931. (213.)

I vad angår punkten 7 rörande tjänstledighet från folkskollärartjänsten vid statsfolkskolan i Kuivakangas i Övertorneå skoldistrikt hava yttranden avgivits av skolöverstyrelsen den 4 november 1933 och av medicinalstyrelsen den 28 november 1935. Den 14 december 1935 remitterades ärendet till statskontoret. Svar å remissen har ännu icke inkommit.

15. den 11 juni 1932, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ecklesiastik boställsordning m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (361.)

Ärendet har anmälts den 30 augusti och den 16 september 1932, därvid Kungl. Maj:t har utfärdat dels den 30 augusti ecklesiastik boställsordning (sv. f. nr 400), åtta lagar (sv. f. nr 403—410) och en kungörelse (sv. f. nr 412), dels ock den 16 september fjorton kungörelser (sv. f. nr 425—438). Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 augusti 1932 hava vidare till finansdepartementet för vidare behandling överlämnats vissa av riksdagen i förevarande skrivelse gjorda framställningar och är skrivelsen i vad på ecklesiastikdepartementet ankommer slutbehandlad utom beträffande framställningen, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning och för riksdagen framlägga förslag angående placering av prästlönefonder i fast egendom, företrädesvis skogsegendom, eller annan värdebeständig valuta. Kungl. Maj:t har den 7 september 1933 anbefallt kammarkollegiet att verkställa utredning och avgiva förslag angående sådan placering av prästlönefonder, som ovan omförmäles. Ovannämnda utredning och förslag hava ännu icke inkommit till Kungl. Maj:t.

16. den 14 juni 1932, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av folk- och småskoleseminarierna jämte i ämnet väckta motioner. (353.)

Den 14 juli 1932 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla högst sju sakkunniga för att inom nämnda departement biträda med av riksdagen i förevarande skrivelse begärd utredning i fråga om organisationen av statens folkskoleseminarier. Av departementschefen den 22 juli 1932 tillkallade sakkunniga hava den 9 augusti 1935 i frågan avgivit betänkande, vilket för yttrande den 17 september 1935 remitterats till statskontoret, skolöverstyrelsen och lärarkollegierna vid folk- respektive småskoleseminarierna. Sedan remissyttranden den 30 november 1935 inkommit från skolöverstyrelsen och nämnda lärarkollegier, hava yttrandena överlämnats till statskontoret, varifrån remissvar ännu icke inkommit.

17. den 7 juni 1933, i anledning av riksdagens år 1932 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1931—30 juni 1932. (276.)

Punkten 7 angående antalet kvarsittare vid de allmänna läroverken.

Skolöverstyrelsen har den 13 januari 1934 inkommit till Kungl. Maj:t med anbefallt yttrande. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

18. den 14 mars 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående skyldighet för lärare att i vissa fall underkasta sig läkarundersökning m. m. (90.)

Kungl. Maj:t har den 22 februari 1935 fattat beslut i ärendet, därvid utfärdats en kungörelse (sv. f. nr 52). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

19. den 7 april 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående gäldande i vissa fall ur kyrkofonden av understöd i anledning av olycksfall i arbete å skogar till sådana ecklesiastika boställen, som avses i 1 § ecklesiastik boställsordning den 30 augusti 1932. (122.)

Kungl. Maj:t har den 25 januari 1935 fattat beslut i ärendet. Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

20. den 11 april 1934, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1934/1935 under riksstatens åttonde huvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet, jämte åtskilliga beträffande samma huvudtitel väckta motioner. (8.)

Punkten 121 angående anslag till arvodesförhöjning åt vissa manliga småskollärare m. fl.

Punkten har den 28 juni 1935 blivit av Kungl. Maj:t slutligt avgjord, därvid utfärdats en kungörelse (sv. f. nr 442).

Punkten 166 angående anslag till vissa kostnader för utdelning av statens räntefria studielån.

Punkten har den 31 maj och den 15 juni 1935 blivit av Kungl. Maj:t slutligt avgjord.

Riksdagens skrivelse är därmed slutbehandlad.

21. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rasbiologiska institutets organisation m. m. (143.)

Kungl. Maj:t har den 10 maj 1935 utfärdat förnyad stadga för institutet (sv. f. nr 153). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

22. den 18 april 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillfällig löneförbättring under budgetåret 1934/1935 för viss personal inom den civila statsförvaltningen. (169.)

Kungl. Maj:t har den 13 september 1935 fattat beslut i ärendet. Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

23. den 24 april 1934, angående åtgärder för ungdomens skyddande i religiöst och sedligt hänseende m. m. (202.)

Anmäld den 31 maj 1934, därvid beslöts remiss till skolöverstyrelsen. Skolöverstyrelsen inkom med utlåtande den 25 juni 1934. Sedan Kungl. Maj:t den 24 september 1934 uppdragit åt skolöverstyrelsen och medicinalstyrelsen att inkomma med förslag till erforderliga åtgärder för åstadkommande inom och utom skolan av en vidgad och förbättrad undervisnings- och upplysningsverksamhet rörande de sexuella frågorna, hava nämnda myndigheter den 28 juni 1935 inkommit med förslag i ämnet. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

24. den 25 maj 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av gymnastiska centralinstitutet jämte i ämnet väckta motioner. (269.)

Kungl. Maj:t har den 31 maj 1935 fattat beslut i ärendet. Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

Av dessa ärenden äro alltså de under 18—22 samt 24 omförmälda av Kungl. Maj:t inom ecklesiastikdepartementet slutligen behandlade samt de övriga på prövning beroende.

8. Jordbruksdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 22 maj 1903, angående skogslagstiftning och därmed i samband stående ämnen. (136.)

Ärendet är, i vad det rör jordbruksdepartementet, fortfarande oavgjort beträffande sockenallmänningar och besparingsskogar i Kopparbergs och Gävleborgs län, varom den s. k. norrländska skogsvårdskommittén avgivit betänkande. Den 20 juni 1935 har Kungl. Maj:t tillkallat en utredningsman för utredning beträffande skogslagstiftningsfrågor innefattande jämväl frågan om sockenallmänningar och besparingsskogar i Kopparbergs och Gävleborgs län.

2. den 25 maj 1910, i anledning av väckt motion angående omläggning av förvaltningen av de allmänna skogarna i södra och mellersta Sverige. (114.)

Anmäld och slutbehandlad den 23 februari 1934, därvid beslöts proposition till riksdagen (nr 148).

3. den 24 maj 1912, i fråga om den norrländska fiskarbefolkningens bostads- och fiskerättsförhållanden. (120.)

Sedan lantbruksstyrelsen, sociala jordutredningen och statens egnahemsstyrelse avgivit infordrade utlåtanden i ärendet, är detta beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

4. den 31 maj 1923, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående skyddsskogar. (283.)

Den 20 juni 1935 har Kungl. Maj:t tillkallat en utredningsman för utredning beträffande skogslagstiftningsfrågor innefattande jämväl frågan om skyddsskogar.

5. den 1 juni 1926, i anledning av väckt motion angående prövning av inom landet odlade rotfruktssorters odlings- och fodervärde m. m. (264.)

Sedan de av chefen för jordbruksdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 december 1931 tillkallade utredningsmännen för utredning rörande försöksverksamheten på växt- och trädgårdsodlingens område den 16 december 1933 avgivit betänkande med förslag till åtgärder i ämnet (st. off. utr. 1934: 4) samt utlåtanden däröver avgivits av ett flertal myndigheter och föreningar, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

6. den 23 maj 1930, i anledning av väckta motioner rörande vissa sociala jordfrågor. (276.)

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 december 1930 har chefen för jordbruksdepartementet tillkallat utredningsmän (sociala jordutredningen) för verkställande av de i skrivelsen ifrågasatta utredningarna, nämligen

1) utredning rörande erfarenheterna vid tillämpningen av nu gällande arrendelag i vad avser arrenden, som falla under den sociala arrendelagstiftningen, med särskild hänsyn till de delar av riket, till vilka den norrländska arrendelagen utsträcktes genom lag den 27 juni 1927: Sociala jordutredningen har den 5 december 1931 avgivit betänkande med förslag till vissa ändringar i den sociala arrendelagstiftningen (st. off. utr. 1931: 1), vilket betänkande handlägges i justitiedepartementet;

2) fortsatt utredning *dels* rörande de ekonomiska förutsättningarna för bärig-

het av mindre jordbruk och *dels* rörande ökade möjligheter för lantarbetare, skogsarbetare, hemmansägare-, arrendators- och småbrukaresöner samt andra mindre bemedlade härför lämpliga personer att erhålla egna jordbruk: På grundval av sociala jordutredningens betänkande i ämnet den 5 december 1932 (st. off. utr. 1932: 33) har Kungl. Maj:t den 24 februari 1933 beslutat att i sistberörda del av ärendet till riksdagen avlåta proposition angående inrättande av arbetarsmåbrukslånefonden (nr 181). Den 12 december 1935 avgav sociala jordutredningen betänkande med förslag till åtgärder för att bereda ökade möjligheter för den mindre bemedlade befolkningen på landsbygden att förena småbruk med hemindustri, hantverk, hemslöjd, pälsdjuruppfödning m. m. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

3) utredning i anslutning till den ovan under 2) nämnda utredningen rörande de ytterligare åtgärder, som kunna anses ägnade att ekonomiskt underlätta frilösning av mindre arrendejordbruk: Sociala jordutredningen har ännu icke slutfört utredningen;

4) utredning i anslutning till den ovan under 2) nämnda utredningen rörande de ytterligare åtgärder, som kunna anses ägnade att främja utökandet av ofullständiga jordbruk: Sedan sociala jordutredningen avgivit betänkande i ämnet den 27 oktober 1933 (st. off. utr. 1933: 33), har ärendet i denna del anmälts och slutbehandlats den 26 januari 1934, därvid beslöts proposition till riksdagen (nr 69);

5) utredning angående lämpligheten och behovet av ökade anslag för att bereda ökade möjligheter att erhålla lån för bostadsegnahem på landsbygden: Sociala jordutredningen har ännu icke slutfört utredningen.

7. den 9 maj 1931, om utredning och förslag angående kontroll å handeln med fodermedel. (192.)

Sedan kommerskollegium och lantbruksstyrelsen den 26 juli 1935 avgivit gemensamt utlåtande i ämnet samt utlåtanden häröver avgivits av ett flertal myndigheter och föreningar, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

8. den 13 maj 1931, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa delar av det s. k. Köpingskomplexet i Västmanlands län. (206.)

Ärendet har vid anmälan den 29 maj 1931 slutbehandlats utom vad angår försäljning av vissa till fastigheten Köpingskomplexet 1[27] (Jägaråsen) hörande områden. Sedan domänstyrelsen avgivit visst i detta ämne infordrat utlåtande, är ärendet i denna del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

9. den 22 maj 1931, i anledning av väckta motioner angående en statligt ordnad redskapsförsäkring för fiskarbefolkningen. (277.)

Sedan till följd av anbefallning lantbruksstyrelsen den 27 augusti 1934 avgivit utlåtande i ärendet samt remissutlåtanden däröver inhämtats från ett flertal myndigheter och korporationer, har Kungl. Maj:t den 1 februari 1935 avgivit proposition i ämnet (nr 77). Skrivelsen har därmed slutbehandlats.

10. den 30 maj 1931, i anledning av väckta motioner angående revision av jaktlagstiftningen. (294.)

I ärendet pågår utredning inom jordbruksdepartementet.

11. den 15 april 1932, i anledning av väckt motion angående ett lagligt reglerande av virkesmätningsföreningarnas verksamhet. (116.)

Skrivelsen, som tidigare handlagts inom justitiedepartementet, anmäldes den 20 oktober 1933 å jordbruksdepartementets föredragning, därvid en utredningsman förordnades att verkställa utredning rörande virkesmätningsföreningarnas verksamhet. Tillika bemyndigades chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla högst sex sakkunniga att deltaga i överläggningar i ämnet. Sedan utredningsmannen och de sakkunniga den 21 september 1934 avgivit betänkande i ärendet (st. off. utr. 1934: 32) samt remissutlåtanden däröver inhämtats från ett flertal myndigheter och föreningar, har ärendet den 8 mars 1935 anmälts och slutbehandlats, därvid beslöts propositioner till riksdagen (nr 140 och 181).

12. den 10 juni 1932, i anledning av väckta motioner angående åtgärder för vinnande av mera skyndsam handläggning av torrläggningsärenden. (334.)

Anmäld den 8 juli 1932, därvid lantbruksstyrelsen anbefalldes att skyndsamt verkställa den av riksdagen ifrågasatta utredningen. Sedan lantbruksstyrelsen ifrågasatt, att utredningsarbetet borde uppdragas åt av Kungl. Maj:t särskilt utsedda personer, anmäldes ärendet den 15 juni 1934, därvid chefen för jordbruksdepartementet bemyndigades tillkalla utredningsmän för utredning rörande den med understöd av statsmedel bedrivna avdiknings- och täckdikningsverksamheten. Utredningsmännen tillkallades den 20 juni 1934.

13. samma dag, i anledning av väckta motioner i vad de avse utredning om de s. k. kontrollföreningarnas verksamhet. (335.)

Sedan 1933 års mjölk- och mejeriutredning den 27 december 1934 avgivit betänkande rörande kontrollföreningsverksamhetens organisation, har skrivelsen anmälts och slutbehandlats den 8 mars 1935, därvid beslöts proposition till riksdagen (nr 203).

14. samma dag, i anledning av väckta motioner i vad de avse utredning om kostnaderna för egnahemsbyggnader. (336.)

Skrivelsen har anmälts och slutbehandlats den 4 januari 1935.

15. den 24 mars 1933, i anledning av väckta motioner angående vissa ändringar i lagen om delning av jord å landet m. m. (106.)

Anmäld den 28 augusti 1933, därvid uppdrogs åt den jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 december 1930 tillsatta sociala jordutredningen att verkställa den av riksdagen i skrivelsen ifrågasatta utredningen. Denna avvaktas.

16. den 28 april 1933, i anledning av Kungl. Maj:ts under nionde huvudtiteln gjorda framställning angående anslag till fraktlindring för kalk jämte i ämnet väckta motioner. (171.)

Anmäld och slutbehandlad den 19 maj 1933 utom i vad avser frågan om anslagets användande jämlikt riksdagens beslut till fraktbidrag jämväl vid sjötransporter av kalk. I denna fråga anbefalldes lantbruksstyrelsen att efter samråd med kommerskollegium och järnvägsstyrelsen inkomma med förslag. Sedan lantbruksstyrelsen inkommit med yttrande i frågan, varöver länsstyrelsen i Gotlands län avgivit utlåtande, har ärendet remitterats till kommerskollegium.

17. den 20 juni 1933, i anledning av väckt motion om utredning rörande jämkning i den tekniska utformningen av dispensbestämmelserna i lagen angående förbud i vissa fall för bolag, förening och stiftelse att förvärva fast egendom. (342.)

Anmäld den 28 augusti 1933, därvid uppdrogs åt den jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 december 1930 tillkallade sociala jordutredningen att verk-

ställa de av riksdagen ifrågasatta utredningarna. Sedan utredningen den 20 september 1935 avgivit betänkande i ärendet (st. off. utr. 1935: 47), hava utlåtanden infordrats från ett flertal myndigheter och föreningar. Dessa avvaktas.

18. den 14 mars 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inlösen av vissa arrenderätter till laxfisken i Mörrumsån. (98.)

Anmäld den 27 april 1934, då ärendet avgjordes i vad det avser laxfiskena till $^{1}/_{32}$ mantal Mörrum nr 13 (13^{6}) och $^{19}/_{160}$ mantal Mörrum nr 7 (7^{5}). I vad ärendet avser inlösen av vissa arrenderätter till laxfisken i Mörrumsån samt nedsättning av vissa arrendeavgifter har länsstyrelsen i Blekinge län inkommit med yttrande och förslag. Sedan lantbruksstyrelsen inkommit med yttrande över länsstyrelsens förslag i ämnet, har ärendet remitterats till domänstyrelsen.

19. den 16 mars 1934, i anledning av väckta motioner angående ändrade bestämmelser rörande uppgiftsplikten vid försäljning av avrensningsfrö. (100.)

Skrivelsen har den 8 juni 1934 överlämnats från justitiedepartementet. Sedan lantbruksstyrelsen avgivit infordrat utlåtande i ärendet samt remissutlåtanden avgivits däröver av ett flertal myndigheter och sammanslutningar, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

20. den 11 april 1934, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln gjorda framställningar. (9.)

Till den del skrivelsen icke i 1935 års ämbetsberättelse redovisats såsom avgjord, nämligen rörande frågan om anslag för omplantering av rödspätta, har densamma anmälts och slutbehandlats den 15 mars 1935.

21. den 20 april 1934, i anledning av vissa i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning i vad angår jordbruksärenden gjorda framställningar. (183.)

Anmäld och slutbehandlad den 24 maj och den 24 augusti 1934 utom i vad avser frågan om anvisande av anslag till byggnadsarbeten och vissa andra engångskostnader avseende lantbrukshögskolan. I denna del har skrivelsen anmälts och slutbehandlats den 16 augusti och den 8 november 1935.

22. samma dag, med anledning av väckt motion angående anställande av egnahemskonsulenter hos egnahemsnämnderna. (188.)

Anmäld den 11 maj 1934, därvid statens egnahemsstyrelse anbefalldes att, med beaktande av vad riksdagen i ämnet anfört, verkställa den av riksdagen begärda utredningen. Denna avgavs den 4 juli 1935 (st. off. utr. 1935: 28). Sedan utlåtanden häröver avgivits, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

23. den 12 maj 1934, i anledning av väckta motioner om anslag till fullständig undersökning rörande åtgärder mot Klarälvens skadeverkningar vid översvämningar. (240.)

Anmäld den 27 maj 1934 och den 18 oktober 1935, varmed skrivelsen slutbehandlats.

24. den 23 maj 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående domänverkets organisation. (265.)

De delar av skrivelsen, vilka ej tidigare avgjorts hava anmälts och slutbehandlats den 15 februari och den 1 mars 1935. Beslutet den 1 mars innefattade bland annat utfärdandet av en författning i ämnet (sv. f. nr 48).

25. samma dag, i anledning av väckta motioner om billigare djursjukvård. (267.)

Anmäld den 7 juni 1934, därvid medicinalstyrelsen anbefalldes verkställa den av riksdagen ifrågasatta utredningen. Denna avvaktas.

26. den 30 maj 1934, i anledning av väckta motioner om hänskjutande till jordbrukskreditsakkunniga av frågan om jordbrukets primärkredit m. m. (288.)

Anmäld den 24 juli 1934, därvid chefen för jordbruksdepartementet bemyndigades att för verkställande av utredning rörande frågan om möjligheterna att åstadkomma förbättrade villkor för den primära fastighetskrediten tillkalla utredningsmän. Dessa hava tillkallats den 24 augusti 1934. Sedan utredningsmännen den 27 juli 1935 avgivit betänkande i ämnet (st. off. utr. 1935: 34) samt utlåtanden inhämtats däröver, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

27. den 12 juni 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare stöd från statens sida åt Kalix träindustriaktiebolag. (381.)

Anmäld den 20 juni 1935, därvid chefen för jordbruksdepartementet bemyndigades att tillkalla en utredningsman att verkställa utredning och uppgöra förslag rörande Kalix träindustriaktiebolag. Den 28 juni har departementschefen uppdragit åt ledamoten av Sveriges advokatsamfund Otto Schultz att verkställa nämnda utredning. Den 4 november 1935 hava även särskilda sakkunniga tillkallats.

Av dessa ärenden äro alltså de under 2, 9, 11, 13, 14, 20, 21, 23 och 24 omförmälda av Kungl. Maj:t inom jordbruksdepartementet slutligen behandlade samt de övriga på prövning beroende.

9. Handelsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 24 maj 1912, angående åtgärder i syfte att sjömanshusen må sättas i tillfälle att i större omfattning än för närvarande lämna tillfälligt understöd åt behövande arbetslösa sjömän. (170.)

Med skrivelse den 9 december 1919 har kommerskollegium överlämnat betänkande och förslag om tillfälliga understöd åt arbetslösa sjömän, avgivet av, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1916, av kollegium tillkallade sakkunniga (1917 års sjömanshuskommitterade). Ärendet är alltjämt beroende på kommerskollegii prövning.

2. den 30 april 1915, angående utarbetande av förslag i syfte att stävja spelet på utländska lotterier. (77.)

Ärendet, däri förslag utarbetats av särskilt tillkallad sakkunnig, sammanhänger med frågan om inrättande av ett statslotteri. (Jfr nedan under punkten 4.)

3. den 29 maj 1915, angående utredning rörande omorganisation av rikets sjömanshus. (175.)

Med skrivelse den 9 december 1919 har kommerskollegium överlämnat betänkande och förslag rörande sjömanshusens omorganisation, avgivet av, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1916, av kollegium tillkallade sak-

kunniga (1917 års sjömanshuskommitterade). Sedan ärendet vilat i avvaktan på viss annan utredning, har Kungl. Maj:t den 15 juni 1934 uppdragit åt kommerskollegium att till förnyad omprövning upptaga frågan om sjömanshusens omorganisation. Sistnämnda utredning är ännu icke slutförd.

4. den 16 april 1920, angående utredning och förslag rörande inrättande av ett statsobligationslotteri eller annat under svenska statens kontroll ställt penninglotteri. (92.)

Sedan betänkande, innefattande resultatet av en förberedande undersökning i ämnet, avgivits av särskilt tillkallad sakkunnig, har Kungl. Maj:t den 30 december 1935 bemyndigat chefen för handelsdepartementet att tillkalla högst tre personer för ärendets vidare utredning. Departementschefen har samma dag tillkallat sakkunniga. (Se under punkten 7 sid. 316.)

5. den 3 juni 1922, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av § 5, § 8 mom. 4 och § 9 mom. 2 i förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juli 1911. (284.)

Sedan viss utredning verkställts, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

6. den 10 maj 1927, i anledning av väckta motioner om beredande av likställighet i tullskyddshänseende mellan, å ena sidan, jordbruket och dess binäringar, samt, å andra sidan, de industriella näringarna m. m. (181.)

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 december 1927 tillkallade chefen för handelsdepartementet den 12 januari 1928 nio personer för att såsom sakkunniga inom departementet verkställa utredning i den fråga, varom i riksdagens skrivelse förmäles (1928 års tullkommitté). Genom beslut den 2 december 1932 har kommitténs arbete förklarats skola vila tillsvidare.

7. den 17 april 1928, i anledning av väckt motion angående ändrad lydelse av 9 § i lagen om tillsyn å fartyg m. m. (123.)

Ifrågavarande skrivelse är, i vad den avser lastmärke för fartyg i östersjöfart med en bruttodräktighet om minst 150 registerton, slutbehandlad genom utfärdandet den 30 juni 1932 av lag angående ändrad lydelse av bland annat 9 § lagen den 22 oktober 1914 om tillsyn å fartyg. Beträffande lastmärke å fartyg i östersjöfart med mindre dräktighet än ovan anförts pågå inom kommerskollegium i samarbete med Sveriges segelfartygsförening vissa undersökningar, efter vilkas slutförande kommerskollegium skall avgiva förnyat utlåtande.

8. den 11 juni 1930, i anledning av väckta motioner, angående möjligheterna att utnyttja statens gruvegendom i Västerbotten. (400.)

Anmäld den 14 augusti 1930, därvid Kungl. Maj:t uppdrog åt kommerskollegium och Sveriges geologiska undersökning gemensamt att verkställa av riksdagen begärd utredning angående statens gruvegendom ävensom rörande förutsättningarna och formen för utnyttjandet av denna egendom samt inkomma med de förslag, som av utredningen föranledas. Ifrågavarande utredning är ännu icke slutförd.

9. den 29 april 1931, i anledning av Kungl. Maj:ts under tionde huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag till säkerhetsanstalter för sjöfarten jämte i ämnet väckta motioner. (167.)

Kungl. Maj:t har av anslagsposten å 50,000 kronor till anordnande i samband med upprensning av Fårösundsledens inlopp av fyrbelysning i norra inloppet till Fårösund till lotsstyrelsens förfogande ställt den 21 april 1933 ett belopp av

högst 15,000 kronor, den 29 mars 1934 ett belopp av högst 12,500 kronor samt den 30 mars 1935 ett belopp av 13,700 kronor. Användningen av anslagsposten i övrigt är beroende på ytterligare utredning.

10. den 9 maj 1931, angående beredande av billigare biljettpriser för sjöfolk vid resa på järnväg från och till hemorten. (193.)

Anmäld den 29 maj 1931, därvid Kungl. Maj:t anbefallde kommerskollegium och järnvägsstyrelsen att gemensamt verkställa utredning i ämnet samt inkomma med yttrande och de förslag, som av utredningen föranledas. Utredningen är ännu icke slutförd.

11. den 4 juni 1932, i anledning av väckt motion angående meddelande av vissa bestämmelser i avseende å försäljning m. m. av patentskyddat föremål eller förfaringssätt. (260.)

Anmäld den 30 juni 1932, därvid uppdrogs åt generaldirektören K. H. R. Hjertén att, vid fullgörandet av ett honom jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 september 1926 meddelat uppdrag att såsom sakkunnig inom handelsdepartementet biträda med utredning angående erforderliga lagstiftningsåtgärder på det industriella rättsskyddets område, undersöka huruvida och på vad sätt de i skrivelsen avsedda åtgärderna må kunna vidtagas. Uppdraget är ännu icke slutfört.

12. den 6 juni 1932, i anledning av väckta motioner angående dels utredning rörande en förädling av de statliga järnmalmstillgångarna i Norrbotten och dels underlättande av malmbrytning i vissa gruvor i Norrbotten för inhemsk förädling. (280.)

De jämlikt beslut den 10 augusti 1932 för ärendets utredning tillkallade sakkunniga hava ännu ej slutfört sitt uppdrag.

13. den 16 mars 1934, i anledning av väckta motioner rörande ändring i lagstiftningen om utlännings rätt att här i riket vistas och innehava arbetsanställning med mera. (102.)

Ärendet är, i vad på handelsdepartementet ankommer, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

14. den 11 april 1934, i anledning av väckta motioner om utredning angående de ekonomiska och sociala verkningarna av de s. k. enhetsprisföretagen inom detaljhandeln m. m. (146.)

Sedan de jämlikt beslut den 15 juni 1934 för ärendets utredning tillkallade sakkunniga den 30 november 1935 avgivit utredning i ärendet, är detta beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

15. den 20 april 1934, i anledning av väckta motioner om uppställande av legala kompetensvillkor för rätten att idka hantverk m. m. (191.)

Det åt kommerskollegium den 24 maj 1934 givna uppdraget att i samråd med socialstyrelsen och skolöverstyrelsen verkställa den av riksdagen begärda utredningen har ännu ej slutförts.

16. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 22 kap. 5 och 21 §§ strafflagen. (195.)

Ärendet är, i vad på handelsdepartementet ankommer, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

17. den 18 maj 1934, angående den praktiska utbildningen av maskinistelever. (257.)

Ärendet är efter remiss föremål för utredning inom kommerskollegium.

18. den 11 juni 1934, i anledning av väckt motion angående förbud för sammanslutningar att i politiskt eller därmed jämförligt syfte företaga aktioner mot utländsk stat. (371.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Samtliga dessa ärenden äro alltså beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Bilaga V.

Förteckning

över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från justitieombudsmannen före den 1 januari 1935 och vari under år 1935 åtgärd vidtagits eller vilka vid samma års slut ännu voro på Kungl. Maj:ts prövning beroende, jämte kortfattad uppgift om ärendenas behandling.

1. *1908 den 31 januari (nr 47)* och *1910 den 7 januari (nr 37)*, angående domstolarnas arkiv m. m.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Justitiedepartementet.)

2. *1923 den 20 juni (nr 293)*, angående skyldighet för konkursdomare att vid översändande till inskrivningsdomare av sådana handlingar rörande fast egendom, som omförmälas i 21 § konkurslagen, tillse, att noggrann uppgift lämnas om fastighetens namn och beteckning i övrigt m. m.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Justitiedepartementet.)

3. *1923 den 26 juni (nr 303)*, angående ändring av bestämmelserna om gåvobeskattning i kungl. förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Finansdepartementet.)

4. *1925 den 11 december (nr 629)*, angående ändring av bestämmelserna om resekostnadsersättning i kungl. förordningen den 12 juli 1878 angående ersättning till förrättningsmän för utmätning i enskilda mål samt till stämningsmän m. m.

Ärendet har anmälts den 29 november 1929 och den 21 december 1933 (se vidare ämbetsberättelsen 1934 sid. 377). I övrigt är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Socialdepartementet.)

5. *1926 den 22 december (nr 600)*, angående åtgärder för bättre tillgodoseende av vittnens rätt att undfå ersättning för inställelse vid domstol.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Justitiedepartementet.)

6. *1927 den 19 mars (nr 164)*, angående behov av föreskrifter om handläggningen av vissa inteckningsärenden i sådana fall, då gemensamt intecknade fastigheter äro belägna inom skilda domstolars områden.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Justitiedepartementet.)

7. *1927 den 4 april (nr 186)*, angående åtgärder för åstadkommande av större följdriktighet vid tillämpningen av gällande regler om förvandling av två eller flera samma person ådömda bötesstraff.

Frågan har behandlats i en av särskilda sakkunniga inom justitiedepartementet utarbetad promemoria angående ändrade bestämmelser rörande verkställighet och förvandling av bötesstraff (st. off. utr. 1935:56). (Justitiedepartementet.)

8. *1927 den 31 oktober (nr 511)*, rörande tillämpningen av vissa stadganden i lagen den 28 juni 1918 angående villkorlig straffdom m. m.

Frågan om en revision av gällande bestämmelser om villkorlig dom är föremål för utredning av inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga. (Justitiedepartementet.)

9. *1927 den 14 december (nr 592)*, angående åtgärder för tryggande i visst hänseende av deklarationshemligheten.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Finansdepartementet.)

10. *1928 den 5 juli (nr 306)*, rörande ändring av 34 och 37 §§ i kungl. förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Finansdepartementet.)

11. *1934 den 22 mars (nr 240)*, angående ändring i lagstiftningen om trafikförsäkring å motorfordon.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Justitiedepartementet.)

12. *1934 den 13 augusti (nr 517)*, angående sammanslagning av Mellersta Roslags och Norra Roslags domsagor.

Den 25 oktober 1935 anbefallde Kungl. Maj:t — som i likhet med J. O. ansåg Mellersta Roslags domsaga böra utvidgas genom förening med densamma av område från angränsande domsaga eller domsagor, men fann hinder numera möta mot en sammanslagning av domsagan med Norra Roslags domsaga eller del därav — Svea hovrätt att verkställa utredning angående sådan reglering av övriga angränsande domsagor, avsedd att träda i kraft sedan häradshövdingämbetet i någon av dem blivit vakant, att tillfälle till utvidgning av Mellersta Roslags domsaga därigenom beredes. (Justitiedepartementet.)

13. *1934 den 15 september (nr 573)*, angående åtgärder för åstadkommande av likformighet vid beräkning av strafftid, då avbrott i verkställighet äger rum till följd av ny rannsakning.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Justitiedepartementet.)

14. *1934 den 16 november (nr 720)*, rörande stämpelbeläggning av bevis över gjord anmälan enligt 6 § kungl. förordningen den 8 maj 1925 angående försäljning av vissa alkoholfria och därmed jämförliga drycker.

Ärendet har behandlats i proposition nr 173 till 1935 års riksdag. Kungörelse har utfärdats den 15 juni 1935 (sv. f. nr 310). (Finansdepartementet.)